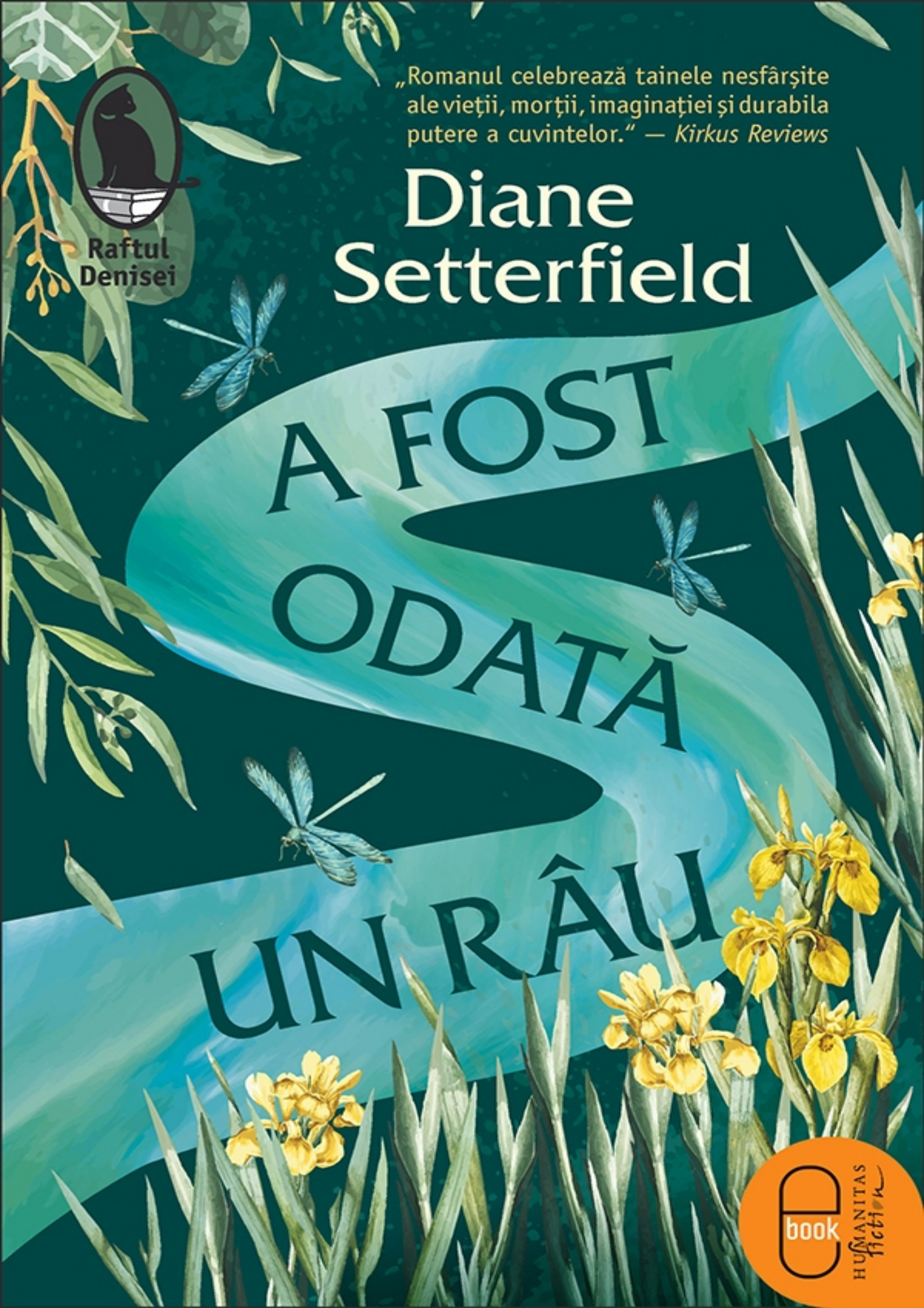
„Romanul celebrează tainele nesfârșite ale vieții, morții, imaginației și durabila putere a cuvintelor.“ — Kirkus Reviews
Raftul Denisei
Diane Setterfield
A FOST ODATĂ UN RÂU
ebook
HUMANITAS fiction

Diane
Setterfield

A FOST ODATĂ UN RÂU

Colecţie coordonată de DENISA COMĂNESCU

DIANE SETTERFIELD

ONCE UPON A RIVER

Copyright © Third Draft Limited 2018

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2020, pentru prezenta versiune românească (ediţia digitală)

ISBN: 978-606-779-631-5 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723.684.194

Surorilor mele, Mandy și Paula,
fără de care n-aș fi fost eu.

Dincolo de marginile acestei lumi se întind alte lumi.
Sunt locuri pe unde poţi să treci dintr-o parte într-alta.
Un astfel de loc se află aici.

PARTEA ÎNTÂI

Începe povestea…

A fost odată ca niciodată un han aşezat paşnic la Radcot, pe malul Tamisei, cale de-o zi lungă de mers de la izvor până acolo. La vremea poveștii ăsteia se înşirau multe hanuri în susul apei şi în oricare găseai cu ce să te cherchelești, însă fiecare te întâmpina cu o desfătare numai a lui, pe lângă berea şi cidrul de toate zilele. La *Leul Roşu* din Kelmscott se făcea muzică; seara, barcagiii îşi struneau viorile, iar brânzarii cântau cu jale iubirea pierdută. La Inglesham, *Dragonul Verde* era un rai al visării, îmbălsămat cu tutun. Dacă erai cartofor, îţi găseai locul la *Armăsarul* de la Eaton Hastings, dar dacă aveai chef de încăierări, nicăieri nu ţi-ar fi fost mai pe plac decât la *Plugul*, undeva la ieşirea din Buscot. La Radcot, *Lebăda* avea de asemenea un tipic. Acolo mergeai la spus povești.

Lebăda era un han vechi, poate chiar mai vechi decât celelalte din partea locului. Era alcătuit din trei clădiri, una ridicată de multă vreme, alta şi mai de demult, iar a treia încă şi mai de multă vreme. Toate trei erau bine cumpănite laolaltă de același acoperiş de stuf, de lichenii crescuţi pe pietre şi de iedera căţărată pe ziduri. Vara soseau de la oraş cu trenul pe noua cale ferată plimbăreţii de duminică, închiriau de la *Lebăda* o luntre mare împinsă cu prăjina sau o bărcuţă cu pânze şi petreceau o după-amiază pe apă bând bere şi gustărind, dar la vreme de iarnă veneau la han să petreacă doar cei de prin părţile locului şi se adunau în sala de iarnă. Asta se afla în aripa cea mai veche a hanului. Era o încăpere simplă, cu o singură fereastră tăiată în zidul gros de piatră. Ziua, prin ea se vedea apa curgând pe sub cele trei arcade neclintite ale podului de la Radcot. Noaptea, iar povestea asta începe noaptea, podul era înecat în beznă, astfel încât abia când urechea prindea vuietul adânc şi nemărginit al puhoiului de apă erai în stare să întrezărești prin fereastra aia întinderea întunecimii nestatornice care curgea şi îşi schimba necontenit unduirea, luminată neguros de propria forţă.

Nimeni nu ştie cu adevărat cum a început la *Lebăda* obiceiul povestitului, însă nu e cu neputinţă să fi avut cumva de-a face cu bătălia de la Podul Radcot. La 1387, cinci sute de ani bătuţi pe muchie înainte de noaptea când începe povestea noastră, două mari armate s-au înfruntat la Podul Radcot. Cum şi care va fi fost pricina, ar fi prea multe de spus, însă doar trei oameni muriseră în luptă, un cavaler, un scutier şi un băietan, în vreme ce opt sute de suflete pieriseră în mlaştini, încercând să fugă de la faţa locului. Da, da, întocmai! *Opt sute de suflete*. O-ntreagă poveste! Oasele lor zac în pământul pe care creşte acum măcriş de baltă. Cei de la Radcot cultivă măcrişul pe locurile din preajmă, strâng recolta, o pun în lădiţe şi o trimit cu şlepul la oraş, măcriş însă ei nu mănâncă. Nu le place, se plâng ei, că e amar, aşa de amar, că te mușcă de limbă, și-apoi cine-ar pofti să mănânce frunze de-alea hrănite de stafii? Când o astfel de bătălie are loc în pragul casei tale, iar morţii îţi spurcă apa fântânii, e de înţeles că o pomenești întruna. Tot depănând faptele, dibuiești meșteșugul povestirii. Iar mai târziu, când urgia se potolește și dai peste alte întâmplări care îţi stârnesc interesul ce poate să fie mai firesc decât să folosești iscusinţa dobândită ca să spui alte povestiri? După cinci sute de ani, istoria bătăliei de la Podul Radcot tot se mai povesteşte de vreo cinci-şase ori pe an, la vreo ocazie mai deosebită.

Hangiţa de la *Lebăda* era Margot Ockwell. Hanul era ţinut de familia Ockwell încă de pe vremea când oricine putea să-și aducă aminte, n-ar fi de mirare ca asta să fie încă de pe când se afla acolo hanul. După lege, hangiţa se numea Margot Bliss deoarece era măritată, numai că legea era pentru orășeni. Aici însă, Margot rămăsese Ockwell pentru toată lumea. Mergea spre şaizeci de ani şi era încă în putere. N-avea nevoie de vreun ajutor ca să ridice butoiul, iar picioarele îi erau într-atât de

zdravene, încât nici măcar nu simţea nevoia să se mai şi aşeze la răstimpuri. Ba umbla vorba că până și de dormit dormea în picioare, însă cum dăduse naștere la treisprezece copii, era de la sine înţeles că uneori se mai şi întinsese în pat. Era fata fostei hangiţe, după cum fuseseră și bunica, şi străbunica ei, și-apoi n-avea nimeni de cârtit că *Lebăda* din Radcot e condusă de femei. Era așa cum era.

Bărbatul lui Margot era unul, Joe Bliss. De felul lui era din Kemble, vreo patruzeci de kilometri în susul apei, la o aruncătură de băţ de locul unde Tamisa iese din pământ abia mustind, de parcă izvorul ei n-ar fi decât un câmp jilav.

Cei din familia Bliss aveau plămânii șubrezi. Veneau pe lume pirpirii şi bolnăvicioşi, mulţi erau pe ducă încă de mici. Erau tot mai pricăjiţi și gălbejiţi pe măsură ce creșteau și își dădeau suflarea de pe urmă înainte să împlinească zece ani, ba chiar, adesea, până să fi avut măcar doi. Care dintre ei scăpa cu viaţă, ca Joe, în plinătatea vârstei, era de obicei mai scund şi mai costeliv decât alţii. În timpul iernii, pieptul lor bătea toba, le curgea nasul, iar ochii le zemuiau. Altfel, erau oameni cumsecade, cu ochi blânzi şi surâs adesea jucăuș.

Când a împlinit optsprezece ani, orfan şi inapt pentru muncă grea, Joe pornise să îşi afle norocul fără să aibă habar cum. De la Kemble se deschid tot atâtea căi pe care să pleci în lumea largă pe cât se găsesc în oricare alt colţișor al lumii, atâta doar că, de aici, râul te trage după el; trebuie să fii peste poate de căpăţânos ca să nu-l urmezi. Prin urmare, avea să ajungă la Radcot şi, însetat, s-a oprit să găsească ceva de băut. Tânărul firav, cu plete negre care-l făceau să arate încă și mai palid decât era de fel, sta neluat în seamă, sorbind picătură cu picătură berea din pahar, privind cu nesaţ la fata hangiţei și trăgând cu urechea la istorioare. A fost cucerit de cei care depănau în gura mare povești de felul celor pe care le păstrase în minte neșterse și pline de viaţă încă din copilărie. După o vreme, a deschis gura și a rostit „A fost o dată ca niciodată…“

În ziua aia, Joe Bliss și-a întâlnit soarta. Râul îl purtase până la Radcot, la Radcot avea să rămână. După oarece străduinţă, și-a dat seama că e-n stare să își potrivească limba la tot felul de ziceri, fie ele palavre, fie povestiri, fie legende, fie povești ori basme. Chipul lui grăitor exprima surprinderea, spaima, alinarea, îndoiala şi orice alt simţământ, la fel de bine ca un actor. Și-apoi, sprâncenele lui… Negre şi stufoase, dădeau la iveală întâmplarea din poveste nu mai puţin limpede decât o făceau vorbele. Când ar fi fost să urmeze ceva deosebit, se strângeau una-ntr-alta într-o încruntătură, tresăreau dacă vreun lucru mărunt merita să fie băgat în seamă şi se arcuiau când un personaj ar fi putut să fie de felul lui cu totul altfel decât se înfăţișa. Urmărindu-i sprâncenele, ţinând seamă de jocul lor bogat, puteai să dai peste tot soiul de înţelesuri, cărora, altfel, le-ai fi dat ocol cu nepăsare.

La câteva săptămâni după ce se oprise la *Lebăda* să-și potolească setea, ştia să vrăjească ascultătorii. Și pe Margot o vrăjea, iar ea pe el.

O lună mai târziu, Joe avea să pornească pe jos la un drum lung de vreo 90 de kilometri ca să participe la un concurs de spus povești, undeva destul de departe de râu. Acolo a primit, firește, premiul cel mare, iar din banii câștigaţi a cumpărat un inel. Întors la Radcot vânăt de oboseală, s-a prăbuşit în fundul patului și, după ce vreme de-o săptămână a zăcut, a căzut în genunchi la picioarele lui Margot şi a cerut-o de nevastă.

— Păi, de, știu și eu, a zis maică-sa. O fi-n stare să muncească? O fi-n stare să-şi câştige pâinea de zi cu zi? Cum să facă el faţă nevoilor unei familii?

— Uită-te la încasări, a zis Margot. Uită-te ce clientelă avem de când a început Joe să-și spună poveștile. Bine, mamă, să zicem că nu-l iau de bărbat. S-ar putea să plece de la noi. Şi-apoi…?

Așa era. În zilele din urmă, oamenii veneau la han mai des, veneau de mai departe şi, ca să asculte poveștile lui Joe, zăboveau mai îndelung decât de obicei. Luau cu toţii ceva de băut. Totul mergea ca pe roate la *Lebăda*.

— Da’, dintre toţi băieţii ăştia zdraveni şi arătoși care vin pe-aici şi grozav te mai plac, n-ar fi oare vreunul ceva mai potrivit?

— Eu pe Joe îl vreau, a spus Margot hotărâtă. Mie-mi plac poveştile.

Și după voia ei a fost să fie.

Toate astea se petrecuseră cu vreo patruzeci de ani înaintea întâmplărilor din povestirea asta, vreme în care Margot şi Joe întocmiseră o familie numeroasă. În douăzeci de ani crescuseră douăsprezece fete zdravene. Fiecare dintre ele avea părul des şi negru al lui Margot şi picioarele ei vânjoase. Crescând, deveniseră trupeşe, zâmbitoare şi cu o nesfârşită bună-dispoziţie. Acum erau toate măritate. Una părea ceva mai dolofană, alta ceva mai subţirică, una ceva mai înăltuţă, alta ceva mai scundă, una ceva mai oacheşă, alta ceva mai bălană, însă în toate celelalte privinţe se asemănau într-atât, încât clienţii nu erau în stare s-o deosebească pe una de alta, aşa că, dacă se strângea lume prea multă la han, iar ele veneau să dea o mână de ajutor, oricăreia dintre ele i se zicea Mica Margot. După naşterea fetelor, Margot şi Joe şi-au zis că anii de adus copii pe lume se terminaseră, că viaţa de familie li se mai uşurase, iar asta tocmai când avea să urmeze o ultimă sarcină şi s-a născut Jonathan, singurul lor fiu.

Cu gâtul scurt şi cu faţa rotundă ca luna plină, cu ochi migdalaţi şi neobişnuit de piezişi, cu nasul şi cu urechile mici şi cu limba cam prea mare pentru gura lui deschisă într-un zâmbet nesfârşit, Jonathan nu arăta ca ceilalţi copii. Pe măsură ce creştea, devenea tot mai limpede că se deosebeşte de restul şi din alte pricini. Împlinise cincisprezece ani, băieţii de vârsta lui aşteptau cu nerăbdare să devină bărbaţi în toată puterea cuvântului, în vreme ce Jonathan se mulţumea să îşi închipuie că avea să trăiască veşnic la han cu părinţii lui şi nu dorea nimic altceva.

Margot era încă în putere şi arătoasă, însă Joe încărunţise, doar sprâncenele îi rămăseseră tot atât de negre pe cât fuseseră odinioară. Avea şi el şaizeci de ani, o vârstă frumoasă pentru cei din familia Bliss. Lumea era încredinţată că numai Margot şi îngrijirile ei neîncetate îl mai ţineau în viaţă. În anii din urmă fusese uneori atât de sleit de puteri, încât două-trei zile de-a rândul rămânea întins în pat, cu ochii închişi. De dormit nu dormea; nu, în acele răstimpuri călătorea într-un loc de dincolo de somn. Slăbiciunile lui trecătoare n-o scoteau pe Margot dintr-ale ei. Lăsa lemnele aprinse în vatră ca să usuce aerul, îi turna supă călâie printre buze, îl pieptăna şi îi potrivea sprâncenele zbârlite. Alţii se lăsau năpădiţi de gânduri negre când vedeau cât de nesigur atârnă viaţa lui între două suflări apoase. Margot nu-şi pierdea cumpătul. „Nu vă speriaţi“, îi liniştea ea, „o să se facă bine!“ Şi chiar aşa se şi întâmpla. El era un Bliss, atâta tot! Apa râului se strecurase în el şi plămânii îi deveniseră mlăştinoşi.

Era noaptea solstiţiului de iarnă, noaptea cea mai lungă din an. De săptămâni de-a rândul se scurtează zilele, puţin câte puţin, apoi tot mai mult, iar pe la jumătatea după-amiezii se înserează. Cum bine se ştie, când sporeşte răstimpul nopţilor cu lună, oamenii se separă de cadenţa ceasornicului. Le cade bărbia în piept şi moţăie pe la prânz, visează treji, în miez de noapte stau cu ochii larg deschişi… Vine vremea vrăjilor. După cum marginea dintre zi şi noapte se tot subţiază, aşa e şi cu marginile dintre feluritele lumi. Vise, poveşti, întâmplări se învălmăşesc, viii şi morţii se ating în trecere când unii vin, iar alţii se duc, trecutul şi prezentul se lovesc şi se încalecă. Se întâmplă fapte de necrezut. Să fi avut de-a face vremea solstiţiului cu întâmplările ciudate de la *Lebăda*? Pe asta o să fie nevoie să o hotărăşti de unul singur.

Acum ştii tot ce trebui să afli, povestea poate începe.

În seara aia, la *Lebăda* nu erau decât obişnuiţii casei. Mai cu deosebire muncitori cu lopata la pietriş, cultivatori de măcriş, marinari de pe şlepuri, venise şi Beszant, care repara bărci, tot aşa şi Owen Albright, cel care, cu jumătate de veac mai înainte, urmase cursul râului până la mare, iar după vreo douăzeci de ani se întorsese om bogat. De o vreme suferea de artrită, doar berea tare şi povestirile îi mai alinau durerile oaselor. Se strânseseră toţi acolo încă de când începea să se împuţineze lumina zilei, goleau paharul, îl umpleau la loc, curăţau pipa pufăită, o înfundau cu tutun cu aromă iute şi depănau poveşti.

Albright luase iar de la cap bătălia de la Podul Radcot. Nu-i de mirare că povestea poate să-şi mai piardă din vioiciune după cinci sute de ani, însă povestitorii găsiseră calea să o însufleţească din nou. Unele momente ale întâmplării rămâneau neschimbate, împietrite de tradiţie – armatele, înfruntarea, moartea cavalerului şi a scutierului, cei opt sute de înecaţi, însă nu şi felul în care băietanul îşi pierduse viaţa. Despre el, altceva decât că era băiat, că se aflase la Podul Radcot şi că murise acolo, nimic nu se ştia. Din golul ăsta apăruse născocirea. Când se spunea iarăşi povestea, petrecăreţii de la *Lebăda* îl sculau din morţi pe băiatul ăla necunoscut şi de fiecare dată îl supuneau unei altfel de morţi. De-a lungul anilor, îşi tot dăduse duhul în feluri din ce în ce mai neobişnuite,

care te făceau să asculţi cu sufletul la gură. Când îţi vine rândul la povestit, ţi se iartă că o mai iei razna, însă vai şi-amar de orice nou-venit la *Lebăda* care să fi îndrăznit să-şi îngăduie una ca asta.

Nu-i cu putinţă de ştiut cum s-o fi descurcat de capul lui băietanul nostru cu învierile lui repetate, dar ideea e că aducerea la viaţă a celor plecaţi n-a fost ceva atât de rar la *Lebăda*, iar ăsta-i un amănunt care se cuvine să fie ţinut minte.

În istorisirea lui, Owen Albright invocase un tânăr saltimbanc venit să-i distreze pe soldaţii care aşteptau să li se dea vreun ordin. Pe când făcea el jonglerii cu cuţite, a alunecat în noroi, cuţitele au plouat în jurul lui şi s-au înfipt toate în pământul reavăn, în afară de ultimul, care i-a intrat cu lama drept în ochi şi l-a omorât pe loc înainte să fi început bătălia. Noutatea a fost întâmpinată cu mormăieli mulţumite, care s-au stins degrabă ca să-i îngăduie istoriei să curgă mai departe, iar povestea şi-a urmat calea până la capăt, fără prea multe hârtoape.

A urmat un moment de tăcere. Nu se face să te grăbeşti şi să sari într-altă istorie fără să o dumici cum se cuvine pe cea care tocmai s-a sfârşit.

Jonathan ascultase vorbă cu vorbă.

— Aş vrea să spun şi eu o poveste, a zis el.

Zâmbea. Jonathan zâmbea întruna, însă parcă plutea într-un vis. Idiot nu era, însă şcoala îl pusese în încurcătură, copiii făceau haz de înfăţişarea lui ciudată şi de felul lui neobişnuit de a se purta, astfel încât după câteva luni a renunţat. Nu apucase încă să înveţe să scrie şi să citească. Cu toate ciudăţeniile lui, clienţii obişnuiţi la vreme de iarnă se învăţaseră cu flăcăul Ockwell.

— Hai, dă-i drumu’, i-a zis Albright. Zi-ne una chiar acum!

Jonathan a rămas un moment pe gânduri. Apoi a deschis gura şi, nerăbdător, aştepta să audă ce iese. N-a ieşit nimic. Faţa i s-a boţit făcând haz de necaz, iar umerii i s-au tot scuturat odată cu râsul în hohote.

— Nu pot! a strigat el după ce s-a potolit. Nu-s în stare!

— Atunci, în altă seară. Încearcă întâi singur, şi te-ascultăm când o să fii gata!

— Spune tu o poveste, tată, a zis Jonathan. Hai!

Era prima oară când Joe venise în sala de iarnă după una dintre slăbiciunile lui trecătoare. Era palid şi toată seara nu rostise o vorbă. Nimeni nu se aştepta la o poveste de la el într-o astfel de stare, însă împins de băiatul lui, a zâmbit cu blândeţe şi şi-a îndreptat privirea spre un colţ al tavanului înnegrit în ani de fumul tutunului şi al lemnelor arse. Ăla e locul, îşi zicea Jonathan, de unde trebuie că-i vin lui poveştile. Când Joe şi-a întors ochii spre sală, era pregătit şi a deschis gura să înceapă.

— A fost odată ca…

Uşa s-a deschis.

Era prea târziu să mai fi venit careva la poveşti şi la băutură. Însă oricine ar fi fost, acela nu s-a grăbit să intre. Lumânările s-au pornit să pâlpâie, suflate de aerul rece, care purta cu el izul iernatic al apei până în încăperea înecată în fum. Petrecăreţii şi-au înălţat privirile. Fiecare a văzut ce se vedea, dar un lung moment nimeni n-a dat vreun semn. Încercau să aştearnă un înţeles peste ce li se aşternea în faţa ochilor.

Omul, dacă om ar fi fost să fie, era înalt şi vânjos, altfel însă cu o înfăţişare de spaimă într-atât, încât au încremenit la vederea lui. Să fi fost o arătare de basm? Erau ei adormiţi şi visau urât? Avea un nas strâmb şi turtit şi, în loc de gură, se căsca o gaură întunecată, plină de sânge. Vedenia era cruntă. Mai mult, făptura aceea care stârnea groază purta în braţe o marionetă cu faţă, cu mâini, cu picioare de ceară şi cu păr aşa de bine vopsit, că părea adevărat.

Ce i-a făcut să iasă din amorţeală a fost însăşi făptura aia. Întâi a scos un răcnet, la drept vorbind, un fel de răget tot atât de schimonosit ca gura din care ieşea, apoi a făcut câţiva paşi şovăielnici şi a început să se clatine. Doi argaţi au sărit la vreme de pe scaun să-l prindă de subsuori, să nu cadă cumva şi să-şi spargă capul de pardoseala cu dale de gresie. Totodată, Jonathan a ţâşnit de lângă

vatră cu braţele întinse, în care i-a căzut marioneta neaşteptat de grea pentru încheieturile şi pentru muşchii lui.

După ce şi-au revenit din zăpăceală, au ridicat cu opinteli pe o masă trupul nemişcat al necunoscutului. O a doua masă a fost trasă alături, pentru picioare. Odată aşezat şi întins, l-au înconjurat şi au ridicat deasupra lui lumânări şi lămpi. El a rămas cu ochii închişi.

— O fi mort de-a binelea? şi-a zis Albright.

Au urmat şopocăieli nedeslușite, iar frunţile s-au încruntat a nedumerire.

— Dă-i o palmă, a zis careva. Să vedem dacă-şi vine-n fire!

— Un strop de rachiu o să-i prindă bine, şi-a dat altul cu părerea.

Margot şi-a făcut loc cu coatele până-n capul mesei şi a cercetat omul cu atenţie.

— Nu-l plesneşte nimeni! Oricum, nu peste faţa asta care e-n halu'-n care e. Şi nici să-i turnaţi ceva pe gât nu-i bine. Aşteptaţi doar o clipă.

S-a întors la locul ei de lângă vatră. A luat o pernă de pe scaun şi a adus-o la masă. Ajutată de lumânare, a dat peste un firişor alb strecurat prin pânză. A tras de el cu unghia şi a scos un fulg. Cei din jur priveau cu ochii holbaţi de mirare.

— N-aş crede eu că-l scoli din morţi dacă-l gâdili c-un fulg, a zis unul dintre lopătari. Nici viu să fie şi nu-l trezeşti în halu'-n care-i acum.

— Nici nu-mi trece prin minte să-l gâdil, i-a răspuns Margot şi a pus fulgul pe buzele omului. Toţi erau numai ochi. O vreme nu s-a întâmplat nimic, până când partea mai pufoasă a fulgului a tremurat.

— Respiră!

Uşurarea a deschis degrabă calea spre altă nedumerire.

— Da' cine-o fi? a întrebat un barcagiu. L-o fi cunoscând careva?

A urmat un răstimp de tevatură în căutarea unui răspuns.

Careva a zis că-i ştie pe toţi cei care locuiesc de-a lungul apei, de la Castle Eaton şi până la Duxford, la vreo cinşpe kilometri de-aici, dar că pe ăsta nu-l ştia defel. Altul, care avea o soră la Lechlade, era încredinţat că nu dăduse nicicând de el pe-acolo. Unui al treilea i se păruse că nu era imposibil să-l fi zărit pe undeva, dar că, tot privindu-l, îi trecuse gândul că ar pune vreodată rămăşag pe aşa ceva. Un al patrulea se întreba dacă n-ar fi cumva vreunul dintre ţiganii care vin pe apă, deoarece era vremea când, priviţi cu bănuială, îşi făceau apariţia cu bărcile prin părţile astea, iar pe timp de noapte fiecare avea grijă să îşi zăvorască toate uşile după ce băga în casă orice putea să i se fure. Da' cu vestonul ăsta de lână şi cu ghetele astea de piele, scumpe ca naiba, nu, nu, nici vorbă! N-avea cum să fie vreunul dintre ţiganii ăia jerpeliţi. Un al cincilea, tot uitându-se la el, a zis cu un glas triumfător că omul avea înălţimea şi corpolenţa lui Liddiard de la ferma Whitey, parcă şi părul îi era la fel, nu? Un al şaselea a zis că Liddiard era chiar acolo, la capătul celălalt al mesei, iar când al cincilea s-a uitat într-acolo, n-a mai avut nimic de zis.

La sfârşitul acestor zise şi al altor afirmaţii, cei care vorbiseră, primul, al doilea, al treilea, al patrulea, al cincilea, al şaselea şi toţi ceilalţi de faţă, au căzut la bună înţelegere că nu-l cunosc – cel puţin aşa socotesc ei –, dar, după cum arată, cum poţi să fii sigur?

În tăcerea care a urmat unei asemenea încheieri, a vorbit un al şaptelea:

— Da' ce i s-o fi-ntâmplat?

Îmbrăcămintea îi era udă leoarcă şi mirosea ca apa râului, un miros parcă brun-verzui. Avusese un accident pe apă, asta cel puţin sărea-n ochi. S-au apucat să vorbească de toate primejdiile care pândeau de-a lungul râului, de apa care-i înşela până şi pe cei mai pricepuţi barcagii.

— O fi şi vreo barcă? Să mă duc să văd dac-o fi vreuna? s-a oferit Beszant.

Cu mişcări delicate şi îndemânatice, Margot spăla sângele de pe faţa omului. A tresărit când a dat peste tăietura care îi despărţea în două buza de sus şi lăsa la vedere dinţi rupţi şi gingia însângerată.

— Lasă barca! a zis ea. Omul e important. E mai mult de făcut aici decât mă pricep eu. Cine se duce după Rita? S-a uitat în jur şi s-a oprit cu privirea asupra unuia dintre argaţi, care n-avea destule parale ca să fi băut prea mult. Neath, tu eşti iute de picior! Ai putea să dai o fugă până la Rush Cottage şi să te-ntorci cu infirmiera fără să te-mpiedici pe drum? Un necaz ajunge, cu vârf şi-ndesat, pentru o noapte.

Tânărul a şi zbughit-o.

În tot acest timp, Jonathan se ţinuse departe de ceilalţi. Greutatea marionetei ude îl stânjenea, aşa că s-a aşezat şi a pus-o pe genunchi. Şi-a amintit de măscăricii care veniseră pentru un spectacol de Crăciun anul trecut şi care aduseseră un balaur de mucava. Acela era uşor, dar lucrat dintr-un material rezistent, iar dacă îl ciocăneai cu degetele, toc-toc-toc!, răsuna a gol. Marioneta asta nu era făcută din aşa ceva. S-a gândit la păpuşelele pe care le mai văzuse, dintr-alea umplute cu orez. Şi ele erau grele şi făcute din ceva moale şi uşor. Una de mărimea asta nu apucase însă niciodată să vadă. Îi mirosise capul. Nu se simţea aroma orezului, doar izul apei. Iar părul marionetei era păr de-adevăratelea, nu reuşea să îşi dea seama cum de fusese atât de bine lipit de ţeastă. Urechea era la fel ca toate urechile, se vede că fusese modelată după una adevărată. S-a minunat şi de alcătuirea perfectă a genelor. Când a aşezat cu gingăşie buricele degetului pe vârfurile lor ca mătasea, umede şi gâdilicioase, i-a mişcat uşor pleoapa. Atunci a atins-o cu cea mai dulce atingere şi a simţit că ar fi ceva dedesubt. Ceva lunecos şi ca o bilă, totodată moale şi rezistent.

A fost cuprins de ceva neguros, de nepătruns. Aşezat aşa cum era, în spatele părinţilor lui şi al clienţilor, a scuturat uşor marioneta. Un braţ i-a alunecat şi s-a legănat din încheietura umărului într-un fel nefiresc pentru o jucărie, iar el s-a simţit de parcă ar fi fost umplut de un şuvoi năvalnic.

— E o fetiţă!

Pierduţi în focul discuţiilor din jurul rănitului, nu s-a găsit nimeni să-l audă.

A zis din nou, ceva mai tare:

— *E o fetiţă*!

S-au întors cu toţii.

— Şi nu se trezeşte!

A ridicat trupşorul umed ca să-l poată privi fiecare. S-au apropiat de Jonathan şi l-au înconjurat. O duzină de priviri uluite aţintea corpul acela mititel. Pielea îi sclipea. Rochiţa de bumbac i se lipise de formele suave ale trupului, iar capul îi stătea aplecat într-o ţinută cu neputinţă de făurit de vreun meşter de marionete. Era o fetiţă, iar ei nu-şi dăduseră seama, nici măcar unul dintre ei, cu toate că adevărul sărea în ochi! Oare ce meşter şi-ar fi dat osteneala să facă o păpuşă atât de admirabil alcătuită numai ca să o îmbrace într-o cămăşuică de cârpă pe care poţi să o vezi pe copilul oricărui sărăntoc? Oare cine să fi pictat asemenea chip de o paloare cadaverică? Şi-apoi, oare cine altul să fi fost în stare, dacă nu bunul Dumnezeu, să creeze astfel de pomeţi ai obrajilor, astfel de forme delicate ale picioarelor, şi-apoi toate cele cinci degete, fiecare fasonat aşa cum se cuvine, fiecare în felul lui, cu mărimea lui, cu felul lui aparte de a fi? E o fetiţă, fără nici o îndoială! Cum de-au fost ei în stare să-şi închipuie c-ar fi fost altceva?

În încăperea asta plină întruna de vorbe domnea acum tăcerea. Cei cu copii se gândeau la odraslele lor, hotărâţi să nu le mai arate de-aci încolo altceva decât dragoste. Cei în vârstă, care nu avuseseră norocul să fie părinţi, au simţit mâhnirea adâncă a lipsei copiilor, iar cei tineri, fără copii până atunci, au fost străpunşi de dorinţa de a-şi ţine în braţe propriile odrasle.

În cele din urmă tăcerea a fost ruptă.

— Doamne, Dumnezeule!

— Moartă, biata micuţă!

— Înecată!

— Pune-i fulgul pe buze, mamă!

— Vai, Jonathan, pentru ea e prea târziu!

— Da’ cu omu’-ăla a mers…

— Nu, băiatul mamei, el respiră. Fulgul n-a făcut decât să ne-arate viaţa pe care o mai are-n el.

— Poate că mai e și-n ea!

— E limpede că ea s-a dus, biata fetiţă. Nu mai respiră, și-apoi e destul să-i vezi culoarea pielii. Cine vrea să ducă biata fetiţă în camera lungă? Higgs, ia-o tu!

— Da’ acolo-i frig, s-a împotrivit Jonathan.

Maică-sa l-a bătut uşor pe umăr.

— N-o să-i pese ei de așa ceva! Ea nu mai e cu-adevărat printre noi, iar acolo unde s-a dus nu-i niciodată frig.

— Lasă-mă s-o duc eu!

— Ţine lampa pentru dom’ Higgs și descuie tu ușa. Fetiţa e prea grea pentru tine, dragul meu.

Higgs, unul dintre lopătari, a luat corpul pe care Jonathan abia îl mai ţinea şi l-a ridicat de parcă n-ar fi fost mai greu decât al unei gâşte. Jonathan i-a luminat calea spre ieşire, apoi până la o mică dependinţă de piatră. O uşă groasă de lemn dădea într-o încăpere îngustă, fără ferestre, o cămară. Pe jos era pământ, iar pereţii nu fuseseră niciodată tencuiţi şi zugrăviţi. Vara era locul potrivit unde să laşi vreo raţă jumulită ori un păstrăv din care n-ai fi avut poftă să te înfrupţi de îndată; iarna, într-o noapte ca aia, era foarte frig. Ieşind dintr-un perete, se vedea o placă de piatră pe care Higgs a aşezat fetiţa. Jonathan și-a adus aminte de mucavaua puţin rezistentă și i-a luat capul în mâini ca să nu se lovească de piatră, cum și-a zis el.

Ţinută acum de Higgs, lampa arunca un cerc de lumină pe faţa fetiţei.

— Mama a zis că-i moartă, a spus Jonathan.

— Aşa-i, băiete.

— Mama zice că-i într-alt loc.

— Așa-i.

— Da’ mie-mi pare că-i chiar aci.

— Ea s-a golit de gânduri. I s-a dus sufletul.

— Nu s-ar putea să doarmă cumva?

— Nu, băiete. Pân-acu’ ar fi făcut ochi.

Lampa arunca umbre mișcătoare pe chipul neclintit, căldura luminii încerca să șteargă paloarea cadaverică a pielii, dar nu avea cum să înlocuiască iluminarea lăuntrică a vieţii.

— A fost odată o fată care a dormit o sută de ani. Şi-a fost trezită cu un sărut.

Higgs clipea de zor.

— Eu zic că asta-i doar o poveste.

Cercul de lumină s-a mutat de pe chipul fetei la picioarele lui Higgs, care îşi croia drum spre ieşire, dar, odată ajuns la uşă, și-a dat seama că Jonathan nu era lângă el. A întors capul și a ridicat iar lampa tocmai când Jonathan se apleca şi, în penumbră, săruta fruntea fetiţei.

Jonathan a privit fetiţa îndelung. Apoi, cu umerii împovăraţi, s-a întors. Au încuiat uşa în urma lor și au plecat.

Moarta fără poveste

La trei kilometri de Radcot se găsea un doctor, atâta doar că nu-i trecuse nimănui prin cap să trimită după el. Era bătrân şi cerea o mulţime de parale, iar pacienţii lui mureau adesea, lucru nu prea încurajator. Au făcut în schimb ce le-a spus bunul-simţ: au trimis după Rita. Astfel că, jumătate de ceas după ce necunoscutul fusese întins pe două mese, s-au auzit de afară zgomote de paşi care urcau treptele hanului, uşa s-a deschis şi a intrat o femeie. În afară de Margot şi de fetele ei, care făceau parte din *Lebăda* tot atât de mult ca pardoseala şi ca zidurile de piatră ale hanului, pe acolo se arătau arareori femei, aşa că toate privirile s-au îndreptat spre nou-venită. Rita Sunday avea o statură mijlocie şi părul nici prea deschis, nici prea închis la culoare. În toate celelalte privinţe ieşea însă din comun. Când o cântăreau din ochi, bărbaţii socoteau că la ea nu era mai nimic lipsit de vreun cusur. Pomeţi cam prea înalţi şi cam prea ososi, nas puţin cam prea mare, falcă puţin cam prea lată şi bărbie puţin cam prea împinsă înainte. Cea mai remarcabilă trăsătură îi erau ochii, destul de plăcut desenaţi de natură, însă cenuşii şi cu o privire care aţintea lucrurile insistent de sub fruntea cu sprâncene simetrice. Era prea în vârstă ca să mai fie socotită tânără, iar la anii ei, femeile erau şterse de pe lista celor de apreciat, cu toate că, în ciuda înfăţişării ei destul de comune şi a unei virginităţi de trei decenii, Rita avea ceva aparte. Să fi fost oare asta povestea ei?

Infirmieră şi moaşă locală, ea se născuse într-o mănăstire şi trăise acolo până la vârsta maturităţii, timp în care învăţase la spitalul mănăstirii tot ce ştia despre medicină.

Rita a intrat aşadar în sala de iarnă de la *Lebăda*. De parcă n-ar fi băgat de seamă că erau toţi cu ochii aţintiţi asupra ei, şi-a descheiat mantoul modest de lână şi l-a scos. Sub el purta o rochie de culoare închisă şi fără garnituri. S-a îndreptat de îndată spre omul care zăcea pe masă, plin de sânge şi în continuare inconştient.

— Ţi-am pregătit nişte apă caldă, Rita, i-a spus Margot. Şi-aici sunt cârpe, toate curate. Ar mai fi nevoie de ceva?

— De mai multă lumină, dacă poţi tu să aranjezi asta.

— Jonathan aduce nişte lămpi şi câteva lumânări de sus.

După ce se spălase pe mâini, Rita tocmai cerceta tăietura de la buza omului.

— Şi, desigur… De un brici şi de un bărbat cu mână sigură şi blândă, ca să-l radă.

— Joe, ai putea tu să faci asta?

Joe a făcut semn că poate.

— Şi nişte rachiu. Ce ai mai tare.

Margot a descuiat dulăpiorul rezervat ocaziilor speciale şi a scos un clondir verde. L-a pus lângă geanta Ritei, iar clienţii au făcut ochii mari. Clondirul nu avea etichetă, dovadă că băutura era distilată pe ascuns, ceea ce însemna că era destul de tare ca să te culce la pământ.

Cei doi barcagii care ţineau lămpile la capul rănitului urmăreau gesturile infirmierei în vreme ce aceasta examina gaura care fusese gura acelui om. Cu două degete pline de sânge, i-a scos un dinte rupt. După un moment, a mai scos doi. Ceva mai târziu avea să îşi pună mâinile în părul lui, care era încă umed, şi să cerceteze centimetru cu centimetru pielea

capului.

— N-are răni decât pe faţă. Putea fi şi mai rău. Bun, mai întâi să scoatem de pe el udăturile-astea!

Întreaga încăpere a tresărit. Unei femei nemăritate nu-i era îngăduit să dezbrace un bărbat fără să încalce ordinea firească a lucrurilor.

— Margot, a sugerat Rita cu blândeţe, le spui tu bărbaţilor ce să facă?

Ea s-a întors cu spatele şi şi-a făcut de lucru cu mărunţişurile din geantă, în vreme ce Margot le arăta bărbaţilor cum să-i scoată omului îmbrăcămintea cât mai atent cu putinţă.

— Încă nu ştim unde-o mai fi având vreo rană, să nu-i facem şi mai rău!

Iar când nu se descurcau ori erau prea băuţi ca să facă treaba cum se cuvine, punea mâinile ei de mamă şi descheia nasturi sau desfăcea nodul vreunei legături.

Hainele îi zăceau grămadă pe jos: un veston de marinar cu multe buzunare, ca ale barcagiilor, dar croit dintr-o stofă de calitate, nişte ghete făcute dintr-o piele fină şi proaspăt tălpuite, o curea adevărată, şi nu sfoara cu care barcagiii îşi leagă brăcinarii, izmene lungi de tricot gros, iar sub cămaşa de flanelă, un maiou din acelaşi material.

— Cine-o fi? Se ştie? a întrebat Rita privind în gol.

— Nu se ştie dac-om fi stat vreodată ochi în ochi cu el. Greu de spus, în halu'-n care-i el acum.

— I-aţi scos vestonul?

— Da.

— Poate că s-o uita Jonathan să vadă ce-o avea prin buzunare.

Când s-a întors iarăşi Rita spre masă, pacientul era gol puşcă, doar cu o batistă care le ocrotea, lui modestia, şi ei, onoarea. Simţea privirile celor din jur, care ba alunecau discret pe chipul ei, ba se fereau.

— Joe, ai vrea tu să-i razi buza de sus, însă pe cât se poate de blând. N-ai cum să izbuteşti fără cusur, dar fă cum poţi mai bine. Şi, cu mare grijă în jurul nasului, e făcut zob.

A început consultaţia. Mai întâi i-a cercetat labele picioarelor, apoi a urcat spre glezne până la pulpe… Mâinile ei albe contrastau cu pielea lui bronzată.

— Ăsta-i om care-şi duce viaţa pe-afară, a băgat de seamă unul dintre săpători.

Ea i-a luat la rând oasele, ligamentele, muşchii, continuând să nu-l privească, de parcă degetele ar fi văzut mai bine decât ochii. Lucra repede şi îşi dădea de îndată seama dacă cel puţin într-un loc anume totul era în regulă.

Ajunsă la şoldul drept, degetele Ritei au ocolit batista albă şi s-au oprit.

— Luminează aici, te rog!

Toată pielea şoldului era zdrelită. Rita a aplecat clondirul verde şi a turnat rachiu pe o cârpă pe care apoi a aşezat-o pe răni. Cei din jur şi-au ţuguiat buzele exprimând oarece simpatie, însă rănitul nu s-a clintit. Mâna de lângă coapsă era umflată, cam de două ori mărimea firească, gălbejită şi cu pete sângerii. Rita a curăţat-o cu rachiu, însă unele pete nu s-au şters şi a tot frecat. Erau pete ca de cerneală, însă nici vânătăi, nici cheaguri de sânge. Curioasă, i-a ridicat mâna în lumină şi a privit petele cu mare atenţie.

— E fotograf, a zis.

— E, cu asta m-ai dat gata! De unde ştii tu aşa ceva?

— De la degete. Vedeţi petele astea? Vin de la nitratul de argint, care se foloseşte la developarea fotografiilor.

A profitat apoi de surpriza generală produsă de noutate ca să cerceteze și în jurul batistei albe. A apăsat ușor abdomenul, n-a găsit ceva care să-i dea de înţeles că ar fi și o contuzie internă, apoi a continuat să pipăie cu degetele ceva mai sus, tot mai sus, odată cu lumina care îi urmărea mişcările, până când batista albă s-a pierdut în întuneric, iar cei din jur au avut cum să se încredinţeze că Rita s-a întors cu bine pe tărâmul bunei-cuviinţe.

Rămas doar cu jumătate din barba lui stufoasă, chipul necunoscutului arăta și mai de speriat. Nasul stâlcit sărea-n ochi mai mult decât înainte; scoasă la iveală, tăietura care-i crestase buza şi se întindea pe obraz părea înzecit mai urâtă. Pleoapele îi erau umflate și rămăseseră strâns lipite. Pe frunte îi crescuse un cucui sângeriu. Din el, Rita a scos nişte aşchii ce păreau să fie dintr-un lemn închis la culoare, a curăţat apoi locul şi și-a îndreptat iarăşi atenţia spre buza rănită.

Margot i-a dat un ac cu aţă, amândouă sterilizate în rachiu. Rita a pus vârful acului lângă tăietura buzei, a împuns și, în aceeași clipă, lampa a pâlpâit.

— Cine simte nevoia să se așeze de îndată, a zis ea. E destul un pacient.

Însă nimeni n-a catadicsit să recunoască o asemenea nevoie.

Ea a făcut trei puncte de cusătură câtă vreme unii dintre cei din jur îşi întorseseră privirile, iar ceilalţi stăteau cu ochii holbaţi la spectacolul cârpelii unui chip de om de parcă ar fi fost un guler deșirat. Când totul a luat sfârșit, ușurarea celor din jur s-a făcut auzită.

Rita şi-a privit opera.

— Chiar că acum arată ceva mai bine, a recunoscut un barcagiu. Dacă nu cumva ne-om fi obişnuit cu mutra lui.

— Hm! a făcut Rita, ca şi cum n-ar fi fost decât pe jumătate de aceeași părere cu el.

A întins mâna, a apucat nasul rănit între degetul mare şi cel arătător şi l-a răsucit brusc. S-a auzit limpede un sunet de zgârci și de os în mișcare, un pârâit și totodată un fel de clefăit, iar lampa s-a pornit să pâlpâie.

— Prinde-l iute! a strigat Rita, așa că, în seara aia, argaţii au fost nevoiţi să ia încă o dată în braţe pe cineva gata să se prăbușească, deoarece unuia dintre lopătari i se înmuiaseră genunchii. Celor trei le-au căzut lumânările din mâini și toată scenă s-a stins odată cu ele.

— Vai! a exclamat Margot, când lumânările au fost din nou aprinse. Ce noapte! Am face mai bine să-l ducem în camera pelerinilor, săracul de el!

Pe vremea când pe o distanţă de câţiva kilometri buni singurul pod era la Radcot, mulţi călători îşi întrerupeau drumul la han, astfel încât la capătul coridorului se găsea o încăpere puţin folosită în ultima vreme, căreia i se zicea camera pelerinilor. Rita a supravegheat transportul pacientului ei, după care acesta a fost întins pe un pat şi acoperit cu o pătură.

— Aş dori să văd şi fetița înainte de plecare, a zis ea.

— O să poţi să spui și o rugăciune, desigur, pentru biata de ea!

În capul localnicilor, nu doar că Rita ar fi fost tot atât de pricepută ca un doctor, dar, la nevoie, ar fi putut să înlocuiască până și un pastor, și asta doar pentru că trăise la mănăstire.

— Uite cheia. Ia și lampa.

Rita și-a pus pălăria și mantoul, s-a înfofolit cu un fular și a ieșit.

Pe Rita Sunday n-o înfricoșau trupurile neînsufleţite. Se obişnuise cu ele încă din copilărie, ba era chiar născută dintr-unul. Iată cum se întâmplase una ca asta: cu treizeci şi

cinci de ani în urmă, cu burta la gură şi disperată, o femeie se aruncase în apele râului. Până când să fie zărită de un barcagiu şi scoasă din apă, se poate spune că era ca și înecată pe trei sferturi. Omul a purtat-o până la măicuţele de la Godstow, care îi îngrijeau la bolniţa mănăstirii pe cei sărmani, aflaţi la nevoie. Femeia a mai avut viaţă în ea doar până când aveau să o apuce durerile facerii. Sfârşită de urmările luptei cu apa, n-a mai avut puteri în ea să ducă naşterea până la capăt şi avea să își dea sufletul când burta îi vălurea din pricina contracţiilor puternice. Maica Grace şi-a suflecat mânecile, a luat un scalpel cu care a crestat nu prea adânc o curbă pe pântecele moartei și a scos la lumina zilei un prunc viu.

Nimeni nu ştia numele maică-sii, şi, oricum ar fi fost, nu i s-ar fi dat copilului numele ei, pentru că moarta era de trei ori păcătoasă, de preacurvie, de sinucidere și de intenţia de pruncucidere. Pe deasupra, ar fi fost mare păcat să încurajezi copilul să îşi aducă aminte de una ca ea. Așa că au numit pruncul Margareta, după Sfânta Margareta, şi încă de pe atunci o chemau Rita. În ce priveşte celălalt nume, în lipsa unui părinte în carne şi oase, i s-a zis Sunday, după ziua Tatălui Ceresc, așa cum erau numiţi şi ceilalţi orfani de care se îngrijeau maicile.

Tânăra Rita se descurcase de minune la lecţii, îşi arătase interesul pentru spital şi a fost încurajată să dea o mână de ajutor. Erau lucruri pe care până și un copil e în stare să le ducă la bun sfârşit: la opt ani făcea paturile, spăla de sânge cearşafurile şi cârpele; la doisprezece, căra găleţi cu apă fiartă şi ajuta la spălatul morţilor. Pe când Rita avea cincisprezece ani, curăţa rănile, punea atele, cosea tăieturi, iar la şaptesprezece nu mai era mare lucru din arta infirmeriei pe care să nu-l fi făcut; putea chiar să moşească de una singură. Pentru ea, ar fi fost simplu să rămână la mănăstire, să se călugărească și să își închine viaţa Domnului şi bolnavilor, dacă într-o zi, pe când culegea ierburi de leac pe malul apei, nu i-ar fi trecut prin minte că altă viaţă dincolo de asta nu era. După învăţăturile primite de ea până atunci, îşi dădea seama că-i încolţise un gând păcătos, dar, în loc de povara vinovăţiei, s-a simţit eliberată. Dacă rai nu este, și-a zis ea, nu e nici iad, iar dacă iad nu e, mama pe care n-o cunoscuse nu suferă agonia chinurilor veşnice, ea e doar plecată, absentă, neatinsă de suferinţă. Le-a spus maicilor că s-a răzgândit şi, până când să-şi revină ele din uluire, ea şi împachetase o cămaşă de noapte și o pereche de chiloţi, apoi ieşise pe uşă fără măcar o perie de păr.

— Și datoria? a strigat după ea maica Grace. Faţă de Dumnezeu şi faţă de bolnavi!

— Bolnavi sunt peste tot, a răspuns ea.

— Şi Dumnezeu e peste tot, a zis maica Grace, numai că vorbea atât de încet, încât Rita n-a mai apucat să audă.

Tânăra infirmieră a lucrat mai întâi într-un spital din Oxford, apoi, după ce i-au fost recunoscute calităţile, a devenit infirmieră-şef şi asistentă a unui remarcabil medic londonez.

— O să fie o mare pierdere pentru mine şi pentru profesia noastră când ai să te măriţi, i-a spus el nu numai o dată, mai cu seamă când vreun pacient se îndrăgostea de ea.

— Măritată, eu? Nici vorbă, răspundea de fiecare dată.

— De ce nu și nu? insista el, după ce primise de câteva ori același răspuns.

— Sunt mult mai de folos ca infirmieră decât ca nevastă şi mamă.

Era doar jumătate de răspuns, cealaltă jumătate a venit după câteva zile.

Se ocupau de o tânără mamă, de-o seamă cu Rita. Femeia năştea a treia oară. Până atunci îi mersese totul ca pe roate, nu exista nici un motiv aparte de îngrijorare. Copilul nu era într-o poziţie proastă, durerile nu durau de prea mult timp, forcepsul nu era necesar, iar placenta

ieşise curată. Doar că nu au fost în stare să-i oprească sângerarea. Femeia a sângerat, a sângerat şi a tot sângerat până când a murit.

Doctorul a ieşit să-i vorbească soţului femeii câtă vreme Rita strângea cu pricepere cearşafurile pline de sânge. Pierduse de multă vreme socoteala femeilor moarte în felul ăsta.

La înapoierea doctorului, totul era pregătit pentru plecare. Tăcuţi, au ieşit în stradă împreună. După câţiva paşi, ea a deschis gura.

— Eu nu vreau să mor în felul ăsta.

— Nu pot să te condamn, i-a zis el.

Doctorul avea un prieten care venea adesea la cină şi rămânea peste noapte. Rita n-a zis nicicând vreo vorbă, însă doctorul a înţeles că ea îşi dăduse seama de sentimentele lui pentru acel om. Ea nu dădea impresia să fie tulburată şi se purta cu o desăvârşită discreţie. După ce cântărise lucrurile câteva luni de-a rândul, doctorul i-a făcut o propunere surprinzătoare.

— La urma urmelor, de ce nu te-ai căsători cu mine? a întrebat-o într-o bună zi, între două consultaţii. N-ar fi vorba de… mă-nţelegi! Pe mine m-ar aranja, iar pentru tine ar fi avantajos. Securitate financiară. Camerele tale, separate. Le-ar plăcea şi pacienţilor.

Ea s-a gândit ce s-a gândit şi, în cele din urmă, avea să primească. S-au logodit, atâta doar că, înainte de căsătorie, el a făcut o aprindere la plămâni şi a murit în plină tinereţe. În ultimele zile de viaţă şi-a chemat avocatul ca să schimbe testamentul. Casa şi mobilele au fost puse pe numele prietenului său, iar Ritei i-a lăsat o sumă importantă, destul cât să îşi îngăduie o modestă independenţă. La toate astea adăugase o scrisoare de recomandare în care o lăuda în termenii cei mai aleşi. I-a mai lăsat şi biblioteca. Ea a vândut cărţile care nu aveau de-a face cu medicina ori cu ştiinţele în general. După ce a împachetat totul, a angajat un barcagiu să o poarte în susul râului. Ajunşi la Godstow, la vederea mănăstirii, o durere neaşteptată i-a amintit de pierderea credinţei în Dumnezeu.

— Aici? a întrebat barcagiul, înşelat cu privire la cauza emoţiei care i se citea pe faţă.

— Continuă, a răspuns ea.

Şi au continuat, încă o zi, încă o noapte, până când au dat de Radcot. Locul i-a plăcut.

— Aici, i-a spus barcagiului. Ne oprim aici.

A cumpărat o căsuţă, a pus cărţile pe rafturi şi a dat de ştire familiilor înstărite din regiune că are o scrisoare de recomandare de la unul dintre cei mai buni medici din Londra. A devenit cunoscută de cum a tratat câţiva bolnavi şi a adus nişte copii pe lume. Cei bogaţi nu o chemau decât pe Rita la venirea ori la părăsirea lumii ăsteia şi, totodată, la orice nevoie medicală care ar fi putut să apară între cele două. Lucrul era bine plătit, astfel încât a putut să-şi rotunjească averea moştenită. Printre pacienţi erau şi unii care îşi permiteau să aibă câte-o boală închipuită; ea le tolera slăbiciunea şi putea, în felul ăsta, să dea îngrijiri la preţuri foarte mici sau chiar fără nici o leţcaie celor care n-aveau de unde să plătească. Iar când nu avea de lucru ducea o viaţă fără pretenţii, prepara medicamente şi continua să citească tratatele din biblioteca doctorului despre care nu vorbea ca despre un logodnic şi la care, de fapt, nici nu se gândea.

La acea vreme, Rita era de vreo zece ani aşezată la Radcot. Moartea n-o înspăimânta. De-a lungul anilor se ocupase de mulţi oameni ajunşi în pragul morţii, fusese alături de ei când îşi dăduseră ultima suflare şi le făcuse cele din urmă pregătiri dinaintea înmormântării. Morţi de boală, morţi la naştere, morţi în urma vreunui accident. Morţi pricinuite de răutate, asta de vreo două ori. Moartea binevenită la adânci bătrâneţi. Şi cum bolniţa de la Godstow era pe malul apei, fusese obişnuită şi cu cei înecaţi.

Tocmai la moartea prin înec se gândea Rita în noaptea aia geroasă, grăbind pasul spre dependinţa de piatră. Să te îneci e lesne. Râul îşi oferă în fiecare an câteva vieţi. Un pahar mai mult, un pas prea grăbit, o clipă de zăpăceală, uneori asta-i tot ce se întâmplă. Primul înecat de care se ocupase a fost un băiat de doisprezece ani, doar cu un an mai mic decât avea ea pe atunci. Acela alunecase în apă în vreme ce cânta şi ţopăia pe o ecluză. Apoi, într-o vară, a fost chefliul ăla care pusese pasul alături când dădea să coboare din barcă; a căzut, s-a lovit în moalele capului, iar ceilalţi erau prea beţi ca să-i sară-n ajutor. Într-o zi aurită de toamnă, un student se dădea în spectacol cu o săritură din vârful podului Wolvercote, numai că nu se aştepta nici la adâncimea apei, nici la forţa curentului. Râul tot râu e în orice vreme. Fuseseră şi fete tinere, ca mama ei, biete suflete părăsite și de iubit, și de familie, neputincioase să înfrunte un viitor de ruşine şi de sărăcie, care se aruncau în apă să termine cu toate. Și-apoi prunci abia născuţi, carne fragedă și nedorită, muguri de viaţă zvârliţi în apă înainte să se fi bucurat de viaţă…

Văzuse de toate.

Ajunsă la uşa dependinţei, Rita a răsucit cheia și a intrat. Înăuntru părea să fie încă și mai rece decât afară. A inspirat adânc și aerul îngheţat i-a schiţat trecătorile și grotele drumului care duce de la nări până sus, spre frunte. Purta cu el jilăveala pământului, a pietrei, dar mai pătrunzătoare era suflarea râului. S-a simţit brusc înviorată și cu atenţia ascuţită peste măsură.

Flacăra leșinată a lămpii a pâlpâit ce-a pâlpâit, până când aveau să iasă din beznă ungherele încăperii de piatră, însă cadavrul se arăta lucind cu licăriri livide. Acest efect ciudat era pricinuit de paloarea intensă a corpului, însă unei persoane cu fantezie putea să-i treacă prin minte că astfel de luminiţe ar izvorî de-a dreptul din mâinile și din picioarele trupului neînsufleţit.

Conștientă de neobișnuita stare de veghe în care se găsea, Rita s-a apropiat de fetiţă. Copilul părea să fi avut în jur de patru ani, iar pielea îi era ca ceara albă. O cămăşuică dintre cele mai simple, încă umedă și făcând cute în jurul corpului, îi lăsa braţele și picioarele la vedere.

A trecut de îndată la tipicul însușit în bolniţa mănăstirii. Controlul respiraţiei. Căutarea pulsului cu două degete aşezate la încheietura mâinii. A desprins petalele pleoapelor ca să privească pupilele. Pe măsură ce făcea toate astea, avea în minte ecoul rugăciunii rostite în liniște de voci feminine: „Tatăl nostru, carele eşti în ceruri…“ De auzit, auzea, însă nu i se mișcau buzele.

Fără respiraţie. Fără puls. Pupilele mărite la maximum.

Rita continua să fie cu ochii-n patru. Rămasă cu privirea la trupul mititel, se întreba care să fie pricina neliniștii de care era cuprinsă. Poate că nu era nimic mai mult decât efectul aerului rece.

Poţi să citeşti un corp neînsufleţit aşa cum citeşti o carte, însă doar dacă ai văzut destul de multe altele. Când, și cum, şi din ce pricină, pe toate poţi să le afli, dacă ştii să priveşti aşa cum privește Rita. Ea a început o examinare atât de profundă și de migăloasă, încât avea să uite cu desăvârșire de frig. În lumina pâlpâindă a lămpii, și-a mijit ochii și a scrutat centimetru cu centimetru pielea fetiţei. I-a ridicat braţele şi picioarele și a constatat că mișcările din încheieturi erau normale. S-a uitat în urechi şi în nări. I-a deschis gura și a scotocit. A cercetat unghie după unghie, atât la mâini, cât și la picioare. În cele din urmă a rămas încordată și încruntată în faţa trupului.

Ceva nu era în regulă.

Cu capul aplecat, cu buzele strânse de nedumerire, Rita a ţinut seamă rând pe rând de tot

ce învăţase. Ştia că înecaţii se zbârcesc, se umflă, se balonează. Ştia că rămân fără piele, fără păr, fără unghii. Nici urmă de aşa ceva. Asta însemna doar că fetiţa nu rămăsese îndelung în apă. Şi-apoi, un înecat are un fel de spumă la colţurile gurii şi în nări, dar nu şi fetiţa. Avea şi asta o explicaţie, se vede că era moartă când a ajuns în apă. Până aici totul se lega. Restul însă o descumpănea. Dacă nu era înecată, ce se întâmplase? Capul n-avea răni. Membrele n-aveau contuzii. Gâtul n-avea vânătăi. Nici un os nu era rupt. Nici un organ intern nu părea să fie lezat. Rita ştia până unde poate să meargă nemernicia: cercetase şi părţile genitale ale fetiţei, dar nu găsise nimic suspect.

Era posibil să nu fi murit în urma unui accident? Dar nici semne de boală nu erau. De fapt, ţinând seama de greutate, de aspectul pielii şi de al părului, fetiţa, în viaţă fiind, fusese un copil deosebit de sănătos.

Toate astea erau destul de tulburătoare, însă tot mai rămânea ceva. Acceptând că moartea fetiţei era rezultat al vreunei boli şi că, din motive greu de imaginat, fusese abia mai apoi aruncată în apă, ar fi trebuit să găsească răni făcute după moarte. Nisipul şi pietrişul zgârie pielea, pietrele o zdrelesc, mizeriile de la fundul apei jupoaie carnea. Şuvoiul apei frânge până şi oasele unui om în toată firea, izbit de vreun pod, capul se face fărâme. Însă oriunde ai fi căutat, trupul copiliţei nu prezenta nici o urmă, nici o vânătaie, nici o zgârietură, nici o tăietură. Trupuşorul era imaculat. „Ca o păpuşă“, a zis Jonathan când a povestit cum îi căzuse în braţe; acum pricepea ea de ce îşi închipuise el una ca asta. Rita şi-a trecut buricele degetelor pe tălpile fetiţei, în jurul degetului mare; totul era atât de fără cusur, încât ai fi zis că nu pusese niciodată piciorul pe jos. Unghiile îi erau la fel de fine şi de perlate ca ale unui nou-născut. Că moartea nu-i lăsase pe trup vreo urmă era destul de ciudat, dar nici măcar viaţa n-o făcuse, iar una ca asta, după tot ce ştia Rita, nu se mai văzuse vreodată.

Un corp spune întotdeauna o poveste, însă trupul neînsufleţit al copilei ăsteia era o foaie nescrisă.

Rita s-a întins să ia lampa din cârligul unde o agăţase. A plimbat lumina pe faţa fetiţei, însă nici aşa nu a aflat mai mult. Cu neputinţă de spus, aşadar, dacă faţa aceea candidă, cu trăsături neterminate, a exprimat vreodată drăgălăşenie, ori ascultare sfioasă, ori şiretenie ştrengărească. Iar dacă manifestase cumva vreo curiozitate, sau, poate, indiferenţă, sau nerăbdare, viaţa nu avusese destulă vreme să îi graveze pe chip ceva care să se fi păstrat.

Numai cu puţin timp înainte, două ore, nu mai mult, trupul şi sufletul acestei fetiţe fuseseră bine aşezate laolaltă. La gândul ăsta, în ciuda formaţiei şi a experienţei, Rita s-a simţit prinsă într-o furtună de emoţii. Nu era atunci prima oară, de când îl părăsise, că se dorea aproape de Dumnezeu. În copilărie, Dumnezeu era cel care vede tot, care ştie tot şi înţelege tot. Ce uşor îi fusese când, neştiutoare şi zbuciumată, putea să aibă o încredere neţărmurită într-un Tată care cunoaşte totul pe de-a întregul. Nu-i era greu să suporte necunoaşterea vreunui lucru pe vremea când nu avea nici o îndoială că El ştie. Dar acum…

A apucat mâna fetiţei, o mână desăvârşită, cu cinci degete desăvârşite şi cu unghiile lor desăvârşite, a aşezat-o în palma ei şi a acoperit-o cu cealaltă palmă.

„E greşit! Totul e greşit! N-ar trebui să fie aşa!“

Şi-acela a fost momentul când a fost să se întâmple.

Miracolul

Până să fi băgat Margot îmbrăcămintea rănitului într-o găleată cu apă proaspătă, Jonathan căutase prin toate buzunarele. S-au găsit:

O pungă umflată de apă, cu atâţia bani în ea, încât ar fi putut să-i ajungă pentru oricâte cheltuieli ar fi făcut, şi tot ar fi rămas cât să ofere fiecăruia un rând, când şi-ar fi revenit în simţiri.

O batistă udă leoarcă.

O pipă nespartă şi o cutie cu tutun. Cutia a fost deschisă şi s-a constatat că tutunul era uscat. „Dacă nu pentru altceva, măcar pentru asta să aibă şi el un motiv de bucurie“, s-a zis.

O verigă de care erau agăţate câteva unelte fine şi nişte sculişoare, care au stârnit uimirea. O fi ceasornicar? s-au întrebat. Meşterea chei? Un spărgător? Asta până au dat de obiectul următor.

O fotografie. Atunci şi-au adus aminte de petele negre de pe degetele rănitului şi de părerea Ritei cum că acela ar fi fotograf, iar fotografia asta părea să întărească opinia ei. Uneltele trebuie că erau legate de meseria omului.

Joe a luat fotografia din mâna lui Jonathan şi a tamponat-o grijuliu cu manşeta hainei ca să o usuce. Înfăţişa un câmp şi un frasin, nu prea mai era altceva.

— Am văzut poze mai frumoase decât asta, a zis unul.

— Îi lipseşte un turn ascuţit de catedrală sau un bordei acoperit cu paie, a zis altul.

— Nu pare să fie o poză a vreunei *chestii* anume, a zis al treilea în vreme ce se scărpina în cap, nedumerit.

— E Trewsbury Mead, izvorul Tamisei, a zis Joe, singurul care a recunoscut locul.

Cum nu ştiau ce să mai zică la una ca asta, ceilalţi au ridicat din umeri, fotografia a fost pusă la uscat pe placa de deasupra vetrei şi

au trecut la lucrul următor, ultimul care a fost scos din buzunarele rănitului, adică:

O cutie de tablă în care era un teanc de cartonaşe. L-au luat pe primul şi i l-au dat lui Owen, cel mai bun cititor dintre ei, care a înălţat o lumânare şi a citit cu glas tare:

Henry Daunt, Oxford

Portrete, peisaje, scene de la oraş şi de la ţară

Dar şi: cărţi poştale, ghiduri, rame de fotografie

Specializat în scene cu Tamisa

— Avea dreptate, au exclamat toţi. A zis că-i fotograf şi uite dovada.

Apoi Owen a citit o adresă din Oxford, pe High Street.

— Cine se duce mâine la Oxford? a întrebat Margot. Are careva vreo idee?

— Bărbatul sor'-mii pleacă cu şlepul de brânzeturi, a zis unul dintre săpători. Nu mi-e greu să trec pe-acolo și să-l întreb.

— Șlepul face vreo două zile, aşa-i?

— Nu putem să-i lăsăm familia să se îngrijoreze două zile.

— Mai mult ca sigur că bărbatul sor'-tii n-o să se ducă nicăieri mâine! Dacă pleacă, n-are cum să fie înapoi până de Crăciun.

— Păi, atunci cu trenu'!

Până la urmă s-a hotărât să plece Martins. Nu era nevoie de el a doua zi la fermă, iar soră-sa locuia la cinci minute de gara de la Lechlade. Avea să se ducă de îndată la ea ca să fie acolo pentru trenul de dimineaţă. Margot i-a dat bani pentru bilet, el a repetat adresa până când a învăţat-o pe de rost şi a și plecat, cu un şiling în buzunar şi cu o poveste nou-nouţă pe limbă. Erau vreo nouă kilometri de mers pe malul apei, avea vreme berechet să-și tot dichisească povestea, încât să fie cât se poate de bine întocmită când avea să ajungă acasă la soră-sa.

Ceilalţi au rămas locului. Povestitul obişnuit de seară se terminase – cine să stea să spună o poveste când se petrecea una chiar sub ochii lor? –, așa că și-au ocupat locurile de mai devreme,

şi-au umplut iar paharele şi stacanele şi şi-au aprins din nou pipele. Joe a pus la locul lor lucrurile de bărbierit, s-a întors la scaunul lui şi, din când în când, tuşea uşurel. Lângă fereastră, unde stătea, Jonathan arunca priviri la butucii care ardeau în vatră şi purta de grijă lumânărilor. Margot a tot amestecat cu o vâslă veche în găleata cu haine, le-a sucălit cum se cuvine, apoi a aşezat iarăşi pe plită oala de bere cu mirodenii. Mireasma de nucşoară şi de alte arome s-a amestecat cu izul de tutun şi de lemn ars, iar miasma apei s-a risipit.

Petrecăreţii s-au apucat din nou să tăifăsuiască, tot căutând vorbe cu care să preschimbe peripeţiile serii într-o poveste.

— Când l-am văzut în pragul uşii am rămas uimit. Nu, nu, uluit! Uite-aşa m-am simţit! Uluit!

— Eu am fost năucit, chiar aşa cum spui!

— Şi eu la fel. Şi năucit, *şi* uluit. Dar tu?

După cum mulţi dintre lopătarii la pietriş culegeau fosile, ei erau culegători de cuvinte. Le culegeau cu urechea, mereu la pândă să dea de vorba rară, de cea aleasă, de vorba unică.

— Eu aş zice c-am fost buimăcit.

Au adulmecat şi vorba asta ca să-i simtă savoarea şi au pus-o pe limbă. Era bună. Şi-au arătat cu toţii admiraţia.

Unul dintre ei era nou-venit la *Lebăda*, novice la spus poveşti.

— Dar de *lovit cu leuca* ce părere-aveţi? Aş putea zice şi-aşa?

— Păi, de ce nu? l-au încurajat ceilalţi. Zi că te-ai simţit ca *lovit cu leuca*, dacă pofteşti.

Chiar atunci s-a înapoiat Beszant. Barca putea şi ea să spună o istorie a ei, iar el se dusese să-i asculte povestea. Toţi cei din han au ciulit urechile.

— E-aici, am găsit-o, a zis el. Cu toată partea de sus a bordului distrusă. E teribil de strivită şi ia apă. Era pe jumătate scufundată. Am lăsat-o pe mal cu fundul în sus, dar nu se mai poate face nimic. S-a terminat cu ea.

— Ce zici tu că s-o fi-ntâmplat? O fi intrat în ponton?

El s-a arătat hotărât împotrivă.

— A căzut ceva peste barcă. De sus, de undeva… Ca să arate ce s-a întâmplat, a ridicat o mână şi a plesnit palma peste palmă. Nu, nu, n-a fost pontonul, a zis, barca ar fi fost izbită dintr-o parte.

Aşezaţi la sfat, petrecăreţii înşirau acum tot ce se afla în susul şi în josul apei, pas cu pas, între un pod şi următorul, şi puneau omul şi barca faţă-n faţă cu primejdiile care ar fi putut să fi fost cauza accidentului. Într-un fel sau altul, toţi cei de faţă erau strâns legaţi de râu, dacă nu prin meserie, cel puţin în urma unei lungi convieţuiri, astfel încât fiecare şi-a dat cu părerea, străduindu-se să priceapă ce se întâmplase. Îşi închipuiau bărcuţa sfărâmându-se de fiecare dig şi de fiecare ponton, de fiecare pod şi de fiecare roată de moară, atât în susul, cât şi în josul apei. Dar nimic nu se potrivea. Aşa că, din vorbă-n vorbă, au ajuns la Stăvilarul Dracului.

Stăvilarul ăsta era alcătuit din stâlpi înalţi de frasin plantaţi între maluri la distanţe egale, între care, asemenea unor pereţi, erau întinse panouri mari de lemn care se ridicau sau se coborau ţinând seamă de nivelul apelor. Ajuns acolo, obiceiul era să ieşi din barcă, să o scoţi din apă şi să o tragi pe o pantă, ridicată acolo tocmai pentru ocolirea stăvilarului, apoi să intri din nou în apă de partea cealaltă. Pe mal se găsea un han, aşa că mai tot timpul puteai să găseşti pe careva să-ţi dea o mână de ajutor, contra unui pahar de băutură. Însă, uneori, când panourile de lemn erau înălţate şi apa curgea liniştit, un barcagiu priceput putea să câştige oarece timp dacă se strecura printre stâlpi cu o barcă lesne de condus. Trebuia să o alinieze grijuliu şi să tragă ramele înăuntru ca să nu se rupă în cazul în care s-ar ciocni de stâlpi. Iar dacă râul ar fi fost umflat, era nevoit să se aplece ori, dimpotrivă, să stea întins pe spate, ca să nu-şi spargă cumva căpăţâna de bârna de deasupra.

Au ţinut seamă de toate cele care ar fi putut să-i dăuneze omului. Au ţinut seamă de toate cele care ar fi putut să-i dăuneze bărcii.

— Aşadar, asta să fi fost? a întrebat Joe. La stăvilar să fi fost necazul?

Beszant a ridicat o ţandără mare cât chibritul şi neagră, cea mai mare din grămăjoara de aşchiuţe extrase de Rita de pe fruntea rănitului. Şi-a împins uşor în ea buricele unui deget. Era tot ţeapănă, deşi stătuse îndelung în apă. S-ar fi zis că era frasin, iar stăvilarul de lemn din frasin era făcut.

— Eu aşa aş zice.

— Eu am tot trecut pe sub Stăvilarul Dracului, a zis unul dintre argaţi. Îmi închipui că și tu, aşa-i?

Beszant a încuviinţat.

— Da, când are râul chef să mă lase, desigur.

— Da’ noaptea te-ai încumeta?

— Să-mi risc eu viaţa ca să câștig câteva clipe? Nu-s chiar aşa de nebun.

O atmosferă satisfăcută a umplut încăperea în urma deslușirii a cel puţin unuia dintre amănuntele întâmplării din noaptea aia.

— Totuşi, s-a întrebat Joe după o clipă de tăcere, dacă la stăvilar a dat de bucluc, cum de-a făcut el s-ajungă de-acolo pân-aici?

La asta, s-au stârnit dintr-odată felurite conversaţii, au fost exprimate opinii după opinii, cercetate și găsite fără vreun temei satisfăcător. Să zicem c-ar fi vâslit toată distanţa asta după accident… Rănit în halul ăsta? Nuu! Păi, atunci să zicem că barca ar fi fost purtată în voia curentului, în vreme ce el zăcea între viaţă şi moarte, până când, odată ajuns la Radcot, şi-a venit în fire şi… Purtată în voia curentului? Cum adică, o barcă într-un asemenea hal? Ocolind noaptea piedicile hai-hui, la voia-ntâmplării şi, pe deasupra, într-o rână, luând apă în tot timpul ăsta? Nici vorbă!

Se răsuceau şi se tot răsuceau fără rost, propunând deslușiri potrivite doar cu o jumătate de întâmplare sau cu cealaltă jumătate, iar în felul ăsta găseau un *ce*, dar nu și pe *cum*, sau doar vreun *unde*, însă nu pe *de ce*, și tot așa, până când orice rămăşiţă de imaginaţie a secătuit fără să se fi apropiat în vreun fel de răspuns. Oare cum se face că omul nu se înecase?

O bucată de vreme doar glasul râului s-a mai auzit, până când Joe a tuşit uşurel şi şi-a potrivit respiraţia ca să poată vorbi.

— Trebuie să fie mâna lui Quietly[1]!

1. Tăcutul. (N. red.)

Au întors toţi capul spre fereastră, iar cei care se aflau mai pe-aproape au aruncat priviri în noaptea tăcută și pașnică unde o întindere de întunecime repede mișcătoare lucea cu sclipiri lichide.

Quietly, barcagiul. Ştiau toţi de el. Era din când în când prezent în poveştile lor, unii jurau că l-au şi întâlnit. Apărea când dădeai de vreun bucluc pe apă. Deșirat şi uscăţiv, mânuia prăjina cu atâta iscusinţă, încât luntrea lui luneca de parcă ar fi fost împinsă de o putere de pe lumea ailaltă. Nu rostea o vorbă, dar te însoţea până când te aflai la mal, în bună stare ca să apuci să mai trăieşti o zi sub soare. Dar dacă te părăsea norocul, aşa cum se zicea, te purta pe alt ţărm, iar acele biete suflete ajunse acolo nu se mai întorceau nicicând la *Lebăda* să dea pe gât o stacană de bere şi să spună povestea acelei întâlniri.

Quietly. Asta transforma totul în complet altă poveste.

Bunica și mama lui Margot vorbiseră despre Quietly cu vreo câteva luni înainte de moarte. Ea s-a posomorât şi a schimbat vorba.

— O să fie o trezire tristă pentru bietul om. Să-ţi pierzi copilul… nu se află durere mai sfâșietoare ca asta.

După un murmur de aprobare, ea a continuat:

— Dar de ce oare să-şi ia un tată copilul cu barca la vreme de noapte? Mai e și iarnă pe deasupra! Ar fi fost o nebunie chiar și dacă pleca pe apă de unul singur, dar așa, cu un copil…

Cei care aveau copii i-au dat dreptate şi au adăugat nechibzuinţa la trăsăturile de caracter ale celui care zăcea fără simţiri în camera de alături.

Joe a tuşit şi a zis:

— A fost o domnișorică nostimă.

— Ciudată.

— Deosebită.

— Fără pereche, au zis vreo trei în același timp.

— Eu nici măcar nu mi-am dat seama că era un copil, a zis careva cu mirare în glas.

— Nu eşti tu singurul.

Margot cumpănise asta în vreme ce bărbaţii discutaseră despre bărci şi despre stăvilare. S-a gândit la cele douăsprezece fete ale ei şi la nepoate şi și-a făcut mustrări de conștiinţă. Un copil e un copil, mort sau viu.

— Cum de nu ne-am dat seama? a întrebat ea cu un glas care i-a rușinat pe toţi.

S-au întors cu privirile spre colţurile întunecoase ale încăperii şi şi-au scrutat memoria. L-au invocat pe bărbatul rănit și l-au pus să stea din nou în prag. Și-au retrăit tulburarea, dat fiind că nu fusese vreme destulă să o ia în seamă, când se întâmplase ce se întâmplase. Fusese ca un vis, și-au zis, mai degrabă ca un vis urât. Omul stătuse în fața lor ca o creatură de basm, ca un vârcolac, o vedenie înspăimântătoare. Iar pe fetiţă o luaseră drept marionetă ori păpuşă.

Uşa s-a deschis aşa cum se deschisese şi ceva mai înainte.

Ei au clipit îndelung ca să șteargă amintirea rănitului, și în locul lui a apărut:

Rita.

Stătea în prag, unde stătuse şi acela. Ținea în braţe fetiţa moartă.

Iarăşi? O luase vremea razna? Se îmbătaseră? Îşi pierduseră minţile? Prea multe se întâmplaseră, şi în capetele lor nu mai încăpea nimic. Au aşteptat să se îndrepte lumea de la sine.

„Cadavrul a deschis ochii.“

Fetiţa a întors capul.

Privirea ei a stârnit un val în toată încăperea, un val atât de puternic, încât fiecare privire l-a simţit şi fiecare suflet s-a legănat odată cu odgonul care-l amara la chei.

Timpul continua sa treacă, însă stând pe loc, iar când tăcerea a fost ruptă, de vorbit, a vorbit Rita.

— Habar n-am, a zis ea.

A fost răspunsul la întrebările pe care cei de-acolo nu aveau cum să le pună, într-atât erau de uluiţi – un răspuns la întrebările pe care ea însăși cu greu ar fi fost în stare să și le pună.

Când au băgat ei de seamă că mai au limba-n gură și că mai sunt în stare să o și folosească, s-a auzit vocea lui Margot:

— Lasă-mă s-o înfăşor în şalul meu.

Rita a întins o mână prevenitoare.

— Să nu se încălzească prea repede. A izbutit să rămână în viaţă

în ciuda frigului. Poate c-ar trebui să se încălzească treptat.

Femeile au așezat copilul pe laviţa de la fereastră. Era galbenă ca ceara. De mișcat nu se mișca, în afară de ochi, care priveau și clipeau.

Barcagiii, şi cultivatorii de măcriş, şi săpătorii, tineri şi vârstnici, cu mâini aspre şi cu degete înroşite, cu gâturi jegoase şi cu bărbi neîngrijite, s-au aplecat pe scaunele lor să contemple copiliţa cu o blândeţe iubitoare.

— I se închid ochii!

— Iar moare?

— Vezi cum i se umflă pieptul?

— Ah! Da, văd. Acum se lasă.

— Şi i se umflă iar.

— Adoarme.

— Ssst!

Vorbeau în şoaptă.

— S-o ţinem trează?

— Vrei să te dai la o parte? Nu pot să văd dacă respiră!

— Acum vezi?

— Trage aer în piept.

— Şi-l dă afară.

— Înăuntru.

— Afară.

Apoi, în vârful picioarelor, cu capetele întinse peste umerii celor din faţă, au privit fetiţa adormită în lumina lumânării ţinute de Rita. Îi urmăreau fiecare respiraţie şi, fără să-şi dea seama, respirau odată cu ea, ca şi cum piepturile lor laolaltă ar fi fost nişte foale care să-i umple plămânii cu aer. Camera însăşi se umfla şi se dezumfla odată cu respiraţia ei.

— Trebuie să fie grozav să te îngrijești de copilul tău. Asta a zis-o cu jumătate de gură un cultivator de măcriş ciolănos, unul cu urechile roşii. Parcă se tânguia.

— Ce-ar putea să fie mai grozav? l-au încuviinţat nostalgic ceilalţi.

Jonathan nu-şi mai lua ochii de la fetiţă. Se apropiase, străbătând toată încăperea până când a ajuns lângă ea. A întins nesigur o mână, iar când Rita şi-a înclinat capul îngăduitoare, a mângâiat o şuviţă din părul fetiţei.

— Da’ cum ai făcut tu asta? a întrebat el.

— N-am făcut nimic.

— Atunci ce-a făcut-o să fie iar vie?

Rita s-a mulţumit să își arate neștiinţa.

— N-oi fi fost eu? Pentru c-am sărutat-o! Ca s-o trezesc din somn, ca prinţul din poveste. Şi-a apropiat buzele de părul fetiţei ca să-i arate Ritei cum a făcut.

— Așa ceva nu se-ntâmplă decât în basme.

— O fi un miracol?

Cum nu știa ce să răspundă, Rita s-a posomorât.

— Nu te mai gândi tu acum la asta, i-a zis Margot lui Jonathan. Sunt multe lucruri greu de priceput pe întuneric, dar se limpezesc ele la lumina zilei. Iar mititica, drăguţa de ea, are nevoie de somn, nu de învârtitul tău prin preajma ei. Vino-ncoa’, am o treabă pentru tine.

A descuiat iarăşi dulapul, a luat alt clondir, a umplut o tavă cu păhărele şi a turnat în toate cam trei degete de rachiu. Jonathan a dat câte-un păhărel fiecărui client în parte.

— Dă-i şi lui taică-tu!

Joe nu obişnuia să bea nici iarna şi nici când plămânii lui n-o duceau prea bine.

— Dar tu, Rita?

— Da, sigur, mulţumesc.

Ca un singur om, au ridicat paharele şi le-au dat pe gât.

Fusese cu adevărat un miracol? Era ca şi cum ar fi visat un vas plin cu aur şi se trezeau cu el pe pernă. De parcă ar fi povestit un basm despre o prinţesă fermecată, și, la sfârşit, într-un colţ al

camerei era chiar ea, ascultând.

Au rămas tăcuţi aproape o oră, s-au uitat la copilul adormit şi s-au tot minunat. O fi fost oare cu putinţă să fie în seara asta pe undeva, oriunde, în toată ţara, vreun loc mai deosebit decât *Lebăda* din Radcot? Şi fiecare dintre ei era acum îndreptăţit să spună „eram şi eu acolo“.

Margot i-a trimis în cele din urmă la casele lor.

— A fost o seară lungă, iar acum nimic n-o să ne facă mai bine decât niţel somn.

Au băut ce le mai rămăsese în stacane şi, încetul cu-ncetul, clienţii s-au grăbit să îşi ia hainele şi pălăriile. S-au ridicat clătinându-se din pricina băuturii şi a vrăjii, apoi şi-au târşâit picioarele spre uşă. A urmat un şir de „noapte bună“, uşa s-a deschis şi, unul câte unul, privind în urmă, au dispărut în noapte.

Povestea călătoreşte

Margot şi Rita au ridicat copilul adormit şi i-au tras peste cap rochiţa fără mâneci. Au stors o cârpă în apă caldă şi i-au șters izul apei, care se mai simţea doar în păr. La atingerea cârpei ude, fetiţa a scos un scâncet de mulţumire, dar nu s-a trezit.

— Caraghioasă mititică, a murmurat Margot. Oare ce visezi tu?

Adusese o cămaşă de noapte pe care o păstra pentru nepoţelele ei când veneau în vizită, şi amândouă i-au băgat mânuţele în mâneci. Fetiţa tot nu s-a trezit.

Între timp, Jonathan a spălat şi a şters stacanele de bere, în vreme ce Joe a pus încasările din noaptea aceea la păstrare în locul obişnuit, apoi a măturat sala. A izgonit dintr-un colţ al încăperii o pisică strecurată acolo încă devreme, de pe la începutul după-amiezii, fără să fi băgat cineva de seamă. Ofensată, pisica a ieşit din umbră şi s-a îndreptat spre vatră, unde încă mai scânteia jăraticul.

— Să nu-ţi închipui cumva c-o să rămâi tu aici! a ameninţat-o Margot, dar bărbatul ei a luat apărarea pisicii:

— E-o vreme cumplită! Las-o, măcar de data asta!

Rita a instalat copila în patul din camera pelerinilor, lângă bărbatul adormit.

— Rămân aici peste noapte să stau cu ochii pe ei, a zis. Iar când Margot i-a propus să-i aducă un pat pe rotile a refuzat:

— Scaunul o să-mi ajungă. Sunt obişnuită.

Casa s-a potolit.

— Te pune pe gânduri, a murmurat Margot, în sfârşit cu capul pe pernă, iar Joe a îngânat:

— Te pune, fără-ndoială!

Şi-au împărtăşit în şoaptă nedumeririle. De unde veneau necunoscuţii? Şi de ce tocmai aici, la hanul lor, la *Lebăda*? Şi ce se-ntâmplase astă-seară de fapt? „Miracol“ fusese vorba rostită de Jonathan şi au încercat-o şi ei pe limbă. O ştiau din Biblie, unde înseamnă că ceva imposibil s-a petrecut într-un timp trecut imposibil de imaginat şi în locuri atât de îndepărtate, încât poate că acelea nici măcar nu există. Aici, la han, vorba putea să se potrivească la amuzanta probabilitate improbabilă că, într-o bună zi, Beszant şi-ar plăti toată datoria: aşa ceva ar fi fost într-adevăr un miracol, zău dacă nu! Dar, în noaptea asta, la vremea solstiţiului de iarnă, la *Lebăda* din Radcot, vorba avea altă greutate.

— N-o să lipesc pleoapă de pleoapă până-n zori străduindu-mă să pricep, a zis Joe.

Dar, cu miracol sau fără miracol, erau obosiţi, astfel încât, în noaptea cea lungă dusă de pe-acum pe jumătate, au suflat în lumânare. Noaptea s-a întins peste ei şi mirarea s-a risipit aproape pe loc.

Jos, în camera pelerinilor, unde bărbatul şi fetiţa, pacienţii ei, dormeau unul lângă altul, Rita a rămas trează pe scaun. Bărbatul respira rar și zgomotos. Aerul care îi intra şi ieşea din plămâni trebuia să se strecoare pe lângă membrane umflate, prin trecători pline de sânge care se închega, deviat din drumul lui obişnuit, abia refăcut în ultimele ore. Nu era prea ciudat că scotea un sunet asemănător dinţilor de fierăstrău tăind lemne. În tăcerile dintre inspiraţiile şi expiraţiile lui, se auzea fluturarea lină a respiraţiei copilului. Dincolo de cei doi, în fundal, se zvonea respiraţia râului, o nesfârşită suflare.

Ar fi trebuit să doarmă, însă îşi dorise să rămână trează ca să poată reflecta. Metodic, cu calm, a luat-o de la început. S-a revăzut făcând fiecare control de rutină, cercetând cu atenţie toate semnele pe care fusese învăţată să le caute. Ce greşeală făcuse? A revăzut totul, o dată, de două ori, de trei ori. N-a dat peste niciuna.

Și-atunci?

Deoarece toate cunoştinţele ei nu se arătau de nici un folos ca să deslușească întâmplarea, s-a apucat să îşi cerceteze experienţa. Mai trecuse vreodată printr-un moment în care să se fi îndoit dacă cel pe care îl îngrijea era mort sau viu? Să spui că cineva se află în pragul morţii e o expresie comună, de parcă ar exista cu adevărat o uşă deschisă între viaţă şi moarte în pragul căreia să poţi rămâne o vreme. Dar în asemenea ocazii nu fusese niciodată pusă la încercare să recunoască de care parte a pragului se află pacientul. Cât ar fi boala de înaintată, fie și la capătul puterilor, ești viu până în clipa morţii. Nimic nu plutește între una și alta. Nu e nimic la mijloc.

Margot îi trimisese pe toţi la culcare cu speranţa că iluminarea avea să vină în chip firesc odată cu mijirea zorilor, gând pe care Rita îl împărtăşea, însă cu privire la cu totul alt fel de nedumeriri. Pe ea o sâcâia altceva. Întrebările ei priveau corpul fiinţei, iar corpul e condus de legi. Toate cunoştinţele primite îi spuneau că nimic din ce se întâmplase *nu avea cum să se întâmple*. Copiii morţi nu învie. Nu sunt decât două posibilităţi: ori fetiţa nu mai trăia – acum, când îi ascultă respiraţia delicată, e limpede, trăiește –, ori nu murise. A luat iarăși rând pe rând toate semnele care arătaseră că nu mai era în viaţă. Piele galbenă ca ceara. Fără respiraţie. Fără puls. Pupile dilatate. A reluat una câte una toate cele care se întâmplaseră în camera lungă și a rămas încredinţată că tot ce trebuia controlat fusese controlat. Nu lipsea nici unul dintre semnele morţii. Greșeala nu fusese a ei. Atunci a cui?

Ca să se concentreze, Rita a închis ochii. Experienţa ei de infirmieră se întindea pe zeci de ani, însă ce știa nu se limita la atât. Petrecuse seri lungi de-a rândul studiind cărţi adresate chirurgilor, învăţase anatomie pe de rost, căpătase oarece măiestrie în ştiinţa farmaceutică. Iar practica îi transformase cunoştinţele într-un adânc rezervor de înţelegere. Acum îi îngăduia experienţei din cursul nopţii să se alăture cunoștinţelor. Nu căuta cu tot dinadinsul o explicaţie, nici nu făcea un efort deosebit de adunare a gândurilor într-un întreg. Pur şi simplu aştepta cu emoţie crescândă, împletită din frământare şi însufleţire, să iasă la iveală concluzia grijuliu pregătită de la sine în adâncul fiinţei. Pricepuse că legile vieţii şi ale morţii sunt mai cuprinzătoare decât îi fuseseră oferite spre învăţare. Pricepuse că viaţa înseamnă mult mai mult și că moartea înseamnă mult mai mult decât cunoaște medicina.

I se deschisese o poartă spre noi cunoştinţe.

A resimţit iarăși lipsa lui Dumnezeu, cu care împărţise totul. În copilărie îl avusese alături în faţa oricărei întrebări, a oricărei îndoieli, a oricărei încântări, a oricărei victorii. El îi însoţise pas cu pas calea spre gând și spre faptă. El o ajutase în lucrul de zi cu zi. Dar Dumnezeu plecase. De astă dată trebuia să se descurce de una singură.

Și ce era de făcut?

A ascultat. Respiraţia fetei. Respiraţia bărbatului. Răsuflarea râului.

Râul… De acolo trebuie să înceapă!

Şi-a legat şireturile botinelor, și-a încheiat mantoul. A cotrobăit în geantă, de unde a luat un tub subţire de cositor, pe care l-a băgat în buzunar, și s-a strecurat afară tiptil.

Dincolo de flăcăruia lumânării se întindea nemărginirea beznei geroase, dar a zărit totuși marginile potecii, după care și-a continuat pe iarbă drumul. Ba văzând, ba dibuind, s-a îndreptat spre mal. Simţea cum îi pătrunde aerul îngheţat prin butonierele mantoului şi prin ochiurile fularului tricotat. Înainta învăluită în aburul cald al respiraţiei, a cărui umezeală i se aşternea pe obraji.

Iată şi barca, răsturnată pe iarbă cu fundul în sus. Şi-a scos o mănuşă ca să pipăie lemnul zgrunţuros al carenei până ce a dat de o suprafaţă netedă unde a pus lumânarea. În ciuda gerului, și-a suflecat poalele ca să se aplece deasupra apei fără să își ude rochia. A privit sclipirile neguroase ale apelor. Apoi a întins o mână până când a simţit mușcătura de gheaţă a râului. Pân-aici toate bune. A desfăcut tubul și a scos din el un fel de fiolă prinsă în inele de metal și cu gradaţii cu neputinţă de citit pe întuneric. S-a lăsat pe vine și a ţinut fiola aceea în apa rece câtă vreme a tot numărat. Când s-a oprit, s-a ridicat și, cu toată atenţia îngăduită de degetele ei amorţite de frig, a pus fiola în tubul protector. Apoi, fără să mai ia seama la rochie ori la lumânare, s-a întors în fuga mare la han.

În camera pelerinilor, lampa era aprinsă, aşa cum o lăsase. A scos de îndată fiola şi a apropiat-o de lampă ca să citească gradaţiile, apoi a luat din geantă un creion şi un carneţel în care a notat temperatura apei.

Nu făcuse mare lucru. Însă era un început.

A luat cu grijă fetiţa din pat şi s-a aşezat pe scaun cu ea în poală. Căpşorul copiliţei s-a înclinat şi i s-a culcat pe piept. „Acum n-o să mai dorm“, se gândea trăgând două cuverturi peste ea şi peste fetiţă. „Nu după toate astea. Nu pe scaunul ăsta.“

Cu toate că avea ochii obosiţi şi o durea spatele, se pregătea să rămână toată noaptea aşezată pe un scaun, când i-a apărut în minte Sfânta Margareta, cea al cărei nume îl purta, patroana femeilor însărcinate şi a naşterilor, care îşi închinase Domnului fecioria, atât de hotărâtă să respingă măritişul cu orice preţ, încât a primit să fie supusă torturii, numai să nu se căsătorească. La mănăstire, odinioară, pe când spăla cearşafuri pline de sânge şi pregătea pentru înmormântare femei moarte la naştere, Rita se simţea mai degrabă uşurată la gândul că avea să devină logodnica Domnului decât să fie ruptă în două de un copil care să-i iasă din pântece. Domnul o părăsise, dar legământul de virginitate nu-l pusese niciodată la îndoială.

Rita a închis ochii. Braţele i s-au aşezat de la sine în jurul copilului care-i stătea în poală. I-a simţit suişul şi coborâşul pieptului şi şi-a potrivit respiraţia invers decât a ei, astfel încât atunci când pieptul îi cobora, al fetei urca, apoi, când copilul expira, iar ea inspira, corpurile li se lipeau unul de altul. S-a simţit invadată de o plăcere nedesluşită. Adormind, a încercat să o desluşească şi să-i dea un nume, însă nu a izbutit.

Un gând se apropia de ea plutind prin întuneric.

„Dacă n-ar avea nici o legătură cu omul ăsta… Dacă nimeni nu-i duce dorul… Ar putea să fie fata mea…“

Dar, până să i se limpezească gândul, zvonirea neîncetată a râului i-a inundat conştiinţa. A împins-o dincolo de trăinicia stării de trezie, a purtat-o în vâltoarea nopţii, unde, fără să îşi dea bine seama ce se petrece, s-a lăsat abătută… purtată la voia întâmplării… în marea întunecată a somnului.

Totuşi, nu dormeau toţi. Petrecăreţii aveau ceva cale de făcut până să-şi găsească patul. Când plecase de la *Lebăda*, unul dintre ei se întorsese cu spatele la râu şi fusese nevoit să dea ocol câmpurilor vreo trei kilometri, ca să ajungă la grajdul unde dormea, împreună cu caii. Îi părea rău că nu era nimeni care să-l aştepte, cineva pe care să-l scuture ca să-l scoale din somn şi să-i spună: „N-o să-ţi vină crezi dacă-ţi zic ce s-a-ntâmplat!“ I-a trecut prin minte cum ar fi dacă le-ar povesti cailor întâmplarea la care fusese martor în seara aia, ba chiar le-a şi văzut ochii mari, neîncrezători. „Ce vorbeşti“, îşi spunea el că i-ar auzi zicând laolaltă, „asta-i o snoavă nemaipomenită, numai bună de ţinut minte!“ Dar nu lor avea el chef să le spună povestea, era prea de preţ pentru urechile unor cai. Aşa că s-a întors din drum şi a cotit spre casele de lângă câmpul lui Gartin, pe unde locuia vărul lui.

A ciocănit.

Nici un răspuns, însă povestea l-a îndemnat să mai încerce, de astă dată cu pumnul.

La casa învecinată s-a deschis o fereastră în cadrul căreia a apărut furioasă o femeie cu scufie de noapte pe cap.

— Stai aşa! a strigat el. Nu mă ocărî până n-auzi ce-am venit de zis!

— Tu eşti, Fred Heavins? şi-a întors ea capul spre locul de unde auzise vocea. Ce să zici, poveşti de beţivani, nu m-ar mira! a bombănit femeia. De parcă n-aş fi auzit atâtea, de sunt sătulă pe viaţă!

— Şi nici măcar nu-s beat, a zis el, jignit. Ia uite, pot să merg drept fără să mă clatin, vezi? Şi a făcut câţiva paşi punând cu mare grijă picior după picior.

— Şi ce-i cu asta!? Noaptea, dacă nu-l vezi, chiar şi pe beţiv îl crezi!

Conflictul a fost întrerupt de îndată ce s-a deschis uşa vărului căutat.

— Frederick? Ce mama naibii se-ntâmplă?

Simplu, fără să înfrumuseţeze ceva, Fred a povestit ce se petrecuse în ultimele ore la *Lebăda*.

Sprijinită de pervaz şi aplecată spre stradă, vecina s-a lăsat prinsă de povestire, la început mai fără voie, până când, în cele din urmă, a chemat pe cineva lângă ea.

— Vino-ncoa, Wilfred, ia ascult-aci!

La puţină vreme, copiii vărului lui Fred au fost daţi jos din pat aşa cum erau, în cămăşile lor de noapte, iar vecinii, de jur împrejur, şi-au făcut şi ei apariţia.

— Şi, cum arată fetiţa asta?

Le-a spus că are pielea albă ca a urciorului smălţuit de pe pervazul bucătăriei bunică-sii, le-a vorbit şi de părul fetiţei, care atârnă ca perdeaua şi care, uscat ori ud, nu-şi schimbă culoarea.

— Şi ochii, ce culoare au ochii ei?

— Albaştri… Albăstrui, cam aşa… Dacă nu cumva cenuşii.

— Da’ câţi ani are?

El a dat din umeri. Cum să fi ştiut?

— Păi, dac-ar sta lângă mine mi-ar veni… cam pân-aci, a arătat el cu mâna.

— Atunci, vreo patru ani, nu? Voi ce ziceţi?

Femeile s-au sfătuit şi s-au înţeles între ele. Cam aşa, la vreo patru ani…

— Şi, pe ea cum o cheamă, pe fata asta?

El a rămas iar cu limba-n gură. Păi, cui să-i fi trecut prin cap că o poveste ar avea nevoie de toate mărunţişurile pe care el nu le-ar fi luat nicidecum în seamă pe când se petrecuse întâmplarea.

— Habar n-am! Nimeni n-a-ntrebat-o.

— N-a întrebat-o nimeni cum o cheamă!

Femeile îşi cam ieşiseră din fire.

— Fata era somnoroasă, în sfârşit… Margot şi Rita au zis s-o lăsăm să doarmă. Da’ lu’ tac’-su îi zice Daunt. Henry Daunt. I-am găsit numele-n buzunar. E fotograf.

— Deci el ar fi taică-su, aşa-i?

— Eu aşa aş zice… Păi, nu-i aşa? El a adus-o. Au ajuns împreună…

— Cine ştie, poate că doar îi făcea poze.

— Vasăzică a fost cât pe-aci să se-nece amândoi când el i-ar fi făcut poze? Şi cum ţi se pare ţie chestia asta, hm?

Între ferestre s-a iscat pe loc o învălmăşeală teribilă de glasuri care suceau şi răsuceau istoria pe toate părţile, se străduiau să dea la iveală ce lipsea din poveste şi să umple găurile cu ceva. Fred a început să simtă că e părăsit de povestea lui, şi-a dat seama că-i alunecă din mâini şi că se înstrăinează, că ia calea unor direcţii pe care el nu le întrezărise defel. Povestea lui era acum ca o vietate pe care o prinsese el, desigur, însă de îmblânzit n-o îmblânzise, iar acum îi scăpase din lesă şi nu mai era a nimănui.

Şi-a dat brusc seama că-l tot chema o şoaptă dintre cele care nu suferă vreo întârziere.

— Fred!

O femeie cu părul blond revărsat de sub boneta de noapte îi făcea semne din fereastra de la stradă a casei de alături. Când s-a apropiat, s-a aplecat spre el cu o lumânare în mână.

— Cum arată fata?

El a luat-o iar de la început cu pielea albă şi cu părul fără formă, dar ea a dat a înţelege că o interesează altceva.

— Vreau să zic, cu cine seamănă? Seamănă cu tipul ăla?

— În halul în care-i el, zic eu, nu-i nimeni pe lumea asta să-i semene.

— Are el acelaşi fel de păr? Moale şi castaniu?

— Al lui e negru şi aspru.

Până să spună ceva, a tot dat din cap uitându-se la el.

— Ți-a adus cumva aminte de cineva?

— De mirare că mă-ntrebi asta… Parcă mi-a adus aminte de careva, dar nu pot spune de cine.

— Nu cumva…?

I-a făcut semn să se apropie şi i-a şoptit un nume la ureche.

Când s-a dat el înapoi, rămăsese cu gura căscată şi cu ochii cât cepele.

— Ah! a exclamat.

Femeia l-a privit insistent.

— Acum ea ar fi avut în jur de patru ani, aşa-i?

— Da, dar…

— Ține-o pentru tine, i-a zis. Eu acolo lucrez. Mâine dimineaţă le dau de veste.

Ceilalţi l-au chemat pe Fred înapoi, să-l mai ia la întrebări. Cum de s-a făcut că încăpuseră şi bărbatul, şi fetiţa, şi un aparat de fotografiat într-o barcă atât de mică, încât a putut să se strecoare pe sub Stăvilarul Dracului? El le-a răspuns că în barcă nu s-a găsit nici un aparat de fotografiat. Dar atunci cum făcuseră ei să-şi dea seama că omul ăla e fotograf dacă n-avea un aparat cu el? După ce avea prin buzunare. Da’ ce-avea-n buzunare?

El a răspuns întrebărilor spunând povestea iar şi iar, a doua oară adăugând alte amănunte, a treia oară răspunzând la întrebări înainte să i le fi pus cineva, iar a patra oară tot ce-ar fi fost de spus fusese spus. Ideea pe care i-o vârâse-n cap vecina cu păr blond o lăsase deoparte. În cele din urmă, cam la o oră de când venise, îngheţat până-n măduva oaselor, Frederick şi-a luat rămas-bun.

Ajuns la grajd, a șopocăit și cailor povestea. După ce și-au deschis ochii, au ascultat începutul istoriei fără să se mire prea mult. Când ajunsese cam pe la jumătate, s-au întors la somnul lor şi, înainte de sfârșitul poveștii, a adormit şi el.

În spatele locuinţei vărului său se află o dependinţă ascunsă în parte de niște tufișuri. Dincolo de ea, un maldăr de zdrenţe cu o pălărie deasupra s-a întruchipat într-un om, cam jerpelit ce-i drept, care, după oarece caznă, s-a ridicat în picioare. A aşteptat să se încredinţeze că Frederick Heavins nu-i iese în cale, apoi și-a văzut de drum. Către râu.

Urmând curgerea apei la vale, spre Kelmscott, unde îşi cumpărase o locuinţă confortabilă după întoarcerea lui din aventurile pe mare care îi făcuseră averea, Owen Albright nu simţea mușcătura frigului. Drumul lui de la *Lebăda* spre casă era de obicei presărat cu păreri de rău: ba că-l dureau cumplit încheieturile, ba că băuse prea mult, ba că lăsase în urmă cea mai frumoasă parte a vieţii şi că nu-l mai aşteptau decât necazuri şi suferinţă, un coborâș treptat, până când avea să se înfunde în mormânt. Numai că fusese martor al unui miracol, iar acum nu mai întâlnea decât miracole: cerul întunecat al nopţii, pe care ochii lui, acum bătrâni, nu ştiuseră cum să-l privească înainte de seara asta, își desfăşura imensitatea tainei sale veşnice. S-a oprit să contemple și să se minuneze. Apa clipocea ori clincănea ca niște bănuţi de argint căzuţi pe sticlă. Sunetele i s-au strecurat în urechi, au răsunat în cămăruţe ale minţii de care n-avusese habar până atunci. S-a aplecat să privească apa. Pentru prima dată în viaţa pe care o petrecuse lângă râu a observat, și-a dat *cu adevărat* seama, că sub cerul fără lună, apa îşi face de la sine lumina ei schimbătoare. Lumină care e totodată întuneric, întuneric care e totodată lumină.

I s-au iscat atunci în minte gânduri care îl mai frământaseră, însă rămăseseră îngropate sub preocupările de zi cu zi. Că ducea lipsa tatălui său, mort cu mai bine de şaizeci de ani în urmă, pe când el era încă băieţel. Că avusese o viaţă plină de noroace şi că pentru multe altele avea de ce să-i fie recunoscător soartei. Că femeia care îl aştepta acasă în pat era un suflet bun şi iubitor. Şi că, dincolo de toate astea, nici genunchii nu-l mai chinuiau ca de obicei, iar sufletul i se deschidea larg

spre lume şi îi aducea aminte cum era să fii tânăr.

Ajuns acasă, a pus mâna pe umărul doamnei Connor şi a trezit-o înainte chiar să-şi fi dat jos hainele de pe el.

— Nu cumva să-ţi treacă prin minte ce ţi-o fi trecând ţie acum prin minte, a mormăit ea. Şi să nu cumva să-mi bagi în pat frigul de-afară!

— Ascultă-mă! i-a zis el. Stai doar niţel şi ascultă istorioara asta!

Şi povestea s-a scurs din el pe loc, fata, străinul, moartea şi viaţa.

— Ia zi mai bine ce-ai băut, a vrut doamna Connor să afle.

— Aproape nimic!

Şi a luat din nou povestea de la cap la coadă, deoarece doamna Connor nu pricepuse mare lucru.

Ea s-a ridicat într-un cot să vadă mai bine omul pentru care muncise treizeci de ani şi cu care de douăzeci şi nouă împărţea patul şi, uită-te la el, stătea ţeapăn, îmbrăcat din cap în picioare, turuind fără oprire. Nu era nimic de înţeles. Chiar după ce terminase de vorbit, tot pe loc rămânea, de parcă i se făcuseră farmece.

S-a dat jos din pat să-i dea o mână de ajutor să se dezbrace. Nu era ceva cu totul neobişnuit să nu fie în stare să-şi desfacă singur nasturii, dacă era bine băut. Însă acum nici nu se clătina, nici nu se sprijinea de ea, iar când i-a desfăcut brăcinarii, a dat peste o bărbăţie greu de păstrat într-o asemenea formă după o beţie pe cinste.

— Ia te uită la tine! l-a muştruluit ea doar pe jumătate, iar el a sărutat-o cum nu mai făcuse încă de pe vremea când se înfiripa legătura lor. S-au rostogolit şi s-au tot învârtit în pat o vreme, apoi, în loc să se întoarcă fiecare pe partea lui şi să doarmă, Owen Albright a luat-o în braţe şi i-a sărutat părul.

— Mărită-te cu mine, doamnă Connor!

Ea a pufnit în râs.

— Oare ce se întâmplă cu dumneata, domnule Albright?

El i-a sărutat un obraz, iar ea i-a surprins un surâs.

Era adormită pe jumătate când el a deschis din nou gura.

— Cu ochii mei am văzut-o, Bertha, dacă-ţi spun! Doar aveam în mână lumânarea. Moartă, era moartă! Asta a ţinut doar o clipă. Şi-n clipa ailaltă, vie!

Ea îi simţea răsuflarea. Nu era băut. Cam ţicnit, poate.

Şi au adormit.

Jonathan rămăsese cu hainele pe el şi avea să aştepte până când la *Lebăda* se va fi aşternut liniştea. Abia atunci a ieşit din camera de sus şi a coborât pe scara exterioară. Nu era bine îmbrăcat pentru vremea aia geroasă, dar numai de asta nu-i păsa lui. Pe el îl încălzea povestea păstrată în inimă. A pornit în direcţia opusă celei luate de Owen Albright, s-a dus în susul apei. Capul îi era doldora de gânduri şi era grăbit să le încredinţeze celui care fără îndoială că ar fi dorit să afle tot ce se întâmplase.

Sosit la casa parohială de la Buscot, a bătut la uşă. Cum n-a răspuns nimeni, a bătut iar şi iar, până când a ajuns să ciocănească întruna, fără să ia seamă la ora târzie.

Uşa s-a deschis.

— Parohul! a explodat Jonathan. Trebuie să-i spun ceva!

— Dar, Jonathan, eu sunt, a spus frecându-se la ochi cel care deschisese uşa, în halat şi cu bonetă de noapte, pe care, când a scos-o, a dat la iveală o claie ciufulită de păr cărunt.

— Ah! Acuma vă ştiu!

— E careva pe patul morţii, Jonathan? Cumva taică-tău? Pentru asta ai venit?

— Nu!

Când a încercat să explice că rostul prezenţei lui era exact pe dos, Jonathan s-a împiedicat în vorbele pe care se grăbea să le spună, astfel încât parohul a înţeles doar că nu murise nimeni. Somnoros, i-a tăiat vorba:

— Nu-i frumos să trezești lumea fără rost, Jonathan. Și-apoi, asta nu-i noapte de umblat pe afară, mai cu seamă pentru un băietan, e mult prea frig. Ar fi trebuit să fii şi tu în pat. Du-te-acasă şi trage-un pui de somn!

— Da', părinte, e tot istoria aia! Iar s-a-ntâmplat așa! La fel ca și cu Isus!

Parohul a văzut că băiatul era alb ca varul la faţă de frig. Din ochii lui cam prea oblici curgeau lacrimi și-i îngheţau pe obraji. Chipul îi era însă luminat de bucuria resimţită la vederea parohului, iar în ce privește limba, dintotdeauna prea mare pentru gura lui, ceea ce era uneori o piedică la vorbire, îi căzuse peste buza de jos. Uitându-se la el, parohul şi-a amintit că Jonathan, deşi era băiat bun, nu era în stare să aibă grijă de el însuși. A deschis larg uşa şi l-a poftit înăuntru.

În bucătărie, a încălzit nişte lapte într-o crăticioară şi a pus în faţa oaspetelui o bucată de pâine. Jonathan a mâncat şi a băut, nici un fel de miracol nu l-ar fi oprit de la așa ceva, apoi a spus iarăşi povestea copilului care fusese mort și s-a întors iar la viaţă.

Parohul l-a ascultat. Apoi i-a pus câteva întrebări.

— Când ţi-a trecut prin cap să vii încoace erai în pat și dormeai? Nu?! Atunci, cine-a spus aseară la han povestea despre copilul ăsta, taică-tău ori domnul Albright?

Pastorul și-a înclinat fruntea când a priceput că întâmplarea nemaipomenită și de necrezut, așa cum reieșea din vorbele lui Jonathan, avea drept temei ceva care într-adevăr se petrecuse, și nu era doar un vis de-al băiatului ori o istorioară de adormit copiii, spusă de vreunul dintre clienţii de la *Lebăda*.

— Vasăzică fetiţa nu fusese de fapt în nici un fel moartă. Însă așa au crezut toţi cei ce faţă.

Jonathan și-a scuturat capul cu îndârjire.

— Am prins-o cu mâinile mele. Am stat cu ea în braţe. Ba i-am și atins un ochi.

Și-a întins mâinile ca să arate cum e când prinzi un pachet greu aruncat de cineva, cum îl ţii în braţe, apoi atingerea delicată cu degetul.

— Oricine poate să pară mort după ce i s-a întâmplat ceva foarte grav. Asta e cu putinţă. Să arăţi ca un mort, dar să fii de fapt doar… într-un fel de somn.

— Așa, ca Albă ca Zăpada? Eu am sărutat-o… Asta o fi sculat-o din somn?

— Aia nu-i decât o poveste, Jonathan!

Jonathan a rămas pe gânduri.

— Atunci… ca Isus…

Parohul s-a încruntat şi n-a mai știut ce să spună.

— Era moartă, a mai zis Jonathan. Tot așa gândea și Rita.

Asta a fost ceva neașteptat. Rita era persoana cea mai demnă de încredere pe care-o cunoştea parohul.

Jonathan aduna firimiturile şi le mesteca.

Parohul s-a ridicat. Era prea mult pentru el.

— E frig şi s-a făcut târziu. Stai aici să dormi până dimineaţă, da? Vezi că-i o pătură pe scaunul ăla. Eşti frânt de oboseală.

Jonathan dorea însă altceva.

— Am dreptate? E încă o dată ca Isus, așa-i, părinte?

Parohul se gândea că, dacă ar avea un strop de noroc, aşternutul i-ar mai fi păstrat o urmă de

căldură. A înclinat iar fruntea drept încuviinţare la întrebarea lui Jonathan şi a răspuns:

— După cum mi-ai prezentat tu întâmplarea, da, Jonathan, aşa e. Asemănarea nu poate să fie ocolită. Hai să nu ne punem totuşi mintea la încercare în noaptea asta!

Jonathan a zâmbit cu gura până la urechi.

— Sunt primul care v-a adus istorisirea.

— N-o să uit asta. De la tine am auzit-o mai întâi.

Jonathan s-a instalat fericit pe scaunul din bucătărie şi ochii au început să i se închidă.

Parohul a urcat cu greu scara spre dormitor. Vara era alt om, plin de viaţă, iute, în ochii celorlalţi arăta cu vreo zece ani mai tânăr, iarna se prăbuşea odată cu cerul întunecat, iar în decembrie era veşnic obosit. Când ajungea în pat, se cufunda de îndată în somn; la sculare parcă ieşea la suprafaţă din adâncuri întunecate, şi, totuşi, nu se simţea niciodată înviorat.

Nu ştia ce anume, dar ceva straniu se petrecuse totuşi în cursul nopţii la *Lebăda* din Radcot. Avea să se ducă acolo a doua zi. S-a urcat în pat, conştient că la ora asta, în iunie, avea să fie lumină. Dar mai trebuia să înfrunte ore şi ore întregi de întuneric. Să fie copilul sănătos, dacă e să fie vreun copil, s-a rugat el. Şi să vină repede primăvara.

Apoi a adormit.

Cu gioarsa zdrenţuită bine strânsă la piept, de parcă ar fi avut cum să-l păzească de frig, vagabondul mergea pe cărarea care ducea spre râu. Istoria întâmplării pe care tocmai o auzise mirosea a bani, iar el ştia pe cineva care ar putea să o cumpere. La mai fiecare pas îl întâmpinau pietre colţuroase, gata să pună piedică până şi ghetelor unui om cu mintea limpede, nu doar ale unuia bine afumat ca el, unde mai pui că, pe deasupra, pământul era umed şi lunecos. Când se împiedica, aşa cum i se tot întâmpla, întindea braţele în lături ca să nu cadă şi, minune, chiar reuşea. Se vede că ar fi fost ceva duhuri prin bezna nopţii care să-i apuce mâinile îngheţate sloi şi să-l apere de vreun necaz. Gândul i s-a părut hazliu şi l-a pufnit râsul. S-a tot împiedicat şi, până la urmă, oboseala drumului i-a făcut sete. Limba îi era iască şi gura îi puţea ca un şoarece mort de trei zile, aşa că s-a oprit să scoată sticla din buzunar şi să tragă o duşcă, după care a urmat poteca, poticnindu-se încă şi mai abitir decât înainte.

Când a ajuns pe mal, a pornit în sus, în direcţia izvorului. În întuneric, nu se zărea nici o bornă de orientare, însă a dat peste un loc pe care îl ştia tocmai în clipa când îşi zicea că ar fi desigur vremea să fi ajuns în dreptul Insulei Brandy.

Insulei i se spunea aşa doar de puţină vreme. Pe vremuri nu i se zicea decât „insula“*;* de vreun nume aparte nu era nevoie deoarece nimeni nu se ducea acolo, unde nici n-ar fi fost ceva de văzut. Însă la venirea noilor proprietari la Radcot Lodge, Vaughan mai întâi, apoi tânăra lui soţie, una dintre primele schimbări a fost construirea pe acest petic de pământ din mijlocul râului a unei mari distilerii şi a unei fabrici de vitriol. În felul ăsta, insula şi-a găsit un nume. Pogoane întregi de câmp de-al lui Vaughan se cultivau cu sfeclă de zahăr, se instalase chiar şi o mică linie ferată locală pentru transportul sfeclei şi al butoaielor. Locuri de muncă erau din belşug la fabrica de pe Insula Brandy. Mai bine zis fuseseră. Ceva, ceva, trebuie că se întâmplase. Ori nu era bună băutura, ori distileria nu producea pe măsura aşteptărilor, ori Vaughan îşi pierduse interesul… Numele însă a rămas. Clădirile erau acolo, ca mai înainte, dar maşinile amuţiseră, şinele trenuleţului continuau să lege insula de mal, dar traversarea nu se mai făcea şi orice fel de lăzi care ar mai fi trecut pe acolo clincănindu-şi sticlele pline de brandy fantomatic ar fi sfârşit în fundul apei…

Cum să se descurce? S-a gândit el să strige cât îl ţineau puterile de unde era, pe mal, dar acum, pentru că se găsea la faţa locului, şi-a dat seama că aşa ceva era fără rost. Apoi, ce-ntâmplare, tocmai în clipa în care avea mai mare nevoie, a dat de o bărcuţă cu rame cu tot legată la mal, una la care şi o femeie ar fi putut să vâslească. Mulţumit de un asemenea noroc, şi-a zis că în noaptea aia zeii ţineau cu el.

Când s-a urcat, barca se legăna ameninţător, el era însă prea beat ca să-şi facă vreo grijă şi prea înrudit cu râul ca să se răstoarne. S-a aşezat, şi în locul lui a vâslit obişnuinţa, până când a simţit că barca s-a izbit uşor de malul insulei. Nu era debarcaderul, dar mergea şi aşa. A sărit din barcă, s-a

udat până la genunchi, s-a căţărat pe mal, apoi şi-a văzut de drum până când cele trei etaje ale distileriei din centrul insulei i s-au ivit în cale. La răsărit era fabrica de acid sulfuric, iar în spate, depozitul. Mergea pe cât se poate fără să facă zgomot, dar se vedea că totuşi nu era destul de atent. Când s-a poticnit cu gheata agăţată de vreun vreasc, a apărut din pământ, din iarbă verde, o mână care l-a prins de gât şi, cu degetele înfipte în tendoane, l-a pus la pământ.

— Eu sunt, a horcăit el cu respiraţia tăiată. Numai eu!

Strânsoarea degetelor i-a dat pace. Nici măcar o vorbă n-a mai fost rostită, iar el s-a ţinut după celălalt trăgând cu urechea la zgomotul paşilor lui, până când au ajuns la depozit.

În încăperea fără ferestre, aerul era îmbălsămat. Ţaic, şi fructe, şi o dulceaţă ameţitoare doar cu o bănuială de amar, o aromă vârtoasă, greu de respirat, mai degrabă bună de înghiţit. Vasul cu cărbuni aprinşi lumina sticle, oale de aramă şi butoiaşe, toate alandala. Nimic nu semăna cu instalaţia modernă, de dimensiuni industriale, care alcătuia cândva fabrica, deşi aici totul era făcut din piese furate de acolo şi cu acelaşi scop – producerea de brandy.

Omul nu i-a aruncat nici măcar o privire celui care venise să-l vadă. S-a aşezat pe un taburet, unde silueta lui subţiratică se proiecta întunecată în lumina portocalie a vasului cu jăratic. Fără să se întoarcă, s-a străduit să îşi reaprindă pipa pe sub borul larg al pălăriei. Când a reuşit, a tras zdravăn din ea. N-a vorbit decât după ce a suflat fumul, care şi-a amestecat acreala de tutun ieftin cu mirosurile din jur.

— Cin’ te-a văzut venind încoa’?

— Nimeni.

Tăcere.

— Nu iese nimeni din casă! E prea frig, a stăruit el.

Bărbatul i-a făcut semn din cap să vorbească.

— Zi!

— O fată, a spus beţivul. La *Lebăda*.

— Şi ce-i cu ea?

— A scos-o unu’ din apă az’noapte. Cică moartă.

A urmat o pauză.

— Şi ce-i cu asta?

— E vie.

La asta, omul s-a întors, dar nu s-a arătat mai mult decât înainte.

— Vie? Ori moartă? Tre’ să fie ori una, ori alta.

— Moartă era. Acu’-i vie.

După o uşoară mişcare din cap, omul a spus pe un ton egal:

— Oi fi visat. Ori ai băut unu’-n plus.

— Aşa se zice. Am venit doar să-ţi zic ce se zice. Au luat-o moartă din apă şi-acu’ e vie. La *Lebăda*.

Omul s-a întors şi a rămas cu privirea ațintită pe jăratic. Mesagerul aştepta să vadă dacă ar mai fi ceva, dar, după un timp, a priceput că nu.

— Fă şi tu un gest… pentru osteneală. I-o noapte-ngheţată.

Celălalt a mârâit. S-a ridicat, a întins o mână spre umbra care i s-a întins pâlpâind pe perete, apoi s-a întors ţinând o sticluţă cu dop. I-a dat-o vagabondului, care a băgat-o în buzunar, şi-a atins borul pălăriei cu un deget şi a plecat.

La *Lebăda*, pisica dormea încolăcită pe placa de piatră de la gura vetrei, unde încă se mai simţea o boare călduţă şi plăcută. Pleoapele îi tremurau odată cu visele ei pisicești, care ar fi, dacă le-am

cunoaşte, încă şi mai ciudate decât poveştile depănate de creierul nostru la vremea somnului. Dintr-odată, a ieșit din vis și a ciulit o ureche. Un sunet, o nimica toată, foșnetul unor pași târșâiţi prin iarbă, şi pisica s-a și săltat în patru lăbuţe. A străbătut camera ca o umbră, fără zgomot, şi a sărit pe pervazul ferestrei. Ochii de pisică au străpuns cu uşurinţă bezna nopţii.

Apărută pe furiș din dosul hanului, o siluetă subţire cu o haină neobișnuit de lungă, cu pălăria bine trasă pe ochi, s-a prelins pe lângă zid, a trecut de fereastră şi s-a oprit în faţa uşii. A tot încercat mânerul, care a zornăit uşor. Mai era şi lanţul pus. În alte locuri, ușile pot să rămână nezăvorâte, dar un han, cu atâtea butoaie ademenitoare, trebuie să fie încuiat pe timpul nopţii. Omul s-a întors la fereastră. Fără habar că e urmărit, a pipăit marginea cercevelei. Nimic de făcut. Orice, numai proastă nu era Margot! Nu doar că nu era felul ei să uite ușa neferecată la ora închiderii, dar mai şi chituia în fiecare vară ferestrele ca să nu putrezească ramele de lemn, le vopsea iar și iar dacă se scorojeau și înlocuia geamurile sparte.

O pufăială furioasă a ţâșnit de sub pălăria coborâtă pe ochi. Omul a rămas pe gânduri și scânteia unei idei i-a luminat privirea. Dar asta n-a ţinut multă vreme. Era prea frig să mai dea târcoale pe-acolo. S-a răsucit şi a luat-o grabnic la picior. În ciuda întunericului, a pus pasul fără greș, a ocolit gropile, s-a ferit de bolovani, a găsit podul, l-a trecut și, ajuns pe partea cealaltă a râului, a lăsat poteca şi a intrat printre copaci.

Câtăva vreme după ce nepoftitul se făcuse nevăzut, pisica s-a ţinut pas cu pas după el cu urechea. Fâșâitul crenguţelor agăţate de ţesătura hainei de lână, bocănitul flecurilor pe pământul îngheţat, foşgăiala vietăţilor pădurii tulburate dintr-ale lor… până ce nu s-a mai auzit nimic.

Pisica a sărit de pe pervaz şi s-a întors la gura vetrei, s-a cocoloșit iarăși pe piatra caldă şi a adormit la loc.

Aşadar, după întâmplarea imposibilă şi după ceasul de uluială şi de minunări, au urmat plecările felurite de la *Lebăda* şi prima povestire. În cele din urmă, câtă vreme noaptea era încă noapte, fiecare a ajuns în pat, iar istoria s-a cuibărit în mintea tuturor, fie ei martori, fie povestitori, fie ascultători. Fără somn nu rămâne decât copiliţa, care, în inima poveştii, respiră clipele, încetișor înăuntru, încetișor în afară, privește fără să privească și ascultă apa care curge pe aproape.

Afluenţii

Nimic mai simplu decât meandrele unui râu pe hartă. Râul nostru începe la Trewsbury Mead şi străbate vreo trei sute optzeci de kilometri până la Shoeburyness, unde întâlneşte marea. Însă nici unul dintre cei care și-ar da osteneala să-l însoţească, ori în barcă, ori pe mal, pas cu pas, n-ar avea cum să nu-şi dea seama că, de la o bornă la alta, păstrarea direcţiei nu e cea mai de seamă dintre însuşirile lui. Ba chiar, s-ar zice că nu ţine cu tot dinadinsul să ajungă la mare. Dimpotrivă, își croiește drumul făcând meandre, din pricina cărora pierde atâta vreme, încât nu-ţi dai seama încotro se duce. Schimbările lui de direcţie sunt adesea sâcâitoare. De-a lungul călătoriei, o ia ba spre nord, ba spre sud, ba spre apus, ca și cum ar uita că rostul lui e să meargă spre răsărit, dacă nu cumva lasă asta pentru mai târziu. La Ashton Keynes se desface în atâtea râuleţe, încât fiecare casă trebuie să aibă un pod în faţa uşii. Ceva mai încolo, la Oxford, face un mare ocol lenevos în jurul oraşului. Mai are el și alte atuuri ascunse în mânecă. În unele locuri, de pildă, își încetinește curgerea și rătăcește leneș, de parcă ar fi o baltă întinsă, după care pornește iar năvalnic la drum. La Buscot se desparte în două gârle gemene care îmbrăţișează un petic lunguieţ de pământ, apoi îl părăsește și își strânge iarăși apele într-o singură albie.

Dacă toate astea n-au cum să sară-n ochii cuiva care doar privește harta, ce rămâne nevăzut e încă şi mai greu de ghicit. Mai întâi că râul, dacă îşi urmează întruna cursul, se mai și infiltrează dincolo de maluri și fertilizează pământul. Îşi face drum spre fântâni, de unde se scoate apă pentru spălarea hainelor sau pentru prepararea ceaiului. E supt de rădăcini, călătoreşte din celulă-n celulă până la suprafaţă, se păstrează

în frunzele de măcriş, care ajung în farfuriile de ciorbă şi pe platourile cu brânzeturi de la cină. Din ceainic ori din farfurii trece în gură, hidratează complexele reţele interne ale corpului, care sunt lumi aparte, apoi se întoarce în pământ odată cu ce se varsă din oala de noapte. Pe alocuri, stropi din apa râului rămân pe frunzele sălciilor care atârnă până la suprafaţa apei, iar la răsăritul soarelui, stropul pare că dispare, când, de fapt, călătoreşte nevăzut şi poate să ajungă într-un nor, un mare lac plutitor, pentru ca apoi să cadă iarăși alături de celelalte picături de ploaie. Asta e o parte din călătoria Tamisei, necuprinsă pe vreo hartă.

Ar mai fi și altceva de spus. Ce se vede pe hartă e cam jumătate din ce e de aflat. De fapt, râul nu pornește în călătoria lui de la izvor, tot așa cum nici istorioarele nu încep de la prima pagină a poveștii. Să luăm drept pildă Trewsbury Mead. Fotografia aia, o mai ţineţi cumva minte? Cea de care petrecăreţii de la *Lebăda* se dezbăraseră la repezeală pentru că nu înfăţișa nimic pitoresc. Un frasin oarecare, acolo, pe o câmpie oarecare, cam așa ziseseră ei. E adevărat, chiar așa pare, dar uitaţi-vă ceva mai atent! Vedeţi pământul, parcă scormonit cumva, de la piciorul copacului? Se arată acolo începutul unui făgaș, un şănţuleţ îngust, greu de băgat în seamă, care pornește de lângă copacul acela şi iese din fotografie? Vedeţi în adâncitura aia ceva lucitor, ca nişte crâmpeie de argint împrăștiate prin negureala pământului mocirlos? Sclipirile astea sunt ale apei care întâlnește lumina soarelui, poate că pentru prima oară după foarte multă vreme. Apa asta vine din adâncuri, de sub picioarele noastre, unde se găsește din belșug prin crăpături şi găuri în piatră, prin canalele ori faliile peșterilor, pe unde șerpuiește asemenea apelor de la suprafaţă. Începutul Tamisei nu e începutul, e mai degrabă ce ni se pare că i-ar fi începutul.

Și-apoi, Trewsbury Mead s-ar putea să nu fie nici măcar în părere începutul. Unii spun că locul nu-i acolo. Că nu tocmai începutul ar fi să fie într-un loc zis Şapte Izvoare, de unde se iţește Churn, un râu care se varsă în Tamisa la Cricklade. Şi

cine ar putea s-o spună pe-a dreaptă? Tamisa, care cotește ba spre nord, ba spre sud, ba spre răsărit, ba spre apus, pentru ca până la urmă să ajungă tot la răsărit, Tamisa, care bălțește atât la dreapta, cât şi la stânga în vreme ce îşi urmează calea, care curge pe cât de încet, pe atât de repede, care se evaporă spre cer făcând meandre spre mare, ne trimite cu gândul la mişcare, mai degrabă decât la începuturi. Dacă e să aibă un început, acela se află într-o beznă de neatins. Mai bine să deslușim încotro se duce, şi nu de unde vine.

Ah, afluenţii! Tocmai la ei aveam de gând să ajung. În susul Tamisei, Churn, Key, Ray, Coln, Leach şi Cole sunt râurile şi pârâurile care îi adaugă Tamisei volum şi avânt. Într-un fel asemănător, nişte afluenţi sunt pe cale să se reverse în povestea asta. Aşa că, în ceasul liniştit dinaintea zorilor, am putea să părăsim râul şi noaptea asta lungă şi să căutăm parcursul acestor afluenţi, însă nu pentru a da la iveală începuturile lor tainice, cu neputinţă de cunoscut, ci, mai simplu, pentru a afla ce făcuseră în ajun.

Tu pricepi ceva din toate astea?

Cu o zi înainte de apariţia fetiţei, pe la trei şi jumătate după-amiaza, din bucătăria fermei familiale din Kelmscott a ieşit o femeie, care și-a grăbit pasul spre magazia din colţul opus al curţii. Buclele blonde şi le aranjase sub o bonetă şi era îmbrăcată într-o rochie albastră simplă, așa cum se cuvine să arate o nevastă harnică de fermier, îi venea însă bine şi o înfrumuseţa, dovadă că inima îi rămăsese tânără. Mersul îi era legănat, la fiecare al doilea pas se apleca spre stânga, însă asta n-o împiedica să înainteze repede. Nu se simţea stânjenită nici de peticul albastru de pe ochiul drept, făcut din același material ca rochia şi legat peste cap cu o panglică albă.

Când a ajuns, înăuntru duhnea a fier și a sânge. Un bărbat corpolent, cu umeri laţi, deosebit de înalt şi cu părul negru cârlionţat, era întors cu spatele. Tocmai când el lăsa să-i cadă din mână o cârpă mânjită de sânge și se îndrepta spre roata tocilei, femeia s-a sprijinit cu o mână de cadrul uşii. De îndată ce a început să ascută lama cuţitului, hârşâitul acela a umplut încăperea. Pe partea cealaltă a magaziei, un şir de purcei abia tăiaţi erau puși în ordine unul lângă altul, de la rât la coadă.

— Dragule…

Bărbatul și-a întors capul. Faţa lui oacheșă nu era rezultatul unei vieţi petrecute sub soarele englezesc, ci avea nuanţa specifică unui cu totul alt continent. Nasul îi era lătăreţ, şi buzele, cărnoase. Când și-a văzut nevasta, a zâmbit, iar ochii lui întunecaţi s-au luminat.

— Ai grijă de poalele rochiei, Bess.

Un pârâiaș de sânge se prelingea spre picioarele ei.

— Şi mai eşti şi încălţată cu pantofii cei buni! Ei, eu am cam terminat, vin repede. Apoi i-a văzut căutătura, şi duetul între cuţit şi piatră s-a terminat. S-a-ntâmplat ceva?

Cu toate că feţele lor erau deosebite, aceeaşi emoţie le însufleţea expresia.

— Vreunul dintre copii? a întrebat el.

Ea şi-a înclinat capul.

— Robin.

Primul născut. Bărbatul s-a încruntat.

— Ce mai e de data asta?

— Scrisoarea asta…

Şi-a coborât privirea spre mâna ei. Nu ţinea o foaie de hârtie împăturită, ci câteva fâşiuţe.

— Susie a găsit-o. Când a trecut ultima oară pe-aici, Robin a adus cu el o jachetă să i-o coasă. Ştii cât de fin lucrează ea cu acul, chiar dacă n-are decât doişpe ani. Şi doar e o jachetă frumoasă, la bani nici nu vreau să mă gândesc! Avea o ruptură mare la mânecă, zice ea, deşi acum nu se mai vede. A trebuit să descoasă buzunarul ca să ia de acolo un fir de culoarea potrivită, aşa a găsit scrisoarea astă făcută bucăţele. Am dat peste ea în bucătărie când tocmai încerca să dezlege încurcătura, de parcă ar fi fost un joc.

— Arată-mi şi mie, a zis el şi, în trecere spre o poliţă fixată în zid, i-a ridicat cu dosul mâinii marginea rochiei ca să nu se murdărească de sângele de pe jos. Ea a întins fâşiuţele de hârtie pe poliţă.

— … „chiria“… a rostit, atingând uşor una dintre fâşiuţe cu mâna ei de femeie muncită, fără inele, în afară de verighetă, şi cu unghiile scurte, dar îngrijite.

— „Dragoste“, a pronunţat el, însă n-a atins hârtia, avea sânge pe degete şi sub unghii.

— …„ajuns la capăt“… Ce crezi tu, Robert, că poate să fi

ajuns la capăt?

— N-am idee… Da’ cum se face că e făcută ferfeniță?

— O fi rupt-o el? Poate că-i o scrisoare care nu i-a fost pe plac.

— Încearcă să pui bucăţica asta lângă aia de colo, și-a dat el cu părerea. Dar nu, nu se îmbucau. E un scris de femeie, a mai spus el.

— Un scris frumos. Scrisul meu nu e așa de bine format.

— Tu scrii destul de frumos, draga mea.

— Dar uite ce îngrijit scrie! Nici măcar o pată de cerneală. Scrie aproape la fel de bine ca tine, care-ai petrecut atâţia ani la şcoală. Robert, tu pricepi ceva din chestia asta?

O vreme a continuat să privească fără să scoată o vorbă.

— N-ajungem nicăieri dacă încercăm să refacem scrisoarea, a spus în cele din urmă. Ce-avem noi aici nu-i decât o parte. Hai să-ncercăm altfel…

Și s-au pus să mişte fâșiuţele de colo-colo. Mâna ei dibace se mișca după vorba lui și, astfel, au ajuns să formeze trei grupuri. În primul erau bucăţelele prea mici ca să mai aibă vreun înţeles, jumătăţi de cuvânt, cuvinte ajutătoare și crâmpeiele nescrise. Le-au pus pe toate deoparte. Al doilea grup l-au alcătuit din cuvinte întregi și din îmbinări de cuvinte pe care le-au citit cu glas tare.

„Dragoste“

„cu totul fără“

„în curând copilul va fi cu totul“

„ajutor de la nimeni altul, decât de la tine“

„chiria“

„nu mai aşteaptă“

„tată al“

„ajuns la capăt“

Ultimul grup, al treilea, conţinea fragmente în care se repeta un acelaşi cuvânt.

„Alice“

„Alice“

„Alice“

Robert Armstrong s-a întors spre nevastă-sa, iar ea spre el. Privirea ei albastră se agita plină de îngrijorare, a lui era gravă.

— Spune-mi, draga mea, tu ce pricepi din chestia asta?

— Mă tot gândesc la această „Alice“! La început mi-am zis c-ar fi numele ei, al ăleia care-a scris. Numai că, dacă trimiţi o scrisoare, nu-ţi repeţi numele de atâtea ori. Scrii „eu“ şi gata. Alice asta-i altcineva.

— Aha!…

— „Copilul“, a zis ea cu îndoială în glas. „Tată“…

— Aha!…

— Nu pricep… O fi având Robin un copil, tu ce zici, Robert? Avem noi o nepoată? Păi, dacă-i aşa, de ce n-a zis nimic? Şi-apoi, femeia asta cine-o mai fi? Şi ce necazuri or fi făcut-o să scrie o scrisoare ca asta? Şi, mai mult decât atât, de ce-o fi ruptă? Eu mă tem…

— Nu te teme, Bess! Şi-apoi, la ce bun să te temi? Să zicem c-o fi un copil… Să zicem c-o fi o femeie. Sunt greşeli pe care poate să le facă un tânăr mult mai mari decât să se îndrăgostească, iar dacă din asta mai iese şi-un copil, noi o să fim cei dintâi care o să se bucure. Noi avem inimi zdravene, nu-i aşa?

— Da’ de ce-i atunci scrisoarea asta făcută fâşii-fâşii?

— Să zicem c-or fi fost ceva necazuri… Puţine sunt lucrurile care n-au cum să nu fie îndreptate prin dragoste, iar noi doi avem multă de dat. Unde dragostea nu izbuteşte, de

obicei treaba o fac banii.

S-a tot uitat la ochiul ei stâng, un minunat ochi albastru, şi a aşteptat până când a văzut cum se îndepărtează neliniștea, și încrederea se întoarce.

— Ai dreptate! Și-atunci, ce-am avea noi de făcut? Vorbeşti tu cu el?

— Nu! În orice caz, încă nu!

Și s-a întors din nou spre fâșiuţele de hârtie. A arătat cu degetul spre una din grupul celor care singure n-aveau nici un înţeles.

— Tu ce pricepi din chestia asta?

Ea a dat din cap a mirare. Ruptura hârtiei tăia cuvântul de-a lungul prin mijloc și lăsa partea de sus fără cea de jos.

— Mie mi se pare că scrie „Bampton“.

— Bampton? Păi, asta-i doar la şase kilometri de-aici! Armstrong și-a privit ceasul. E prea târziu să plec acum. Mai e de făcut curăţenie și să mă ocup de purceii ăștia. Și dacă nu mă grăbesc, o să fie prea târziu ca să mai văd ce fac până să dau de mâncare porcilor. Mâine mă scol devreme şi mă duc la Bampton înainte de orice.

— Bine, Robert.

Și s-a întors să plece.

— Ai grijă de rochie!

De cum a intrat în casă, Bess Armstrong s-a dus la masa ei de scris. Cheia s-a răsucit cu greu în broască. Rămăsese așa încă de când fusese reparată ușa. Şi-a adus aminte de ziua aia. Pe-atunci, Robin n-avea decât opt ani. Întoarsă acasă, găsise broasca forţată. Erau hârtii împrăștiate peste tot, lipseau bani şi acte. Robin o luase de mână și dădea din gură, „eu am dat peste hoţul ăla, un om groaznic şi, uite, mamă, asta-i fereastra deschisă unde l-am văzut când a luat-o la fugă“.

Bărbatul ei plecase de îndată să-l caute, ea însă nu mai

ieşise. În schimb, îşi trecuse peticul de pe ochiul unde era peste ochiul bun ca să îl lase descoperit pe cel care privea strâmb, însă vedea ce nu se vede cu ochii. Şi-a luat băiatul de umeri şi l-a fixat cu ochiul văzător. Când Armstrong s-a întors fără să fi dat de vreo urmă de hoţ groaznic, i-a spus:

— Nici vorbă, sigur că n-ai găsit vreo urmă de hoţ, pentru că omul ăla nu există. Hoţul a fost Robin.

— Nu! a protestat Armstrong.

— Robin a fost. Mi-a povestit încântat toată întâmplarea! Robin a fost.

— Nu pot să cred.

N-au fost în stare să cadă la vreo înţelegere, iar întâmplarea a rămas printre cele îngropate sub greutatea zilelor trecute. Însă şi-o amintea de fiecare dată când răsucea cheia.

Dintr-o foaie de hârtie a făcut un plic. În el a pus toate fâşiuţele cu fragmente fără înţeles din scrisoarea ruptă, le-a adăugat pe cele cu grupuri de cuvinte şi, nehotărâtă, a rămas în mână cu ultimele trei fâşii. Nu-i venea să le dea drumul. În cele din urmă, le-a pus şi pe ele în plic, murmurând de fiecare dată de parcă ar fi fost un descântec.

— „Alice“.

— „Alice“.

— „Alice“.

A deschis sertarul măsuţei, dar, când să pună plicul înăuntru, ceva nedesluşit a împiedicat-o. Nu scrisoarea. Nici vechea poveste cu măsuţa de lucru şi cu broasca ei forţată. Ceva ciudat. Impresia unui soi de curent care vălurea în jur.

A încercat să priceapă de unde venea şi să-i dea un nume. Într-un târziu, a prins-o din zbor şi s-a auzit pe ea însăşi vorbind în camera unde nu era nimeni altcineva.

— Ceva e pe cale să se întâmple.

Robert Armstrong terminase de ascuţit cuţitul. I-a chemat

pe-al doilea şi pe-al treilea dintre fiii lui, cu ajutorul cărora a ridicat purceii tăiaţi şi i-a înfipt în cârlige ca să se scurgă sângele direct la canal. Şi-au spălat mâinile într-o găleată cu apă de ploaie şi au vărsat apa pe podea ca să cureţe lăcăraia de sânge din zona de abator. După ce i-a pus pe băieţi să șteargă podeaua cu cârpa, s-a dus să dea de mâncare porcilor. De obicei făceau asta împreună, dar când îl preocupa cu deosebire ceva, mergea să-i hrănească de unul singur.

A ridicat sacii cu uşurinţă şi a împrăştiat grăunţele în troace. A scărpinat o purcică după ureche, i-a frecat alteia pulpa, în sfârșit, după cum îi plăcea fiecăreia. Porcii sunt fiinţe remarcabile şi, cu toate că cei mai mulţi oameni sunt orbi și nu își dau seama, e destul să privești un porc în ochi și ai priceput pe loc. Armstrong era încredinţat că fiecare porc are un caracter propriu și talente numai ale lui, iar când selecta o purcea pentru reproducere, nu se uita doar la calităţile ei fizice, ci îi cerceta inteligenţa, și capacitatea de anticipare, și bunul-simţ, calităţi trebuincioase unei scroafe cu godaci. El obișnuia să vorbească cu porcii în timp ce-i hrănea, iar în ziua aia, ca de obicei, avea ceva de spus fiecăruia. „Ce eşti aşa de morocănoasă, Dora?“ sau „Ai băgat de seamă c-ai îmbătrânit, nu-i aşa, Poll?“ Scroafele păstrate pentru reproducere aveau toate numele lor. Porcilor crescuţi pentru carne nu le dădea nume, toţi se chemau Purcei. Când alegea o purcică pentru reproducere îi dădea un nume care începea ca numele scroafei care o fătase; era mai uşor de urmărit linia gestaţiilor.

A ajuns la ultima cocină, unde se afla Martha. Era gestantă, cam în patru zile avea să fete. I-a pus grăunţe în troacă şi apă în lighean. Ea s-a ridicat de pe patul de paie şi a venit greoaie la troaca de lângă uşă, dar nu s-a apucat nici să mănânce de îndată, nici să bea apă, ci şi-a sprijinit bărbia de bara orizontală a ţarcului şi s-a scărpinat. El a frecat-o pe creştet între urechi, iar ea a grohăit mulţumită.

— „Alice“, a zis el căzut pe gânduri. Scrisoarea nu-i ieşise din minte nici o clipă. Tu ce pricepi din chestia asta, Martha?

Scroafa s-a uitat la el cu ochi gânditori.

— Eu unul nu ştiu ce să cred, a recunoscut el. O primă nepoţică, asta să fie? Şi Robin… cu el ce se-ntâmplă, cu Robin? A oftat din rărunchi.

Martha a aruncat o privire la ghetele lui înglodate, iar când s-a uitat din nou la el, ochii ei spuneau totul, dar cu tristeţe.

El a încuviinţat.

— Aşa e. Maud n-ar avea cum să nu fi ştiut. Dar Maud nu mai e printre noi, aşa-i?

Mama Marthei, Maud, nu avea asemănare cu nici o scroafă din câte cunoscuse el. Fătase de multe ori o mulţime de godăcei, niciodată nu pierduse vreunul dintr-un accident ori din neatenţie, dar, mai mult decât atât, îi dăduse ascultare cum nici o altă scroafă nu-l mai ascultase vreodată. Răbdătoare şi blândă, îl lăsase să-şi dea gândurile pe faţă când îi împărtăşea bucuriile aduse de copii, și ochii ei se luminau de plăcere, iar când era vorba despre necazuri, despre Robin, aproape întotdeauna era Robin, ochii ei erau plini de înţelepciune şi înţelegere, așa încât nu pleca niciodată de lângă ea fără să se simtă mai bine. Atenţia ei, tăcută şi blajină, îi îngăduia să dea totul pe faţă, iar uneori, numai după ce i se destăinuia, afla și el că are ceva pe suflet. Surprinzător cum poate să rămână pe jumătate umbrit ce gândești, câtă vreme nu apare cel în care poţi să ai deplină încredere, așa cum fusese Maud. Fără ea, poate că niciodată n-ar fi aflat o seamă de lucruri despre sine însuși ori despre fiul lui. Cu ani în urmă, chiar în locul ăsta, îi vorbise despre deosebirea de păreri dintre el şi soaţa lui, privitoare la Robin şi la furtul din măsuţa de scris. Când i-a povestit lui Maud istoria aia neplăcută, a revăzut totul cu alți ochi şi a priceput că reţinuse ce era de reţinut, dar fără să-i dea atenţie. „Am văzut un om“, spusese Robin. I-am văzut gheata „dispărând pe fereastră“. Era în firea lui Armstrong să vadă numai ce e bun în ceilalţi, astfel încât îi dăduse de îndată crezare băiatului. Împins însă de îndoiala din privirea lui Maud, s-a gândit la rostul aşteptării atente a băiatului când își

terminase povestea şi a simţit în adâncul inimii că Robin aştepta să vadă pe chipurile lor dacă fusese crezut. A fost dureros pentru Armstrong să recunoască, însă Bess avusese dreptate.

Robin era aşteptat încă dinainte de căsătoria lor, plantat însă de un alt bărbat. Robert a preferat să ocolească întâmplarea. Nu-i fusese greu, deoarece îl iubea pe băiat din toată inima. Hotărâse să întemeieze o familie cu Bess, nu una frântă, fărâmiţată, ci una teafără, dintr-o bucată, şi n-ar fi îngăduit să fie cineva lăsat pe dinafară. Aveau destulă iubire de împărţit şi iubirea putea să-i ţină laolaltă. Dar când avea să priceapă că hoţul care spărsese broasca, răvăşise şi prădase ce era înăuntru fusese Robin al lui, plânsese. Maud îl privise cu îndoială. Ce era de făcut acum? Iar el a găsit răspunsul. Doar iubindu-l încă şi mai mult lucrurile ar reuşi să se îndrepte. De atunci încolo, l-a apărat pe Robin cu mai multă dârzenie decât înainte.

Maud îl privise iarăşi. „Ah, chiar aşa?“ părea să spună.

Amintirea lui Maud i-a umplut ochii de lacrimi. Una a alunecat pe gâtul lat al Marthei, i-a rămas o clipă printre perii roşcovani, apoi a căzut în noroi.

Armstrong şi-a dus mâneca la ochi şi şi-a şters lacrimile.

— Asta-i de-a dreptul ţicneală, a bombănit el.

Martha l-a privit intens printre genele roşcovane.

— Aşa-i că şi ţie-ţi lipseşte?

I s-a părut că i se umezesc şi ei ochii.

— Oare cât să fie de-atunci? Şi a socotit lunile care trecuseră. Doi ani şi trei luni. O grămadă de vreme. Cine-o fi luat-o, ei? Tu erai cu ea, Martha. De ce n-ai guiţat când au venit şi-au furat-o pe maică-ta?

Martha i-a adresat iar o privire lungă şi intensă. El i-a cercetat privirea, a încercat să deslușească ceva, şi pentru prima oară n-a izbutit.

A mai scărpinat-o o dată, la plecare, când aceasta şi-a ridicat gâtul de pe bară şi a întors capul spre râu.

— Ce vrei să spui?

A privit şi el într-acolo. Nu era nimic de văzut, şi nici de auzit nu se auzea vreun sunet. Totuşi, trebuie că e ceva… Omul şi scroafa s-au privit ochi în ochi. Nu-i mai văzuse niciodată privirea aia, dar n-avea decât să o compare cu propriile lui sentimente ca să ştie ce vrea să spună.

— Cred că ai tu dreptate, Martha. Ceva e pe cale să se întâmple.

Doamna Vaughan şi spiriduşii apei

O perlă de apă se formase în colţul unui ochi. Ochiul e al unei tinere femei întinse pe fundul unei bărci. Mărgica lichidă a rămas în locul unde partea lăuntrică şi roz a pleoapei se umflă şi devine una cu gingaşa complicaţie a canalului lacrimal. Tremură odată cu barca legănată de val, însă e ţinută între gene şi nu se sparge, nici nu alunecă.

„Doamnă Vaughan!“

Tânăra femeie vâslise de la un mal al râului la celălalt, apoi retrăsese ramele şi lăsase barca să plutească în voia ei spre patul de trestii printre care acum era prinsă. Până să ajungă la ea prin ceaţa alburie şi groasă a râului, vorbele rostite de pe mal îşi pierduseră orice urmă de insistenţă necesară. Rătăciseră, spălate şi îngreunate de apă, în căutarea urechilor ei, astfel încât le auzea abia ceva mai bine decât îşi auzea propriile gânduri.

„Doamna Vaughan… Asta sunt eu“, îşi zicea Helena. De parcă ar fi fost numele altcuiva. Era în stare să îşi închipuie o oarecare doamnă Vaughan, însă aceea n-ar fi semănat nicidecum cu ea. Poate că cineva mai în vârstă. Cam pe la treizeci de ani, cu o înfăţişare asemănătoare tablourilor atârnate pe holul casei soţului ei. Ciudat, doar cu câţiva ani mai înainte ea fusese Helena Greville. Totuşi, asta a fost parcă şi mai demult! Acum, când îşi aminteşte de ea, e ca şi cum s-ar gândi la o fetişcană pe care o cunoscuse cândva, ba o cunoscuse chiar foarte bine, dar pe care n-avea s-o mai întâlnească niciodată. Helena Greville dispăruse pentru totdeauna.

„E prea frig să stai afară, doamnă Vaughan!“

„Frig, firește.“ Helena Vaughan s-a apucat să facă socoteala feluritelor chipuri în care i se făcuse frig. I se făcuse frig pentru că era fără paltonaș, fără pălărie, fără mănuși. I se făcuse frig din pricina pâclei care îi umezea rochia, i-o lipea de corp, încât avea

pielea de găină pe piept, pe braţe, pe picioare… I se făcuse frig din pricina aerului care îi înţepa nările, o pătrundea până în măduva oaselor, încât dârdâia din tot corpul. I se făcuse frig, în afară de toate astea, din pricina râului. Recele ăsta avea însă nevoie de vreme ca să treacă prin scândurile groase ale bărcii, dar, de când o ajunsese, îi frigea omoplaţii, capul, spatele, fundul, peste tot unde se lipea de lemn. Valurile loveau barca, iar balansul ăsta alunga până şi ultimul strop de căldură. A închis ochii.

„Mai eşti aici? Hai, pentru numele lui Dumnezeu, răspunde!“

Răspunsuri… Cuvântul ăsta a pescuit o întâmplare veche de câţiva ani. Mătuşa Eliza îi vorbea despre un răspuns. „Gândeşte-te înainte de răspuns, zisese mătușica, pentru că nu dai în fiecare zi peste o asemenea ocazie!“

Mătuşa Eliza era sora cea mică a tatălui ei. Rămasă văduvă la patruzeci de ani şi fără copii, venise să trăiască împreună cu fratele ei şi cu fata pe care el o avea din căsătoria lui târzie. Pentru Helena, venise doar ca să-i tulbure şi să-i separe pe ei doi. Ea era copil când îi murise mama, iar ideea Elizei fusese că fetiţa avea nevoie de o figură maternă care să se ocupe de ea. Fratele Elizei, proprietar al unui şantier care făcea bărci minunate, însă bani puţini, era un original care nu-i oferise copilului instrucţia cuvenită, aşa că fata n-avea decât o spoială de educaţie. Eliza se străduise, însă mare influenţă n-a avut niciodată. La început, Helena i se plânsese tatălui ei de intervenţiile Elizei, el însă doar îi făcuse cu ochiul. „N-are unde să se ducă în altă parte, corsarul meu! Pleacă şi tu capul, zi da la tot ce-ţi spune şi pe urmă fă cum îţi place. Nici eu n-am făcut altfel de când mă ştiu.“ Iar vicleşugul prinsese de minune. Tată şi fiică au continuat să fie prieteni foarte apropiaţi şi nici unul, nici celălalt nu îngăduise mătuşichii să-şi bage nasul în plimbările lor zilnice cu barca ori în treburile lui de la atelier.

Odată, în grădină, printre rugăminţile de încetinire a pasului, mătuşa Eliza îi vorbise despre o mulţime de lucruri pe care, de fapt, Helena le ştia foarte bine, pentru că tot ce i se spunea era despre ea însăşi. I se amintea printre altele, de parcă aşa ceva ar fi avut cum să uite, că e orfană de mamă. I se pomenise de vârsta înaintată a tatălui ei şi de sănătatea lui şubredă. Helena asculta cu

jumătate de ureche și se îndrepta pe nesimţite acolo unde îi dădea inima ghes, iar mătușa Eliza, absorbită de propriile vorbe, se lăsa purtată. Ajunse la râu, au continuat plimbarea pe mal. Helena respira cu nesaţ aerul rece, proaspăt, şi trăgea cu ochiul la raţele care pluteau și se tot scufundau în șuvoiul de apă. Doar ce se gândea la vâsle, și umerii îi fremătau. Simţea în adâncul fiinţei efortul primei lovituri de vâslă și întâlnirea dintre barcă şi curentul apei… „În susul apei sau în josul ei?“ întreba taică-său de fiecare dată. „Dacă nu-i una, e alta, oricum o să fie o aventură!“

Mătuşa Eliza îi amintise atunci Helenei şi de starea financiară a tatălui ei, încă şi mai șubredă decât sănătatea lui, apoi, cum gândurile fetei rătăceau în voia apei, probabil că ceva îi scăpase, Eliza tocmai îi vorbea despre un oarecare domn Vaughan, despre amabilitatea lui, despre delicateţea lui, despre afacerile lui înfloritoare.

— Cu toate că, dacă refuzi, tatăl tău mi-a cerut să-ţi spun că totul o să fie dat uitării şi n-o să mai auzi nici o vorbuliţă despre asta, avea să încheie mătuşa Eliza.

Mai întâi Helena n-a priceput nimic, apoi totul i s-a limpezit dintr-odată.

— Cine-i domnul Vaughan ăsta? a vrut ea să afle.

Mătuşa Eliza s-a arătat descumpănită.

— Păi, l-ai întâlnit de mai multe ori… De ce nu eşti mai atentă?

Însă pentru Helena, prietenii şi asociaţii tatălui ei nu erau decât versiuni ale unuia și aceluiaşi tip: bărbat, bătrân, banal. Nu se găsea vreunul să fie, nici pe departe, la fel de interesant ca tatăl ei, și era chiar mirată că el îşi pierde uneori vremea cu ei.

— Domnul Vaughan e cumva acum împreună cu tata?

Și, fără să mai dea ascultare protestelor mătuşii Eliza, a luat-o la goană spre casă. Odată ajunsă în grădină, a sărit peste ferigi şi s-a apropiat de fereastra biroului. S-a urcat pe marginea rotunjită a unei urne şi, agăţată de pervaz, a aruncat o privire în cameră, unde tatăl ei fuma în compania unui bărbat.

Acest domn Vaughan nu făcea parte dintre cei cu părul cărunt și cu nasul roşu. L-a recunoscut de îndată pe bărbatul tânăr și

zâmbăreţ cu care uneori tatăl ei pierdea vremea fumând ţigări de foi la un pahar de vorbă. Când se ducea la culcare, îi auzea râzând. Era bucuroasă că tatăl ei îşi petrece seara cu cineva care să-l binedispună. Vaughan avea păr șaten, ochi căprui și barbă. În rest, singurul lucru aparte era felul lui de a rosti unele cuvinte. Vorbea ca orice alt englez, doar arareori îi scăpa din gură vreun cuvânt care suna nefamiliar. Ea a ascultat cu interes sunetele alea ciudate şi l-a întrebat odată despre ele.

— Am crescut în Noua Zeelandă, i se răspunsese. Familia mea are acolo nişte exploatări miniere.

Acum, de la fereastră, l-a privit atent şi nu i-a găsit mai nici un cusur.

Agăţată de pervaz, și-a dezlipit tălpile de pe urnă şi s-a apucat să se legene, satisfăcută de senzaţia întinderii încheieturilor. S-a lăsat să cadă cu picioarele pe pământ doar când a auzit paşii mătuşii Eliza, care se apropia.

— Presupun că, dacă mă mărit cu domnul Vaughan, o să trebuiască să plec de-acasă, așa-i?

— O să pleci oricum de acasă, iar asta foarte curând. Tatălui tău *nu i-a fost bine deloc*. Viitorul tău *e nesigur*. E firesc din partea lui să fie neliniștit până când nu te vede *la casa ta*. Dacă te măriţi cu domnul Vaughan, o să te duci să trăieşti cu el la Buscot Lodge, altfel…

— Buscot Lodge?

Helena s-a oprit. Știa de Buscot Lodge. O clădire impozantă, situată într-o zonă remarcabilă a râului, lungă şi largă, unde apa curge lin, ca o oglindă, apoi se împarte în două și îmbrăţișează o insulă, iar puţin mai înainte e un loc unde apa uită că e curgătoare şi rămâne pe loc, leneveşte de parcă ar fi o baltă. Era şi o roată de moară aproape de Podul St. John şi un hangar pentru ambarcaţiuni… Cândva vâslise până acolo şi, stând în picioare, legănată în bărcuţa ei de o persoană, a privit înăuntru. Loc era din belşug.

— O să pot să-mi iau barca?

— Helena, asta-i treabă serioasă. Căsătoria n-are nimic de-a

face cu bărcile ori cu apa. E un contract, o legătură în faţa legii şi a Domnului…

Doar că Helena plecase în goana mare pe peluză, până la intrarea în casă.

Când s-a năpustit în birou, privirea tatălui ei s-a luminat.

— Ei, ce părere ai tu de ideea asta trăsnită? Dacă pentru tine n-are nici un rost, spune-o limpede. Pe de altă parte, ceva fără rost poate să fie tocmai ce-ţi trebuie ţie, dacă ai un strop de fantezie… În susul apei sau în jos? Ce zici, corsarul meu?

Vaughan se ridicase de pe scaun.

— Pot să iau cu mine barca? l-a întrebat ea. Pot să ies cu ea în fiecare zi?

Vaughan, uimit, n-a răspuns pe loc.

— Barca aia-şi trăieşte ultimele zile, a remarcat tatăl ei.

— Nu-i chiar aşa de stricată, a replicat ea.

— Ultima oară am văzut că are găuri.

Ea a ridicat din umeri.

— Garantez eu pentru ea.

— E ca o sită. Mă mir c-ai putut să te duci aşa de departe cu ea.

— Când ia apă prea multă, mă-ntorc la mal, o răstorn cu fundu’-n sus, pe urmă plec iar cu ea, a recunoscut Helena.

Discutau despre barcă de parcă erau doi nemuritori pentru care înecul era de negândit.

Vaughan s-a tot răsucit de la tată la fiică de-a lungul acestui schimb de cuvinte. A început să priceapă importanţa bărcilor în chestiunea de rezolvat.

— Aş putea s-o dau eu la reparat, a sugerat el. Sau să iau una nouă, dacă ţi-ar fi pe plac.

A stat pe gânduri. A încuviinţat.

De acord.

Mătuşa Eliza, care sosise după începutul discuţiei, i-a aruncat o

uitătură severă Helenei. Părea să se fi încheiat ceva, dar ce?

Vaughan s-a îndurat de ea şi a lămurit-o.

— Domnişoara Greville a acceptat să-i cumpăr o barcă nouă. Odată dusă la bun sfârşit afacerea asta, rămâne să negociem lucruri mai puţin importante. Domnişoară Greville, vrei să-mi faci onoarea de a deveni soţia mea?

Aventură în ambele direcţii…

— Afacere încheiată, a încuviinţat ea cu seriozitate.

După opinia mătuşii Eliza, discuţia asta era departe de ce ar fi trebuit să fie o propunere de căsătorie şi acceptarea ei, aşa că a deschis gura să se adreseze Helenei, numai că Helena i-a luat-o înainte.

— Ştiu. „Căsătoria e un contract, o legătură atât în faţa legii, cât şi a Domnului“, a imitat-o ea.

Ea mai văzuse încheindu-se contracte importante. Ştia cum se face, așa că i-a întins mâna ca să bată palma.

Vaughan i-a luat mâna, i-a întors-o şi i-a sărutat-o. Dintr-odată, a fost rândul Helenei să fie uimită.

Logodnicul Helenei s-a ţinut de cuvânt. I-a comandat o barcă nouă, iar cea veche a fost reparată *pentru moment*. În scurtă vreme avea să aibă două bărci, un adăpost unde să le păstreze, o porţiune de râu pe care putea să o numească a ei și, pe deasupra, un nume nou.

După nu mult timp, tatăl ei avea să moară. Mătuşa Eliza s-a dus să trăiască la fratele ei mai mic, la Wallingford. Apoi s-au întâmplat multe alte lucruri, iar Helena Greville a dispărut dusă de ape; până şi doamna Vaughan o dăduse uitării.

De la o vreme, îi plăcea să se plimbe cu barca veche, barca Helenei Greville. Nu mergea prea departe. În susul apei, în jos? Nu. Nu căuta aventura. Vâslea până la malul de dincolo şi lăsa barca să plutească în voia ei printre trestii.

— „Ah, ce pâclă! Ce-o să zică domnul Vaughan?“ i-a ajuns iar la urechi glasul apos.

Helena a deschis ochii. Aerul era îmbibat de apă, iar ea privea negura din jur prin lichidul strâns în colţul ochiului. Nu vedea nimic altceva din lumea asta, nici cer, nici arbori, nici măcar trestiile din jurul bărcii. Se rotea şi se legăna odată cu rotirea apei, respira umezeala odată cu aerul, privea pâcla care se mişca lenevos asemenea unuia dintre afluenţii ce pe jumătate bălteau, asemenea râurilor visate de ea. Lumea întreagă era înecată, în afară de fiinţa ei devenită sloi, de barca Helenei Greville şi de apa care se frământa pe dedesubt ca o făptură vie.

A clipit, şi lacrima din colţul ochiului s-a umflat, s-a întins, dar, bine strânsă în pielicica ei nevăzută, nu s-a risipit.

Și ce fată curajoasă fusese Helena Greville! Tatăl ei îi zicea „corsar“, și chiar corsar era. Mătuşa Eliza îşi pierduse nădejdea că ar mai avea cum să o cuminţească.

— Mai e şi altă faţă a râului, i-a spus Eliza. A fost odată ca niciodată o fetiţă neascultătoare care se juca pe mal, prea aproape de apă. Într-o zi, când ea nu era deloc atentă, a ţâșnit din adâncuri un spiriduş. A apucat de păr fetiţa şi, cu lovituri și stropi împroșcaţi în toate părţile, a dus-o cu el pe tărâmul spiriduşilor de la fundul apei. Şi, dacă nu mă crezi…

Îi dăduse oare crezare? Greu de spus, după atâta amar de vreme.

— Dacă nu mă crezi, n-ai decât să asculţi. Hai, ascultă! Auzi clipocitul apei?

Helena încuviință din cap. Era minunat că aflase una ca asta. Că erau spiriduşi sub apă, care trăiau în lumea lor de spiriduşi. Ce minunăţie!

— Ia ascultă tu zgomotul valurilor când cad și împroaşcă în jur stropi de apă care clipocesc! Auzi? Sunt nişte băşicuţe de aer, foarte, foarte mici, care se ridică la suprafaţa apei şi se sparg. În băşicuţele alea se află veşti de la toţi copiii pierduţi. Dacă ai auzul destul de ascuţit, o să auzi şi ţipetele acelei fetiţe şi ale tuturor celorlalţi copii cărora le e dor de casă şi care plâng după mamele şi taţii lor.

De ascultat, ascultase. Dar de auzit, auzise ea ceva? Chiar că nu îşi mai aducea aminte. Da, dar dacă spiriduşii ar fi luat-o cumva

pe ea și ar fi dus-o sub apă, tatăl ei venea și în doi timpi și trei mișcări ar fi adus-o înapoi. Asta era atât de ușor de înţeles, încât Helena Greville fusese gata să își dispreţuiască mătuşa pentru că nu era în stare să priceapă și singură ceva atât de simplu.

Helena Greville uitase de ani și ani de zile povestea despre spiriduşi şi despre tărâmul lor care se afla pe partea cealaltă a apei, acolo unde domnește moartea. Însă acum şi-a adus aminte de ea Helena Vaughan. Ea ieşea cu vechea barcă în fiecare zi ca să se gândească la povestea aceea. Sunetul era aproape acelaşi clipocit, nu foarte stăruitor, de apă care lingea şi sugea lemnul bărcii. Asculta sunetul şi asculta liniștea dintre sunete. Nu era greu să audă copiii pierduţi. Îi auzea cât se poate de limpede.

— „Doamnă Vaughan! Ai să mori de frig! Vino, doamnă Vaughan, vino!“

Apa clipocea, barca urca pe val, cobora, iar din adâncul tărâmului spiriduşilor un glăscior îndepărtat îşi chema părinţii.

— Nu te neliniști! a şoptit ea printre buze învineţite de frig. Ca să se ridice, în ciuda mâinilor și a picioarelor care îi tremurau ca varga, și-a încordat pe cât a putut trupul îngheţat sloi. Mama vine la tine!

S-a aplecat peste bord, s-a înclinat și barca, lacrima i s-a desprins dintre gene și a căzut în apă. Dar, până să se lase să alunece în râu urmându-și lacrima înecată, barca s-a îndreptat ca de la sine, iar ea s-a simţit împinsă în fundul bărcii. Deasupra ei, o palidă siluetă cenuşie stătea încovoiată la proră, cu mâna pe tachetul de care se leagă parâma. Umbra aceea din pâclă s-a îndreptat și a rămas în picioare ca un barcagiu care își conduce luntrea plată. Apoi, cu braţul ridicat, a făcut o mişcare de parcă era în căutarea fundului apei cu o prăjină, iar ea a simţit că barca îi e trasă cu forţă. Ciudat, viteza înaintării părea să nu aibă nimic de-a face cu uşurinţa mișcărilor umbrei. Râul şi-a slăbit strânsoarea, iar ea a fost trasă până la mal cu o rapiditate uimitoare.

După o ultimă împingere, a ieșit la iveală forma pontonului cenușiu.

Doamna Clare, guvernanta, o aştepta, iar grădinarul era în preajmă. El a luat parâma şi a amarat barca. Helena s-a ridicat şi,

ajutată de mâna sigură, întinsă de doamna Clare, a coborât.

— Eşti îngheţată până-n măduva oaselor! Da’ ce ţi-a venit, draga mea?

Helena şi-a întors privirea spre râu.

— S-a dus…

— *Cine* s-a dus?

— Luntraşul… El m-a remorcat.

Doamna Clare a privit uluită înfăţişarea buimacă a Helenei.

— Ai văzut tu pe cineva? l-a întrebat aproape în şoaptă pe grădinar.

El şi-a arătat doar nedumerirea.

— Doar dacă… S-ar putea oare să fi fost Quietly?

Doamna Clare s-a încruntat şi l-a privit insistent.

— Nu te apuca să-i bagi în cap trăsnăile astea! Ca şi cum situaţia n-ar fi şi aşa destul de complicată.

Helena a început dintr-odată să dârdâie. Doamna Clare şi-a scos paltonaşul şi i l-a pus pe umeri.

— Ne-ai speriat de moarte pe toţi, a mustrat-o ea. Hai înăuntru!

Doamna Clare a ţinut-o strâns de un braţ, iar grădinarul, de celălalt, şi au pornit prin grădină spre casă, fără să se mai oprească.

În prag, Helena a rămas în loc zăpăcită şi, cu capul întors peste umăr, a privit în urmă grădina şi, mai departe, spre râu. Era ora aceea a după-amiezii când lumina zilei se stinge grabnic, iar ceaţa se înnegurează.

— Oare ce se-ntâmplă? a murmurat mai mult pentru sine.

— Ce să se-ntâmple? Ai auzit ceva?

După expresia ei, doamna Vaughan nu auzise nimic.

— Nu, n-am auzit. Nu!

— Şi-atunci ce…?

Helena şi-a întors capul într-o parte, iar privirea i s-a aţintit în gol, de parcă încerca să îşi extindă limitele percepţiei. Guvernanta a căutat şi ea locul acela, iar grădinarul a întins şi el gâtul şi s-a minunat. Senzaţia, o aşteptare sau ceva asemănător, i-a cuprins pe toţi trei şi au rostit împreună:

— *Ceva e pe cale să se întâmple.*

O poveste bine întocmită

Aşadar acolo era.

Nu fără ezitări, Vaughan se oprise pe strada cu case rezidenţiale din Oxford. S-a uitat în dreapta şi-n stânga, însă la ferestrele acelor case cu înfăţişări respectabile erau atârnate perdele prea groase ca să fie văzut cel care ar privi afară. Cu toate că, prin ceaţă şi cu pălăria pe cap, n-ar fi fost recunoscut. Oricum, nimic nu dădea de înţeles că ar fi avut intenţia să intre. Şi-a făcut de treabă o clipă cu mânerul valijoarei, prilej plauzibil pentru rămasul în loc, iar pe sub borul pălăriei s-a uitat la clădirea cu numărul 17.

Casa avea aceleaşi ornamente şi acelaşi aspect ireproşabil ca al celor învecinate. Asta a fost prima lui surpriză. Se aşteptase la ceva distinct faţă de celelalte. Fiecare clădire de pe strada aceea era mai mult sau mai puţin deosebită de vecinele ei, avusese desigur constructorul grijă de asta. Cea în dreptul căreia se oprise avea deasupra intrării un sistem de iluminare deosebit de atrăgător. El însă nu se gândise la astfel de deosebiri. Se aştepta, de pildă, ca uşa de la intrare să fie vopsită ţipător, sau ca perdelele să aducă a cortină de teatru. Dar nu se zărea nici pe departe aşa ceva. „Oamenii ăştia nu sunt proşti“, şi-a zis el. „Nu e nici o îndoială că au ţinut să-i dea casei un aspect cât mai respectabil.“

Cel care îi vorbise lui Vaughan nu era decât o simplă cunoştinţă, iar, la rândul lui, acela aflase totul de la un prieten al unui prieten. Atât cât îşi mai amintea Vaughan din povestea asta de la mâna a treia, era vorba despre o femeie care fusese într-atât de tulburată când îi murise mama, încât nu mai rămăsese decât o umbră a ce fusese cândva, dormea pe apucate, n-avea poftă de mâncare şi era surdă la vorbele bărbatului şi ale copiilor ei iubitori. Doctorii se arătau neputincioşi să-i oprească declinul, aşa că, în cele din urmă, îndoindu-se că ar avea vreun rost, însă după ce încercase în zadar toate posibilităţile, soţul ei o adusese să fie văzută de o oarecare doamnă Constantine. După numai câteva întâlniri cu fiinţa asta misterioasă, femeia îşi recăpătase sănătatea şi se înapoiase la responsabilităţile ei faţă de gospodărie şi de căsătorie cu toată vigoarea de altădată.

Povestea asta venise de la persoane atât de puţin cunoscute, încât era de crezut că nu mai avea decât o firavă legătură cu adevărul. Pentru Vaughan, era o gogoriţă, şi nici nu credea în forţe oculte, dar, aşa cum îşi amintea că spusese cunoştinţa de ocazie, ce făcea, ce nu făcea doamna Constantine, *credeai ori nu credeai*, rezultatul era cel dorit.

Locuinţa era impecabilă în toate cele. Poarta şi poteca până la intrarea principală străluceau de curăţenie. Zugrăveala nu era coşcovită, mânerul uşii nu se coclise, pe trepte nu se zărea vreo urmă de paşi. El îşi spunea că vizitatorii n-ar fi găsit nimic care să-i îndepărteze, nimic care să-i facă să intre la bănuieli şi să şovăie sau să se retragă. Totul strălucea ca oglinda, nimic nu trezea vreo îndoială. Clădirea nu părea nici prea impozantă pentru omul oarecare, nici prea modestă pentru cel bogat. „Ce să mai zic, sunt de admirat oamenii ăştia!“, a rezumat el. „Au făcut totul aşa cum trebuie.“

A atins poarta cu vârful degetelor şi s-a aplecat să citească de departe numele înscris pe placa de bronz de lângă uşă: „Prof. Univ. Constantine“.

Nu s-a putut opri să nu zâmbească. Nostim din partea lor să se dea drept universitari!

Era gata să ia mâna de pe poartă, să facă stânga-mprejur şi să îşi vadă de drum, însă întârzia într-un fel de-a dreptul misterios să îşi manifeste intenţia, când uşa de la numărul 17 s-a deschis. În prag a apărut o servitoare cu un coş în mână. O servitoare cu o ţinută îngrijită, curată şi simplă din cap până-n picioare, genul de persoană pe care ar angaja-o cu plăcere în propria casă.

Fata i s-a adresat într-o manieră îngrijită, curată şi simplă.

— Bună dimineaţa, domnule. O căutaţi pe doamna Constantine?

„*Nu, nu*“, a răspuns, numai că vorbele nu şi le-a auzit, iar el şi-a dat seama că nu-i trecuseră de buze. Eforturile făcute pentru a înlătura aparenţa de vizitator i-au fost contrazise de propria mână care a tras zăvorul şi de picioarele care au păşit pe potecuţă spre uşa de la intrare. Servitoarea a lăsat coşul pentru târguieli jos, iar el s-a pomenit că îi dă valijoara şi pălăria, pe care ea avea să le aşeze pe o masă din hol. A adulmecat mirosul de ceară de albine, a observat sclipirea barelor scării, a resimţit căldura casei care îl învăluia şi s-a tot întrebat de ce oare nu se afla unde ar fi trebuit să fie, adică înaintând pe stradă, după ce se oprise întâmplător doar o clipă în faţa porţii, ca să-şi verifice închizătoarea valizei.

— Aţi binevoi, domnule, să o aşteptaţi pe doamna Constantine în această încăpere? a rostit servitoarea.

Prin uşa deschisă, a văzut vâlvătăile din şemineu, o pernă brodată pe un fotoliu de piele, un covor persan. A intrat în acea cameră şi a fost năpădit de dorinţa de a rămâne. S-a aşezat pe un colţ al unei canapele încăpătoare şi a simţit cum pernele moi îi cuprind corpul. Celălalt capăt al canapelei era ocupat de o mare pisică roşcată, care s-a trezit din somn şi a început să toarcă. Vaughan a întins o mână să o mângâie.

— Bună ziua.

Vocea era calmă, melodioasă. Respectuoasă. A întors capul şi a văzut o femeie de vârstă mijlocie, cu părul încărunţit, pieptănat pe spate ca să lase liberă fruntea lată şi netedă. Purta o rochie de un albastru închis, datorită căreia ochii ei cenuşii păreau aproape albaştri. Un simplu guler alb îi înconjura gâtul. Vaughan a fost fulgerat de amintirea mamei sale. Jocul memoriei l-a surprins, pentru că femeia din faţa lui nu îi semăna câtuși de puţin. Când i se apropiase sfârşitul, mama lui era mai înaltă, mai zveltă, mai tânără şi mai brună, și niciodată atât de elegantă.

S-a ridicat şi a trecut de îndată la scuze.

— O să gândiţi despre mine că nu sunt decât un nătărău, a început el. Mă simt extrem de stânjenit, iar cel mai neplăcut lucru este că nici măcar nu-mi trece prin cap în ce fel ar trebui să încep să vă prezint cum stau lucrurile. Eram pe stradă, înţelegeţi, şi nu aveam nici o intenţie să intru, vreau să zic, în orice caz, nu astăzi, pentru că trebuie să prind un tren… În sfârşit, ce nu mă simt în stare să explic prea bine e faptul că nu suport sălile de aşteptare din gări… Prin urmare, pentru că îmi rămânea ceva timp, mi-am zis că aș putea să trec şi să văd unde locuiţi ca să vin să vă văd cu altă ocazie. Asta aveam de gând, numai că exact în momentul acela s-a nimerit să deschidă uşa servitoarea dumneavoastră şi, firesc, ea şi-a închipuit… Dar în nici un fel nu e ea de vină, nu s-a potrivit momentul, asta-i tot, o confuzie e lesne de făcut…

Şi a ţinut-o tot aşa. Ciupea un motiv, agăţa un argument, însă, frază după frază, se împotmolea tot mai mult, cu fiecare vorbă se îndepărta de ce ar fi vrut să spună.

În vreme ce vorbea, ea îl privea calm, fără vreun surâs, totuși el a simţit o blândă încurajare în privirea relaxată și expresivă a ochilor ei cenușii. În cele din urmă a renunţat să mai dea din gură.

— Înţeleg, a spus ea cu o vagă înclinare a capului. Aţi dorit să nu mă deranjaţi, eraţi doar în trecere şi v-aţi oprit să verificaţi adresa…

— Exact aşa.

Uşurat, a aşteptat din partea ei iniţiativa unui rămas-bun. S-a şi văzut în hol luând pălăria, valiza și ieşind. Şi-a văzut picioarele înaintând pe poteca pietruită din faţa casei. Şi-a văzut mâna apăsând clanţa porţii. Apoi a văzut privirea calmă și fermă a ochilor cenuşii.

— Cu toate astea, sunteţi aici, a zis ea.

Da, era acolo. Dintr-odată a devenit dureros de conștient de prezenţa lui în acel loc. Parcă

întreaga încăperea pulsa odată cu el.

— N-aţi vrea să luaţi loc, domnule…

— Vaughan, a zis, iar privirea ei n-a dat nici un semn că numele i-ar spune ceva. A continuat să-l scruteze cu amabilitate.

S-a aşezat.

Doamna Constantine a turnat un lichid transparent dintr-o carafă într-un pahar şi i l-a pus alături, apoi s-a aşezat pe un fotoliu aşezat oblic, alături de canapea. A zâmbit în aşteptare.

— Am nevoie de ajutorul dumneavoastră, a recunoscut el. E vorba de soţia mea.

Pe faţa ei s-a aşternut expresia tristeţii împărtăşite.

— Îmi pare rău. Primiţi, vă rog, condoleanţele mele!

— Nu! N-am vrut să spun asta!

Se simţea nervozitate în glasul lui. *Era* într-adevăr nervos.

— Vă rog să mă scuzaţi, domnule Vaughan. Când o persoană necunoscută îmi apare la uşă, e adeseori vorba de moartea cuiva.

Expresia nu i s-a schimbat, rămăsese gravă, însă nu lipsită de amabilitate, de fapt era deosebit de binevoitoare, însă aştepta cu nerăbdare să i se spună despre ce e vorba. El a oftat.

— Cum să vă spun, am pierdut un copil.

— Pierdut?

— Fetiţa noastră ne-a fost răpită.

— Îmi pare rău, domnule Vaughan, dar când e vorba de moarte se folosesc atâtea expresii ceva mai puţin crude! „Pierdut, răpit“… Astea sunt vorbe cu felurite sensuri. V-am înţeles greşit când aţi vorbit despre soţia dumneavoastră, n-aş dori să mă înşel iarăşi.

Vaughan a înghiţit în sec şi şi-a întors privirea spre mâna care i se sprijinea de braţul canapelei îmbrăcate în catifea verde. A tras cu unghia şi a lăsat în urmă un şănţuleţ.

— Probabil că aţi auzit de istoria asta. Dumneavoastră citiţi ziarele, presupun; oricum, zvonul a circulat prin tot comitatul. Asta a fost acum doi ani. La Buscot.

Ea şi-a desprins privirea şi, în căutarea unei amintiri, s-a uitat prin jur. El a netezit cu degetul urma rămasă pe catifea. Aştepta să i se vorbească.

Privirea ei s-a întors spre vizitator.

— Presupun că ar fi mai bine dacă mi-aţi spune cu vorbele dumneavoastră ce s-a întâmplat.

Umerii lui Vaughan s-au încordat.

— Nu pot să vă spun mai mult decât ce se ştie.

— Hm!

Asta nu însemna nici laie, nici bălaie. Nici că ar fi mulţumită cu ce i s-a spus, nici că ar fi nemulţumită. Arăta numai că era rândul lui să vorbească.

Vaughan spera să nu fie nevoit să depene iarăşi toată povestea. Socotea că, după doi ani, era cunoscută de toată lumea. Era una dintre acele istorii care se răspândesc în toate părţile cu viteza fulgerului. Cu nenumărate prilejuri, intrase în vreo încăpere, ba pentru o întâlnire de afaceri, ba pentru angajarea unui nou rândaş, ba pentru a fi împreună cu fermierii vecini la vreo sărbătoare oarecare, ba pentru participarea la vreun eveniment de mai mare importanţă, undeva la Oxford ori la Londra, şi de fiecare dată ghicea din privirile unor necunoscuţi nu numai că îl cunoşteau, dar şi că îi ştiau povestea. Acum se aştepta la aşa ceva, dar, de obişnuit, încă nu se obişnuise. „Cumplită întâmplare“, spunea vreun oarecare când îşi dădeau mâna, iar el făcea un semn că a

priceput, dar că „hai să nu mai vorbim despre asta!“

În primele zile istorisea fără întrerupere ce se petrecuse. Mai întâi angajaţilor, iute şi furios, cu teribile rafale de cuvinte, de parcă vorbele încălecaseră şi galopau pe urma tâlharilor în căutarea fetiţei dispărute. Vecinilor, care i se alăturau în cercetări, le-a istorisit totul printre gâfâieli ieşite dureros din adâncul pieptului. Cutreiera întreaga regiune pe drumuri de ţară, istorisea iar şi iar totul celor întâlniţi în cursul primelor ore, fiecărui bărbat, fiecărei femei, fiecărui copil. „Mi-au furat fata! N-aţi văzut cumva vreun străin grăbit, oricine-ar fi fost să fie, care avea cu el o fetiţă de doi ani?“ Ziua următoare i-a spus totul, cu de-amănuntul, bancherului la care s-a dus în graba mare să scoată banii pentru răscumpărarea fetei, apoi poliţistului care venise de la Cricklade. Acesta a fost momentul în care lucrurile s-au putut pune cap la cap. Ei doi erau strânşi în ghearele cumplitei întâmplări, iar acum istorisea şi Helena. Umblau de colo-colo prin cameră, se aşezau, se ridicau iarăși ca să nu rămână locului, ba vorbea unul, ba vorbea celălalt, adesea vorbeau într-un glas, uneori se cufundau în tăcere și se uitau unul la altul fără să știe ce să mai spună.

A fost totuși o clipă când s-a străduit să dea totul uitării. Vorbind despre momentul când intrase în camera fetiţei şi n-o găsise, Helena repeta fără încetare: „Am deschis uşa, am intrat, însă ea nu mai era acolo. Nu mai era acolo! Nu mai era acolo!“ Fără să-i vină să creadă ce spune, rostea întruna „nu mai era acolo“, întorcea capul la stânga şi la dreapta, privea spre colţurile tavanului, de parcă fiica lor ar fi putut să stea ascunsă undeva în cornişă, sau şi mai sus, cocoţată pe acoperiş, într-un ungher format de vreo grindă. Numai că absenţa ei se prelungea, se tot prelungea… S-ar fi spus că absenţa fetiţei o potopise pe Helena, îi potopise pe amândoi, iar vorbele lor deveniseră un fel de cauţiune pe care o plăteau ca să iasă la suprafaţa apei. Însă vorbele sunt nişte ouare, iar ce încercau în strădania lor era să cuprindă în ele un ocean de absenţă, cu neputinţă de strâns în asemenea modeste receptacule. Ea tot încerca, iar şi iar, să se elibereze de povară plătind o astfel de cauţiune neînsemnată, însă toate eforturile i se dovedeau neputincioase. Înecată în imensa ei pierdere, repeta la nesfârşit „nu mai era acolo“ cu un glas despre care el n-ar fi crezut vreodată că ar fi putut să fie al unei fiinţe umane. Rămânea paralizat, incapabil să facă, ori, cel puţin, să zică ceva care să o salveze. Slavă Domnului că venise poliţistul! El a fost cel care îi aruncase o funie să o apuce. Din şuvoiul în care se înecase, el a tras-o la mal cu o întrebare:

— Erau urme că fata dormise în pat?

Zgomotul produs de vorbele lui au ajuns până la ea. Încă ameţită, s-ar fi zis că îşi revine când şi-a înclinat capul. A răspuns cu glasul ei obişnuit, însă înmuiat de oboseală:

— Ruby a culcat-o. Doica fetiţei.

Apoi s-a scufundat în tăcere, iar el a continuat expunerea întâmplării.

— Ceva mai rar, domnule, dacă nu vă supăraţi, a zis poliţistul, aplecat deasupra unui carneţel, cu un creion în mână cu care făcea însemnări cu sârguinţa unui şcolar. Aţi vrea să repetaţi partea asta, vă rog?

Din când în când îi oprea, le citea cu glas tare ce scrisese, iar ei corectau, îşi aduceau aminte de amănunte peste care săriseră, descopereau deosebiri între ce știau şi comparau însemnările, ca să fie totul cât mai corect. Orice amănunt putea să fie cel care să le aducă fata înapoi. Au trecut ore până să facă ordine printre întâmplări care duraseră câteva minute.

El avea să trimită în Noua Zeelandă o scrisoare pentru tatăl lui.

— Nu, să nu faci asta, protestase Helena. Ce rost are să-l îngrijorezi câtă vreme mâine, poimâine, fata poate să se întoarcă acasă?

Totuși, el a scris. S-a străduit să îşi amintească declaraţiile făcute poliţistului şi şi-a întemeiat pe ele explicaţiile. A scris totul cu mare grijă. Erau expuse toate faptele legate de dispariţia copilei. Nişte ticăloşi necunoscuţi s-au strecurat noaptea în casă, scrisese el. Au folosit o scară, au intrat pe fereastră în camera fetiţei și au luat-o cu ei. Apoi alt paragraf: Cu toate că, încă din

zorii zilei următoare s-a primit o cerere de răscumpărare, iar banii au fost plătiţi, fiica noastră nu ne-a fost înapoiată. O căutăm. Toată lumea îşi dă osteneala să ne ajute şi nu ne oprim până când n-o găsim. Poliţia îi urmăreşte pe ţiganii care navighează pe râu şi le va controla ambarcaţiile. O să vă dau de ştire de îndată ce vom avea noutăţi.

Fără gâfâieli. Fără sufocare. Lăsase deoparte oroarea faptelor. La mai puţin de patruzeci şi opt de ore după întâmplare, așezat în faţă biroului, așternuse pe hârtie relatarea faptelor. Literele se grupau în cuvinte ordonat înşiruite în propoziţii şi paragrafe care dădeau seamă de pierderea fetiţei. Două pagini expozitive, atât.

Când a încheiat scrisoarea, Anthony Vaughan a recitit-o. Conţinea oare tot ce trebuia să fie spus? Conţinea tot ce se putea spune. Satisfăcut că nu era de spus mai mult decât fusese spus, a sigilat scrisoarea şi a sunat servitoarea, care a și dus-o la poştă.

De astă dată, așezat în faţa femeii cu ochi cenușii, a ales acest fel de exprimare a dărilor de seamă, sec și rezumativ, de care se slujise de nenumărate ori în raporturile de afaceri cu asociaţi şi cu persoane pe care nu le cunoştea îndeaproape. Deşi nu-l mai folosea de câteva luni, şi-a zis că mai putea să-l practice, și încă vorbă cu vorbă. Astfel încât, în mai puţin de un minut avea să spună povestea în întregime.

Ajuns la sfârşit, a luat o gură de apă din paharul de lângă el. Avea un gust de castravete, neaşteptat şi răcoritor.

Doamna Constantine îl scruta cu aceeaşi privire neclintită, înţelegătoare. Numai că lui i s-a părut că ceva nu era în regulă. De cele mai multe ori, cei cărora li se istorisea întâmplarea rămâneau înlemniţi, căutau cu stângăcie o consolare, o vorbă potrivită, sau nu găseau altceva decât tăcerea stânjenită pe care el o umplea cu o observaţie care schimba cursul conversaţiei. Nimic din toate astea nu s-a întâmplat.

— Înţeleg, a rostit ea. Apoi, înclinând capul de parcă realmente *vedea*, însă ce ar fi fost oare de văzut? Nimic, fără îndoială. Așa. Și, despre soţia dumneavoastră…?

— Soţia mea?!

— Da, la sosire spuneaţi că aţi venit să îmi solicitaţi ajutorul de care are nevoie soţia dumneavoastră.

— Ah, da, chiar aşa am zis.

Și-a dat seama că ar trebui să refacă un drum lung de la sosirea lui în casa asta și de la primele vorbe schimbate cu doamna Constantine, cu toate că de atunci nu trecuse mai mult de un sfert de oră. S-a înapoiat, a trecut peste obstacolele timpului şi ale memoriei, şi-a frecat ochii şi a ajuns în sfârşit la ceea ce îl adusese acolo.

— Vedeţi dumneavoastră, situaţia e următoarea. Soţia mea nu poate să-și revină, asta e aproape firesc. E de înţeles, dată fiind situaţia. Nu se mai gândeşte la nimic altceva în afară de revenirea copilului nostru. Starea ei sufletească e de plâns. Nu mai vrea să vadă pe nimeni. Nu îngăduie nici cea mai măruntă abatere de la nefericirea ei. Mâncarea nu-i mai trezește nici o dorinţă, iar dacă adoarme, are nişte coşmare cumplite, aşa încât nici nu se mai culcă. Purtarea ei e tot mai ciudată, până acolo încât acum a devenit o adevărată primejdie pentru ea însăşi. Îngăduiţi-mi un singur exemplu. S-a apucat să vâslească o barcă pe râu de una singură, fără cel mai neînsemnat gând la primejdii ori la confort. Stă pe apă cu orele, pe orice fel de vreme, îmbrăcată cu totul nepotrivit. Nu spune și din ce pricină, şi-apoi, oricum, e limpede că toate astea nu-i fac nici un bine, ba din contră, mai mult rău. I-am propus să plecăm într-o călătorie, m-am gândit că ar ajuta-o. Sunt gata chiar să lichidez afacerea, să vând tot şi să-ncep o nouă viaţă într-un loc nou, un loc neatins de suferinţa noastră.

— Dar ea ce părere are?

— Zice că-i o idee foarte bună, că este exact ce avem de făcut când se va întoarce fiica noastră acasă. Înţelegeţi? Dacă nu se schimbă nimic, simt că o să-i meargă din ce în ce mai rău.

Ce o chinuie, cred că vă daţi seama, nu-i atât durerea, e ceva mult mai rău. Sunt tare îngrijorat. Mi-e teamă că, dacă nu se schimbă nimic, viaţa ei o să se termine cu un accident groaznic, dacă nu cumva la azil, iar eu sunt gata să fac orice, orice e omeneşte cu putinţă, numai să nu se întâmple aşa ceva.

Ochii cenuşii au continuat să-l scruteze, iar el a devenit conştient de atenţia cu care era observat din spatele privirii binevoitoare. Când devenise limpede că nu mai avea nimic altceva de spus şi că acum îi venise ei rândul – se întreba când oare cunoscuse vreo femeie care să vorbească atât de puţin –, ea a deschis în sfârşit gura.

— Cred că suferiţi de o teribilă singurătate.

Anthony Vaughan şi-a ascuns cu greu dezamăgirea.

— N-are nici o legătură. Tot ce aș dori eu este să-i vorbiţi.

— Cu ce rost?

— Să-i spuneţi că fetiţa e moartă. Cred că de asta are nevoie.

Doamna Constantine a clipit de două ori la rând. În cazul unei alte femei n-ar fi însemnat nimic, dar la o persoană atât de stăpânită era cu totul neașteptat.

— Îngăduiţi-mi să vă explic!

— Cred c-ar fi mai bine.

— Aş dori să-i spuneţi soţiei mele că fiica noastră e moartă. Să-i spuneţi că fetiţa e fericită. Să-i spuneţi că e printre îngeri. Folosiţi mesaje venite din ceruri, voci. Folosiţi oglinzi şi fum, dacă sunteţi echipată cu aşa ceva. În timp ce rostea vorbele astea, a privit iarăși în jur. I se părea nepotrivit ca în acest salon respectabil să fie aduse perdelele și mașinăriile necesare unui scamator, dar poate că exista o altă încăpere folosită pentru întâlnirile la care se aștepta. Ştiţi, a continuat el, nu pretind să vă învăţ eu meseria. Dumneavoastră ştiţi ce poate să aibă vreun efect. Eu doar o să vă comunic unele lucruri care să o facă pe Helena să vă dea crezare. Lucruri pe care le cunoaștem numai ea şi cu mine. Iar apoi…

— Apoi?

— Apoi o să fim în stare să ne întristăm, şi să regretăm, şi să jelim, şi să ne rugăm, şi apoi…

— Şi apoi, când soţia dumneavoastră îşi va fi trăit doliul, are să-şi găsească drumul înapoi spre viaţă, spre dumneavoastră?

— Exact!

Anthony Vaughan s-a simţit plin de recunoștinţă pentru că fusese atât de bine înţeles.

Doamna Constantine şi-a înclinat ușor capul și a surâs. Cu mărinimie. Cu înţelegere.

— Mie mi-e teamă că aşa ceva nu e cu putinţă.

Anthony Vaughan a tresărit.

— Și de ce nu?

Ea a clătinat iarăși din cap.

— Mai întâi pentru că aţi înţeles greşit, ori poate că aţi fost informat greşit, cu privire la ce se întâmplă aici. E o greşeală lesne de înţeles. Pe de altă parte, ce sugeraţi dumneavoastră nu ar duce la nimic bun.

— Am să vă plătesc preţul cerut. Am să plătesc dublu, dacă îmi cereţi.

— N-are nici o legătură cu banii.

— Nu înţeleg! E o tranzacţie destul de simplă! Spuneţi cât doriţi şi o să vă plătesc!

— Îmi pare nespus de rău pentru suferinţa dumneavoastră, domnule Vaughan. Să pierzi un

copil e una dintre cele mai apăsătoare poveri pe care le poartă cineva. Doamna Constantine s-a încruntat uşor. Dar dumneavoastră, domnule Vaughan, *dumneavoastră* credeţi că fetiţa e moartă?

— Nu se poate să nu fie, a răspuns el.

Ochii cenuşii îl pândeau. A fost izbit dintr-odată de senzaţia că ea îl privea până în fundul sufletului, că vedea trăsături ale fiinţei lui care până şi pentru el se aflau în întuneric şi a simţit că inima începe să i-o ia razna.

— Nu mi-aţi spus care e numele ei.

— Helena.

— Nu, nu al soţiei, al fetiţei.

„Amelia.“ Numele fetei i-a venit pe buze şi l-a sufocat. Pieptul i-a fost prins ca într-un cleşte. A tuşit, a rămas fără respiraţie, s-a întins iarăşi după paharul cu apă şi l-a golit pe jumătate. A încercat din nou să respire adânc.

— De ce? a întrebat. De ce nu vreţi să mă ajutaţi?

— Aş dori să vă ajut. De ajutor aveţi nevoie. Multă vreme n-o să mai fiţi în stare să continuaţi ca până acum. Însă ce mi-aţi cerut dumneavoastră astăzi, nu numai că e cu neputinţă de înfăptuit, dar nici n-ar face vreun bine.

El s-a ridicat şi a făcut cu mâna un gest de disperare. O clipă, s-a simţit ridicol la gândul că fusese gata să îşi pună mâinile la ochi şi să izbucnească în plâns. A dat din cap nemulţumit.

— În cazul ăsta, o să-mi văd de drum.

S-a ridicat şi ea.

— Dacă veţi dori să reveniţi, vă rog să nu şovăiţi. Veţi fi binevenit.

— Şi la ce bun? Nu puteţi să faceţi nimic pentru mine. Mi-aţi dat asta de înţeles cât se poate de limpede.

— Nu e tocmai ce v-am spus eu. Răcoriţi-vă puţin dacă doriţi. Găsiţi apă şi un prosop curat acolo.

După ce ea a ieşit, s-a spălat pe ochi, şi-a îngropat faţa în prosopul moale de bumbac şi s-a simţit ceva mai bine. A scos ceasul. Avea un tren cam peste o jumătate de oră şi-i rămânea tocmai timpul necesar ca să nu-l piardă.

Pe peron se aflau câţiva pasageri care aşteptau acelaşi tren. Anthony Vaughan s-a ţinut deoparte. Nu dorea să fie recunoscut. De câte ori era cu putinţă, se ferea să stea la palavre cu persoane vag cunoscute, iar curiozitatea străinilor, care uneori îl ştiau din vedere, deşi el nu-i cunoştea deloc, îi era şi mai neplăcută.

După ornicul gării, trenul avea să ajungă într-un minut- două, iar, în aşteptare, îşi făcea mustrări de conştiinţă pentru sminteala care îl apucase. Îşi spunea că a scăpat ca prin urechile acului. Oare ce s-ar fi întâmplat dacă femeia primea ce îi ceruse? Oare ce s-ar fi întâmplat dacă se ducea la ea cu Helena şi s-ar fi aflat? Poate că ceva-ceva reuşise în cazul soţiei celui despre care i se povestise, dar Helena… Helena nu era ca soţiile altor bărbaţi.

Era atât de absorbit de gândurile iscate de recenta întâlnire, încât a avut nevoie de ceva timp ca să resimtă senzaţia produsă de o idee care se străduia să devină conştientă. Când în sfârşit i s-a limpezit, era încă atât de nedumerit de ciudăţenia celor petrecute în locuinţa de la numărul 17, încât i-a trebuit alt răgaz ca să separe noua senzaţie de ceea ce resimţise puţin mai înainte. Când a izbutit, şi-a dat seama, era o presimţire. Şi-a scuturat capul ca să înlăture oboseala. Fusese o zi lungă. Aştepta un tren, iar trenul urma să vină. Asta era tot.

Trenul a sosit, a urcat într-un vagon de clasa întâi şi a găsit un loc liber lângă fereastră. Anticiparea resimţită pe peron nu dispăruse. Mai mult, după ce trenul plecase din Oxford, iar el

privea spre râul pierdut în pâcla întunecată, presimţirea a devenit tot mai intensă. Zgomotul sacadat al roţilor pe şine alcătuia cuvinte în mintea lui istovită de oboseală, cuvinte pe care le auzea clar, de parcă erau rostite de o persoană nevăzută. „Ceva e pe cale să se întâmple.“

Lily şi coşmarul ei

La vreo treizeci de kilometri pornind în josul apei, de la impozanta locuinţă a familiei Vaughan, însă pe partea cealaltă a râului, se afla un petic de pământ prea umed până şi pentru măcriş. Îndepărtaţi de mal, se înălţau acolo trei stejari ale căror rădăcini sorbeau cu sete apa din mâl, atâta doar că orice ghindă care cădea pe partea dinspre râu putrezea fără să încolţească. Un loc uitat de Dumnezeu, bun poate doar pentru îngropat câini înecaţi, însă e de crezut că râul fusese cândva mai îngăduitor în trecut, pentru că se găsise careva să construiască o căsuţă între stejari şi apă.

Sălaşul acela era o cutie scundă de piatră acoperită de licheni, o chichineaţă cu două camere, o uşă şi o ferestruică. În lipsa unei încăperi de dormit, câteva trepte urcau din bucătărie spre o platformă unde abia încăpea o saltea de paie. La un capăt se lipea de cămin, aşa încât, dacă seara ar fi fost focul aprins, cel care dormea acolo izbutea în primele ore ale nopţii să îşi încălzească la alegere picioarele ori capul.

Casa aceea sărăcăcioasă, întruna rece şi umedă, fusese lăsată în paragină cam tot atâta vreme pe cât fusese locuită, pentru că doar cei ajunşi în pragul disperării s-ar fi cuibărit acolo. Era atât de mică, încât nici măcar nume nu merita să aibă, e însă lucru de mirare că i se dăduseră chiar două. Dacă pentru administraţia locală era Casa din mlaştini, memoria oamenilor o ţinea drept Casa coşarului. Cu multă vreme în urmă, un coşar se stabilise acolo şi rămăsese vreo doisprezece, dacă nu chiar treizeci de ani, depinde de părerea celui cu care ai fi stat de vorbă. Omul aduna vara trestie şi făcea iarna coşuri. Cui îi trebuia coş, de la el îl lua, pentru că le lucra îngrijit şi nici nu cerea mult. Copii care să-l dezamăgească nu

avea, nici soţie să-l bată la cap şi nici vreo altă femeie care să-l lase cu inima frântă. Era tăcut, dar nu morocănos, spunea cu plăcere „bună ziua“ celui întâlnit în drum şi nu se certa cu nimeni. Se descurca fără datorii. Păcate de care să știe lumea nu avea şi nici bănuit de păcate nu era. Însă, într-o dimineaţă, a intrat în râu cu buzunarele pline de pietre. Când corpul neînsufleţit i s-a lovit de un şlep acostat la ponton pentru încărcat marfă, oamenii s-au dus la căsuţă, unde au găsit un mare vas de piatră plin cu cartofi şi brânză puse la păstrare. Într-o sticlă era cidru, iar pe cămin, o cutie pe jumătate plină cu tutun. Cei care îl ştiau au rămas uluiţi la vestea morţii lui. Muncea cu spor, avea ce să mănânce şi îşi permitea din când în când şi câte o plăcere, ce altceva să îşi mai dorească un om? Totul a rămas un mister, iar, peste noapte, Casa din mlaştini a devenit Casa coşarului.

Încă de pe vremea coşarului ăluia, râul rodea malul şi purta cu el straturi de pietriş. Asta a dat naştere unor streaşine de pământ primejdioase, pentru că doar păreau rezistente, dar nu ţineau omul. Când se prăbuşeau, nu rămânea să facă stavilă râului decât un povârniş, o pantă lină pe care numai rădăcinile de gălbioară, de creţuşcă şi de răscoage mai ţineau locului pământul, dar, când se umflau apele, erau măturate ca nimica. Povârnişul era acoperit de ape la echinocţii ori după ploi torenţiale, uneori până şi după ploile ce urmau vreunei arşiţe de vară şi, desigur, la vremea topirii zăpezilor, ba uneori pricina era doar un capriciu răutăcios de-al naturii.

Careva avusese ideea să înfigă un stâlp în pământ cam pe la jumătatea urcuşului, pe povârnişul acela. Stâlpul se umpluse de crăpături odată cu trecerea vremii, iar revărsările apelor îl lustruiseră până când devenise lucios ca argintul şi plin de crăpături. Liniile cioplite în lemn care marcau nivelul apei rămăseseră totuşi vizibile alături de însemnele datelor acelor inundaţii. Crestăturile erau numeroase la baza stâlpului şi cam tot aşa pe la mijloc, dar şi în partea de sus. În susul povârnişului apăruse de o vreme alt stâlp. Uşor de înţeles că inundaţiile trecuseră peste primul stâlp. Însă pe cel nou nu erau

decât două crestături, una făcută cu opt ani înainte, alta, cu cinci.

La vremea ultimelor întâmplări din poveste, lângă stâlpul vechi stătea o femeie cu privirea ațintită asupra apelor râului. Îşi strângea surtucul în jurul trupului cu mâinile fără mănuşi, pline de crăpături şi înroșite din pricina frigului. Câteva șuviţe de păr se desprinseseră din agrafe şi-i fâlfâiau în vânt. În părul ei blond, fire albe se strecurau aproape nevăzute printre celelalte. Dacă părul o întinerea faţă de cei mai bine de patruzeci de ani pe care îi avea, nu se putea spune acelaşi lucru şi despre chipul ei. Necazurile îşi puseseră pecetea, răbojul frământării sufleteşti era crestat adânc pe fruntea ei.

Râul crescuse, curgea la doi-trei paşi de stâlp. Însă nu erau semne că ar fi urmat vreo inundaţie în ziua aia, şi nici a doua zi, dar totuşi privea îngrozită. Apa, rece şi repede, lucea şi susura. Din când în când săreau stropi. Când au ajuns câteva picături lângă ghetele ei, s-a dat cu un pas în urmă. Și-a adus aminte de întâmplarea cu coşarul şi a înfiorat-o gândul la neînfricarea cu care intrase în apă, cu buzunarele pline de pietre. S-a dus cu gândul la sufletele moarte care sălăşluiesc în apă, cu deosebire la cele care tocmai trecuseră pe lângă ea şi o stropiseră. Și-a zis că avea să-l întrebe într-o bună zi pe pastor despre sufletele moarte din râu. În Biblie nu scrie despre asta, cel puţin după câte știa, dar asta nu însemna nimic. Trebuie că erau multe lucruri adevărate pe care nu le afli din Biblie. O carte mare, dar cum să cuprindă chiar *fiecare* lucru adevărat, nu?

S-a întors şi a pornit să urce povârnișul spre căsuţă. Iarna, ziua de lucru nu era mai scurtă decât vara, aşa că, până să ajungă acasă, se lăsa noaptea. Și mai avea să se îngrijească şi de animale.

Lily venise să locuiască în casa coşarului cu patru ani în urmă. Se prezentase drept văduva White, dar, la început, oamenii o ţinuseră de mincinoasă, pentru că răspundea doar în doi peri la orice întrebare privitoare la viaţa ei de până atunci

şi respingea, prost dispusă, orice gest de apropiere prietenoasă. Apărea însă fără greş la biserică în fiecare duminică. Pe deasupra, orice modestă cumpărătură ar fi făcut o plătea cu bani peşin din punga ei sărăcuţă şi n-ar fi cerut niciodată să i se lase ceva pe datorie. Aşa că, odată cu trecerea timpului, bănuielile au dispărut. N-a trecut multă vreme până să găsească de lucru la casa parohială, mai întâi la spălat rufe, apoi, lăudată pentru eforturi şi iuţenie, a început să facă mai multe treburi. Când, cu doi ani mai înainte, guvernanta pastorului se pensionase, Lily şi-a asumat întreaga responsabilitate a gospodăriei casei parohiale. Erau acolo două camere confortabile rezervate guvernantei, Lily însă a continuat să locuiască în Casa coşarului, zicea că nu putea altfel pentru că avea animale de îngrijit. Oamenii se obişnuiseră cu ea, dar prin partea locului continua să se creadă că era ceva *nu tocmai cum s-ar cuveni* cu Lily White. Era într-adevăr văduvă? De ce se tulbura într-atât când cineva i se adresa pe neaşteptate? Şi-apoi, care femeie cu mintea întreagă ar fi preferat să trăiască în izolarea căsuţei pline de umezeală a coşarului, numai şi numai ca să se îngrijească de o capră şi de doi porci? Însă era cunoscută de pastor, lucra pentru el, ceea ce contribuise la împuţinarea bănuielilor, dar începuse să fie privită cu un fel de milă. Foarte pricepută guvernantă, Lily White asta, dar se şoptea că e cam într-o doagă.

Oarece adevăr era în ce îşi închipuiau unii şi alţii despre Lily White. Pentru că, după lege şi în faţa Domnului, nu se măritase niciodată. Vreme de câţiva ani existase un oarecare domn White, iar ea făcuse pentru el tot ce face de obicei o soţie pentru soţul ei: îi gătise, îi spălase podelele şi cămăşile, îi golise ţucalul şi-i încălzise patul. La rândul lui, şi el se achitase de datoriile fireşti ale unui bărbat. O ţinea din scurt cu banii, bea până şi stacana ei de bere, nu venea acasă cât e noaptea de lungă, dacă aşa avea el chef, şi, pe deasupra, o snopea în bătaie. În ochii ei, era asemenea unei căsătorii întru toate cele, aşa că, la dispariţia lui, cu vreo cinci ani în urmă, în nişte împrejurări la care ea n-avea nici un chef să se gândească, nu a

şovăit nicidecum. Pentru că furase, băuse şi, pe deasupra, avusese şi multe alte obiceiuri rele, White era un nume prea puţin potrivit cu firea lui ca să-l fi meritat. Nici ei nu i s-ar fi potrivit, nu încăpea îndoială. Însă dintre toate numele pe care s-ar fi nimerit cumva să le capete vreodată, ăsta era cel pe care şi-l dorea mai mult şi mai mult. Aşa că şi l-a luat. A părăsit locul unde stătuse, a luat-o pe malul apei, şi întâmplarea a făcut să dea peste Buscot. Pe drum, murmurase întruna „Lily White. Mă cheamă Lily White“.

Şi s-a străduit să fie demnă de numele ăsta.

După ce a ajuns acasă, Lily şi-a hrănit capra galbenă cu nişte cartofi ca vai de ei, apoi s-a dus să le dea de mâncare porcilor, care erau adăpostiţi într-un vechi depozit de lemne. De fapt, o mică alcătuire de piatră, ridicată pe la jumătatea drumului dintre căsuţă şi râu. O deschizătură îngustă şi înaltă îndreptată spre căsuţă îngăduia unei persoane să intre şi să iasă, iar de partea cealaltă, una joasă lăsa porcii să treacă de colo-colo între cocina dinăuntru şi nămolul din ţarcul de afară. În interior erau două spaţii despărţite de un perete ridicat doar până la jumătate. Partea pe unde intrase Lily servea drept şopron. Erau lemne tăiate şi stivuite lângă zid alături de un sac cu grăunţe şi de un lighean pe jumătate plin cu lăturile pentru porci. Mai erau şi două găleţi, iar pe un raft putrezeau lent nişte mere.

Lily a scos găleţile şi a ocolit depozitul, îndreptându-şi paşii spre ţarcul plin de nămol. A aplecat o găleată peste gard şi a vărsat în troacă varza care începuse să se acrească şi alte legume greu de deslușit, iar cu apa din cealaltă găleată a umplut ligheanul vechi de lângă troacă. Vierul a ieşit din cocina aşternută cu paie şi, fără să ridice capul spre Lily, şi-a aplecat râtul şi s-a pus pe clefăit. După el, a apărut şi scroafa.

Ca de obicei, şi-a frecat coapsa de gard, Lily a scărpinat-o pe după urechi, iar ea a privit-o şi a clipit. În spatele genelor roşcate, ochii scroafei erau pe jumătate adormiţi. Oare porcii visează? s-a întrebat Lily. Dacă da, s-ar zice că visează despre

ceva mai bun şi mai frumos decât lucrurile din jur, după cum se arată. Trezită de-a binelea, scroafa a fixat-o cu o privire neobişnuit de tristă. Porcii sunt creaturi ciudate. Ai crede că felul lor de a privi e uneori de-a dreptul uman. O fi având porcul amintiri? Da, asta trebuie să fie, şi-a zis Lily. Scroafa privește de parcă și-ar aminti o fericire pierdută, astfel încât bucuria amintită să fie adumbrită de tristeţea prezentă.

Lily fusese cândva fericită, cu toate că îi venea greu să îşi aducă aminte de vremurile acelea. Era prea mică la vremea morţii tatălui ei ca să păstreze amintiri despre el, apoi trăise împreună cu mama ei, numai ele două, netulburate de nimeni, până la unsprezece ani. Bani nu prea erau şi nici nu mâncau totdeauna pe săturate, dar se descurcau, iar, după supa de seară, se sprijineau una de alta înfăşurate într-o pătură ca să nu aibă nevoie de foc. La un semn cu capul făcut de maică-sa, Lily lua Biblia pentru copii, mama citea, iar fata întorcea paginile. Lily nu era o mare cititoare. Confunda *b* cu *d* şi, de îndată ce se simţeau privite de ea, cuvintele începeau să tremure pe pagină. Dar când vocea blândă a mamei citea, cuvintele se potoleau, ea le repeta pe loc în minte şi îşi dădea seama că poate astfel să urmeze firul întâmplării. Maică-sa îi vorbea uneori despre tatăl ei, despre cât de mult îşi iubise copila, cum rămânea cu privirile aţintite asupra ei, uitând de trecerea timpului. Iar când a căzut bolnav, îi spusese: „Iată ce e mai bun în mine, Rose! Rămâne în copilul ăsta pe care l-am făcut noi doi“.

Cu vremea, Isus şi tatăl ei începuseră să fie pentru ea înfăţişări felurite ale uneia şi aceleiaşi persoane, o prezenţă care o învăluia şi o apăra, şi, chiar dacă nu se arăta, nu era întru nimic mai puţin reală. Pătura care le acoperea pe amândouă, cartea, şi vocea mamei ei, şi Iisus, şi tatăl ei care o iubise nespus de mult, toate amintirile unui timp fericit îi făceau şi mai greu de îndurat povara vieţii duse de atunci încoace. Nu era în stare să îşi amintească zilele fericite fără să simtă că îşi pierde orice nădejde, fără să îşi spună că ar fi fost mai bine să nu le fi trăit niciodată. Durerea fericirii trecute pe

care o citea în ochii scroafei îi părea să fie însăşi privirea ei când se întorcea spre trecut. Lily era acum ocrotită de un Dumnezeu aspru şi mânios, iar dacă tatăl ei şi-ar fi coborât din cer privirea spre fiica lui, acum femeie în toată firea, şi-ar întoarce faţa de la ea cu o dezamăgire sfâșietoare.

Scroafa continua să o fixeze. A împins-o cu un gest nervos al mâinii, a şoptit printre dinţi „scroafă proastă“ şi a urcat povârnișul spre căsuţă.

A intrat, a făcut focul şi a mâncat o bucată de brânză cu un măr. Cu ochii la ciotul rămas dintr-o lumânare scursă şi lipită de o placă spartă de ceramică, îşi zicea că n-ar fi rău să o aprindă ceva mai târziu. Lângă vatră era un fotoliu căzut pe-o parte, având tapiseria cârpită cu petice de altă culoare. S-a aşezat cu greu. Era obosită, însă iritarea o ţinea trează. Să fi fost una dintre serile când îşi făcea *el* apariţia? Îl văzuse în ajun, aşa că poate nu, dar nu poţi şti niciodată. A stat aşa cam o oră, atentă la paşi, apoi, încetul cu încetul, ochii i s-au închis, capul a început să-i cadă în piept şi a adormit.

Prin spaţiul dintre prag şi uşa căsuţei se strecura acum parfumul bogat al răsuflării râului. Nările femeii au început pe dată să freamăte. La aroma intensă de pământ cu iz proaspăt de iarbă, de trestie şi de rogoz, se adăuga un miros mineral, de piatră. Şi un miros întunecat, mohorât, de putregai.

Răsuflarea următoare a râului a adus cu ea o fetiţă. Verzuie şi îngheţată, plutea prin cămăruţă. În somn, Lily s-a posomorât şi a început să gâfâie.

Părul fără culoare al fetiţei era lipit de cap şi de umeri, veşmântul ei avea culoarea spumei murdare care se strânge la malul râului. Din ea ieşea apă, din păr îi picura pe veşmânt, de pe veşmânt picura pe podea. De pe podea nu avea cum să picure afară. Lily gemea, gâfâind de spaimă.

Pic, pic, pic…! Picăturile nu se mai terminau, avea să picure aşa până la sfârşitul timpurilor, avea să picure până când râul urma să sece.

Privind răutăcios, fetiţa plutitoare a ridicat încet-încet o mână diafană şi a îndreptat un deget acuzator spre adormita de pe fotoliu.

Lily s-a trezit tresărind. Fetiţa apelor se evaporase. Câteva clipe a rămas cu o privire speriată spre locul unde i se arătase fetiţa.

— Ah, a gemut ea. Ah, ah! Şi-a dus mâinile la ochi de parcă ar fi vrut să ascundă imaginea fetiţei, însă privea printre degete ca să se asigure că nu mai era acolo.

Atâta amar de timp trecuse, şi nicicând nu avusese parte de cea mai neînsemnată alinare! Fetiţa continua să se arate furioasă. Măcar de-ar sta ceva mai mult, încât să-i poată vorbi. Să aibă vreme să-i spună cât îi pare de rău. Să-i spună că ar plăti oricât i s-ar cere, că ar renunţa la orice ar fi să renunţe, că ar face orice ar fi de făcut… Dar de fiecare dată, până să i se mişte limba în gură, fetiţa dispărea.

Încă înspăimântată, Lily s-a aplecat să privească podeaua deasupra căreia plutise fata râului. Erau nişte pete, reușea să le vadă deslușit, cu toate că lumina se împuţinase. S-a ridicat cu opinteli din fotoliu şi a traversat camera cu paşi târşâiţi. A întins o mână și a pipăit prin întuneric. Podeaua era udă.

Lily şi-a încleştat mâinile pentru rugăciune. „Izbăvește-mă, Doamne, din mocirla în care am intrat ca să nu mă afund. Scoate-mă din fundul apelor. Nu lăsa vâltoarea să mă înghită, nici să mă cuprindă adâncurile.“ A tot repetat cuvintele cu repeziciune până când respiraţia i s-a potolit, apoi s-a ridicat cu greu şi a rostit: „Amin“.

Era tulburată, nu numai din cauza viziunii. Era oare râul gata să inunde? S-a dus la fereastră. Strălucirea întunecată a apelor nu era mai aproape de căsuţă decât fusese.

Atunci, el. Venea oare? S-a uitat după ceva mişcare pe afară, a tras cu urechea să prindă zgomotul de paşi apropiindu-se. Nimic.

Nimic din toate astea.

Atunci, ce?

Când a venit răspunsul, a fost pronunţat cu o voce într-atât de asemănătoare cu a maică-sii, încât s-a speriat. Apoi s-a dumirit că fusese glasul ei: „Ceva e pe cale să se întâmple“.

Domnul Armstrong la Bampton

„Ceva e pe cale să se întâmple“, îşi ziceau toţi. Şi, curând, la *Lebăda* din Radcot s-a şi întâmplat.

Iar acum?

În prima dimineaţă de după cea mai lungă noapte a anului, tropăitul copitelor pe bolovanii pavajului din satul Bampton anunţau din depărtare un vizitator. Cei câţiva care ieşiseră din întâmplare prin curţi s-au încruntat şi au ridicat ochii. Ce ţicnit o mai fi şi ăsta care intră în galop pe ulița lor? I-a cuprins însă mirarea când au apărut calul şi călăreţul. Nu era vreun băietan necopt de la ei, era un străin, mai mult, era un negru. Avea o expresie gravă, iar aburul care ieşea din el în aerul îngheţat îl făcea să pară furios. Îl priviseră ceva mai bine după ce încetinise şi s-au grăbit să intre în casă şi să tragă după ei zăvorul.

Robert Armstrong se obişnuise cu felul în care îl priveau cei pe care nu-i cunoştea. Oamenii se ţineau departe la vederea lui. Culoarea pielii îl scotea din rândul celorlalţi, iar înălţimea şi forţa lui, care ar fi putut să fie de folos oricui, îi făcea şi mai neîncrezători. Însă alte fiinţe simţeau cu uşurinţă că are un suflet de aur. De pildă Fleet. Se credea că e prea nărăvaşă ca să poată fi supusă, pentru asta o cumpărase pe nimica toată. Dar deveniseră cei mai buni prieteni la numai jumătate de oră după ce îi pusese șaua și o încălecase. Ori pisica. Slabă ca moartea și fără o ureche, apăruse în grajd într-o dimineaţă de iarnă stropșind blesteme şi aruncând priviri răutăcioase la toate cele. Acum îi alerga în întâmpinare, cu coada-n sus, miorlăind ca să fie scărpinată sub bărbie. Până şi gărgăriţele, care-i intrau vara în păr sau i se aşezau pe faţă, știau că doar strâmbă din nas dacă îl gâdilau prea tare. Nici un animal de pe câmp sau din ferma lui nu se speria la vederea lui, dar cu oamenii, vai! Era cu totul și cu totul altă poveste.

Cineva scrisese de curând o carte, lui Armstrong îi trecuse ceva pe la ureche, în care se zicea că omul ar fi un fel de maimuţă inteligentă. Asta provocase indignare și bătaie de joc, dar el înclina să-i dea crezare omului. El îşi zicea că graniţa dintre oameni şi lumea animalelor nu e de netrecut, că toate cele pe care oamenii le socotesc doar ale lor – înţelegere, blândeţe, comunicare –, el le întâlnise la porci, la iapa lui, până şi la ciorile care ţopăie şi mişună printre vacile lui. Mai era ceva: felul în care se ocupa de animale dădea îndeobște bune rezultate şi când se întreţinea cu oamenii. Izbutea în cele din urmă să le câștige încrederea.

Însă dispariţia grabnică a celor pe care abia dacă îi zărise cu o clipă mai înainte îl încurca destul de mult. Nu mai fusese prin Bampton. A înaintat până la o răscruce din apropiere, unde a dat peste un băiat întins pe burtă, cu nasul în iarba din jurul stâlpului indicator de drumuri. Era atât de preocupat să cerceteze felul în care căzuseră bilele pe care tocmai le aruncase, încât părea că nu simte nici frigul, nici apropierea călăreţului.

— Bună ziua.

Pe faţa băiatului s-au citit una după alta două emoţii. Prima, de spaimă, a fost trecătoare. Ea s-a șters când a dat cu ochii de o bilă ieșită cu îndemânarea unui magician din buzunarul lui Armstrong.

Hainele lui aveau buzunare încăpătoare şi bine întărite, unde ţinea sumedenie de lucruri cu care să înduplece și să potolească feluritele creaturi care-i ieşeau în cale. De regulă avea acolo ghinde pentru porci, mere pentru cai, bile pentru jocul băieţilor şi un clondir de alcool pentru cei puţin mai vârstnici. Pentru femei, se întemeia pe bunele maniere, folosea vorbele potrivite şi pantofii strălucitori, asemenea nasturilor.

Bila pe care i-a arătat-o băiatului nu era una oarecare, ci avea sclipiri galbene şi portocalii, atât de asemănătoare cu focul care pâlpâie, încât puteai să crezi că te încălzește. Emoţia de pe chipul băiatului exprima acum interes.

Jocul care a urmat a fost jucat cu o concentrare profesională din partea celor doi. Băiatul avea

avantajul de a cunoaşte terenul – ştia care smoc de iarbă o să se îndoaie la trecerea bilelor şi care avea rădăcini solide şi o să le devieze –, iar jocul s-a terminat, aşa cum Armstrong intenţionase tot timpul, cu bila aceea în buzunarul băiatului.

— Un joc cinstit, a recunoscut el. Cel mai bun câștigă.

Băiatul avea acum o înfăţişare încurcată.

— Era bila dumneavoastră cea mai bună?

— Am altele acasă. Acum cred că ar fi vremea să mă prezint. Numele meu este Armstrong şi am o fermă la Kelmscott. Mă întreb dacă ai putea să mă ajuţi cu ceva. Vreau să ştiu cum să ajung la o casă unde locuieşte o fetiţă pe care o cheamă Alice.

— Asta ar fi casa doamnei Eavis, acolo stă maică-sa.

— Şi pe mamă o cheamă…

— Armstrong! Ia te uită, ăsta-i chiar numele dumitale!

Armstrong a răsuflat uşurat. Dacă pe femeie o cheamă Armstrong, înseamnă că e nevasta lui Robin. Poate că lucrurile nu stăteau chiar atât de rău pe cât crezuse.

— Şi, unde-i locuinţa doamnei Eavis? Ai putea tu să-mi spui?

— Păi, o să vă arăt drumul, aşa ar fi mai bine, pentru că știu nişte scurtături, eu le duc carnea.

Au luat-o la picior; Armstrong o ţinea pe Fleet de frâu.

— Eu ţi-am spus care e numele meu, iar pe iapă o cheamă Fleet. Acum spune şi tu cine eşti?

— Îmi zice Ben şi taică-miu e măcelar.

Armstrong a observat că Ben avea obiceiul să tragă o gură mare de aer când începea un răspuns. După aia vorbele i se înşirau ca pe aţă.

— Ben, s-ar zice că tu eşti fiul cel mai mic, pentru că asta înseamnă Benjamin.

— Înseamnă „cel mai mic“ şi „cel din urmă“, tata mi l-a dat, dar maică-mea zice că numele nu arată cine eşti, pentru că mai sunt vreo trei care-au venit după mine şi altul e pe cale să se nască, iar noi, ăştilalți, am apărut după primii cinci, cu toate că tata n-are nevoie decât de un ajutor, iar ăsta e frate-miu ăl mare, restul suntem surplus faţă de nevoi, nu facem decât să mâncăm profitul.

— Mama voastră ce zice despre asta?

— De obicei nimic, dar când zice e, în general, ceva în sensul că-i mai bine să mănânci profitul decât să-l bei, iar tata-i dă atunci o palmă şi ea nu mai zice nimic vreo câteva zile la rând.

În vreme ce băiatul vorbea, Armstrong îl privea dintr-o parte. Avea urme de vânătăi pe frunte şi la încheieturile mâinilor.

— Casa doamnei Eavis nu-i un loc potrivit, domnule, a zis băiatul.

— Cum adică nu-i potrivit?

Băiatul a rămas ceva timp pe gânduri.

— E o casă nepotrivită, domnule!

În câteva minute au ajuns.

— Eu zic c-ar fi mai bine să rămân afară şi să ţin calul, domnule.

Armstrong i-a lăsat frâul şi i-a dat un măr.

— Dacă-i dai lui Fleet mărul ăsta, ţi-ai făcut o prietenă pe viaţă, i-a spus, apoi s-a întors şi a ciocănit la uşă. Clădirea era mare și fără nimic deosebit.

Uşa s-a întredeschis şi a apărut o faţă cam tot atât de îngustă pe cât era crăpătura prin care se uita. Femeia a aruncat o privire scurtă feţei negricioase şi s-a strâmbat.

— Huuuşi! Piei d-aici, satană soioasă! Ăsta nu-i loc pentru unu’ ca tine! Hai, vezi-ţi de drum!

Ridicase glasul şi lăbărţa cuvintele, parcă vorbea unui idiot sau unuia care nu cunoaşte bine limba. Apoi a încercat să trântească uşa, însă gheata lui Armstrong s-a strecurat pe lângă cercevea şi, fie datorită încălţării de piele fină şi bine lustruită, fie, dimpotrivă, ca să-l împroaşte cu alte injurii, a lăsat uşa crăpată. Armstrong nu i-a permis să deschidă gura. Cu voce joasă şi expresii demne, i-a vorbit de parcă nici nu auzise că ea îl tratase cu vorbe precum „satană soioasă“ şi nici că el îşi proptise gheata în prag.

— Scuzaţi deranjul, stimată doamnă. Îmi dau seama că trebuie să fiţi foarte ocupată, prin urmare n-o să vă reţin nici o clipă mai mult decât e necesar.

A priceput, după chipul femeii, că îşi dădea seama de educaţia costisitoare reflectată în cuvintele lui, că îi aprecia valoarea pălăriei şi a îmbrăcăminții. A priceput că ajunsese la o concluzie, şi a simţit că uşa nu-i mai împingea piciorul.

— Ascult, a zis ea.

— Am înţeles că aici locuieşte o tânără femeie, o anume doamnă Armstrong.

— Da, lucrează aici. E începătoare. O să fie un adaos la plată, a spus ea cu un surâs perfid şi triumfător, mijit la colţurile gurii.

Prin urmare asta era pentru Ben o casă nepotrivită.

— Tot ce vreau eu este să-i vorbesc.

— E vorba de scrisoare, bănuiesc. O aşteaptă de câteva săptămâni. Îşi pierduse speranţa.

Femeia aceea iute și uscăţivă a întins o mână iute și uscăţivă. Armstrong s-a uitat la mâna ei şi a clătinat din cap.

— Nu, nu, aş dori foarte mult să o văd, vă rog!

— N-aveţi scrisoarea aia?

— Nu, nici o scrisoare. Conduceţi-mă la ea, vă rog.

L-a purtat pe o scară, apoi pe alta, bombănind fără încetare.

— Păi, cum să nu mă gândesc la scrisoare, când tot ce-am auzit eu luna asta, de douăzeci de ori pe zi, n-a fost nimic altceva decât: „A sosit scrisoarea, doamna Eavis?“ Și, iarăşi: „Doamnă Eavis, nu-i nici o scrisoare pentru mine?“

Armstrong n-a zis nimic, însă i-a arătat o faţă blajină şi compătimitoare de câte ori îşi întorcea capul spre el. Scara, oarecum elegantă la prima vedere, devenea din ce în ce mai neîngrijită şi, pe măsură ce urcau, se făcea tot mai frig. Unele uşi erau larg deschise. Armstrong a întrezărit paturi vraişte, haine aruncate pe jos. Într-o cameră, o femeie îmbrăcată doar pe jumătate era aplecată ca să îşi pună un ciorap. L-a văzut şi gura i-a zâmbit, nu şi ochii. Lui i s-a strâns inima. Oare asta se întâmplase şi cu soţia lui Robin?

Pe palierul de sus, unde vopseaua de pe pereţi era scorojită, femeia a bătut puternic la o uşă.

Nici un răspuns.

A bătut din nou.

— Armstrong, te caută un domn.

Nici un răspuns.

A continuat să bată.

— Nu ştiu ce se-ntâmplă, a zis ea încruntată. Azi-dimineaţă n-a ieşit, aş fi auzit-o. Apoi, alarmată: A şters-o, asta trebuie să fi făcut putoarea aia mică! Şi, într-o clipă, a scos o cheie, a deschis uşa şi a dat buzna în cameră.

Pe după umărul femeii, Armstrong şi-a dat dintr-o privire seama. Un cearşaf pătat şi mototolit pe patul de fier, pe el un braţ întins, cu mâna ţeapănă.

— O, Doamne, nu! a exclamat şi şi-a dus o mână la ochi ca şi cum încă n-ar fi fost prea târziu să nu vadă. A rămas aşa câteva clipe, cu pleoapele strânse, câtă vreme femeia continua să se

văicărească.

— Târfuliţa asta! Îmi datorează două săptămâni de chirie. „Imediat ce primesc scrisoarea, doamnă Eavis!“ Vai, vai, vulpea asta șireată! Şi-acum eu ce mă fac, ha? S-a înfruptat la masa mea, s-a lăfăit în cearşafurile mele! Dumneaei se ţinea cu nasul pe sus, în loc să muncească pe bani buni! Eu i-am zis-o! Te dau afară de-aici dacă nu plăteşti pe loc! Nu-ntreţin pe nimeni pe degeaba! Nu poţi să plăteşti, *trebuie* să munceşti! Am avut eu grijă de ea! Nu le suport pe-astea cărora nu le pasă că sunt datornice, se ţin prea sus ca să și plătească. Până la urmă tot s-a pus ea pe treabă. Aşa fac toate. Şi eu ce mă fac acum? Hoţoaica asta cretină!

Când şi-a luat mâna de la ochi, Armstrong era schimbat la faţă. Şi-a rotit cu tristeţe privirea prin cămăruţa mizerabilă. Scândurile podelei nu erau acoperite și, printr-o spărtură de geam, suflau pale de aer rece ca niște cuţite. Tencuiala era crăpată şi avea igrasie. Fără culoare, fără căldură, fără confort. Pe noptieră era la vedere o sticluţă maronie ca cele care se găsesc în farmacii. Goală. A luat-o în mână și a mirosit. Aşadar asta era. Fata îşi luase zilele. A strecurat sticluţa în buzunar. De ce să se afle? N-ar mai fi avut mare lucru de făcut pentru ea, cel puţin să nu știe toată lumea cum a murit.

— Dar, de fapt, dumneata cine eşti? a întrebat femeia Eavis. Vocea ei purta acum dulceaţa interesului. Cu toate că, după aparenţe, nu părea probabil, ea și-a manifestat speranţa cu o sugestie. Rudă?

Răspuns n-a primit. Armstrong s-a aplecat, a închis pleoapele femeii moarte, apoi a înclinat capul pentru o rugăciune.

Femeia a aşteptat ţâfnoasă. Nu a rostit odată cu el „Amin“. Și-a reluat vorba de unde o lăsase de îndată ce el terminase rugăciunea:

— Ştiţi, fără îndoială, că dacă sunteţi rudă cu ea aveţi o responsabilitate. În ce privește datoria.

Armstrong a tresărit și a băgat o mână printre faldurile pardesiului, de unde a scos o pungă de piele. I-a pus în palmă una câte una monedele cerute. În clipa când el îşi aşeza punga la loc, ea a precizat că fuseseră *trei* săptămâni. Cu silă neascunsă, el i-a dat restul pretins, iar ea a strâns repede pumnul.

El s-a întors să se mai uite o ultimă oară la chipul moartei. Dinţii păreau să fie prea mari pentru gura ei, iar pometii obrajilor îi erau atât de ascuţiţi, încât nu părea să fie vreo îndoială că, orice ar fi pretins femeia Eavis, fata nu profitase de mesele ei.

— Era frumoasă, nu? a întrebat el trist.

Întrebarea o luase pe neașteptate. Vârsta lui era tocmai potrivită să fi fost tatăl fetei, deşi puţin probabil ca tuciuriul ăsta să aibă o fată atât de albă. Ceva îi spunea că nici iubit nu se prea putea să-i fi fost. Dar dacă nu era nici una, nici alta și dacă nici n-o mai văzuse vreodată, de ce oare îi plătise chiria? Oricum, n-avea importanţă. A ridicat din umeri.

— E frumos ce faci frumos. Ea era nurlie. Încolo, pielea și osu’. Și a ieșit pe palier.

Armstrong a oftat şi, cu o ultimă privire tristă spre femeia moartă, a ieşit şi el.

— Dar fata ei unde e? a întrebat.

— Eu cred c-o fi înecat-o. Și, pornind să coboare scara, a ridicat iar nepăsător din umeri. N-o să aveţi de plătit decât o înmormântare, a adăugat ea răutăcios. Orice s-ar zice, asta-i o bucurie, nu?

„Înecată?“ Armstrong a rămas înlemnit pe palier. Apoi s-a întors şi a deschis uşa. A privit la stânga, la dreapta, în sus şi-n jos, ca și cum printre scândurile podelei, dincolo de faldurile perdelei, în aerul rece, pe undeva ar fi putut să fie ascunsă o rămășiţă de viaţă. A dat la o parte cearşaful, în cazul în care ar fi fost ascuns printre pliurile pânzei mototolite încă un corp, unul mai mic, al copilului. Viu? Mort? Însă nu erau decât oasele mamei, prea mari pentru trupul slab care le acoperea.

În stradă, Ben mângâia coama noii lui prietene, Fleet. Când stăpânul calului a ieşit, era alt om. Mai întunecat. Mai bătrân.

— Îţi mulţumesc, i-a zis băiatului, de parcă se gândea la altceva. Şi a luat frâul.

Băiatului tocmai îi trecea prin minte că n-avea cum să afle vreodată la ce bun a fost tot ce se întâmplase, întâlnirea cu străinul ăsta aşa de interesant, câştigul jocului care îi adusese bila aia strălucitoare, vizita asta misterioasă pe care străinul o făcuse doamnei Armstrong, care locuia în casa nepotrivită a doamnei Eavis…

Armstrong s-a oprit din încălecat cu doar un picior în scară, iar lucrurile au luat pentru Ben o cotitură mai promiţătoare.

— Tu o ştii pe fetiţa care locuieşte în casa asta?

— Pe Alice? Ele două nu prea ies din casă, iar Alice se cam ţine după poalele maică-sii, e timidă de felul ei şi i se bagă cu nasul în fuste dacă vede pe cineva care o priveşte, dar eu am zărit-o de câteva ori cum trăgea cu ochiul în jur pe furiş.

— Cam câţi ani o fi având?

— În jur de patru.

Armstrong a dat din cap gânditor şi s-a încruntat. Ben a simţit că e ceva încurcat şi hotărâtor, ceva pe care el nu e în stare să-l priceapă.

— Când ai văzut-o ultima oară?

— Ieri, pe înserate.

— Şi unde era asta?

— În faţă la prăvălia domnului Gregory. Ieşiseră împreună de-acolo, maică-sa cu ea, şi au luat-o pe stradă-n sus.

— Ce vinde domnul Gregory?

— Are-o farmacie.

— Maică-sa ţinea ceva în mână?

Ben s-a gândit.

— Da, un pacheţel.

— Cât de mare?

El a arătat, iar Armstrong a înţeles că era întocmai mărimea sticluţei din cameră pe care acum o avea în buzunar.

— Dar strada asta încotro duce?

— Păi, nicăieri…

— Trebuie să ducă undeva.

— Niciunde, doar la apă.

Armstrong n-a mai zis nimic. Îşi închipuia biata femeie intrând în farmacie să cumpere o sticluţă de otravă, apoi pornind pe drumul spre râu.

— Le-ai mai văzut la întoarcere?

— Nu.

— Sau… Poate că doamna Armstrong s-a întors singură?

— Eu m-am dus acasă, la împărţirea profitului.

Ben se zăpăcise. Simţea că se întâmplă ceva important, însă nu-i trecea în vreun fel prin cap ce ar fi putut să fie. S-a uitat la Armstrong să priceapă dacă îi fusese sau nu de folos. Orice s-ar fi întâmplat, simţea că i-ar plăcea grozav să participe la ceva alături de omul care îşi hrănea iapa cu mere, umbla cu bile prin buzunare şi avea o înfăţişare de spaimă, însă un glas plin de bunăvoinţă. Dar omul negru cu cal minunat nu era în apele lui, iar Ben a rămas descumpănit.

— Ai putea oare să mă îndrumi spre farmacie, Ben?

— Sigur.

În drum, Armstrong era frământat de gânduri, iar Ben, cu toate că nu își dădea bine seama de asta, căzuse şi el pe gânduri, pentru că înfăţişarea întunecată a bărbatului îi spunea că istoria în care se implicase era una teribil de tristă.

Au ajuns la o clădire mică, joasă, de cărămidă, cu o fereastră îngustă, murdară, deasupra căreia cineva vopsise cuvântul „Farmacie“, dar de atât de multă vreme, încât acum era aproape şters. Când au intrat, omul de la tejghea a ridicat ochii. Era uscăţiv și își lăsase un smoc de barbă. Străinul care intrase l-a îngrijorat, însă prezenţa lui Ben l-a liniștit.

— Cum aş putea să vă fiu de folos?

— E vorba despre asta.

Aproape că nici nu s-a uitat la sticluţă.

— Vreţi s-o umplu la loc, nu?

— Eu nu doresc *mai mult*. Ar fi fost bine pentru toată lumea dacă ar fi fost mai puţin.

Farmacistul i-a aruncat în treacăt o privire nesigură și s-a făcut că nu pricepe ce i s-a spus.

Armstrong a destupat sticluţa şi a pus-o sub nasul farmacistului. Dacă fusese plină, rămăsese ceva mai puţin decât un sfert. Suficient cât să emane un miros care aluneca agresiv pe nări în sus şi-ți pătrundea în creier. Nu era nevoie să ştii ce e înăuntru ca să te îngrijorezi. Era destul să miroși ca să te păzești.

De data asta, farmacistul nu mai părea a fi în largul lui.

— Vă amintiţi când aţi vândut-o?

— Vând de toate. Oamenii cer din tot felul de motive aşa ceva, a arătat el cu bărbia spre sticla pe care Armstrong o pusese pe masă.

— Cum ar fi?

Omul a ridicat din umeri.

— Contra puricilor verzi…

— Purici verzi în decembrie?

Farmacistul l-a privit cu nevinovăţie contrafăcută.

— N-aţi vorbit despre decembrie!

— Sigur că despre decembrie vorbesc. Aţi vândut chiar ieri sticluţa asta unei tinere femei.

Farmacistul începuse să tot înghită în sec.

— Sunteţi cumva un prieten al acestei tinere? Nu că mi-aş aminti eu despre cine vorbiţi. Nu în mod special. Tinere femei vin şi pleacă. Vor tot felul de chestii. Din tot felul de motive. Nu sunteţi tatăl ei, cred eu… A făcut o pauză, dar Armstrong n-a răspuns, aşa că el a continuat, punând accent pe cuvinte: Atunci poate sunteţi *protectorul* ei?

Armstrong era cel mai blând om cu putinţă, dar ştia când să dea altă impresie, dacă îl aranja. A întors o privire aparte spre farmacist, iar omul a și început să tremure.

— Ce doriţi?

— Informaţii.

— Atunci întrebaţi-mă.

— Era cu ea un copil?

— Ah, fetiţa, a zis el surprins. Da.

— Şi unde s-au dus după ce-au ieşit de aici?

El a făcut un gest.

— Spre râu?

Farmacistul a ridicat din umeri.

— De unde să ştiu eu unde s-or fi dus?

Vocea lui Armstrong rămăsese binevoitoare, dar nu se putea să nu-i fie simţită ameninţarea.

— Vine la dumneata o mamă tânără fără apărare, îşi aduce şi copilul cu ea, cumpără otravă, iar dumneata nu te întrebi unde pleacă? Ce planuri are? Nu te gândeşti niciodată la ce poate să ducă asemenea vânzare pe urma căreia ai câştigat câţiva bănuţi mizerabili?

— Domnule, dacă o femeie necunoscută are necazuri, a cui treabă e să i le rezolve? A mea? Ori a ăluia care i le-a provocat? Dacă pentru dumneata femeia asta înseamnă ceva, domnule… Domnule, oricine ai fi dumneata, lui trebuie să i te adresezi. Caută-l pe ăla care a dus-o la disperare şi a abandonat-o. Aşa, o să găseşti responsabilul pentru ce a urmat. În ce mă priveşte, eu nu ştiu ce s-a întâmplat. Nu sunt decât un om care îşi câştigă existenţa.

— Vinzi otravă, aşa încât fetele care nu mai au pe nimeni pe lume să poată să omoare puricii verzi de pe trandafiri în decembrie?

Farmacistul arăta că e totuşi tulburat, dar nu era lesne de spus dacă se simţea vinovat sau dacă doar îi era frică de Armstrong.

— Nu e nici o lege care să mă oblige să cunosc calendarul dăunătorilor plantelor.

— Unde mergem acum, domnule? a întrebat Ben plin de speranţă, după ce ieşiseră.

— Cred c-am terminat aici. Oricum, pentru ziua de astăzi. Acum să ne ducem în sus, spre apă.

Pe drum, Ben a încetinit pasul şi a început să se clatine pe picioare. Ajuns la mal, Armstrong a întors capul şi l-a văzut sprijinit de trunchiul unui copac, palid ca moartea.

— Ce-i cu tine, Ben?

Pe băiat l-a podidit plânsul.

— Îmi pare rău, domnule. Am muşcat de câteva ori din mărul verde pe care mi l-aţi dat pentru Fleet şi acum mă doare rău burta şi bolboroseşte…

— Sunt mere acre, merele alea. Nu-i de mirare! Ce ai mâncat tu azi?

— Nimic, domnule.

Nici măcar o gustare dimineaţa?

Băiatul a clătinat din cap. Armstrong a simţit că i se urcă sângele la cap cu gândul la măcelarul căruia nu-i păsa de mâncarea copiilor lui.

— E acreala pe burta goală. A deschis un clondir pe care îl purta la brâu. Bea de-aici!

Băiatul a băut şi s-a strâmbat.

— E scârbos ca naiba, domnule, îmi face şi mai rău!

— Aşa şi trebuie. Nu e altceva decât ceai rece. Hai, bea tot.

Ben a ridicat clondirul, s-a strâmbat şi a băut tot ce mai rămăsese. Apoi a vomat violent în iarbă.

— Bine. Mai e ceva? Da? Bine. Hai, dă totul afară!

În vreme ce Ben gâfâia şi gemea sub privirile atente ale calului, Armstrong s-a înapoiat pe uliţa principală, a intrat într-o brutărie şi a cumpărat trei chifle cu stafide. S-a întors şi i-a dat lui Ben două – „Hai, umple-ţi stomacul“, i-a zis –, iar pe a treia a mâncat-o el.

S-au aşezat împreună pe mal şi, în vreme ce Ben continua să mănânce, Armstrong rămăsese cu ochii aţintiţi la curgerea apei. Râul era mai puţin zgomotos aşa decât la vremea când hoinăreşte leneş. Nu mai împroşca stropi la voia întâmplării, ci zvâcnea năvalnic în avântul lui neabătut, iar dincolo de zornăitul ascuţit al apelor în contact cu prundişul de la mal, zvonea o clipoceală asemenea aşteptării, după ce se destramă dangătul clopotului. Ecoul unui sunet, însă fără sunet, o schiţă fără culori. Armstrong l-a ascultat, iar gândul lui a plutit odată cu apele râului.

Era un pod simplu de lemn peste apele crescute și repezi ale râului, care măturau în drumul lor orice ar fi fost să cadă în valuri. Acolo sus a văzut-o pe tânăra femeie împreună cu fetiţa ei, seara târziu, în întuneric şi frig. S-a cruţat de imaginea aruncării în apă a copilului, dar disperarea ei a fost și a lui, şi-a simţit inima bătând nebunește de groază şi de durere. Armstrong se uita în susul şi-n josul apei de parcă îşi pierduse minţile. Nu știa bine ce aștepta să vadă. Oricum, nu un copil, ştia bine asta, nu acum.

Când şi-a revenit, a resimţit asprimea iernii cu totul diferit faţă de felul în care o simţise cu doar câteva ore mai înainte. Suporta greu frigul, iar acum îi ajunsese până la piele, cu tot pardesiul lung de stofă şi cu straturile felurite de îmbrăcăminte pe care le purta. În tufişuri se făcuse întuneric. Frunzişul maroniu şi auriu al toamnei fusese de mult luat de vânturi și mai erau luni și luni de așteptat până la alinarea adusă de primăvară. Ramurile rămăseseră complet negre. Părea că numai o minune ar îmbrăca iarăși aceşti arbori goi cu verdele frunzişului proaspăt. După cum arătau, ai fi crezut că viaţa nu se mai întoarce niciodată.

A încercat să îşi poarte mintea departe de gânduri triste. Întors către Ben, și-a zis că băiatul arăta ceva mai în vârstă decât înainte.

— Când o să fii mare o să lucrezi la măcelărie cu taică-tu?

Ben a clătinat din cap.

— O să fug de-acasă.

— Te-ai gândit bine?

— Ăsta-i obiceiul în familia noastră. Primul care-a fugit a fost al doilea dintre fraţii mai mari ca mine, apoi al treilea, şi-acum mi-a venit mie rândul, pentru că tata n-are nevoie decât de unul dintre noi, aşa că ceilalți nu-i sunt de nici un folos. Cred c-o să fug de-acasă în curând, când s-o mai drege vremea, şi-o să-mi caut și eu norocul.

— Și ce-ai de gând să faci?

— O să văd eu când o fi să fie, aşa cred.

— Când o veni vremea să fugi de-acasă, eu sper să vii la mine, Ben. Am o fermă la Kelmscott şi e mereu câte ceva de lucru pentru un băiat cinstit, căruia nu-i e frică de muncă. Doar apucă drumul spre Kelmscott şi întreabă de Armstrong!

Uluit de norocul care îi căzuse pe cap pe neaşteptate, Ben a tras zdravăn aer în piept și a zis de multe ori la rând: „Mulţumesc, domnule! Mulţumesc, domnule! Mulţumesc!“

Cei doi noi prieteni şi-au dat mâna ca să consfinţească legătura și s-au despărţit.

Ben a făcut primii paşi spre casă cu un vârtej de gânduri în cap. Nu se făcuse încă zece, fusese însă o zi plină de aventuri, ca nici una. Dintr-odată, cauza tristeţii lui Armstrong i-a venit în minte.

— Domnule, a zis alergând după el, pentru că pornise călare.

— Da?

— Alice a murit, domnule?

Armstrong și-a întors capul spre zbuciumul fără direcţie al valurilor.

Era ea moartă?

El era cu frâul în mână și cu picioarele în scări.

— Nu ştiu, Ben. Tare-aș vrea să știu. Maică-sa e moartă.

Ben a mai aşteptat o vorbă, dar Armstrong tăcea, aşa că și-a continuat drumul spre casă. Domnul Armstrong, fermier la Kelmscott. Când o veni vremea, o să fugă şi el. Ca să facă parte din poveste.

Armstrong a mânat-o pe Fleet înainte, într-un trap uşor, iar el a plâns pierderea unei nepoate pe care nu avusese norocul să o cunoască.

Suferinţa unei fiinţe fusese întotdeauna pentru el ceva greu de suportat. Nu lăsa nici animalele să sufere, le tăia el însuşi, în loc să lase sarcina asta pe mâinile vreunuia dintre argaţi. Avea grijă să

aibă la îndemână un cuţit bine ascuţit, le vorbea porcilor ca să-i liniştească, le dădea ghindă să mănânce și nu mai era nevoie decât de o lovitură pricepută și fulgerătoare. Nici frică, nici durere. Înecul unui copil? Nu era în stare să se gândească la aşa ceva fără să plângă. Erau fermieri care făceau asta cu animalele bolnave, şi-apoi, să scapi de pisoiași sau de căţelandri nedoriţi băgându-i într-un sac și zvârlindu-i în apă era un obicei bine cunoscut, el nu făcuse nicicând una ca asta. Moartea animalelor poate să fie o necesitate pentru un fermier, dar suferinţa? Niciodată.

Armstrong a lăcrimat, iar asta l-a făcut să-i treacă prin cap că o pierdere trage după ea altele. S-a gândit la porcul lui favorit, cea mai inteligentă şi blândă scroafă pe care o avusese în cei treizeci de ani de când era fermier. Cu doi ani în urmă, într-o dimineaţă, constatase că nu mai era în cocină. Amintirea l-a umplut iarăși de tristeţe. „Fleet, oare ce s-o fi întâmplat cu Maud? Eu nu pot să mă liniştesc dacă nu aflu. A luat-o cineva, Fleet, dar cine ar fi putut s-o ia fără să facă vreun zgomot? Tu știi cum era. Ar fi guiţat dacă încerca vreun străin s-o fure. Şi, la urma urmelor, la ce bun să furi o scroafă bună numai pentru reproducere? Un purcel pentru masă, asta pot să pricep, oamenii sunt flămânzi, dar o scroafă pentru reproducere? Carnea ei n-avea cum să fie decât tare şi amară. Chiar n-aveau habar de așa ceva? N-are nici un înţeles. La ce bun să furi o scroafă de mărimea lui Maud, când erau alături purceluși numai buni de mâncat?“

I s-a strâns inima de durere la gândul cel mai insuportabil dintre toate. Cineva atât de nepriceput, încât să fie în stare să fure cel mai mare porc, în loc de un purceluș numai bun la gust, trebuie să fi fost tare stângaci cu un cuţit de abator.

Armstrong era pe deplin conştient de norocul pe care-l avusese. Era sănătos, puternic, inteligent. Naşterea lui, rezultat al unei legături nepotrivite, taică-său, membru al aristocraţiei, maică-sa, o servitoare neagră, îi crease dificultăţi, dar şi avantaje. Avusese o copilărie singuratică, însă o excelentă educaţie, iar când îşi alesese drumul în viaţă, primise o sumă generoasă. Era proprietar al unor terenuri fertile, o cucerise pe Bess şi, împreună, creaseră o familie mare şi mai tot timpul fericită. Era recunoscător pentru darurile primite şi se bucura de ele, pierderile însă le resimţea foarte dureros. Iar acum era torturat de gânduri.

Un copil luptând cu apele râului… Maud luptându-se contra unei lame neascuţite, în mâna unuia care nu se pricepe…

Se simţea sfâşiat de imagini neguroase. Așa e, o pierdere dă la iveală alta şi alta, zgândărirea rănii produse de pierderea lui Maud îi trezește pierderea cea mai dureroasă și lacrimile îl podidesc iarăși. „Vai, Robin! Unde am greşit eu, Fleet? Vai, Robin, fiul meu!“

O mare distanţă îl separa de primul lui copil şi o enormă greutate îi stătea pe suflet şi îl chinuia. Douăzeci şi doi de ani de iubire, iar acum? Cu patru ani în urmă, fiul lui refuzase să mai locuiască la fermă, trăia la Oxford, separat de fraţii şi de surorile lui. Nu-l vedeau luni de-a rândul, apoi apărea numai ca să ceară. „Am încercat, Fleet; poate că n-am încercat destul? Ce-ar fi trebuit să fac? E oare prea târziu?“

Cu gândul la Robin, s-a înapoiat la copil, copilul lui Robin, şi a luat-o de la capăt.

După o bucată de vreme, i-a ieşit în cale, sprijinit într-un baston, un om în vârstă. Armstrong şi-a şters faţa cu mâneca, iar când s-a apropiat, s-a oprit să-i vorbească.

— O fetiţă din Bampton a dispărut, a zis el. Avea patru ani. Vreţi să daţi de știre în jur? Numele meu e Armstrong, am o fermă la Kelmscott…

De la primele lui vorbe, omul s-a schimbat la faţă.

— Atunci îmi pare rău să vă spun, domnule Armstrong. Încă de ieri-seară am auzit vorbindu-se despre asta la o luptă de cocoşi. Unu’ care se ducea la Lechdale ca să ia trenul de dimineaţă ne-a povestit. Fusese culeasă din râu o fetiţă, moartă.

Așadar era moartă. Era de așteptat.

— Unde fusese asta?

— La *Lebăda*, la Radcot. Omul era plin de bunăvoinţă. Înfăţișarea tulburată a lui Armstrong l-a împins la explicaţii. Nu spun că ar fi copilul pe care-l căutaţi, a zis el. S-ar putea să fie altă fetiţă.

Când Armstrong a pornit în galop spre Radcot, bătrânul a dat din cap și și-a strâns buzele. Noaptea trecută pierduse la lupta de cocoşi tot ce câştigase în cursul săptămânii, dar alţii erau și mai nefericiţi decât el.

Trei revendicări

Până să se verse în Tamisa şi să-i îmbogăţească apele, Leach, şi Churn, şi Coln îşi urmează fiecare cursul; tot aşa, familia Vaughan, familia Armstrong şi Lily White şi-au trăit istoriile lor timp de ani lungi până să intre în povestea noastră. Acum ei fac parte din ea, iar noi ajungem la confluenţa istoriilor lor.

În vreme ce lumea era încă înecată în beznă, pe malul apei, o făptură scundă, cu surtucul strâns înfăşurat în jurul corpului, gâfâia şi scotea aburi pe nas, grăbind pasul spre podul Radcot. Acolo s-a oprit.

Locul obişnuit de odihnă pe pod se află unde acesta e mai înălţat. E aşa de firesc să rămâi o vreme acolo sus, încât multe poduri, până şi dintre cele ridicate doar de vreo câteva sute de ani, se vor mai fi lăsat sub paşii celor care s-au plimbat şi au poposit, s-au rătăcit ori s-au regăsit acolo sus. Lily nu era nicidecum în stare să priceapă una ca asta. Ea s-a oprit lângă coloana de piatră, stânca enormă pe care se întemeiază construcţia. Arta asta a construcţiilor rămăsese lucru de mare mirare pentru Lily. După mintea ei, bolovanii n-aveau ce să caute în aer, iar faptul că pietrele podului se ţineau laolaltă rămânea ceva de nepătruns. Asta putea să se dea pe faţă în orice clipă drept o închipuire, aşa cum şi era, fără nici o îndoială, iar atunci, dacă s-ar întâmpla să se afle şi ea acolo sus, ar porni prin aer, s-ar scufunda şi s-ar întâlni la fundul apei cu sufletele celor înecaţi. Aşa că ocolea podurile pe cât îi stătea în putinţă, însă uneori n-avea cum să se descurce altfel decât trecând pe pod. Şi-a luat inima-n dinţi şi poalele-n mâini, a tras zdravăn aer în piept şi a gonit cât o ţineau paşii ei împiedicaţi.

Mai întâi s-a trezit Margot, din pricina ciocănitului. Insistenţa bătăilor în uşă a dat-o jos din pat, şi-a pus halatul şi a coborât să vadă cine venise. Pe scară, amintirile din ajun şi-au scuturat înfăţişarea de vis şi şi-au impus realitatea lor surprinzătoare. Gânditoare, şi-a clătinat capul şi a deschis uşa.

— Unde-i ea? a întrebat femeia de la uşă. E aici? Am auzit că…

— Sunteţi doamna White, de pe malul celălalt, aşa-i? „S-o fi întâmplat ceva?“ se întreba Margot. Intră, dragă! Despre ce-i vorba?

— Ea unde-i?

— Cred că doarme. Nu-i grabă, nu-i aşa? Să aprind o lumânare.

— Uite-aici lumânare, s-a auzit vocea Ritei de alături. Sculată şi ea din pricina ciocănitului, stătea în picioare în pragul Camerei pelerinilor.

— Cine-i? a întrebat nervoasă Lily.

— Eu, Rita Sunday. Bună dimineaţa! Doamna White, nu-i aşa? Lucraţi la casa parohială pentru pastorul Habgood, nu?

Când s-a aprins lumânarea, Lily a privit în toate părţile. Picioarele i se tot mișcau nerăbdător.

— Fetiţa… a reluat ea. Cu ochii la Margot şi la Rita, a căpătat o expresie de nesiguranţă. Am crezut… ori oi fi visat? Nu mai ştiu… Poate c-ar fi mai bine să plec.

Din spatele Ritei s-a auzit un lipăit uşor. Era fetiţa. Făcea paşi nesiguri şi se freca la ochi somnoroasă.

— Ah! a ţipat Lily cu o voce de nerecunoscut. Ah! Până şi în lumina lumânării i se deslușea paloarea. A rămas o vreme cu mâna la gură privind fetiţa. Ann, a exclamat iarăși cu glas sugrumat de emoţie. Iartă-mă, Ann! Spune-mi că mă ierţi, surioară dragă! S-a așezat în genunchi şi a întins spre fetiţă o mână care tremura. Însă n-a îndrăznit să o atingă. Te-ai întors, a mai rostit ea. Slavă Domnului! Hai, spune că mă ierţi… Privea cu o expresie de adâncă părere de rău, însă fetiţa păstra un aer indiferent. Ann, a murmurat, implorând un răspuns. Dar n-a primit nimic. Ann…! a şoptit iar, tremurând.

Copila tot n-a răspuns.

Rita şi Margot au schimbat priviri uimite. Rita şi-a pus mâinile pe umerii femeii care tremurau odată cu hohotele de plâns.

— Doamnă White, a şoptit ea încercând să o liniștească.

— Ce miros e ăsta? a strigat Lily pe neașteptate. E mirosul apei, ştiam eu!

— Fetiţa a fost găsită ieri-seară în apă. N-am apucat s-o spălăm, nu se simţea prea bine.

Lily şi-a întors capul spre fetiţă şi a privit-o cu o expresie care se tot schimba, de la iubire la spaimă şi de la spaimă la iubire.

— Lăsaţi-mă să plec, a şoptit ea. Trebuie să ies!

S-a ridicat nesigură pe picioare, însă hotărâtă, şi a pornit spre uşă, mormăind nişte scuze.

— Ei bine, a exclamat Margot cu o voce care îşi stăpânea excelent

uimirea. Renunţ să mai pricep ceva. O să mă duc să fac un ceai. Ăsta mi se pare cel mai înțelept lucru pe care pot să-l fac acum.

— Și totodată un lucru foarte bun.

Totuși, Margot nu s-a dus să facă ceaiul. Cel puţin nu de- ndată. S-a uitat pe fereastră. Lily era îngenunchiată în frig, cu mâinile strânse la piept.

— N-a plecat. Pare să se roage. Se roagă şi se uită în gol. Ce înţelegi tu din asta?

Rita a rămas pe gânduri.

— Ar putea ea oare să aibă o soră aşa de mică? Tu câţi ani crezi că are? Cam patruzeci?

Margot a aprobat.

— Şi fetiţa cât să aibă? Patru ani?

— Cam aşa.

Margot a numărat pe degete, cum ţinea contabilitatea hanului.

— Treizeci şi şase de ani între ele. Să zicem că maică-sa a avut-o la şaisprezece. Dacă socoteşti treizeci şi şase în plus, ar fi avut cincizeci şi doi de ani. A scuturat din cap. Nu-i cu putinţă.

Apoi, în camera pelerinilor, Rita i-a luat pulsul.

— O să se facă bine? a întrebat Margot.

— Toate semnele sunt bune.

— Și ea?

— Ce-i cu ea?

— O să… o să se facă și ea bine? Pentru că bine nu-i e, aşa-i? N-a scos nici o vorbă. Margot s-a întors spre fetiţă. Cum te cheamă, păpuşică? Cine eşti tu, ei? Hai, zi și tu ceva pentru mătușica Margot! Copilul n-a răspuns. Margot a luat-o în braţe şi, cu blândeţe de mamă, i-a şoptit la ureche vorbe de încurajare. Hai, mititico! Un zâmbet? O privire? Copila a rămas indiferentă. Măcar m-o fi auzind?

— M-am întrebat și eu.

— Poate că şi-a pierdut minţile din pricina accidentului?

— Nici un semn de lovitură la cap.

— Să fie oare nătângă? s-a întrebat Margot. Doar Domnul ştie că nu-i uşor să ai un copil diferit de ceilalţi. I-a netezit fetei părul cu tandreţe. Ţi-

am povestit cum s-a născut Jonathan? a întrebat-o pe Rita. Nu era cu putinţă să trăieşti la *Lebăda*, să ai hanul în sânge de la generaţiile care ţi l-au lăsat moştenire şi să nu fii în stare să spui o poveste. Cu toate că era, de obicei, mult prea ocupată pentru aşa ceva, întâmplările neobişnuite au îmboldit-o pe Margot să îşi lase treburile şi să povestească şi ea o istorie. Tu îţi aminteşti de Beattie Riddell, care fusese moaşa noastră înainte de venirea ta?

— A murit înaintea venirii mele.

— Ea mi-a fost moaşă la toţi copiii. Nici o fată n-a avut vreun cusur, pe urmă a sosit Jonathan şi, cred că eram eu prea bătrână, uşor n-a fost deloc. După o duzină de fete, Joe şi cu mine încă speram s-avem un băiat, aşa că atunci când, în cele din urmă, Beattie l-a ridicat să-l văd, şi i-am văzut cocoşelul, mi-am zis, „ce fericit o să fie Joe!“ Şi aşa eram şi eu. Am întins braţele spre el aşteptând să mi-l dea, numai că ea l-a pus de-o parte şi a apucat-o un soi de tremurici. „Ştiu eu ce-i de făcut“, a zis. „Nu vă faceţi griji, doamnă Ockwell! E o nimica toată şi nu dă greş niciodată. O să-l schimbăm într-o clipită, nu vă faceţi sânge rău!“

Atunci am văzut. Ochii ăia piezişi, faţa veselă, rotundă ca luna plină, şi urechile lui, care sunt aşa de neobişnuite. Un prunc tare ciudat… O fiinţă… Adorabilă… Şi mi-am zis, o fi chiar al meu? A ieşit cu adevărat din pântecele meu? Dar cum de-o fi ajuns acolo? Nu mai văzusem niciodată un copil ca el. Însă Beattie ştia bine cu ce avea de-a face.

În timp ce povestea, Margot o legăna pe fetiţă de parcă era uşoară ca fulgul, ca şi cum ar fi fost un prunc mult mai mic.

— Stai să ghicesc, a zis Rita. Un copil schimbat de zâne?

Margot a făcut semn din cap, încuviinţând.

— Beattie s-a dus la bucătărie şi a făcut focul. Cred că ştii ce-avea de gând să facă: să-l treacă pe deasupra flăcărilor, iar când l-ar fi fript şi ar fi început să ţipe, neamul lui de zâne avea să vină să-l ia şi să-mi dea înapoi copilul furat. Mi-a strigat din bucătărie că o să aibă nevoie de mai multe surcele şi de o oală mare. Şi am auzit-o când s-a dus afară după lemne. Nu eram în stare să-mi iau ochii de la el, de la făptura asta micuţă din lumea zânelor. A clipit, iar pleoapa, tu ştii cum e, nu-i o pleoapă dreaptă ca a ta ori a mea, e piezișă, s-a închis un pic mai altfel decât se închide la ceilalţi copii. Mi-am zis: „Ce şi-o fi închipuind el despre lumea asta în care a nimerit“? Ce poate să-şi închipuie el despre mine, mama lui vitregă? Și-a mişcat braţele, nu chiar aşa cum făceau abia născute fetele mele, ci molatec, ai fi zis că înota. Apoi s-a încruntat, iar eu mi-am zis: „Acuş-acuş se pune pe plâns. I-o fi fost frig“. Beattie nici nu-l înfăşurase. Copiii

zânelor n-au cum să fie chiar atât de deosebiţi de cei pe care-i cunosc, îmi ziceam eu, tocmai pentru că vedeam că i se făcuse frig. I-am atins obrazul cu degetele, iar el s-a minunat, s-a arătat chiar foarte uimit! Când mi-am luat degetul, şi-a deschis guriţa şi a miorlăit ca un pisoi, cerând să-l pun înapoi. Când a scos sunetul ăla, eu am şi simţit că mi se urcă laptele. Beattie a fost teribil de supărată când s-a întors şi a văzut că-l alăptam. Lapte de om! Ei bine, a zis, acum e prea târziu. Şi cu-asta basta.

— Doamne ajută! a zis Rita când s-a isprăvit istoria. Am mai auzit eu poveşti despre copiii furaţi de zâne, dar ei nu-s altceva decât copii. Jonathan nu e copil de-al zânelor. Unii se nasc aşa. Poate că Beattie nu avusese prilejul să întâlnească aşa copii, dar eu am mai văzut. Vin pretutindeni pe lume unii asemenea lui Jonathan şi au, cu toţii, ochii piezişi, limba mare, mâinile şi picioarele prea destinse. Unii doctori le zic mongoloizi, pentru că ei aduc la înfăţişare cu cei care trăiesc prin Mongolia.

Margot şi-a înclinat capul.

— Nu-i un copil de-al zânelor, nu-i aşa? Acuma ştiu şi eu. E copilul meu şi-al lui Joe. Însă rostul pentru care mă gândeam la asta e fetiţa. Ea nu-i ca Jonathan, nu-i aşa? Nu-i, cum ziceai, mongoloidă. E diferită într-alt fel. Nu-i uşor să creşti un copil deosebit de ceilalţi. Eu însă m-am descurcat. Ştiu ce trebuie făcut. Aşadar, chiar dacă n-aude, chiar dacă nu vorbeşte… O strângea la piept şi mai drăgăstos când a luat o gură de aer, şi, pe neaşteptate, şi-a adus aminte de bărbatul întins în pat în camera de alături. Numai că eu cred că-i fata lui.

— O să aflăm noi asta destul de repede. Nu mai e mult şi o să se trezească.

— Dar, oricum, ce tot face Lily? Trebuie s-o aduc încoace, dacă-i tot acolo. E mult prea frig pentru oricine să stea afară şi să se roage, o să-i îngheţe şi măduva-n oase!

Cu copilul în braţe, s-a dus iar la fereastră.

Margot a simţit ceva, iar Rita a şi văzut: copilul se înviora. A ridicat capul. Ochii adormiţi până atunci deveniseră atenţi. Privea în toate direcţiile, se uita cu interes la mai tot ce era afară.

— Ce se întâmplă, a întrebat Rita. Se uită la Lily?

— Lily a plecat, a răspuns Margot. Nu mai e nimeni afară. Doar râul.

Rita a venit lângă ea. S-a uitat la fetiţă, a cărei privire rămăsese aţintită spre apă, de parcă ar fi sorbit-o cu ochii ei uscaţi.

— Se vede vreo pasăre? O lebădă? Ceva care să-i atragă atenţia?

Margot a clătinat din cap.

Rita a oftat.

— Poate c-a atras-o lumina, şi-a dat cu părerea.

A rămas pe loc un moment, să caute ceva din priviri, orice ar fi fost, dacă ar fi fost ceva. Numai că Margot avea dreptate. Nu se vedeau decât apele râului.

Margot s-a îmbrăcat, şi-a trezit bărbatul, a constatat că Jonathan nu era doar treaz, dar că şi ieşise, a oftat, pentru că băiatul nu respecta niciodată orele de culcare şi de sculare, apoi s-a apucat să facă ceaiul şi să fiarbă ovăzul cu lapte. În vreme ce învârtea mestecăul în oală, s-a auzit altă bătaie în uşă. Era prea devreme să vină clienţii la băut, însă după întâmplările din ajun erau desigur unii curioşi care aveau să-şi facă apariţia. Când a descuiat, avea o urare de bun-venit pe vârful limbii, dar după ce uşa a fost larg deschisă, s-a dat cu un pas înapoi. Omul din prag era negru, viguros şi cu un cap mai înalt decât oamenii locului. Ar fi avut de ce să se înspăimânte? A deschis gura să-şi strige bărbatul, dar înainte să fi rostit vreo vorbă, omul şi-a scos pălăria şi s-a înclinat în felul cel mai politicos cu putinţă.

— Îmi pare rău, doamnă, că vă deranjez la o oră atât de nepotrivită. Ochii i s-au umezit pe neaşteptate şi a ridicat o mână să-i şteargă.

— Ce-i cu dumneata? a strigat Margot. Spaima îi trecuse şi i-a făcut loc să intre. Poftiţi. Luaţi loc.

Odată aşezat, şi-a prins rădăcina nasului între arătător şi degetul mare, a inspirat şi a înghiţit în sec.

— Iertaţi-mă, a zis. Am înţeles că ieri-seară a fost adus aici un copil. Un copil înecat.

Margot a rămas impresionată de felul în care vorbea; nu doar de cuvintele alese, ci şi de rostirea fără cusur.

— I-adevărat.

El a tras cu sete o gură de aer.

— Presupun c-ar fi posibil să fie nepoata mea. Aş dori să o văd, dacă nu vă supăraţi.

— E-n camera de-alături, cu taică-su.

— Cu fiul meu? Fiul meu se află aici? I-a sărit inima din loc şi, totodată, a sărit în picioare.

Margot era nedumerită. Omul ăsta cu piele neagră n-avea cum să fie

tatăl ăluia care tot mai zăcea în pat.

— E o infirmieră cu ei, au încă amândoi nevoie de îngrijiri, a adăugat ea, fără să răspundă la întrebare.

El a urmat-o în Camera pelerinilor.

— Nu este fiul meu, a zis. Fiul meu nu-i atât de înalt, nici atât de trupeș. E întotdeauna ras, are părul şaten deschis şi nu e atât de buclat.

— Deci domnul Daunt nu-i fiul dumneavoastră.

— Pe fiul meu îl cheamă Armstrong, acesta este şi numele meu.

— Domnul acesta a venit să vadă fetiţa, a explicat Margot. Crede că ar putea să-i fie nepoată.

Rita s-a dat la o parte şi Armstrong a dat cu ochii de fetiţă.

— Ei bine, a exclamat el cu o intonaţie plină de îndoieli. Cu cine…

Nu prea ştia ce să mai spună. Abia în clipa aceea își dădea seama cât de năuc fusese în ultimele ore. Avusese în minte un copil cu pielea colorată, așa cum ar fi fost înfăţișarea propriului său copil. Copilul ăsta era, firește, deosebit. S-ar putea așadar să fie chiar copilul lui Robin! În clipa când îi văzuse părul blond și pielea albă, deși asta îl contrariase, a fost izbit de aerul familiar al copilului. Nu prea ştia de unde vine. Nasul nu era chiar ca al lui Robin, cu toate că, parcă, oarecum… Şi-apoi curba tâmplei… A încercat să își imagineze înfăţișarea tinerei femei pe care o văzuse cu numai câteva ore în urmă, însă moartă, și era greu de comparat chipul acela cu cel din faţa ochilor. Ar fi izbutit dacă vedea femeia în viaţă, însă moartea schimbă grabnic fiinţa, încât amănuntele chipului ei nu erau în nici un fel lesne de reamintit. Își închipuia totuși că ar fi o legătură între fetiţă și femeie, cu toate că nu era capabil să o precizeze. În cele din urmă, a înţeles că cele două femei așteptau un răspuns.

— Ce mă încurcă este faptul că nu am avut prilejul să îmi cunosc nepoţica. Fiica fiului meu locuia la Bampton împreună cu mama ei, nu cu familia mea. Nici vorbă de o soluţie ideală, şi departe de ce aş fi dorit eu, însă aşa a fost să fie.

— Viaţa de familie… Nu-i mereu simplu, a murmurat Margot compătimitor. După prima tresărire de spaimă, își dădea seama că namila neagră e un om cumsecade.

Armstrong s-a înclinat spre ea cu recunoştinţă.

— Mi s-a comunicat ieri că se întâmpla ceva cu familia ei şi am descoperit azi dimineaţă devreme că tânăra femeie care era mama ei…

S-a oprit, uitându-se îngrijorat la fată. Era obişnuit cu privirile fixe ale

copiilor, dar ochii acestei fete se uitaseră în treacăt spre el şi nu se opriseră, privirea ei continuase dincolo de el, ca şi cum nu l-ar fi văzut. Poate că era o formă de timiditate. Nici pisicilor nu le place să se uite în ochii unei persoane necunoscute; te privesc, apoi schimbă direcţia. Într-unul dintre buzunare avea întotdeauna un şiret de care era legat un fulg. Acela avea un efect minunat asupra pisoilor. Pentru fetiţe, avea o păpuşică făcută dintr-un cârlig de rufe pe pare era pictat un chip, învelit într-o hăinuţă din blană de iepure. A scos-o din buzunar şi a pus-o în poala fetiţei. Ea a simţit, şi-a plecat privirea şi a luat-o. Rita şi Margot s-au uitat la ea tot atât de atent ca Armstrong şi au schimbat priviri.

— Parcă spuneaţi ceva despre mama bietei micuţe, a şoptit Margot.

Mulţumit că fata era interesată de păpuşă, Armstrong a continuat murmurând:

— Femeia a murit ieri-seară. Nu s-a aflat nimic despre soarta copilului. Am întâlnit în drum o persoană care m-a sfătuit să vin aici, cu toate că îmi povestise ceva cu totul anapoda. Aşa am ajuns aici, convins că se înecase.

— Înecată a fost, a intervenit Margot. Dar asta numai până când a adus-o Rita înapoi, şi atunci s-a trezit la viaţă.

De câte ori îi ieşeau vorbele astea din gură, urechile ei găseau că ceva e greşit.

Armstrong s-a încruntat şi s-a întors spre Rita, pentru lămuriri. Pe faţa ei nu se citea mare lucru.

— Părea moartă fără să fie, a zis Rita.

Scurtimea explicaţiei ocolea imposibilităţile mai bine decât oricare alt răspuns, iar pentru moment asta era versiunea ei. Laconică, dar adevărată.

— Înţeleg, a zis Armstrong, deşi nu înţelegea.

Cei trei au privit iarăşi fetiţa. Lăsase păpuşica şi redevenise indiferentă.

— Un copil tare ciudat, a recunoscut Margot cu glas trist. Aşa arată pentru toţi. Totuşi, nu ştiu cum, e cu neputinţă să nu-ţi fie dragă. Uite, până şi lopătarii de aseară, despre care se ştie cât sunt de aspri, până şi pe ei îi cucerise. Aşa-i, Rita? Dacă n-o pretinde altul, Higgs ar lua-o acasă la el ca pe-un pisoiaş pierdut. Cu toţi copiii şi cu nepoţii mei, cărora le port de grijă, până şi eu aş păstra-o, dacă n-ar fi unde să se ducă. Şi tu la fel, nu-i aşa, Rita? Rita n-a răspuns. Noi am crezut că ăsta-i taică-su, vorbesc de omul care a adus-o, a continuat Margot. Dar din ce spui dumneata…

— Cum se simte? Adică domnul acesta, Daunt.

— Se face bine. Rănile lui par mai grave decât sunt de fapt. Respiraţia i

s-a egalizat şi capătă culoare în obraji pe moment ce trece. Cred că nu mai durează mult până se trezeşte.

— Atunci, eu mă duc la Oxford să-l văd pe feciorul meu. Până când începe să se întunece o să fie şi el aici, iar, odată cu noaptea, totul se aranjează.

Şi-a pus pălăria şi şi-a luat rămas-bun.

Margot s-a apucat să pregătească sala de iarnă. Se dusese vorba, şi era de aşteptat să fie înghesuială. Avea să fie, probabil, silită să deschidă şi sala mare de vară. Rita s-a aşezat între fetiţă şi bărbatul adormit. Joe a intrat un moment. Fetiţa a întors capul şi a rămas cu ochii la el câtă vreme a turnat ceai în cana Ritei şi a potrivit perdeaua ca să nu cadă lumină peste cel care dormea. Când a terminat şi a privit fetiţa, ea i-a întins braţele.

— Ia te uită! a exclamat. Ce fetiţă ciudată eşti! Să te intereseze bătrânul Joe!

Rita s-a ridicat ca să-i dea locul şi i-a pus copilul în braţe.

— Ce culoare ai zice că au ochii ei? a întrebat-o. Albaştri? Cenuşii?

— Aș zice că între verzi și albaștri, a sugerat Rita. Depinde de lumină.

Cumpăneau chestiunea când s-a auzit altă bătaie în uşă, pentru a treia oară în dimineaţa aceea. Au tresărit amândoi.

— Și-acum ce-o mai fi? au auzit-o pe Margot odată cu zgomotul paşilor ei mărunţi și grăbiţi să ajungă la uşă. Cine-o mai fi de data asta?

Apoi zgomotul uşii care se deschide. Și…

— Ah! a exclamat Margot. Ah!

Tati!

Vaughan se afla pe Insula Brandy, unde se ocupa de inventarierea ansamblului obiectelor care alcătuiau fabrica de vitriol, în vederea vânzării acesteia la licitaţie. O sarcină migăloasă, ar fi putut să ceară altcuiva să o îndeplinească, însă lui îi făcea plăcere caracterul repetitiv al acestei munci. În orice alte împrejurări, renunţarea la manufactura de brandy l-ar fi durut. Investise deosebit de mult în ea. Cumpărase Buscot Lodge cu toate terenurile, cu insulă cu tot, se ocupase de planificarea muncii, făcuse un mare rezervor, plantase multe pogoane de sfeclă roşie, se ocupase de construcţia căii ferate ca să transporte sfecla, toate astea plus munca pe insulă: distileria, fabrica de vitriol… Un experiment ambiţios pentru care dispusese de toată energia când era celibatar, apoi proaspăt căsătorit şi, în sfârşit, părinte. De dragul adevărului, trebuie spus că întreprinderea lui nu avusese dificultăţi; el se săturase de bătaia de cap. Odată cu dispariţia Ameliei, îi pierise interesul pentru lucru. Avea suficiente resurse produse de celelalte întreprinderi pe care le poseda, fermele o duceau bine, iar partea de acţionar la minele tatălui său îl făcuse bogat. La ce bun să îşi mai bată capul să rezolve una după alta tot soiul de probleme care să îl poarte din succes în succes, când era mult mai simplu să lase totul baltă? Resimţea o ciudată satisfacţie în demontarea aparatelor, în vânzarea la licitaţie, în topirea şi dispersarea lumii pe care o crease risipind atâta timp şi atâţia bani. Alcătuirea listelor meticuloase ale inventarului erau un prilej de uitare. Număra, măsura, completa lista şi se simţea uşurat în plictisul care îl cuprinsese. Îl ajuta să uite de Amelia.

În dimineaţa aceea, se trezise păstrând în minte ultimele

imagini ale unui vis. Cu toate că nu izbutea să îşi amintească mai mult, bănuia că fusese tocmai coşmarul, prea teribil de povestit, pe care îl făcea adesea în primele zile după pierderea ei. Îl seca. Când traversa curtea ceva mai târziu, vântul îi adusese de departe un glas ţipător de copil. Fără îndoială, de la depărtare, vocile copiilor sunt asemănătoare. Asta aşa e. Numai că visul şi glasul, urmând unul după celălalt, îl tulburaseră într-atât, încât simţise nevoia să îşi reia ocupaţia plictisitoare.

Era în depozit când ochii i-au căzut pe ceva care a săpat o groapă fără fund în trecutul lui şi l-a cutremurat. Într-un ungher prăfuit se afla un borcan în care rămăseseră câteva bucăţi de zahăr candel. Dintr-odată, acolo era şi ea, cu degetele vârâte în borcan, încântată pentru că apucase două bucăţi atât de bine lipite, încât nu puteau să fie despărţite, prin urmare i s-a îngăduit să le mănânce pe amândouă. Inima s-a pornit să i se zbată dureros, borcanul a căzut pe ciment şi s-a spart. Nu avea scăpare. Nu mai avea cum să îşi regăsească toată ziua pacea sufletească, de vreme ce prezenţa ei se făcuse simţită în depozit.

A cerut o mătură ca să cureţe cioburile şi, când a auzit paşi care se apropiau în fugă, a crezut că e asistentul lui; a apărut însă, cu totul neaşteptat, unul dintre oamenii de serviciu ai casei: Newman, grădinarul. Cu respiraţia tăiată, a dat să vorbească, dar vorbele nu erau prea deslușite din pricina gâfâitului. Vaughan a prins doar cuvântul „înecată“.

— Încetişor, Norman, nu te grăbi.

Grădinarul a luat-o de la capăt, şi, de data asta, a reieşit ceva ce semăna cu istoria fetei care murise, dar trăia din nou, adusă la viață.

— Asta s-a întâmplat la *Lebăda* din Radcot, a zis, apoi și-a strâns buzele de parcă n-ar mai fi vrut să spună și altceva, dar, după ce a șovăit câteva clipe, a șoptit cu stinghereală: Se zice că ar avea în jur de patru ani.

— Doamne Hristoase! Lui Vaughan i-a venit să-şi pună mâinile în cap, dar s-a stăpânit. Ai grijă te rog să nu ajungă asta la urechile soţiei mele. Și-a dat seama însă că era prea târziu înainte să deschidă grădinarul gura din nou.

— Doamna a şi plecat într-acolo de una singură. Doamna Jellicoe, de la spălătorie, a adus veştile; auzise astă-seară de la unul dintre clienţii obișnuiți de la *Lebăda*. Noi n-am ştiut ce avea ea de spus – dacă ştiam, n-o lăsam să se apropie de doamna –, însă am crezut că are de gând să-şi ceară demisia. În clipa următoare, ne-am pomenit că doamna aleargă spre debarcader şi n-am mai avut ce face. Când am ajuns acolo, luase barca veche şi abia dacă se mai zărea.

Vaughan a fugit acasă, unde grăjdarul îl aştepta cu calul înşeuat.

— O să fie nevoie să zburaţi ca s-o ajungeţi din urmă, l-a avertizat.

Vaughan a încălecat şi a pornit spre Radcot. La început a galopat, apoi a încetinit la trap. „Să zbor?“ și-a zis. „Oricum n-o prind din urmă.“ O vreme după ce se căsătoriseră vâsleau împreună, iar ea se dovedise la fel de pricepută ca orice bun vâslaș. Era zveltă şi viguroasă. Mulţumită tatălui ei, se obișnuise cu barca înainte să fie obișnuită cu mersul. Băga vâsla în apă fără să stropească şi o ridica de parcă ar fi fost un peşte care sare din apă. Când alţii deveneau stacojii și uzi leoarcă de oboseală, obrajii ei erau rozalii și ochii îi străluceau de plăcerea luptei cu apa. Amărăciunile pot să îndulcească sufletul unor femei, dar durerea îi înlăturase Helenei puţina gingășie născută odată cu fetiţa și devenise tăioasă ca briciul. Doar nervi și muşchi, neclintită în hotărârea ei, pornise de vreo jumătate de oră. Să zboare şi să o prindă din urmă? Cu neputinţă. Helena era departe de el. De multă vreme era aşa.

Speranţa o ţinea departe de el. Iar el îşi pierduse demult orice speranţă. Dacă şi Helena s-ar resemna, credea el, puteau să fie iarăși fericiţi. Dimpotrivă, ea îşi întreţinea cu dârzenie speranţa, o hrănea cu orice mărunţiş ieşit în cale, iar când nu

mai găsea cu ce să o susţină, aţâţa focul credinţei aprinse de ea însăşi. De prisos încerca el să o consoleze, să o mângâie, de prisos îi înfăţişa alt viitor, altă viaţă.

Putem să plecăm altundeva, în altă ţară, o îndemna el. Vorbiseră despre aşa ceva încă de la vremea căsătoriei, era o idee pentru anii următori. Şi de ce nu, îi răspundea ea pe atunci, demult, înainte de dispariţia Ameliei, înainte de venirea Ameliei pe lume. Aşa că el revenise cu propunerea. Oare de ce nu s-ar duce în Noua Zeelandă pentru un an, doi? Şi-apoi, la ce bun să se mai întoarcă? Nici o nevoie. Noua Zeelandă e un loc minunat în care să munceşti, să trăieşti… Helena fusese uluită. Şi cum o să ne mai găsească Amelia?

El încercase să-i spună că ar putea să mai aibă copii, aşa cum de altfel îşi doriseră amândoi. Numai că viitorii copii nu rămăseseră pentru ea mai mult decât nişte abstracţii. Doar lui i se părea că ei s-ar putea întrupa atât în vise, cât şi în stare de trezie. Din noaptea când dispăruse Amelia, apropierea lor trupească încetase, iar asta fusese cu doi ani în urmă. Înainte de căsătoria cu Helena, el fusese ani de-a rândul mai mult sau mai puţin singuratic. În vreme ce alţi bărbaţi plăteau femei sau îşi găseau fete pe care nu se sfiau să le părăsească, el se culca de unul singur sau se descurca aşa cum putea. Acum nu mai voia să ducă felul ăsta de viaţă. Dacă soţia lui nu mai putea să îl iubească trupeşte, atunci nu mai dorea nimic. Nu-l mai trăgea inima la altceva. Nu se mai aştepta la nici o plăcere, fără ea sau cu ea. Îşi pierduse speranţă după speranţă. Ea îl socotea pe el vinovat. El însuşi se socotea vinovat. Doar era sarcina tatălui să îşi apere copiii de primejdii, iar el nu fusese în stare.

Vaughan a băgat de seamă că rămăsese locului. Calul lui stătea cu botul în pământ, căutând ceva dulce printre ferigile iernatice. „Nu-i nimic acolo pentru tine“, a zis. „Şi nici pentru mine.“ Era copleşit de oboseală. O clipă s-a întrebat dacă nu cumva se îmbolnăvise, dacă mai era în stare să continue. Şi-a amintit că îi spusese de curând cineva, cam aşa: „Nu mai puteţi să continuaţi astfel“. Ah, da, era femeia de la Oxford,

doamna Constantine. Ce încercare stupidă se dovedise aceea! Dar măcar în privința asta avea dreptate. Nu putea să mai continue.

Și a mers mai departe.

Ajuns la *Lebăda*, și-a spus că, după anotimp și după oră, înghesuiala de acolo era ceva neobișnuit. Cei de acolo au întors capul, mânaţi de curiozitatea celor care au aflat că se întâmplă ceva și aşteaptă încrezători că interesul le va fi alimentat în continuare. Nu le-a dat atenţie şi s-a îndreptat direct spre tejghea, unde era o femeie care doar i-a aruncat o privire şi i-a cerut să o urmeze.

A fost condus printr-un scurt culoar cu lambriuri până la o uşă veche de stejar. Femeia a deschis şi i-a făcut loc să intre.

A fost izbit dintr-odată de prea multe imagini care l-au tulburat, astfel încât n-a izbutit să le deosebească. Doar mai târziu a reuşit să retrăiască numeroasele impresii care îl asaltaseră, să le dea un nume și să le pună în legătură unele cu celelalte. Întâi a fost uimirea că nu zărește faţa soţiei lui, pustiită și colţuroasă de slăbiciune. Apoi, și mai nedumerit, a văzut un chip familiar, pe care însă nu-l mai văzuse de multă vreme. Era o tânără femeie, doar puţin mai mare decât un copil, căreia îi ceruse mâna cândva şi care îi răspunsese „da“ printre hohote de râs. „Da, dacă pot să-mi iau barca.“ Ea a întors spre el un chip radios şi i-a zâmbit cu gura deschisă de fericire, cu ochii strălucitori, plini de iubire.

Vaughan a înlemnit. Helena. Soţia lui neînfricată, veselă, splendidă, așa cum fusese. Înainte.

Ea a râs.

— Vai, Anthony! Ce-i cu tine? l-a întrebat râzând cu poftă. S-a aplecat, a luat ceva în vreme ce vorbea cu voce mângâietoare, melodioasă, care îi amintea de vremuri trecute. Ia priveşte, a spus ea, dar nu lui. Uite cine-i aici!

Al treilea şoc.

Ea a întors mica făptură cu faţa la el.

— A venit tati!

Adormitul se trezeşte

În acest răstimp, în camera pelerinilor de la *Lebăda* din Radcot dormea un bărbat. Avea răni pe faţă şi degetele pătate cu negru. Era întins pe spate, cu capul sprijinit pe o pernă de-a lui Margot, dintre cele umplute cu fulgi. În afară de mişcările regulate ale pieptului, era nemişcat.

Sunt fel şi fel de chipuri în care ne înfăţişăm somnul, însă nici unul nu e întru totul convenabil. De pildă nu suntem în stare să aflăm clipa în care începe. Odată adormit, n-ai cum să ţii minte clipa aceea. Însă mai toţi au trăit scufundarea blândă a căderii în somn.

La zece ani, Henry Daunt văzuse fotografia unui frasin cu rădăcini înfipte într-un râu din adâncuri unde trăiesc nişte stranii naiade, numite Fecioarele Destinului. Cufundarea în somn era pentru el ceva asemănător cu coborârea în acel râu subteran. Somnul lui era un înot prelung într-o apă mai densă decât una obişnuită, în care se mişca uşor, fără efort, şi care îl purta într-o direcţie sau alta, fără vreo ţintă anume. Suprafaţa acelei apei o simţea uneori deasupra capului, acolo unde rămâneau necazurile şi plăcerile de zi cu zi, care îl urmau de sus. Dintr-un astfel de somn se trezea părându-i-se că nici măcar nu dormise. De cele mai multe ori însă dormea liniştit, se trezea înviorat, ba, uneori, cu senzaţia îmbucurătoare că, în somn, îşi întâlnise prietenii, ori că maică-sa, deşi nu mai era în viaţă, îi transmisese un mesaj de dragoste părintească. Asemenea întâlniri nu îl tulburau. Era necăjit însă dacă se trezea înainte de încheierea vreunei aventuri interesante, care se ducea odată cu valul.

Nimic asemănător nu i se întâmplase la *Lebăda* din Radcot. În vreme ce viaţa trebăluia în el punând coji protectoare peste

răni şi îndeplinind sumedenie de alte lucrări complicate în capul lui, care fusese aproape zdrobit la Stăvilarul Diavolului, Henry Daunt s-a cufundat, s-a tot cufundat în cele mai adânci colţuri ale peşterii lui de sub apă, unde nimic nu se mai mişca, nimic nu mai curgea şi unde era la fel de întuneric şi de liniște ca într-un mormânt. A rămas acolo un timp greu de măsurat, apoi memoria i-a revenit şi adâncurile acelea potolite s-au scuturat şi s-au întors la viaţă.

Felurite întâmplări au început să îi apară în minte și să dispară aşa cum apăruseră, fără să ţină seamă de vreo ordine anume.

O stare nedeslușită, dată de mâhnirile căsătoriei.

Înţepături în degete – asta era urmarea frigului resimţit în ajun la Trewsbury Mead, după ce se apucase să astupe cu degetul arătător locul pe unde se prelinge firicelul de apă care e izvorul Tamisei şi tot aşteptase aşa, până când apa ţâşnise peste dopul lui improvizat și îl făcuse leoarcă.

Un corp planând și alunecând – asta fusese el, pe Tamisa aceea îngheţată; avea doar douăzeci de ani și patina, atunci îşi cunoscuse soţia. Alunecarea continuase câteva săptămâni, până la sfârșitul iernii și până în ziua de început de primăvară, când s-au căsătorit.

Gura lui căscată de mirare, încăierarea din capul lui când și-a ridicat privirea și n-a mai văzut decât cerul acolo unde abia fusese acoperişul înalt al vechii clădiri a portarului, de la intrarea în curtea mănăstirii. Avea doar şase ani şi era prima oară când şi-a dat seama că lucrurile care îl înconjoară pot să fie într-atât de efemere.

Un pat, pe partea lui, doar cearşaful făcut ghemotoc, pe cealaltă, acolo unde obişnuia să doarmă soţia lui, totul perfect aranjat, asta însă după o scurtă boală, urmată de moartea ei demnă.

Zgomot de geam spart; în curte, tatăl lui, geamgiul, înjurând.

Astfel, amintirile lui au fost satisfăcute că totul era bine păstrat în cap, totul era acolo, nimic nu lipsea.

La sfârşit apăruse altceva, ceva diferit. Ceva care făcea parte dintr-o categorie deosebită de toate celelalte. Nu își făcea apariţia pentru prima oară, mai visase el asta, chiar mult mai adesea decât ar fi avut cum să știe și să ţină minte. Ceva care rămânea vag, nedesluşit, pentru că, de văzut, nu-l văzuse niciodată, nu-i apărea decât în închipuire. Un copil. Copilul lui Daunt, copilul lui. Copilul pe care nu reuşise să-l aibă cu Miriam şi nici nu mai încercase să îl aibă cu altcineva. Viitorul lui copil. Imaginea asta se mişca la voia întâmplării, era acolo, apoi dispărea, însă îi trezise un răspuns, pentru că încercase, în somn, să îşi mişte mâinile grele ca plumbul ca să o prindă. I-a scăpat şi a dispărut, lăsând în urmă sentimentul că, de data asta, imaginea din vis avea ceva apăsător. Imaginea nu devenise cumva mai plină de viaţă? Părea să fie o *fetiţă*, nu-i aşa? Dar dispăruse.

Decorul scenei din închipuirea lui Henry Daunt s-a schimbat iarăși. Un peisaj străin şi neliniștitor, totuși profund personal. Un teritoriu devastat. Stânci colţuroase. Pământ răscolit, sfârtecat. Stranii excrescenţe bulbucate. Fusese un război? Un cutremur?

Revenirea la sine arunca o lumină tulbure peste toate astea, iar conştiinţa lui a început să freamăte. Peisajul acela nu fusese niciodată văzut de el, era altceva… Imaginile reprezentau rezultatul combinării unor frânturi de informaţie transmise de *limba lui*… În mintea lui, stâncile începeau acum să se transforme într-o grămadă de dinţi sfărâmaţi. Iar ce i se arătase drept un loc răscolit era propria gură.

Treaz.

A înţepenit, alarmat. Durerea membrelor l-a surprins.

„Ce s-a întâmplat?“

A deschis ochii în întuneric. Întuneric? Sau… Avea *ochii acoperiţi*?

Speriat, şi-a căutat faţa cu mâinile, care i se mişcau greu şi dureros. În loc de pielea obrajilor a dat peste un soi de căptuşeală fără sensibilitate. I-a căutat marginile ca să o smulgă, dar n-a izbutit, cu degetele lui butucănoase şi nepricepute…

O bănuială de zgomot. O voce… de femeie.

— Domnule Daunt!

Mâinile i-au fost prinse de mâini surprinzător de puternice, care l-au împiedicat să-și smulgă bandajul de la ochi.

— Nu vă agitaţi! Sunteţi rănit. Îmi închipui că vă simţiţi de parcă aţi fi anesteziat. Dar sunteţi în siguranţă. Vă aflați la *Lebăda* din Radcot. Aţi avut un accident. Vă amintiţi?

Dintr-odată, i-a sărit o vorbă din minte pe limbă. Ajunsă acolo, s-a împiedicat de ruinele din gură, iar când a ieşit nu a recunoscut-o nici el. A mai încercat o dată, cu mai mult efort:

— *Ochii*!

— Ochii vă sunt umflaţi. O să vedeţi perfect de îndată ce se dezumflă. V-aţi lovit la cap.

Mâinile celei care vorbea i le-au luat pe ale lui de pe faţă. A auzit sunetul unui lichid turnat într-un vas, însă urechile nu aveau cum să-i spună ce culoare are lichidul acela, ori din ce e făcută carafa, ori ce mărime are vasul în care se toarnă băutura. A simţit cum se clatină capul patului când s-a aşezat cineva alături de el, dar nu putea să știe cum arată persoana aceea. Lumea i s-a părut dintr-odată cu neputinţă de cunoscut. Iar el se simțea pierdut în lumea aceea.

— *Ochii*!

Femeia l-a apucat iar de mâini.

— Nu e decât o umflătură. O să vedeţi din nou când se resoarbe. Luaţi o gură de-aici! O să vi se pară complicat, cred că buzele vă sunt insensibile, o să vă ţin eu paharul.

Avea dreptate. N-a simţit nimic, nici măcar atingerea

vasului de buze, numai o senzaţie de umezeală dulce pe limbă. Cu un geamăt, a dat să se înţeleagă că ar mai vrea.

— Cu înghiţituri mici şi dese, i s-a răspuns. Și a fost întrebat dacă își amintește cum a ajuns acolo.

A reflectat. Nu își amintea nimic. Reţinuse imagini reflectate în fragmente dispersate, care însă nu păreau să facă parte din acea amintire. Și-a manifestat nesiguranţa cu un sunet gutural.

— Puteţi să ne spuneţi cine e fetiţa cu care aţi venit?

Chiar atunci s-a auzit un ciocănit, apoi ușa s-a deschis, însoțită de un glas străin:

— Mi s-a părut că aud voci. Uite fata!

Când femeia de lângă el s-a ridicat, salteaua s-a clătinat și a revenit la nivelul dinainte. El și-a dus din nou mâinile la cap. Acum știa că bandajul era chiar obrazul lui. De data asta însă a simţit ceva care părea să fie un şir de ţepuşe. Vârfurile genelor, care erau pe jumătate îngropate în pleoapele lui umflate. A apăsat neîndemânatic deasupra şi dedesubtul lor şi a tras. Femeia a ţipat, dar era prea târziu. A zărit o geană de lumină şi a gemut de durere. Dar şi ceva în plus. Lumina îi oferise o imagine, era cea din vis. Fetiţa rătăcitoare, viitorul lui copil, fiinţa creată de propria lui imaginaţie.

— E copilul dumneavoastră? a întrebat femeia care tocmai intrase.

Un copil cu ochii de culoarea Tamisei, la fel de inexpresivi.

„Da“, a tresărit inima lui. „Da! Da!“

— Nu, a spus el.

O poveste tragică

Câtă vreme a fost lumină afară, clienţii n-au discutat decât despre cele întâmplate la *Lebăda*. Fiecare dintre cei de faţă ştia că domnul şi doamna Vaughan erau în salonul personal al lui Margot şi Joe, în spate, unde se reuniseră cu Amelia. S-a mai auzit şi că un negru bogat, Robert Armstrong, de la Kelscott, fusese acolo când se crăpa de ziuă şi că, ceva mai târziu, era aşteptat şi fiul lui. Numele Robin Armstrong trecea din gură-n gură.

Cortina se ridicase pe scena teatrului imaginar al fiecăruia dintre ei, iar minţile lor de povestitori se şi puseseră pe treabă. În scenă erau aceleaşi patru personaje, domnul Vaughan, doamna Vaughan, Robin Armstrong şi fetiţa. Numeroasele scene erau pline de melodrame impresionante. Erau schimbate priviri furioase, erau aruncate priviri întunecate, erau încrucișate priviri cu înţeles. Cuvintele erau mai degrabă șoptite, cu demnitate scorţoasă și cu insistenţă tăioasă. Copilul trecea de la un grup la altul ca o păpuşă între copii geloşi unii pe alţii. Un fermier priceput la calcul a avut chiar ideea să fie scoasă fetiţa la licitaţie, în vreme ce scandalagiii care părăsiseră pentru o vreme *Plugul* de la Buscot se pierdeau în fantezii în care domnul Vaughan scotea o armă din buzunar, revolver ori pumnal, şi pornea după domnul Armstrong, îmboldit de o fermă hotărâre paternă. O altă minte ingenioasă îi reda fetiţei darul vorbirii în clipa celei mai intense încordări. „Tată“, strigă ea, ridicând braţele spre domnul Armstrong şi lăsându-i pe domnul şi pe doamna Vaughan fără speranţă, drept care cei doi cad plângând unul în braţele celuilalt. Rolul rezervat doamnei Vaughan în toată această piesă era închinat îndeosebi plânsului, care uneori trebuia interpretat pe un

scaun, adesea pe podea, şi se încheia în general cu un leşin. Un tânăr cultivator de măcriş, cu un talent de care era foarte mândru, a imaginat un rol şi pentru bărbatul întins inconştient pe pat. El trebuia să îşi revină din lungul lui somn şi, auzind cearta din camera de alături, să se ridice şi să intre în salon pe partea din stânga a scenei, iar acolo, asemenea lui Solomon, să declare că fetiţa trebuie să fie spintecată în două şi să i se dea o jumătate familiei Vaughan, iar cealaltă jumătate, lui Armstrong. Asta ar rezolva problema.

Când ultima geană de lumină a acelei zile avea să se stingă, deşi nu era mai mult de cinci după-amiază, iar râul curgea strălucind în întuneric, un om a descălecat în faţa intrării de la *Lebăda*. În sala de iarnă, zgomotul era asurzitor, aşa că, până să bage careva de seamă că uşa a fost deschisă şi că a intrat cineva, el o şi închisese. A rămas în picioare, în ciuda gălăgiei, şi-a auzit numele repetat înainte ca cineva să-i remarce prezenţa şi, chiar când a fost văzut, nimeni n-a înţeles că era tocmai cel pe care îl aşteptau. Cei care aveau o oareşice idee despre înfăţişarea celuilalt domn Armstrong, cel despre care umbla vorba că ar fi bastardul unui prinţ, făcut cu o sclavă, se aşteptau să vadă un bărbat înalt, voinic şi negru la piele. Nici o mirare că n-au avut ce să recunoască în acest tânăr palid şi zvelt, cu părul castaniu căzut în zulufi până la guler. Păstra un aer de băietan. Ochii lui de un albastru deschis păreau să nu fie mai mult decât o răsfrângere de lumină, iar pielea avea un aspect catifelată, ca de fată. Margot a fost prima care a pus ochii pe el şi nu şi-a dat seama dacă tulburarea resimţită la vederea lui a fost a instinctului matern sau a instinctului feminin, pentru că, fie el băietan ori bărbat în toată puterea cuvântului, era plăcut la vedere.

El şi-a croit drum spre Margot. Când i-a spus cu voce joasă cum îl cheamă, l-a tras după ea din sala publică pe coridorul îngust din spate, luminat doar de o singură lumânare.

— Nu ştiu ce să vă spun, domnule Armstrong. Mai cu seamă că v-aţi pierdut şi soţia, biata de ea. Ştiţi, de când a fost aici, azi dimineaţă, tatăl dumneavoastră…

El a oprit-o.

— Nu-i nimic, doamnă, am înţeles. Pe drum încoace m-am întâlnit cu pastorul. M-a salutat, ghicind unde merg şi de ce sunt aşa de grăbit, şi mi-a spus… Aici s-a oprit și, în lumina slabă de pe coridor, lui Margot i s-a părut că îşi şterge o lacrimă și că îşi adună forţele ca să continue. El mi-a explicat totul. Am înţeles că, de fapt, nu e Alice. Că altă familie pretinde că e fata lor. Și-a plecat capul și a adăugat: Am crezut că e totuși mai bine să vin, de vreme ce eram atât de aproape şi mai eram și aşteptat. Dar acum o să-mi văd de drum. Vă rog să le spuneţi domnului şi doamnei Vaughan că mie îmi pare foarte… I s-a tăiat vocea o clipă și a încheiat: *Foarte* bine pentru ei.

— Vai, dar nu se poate să plecaţi fără măcar să luaţi ceva. Un pahar de bere? Nişte punch fierbinte? Aţi venit de departe, aşezaţi-vă şi odihniţi-vă niţel. Domnul şi doamna Vaughan sunt în salonul meu, așteptând să vă prezinte condoleanţe…

A deschis uşa și l-a poftit să intre.

Robin Armstrong a intrat în cameră cu un aer stângaci, de parcă îşi cerea scuze. Dezarmat de atitudinea lui, până să-și dea seama ce e de făcut, Vaughan i-a strâns mâna.

— Îmi pare rău, au spus amândoi în acelaşi timp. Apoi, tot la unison, au constatat cât de neplăcut e momentul, astfel încât n-ar fi fost posibil să se afle care vorbise primul.

Doamna Vaughan şi-a revenit din emoţii înaintea bărbaţilor.

— Ne pare rău, domnule Armstrong, pentru pierderea suferită.

El a rămas cu ochii pironiţi la ea.

— Ce? a întrebat ea după o clipă de aşteptare. Ce se întâmplă?

Tânărul domn Armstrong o fixa cu privirea pe copila din poala ei. S-a clătinat, gata să se prăbuşească, s-a sprijinit de Margot şi, până să dea ochii peste cap şi să leşine, a căzut pe

scaunul aşezat grabnic de Vaughan în spatele lui.

— Doamne sfinte! a exclamat Margot şi s-a repezit s-o aducă pe Rita din camera unde dormea fotograful.

— A făcut un drum lung, a zis Helena, care a lăsat copilul pe scaun şi s-a aplecat îngrijorată să-l vadă mai bine. Venea cu atâtea speranţe… doar ca să constate că nu e fata lui… Asta l-a zdruncinat…

— Helena, i-a spus Vaughan cu un glas prevenitor.

— Infirmiera ştie cum să-l readucă în simţiri.

— *Helena*.

— Trebuie să aibă la ea ceva cuişoare sau nişte săruri aromatice.

— *Helena*!

Helena s-a întors spre soţul ei.

— Ce este? Avea o expresie calmă şi ochii senini.

— Draga mea, a zis el cu tremur în glas. N-ar fi oare alta cauza leşinului?

— Care alta?

El a şovăit în faţa mirării ei pline de inocenţă.

— Să presupunem… Nu găsea cuvintele potrivite, aşa că a făcut un gest spre fetiţa cam adormită şi indiferentă, rămasă pe scaun. Să presupunem că, la urma urmelor…

S-a deschis uşa şi Margot a intrat în grabă, urmată de Rita, care, calmă şi sigură pe ea, s-a lăsat pe vine lângă scaunul unde zăcea tânărul şi i-a luat încheietura mâinii într-a ei, în vreme ce privea ceasul din mâna cealaltă.

— Îşi revine, a anunţat Margot când a constatat că i se mişcă pleoapele. I-a luat cealaltă mână şi a început s-o frece.

Rita a aruncat o scurtă privire spre faţa tânărului.

— O să-şi revină, a încuviinţat ea, fără vreo intonaţie

specială, în vreme ce îşi punea ceasul în buzunar.

Tânărul a deschis ochii. A respirat de câteva ori uşor, tremurat, apoi şi-a acoperit cu palmele faţa nedumerită. Când le-a luat de la ochi, era din nou el însuşi.

A privit iar fetiţa.

— Raţiunea îmi spune că nu e Alice, a rostit el cu pauze. Este fata voastră. Aşa mi-a spus pastorul. Aşa spuneţi voi. Aşa este.

Helena l-a aprobat cu o înclinare a capului şi a clipit când şi-a simţit ochii umezi, din simpatie pentru bietul tânăr tată.

— Sunteţi cu siguranţă surprinşi că am putut să confund o clipă copilul altuia cu al meu. E aproape un an de când nu mi-am mai văzut fiica. Presupun că nu aveţi cum să cunoaşteţi situaţia în care mă aflu. Vă datorez o explicaţie. Ne-am căsătorit în taină. Când familia soţiei mele aflase de ataşamentul nostru şi de planurile de căsătorie, ne-a pus beţe-n roate. Eram tineri şi zăpăciţi. Nu ne-am închipuit ce rău ne facem nouă şi familiilor noastre căsătorindu-ne în secret, dar asta am făcut. Ea a fugit de-acasă ca să trăim împreună şi am avut un copil în mai puţin de un an. Speram, eram chiar convinşi, că o nepoţică avea să înmoaie rezistenţa părinţilor ei, dar degeaba, ei au rămas neclintiţi. Cu vremea, soţia mea a început să sufere din pricina lipsei confortului cu care fusese obişnuită. A înţeles cât e de greu să creşti un copil fără o armată de servitori care îţi fac viaţa uşoară. Eu am făcut tot ce am fost capabil ca să se simtă bine şi să o încurajez să creadă în dragostea noastră. În cele din urmă, ea a ajuns însă la convingerea că singurul fel de a merge înainte ar fi să mă mut la Oxford, unde aveam prieteni influenţi, şi să-mi încerc norocul acolo, iar dacă soarta mi-ar surâde, aş câştiga mai mult, şi am putea într-un an sau doi să ducem o viaţă mai confortabilă, cea pe care ea şi-o dorea atât de mult. Aşa că am plecat din Bampton cu inima frântă şi am găsit ceva cu chirie la Oxford. Am avut noroc. Am găsit de lucru şi în curând am ajuns să câştig mai bine decât înainte. Cu toate că îmi lipseau

teribil atât soţia mea, cât şi fiica noastră, m-am străduit să cred că totul era spre bine. Din scrisorile pe care le primeam destul de rar de la ea, am avut impresia că şi ei îi mergea mai bine. De câte ori îmi era cu putinţă, mă repezeam să le văd. Aşa s-au scurs şase luni. Odată, cam cu un an în urmă, treburile m-au purtat în susul apei şi m-am gândit că ar fi grozav să le fac o surpriză şi să apar pe neașteptate.

A înghiţit în sec şi s-a aşezat mai bine.

— Cu prilejul acela am aflat ceva care a distrus pentru totdeauna legătura noastră. Nu era singură. Persoana cu care era… Cu cât spun mai puţine lucruri despre el, cu atât mai bine. Felul în care se purta fetiţa cu el mi-a arătat că omul acela venea regulat acolo, că era un prieten intim. S-au schimbat vorbe aspre, iar eu am plecat. Ceva mai târziu, când încă mă întrebam ce ar trebui să fac, am primit o scrisoare de la soţia mea în care mă anunţa că se hotărâse să își continue viaţa cu acel om ca soţ şi soţie şi că nu mai dorea să aibă de-a face cu mine. Aş fi putut să mă împotrivesc, desigur. Aş fi putut să insist să își respecte legământul. Iar după felul în care s-au desfăşurat lucrurile în continuare, îmi pare rău că n-am făcut-o. Ar fi fost mai bine pentru toţi. Dar, tulburat cum eram, am răspuns că, dacă asta îi era dorinţa, eu mă învoiam, numai că, de îndată ce aş fi câştigat îndestul pentru a-i oferi fetei un cămin, o să vin să o iau pe Alice. I-am spus că mă aşteptam la asta în mai puţin de un an, iar din ziua aceea m-am dat peste cap să izbutesc. De atunci nu mi-am mai văzut soţia, dar puţină vreme mai târziu, am reuşit să obţin un contract pentru o casă şi am început să fac toate aranjamentele necesare ca să locuiesc acolo împreună cu Alice. O soră de-a mea primise să vină cu noi şi să fie ca o mamă pentru ea. Azi dimineaţă, gata să-mi văd planul realizat, tatăl meu a venit cu vestea decesului soţiei mele. Totodată, mi-a spus că Alice nu era de găsit. De la alte persoane am aflat că soţia mea fusese abandonată cu câteva luni în urmă şi că, de atunci, ea şi fetiţa trăiau în mizerie. Nu pot decât să presupun că numai ruşinea o împiedicase să îmi ceară ajutorul.

În tot timpul povestirii, Robin Armstrong nu îşi luase ochii de la fetiţă. De câteva ori pierduse şirul şi a trebuit să privească în gol ca să se concentreze şi să continue, dar, după câteva vorbe, ochii i se întorceau din nou la ea.

A oftat din rărunchi.

— E o istorie pe care, de bunăvoie, n-aş fi povestit-o, pentru că nu dă la lumină doar nebunia bietei mele soţii, dar mă aşază şi pe mine într-o lumină proastă. Să nu socotiţi cumva că ea ar fi singura vinovată, era tânără. Eu sunt cel care a îndemnat-o să ne căsătorim în secret, eu sunt cel care a dat dovadă de slăbiciune în criza dintre noi, care a dus la prăbuşirea şi la moartea ei, şi, totodată, la dispariţia fetiţei noastre. E o istorie tristă, nedemnă de urechile unor oameni cumsecade ca dumneavoastră. Ar fi trebuit poate să îmi aleg vorbele cu ceva mai multă delicateţe. Dacă nu mă pierdeam cu firea, istoria mea ar fi fost mai puţin directă, însă oricui îi trebuie un moment să-şi vină în fire după asemenea lovitură. Aşa că vă rog să mă iertaţi dacă am fost necuviincios de sincer şi să ţineţi seamă că am vorbit despre toate astea drept justificare pentru slăbiciunea de care am dat azi dovadă. Adevărat este că la vederea fiicei voastre m-am simţit de parcă aş fi fost faţă-n faţă cu copila mea iubită, Alice. Nu este însă nici o îndoială că ea nu are cum să mă recunoască. Cu toate că seamănă în bună măsură cu Alice, e firesc să ţin seamă de faptul că nu mi-am văzut fata de aproape douăsprezece luni şi că, la urma urmelor, toţi copiii se schimbă, nu-i aşa? Dumneavoastră, doamnă, aveţi copii, fără îndoială, și puteţi să mă corectaţi dacă greșesc, a continuat el după ce se întorsese spre Margot.

Margot a tresărit când i s-a adresat. Şi-a şters ochii umeziţi de istoria lui Robin şi, oarecum tulburată, n-a dat pe loc un răspuns.

— Am dreptate, aşa-i? a insistat el. Bebeluşii se schimbă în douăsprezece luni.

— Cum să zic…? Da, presupun că *se schimbă*… Margot nu părea să fie sigură de ce spune.

Robin Armstrong s-a ridicat şi s-a adresat celor doi Vaughan.

— Suferinţa mea a luat-o razna înaintea raţiunii, numai aşa am putut să îmi închipui vreme de o clipită că aș recunoaște-o în fetiţa dumneavoastră pe fiica mea. Vă rog să mă scuzaţi dacă v-am tulburat. A fost fără nici un fel de intenţie necuviincioasă. Nu voiam să vă fac vreun rău.

Şi-a dus o mână la buze, a întins-o apoi spre copil, cu ochii la Helena, care i-a dat aprobarea clipind, şi a depus sărutul tandru al degetelor pe obrazul fetiţei. Ochii i s-au umezit şi, înainte ca lacrimile să ţâșnească, şi-a înclinat capul în chip de salut în faţa doamnelor, şi-a luat rămas-bun şi a plecat.

În tăcerea care a urmat ieşirii lui Robin Armstrong, Vaughan s-a întors cu spatele la ceilalţi și se uita în gol pe fereastră. Ramurile ulmilor erau negre pe fondul cerului de cărbune, iar gândurile lui păreau să fie pierdute printre vârfuri ca într-un labirint.

Margot a deschis de vreo şase ori gura să zică ceva şi a închis-o la loc, clipind nedumerită.

Helena Vaughan a tras copila lângă ea și a legănat-o.

— Bietul, sărmanul om! a rostit ea aproape în șoaptă. Ar trebui să ne rugăm să o găsească pe Alice a lui tot aşa cum am regăsit-o noi pe Amelia.

Rita nici nu s-a holbat, nici n-a clipit, nici n-a vorbit. Câtă vreme Robin îşi povestise viaţa, a stat pe un scăunel în colţul camerei. A observat şi a ascultat. Acum, pentru că plecase, a rămas acolo cu aerul că face nişte socoteli complicate. „Ce fel de om o fi cel care dă impresia că leşină, apoi îşi revine și pulsul nu i se schimbă?“

După o vreme a ajuns fără îndoială la sfârşitul acestei meditaţii, pentru că și-a lăsat deoparte înfăţișarea gânditoare şi s-a ridicat.

— Trebuie să văd cum îi mai merge domnului Daunt, a zis

şi a ieşit fără zgomot.

Povestea luntrașului

Henry Daunt a dormit, s-a trezit şi iar a adormit. La fiecare nouă trezire se simţea mai puţin buimăcit, mai el însuşi. Nu era chiar ca cea mai teribilă mahmureală pe care o avusese cu ceva vreme în urmă, dar ce simţea el semăna acum cu acea stare mai mult decât cu orice altceva. Și era încă lipsit de lumină din pricina pleoapelor strâns lipite care îi apăsau ochii.

Până la vârsta de cinci ani, Henry Daunt plângea noapte de noapte. Sculată din somn de văicărelile lui nepotolite, maică-sa avusese nevoie de multă vreme ca să priceapă că nu frica de întuneric îl tulbura. Printre lacrimi, el avea să-i spună într-un târziu că, în somn, nu e nimic de văzut, şi cu asta neînţelegerea avea să ia sfârşit. „E firesc să nu fie nimic de văzut, pentru că e noapte, iar noaptea se doarme“, i se spusese. Dar nu-i fusese îndeajuns. „Băiatul ăsta s-a născut cu ochii deschişi“, oftase taică-su, „iar de închis nu i-a închis niciodată“. Însă tot el avea să găsească soluţia. „Cu ochii închişi, pe dinăuntrul pleoapelor, ai să vezi imagini plutitoare de toate culorile.“ Prudent, de teamă să nu fie păcălit, Henry a închis ochii și a fost fermecat.

Cu vremea, se învăţase să închidă ochii și să îşi aducă în minte imagini pe care le mai văzuse şi să se bucure de ele de parcă le-ar fi văzut în plină zi. Încă și mai liber. Ajunsese la vârsta când chema Fecioarele Destinului să-l întreţină noaptea. Sirenele din adâncuri îşi ridicau din apele curgătoare pieptul ascuns pe jumătate de linii ondulate, valuri sau păr buclat, dar, pentru un băiat de paisprezece ani, erau sâni adevăraţi. Asta era imaginea la care se oprea în orele nopţii. O creatură cu păr lung, jumătate femeie, jumătate apă curgătoare, ţopăia şi zburda în jurul lui, iar mângâierile ei erau atât de aţâţătoare, încât efectul lor nu era diferit de cel produs de o femeie adevărată. Mâna i se înfăşura în jurul lui și el era tare ca o vâslă. Împingea vâsla aceea care îl purta prin șuvoiul năvalnic și el era șuvoiul, și șuvoiul era extaz.

Cu gândul la toate astea şi la Fecioarele Destinului, trecând firesc de la una la alta, i-a năzărit să se întrebe cum arată infirmiera Rita Sunday. Ştia că era în aceeaşi cameră cu el. Un scaun fusese lăsat la capul patului, lângă o fereastră. Atât înţelesese. Era acolo, tăcută, nemişcată, fără îndoială că îşi închipuia despre el că doarme. A încercat să aşeze unele lângă altele frânturi de senzaţii cu care să-i alcătuiască înfăţişarea. Ca să i le tragă de la ochi, ea îi apucase mâinile cu forţă. Deci era puternică. Ştia că nu e nici

prea scundă, nici prea înaltă. Când stătuse lângă el, vocea ei venea de sus. Avea o siguranţă a paşilor şi a mişcărilor care îi spunea că n-ar fi nici prea tânără, nici prea în vârstă. Era blondă sau brună? Frumuşică sau urâţică? Mai degrabă urâţică, și-a zis, altfel ar fi măritată. Iar dacă ar fi fost totuși măritată, n-ar fi rămas aici să îngrijească un străin, singură în camera lui. E de crezut că stă şi citește. Sau stă pe gânduri. S-a întrebat la ce ar fi putut să se gândească. La povestea asta cu fetiţa, mai mult ca sigur. Şi el tot la asta s-ar gândi dacă şi-ar aduce aminte de unde să înceapă.

— Oare ce părere aveţi despre toată istoria asta? a întrebat ea.

— Cum aţi ştiut că sunt treaz? a răspuns el tot cu o întrebare când a izbutit să scape de ideea că i-ar fi citit gândurile.

— Vi s-a schimbat respiraţia. Spuneţi-mi ce s-a întâmplat aseară. Mai întâi accidentul.

„Dar cum s-a întâmplat?“

E nemaipomenit să fii de unul singur pe apă. Asta-i libertate! Nici într-un loc, nici într-altul, ci într-o necontenită mişcare, în trecere. Scapi de toate cele, nu te ţine nimeni în frâu. Daunt și-a amintit senzaţia, plăcerea trupului când folosește forţa apei și când luptă împotriva ei, când folosește forţa aerului și când luptă împotriva lui, plăcerea resimţită când eşti gata la orice ar impune râul, când trupul e pregătit să facă faţă oricăror provocări. Aşa fusese ieri. Nu-l mai simţea. Cu ochii la apă, cu mintea întru totul angajată în întâmpinarea capriciilor ei, cu mâinile și cu picioarele acordate ca o maşină care răspunde oricărei schimbări. Trăise o clipă de glorie când trup, barcă şi râu se alăturaseră într-un balet de aşteptări şi de răspunsuri, de tensiuni şi de destinderi, de rezistenţă şi de curs lin… Fusese sublim, dar nu e bine să te bizui pe sublim.

Nu se poate spune că nu se gândise din vreme la ce avea de întâmpinat la Stăvilarul Diavolului, ori dacă ar fi fost să fie cineva care să îl ajute să tragă barca la mal și să o târâie ca să ocolească stăvilarul. Exista şi altă posibilitate. Cum era iarnă şi aproape nici o piedică… știa ce e de făcut: tragi vâslele în barcă, le ţii gata să fie folosite ca să meargă barca pe firul apei, apoi, iute, cu o singură mişcare sigură, te întinzi pe spate şi stai lipit de fundul bărcii. Dacă greșești, te alegi cu capul spart sau rămâi fără pana cârmii, ori şi una, şi alta. El ştia. O mai făcuse.

Cum de nu izbutise? Sedus de râu, plutea spre sublim, asta a fost greşeala. Ar fi putut să reuşească, doar că, îşi amintea el acum, se împletiseră trei obstacole.

Primul fusese că lumina se împuţinase fără să fi băgat el de seamă, cerul era de cenușă.

Al doilea fusese că privirea îi căzuse peste o formă nedesluşită, tulbure, greu de distins, şi că, astfel, îşi pierduse concentrarea tocmai când avea mai mare nevoie de ea.

Al treilea fusese Stăvilarul Diavolului. Acolo. Atunci.

Curentul pusese stăpânire pe barcă, el se lăsase pe spate, apa se umflase, o mână enormă de apă îi apucase barca și o înălţase spre marginea de jos a stăvilarului, un trunchi negru de lemn în care intrase cu faţa, nici măcar „vai!“ nu mai apucase să spună înainte de…

A încercat să-i explice infirmierei toate astea. Era mult, și greu de spus și de făcut când fiecare cuvânt se arăta a fi un nou povârniș anevoios spre rostire, iar gura lui devenise o ţară străină. La început, pronunţa lent şi greoi cuvintele, iar braţele îi erau un semafor care se străduia să astupe găurile povestirii. Uneori, cu o întrebare, ea anticipa inteligent ce voia el să spună, în vreme ce el mormăia ceva care voia să fie o aprobare. „Da, chiar aşa.“ Încetul cu încetul, a descoperit felurite căi, în încercările de aproximare a sunetelor, şi a început să vorbească ceva mai curgător.

— Acolo era? La Stăvilarul Diavolului?

— Nu acolo, aici.

Îşi revenise sub cerul nopţii. Era prea îngheţat ca să simtă durerea, instinctul îi spusese că era rănit. Înţelesese că trebuie să caute căldură şi adăpost, dacă voia să rămână în viaţă. Se dăduse jos din barcă, grijuliu să nu cadă în apa rece, foarte rece. Atunci zărise forma albă care venea spre el. Știuse de îndată că era un trup, trup de copil. Întinsese braţele şi râul i-l adusese plocon.

— Şi aţi crezut că e moartă.

Mormăitul lui a însemnat un „da“.

El a auzit-o respirând, dar îşi păstrase gândul pentru mai târziu.

— Cum aţi ajuns de la Stăvilarul Diavolului până aici? Un om rănit, cu barca prăpădită rău, nu avea cum să izbutească de unul singur.

El a dat din cap, semn că n-avea habar.

— Mă tot întreb ce-aţi văzut? Ce v-a tulburat acolo, la Stăvilar?

Daunt era una dintre acele persoane a căror memorie e alcătuită din imagini. Și-a amintit una: luna palidă, suspendată deasupra apei. A dat peste alta: stăvilarul masiv la oarece distanţă, proiectat pe cerul care se întuneca. Mai era ceva. Încercând să deslușească ce fusese atunci, s-a încruntat dureros. Ca o placă fotografică, mintea îi înregistra de obicei contururi precise, amănunte, tonuri, perspective. De data asta se alesese doar cu ceva neclar. Era ca un fotograf al cărui subiect se mișcase, dansase

de-a lungul celor zece secunde de expunere, necesare creării unei iluzii a momentului. Lui i-ar fi plăcut să se înapoieze şi să trăiască din nou acel moment, să tragă de tot timpul lui şi să îl întindă ca pe un elastic pe toată lungimea, ca să priceapă ce se întâmplase de nu îi mai rămăsese decât o imagine tulbure pe retină.

Nesigur pe el, a răspuns doar clătinând din cap, ceea ce l-a făcut să se strâmbe de durere.

— N-a fost nimeni de faţă? Poate că cineva a văzut ce s-a întâmplat şi v-a dat o mână de ajutor.

Fusese oare? A încuviinţat iar din cap cu aceeaşi ezitare.

— La mal?

— Pe apă. Despre asta nu avea nici o îndoială.

— Cumva bărcile ţiganilor? Nu sunt niciodată prea departe în perioada asta a anului.

— Un singur vas.

— Altă barcă cu vâsle?

— Nu.

— Un şlep?

În imaginea lui neclară nu era loc pentru un şlep. Fusese ceva mai mic, nu apucase să vadă mai mult de câteva linii…

— Poate o luntre…? Pentru că de data asta fusese chiar el cel care sugerase aşa ceva, bruma de pe imagine s-a risipit pe loc. Fusese un vas lunguieţ, pe care-l conducea o siluetă înaltă, subţiratică… Şi a răspuns, cu o ușoară îndoială: Da, aşa cred.

A auzit râsul stăpânit al infirmierei.

— Dumneata să bagi bine de seamă cui istoriseşti treburile astea. S-ar putea să-și închipuie careva că te-ai întâlnit cu Quietly.

— Cu cine?

— Cu Quietly. Luntraşul care face trecerea de la un mal la altul. El face ce face pentru ca cei cărora li se-ntâmplă o nenorocire pe apă să ajungă acasă vii şi nevătămaţi. Asta doar dacă nu le-a venit ceasul. Atunci îi poartă *pe lumea cealaltă a râului.*

Rostise vorbele astea cu o intonaţie de o seriozitate comică.

El a râs, a simţit o pişcătură dureroasă în dreptul buzei crăpate şi a tras în piept o mare gură de aer.

Paşi. Cârpa apăsată delicat pe faţa lui, însă cu fermitate, o senzaţie de răcoare.

— Pentru moment ajunge cât am vorbit, a zis ea.

— E vina dumitale. M-ai făcut să râd.

Nu prea îi venea să sfârşească discuţia.

— Povestiţi-mi despre Quietly.

Paşii ei s-au întors spre scaun şi şi-a imaginat-o acolo, urâţică, de talie mijlocie şi puternică, nici prea tânără, nici prea bătrână .

— Există cel puţin o duzină de versiuni. Încep, şi pe urmă vedem noi ce se mai întâmplă.

Cu mulţi ani în urmă, pe vremea când pe Tamisa nu erau atâtea poduri ca astăzi, locuia pe malul apei, nu prea departe de aici, o familie în care bărbaţii se descurcau pe muteşte pentru că erau lipsiţi de darul vorbirii. Din pricina asta, li se zicea Quietly, şi nu se mai găsea nimeni care să îşi aducă aminte de numele lor adevărat. Ei făceau luntri şi, pornind din şantierul ăsta al lor, te treceau apa mai pe nimica toată. Apoi, dacă îi hăuleai de pe partea cealaltă a apei, veneau să te aducă înapoi. Şantierul trecuse din mână în mână, de la bunic la tată şi de la tată la fiu de-a lungul multor generaţii, odată cu muţenia. S-ar putea zice că lipsa vorbirii ar fi fost o piedică în calea iubirii, însă bărbaţii din familia Quietly erau oameni cuviincioşi, de nădejde, şi se găseau femei cărora să le fie pe plac o viaţă paşnică. Aşa se face că, la fiecare nouă generaţie, se găsise o femeie satisfăcută cu o viaţă fără conversaţie, care să aducă pe lume generaţia următoare de constructori de luntri, în care toate fetele să vorbească, iar băieţii să tacă.

La vremea acestei poveşti, familia Quietly de pe atunci avea o fată. Era bucuria ochilor lor, o răsfăţau atât părinţii, cât şi bunicii. Într-o zi a dispărut. Au căutat copilul pretutindeni, au pus şi vecinii pe cărbuni aprinşi, iar pe mal au răsunat până la căderea nopţii vocile mamei şi ale celorlalţi, porniţi în căutarea fetei. Nu a fost găsită nici în ziua aceea, nici a doua zi. Doar după trei zile, bietul ei trup fără viaţă a fost găsit ceva mai departe în josul apei şi au aşezat-o în mormânt.

Vremea s-a tot scurs. Până la sfârşitul acelei ierni, apoi primăvara, vara şi toamna, tatăl fetiţei a făcut luntri ca mai înainte, a trecut oameni pe celălalt mal al apei când aveau nevoie, iar serile a stat ca mai înainte să fumeze lângă sobă, numai că muţenia lui n-a mai fost aceeaşi. Tăcerea lui fusese până atunci călduroasă, veselă, prietenoasă, acum era mohorâtă şi neguroasă. Aşa au trecut zilele până când avea să se rotunjească arcul unui an de la dispariţia copilei. În ziua aceea, soţia lui Quietly s-a întors de la piaţă şi a găsit un client care aştepta. Dacă vreţi să traversaţi apa, de

bărbatul meu aveţi nevoie, îl găsiţi pe şantier, i-a spus ea. Dar clientul, a cărui faţă era albă ca varul, după cum băgase în cele din urmă de seamă şi femeia, i-a spus că îl găsise. „M-a purtat cam până la jumătatea râului“, a zis omul, „şi când am ajuns unde-i apa mai adâncă, mi-a dat prăjina, a sărit în apă şi s-a dus la fund.“

Rita s-a oprit să soarbă o gură de ceai.

— Şi de-atunci e fantoma râului? a întrebat Daunty.

— N-am terminat povestea. După trei zile, la miezul nopţii, nevasta lui Quietly plângea lângă sobă când a bătut cineva la uşă. Nu ştia pe nimeni care să treacă să o vadă la asemenea ceas din noapte. Poate că era cineva care ar fi vrut să traverseze pe celălalt mal. S-a dus la uşă. N-a deschis-o, de frică, n-a făcut decât să strige că e prea târziu, aşa că să aştepte până a doua zi, când o să-l ducă socrul ei pe malul celălalt. Drept răspuns a auzit glasul fetei. „Mamă, lasă-mă să intru. E frig afară.“ Cu mâinile tremurânde, ea a descuiat uşa, iar în tindă şi-a văzut fetiţa, cea înmormântată cu un an în urmă, vie şi sănătoasă. În spatele copilei era Quietly, bărbatul ei. Şi-a strâns fata în braţe, a plâns de bucurie că revenise, prea fericită ca să se întrebe cum de fusese cu putinţă aşa ceva. Apoi şi-a zis că nu e cu putinţă şi a ţinut fetiţa cu braţele întinse ca să o vadă mai bine. Era, fără îndoială, fiica ei pierdută cu douăsprezece luni mai înainte. Tot minunându-se, a întrebat-o de unde vine, iar fetiţa a răspuns că vine din locul ăla de pe partea de dincolo a râului. Şi a adăugat: „Tati a venit să mă caute“.

Femeia s-a întors către bărbatul ei. Quietly rămăsese la distanţă, nu în tindă, ci pe potecă. L-a poftit să intre, a deschis uşa larg şi i-a arătat soba, unde era focul aprins, iar pipa lui era la locul ei. Quietly însă nu a făcut nici un pas. Ea şi-a dat seama că era schimbat, fără să poată spune şi în ce fel. Era poate mai palid şi mai slab decât înainte, ori poate că ochii lui erau mai întunecaţi. L-a chemat iarăşi, dar Quietly a clătinat din cap, iar ea a înţeles că el n-o să mai poată intra niciodată în casa lui.

Femeia a tras-o pe fetiţă înăuntru, a închis uşa, iar de atunci o mulţime de oameni l-au întâlnit pe Quietly pe apă. Era un preţ de plătit pentru întoarcerea fetei, el îl plătea. Pe veci avea să rămână de pază pe râu, pe veci avea să-i salveze pe cei în necaz. Îi duce cu grijă la mal pe cei cărora nu le-a venit ceasul, pe alţii îi poartă în celălalt loc, acolo de unde şi-a scos el copilul, acolo unde or să rămână pe veci.

I-au lăsat poveştii pauza binemeritată, apoi Daunt a fost primul care a vorbit:

— Aşadar, mie nu-mi sunase ceasul, iar Quietly m-a îndreptat spre Radcot.

— Dacă e să credem povestea…

— Dumneata crezi?

— Sigur că nu!

— E totuşi o poveste cu rost. Tatăl devotat îşi salvează copilul cu preţul vieţii.

— Preţul e ceva mai mare decât atât, a zis Rita. E şi preţul morţii. Quietly nu are odihnă. El rămâne veşnic între două stări, de pază la graniţă.

— Nici în asta nu crezi, a zis el. Cei de pe-aici cred povestea asta?

— Beszant, cel care repară bărci, o crede cu o tărie de fier. El e convins că l-a văzut cândva. Era adolescent şi a alunecat de pe ponton. Cultivatorii de măcriş cred că el are grijă de viaţa lor când apa inundă câmpul şi-l transformă în mlaştină. Unul dintre lopătarii la pietriş era neîncrezător, până în ziua când i s-a prins piciorul sub apă. A jurat pe tot ce vrei că l-a văzut pe Quietly, care s-a aplecat şi l-a eliberat.

Conversaţia l-a dus pe Daunt cu gândul la fetiţă.

— Am crezut că e moartă, a spus. Mi-a ajuns în braţe plutind, albă ca varul şi rece, cu ochii închişi… Puteam să jur că-i moartă.

— Toţi au crezut acelaşi lucru.

— Dar dumneata, nu.

— Şi eu. Am fost chiar sigură.

A urmat o tăcere plină de gânduri. El se frământa ce să mai întrebe, dar şi-a ţinut gura. O voce interioară îi spunea că, dacă aştepta, ea avea să mai povestească ceva. Și a avut dreptate.

— Dumneata eşti fotograf, domnule Daunt, asta înseamnă că eşti un om instruit. Eu sunt infirmieră, deci am și eu o pregătire, dar tot nu sunt în stare să găsesc o explicaţie pentru întâmplarea de azi-noapte.

Vorbea lent, cu mult calm, și își alegea cuvintele cu grijă.

— Fata nu respira. Nu avea puls. Avea pupilele dilatate. Corpul îi era rece. Pielea, albă. După toate regulile din manual era moartă. N-am avut nici o îndoială. După ce am controlat semnele vitale şi n-am găsit nici unul, aş fi putut pur şi simplu să plec. Nu ştiu de ce am rămas, poate doar pentru că nu m-am simţit cu inima uşoară, din motive pe care n-aş putea să le explic. Timp de câteva minute, între două şi trei, după câte cred, am stat lângă corpul ei. Îi ţineam mâna într-ale mele. Degetele mele îi atingeau încheietura. În acea poziţie, am simţit ceva care tresărea între pielea ei şi a mea. Parcă era puls. Dar ştiam că nu putea să fie asta, doar era moartă. Acum se ştie că uneori e posibil să confunzi propriul puls cu cel al pacientului, pentru că pulsul se simte în degete. Să-ţi arăt.

A auzit foşnetul fustei ei şi zgomotul paşilor care se apropiau de pat. Ea i-a luat mâna, a pus-o deschisă pe palma ei şi a acoperit-o cu cealaltă mână, în aşa fel încât mâna lui să fie închisă între ale ei, în vreme ce degetele ei îi atingeau uşor încheietura.

— Simţi? Eu îţi simt pulsul (inima i-a zvâcnit la atingerea ei) şi îl simt şi pe al meu. E foarte delicat, dar e al meu.

El a murmurat din gât că înţelege, iar simţurile i s-au ascuţit ca să perceapă tresăririle pulsului ei. Erau prea slabe.

— Aşa încât, pentru a înlătura orice îndoială, am făcut asta…

Mâinile ei s-au îndepărtat brusc, iar a lui a rămas pe pat. Dezamăgirea a dispărut când degetele ei au poposit pe un punct sensibil din dosul urechii lui.

— Acesta e un punct bun pentru a lua pulsul. Am apăsat bine, am aşteptat încă un minut. Nu s-a întâmplat nimic. Nimic, nimic şi iar nimic. Mi-am zis că sunt nebună să stau în întunericul şi în frigul ăla, aşteptând să simt pulsul unui copil mort. Apoi, iar s-a întâmplat.

— Cât de lent poate să bată o inimă?

— Inimile copiilor bat mai repede decât ale adulţilor. E destul de obişnuit să aibă o sută de bătăi pe minut. Şaizeci înseamnă primejdie. Patruzeci înseamnă pericol mare. La patruzeci te aştepţi doar la rău.

Gândurile lui, proiectate pe ecranul pleoapelor strâns lipite, erau nişte norişori albaştri. Deasupra alor lui erau ale ei, dungi vineții ca prunele brumării, şi altele verzi, care se deplasau orizontal de la stânga spre dreapta, fulgere lente şi intense.

— O bătaie pe minut… N-am ştiut că pulsul unui copil poate să scadă la mai puţin de patruzeci pe minut. Doar când scade la zero.

Degetul ei a păstrat contactul cu pielea lui. În câteva clipe o să şi-l retragă și o să-și recapete concentrarea. Trebuia să facă ceva ca să nu îşi piardă șirul gândurilor.

— Dacă e sub patruzeci, pot să moară?

— După experienţa mea, da.

— Dar ea nu era moartă.

— Nu era moartă.

— Era în viaţă.

— Cu o bătaie pe minut? Nu-i cu putinţă.

— Dar dacă era cu neputinţă să fie în viaţă şi la fel de cu neputinţă să fie

moartă, cum era?

Gândurile care fuseseră norișori albaștri au fost suflate de vânt. Dungile verzi ca frunzele şi cele vineţii ca prunele s-au umflat şi s-au deplasat spre dreapta, încât acum îi ieşeau din cadru. Ea a scos un oftat adânc de nemulţumire, şi-a luat degetele de pe gâtul lui, iar în viziunea lui au ţâşnit aşchii de bronz, scânteile unui cărbune care cade în foc.

El a rupt tăcerea.

— Vasăzică era asemenea lui Quietly. Între două stări.

A auzit un pufnet de exasperare care s-a încheiat într-unul de râs.

A râs şi el. Apoi a ţipat din pricina pielii întinse.

— Au! a ţipat. Au!

Ea și-a îndreptat iarăși atenţia spre el, şi-a pus din nou buricele degetelor pe pielea lui. În timp ce îi aşeza pânza răcoritoare pe faţă, el a înţeles că viziunea despre Rita Sunday i se modificase în urma conversaţiei. Acum nu era prea deosebită de vreuna dintre Fecioarele Destinului.

S-a terminat?

Sala de iarnă era plină de voci, plină de clienţi, mulţi dintre ei rămaşi în picioare pentru că nu erau destule scaune. Margot a ieşit din coridorul întunecos şi i-a împins uşor pe cei din calea ei. „Daţi-vă la o parte, vă rog, faceţi loc.“ I s-a deschis drum şi a intrat în mulţimea zgomotoasă. În spatele ei a apărut domnul Vaughan, în braţe cu copilul înfăşurat într-o pătură. După el a apărut doamna Vaughan, mulţumind în dreapta şi-n stânga.

La vederea copilului, cei care îi înconjurau au tăcut. De îndată ce au remarcat potolirea parţială a tevaturii, cei care se înghesuiau mai spre fundul camerei şi-au dat seama că Margot făcea loc de trecere şi au încetat şi ei să vorbească. Din felul în care stătea cu capul pe umărul lui Vaughan şi cu faţa întoarsă spre el pe jumătate ascunsă, au înţeles că fetiţa dormea. Ochii îi erau închişi. Cum tăcerea se instalase mai repede decât înaintarea spre ieşire a soţilor Vaughan, până să fi străbătut ei jumătatea drumului spre uşă, ordinea devenise la fel de răsunătoare pe cât fusese gălăgia dinainte. S-au aplecat, s-au ridicat pe vârfurile picioarelor ca să se uite mai bine la faţa fetiţei adormite, iar în fundul camerei, unii s-au suit chiar pe scaune sau pe mese ca să o vadă. Margot n-a mai trebuit să-i îmboldească sau să-i împingă, pentru că mulţimea s-a despărţit de la sine în două, iar când cei care plecau au ajuns la uşă, un barcagiu a fost imediat gata să le-o deschidă.

În sfârşit, familia Vaughan a ieşit.

Margot i-a făcut semn barcagiului să o închidă după ei. Nimeni nu se mişcase. Acolo unde mulţimea se despărţise în două se mai vedea ocolul unei poteci pe podea. A fost un moment de linişte când nimeni n-a deschis gura. S-a auzit apoi

târşâitul unor picioare, dresul unor voci, iar în scurt timp mulţimea s-a reaşezat laolaltă şi vacarmul vocilor a devenit încă şi mai asurzitor.

Sporovăiala a mai ţinut încă un ceas. S-au trecut în vedere toate mărunţişurile întâmplărilor de peste zi, faptele au fost cântărite şi combinate, drept arome a fost amestecată o bună doză de presupuneri, lucruri auzite şi scornite, iar pe deasupra s-a presărat un pospai de zvonuri, adăugate ca ţaicul, să crească aluatul.

Sentimentul general era că povestea se îndrepta acum în altă parte. Nu mai rămânea aici, la *Lebăda*, se ducea altunde, în lumea largă. Clienţii şi-au amintit de restul lumii, de soţiile şi de copiii lor, de vecini, de prieteni. Erau oameni care încă nu ştiau nimic despre familia Vaughan şi despre tânărul Armstrong. Câte unul sau doi, apoi în şiruleţe care curând au devenit un adevărat râu, clienţii au plecat. Margot a aranjat ca cei care erau mai treji dintre cei rămaşi să-i însoţească pe drumul de pe mal pe cei care băuseră cam mult şi să aibă grijă de ei să nu cadă în apă.

Când camera de iarnă s-a golit, iar uşa a fost ferecată după ultimii băutori, Joe s-a pus pe măturat. Se oprea adesea, se sprijinea în mătură şi îşi trăgea sufletul. Jonathan a adus lemne. În ochii lui oblici plutea un neobişnuit aer de melancolie în vreme ce aşeza lemnele în coşul de lângă sobă.

— Ce-i cu tine, fiule?

Băiatul a oftat.

— Aş fi vrut să rămână la noi fetiţa.

Taică-său a zâmbit şi l-a ciufulit.

— Ştiu că asta îţi doreai. Dar nu e aici locul ei.

Jonathan s-a dus să mai aducă un braţ de lemne, dar când a ajuns la uşă a întors capul, neconsolat.

— S-a terminat, tată?

— Terminat?!

Jonathan l-a observat pe taică-său înclinându-şi capul şi ridicând privirea spre colţul întunecos de unde îi veneau istoriile. Apoi ochii lui s-au întors la Jonathan şi a clătinat din cap.

— Ăsta-i doar începutul, băiete. Mai e mult până la sfârşit.

PARTEA A DOUA

Lucrurile nu se leagă

Aşezată pe treapta de jos a scării, Lily îşi împingea piciorul drept în gheată. Trăgea de limbă ca să nu-i alunece pe sub şiret, însă ciorapul avea ceva cute sub talpă, aşa că piciorul nu înainta. A oftat din greu. Ghetele conspirau întruna împotriva ei. Cu ele nu era niciodată totul cum trebuie. Ba îi apăsau monturile, ba îi frecau vreo jupuitură, ba rămâneau umede, cu oricâte paie uscate le-ar fi umplut peste noapte, şi asta doar ca să-i fie ei frig dimineaţa când se încalţă. Şi-a scos piciorul, şi-a potrivit ciorapul şi a luat-o de la capăt.

Când a terminat cu încălţările, şi-a încheiat surtucul şi şi-a înfăşurat gâtul cu un fular. Mănuşi nu şi-a pus pentru că nu avea. Afară, aerul îngheţat i-a trecut ca nimica prin îmbrăcăminte şi i-a ajuns la piele, dar nu s-a sinchisit. Era obişnuită.

Dimineaţa, treburile ei nu se deosebeau de la o zi la alta. Mai întâi cobora panta spre râu. În ziua aceea nivelul apelor era cel aşteptat, nici crescut, nici scăzut. Nu era vreo năvală furioasă şi nici vreo leneveală perfidă. Apele nu şuierau altfel decât de obicei, nici nu mugeau, nici nu îi stropeau răutăcios tivul rochiei. Râul îşi purta calm apele înainte, ocupat cu vreo treabă de-a lui, fără să manifeste cel mai mărunt interes pentru Lily şi pentru preocupările ei. Lily i-a întors spatele şi s-a dus să dea de mâncare porcilor.

A umplut o găleată cu cereale, alta cu lături, care aveau un iz cald de putregai. Scroafa s-a apropiat, după obiceiul ei, de micul zid despărţitor. Îi plăcea să îşi ridice capul pe marginea despărţiturii joase şi să îşi scarpine bărbia. Totodată a scărpinat-o şi Lily sub urechi. Scroafa a grohăit de plăcere şi i-a aruncat o privire pe sub genele ei roşietice. Lily a ieşit cu găleţile afară şi, clătinându-se din pricina greutăţii, a dat ocol spre curtea din spate. Pe rând, a vărsat conţinutul găleţilor în troacă, apoi a dat la o parte scândurile care acopereau trecerea. După ce a terminat treaba, şi-a scos gustarea de dimineaţă din buzunar – era unul dintre

merele de pe raft, unul mai puţin stricat – şi şi-a înfipt dinţii în ea. Îi făcea plăcere să nu fie singură la micul dejun. A ieşit vierul mai întâi şi şi-a băgat pe loc râtul în troacă. Aşa făcea mereu, masculii se plasează primii în toate cele. Femela a venit după el și a întors de îndată capul spre Lily, care s-a mirat iarăși de privirea ei insistentă. O privire ciudată, aproape umană, de parcă îi lipsea ceva.

Lily a mâncat mărul până la cotorul pe care l-a şi aruncat în ţarc, atentă să nu fie văzut de vier. Scroafa i-a aruncat o ultimă privire nedeslușită. Regret? Dezamăgire? Tristeţe? Și-a coborât râtul, şi cotorul de măr a dispărut.

Lily a curăţat găleţile şi le-a pus la locul lor în adăpostul pentru lemne. O privire spre cer i-a spus că era vremea să plece la slujbă, dar avea încă ceva de făcut. A mişcat nişte buşteni din stivă şi a scos unul din al treilea rând de jos. Din faţă părea la fel cu ceilalţi, dar la capătul lui fusese scobită o adâncitură. L-a aplecat şi i s-au rostogolit în palmă câteva monede. A avut grijă să aşeze buştenii la loc. Intrată în casă, a scos o cărămidă de la sobă. Deşi nu arăta altfel decât celelalte, se desprindea cu uşurinţă, iar în fund rămânea un mic spaţiu liber. A lăsat banii acolo şi a pus cărămida la locul ei, astfel încât să arate asemenea celor din jur. A ieșit trăgând simplu uşa după ea. Nu era nici zăvor, nici cheie. Și nici un lucru în căsuţa lui Lily White care să fi meritat osteneala unui furt, toată lumea ştia asta. Apoi a plecat.

Gerul era tăios ca briciul, dar între ce ruginise şi ce era negru printre plantele de anul din urmă se strecura acum verdeaţa de la mal. Lily mergea repede, mulţumită că poteca tare ca piatra nu lăsa umezeala să intre prin găurile ghetelor. În apropiere de Buscot, a aruncat o privire de partea cealaltă a râului, spre terenurile care ţineau de Buscot Lodge şi de familia Vaughan. Nu se vedea nimeni

„Trebuie că e înăuntru, lângă sobă“, s-a gândit. Şi-a imaginat un cămin, o mare târniţă cu lemne, ba chiar şi focul dansând în vatră. „Să nu pui mâna, Ann“, a murmurat. „E fierbinte.“ Numai că ei aveau fără îndoială un grătar de protecţie, deh!, oameni bogaţi! Și-a clătinat capul aprobator. „Da, aşa e.“ Doamna a îmbrăcat-o pe Ann într-o rochiţă albastră de velur, nu, de lână, ar ţine mai bine de cald, hai, să fie de lână. Lily s-a plimbat cu închipuirea în casa unde nu intrase niciodată. Deasupra trebuie să fie un mic dormitor unde arde alt foc și împrăștie frigul. Acolo e un pat, o saltea umplută cu lână adevărată de oaie, nu cu paie. Păturile sunt groase şi… Or fi roşii? Da, roşii! Iar pe pernă stă o păpuşă cu codiţele împletite. Pe jos e un covor turcesc, să nu îngheţe dimineaţa picioarele fetiţei. Pe undeva, în altă parte a casei, se află o

cămară încărcată cu şunci, şi cu mere, şi cu brânză. O bucătăreasă face gem şi prăjituri. Un dulap e plin cu chesele cu miere, iar într-un sertar sunt nişte batoane de zahăr de trestie cu dungi galbene şi albe.

Astfel, Lily a explorat întru totul satisfăcută noua locuinţă în care se afla Ann, iar imaginea ei privitoare la interiorul casei numite Buscot Lodge nu s-a estompat decât după ce a a ajuns la intrarea în presbiteriu.

„Da“, şi-a spus, împingând uşa bucătăriei. „Ann trebuie să trăiască împreună cu familia Vaughan la Buscot Lodge. Acolo are să fie în siguranţă. Poate chiar fericită. Iată de ce e bine să rămână acolo.“

Pastorul era în birou. Lily ştia că e în întârziere, însă după ce a atins ceainicul, şi-a dat seama că pastorul nu se apucase să-şi facă ceaiul de unul singur. A scos ghetele şi şi-a băgat picioarele în nişte papuci de pâslă pe care îi păstra sub bufet. În ei se simţea foarte bine. Era de două luni în slujba pastorului când a îndrăznit să-i ceară îngăduinţa să păstreze nişte papuci de casă sub bufetul din bucătărie. „N-o să fie la vedere şi o să şi cruţe covoarele“, s-a explicat ea, iar când el i-a îngăduit pretenţia, i-a cerut câte ceva din economiile pe care i le dăduse în păstrare, s-a grăbit să-i cumpere şi i-a adus acolo de îndată. În căsuţa ei, uneori, când îi era frig şi frică de strigoi, gândul la papucii ei de pâslă de sub bufetul din bucătăria pastorului, care stăteau acolo de parcă erau la ei acasă, o făcea să se simtă mai bine.

A fiert apă, a pregătit tava pentru ceai şi, când totul a fost gata, a pornit spre birou şi a bătut la uşă.

— Intră!

Pastorul era aplecat peste hârtiile lui, aşa că i se vedea peticul pleşuv din creştetul capului. Nota ceva cu o viteză care a umplut-o de admiraţie. Ajuns la sfârşitul unei fraze, a ridicat ochii.

— Ah! Doamna White!

Acest salut era una dintre bucuriile ei. Niciodată n-ar fi fost „Bună dimineaţa!“ sau „Bună ziua!“, saluturi care se potriveau oricui, ci de fiecare dată: „Ah! Doamna White!“ Sunetul numelui „White“ pe buzele lui era ca o binecuvântare.

A pus jos tava.

— Domnule pastor, să vă fac nişte pâine prăjită?

— Da, mă rog, ceva mai târziu. Şi a hârâit ca să îşi limpezească vocea. Doamnă White, a trecut el la un alt ton. Lily a tresărit, iar el a privit-o cu o expresie de blândă nedumerire, care i-a sporit teama de ce

ar putea să urmeze. Ce-i cu povestea asta pe care am auzit-o despre dumneata şi copilul de la *Lebăda*?

I-a zvâcnit inima. Ce să spună? Din ce pricină oare ceva atât de limpede de priceput devine atât de tulbure când vrei să-l explici? A deschis şi a închis de câteva ori gura, dar n-a scos nici o vorbă.

Pastorul a vorbit din nou.

— După câte înţeleg, ai spus la *Lebăda* că fetiţa e sora dumitale?

Vocea îi era blândă, dar pe Lily a cuprins-o spaima. Îi venea greu să respire. A tras aer în piept, iar când l-a dat afară, a ieşit odată cu vorbele.

— Nu mi-a trecut prin minte să-i fac vreun rău cuiva, vă rog, domnule pastor Habgood, nu mă daţi afară, şi n-o să-i fac nimănui vreun rău, vă promit.

Pastorul a privit-o cu un aer nu mai puţin nedumerit decât înainte.

— Să presupun atunci că aş putea să trag concluzia că nu e sora dumitale? Să zicem că a fost doar o greşeală, de acord? Pastorul a schiţat un început de zâmbet, care promitea să devină unul adevărat în cazul în care ea ar fi încuviinţat.

Lui Lily nu-i plăcea să mintă. Fusese obligată de multe ori să recurgă la aşa ceva, dar nu se obişnuise niciodată, nu ajunsese niciodată să mintă bine, şi mai cu seamă nu-i făcea nici o plăcere. Că minţea la ea acasă era una, dar aici, la presbiteriu, care nu era chiar casa Domnului, dar era a pastorului, prin urmare pe aproape, să mintă aici era un lucru mult mai grav. Nu voia să îşi piardă piardă slujba… Nu ştia cum să se descurce între minciună şi adevăr. În cele din urmă, incapabilă să măsoare deosebirea dintre primejdiile întâlnite pe o cale sau pe cealaltă, propria ei natură a câştigat.

— Ea *este* sora mea. S-a uitat în jos. I se vedeau vârfurile papucilor de pâslă pe sub poalele rochiei. I-au venit lacrimi în ochi şi le-a şters cu dosul mâinii. E singura mea soră şi se numeşte Ann. Ştiu că ea este, domnule pastor.

Lacrimile pe care le ştersese au fost înlocuite de altele, prea multe ca să fie şterse. Căzdeau şi lăsau pete negre pe botul papucilor.

— Ia să vedem, doamnă White, a zis pastorul, uşor iritat. De ce nu te-ai aşeza?

Lily a dat din cap. La presbiteriu nu se aşezase niciodată pe scaun. În picioare sau în genunchi, aici muncea, ducea lucruri de colo-colo, freca şi spăla, şi toate astea o făceau să simtă că acolo era locul ei. Să stea jos

ar fi însemnat să fie ca oricare dintre membrii parohiei venit să ceară ajutor.

— Nu, a bălmăjit ea. Nu, vă mulţumesc.

— Atunci o să stau şi eu în picioare. Pastorul s-a ridicat, a ocolit biroul și a privit-o îngândurat. Hai să vedem împreună cum stau lucrurile, ce zici? Se spune că două capete gândesc mai bine decât unul singur. Întâi și-ntâi, câţi ani ai dumneata, doamnă White?

Lily a rămas uluită.

— Păi, eu… nu știu chiar așa… La o vreme, aveam treizeci şi ceva. Asta a fost acum câţiva ani. Eu… zic c-ar trebui să am acum la vreo patruzeci şi ceva.

— Hm! Şi cam câţi ani ai zice că are fetiţa de la *Lebăda*?

— Patru.

— S-ar zice că eşti foarte sigură de asta.

— Pentru că atâţia are.

Pastorul s-a arătat surprins.

— Hai să zicem că ai patruzeci şi patru de ani, doamnă White. Chiar siguri de asta nu putem să fim, dar ştii că ai patruzeci și ceva, așa că patruzeci şi patru s-ar potrivi destul de bine, ce zici? De dragul discuţiei…

Ea s-a înclinat ușor, fără să priceapă de ce e așa de important.

— Între patru şi patruzeci şi patru diferenţa e de patruzeci de ani, doamnă White.

Ea s-a încruntat.

— Ce vârstă avea mama dumitale când te-ai născut?

Lily a tresărit violent.

— Mama dumitale trăieşte?

Lily tremura ca varga.

— Hai s-o luăm altfel. Când ai văzut-o pe mama dumitale ultima oară? De puţină vreme? Mai de multă vreme?

— De mult, a şoptit ea.

Ghicind că şi calea asta se înfundă, pastorul s-a gândit să o ia altfel.

— Să zicem că mama dumitale avea şaisprezece ani când te-ai născut.

Asta înseamnă că fetiţa ar fi trebuit să se nască patruzeci de ani mai târziu, când mama voastră avea cincizeci şi şase de ani. Adică doisprezece ani mai mult decât ai dumneata acum.

Lily tot clipea, încercând în zadar să priceapă ce rost aveau numerele acelea.

— Înţelegi ce mă strădui eu să arăt cu socotelile astea, doamnă White? Fetiţa asta *nu are cum să fie* sora dumitale. Posibilitatea ca mama dumitale să fi născut două fete la o distanţă atât de mare este… Ei bine, e atât de mică, încât devine cu neputinţă.

Lily rămăsese cu ochii în pământ, la papuci.

— Dar tatăl dumitale? El câţi ani are?

Lily continua să tremure.

— E mort. De multă vreme.

— Păi, atunci hai să vedem cum stau lucrurile! Mama dumitale n-avea cum să aducă pe lume fetiţa asta. Ar fi fost prea în vârstă. Iar tatăl dumitale a decedat de multă vreme, aşa că nici el nu intră la socoteală. Prin urmare, fetiţa n-are cum să fie sora dumitale.

Lily era tot cu ochii la petele de pe papucii de pâslă.

— E sora mea!

Pastorul a oftat şi s-a uitat în jur după ceva care să-i dea vreo idee. N-a dat decât peste lucrul lui rămas neterminat pe birou.

— Ştii că fetiţa a plecat la Buscot Lodge, la familia Vaughan?

— Ştiu.

— Nu-i e nimănui de folos dacă tot spui că e sora dumitale, doamnă White. Cu atât mai puţin fetiţei. Nu uita asta!

Lily şi-a amintit de păturile roşii şi de batoanele de zahăr de trestie cu dungi galbene şi verzi. În cele din urmă a ridicat capul.

— Ştiu asta. Sunt bucuroasă că e acolo. Familia Vaughan o să aibă grijă de Ann mai bine decât aş putea eu vreodată.

— Amelia, a corectat-o cu mare blândeţe pastorul. E fiica pe care au pierdut-o acum doi ani.

Lily a clipit.

— N-am nimic împotrivă dacă ei o numesc aşa. Şi n-am de gând să fac nimănui greutăţi. Nici lor, nici ei.

— Bine, a zis pastorul, tot încruntat. Bine.

Conversaţia părea să fi luat sfârşit.

— O să fiu concediată, domnule pastor?

— Concediată? Vai, Doamne, nici vorbă!

Şi-a apăsat mâinile pe inimă şi a înclinat capul, pentru că genunchii îi erau prea înţepeniţi pentru o reverenţă.

— Mulţumesc, domnule pastor. Atunci, pot să mă apuc de spălat rufe?

El s-a reaşezat la birou şi a continuat să scrie.

— Rufe…? Da, doamnă White.

Când a terminat cu rufele, şi cu călcatul cearşafurilor, şi cu aranjatul patului, şi cu spălatul pe jos, şi cu bătutul covoarelor, şi cu frecatul faianţei, şi cu aşezatul lemnelor în coşuri, şi cu scosul cenuşei din vatră, şi cu lustruitul mobilei, şi cu scuturatul perdelelor, şi cu bătutul pernelor ca să fie bine umflate, şi cu trecutul pământufului de pene peste ramele tablourilor şi ale oglinzilor, şi cu lustruitul cu oţet al robinetelor, şi cu pregătirea mesei pastorului, şi cu aşezarea bucatelor pe masă sub un şervet, şi cu spălatul vaselor, şi cu ştersul sobei de gătit, şi cu făcutul bucătăriei lună de curăţenie, Lily s-a dus şi a ciocănit din nou la uşa biroului.

Pastorul i-a pus în mână salariul, ea a luat doar câteva monede, iar restul i l-a lăsat în păstrare ca de obicei. El a deschis sertarul biroului, a scos o cutie de metal unde îi ţinea economiile, a deschis-o şi a desfăcut foaia de hârtie de acolo, pe care a înscris câteva cifre, aşa cum îi explicase de la bun început: data zilei şi noua sumă depusă, apoi totalul economiilor.

— S-a strâns o sumă frumuşică, doamnă White.

Ea şi-a înclinat capul şi a zâmbit crispat.

— Ai dori să cheltuieşti ceva? Poate să-ţi iei o pereche de mănuşi? S-a făcut grozav de frig afară.

Ea a dat din cap în semn de refuz.

— Atunci, ia să-ţi caut eu ceva… A ieşit o clipă din cameră, iar la întoarcere i-a întins mâna plină. Astea pot să-ţi fie de folos. N-are nici un rost să zacă undeva degeaba, când mâinile dumitale îngheaţă. Te rog să le iei.

A luat mănuşile şi le-a privit cu atenţie. Erau tricotate dintr-o lână

groasă, verde, n-aveau decât câteva găuri. N-ar fi fost greu să le cârpească. Le-a simţit moliciunea şi căldura în vreo dimineaţă friguroasă pe malul apei.

— Vă mulţumesc, domnule pastor. Tare frumos din partea dumneavoastră! Dar cu siguranţă că le-aş pierde.

A pus mănuşile pe colţul biroului, şi-a luat rămas-bun şi a plecat.

Drumul spre casă pe malul apei i s-a părut mai lung ca de obicei. S-a oprit de multe ori să strângă de pe jos resturi bune de dat la porci, iar bătăturile i se văicăreau la fiecare pas. Avea mâinile sloi. Mănuşi avusese în tinereţe, maică-sa i le tricotase din lână roşie şi îi trecuse un fir lung prin mâneci să stea laolaltă şi să nu le piardă. Tot dispăruseră. Nu le pierduse, îi fuseseră luate.

Până să ajungă la căsuţă se lăsase noaptea, îngheţase până în măduva oaselor şi fiecare părticică din ea care putea să o doară o durea. Ajunsă la stâlpul de lângă apă, a aruncat o privire. De dimineaţă şi până acum, apele se umflaseră. În absenţa ei, malul urcase cu câţiva centimetri răuvoitori spre căsuţă.

Când a dat de mâncare porcilor, a simţit iar ochii roşietici ai scroafei, dar nu s-a întors. În seara aia era prea obosită să se mai mire de toanele porcilor. Nici măcar n-a scărpinat scroafa pe după urechi, deşi tot grohăia şi sufla pe nări ca să-i atragă atenţia.

Dimineaţa, lădiţele din adăpostul de lemne fuseseră goale, acum erau pline cu sticle. S-a apropiat nervoasă de cabană, a deschis uşa şi, până să intre, a privit, dar nu era nimeni. A controlat ascunzătoarea din dosul cărămizii. Era goală. Fusese pe aici, deci. Şi plecase.

S-a gândit să aprindă o lumină ca să nu fie singură, dar când s-a dus după sfeşnic n-a mai găsit lumânarea. La fel a fost cu bucăţica de brânză şi cu pâinea pentru masa de seară, nu mai erau decât coji.

S-a aşezat pe o treaptă să-şi scoată ghetele. Iar s-a războit cu ele. A rămas locului, cu surtucul pe ea, în ciorapi, uitându-se la umezeala de pe podea, unde apa picurase din cămaşa de noapte a surorii ei din coşmaruri. A căzut pe gânduri.

Lily gândea domol, aşa fusese mereu, încă din copilărie. Îşi lăsa viaţa să se scurgă fără să îşi chinuie mintea cu mai multe întrebări decât simţea nevoia. Întâmplările prin care trecuse, modificările şi căile întortocheate nu fuseseră în nici un fel rezultatul unei hotărâri cumpănite, ci accidente ale soartei, cărţi distribuite de un Dumnezeu de nepătruns ori ce îi fusese impus de cei din jur. În faţa schimbărilor era

înspăimântată şi se supunea fără să crâcnească. De ani de zile, singura ei speranţă era să nu se i se înrăutăţească starea, cu toate că cel mai adesea tocmai asta se întâmpla. Nu i-ar fi trecut prin minte să ţină seamă şi de întâmplările trecute. Dar acum, pentru că prima zdruncinare la care a dus apariţia lui Ann se mai potolise, s-a aşezat pe trepte şi a simţit că o nedumerire îşi făcea loc cu greu să iasă la iveală.

Ann, cea din coşmar, era o figură teribilă şi răzbunătoare, ridica un deget ameninţător și o privea cu ochi întunecaţi. La *Lebăda* din Radcot, Ann, aşa cum o vedea ea alături de familia Vaughan, era o Ann întru totul deosebită. Nu vorbea. Nu pironea cu privirea, nu arăta cu degetul, nu arunca uitături răzbunătoare. Nu lăsa a se înţelege că ar fi căutat să facă vreun rău, cu atât mai puţin ei. Ann, cea care se întorsese, semăna mai mult cu Ann cea de odinioară.

Lily a rămas două ore de-a rândul aşezată pe trepte, cu întunericul cerului pătrunzând pe fereastră şi ascultând sunetul curgerii apei. S-a gândit la Ann, cea care venea din apă şi lăsa în urmă stropi de groază pe duşumea. S-a gândit la Ann, cea care stătea în faţă căminului, la Buscot Lodge, într-o rochiţă albastră de lână. Nici când umezeala de pe duşumea s-a amestecat cu bezna cuprinzătoare nu a izbutit să transforme mirările într-o întrebare şi, oricum, era tare departe de un răspuns. Când s-a ridicat ţeapănă şi s-a dezbrăcat ca să se bage în pat, i-a rămas în minte doar o taină adâncă, de nepătruns.

Ochii unei mame

Ceva se întâmplă, apoi se întâmplă altceva, şi urmează o sumedenie de întâmplări felurite, aşteptate ori neaşteptate, nemaipomenite ori neînsemnate. O astfel de întâmplare lipsită de ceva ieşit din comun, urmare a nopţii de pomină de la *Lebăda*, a fost că Rita s-a împrietenit cu doamna Vaughan. Totul a început când Rita a auzit o bătaie la uşa ei, în faţa căreia aştepta domnul Vaughan.

— Voiam să mulţumesc pentru tot ce ai făcut aseară. Dacă n-ai fi fost dumneata acolo, dacă nu i-ai fi dat îngrijirile excelente pe care i le-ai dat, ei bine, nici nu vreau să mă gândesc.

A pus un plic pe masă.

— Un semn al recunoştinţei noastre! Şi a rugat-o să vină la Buscot Lodge ca să mai controleze o dată sănătatea copilei. Am dus-o la Oxford, la doctor. Ni s-a spus că nu pare să fi suferit după greaua încercare prin care a trecut, dar că o examinare săptămânală n-ar avea cu ce să-i strice, nu? Asta ar dori şi soţia mea, ar fi bine măcar pentru starea noastră sufletească, dacă nu altfel.

Au fixat împreună ziua şi ora, iar după plecarea lui, Rita a deschis plicul. Conţinea o sumă generoasă, destul de importantă ca să dea seamă atât de bogăţia lor, cât şi de însemnătatea vieţii fetiţei pentru ei, dar destul de modestă ca să nu fie stânjenitoare. Întru totul cum se cuvenea.

În ziua prevăzută pentru vizita Ritei la Buscot Lodge, o ploaie aprigă transformase oglinda apei într-o panglică cu texturi şi cu motive într-o neîncetată schimbare. Ajunsă la casa lor, a fost primită într-un salon agreabil. Tapetul galben strălucea, fotolii confortabile erau aranjate în jurul căminului şi un mare bovindou deschidea perspectiva grădinii. Doamna Vaughan era întinsă pe covor în faţa focului şi răsfoia o carte împreună cu fetiţa. S-a întors şi s-a ridicat cu o mişcare plină de sprinteneală, apoi a luat mâinile Ritei într-ale ei.

— Cum să-ţi mulţumim? La Oxford, medicul a pus aceleaşi întrebări pe care le-ai pus şi dumneata, apoi a făcut aceleaşi teste. Atunci i-am spus soţului meu că toate astea nu dovedesc altceva decât că Rita e la fel de pricepută ca orice doctor! Şi că trebuie s-o convingem să vină o dată pe săptămână să verifice dacă totul se desfăşoară aşa cum trebuie. Şi uite c-ai

venit!

— După cele întâmplate, e firesc să aveţi grijă să nu fie nimic lăsat la voia întâmplării.

La maturitate, Helena Vaughan nu avusese niciodată o prietenă. Prezenţa ei ocazională în saloane, în compania doamnelor din societatea aleasă, nu izbutise nici pe departe să îi trezească interesul unor astfel de relaţii. Eticheta şi manierele delicate nu impresionau cu nimic fata care copilărise într-un şantier unde se făceau bărci, ori tocmai asta îl atrăsese pe Vaughan: exuberanţa ei, plăcerea vădită a vieţii în aer liber, care îi amintea de fetele cu care crescuse pe terenul minier din Noua Zeelandă. Însă Helena descoperise în Rita o femeie care îşi dorea altceva decât viaţa de salon. Erau câţiva ani între ele şi multe altele care le deosebeau, totuşi Helena se simţea atrasă de Rita, iar atracţia era reciprocă.

Fetiţa, care arăta oarecum altfel acum, într-o rochiţă albastră cu guleraş alb şi cu pantofiori de casă brodaţi cu fir alb şi albastru, ridicase cu interes privirea când auzise uşa. Ochii îi sclipiseră; sclipirile s-au stins însă la vederea Ritei, iar atenţia i s-a îndreptat iarăşi spre carte.

— Continuaţi să staţi cu ochii în cartea aceea, a spus Rita, iar eu am să-i iau pulsul fără măcar să bage de seamă. Nu-i neapărat nevoie s-o fac, se vede limpede că e sănătoasă.

Chiar aşa şi era. Acum părul fetiţei sclipea. Obrajii ei aveau o uşoară, dar distinctă nuanţă trandafirie. Cu mâini şi cu picioare robuste, făcea mişcări agile şi corect orientate. Întinsă pe burtă, se proptea în coate asemenea doamnei Vaughan. Îşi ridicase gambele, le legăna şi le încrucişa, plimbându-şi într-o parte şi-ntr-alta pantofiorii brodaţi. Fără nici o vorbă, dar cu aerul că înţelege totul, se uita la ilustraţii şi se oprea asupra vreunui detaliu ori asupra altuia după cum o îndemna doamna Vaughan.

Din fotoliul de lângă ele, Rita s-a aplecat să-i prindă mâna. Surprinsă, fetiţa a ridicat ochii, dar s-a şi întors la carte. Pielea îi era caldă, şi pulsul, regulat. Rita număra bătăile inimii cu ochii la limba ceasului, dar apele memoriei i s-au revărsat peste moţăiala din scaunul de la *Lebăda*, cu fetiţa în poală.

— Totul este exact cum trebuie să fie, a zis ea şi a dat drumul mâinii calde.

— Nu pleca încă, i-a spus Helena. Bucătăreasa ne aduce într-un minut ouă şi pâine prăjită! Nu poţi să mai stai?

La micul dejun au continuat să vorbească despre fetiţă, despre sănătatea ei.

— Soţul dumitale mi-a spus că tot nu vorbeşte.

— Nu încă.

Asta nu părea să fie o preocupare pentru doamna Vaughan.

— Doctorul de la Oxford a zis că vocea are să-i revină. Asta ar putea să dureze şase luni, dar are să vorbească din nou.

Rita ştia mai bine decât mulţi alţii că doctorii ezită să-şi recunoască neştiinţa. Dacă nu au la îndemână un răspuns, decât nici unul, unii preferă să răspundă anapoda. Dar pe asta n-a spus-o.

— Aţi zice că Amelia vorbise normal înainte?

— Da, desigur! Mai bolborosea şi ea, ca orice copil de doi ani. Ceilalţi nu înţelegeau mereu ce spunea, dar noi înţelegeam foarte bine, aşa-i, Amelia?

Helena stătea întruna cu ochii la fetiţă, şi fiecare cuvânt, despre orice ar fi fost vorba, ieşea dintr-o gură surâzătoare, încât se părea că simpla vedere a fetiței îi și aducea fericire. I-a tăiat fetiţei pâinea prăjită în feliuţe lunguieţe de aceeași mărime, ca pe nişte soldăţei gata să pornească la paradă, şi a îndemnat-o să le înmoaie în gălbenuşul oului fiert. Fetiţa a ascultat-o și a început să mănânce cu gravitate. Când a terminat gălbenuşul, Helena i-a pus în mână o linguriţă ca să ia și albuşul, iar ea a băgat-o în cochilie și a început să o învârtă la întâmplare.

Helena o observa pierdută în mulţumirea ei şi, de câte ori întorcea capul spre Rita, îi plutea pe buze acelaşi zâmbet. Fericirea care se trezise în ea odată cu apariţia fetiţei o împărţea tuturor ca un risipitor fără ruşine, însă Rita primea surâsul ei radios cu strângere de inimă. În chip firesc, nu poţi decât să te bucuri la vederea unei tinere femei pătrunse de fericire după o atât de lungă amărăciune, numai că Rita nu avea cum să nu se simtă pătrunsă de îndoieli. Nu ţinea să-i strice Helenei bucuria, însă datoria o împingea să-i aducă aminte că situaţia nu era atât de sigură pe cât părea.

— Ce mai ştiţi despre domnul Armstrong şi despre copila lui dispărută? Aveţi noutăţi?

— Bietul domn Armstrong! Faţa frumoasă a Helenei s-a posomorât. Mă întristează situaţia în care se află. Nu sunt noutăţi de nici un fel.

Oftatul era măsura simpatiei pe care i-o arăta, dat Rita n-a găsit că Helena ar fi văzut vreo legătură între bucuria ei şi suferinţa lui Armstrong.

— Crezi că un tată suferă la fel ca o mamă? Din pricina unei pierderi, vreau să zic. Sau din pricina necunoașterii adevărului.

— E diferit de la tată la tată, aș zice. La fel și pentru mamă.

— Cred că ai dreptate. Tatăl meu ar fi fost nenorocit să mă piardă. Iar domnul Armstrong părea să fie… S-a oprit să se gândească. Un om foarte *simţitor*. Nu ţi s-a părut?

Rita şi-a adus aminte de luarea pulsului.

— Nu e lesne să-ţi dai seama după o singură întâlnire. Poate că nici unul dintre noi nu era în întregime el însuşi. L-aţi mai văzut de atunci?

— A trecut o dată. Ca să o vadă iar, și de data asta era cu capul pe umeri.

Avea în glas o bănuială de ceva nedesluşit.

— Şi cum părea? A reuşit să afle ceva?

— Nu pot să-mi dau seama, a răspuns gânditoare Helena și, brusc, a aţintit-o pe Rita cu o privire insistentă, aplecându-se să-i vorbească în şoaptă: se spune că soţia lui și-a înecat fetiţa. Apoi a înghiţit otravă. Așa se aude. A oftat din rărunchi. O să găsească ei corpul. Asta-i tot spun şi lui Anthony, trebuie să-l găsească, iar atunci domnul Armstrong o să fie sigur.

— A trecut ceva timp. E cu putinţă să-l mai găsească acum?

— Trebuie. Până atunci, bietul om va fi sfâșiat de îndoieli. Dacă te gândești, e greu de crezut că ar mai găsi-o în viaţă. Câte săptămâni sunt de atunci? Patru? A numărat pe degete săptămânile ca un copil. Aproape cinci. E de bănuit c-au și găsit ceva… Îmi trece prin cap o idee; vrei să-ţi spun?

Rita s-a arătat interesată.

— Părerea mea e că nu suportă realitatea morţii lui Alice şi se încrâncenează să creadă că Amelia ar fi de fapt Alice doar ca să își aline suferinţa. Ah, bietul om!

— Şi de atunci nu l-aţi mai văzut?

— L-am văzut de încă *două* ori. A revenit după zece zile şi iarăși după încă zece zile.

Rita a aşteptat şi, așa cum își închipuise, Helena a continuat:

— Ne-a luat pe nepregătite, însă n-aveam cum să nu-l primim. Vreau să zic, oare cum ar fi fost cu putinţă? A venit, a băut un pahar de porto cu Anthony, am vorbit despre una-alta, nimic interesant, iar el n-a zis nimic despre Amelia. Însă când a intrat copilul în cameră, n-a mai fost în stare să își ia ochii de la ea… Dar nu a spus că venise pentru asta. A apărut de

parcă s-ar fi întâmplat să treacă pe-aici şi, de vreme ce ne cunoaştem… Ce era de făcut altceva decât să-l invităm să intre?

— Înţeleg.

— Iar acum presupun că trebuie să ne considerăm cunoştinţe şi, mă rog, asta e.

— Şi nu vorbeşte despre Amelia? Sau despre Alice?

— Vorbeşte despre lucrul la fermă, şi despre cai, şi despre starea vremii. Pe Anthony îl zăpăceşte, el nu suportă flecăreala politicoasă, discuţiile astea de rutină, dar ce putem să facem? Ar fi greu să-i întoarcem spatele când se află într-o asemenea stare de spirit.

Rita rămăsese pe gânduri.

— Eu găsesc că este o persoană puţin cam ciudată.

— Este într-adevăr o persoană puţin cam ciudată, a fost de acord Helena şi, odată cu asta, avea să-i revină zâmbetul şi să se întoarcă iar spre fetiţă să-i şteargă o urmă de marmeladă de la colţul gurii. Şi-acum ce facem? a întrebat ea. Plecăm la plimbare?

— Eu ar trebui să mă întorc. Dacă se îmbolnăveşte cineva şi vine să mă caute…

— Atunci să facem câţiva paşi în direcţia în care pleci. E pe malul apei, iar nouă ne place apa, nu-i aşa, Amelia?

Când a auzit vorbindu-se despre apă, copila, până atunci destinsă pe scaunul ei încă de la terminarea mesei, cu priviri visătoare pierdute în depărtare, a tresărit, gata să se mişte. Şi-a cules atenţia de pe unde fusese rătăcită şi a sărit în picioare.

Pe terenul în pantă, în drumul spre râu, fetiţa le-a luat-o înainte.

— Îi place apa, a explicat Helena. Aşa eram şi eu. Şi tata. Reîntâlnesc multe din el în ea. În fiecare zi coborâm aici, iar ea se poartă de fiecare dată la fel, o ia la fugă înaintea noastră.

— Aşadar nu-i este teamă de râu? După accident?

— Câtuşi de puţin! Pentru asta trăieşte. Ai să vezi numaidecât.

Într-adevăr, când au ajuns la mal, fetiţa a înaintat până lângă apă, perfect echilibrată şi ţintuită locului, dar era cât se putea de aproape de apa care curgea năvalnic. Ritei i-a fost greu să îşi reprime instinctul care o împingea să se aplece şi să o apuce de guler, să o ţină să nu cadă în apă. Helena a râs.

— Pentru asta e născută. E în elementul ei.

Într-adevăr, fetiţa era cucerită de curgerea apei. Se uita în susul apei cu sprâncenele puţin înălţate, cu gura deschisă. Rita s-a străduit să-i descifreze expresia. Aştepta ceva? Fata a întors capul în cealaltă direcţie şi a privit atentă şi în josul apei. Era limpede că nu întâlnea nimic din ce ar fi căutat să găsească. Era însăși imaginea dezamăgirii, dar s-a potolit degrabă şi a fugit înainte spre cotitura râului.

Ochii doamnei Vaughan n-o părăseau nici o clipă. Că ar fi vorbit despre soţul ei, sau despre tatăl ei, sau despre oricine şi despre orice altceva, ochii îi erau fixaţi asupra fetiţei, iar atenţia ei nu slăbea nici o clipă. Era o revărsare de iubire, tandră şi plină de bucurie, iar când îşi întorcea privirea spre Rita, rămânea plină de acea iubire care vălurea şi spre ea şi inunda totul în jur. Privirea aceea i-a amintit Ritei de cei cărora le prescria un medicament deosebit de puternic împotriva durerilor sau de uitătura vreunuia dintre cei căzuţi în patima rachiului ieftin, interzis, dar care în ultima vreme se găsea cu mare uşurinţă.

Au pornit spre casa Ritei. Copila alerga înaintea lor, iar Helena a aşteptat să ajungă suficient de departe ca să nu audă ce îşi spuneau.

— Povestea asta despre care se vorbeşte la *Lebăda*… Că ar fi fost moartă şi că şi-ar fi revenit la viaţă…

— Ce-i cu ea?

— Anthony spune că cei de la *Lebăda* au fantezie, că află câte ceva oarecum mai neobişnuit şi că au şi brodit o poveste. El spune că poveştile astea o să se potolească şi că o să fie date uitării. Numai că mie nu-mi place deloc. Ce înţelegi din toate astea?

Rita a stat o clipă pe gânduri. La ce bun să îngrijorezi o mamă oricum îngrijorată din pricina copilului? Pe de altă parte, ea n-a fost şi nu e ca aceia care spun gogoşi lesne de înghiţit ca să îşi liniştească pacienţii. Ea preferă să caute o cale care să îngăduie rostirea adevărului într-o manieră acceptabilă puterilor fiecăruia. Posibil să i se pună întrebări sau nu. Asta nu depinde de ea. Prin urmare a adoptat aceeaşi strategie. Adevărul l-a aranjat meticulos. Ca să aibă vreme să îşi pună gândurile în ordine, s-a prefăcut că e preocupată de marginea rochiei, pentru că tocmai traversau un loc plin de noroi. Când a terminat, a oferit un răspuns conştiincios şi demn de crezare.

— Au fost nişte împrejurări neobişnuite privind salvarea ei din apă. S-a crezut că era moartă. Ai fi zis că e de ceară. Avea pupilele dilatate, asta înseamnă că mijlocul negru al irisului devenise o pată largă. Nu se simţea pulsul. Nu era nici un semn deslușit de respiraţie. Toate astea le-am constatat şi eu când am ajuns acolo. La început nu i-am găsit pulsul, doar

ceva mai târziu l-am simţit. Era vie.

Rita rămăsese cu ochii la Helena și se întreba cum avea să primească această prezentare scurtată cu tot dinadinsul. Erau ceva lipsuri pe care unul sau altul ar fi putut să le bage în seamă sau nu, ori să le fi adăugat de la sine în multe și felurite alte chipuri, dacă nu cumva chiar să fi pus ceva întrebări în plus. Ce fel de respiraţie e aia care să nu poată fi observată ar fi fost o întrebare. Ce fel de puls e ăla, dacă nu poate să fie simţit? Iar cuvintele „ceva mai târziu“ pe care le folosise erau verișoare cu vorbele „într-un târziu“, ceva mai grăitoare decât celelalte. „La început nu i-am găsit pulsul, doar ceva mai târziu l-am simţit.“ Dacă e vorba de câteva secunde, asta nu înseamnă mare lucru. Dar dacă e vorba de un minut? Ce mai înţelegi din chestia asta?

Dar Helena nu era Rita, așa că ea avea să umple golurile în felul ei. Rita a presupus care trebuie să fi fost felul în care Helena, cu ochii la fetiţă, își alcătuia concluziile în vreme ce continuau să meargă. Copila înainta cu pas hotărât, fără să-i pese nici de vânt, nici de aversele de ploaie care se opreau şi reporneau la întâmplare. Vioiciunea ei era de necontestat. Rita înţelegea că această evidenţă umbrea tot ce ar fi putut să o pună la îndoială.

— Vasăzică le-a trecut tuturor prin cap că Amelia era moartă fără să fie. Era o greşeală. Iar din asta au brodit o poveste.

Helena nu dădea nicidecum impresia că ar fi avut nevoie de vreo confirmare. Rita nici nu i-a dat-o.

— Când mă gândesc că fusese atât de aproape de moarte! Când mă gândesc că a fost găsită şi cât pe ce să fie iarăși pierdută! Şi-a luat o clipă ochii de la fată ca să-i arunce Ritei o privire. Slavă Domnului c-ai fost *dumneata* acolo!

Se apropiau de căsuţa Ritei.

— Nu trebuie să întârziem prea mult, a spus Helena. Vine un lucrător după-amiază să pună zăvoare la ferestre.

— La ferestre?

— Mi se pare că cineva stă la pândă și urmărește fetiţa. E înspre binele nostru. Mai bine să facem asta decât să ne pară rău.

— E drept că s-a stârnit curiozitatea în ce o privește… Greu de evitat. O să se potolească.

— Nu e vorba de ce se-ntâmplă în locuri publice, ci de grădina mea, de malul apei. E un spion.

— Ai văzut cumva pe cineva?

— Nu. Dar pot să-ţi spun că cineva stă cu ochii pe noi.

— Presupun că n-ai aflat nimic despre răpirea fetiţei. Întoarcerea ei n-a dezlegat limbile?

Helena şi-a scuturat capul.

— E oare ceva care să vă dea vreo idee privitoare la locul unde a fost în aceşti doi ani? S-a zis că ar fi implicaţi ţiganii cu bărcile lor, nu-i aşa? Cred că poliţia i-a şi controlat la un moment dat…

— Da, când i-a ajuns din urmă. Dar n-a găsit nimic.

— Iar ea a reapărut în noaptea în care ei erau iar pe apă…

— Când o vezi cum se foloseşte de cuţit şi furculiţă, n-ai nici o îndoială că a trăit printre ei în aceşti doi ani. Dar mi-e greu să mă gândesc la aşa ceva.

Vântul ridica valuri care stropeau şi spumegau, lăsând în urmă chipuri ciudate la suprafaţa apei agitate. Cu ochii la formele schimbătoare ale apei, Rita căuta o pricină care să-i fi împins pe ţigani să răpească un copil şi, doi ani mai târziu, să-l aducă înapoi în acelaşi loc, în aparenţă mort. N-a găsit nici un răspuns.

Helena îşi continua gândurile.

— Dacă aş putea, aş face să dispară toţi aceşti ani. Uneori mă întreb dacă ea există doar în imaginaţia mea… Sau că doar dorinţa mea ne-a adus-o înapoi din cine ştie ce loc întunecat unde fusese. În durerea mea, mi-aş fi vândut sufletul, mi-aş fi dat viaţa ca să o am cu mine din nou. Toate chinurile astea… Până şi acum mă întreb la ce ar fi servit dacă o făceam? Dacă nici măcar nu e cu totul *reală*?

S-a întors spre Rita şi, o clipă, i s-a dat pe faţă toată povara acestor doi ani de groază. Atât de zguduitor era chipul deznădejdii, încât Rita s-a cutremurat.

— Dar acum îmi ajunge s-o privesc! A clipit şi a căutat iar fetiţa. Ochii îi erau iarăşi orbi de iubire.

— E Amelia. *E ea*.

Au ajuns la un punct nu prea departe de casa Ritei.

— Trebuie să ne luăm la revedere, Rita, dar vii din nou? Săptămâna viitoare?

— Dacă doriţi. Dar îi merge bine. Nici un motiv de îngrijorare.

— Te rog să vii, oricum. Ne place de dumneata, nu-i aşa, Amelia?

I-a zâmbit Ritei, care a fost iar năpădită de revărsarea iubirii de mamă, încântătoare, radioasă, dar şi oarecum îngrijorătoare.

Continuându-şi drumul spre casă, Rita a ajuns într-un loc unde un tufiş mare de păducel de la o cotitură a potecii o împiedica să vadă continuarea drumului. Un miros neaşteptat, fructe ori drojdie, i-a alungat gândurile, dar era prea târziu când a priceput că în umbra tufişului stătea cineva la pândă. Trecuse de el când nişte mâini subţiri au prins-o pe la spate şi a simţit un cuţit la gât.

— Am o broşă, poţi s-o iei. Banii sunt în pungă, a spus ea calm, fără să mişte. Broşa era de tinichea şi de sticlă, poate că hoţul nu-şi dădea seama. Oricum, banii aveau să-l consoleze. Numai că hoţul căuta altceva.

— Zi dacă vorbeşte!

Pentru că era atât de aproape, mirosul se simțea mai puternic.

— Despre cine vorbeşti?

— Fata. Vorbeşte?

A scuturat-o. Rita a simţit ceva pe ceafă. Borul unei pălării? Da, vocea venea de jos. În ciuda forţei, era mult mai scund decât ea.

— Copilul Vaughan? Nu, nu vorbeşte.

— E vreo doctorie care s-o facă să vorbească din nou?

— Nu.

— Deci n-o să mai vorbească niciodată? Aşa zice doctorul?

— S-ar putea să-i revină vocea în mod natural. Doctorul zice că în şase luni sau deloc.

A mai aşteptat vreo întrebare, dar n-a mai venit.

— Aruncă punga pe jos!

Îi tremurau mâinile când a scos punga de pânză din buzunar, cu banii de la Vaughan. A lăsat-o să cadă, iar în clipa următoare o lovitură zdravănă a aruncat-o la pământ şi nişte pietricele i-au intrat în palme. „Nu sunt rănită“, s-a încurajat ea, dar până să-şi revină şi să se ridice, omul şi punga dispăruseră.

S-a grăbit spre casă, frământată de gânduri.

Care tată?

În faţa oglinzii, Anthony Vaughan s-a aplecat şi s-a apucat să îşi radă faţa acoperită de clăbuci. Ochi în ochi cu cel din oglindă, a încercat iar să pună ordine printre gânduri. A început cu începutul: fetiţa nu era Amelia. Ar fi trebuit să fie începutul şi sfârşitul, dar nu era aşa. Singura certitudine nu purta pasul spre piatra următoare, ci într-o mlaştină, orice direcţie ar fi luat. Ce ştia ba se vedea, ba dispărea, devenea zi de zi tot mai firav, iar lui îi venea tot mai greu să creadă. Helena îi anula certitudinea. Fiecare zâmbet de-al ei, fiecare hohot de râs, fiecare vorbă rostită cu o intonaţie binedispusă era un argument care pretindea să lase la o parte ce ştia. În cele două luni de când copila era la ei, devenea pe zi ce trece tot mai frumoasă, luase în greutate, părul îşi recăpătase luciul, iar obrajii, culoarea. Era însufleţită de dragoste, nu doar pentru fată, ci şi pentru el.

Dar nu era *doar* Helena, nu-i aşa? Mai era şi fata.

Privirile îi erau întruna atrase de chipul fetei. La micul dejun, când îi dădea marmeladă cu linguriţa, îi trasa din ochi linia maxilarului. La prânz, era preocupat până la obsesie de linia de la care îi începe părul deasupra frunţii. Când sosea de la Brandy Island, după ziua de lucru, nu era în stare să îşi mute ochii de pe arhitectura întortocheată a urechilor fetei. Cunoştea trăsăturile ei mai bine decât pe ale soţiei lui sau chiar pe ale sale. Era chinuit de ceva în ele, în ea însăşi, care părea să însemne mult pentru el, dacă măcar ar fi putut să-şi dea seama ce era. O vedea chiar dacă era departe. În tren, cu peisajul care se desfăşura în viteză în faţa ochilor, chipul ei se suprapunea cerului și câmpurilor. La birou, trăsăturile ei se aşterneau ca o pată de apă pe hârtia cu liste de cifre. Îl urmărea şi în vis. Tot felul de personaje, cunoscute sau nu, aveau chipul ei. Odată o visase pe Amelia, Amelia *lui*, cea adevărată, și până și ea avea chipul fetiţei. Se trezise cu faţa scăldată în lacrimi.

Dacă la început urmărise cu stăruinţă trăsăturile fetiţei, cu gândul că ar afla astfel cine ar fi ea, căutarea asta devenise treptat o încercare de explicare a fascinaţiei pe care o resimţea la vederea ei. I se părea că faţa fetei era modelul din care se trăgeau toate chipurile, până şi al lui. Nesfârşita contemplare a trăsăturilor ei îi şlefuise chipul până într-atât, încât era ca și cum s-ar fi oglindit în el, iar la vederea ei se recunoștea pe sine însuși. Așa ceva nu putea să-i mărturisească Helenei. Ea ar fi auzit tocmai ceea ce el gândea, că s-ar vedea pe sine în copila lui.

Era însă oare într-adevăr ceva cunoscut dinainte în înfăţişarea copilului ăstuia? Încerca să îşi spună că senzaţia unei recunoașteri trezite la vederea ei nu fusese decât ecoul natural al primei întâlniri. Era oare suficientă intensitatea cu care o privea ca să îşi dea seama de senzaţia de familiaritate resimţită? Fetiţa arăta nici mai mult, nici mai puţin, ca ea însăşi, și așa se face că aceasta era însăși cauza recunoașterii. Dar, ca să fie cinstit cu el însuși, nimic nu era chiar atât de limpede. Memoria nu reuşește să cuprindă într-un chip convenabil senzaţia. Era ca şi cum înfăţişarea copilei ar fi trezit în conștiinţa lui ceva care se potrivea atât cu măsura, cât şi cu forma imaginii păstrate în memoria lui, dar era răsucit sau de-a-ndoaselea. Ceva care semăna cu amintirea, geamăna ei, poate, dacă nu cu opusul ei.

Helena ştia că el nu crede despre fetiţă c-ar fi fata lor. Ştia pentru că el îi spusese asta încă din prima zi, de îndată ce rămăseseră singuri după ce o duseseră la culcare. Primise asta cu mirare, dar cel puţin în aparenţă fusese prea puţin tulburată.

— Doi ani înseamnă mult când e vorba de chipul oricărei fetiţe, îi spusese ea cu blândeţe. Trebuie să ai răbdare. Timpul o să-ţi înveţe inima s-o recunoşti. Îi pusese o mână pe braţ şi era prima oară, după doi ani, că nevastă-sa îl atingea în salonul lor, uitându-se drăgăstoasă la el.

— Până atunci, ai încredere în mine. *Eu* o recunosc!

Acum, când mai vorbeau despre asta, ea îl trata cu toleranţă binevoitoare pentru lipsa lui de încredere. Era fără importanţă, fără vreo consecinţă, faptul că tocmai dragul, prostuţul ei de soţ nu

era în stare să ţină pasul cu întâmplările. Nu făcea mare lucru ca să-l convingă. „Tot îi mai place mierea!“ remarcase ea la un mic dejun, sau „Ei bine, nici asta nu s-a schimbat!“ când fetiţa împinsese cât colo peria de păr. Dar, mai adesea, se mulţumea să îşi pună încrederea neclintită în posibilitatea ca scurgerea vremii să-l facă să îşi vină în fire. Îndoielile lui nu cântăreau nici cât un fulg sugera felul ei de a se purta, convinsă că ele aveau să fie măturate de primul curent puternic. Iar el nu punea asta pe tapet. Însă nu era pentru că i-ar fi fost teamă să o necăjească, dimpotrivă. „Vezi tu“, i-ar fi spus ea dacă el i-ar fi vorbit. „De fapt, o recunoşti! Acum îţi revine totul în memorie.“

Era felul acela de lucru încâlcit pe care îl încâlcești și mai mult dacă încerci să îl descâlcești şi, nu doar o dată, Vaughan ieşise din încurcătură cu o soluţie foarte simplă: de ce nu s-ar hotărî şi el să dea crezare? Sosind la ei în casă, fetiţa dezlegase un blestem, le înapoiase zilele încântătoare de fericire. Se duseseră anii de durere când, încătuşaţi în nefericire, nu se simţeau bine împreună. Copila îi adusese Helenei o bucurie fără margini, iar lui, ceva la care ţinea ca la o comoară, cu toate că nu era în stare să-i găsească un nume. În scurtă vreme ajunsese să se îngrijoreze dacă fetiţa nu prea mânca, era neliniştit dacă plângea noaptea, se bucura când ea îi întindea mânuţa.

Amelia dispăruse și venise fata asta. Soţia lui era încredinţată că e Amelia. Aducea oarecum cu Amelia. Viaţa, de netrăit mai înainte, era din nou plăcută. Ea i-o înapoiase pe Helena şi, mai mult, fetița însăşi găsise un loc în inima lui. Nu era peste măsură să spună că o iubea. Ar fi vrut el să fie Amelia? Da. Pe de o parte, dragoste, confort, fericire. Pe de alta, viaţa redevenea ce fusese… Atunci? Ce rost avea să rămână legat de o certitudine când curentul îl trăgea năvalnic în cealaltă direcţie?

Pentru el, nu era decât o pricină. Robin Armstrong.

„Trupul fetiţei are să fie găsit“, insista Helena. „Soţia lui și-a înecat copilul, știe toată lumea, și, când o să găsească și trupul, o să știe și el.“

Trecuseră două luni şi nu se găsea nici un trup.

Vaughan nu întreprinsese nimic. Om bun, cinstit și cuviincios, avea de gând să rămână cinstit și cuviincios. Pe de o parte era el şi era Robin Armstrong, pe de alta erau Helena şi fetiţa. Era nevoie de o încheiere convenabilă pentru toţi. Lucrurile nu puteau să rămână aşa, asta nu făcea bine nimănui. Era nevoie de o soluţie, iar el avea să facă primul pas, nu mai târziu decât în ziua aceea.

S-a spălat, s-a şters şi s-a pregătit de plecare. Trebuia să prindă un tren.

Cu toate că erau cunoscuţi drept Monty şi Mitch, părerea că ar fi numele unui circ ambulant de provincie dispărea la vederea plăcii de alamă fixate la uşa clădirii sobre din cartierul georgian al Oxfordului. Montgomery&Mitchell, Legi şi Comerţ. De la ferestrele lor nu se vedea Tamisa, prezenţa ei se simţea însă peste tot. Nu doar în fiecare încăpere, dar şi în fiecare sertar şi în fiecare dulap din fiece încăpere, pentru că era firma de avocatură căreia i se adresau toţi cei care făceau afaceri legate, într-un fel sau altul, de râu, de la Oxford în susul apei, pe mulţi kilometri. Domnul Montgomery nu era nici barcagiu, nici pescar, nici pictor de peisaje acvatice. La drept vorbind, de-a lungul unui an întreg, i se întâmpla să nu arunce nici măcar o privire râului și totuşi se putea spune cu mâna pe inimă că viaţa lui era Tamisa. Însă pe Tamisa domnului Montgomery nu curgea apă, curgeau venituri, uscate, e drept, pe hârtie, pentru că, zi de zi, o porţie din belşugul produs pe râu se revărsa în registrele contabile şi în conturile lui din bancă, drept care îi era foarte recunoscător. Îşi petrecea zilele întocmind cu deosebită satisfacţie acte de transport şi potrivind cuvintele scrisorilor de credit, iar când îi cădea în mână vreo rară şi valoroasă dispută care implica un caz de *force majeure*, adică o dificultate economică produsă de o situaţie imposibil de prevăzut, ceea ce se mai întâmpla uneori, inima i se umplea de fericire.

Pe trepte, Vaughan ţinea mâna pe clopoţel, dar încă nu-l făcuse să clincăne. Mormăia în sinea lui.

„Amelia“, a zis șovăielnic. Apoi, cam prea hotărât: „Amelia!“

De câte ori îi rostea numele, se silea să îl repete pentru că nu-i venea de la sine pe limbă, iar din pricina efortului suna forţat până şi pentru urechile lui.

„Amelia“, a zis şi a treia oară și, sperând că sună destul de bine, a tras de clopoţel.

Vaughan îşi anunţase vizita, aşa că era aşteptat. Cel care deschisese uşa şi îi ţinea haina era tocmai

băiatul care îl întâmpinase cu doi ani în urmă când venise acolo să rezolve problemele legale privitoare la răpirea fetei. Pe atunci, aproape un băieţel, acesta se arătase atât de tulburat în faţa vizitatorului a cărui profundă tristeţe i se citea pe faţă, încât n-a mai ştiut ce să facă. În ciuda durerii sufletești, Vaughan a ţinut să-i spună că era firesc să nu ştie cum să se descurce şi să se uite cu respect și calm la nebunul care tocmai îşi pierduse singurul copil. Astăzi, băiatul acela, pentru că tot nu era decât un băiat ceva mai mare, şi-a păstrat calmul politicos, i-a luat haina cum se cuvine și a atârnat-o în cuier, însă odată întors spre Vaughan, n-a mai fost în stare să se stăpânească.

— Ah, domnule, ce veşti bune! Ce întorsătură neașteptată! Trebuie că vă bucuraţi nespus, atât dumneavoastră, cât şi doamna Vaughan!

O strângere de mână nu e de conceput între un client de-al firmei Monty&Mitch şi băiatul care luase haina, însă însemnătatea zilei era atât de mare, cel puţin pentru băiat, încât Vaughan a catadicsit să i se ia mâna şi să-i fie strânsă energic.

— Mulţumesc, a murmurat el, iar dacă în acceptarea acestor felicitări inimoase se simţea o reţinere, băiatul era prea fraged ca să îşi dea seama, aşa că arăta foarte fericit în vreme ce-l conducea pe domnul Vaughan spre biroul domnului Montgomery.

Domnul Montgomery i-a întins mâna ca orice profesionist jovial.

— Îmi pare bine să vă văd din nou, domnule Vaughan. Ce să spun, arătaţi foarte bine!

— Vă mulţumesc. Aţi primit scrisoarea mea?

— Sigur că da. Trageţi un scaun şi povestiţi-mi totul. Dar mai întâi, un pahar de porto?

— Mulţumesc.

Vaughan şi-a văzut scrisoarea pe biroul lui Montgomery. În realitate, ea prezenta prea puţin, puţinul care putea fi dezvăluit fără consecinţe. Acum însă, pentru că o vedea pe masă, desfăcută, citită cu atenţie, s-a întrebat dacă n-ar conţine cumva puţinul care ar da pe faţă mai mult decât fusese în intenţia lui. Scrisul lui Vaughan era clar, elegant, oricine putea să îl citească şi cu josul în sus, astfel încât, în vreme ce Montgomery se ocupa de pahare, unele dintre frazele pe care le scrisese cu o zi înainte i-au atras atenţia. „Copila care a fost descoperită… fetiţa fiind acum în grija noastră… ar putea fi necesar să apelăm la serviciile dumneavoastră în legătură cu chestiuni privitoare…“ Nu erau întocmai expresiile unui om copleşit de fericire la întoarcerea copilului, şi-a dat el abia acum seama.

I s-a pus în faţă un pahar. A luat o înghiţitură. Au discutat despre porto, aşa cum se cuvine între oamenii de afaceri. Montgomery nu avea să deschidă el discuţia, ştia bine asta, dar deschisese o pauză, şi era limpede că îl aştepta pe Vaughan să o închidă.

— Îmi dau seama că, în scrisoarea de ieri, am istorisit evenimentele recente fără să clarific în ce domeniu aş putea avea nevoie de ajutorul dumneavoastră, a început el. E preferabil ca o seamă de amănunte să fie discutate între patru ochi.

— Chiar așa.

— Faptul în chestiune privește posibilitatea, puţin plauzibilă aş zice, însă care merită atenţie, ca o altă persoană să manifeste pretenţii privitoare la fetiţă.

Montgomery a aprobat, însă atât de puţin surprins, încât s-ar fi zis că se aştepta la o astfel de eventualitate. La aproape şaizeci de ani, avea faţa netedă a unui copil. Patruzeci de ani de exersare profesională a expresiei de jucător de pocher atrofiază muşchii feţei, care intră în funcţie odată cu îndoielile, cu grijile ori cu suspiciunile, încât acum devenise cu neputinţă de citit pe chipul lui altceva decât o permanentă bunăvoinţă.

— Un tânăr de la Oxford pretinde, cel puţin eu cred că *ar putea* să pretindă, că el este tatăl copiliţei. Soţia lui, de care era despărţit, a decedat la Bampton şi nu se ştie nimic despre copilul lui. Alice, fiica lui, era de aceeaşi vârstă şi a dispărut cam în acelaşi moment când – Vaughan vedea obstacolul în cale şi era pregătit să-l sară – a fost găsită *Amelia*. O coincidenţă nefericită, care a dus la naşterea unei incertitudini…

— Incertitudine…?

— După părerea lui.

— După părerea lui. Da. Mă rog…

Montgomery asculta cu o expresie de bunăvoinţă indiferentă.

— Tânărul în chestiune – numele lui este Armstrong –, nu şi-a văzut în ultima vreme nici soţia, nici copilul. De aici decurge inabilitatea lui de a fi în mod spontan sigur de identitatea acestui copil.

— În vreme ce, spre deosebire de el, dumneata eşti întru totul sigur de identitatea copilului. Întrebarea, pusă cu intonaţia unei afirmaţii, nu îi schimbase privirea cu nimic.

Vaughan a înghiţit în sec.

— Într-adevăr.

Montgomery surâdea senin, mult prea bine educat ca să facă vreo presiune privitoare la o afirmaţie îndoielnică a unui client.

— În acest caz, copilul este fiica dumneavoastră.

Asta suna în faţa întregii lumi ca o afirmaţie, numai că nesiguranţa din Vaughan l-a făcut să o perceapă ca pe o întrebare.

— Este (sare peste obstacol) Amelia.

Montgomery continua să zâmbească.

— Nici o urmă de îndoială, a adăugat Vaughan.

Zâmbetul nu i s-a stins.

Vaughan a simţit nevoia să adauge o vorbă ca să dea greutate afirmaţiei.

— Instinctul matern e foarte puternic, a încheiat el.

— Instinctul matern! a exclamat Montgomery încurajator. Ce poate fi mai desluşit? Desigur, a continuat el cu aceeaşi expresie, taţilor le aparţine dreptul de custodie asupra unui copil, dar totuşi, instinctul matern…! Nimic mai subtil!

Vaughan a înghiţit în sec. Şi s-a aruncat.

— E Amelia, a spus. N-am nici o îndoială!

Obrajii rotunjori şi fruntea netedă a lui Montgomery afişau o expresie mulţumită.

— Excelent, a zis el aprobator. Excelent. Ştiţi, eu am o bogată experienţă în compararea unor pretenţii care se bat cap în cap, privitor la diverse încărcături care se rătăcesc din vreun motiv sau altul. Nu vă simţiţi ofensat dacă mă folosesc de această experienţă, paralela e folositoare, în aprecierea procesului intentat de Armstrong împotriva dumneavoastră.

— Nu e nici un proces împotriva noastră. Nimic nu a fost formulat până acum. Fetiţa e la noi de două luni, iar el ne vizitează adeseori. Vine, o priveşte, dar nu pretinde că ar fi fata lui, nici nu declară că nu are vreo pretenţie. De fiecare dată când apare, sunt gata să aflu ce vrea, c-o fi una, c-o fi alta, însă de zis, nu zice nimic. Nu-mi vine să îl trag de mânecă să vorbească, ultimul lucru pe care l-aş dori ar fi să exprime precipitat o pretenţie, însă, de vreme ce până acum n-a rostit limpede „e a mea“, evident că el nu exclude posibilitatea inversă. Prefer să nu îl provoc, dar, în acelaşi timp, situaţia e neliniştitoare. Soţia mea…

— Soţia dumneavoastră…?

— Soţia mea a crezut la început că situaţia asta are să dureze până la găsirea fiicei lui. În fiecare zi ne-am aşteptat să auzim ceva despre un copil găsit, poate un corp în apă, însă aşteptarea n-a dus la nimic. Începem să fim tulburaţi de situaţia asta care rămâne nesoluţionată de atâta vreme, iar Helena îl compătimeşte, ea, care ştie atât de bine cât poate să fie de dureros să pierzi un copil. Ea îi tolerează vizitele repetate, deşi a fost depăşit momentul când s-ar fi putut să se mai capete vreo certitudine. Copilul lui nu mai e de găsit, iar mie îmi e teamă că disperarea la care poate duce durerea să nu îl împingă până acolo unde maşinaţiile propriei lui minţi să îl facă să creadă că Amelia ar fi copilul lui. Suferinţa e o forţă enormă, cine ştie până unde poate să-l poarte pe cel care îşi

pierde copilul…?! Poate să îşi imagineze orice mai degrabă decât să accepte moartea copilului, moartea singurului său copil.

În sfârşit, sărise cu uşurinţă obstacolul în faţa căruia se împiedica de câte ori trebuia să rostească numele Ameliei. Oricum, se descurca din ce în ce mai bine.

— Constat că înţelegeţi extrem de bine ce poate să gândească el în situaţia în care se află, domnule Vaughan. Prin urmare, trebuie să analizăm *faptele* în chestiune, pentru că numai *faptele* sunt cele care contează în faţa legii, şi să vedem care este ponderea cazului în principiu, în situaţia în care s-ar convinge să atace în justiţie ca să putem fi pregătiţi la momentul potrivit. Printre altele, ce are copilul de spus cu privire la această chestiune?

— Nimic. Fata n-a scos până acum nici o vorbă.

Domnul Montgomery a clătinat uşor din cap cu aceeaşi expresie senină, de parcă nimic n-ar fi fost mai firesc.

— Dar înainte de a fi răpită din casa dumneavoastră, poseda darul vorbirii?

Vaughan a aprobat.

— Dar fetiţa lui Armstrong, avea şi *ea* darul vorbirii?

— Îl avea.

— Înţeleg. Acum, să nu vă simţiţi ofensat, aduceţi-vă aminte că, dacă o tratez pe micuţa Amelia ca pe o încărcătură de mărfuri care s-a rătăcit şi apoi a reapărut, nu e vorba decât de experienţa mea. Ştiu, prin urmare, că se dă multă importanţă atât ultimului moment în care a fost văzută marfa înainte de dispariţie, cât şi primului moment când reapare. Asta e ceea ce ne indică, pe cât se poate afla, locul unde a fost marfa când a dispărut. Împreună cu o descriere pe cât de completă cu putinţă a mărfii înainte de dispariţie şi apoi la reapariţie, în general aceste elemente vor fi suficiente ca să arunce o lumină destul de corectă în faţa legii asupra încurcăturii produse de pretenţia celui care se declară posesorul mărfii.

A pus şi câteva întrebări. A întrebat cum arăta Amelia înaintea răpirii. A întrebat în ce împrejurări se pierduse fata lui Armstrong. A întrebat care erau împrejurările în care marfa, „Amelia“, a repetat el cu emfază, a fost găsită. A notat totul, a dat întruna din cap şi a continuat: Fata lui Armstrong, din toate punctele de vedere, a dispărut subit. Astfel de lucruri se întâmplă. A dumneavoastră a reapărut subit. Lucru mai des întâlnit. Dar unde fusese? Şi de ce s-a întors, sau de ce a fost adusă înapoi tocmai acum? Aceste întrebări rămân fără răspuns. Ar fi mai bine să avem un răspuns, dar dacă nu se poate, atunci trebuie să ne întemeiem pe alte probe. Aveţi nişte fotografii de-ale Ameliei dinaintea răpirii?

— Avem.

— Acum mai seamănă ea cu acele fotografii?

Vaughan a ridicat din umeri.

— Presupun că da… În felul în care fetiţele de patru ani seamănă cu ele însele când aveau doi ani.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Ochiul mamei vede că e acelaşi copil.

— Dar alt ochi? Un ochi care serveşte justiţia?

Vaughan n-a răspuns pe loc, iar Montgomery, ca şi cum n-ar fi băgat de seamă pauza, a continuat cu întrebările: Înţeleg perfect punctul dumneavoastră de vedere cu privire la copii, a spus el. Se schimbă. O încărcătură de brânză pierdută miercuri nu se transformă într-una echivalentă, de tutun, când reapare sâmbătă. Dar un copil, ah!, e cu totul altceva. Vă înţeleg punctul de vedere. Totuşi, ca să fim pregătiţi, păstraţi bine fotografiile şi notaţi totul, orice detaliu care ar demonstra că actuala Amelia şi Amelia de acum doi ani sunt unul şi acelaşi copil. E mai bine să fim pregătiţi.

A observat cât de mohorât devenise Vaughan şi i-a zâmbit încurajator.

— Dincolo de toate astea, domnule Vaughan, sfatul meu este următorul: Nu vă mai faceţi necazuri privitoare la tânărul domn Armstrong. Şi spuneţi-i doamnei Vaughan acelaşi lucru. Montgomery&Mitchel sunt aici să se necăjească în locul dumneavoastră. Ne vom ocupa de tot ce trebuie pentru dumneavoastră şi pentru *Amelia*. Căci există un lucru, un lucru de mare importanţă, care e în favoarea dumneavoastră.

— La ce vă gândiţi?

— Dacă ajungem la tribunal, cazul va dura foarte mult timp şi va avansa foarte încet. Aţi auzit vreodată de marele proces cu privire la Tamisa, între Coroană şi Corporaţia Londrei?

— Nu cred că pot să afirm c-aş fi auzit.

— Este un proces privitor la apartenenţa Tamisei. Coroana susţine că regina circulă pe Tamisa, că râul este esenţial pentru apărarea naţiei şi că, în consecinţă, Tamisa îi aparţine. Corporaţia Londrei răspunde că are drepturi de jurisdicţie asupra circulaţiei tuturor bunurilor pe Tamisa, în amonte şi în aval, astfel încât ei îi aparţine.

— Şi care a fost rezultatul? Cine deţine Tamisa?

— Cum să vă spun, procesul durează de vreo doisprezece ani şi vor mai trece încă vreo doisprezece până când vor fi epuizate toate argumentele. Ce este un râu? E o apă. Şi apa ce e? Esenţial, ploaie. Dar ploaia ce e? Păi, starea vremii! Cui îi aparţine starea vremii? Unde se va descărca norul care trece chiar acum pe deasupra capetelor noastre, în chiar această clipă? Pe un mal, pe celălalt, sau chiar în râu? Norii sunt purtaţi de vânt, care nu e proprietatea nimănui, aşa că ei zboară peste hotare fără paşaport. Ploaia conţinută în acel nor poate să pice în comitatul Oxfordshire sau în Berkshire, poate să traverseze marea şi să le ude leoarcă pe domnişoarele de la Paris, ce putem şti noi? Iar ploaia care cade în Tamisa a sosit cine ştie de unde! Din Spania, Rusia sau din… Zanzibar! Dacă or fi existând nori în Zanzibar. Nu, nu se poate spune că ploaia aparţine cuiva, fie acel cineva regina Angliei sau Corporaţia Londrei, oricum, nu mai mult decât s-ar putea captura fulgerele, care să fie apoi păstrate în seiful vreunei bănci, dar asta nu-i potoleşte!

Pe chipul lui Montgomery a apărut o subtilă notă de veselie. Era pe cât se poate de aproape de ceea ce Vaughan ar fi numit o faţă expresivă cu privire la el.

— Motivul pentru care vă spun toate astea este că încerc să ilustrez cât de lent merg lucrurile pe cale legală. Când Armstrong se va hotărî să pretindă că este copilul lui, dacă o va face vreodată, să evitaţi un proces. Daţi-i suma pe care o doreşte ca să se încheie problema. Va fi pe departe cu mult mai ieftin. Iar dacă nu va dori să primească bani, aveţi încredere în procesul Coroanei contra Corporaţiei Londrei. Procesul va dura, dacă nu o eternitate, măcar până creşte copilul. Încărcătura de care vorbeam, micuţa Amelia, va aparţine soţului ei înainte ca legea să decidă care dintre taţi este adevăratul ei posesor. Nu vă mai îngrijoraţi!

Vaughan era pe peronul gării din Oxford aşteptând trenul. În vreme ce Montgomery se ştergea din gândurile lui, şi-a amintit de ultima ocazie când aşteptase acolo un tren. Fusese în oraş ca să întâlnească un potenţial cumpărător pentru calea ferată îngustă pe care o folosise pentru transportul sfeclei de zahăr din câmp la distilerie, apoi se dusese să vadă unde se afla casa doamnei Constantine. O găsise. Fusese înăuntru. Se miră de el însuşi. Trecuse puţin timp de atunci, doar două luni, dar se întâmplaseră atât de multe lucruri de atunci încoace. Oare ce îi spusese ea? „Nu puteţi să continuaţi aşa.“ Asta era. Şi asta simţise şi el – până în măduva spinării simţise că ea avea dreptate. Să se fi întors la ea, aşa cum îi sugerase? Sigur că nu. Totuşi… După cum se desfăşuraseră lucrurile, nu mai avea nevoie. Lăsate în pace, lucrurile se aranjaseră singure, pe neaşteptate, ba chiar într-un chip miraculos, aducând fericire. Timp de doi ani fusese nespus de nefericit, iar acum, câtă vreme Armstrong avea să fie ţinut în frâu, nu mai vedea rostul. „Nu vă mai îngrijoraţi!“ zisese Montgomery. Aşa o să şi facă.

Chiar în momentul în care se simţise hotărât să o dea uitării pe doamna Constantine, îi veni brusc în minte chipul ei. Ochi care parcă înotaseră împotriva curentului vorbelor lui şi îi pătrunseseră în minte, în propriile gânduri… „Înţeleg“, spusese ea, şi fusese ca şi cum înţelesese nu numai vorbele lui, dar şi pe cele pe care nu le rostise.

Aducându-şi aminte de episodul ăsta acum, a simţit pe ceafă mângâierea unui înţeles şi a întors

capul. Aştepta să o vadă pe peron, în spatele lui.

Dar nu era nimeni acolo.

— Doamna Vaughan a dus-o pe Amelia la culcare, i s-a spus când a ajuns acasă.

A intrat în salonul cu tapet galben. Perdelele erau trase şi, în cămin, focul ardea de toată frumuseţea. Cele două fotografii ale Ameliei reapăruseră de câtăva vreme pe micul birou instalat lângă fereastră. Închisă în cadrul de sticlă, în primele zile după dispariţie, Amelia continua să-i privească. Privirea aceea de dincolo de luciul sticlei îi părea să fie a unei fantome şi îl consterna, astfel încât, incapabil să suporte, pusese fotografiile cu faţa în jos într-un sertar şi se străduia să le dea uitării. Când, într-un târziu, constatase că nu mai erau acolo, şi-a spus că fuseseră probabil luate de Helena şi duse în camera ei. Pe atunci nu mai intra în camera Helenei. În timpul nopţii îşi trăia fiecare durerea în colţul lui şi în felul lui, şi n-ar fi ieşit nimic bun dacă ar fi intrat în camera ei, cu indiferent ce rost. Odată cu fetiţa, reapăruseră şi fotografiile.

Şi-a plimbat privirea peste ele fără să vadă ceva.

De partea cealaltă a salonului erau câteva imagini, un portret cu Amelia aşezată şi o fotografie de familie, el în picioare şi Helena aşezată, cu Amelia în poală. S-a apropiat. Cu ochii închişi, a luat portretul şi se pregătea să-l privească.

S-a deschis uşa.

— Ai sosit acasă! Dragule, s-a întâmplat ceva?

El şi-a schimbat expresia.

— Ce? Ah, nu, nimic! Am fost la Montgomery. Pentru că tot eram acolo, i-am pomenit, însă doar în treacăt, de situaţia noastră faţă de Armstrong.

Ea l-a privit nedumerită.

— Am vorbit despre posibilitatea, teoretică doar, ca el să ridice pretenţii juridice privitoare la fetiţă.

— Nu se poate! Când vor găsi…

— Corpul? Helena, când ai de gând să renunţi la ideea asta? Au trecut două luni! Dacă nimeni nu l-a găsit încă, ce motiv ai avea să gândeşti că s-ar mai putea găsi ceva?

— Dar s-a *înecat* o fetiţă! Corpul ei nu poate pur şi simplu să *dispară*!

Fără voie, Vaughan a început să ofteze, dar şi-a reţinut suflarea. Altfel ar fi trebuit să înceapă discuţia. Oricum, trebuia să-şi păstreze calmul. Lent, a oftat.

— Totuşi, nu s-a găsit nimic. Trebuie să acceptăm faptul. Şi e probabil, până şi tu trebuie să admiţi ideea, că nu se va găsi nici un corp. Şi-a dat seama de tonul iritat cu care vorbea şi a făcut încă un efort să se calmeze. Draga mea, ce vreau să spun e doar că nu strică să fim pregătiţi. În caz de ceva.

L-a privit îngândurată. Nu obişnuia să o certe.

— Nu suporţi gândul c-ai putea s-o pierzi, asta e? A traversat încăperea, i-a pus mâna pe inimă şi i-a zâmbit cu tandreţe. Nu suporţi gândul c-ai putea s-o pierzi iarăşi. Of, Anthony! Ochii i s-au umplut de lacrimi care i-au şiroit pe obraji. Acum *ştii*. În sfârşit, ai recunoscut-o!

El a încercat să pună fotografia la loc şi să o ia în braţe. Mişcarea i-a atras ei atenţia spre obiectul din mâna lui. I-a luat fotografia din mână şi a privit-o cu dragoste.

— Anthony, te rog, nu te mai necăji! Probele de care avem nevoie sunt aici. I-a zâmbit. A întors fotografia ca să o pună la loc şi a exclamat uimită: Ce e?

— Priveşte!

S-a uitat şi el la ce îi arăta ea pe dosul cadrului.

— Doamne sfinte! „Henry Daunt, Oxford, portrete, peisaje, scene de la oraş şi de la ţară…“ a citit el cu glas tare. El e! Cel care a găsit-o!

— Nu l-am fi putut recunoaşte, cu rănile şi cu umflăturile alea. Ce ciudat…! Hai să-l invităm la noi! El a făcut mai multe fotografii, ţi-aminteşti? Noi am reţinut doar două, cele mai bune, dar mai fuseseră două. S-ar putea să le mai aibă.

— Dacă ar fi fost bune, le-am fi luat cu siguranţă.

— Nu neapărat. Ea a reaşezat fotografiile pe birou. Cea mai bună în privinţa cadrului poate nu-i şi cea în care i se vede faţa mai bine. Ori poate că eu m-am mişcat. Vorbind, a făcut o demonstraţie comică a acelei mişcări imaginare. Sau poate că tu te-ai strâmbat. Și i-a luat buzele între degete ca să-i compună o grimasă.

El s-a străduit să răspundă jocului ei cu un surâs bine- meritat.

— Vezi, și-a încheiat ea satisfăcută demonstraţia, acum zâmbeşti iarăşi. Aşa că ar fi mai bine să avem toate fotografiile, nu? În caz de ceva, așa cum zici. Sunt convinsă că nici domnul Montgomery n-ar gândi altfel.

El a încuviinţat, iar ea l-a cuprins cu o mână pe după umăr. Prin haină, el i-a simţit fiecare deget în parte și perniţa palmei. Încă nu se reobișnuise să îl atingă. Până și prin stofă şi poplin, mângâierea ei l-a umplut de fiori.

— Iar când o să fie aici, o să-l rugăm să ne facă alte fotografii. Mâna cealaltă i-a dus-o la ceafă și și-a plimbat un deget pe pielea dintre guler și păr. El a sărutat-o, şi gura ei era moale, uşor întredeschisă.

— Sunt atât de bucuroasă, a murmurat şi s-a lipit de el. Asta aşteptam de multă vreme. Acum suntem cu adevărat din nou împreună.

Cu capul în părul ei, el a susurat ceva nedesluşit.

— Fetiţa noastră doarme tun, a șoptit ea. Îmi ziceam că m-aș culca și eu ceva mai devreme.

Cu nasul îngropat în ceafa ei, i-a adulmecat mireasma.

— Da, a spus el. Şi a mai spus încă o dată. Da.

Povestea se împodobește

În săptămânile următoare scoaterii din Tamisa a misterioasei fetiţe, moartă mai întâi şi vie în cele din urmă, *Lebăda* făcuse afaceri excelente. Istoria se împrăştiase prin pieţe şi pe la colţuri de stradă. Era repovestită în familii prin scrisori de la mamă la fiică şi de la văr la văr. Era oferită străinilor pe peroanele gărilor, plimbăreţii o întâlneau întâmplător la întretăierile drumurilor. Cei care o auziseră o povesteau, fără îndoială, oriunde s-ar fi dus, astfel încât nu mai rămăsese nimeni în vreo trei comitate care să nu o cunoască într-una dintre versiuni sau într-alta. Mulţi dintre ei nu se lăsau convinşi până când nu vizitau hanul unde avuseseră loc întâmplările acelea extraordinare şi până când nu vedeau cu ochii lor malul unde fusese găsită fetiţa şi camera în care fusese depusă.

Margot hotărâse să deschidă şi sala de vară. Două câte două, fetele ei veneau la han să dea o mână de ajutor, iar clienţii casei se obişnuiseră cu prezenţa lor. Jonathan le bătea la cap, atât pe maică-sa, cât şi pe surori, să-l asculte când învăţa să spună poveşti, dar se opreau rar din treabă, pentru că timpul şi atenţia le erau întruna solicitate. „N-o să fiu niciodată în stare“, se plângea el, iar buzele i se mişcau când repeta doar pentru el povestea cu glas tare, dar se încurca din ce în ce mai rău, punea sfârşitul la început sau începutul la sfârşit, iar partea din mijloc, ei bine, lipsea.

Focul, făcut de Joe la unsprezece dimineaţa, era întreţinut până la douăsprezece noaptea, când grămada de băutori din sală începea să se subţieze.

Obişnuiţii casei nici n-au mai apucat să îşi plătească vreun pahar timp de săptămâni pentru că vizitatorii le ofereau

băutura în locul poveştii. Cu timpul, au învăţat să îşi cruţe glasul. Dacă ar fi fost după vizitatori, fiecare dintre martorii întâmplărilor din noaptea aceea ar fi trebuit să treacă de o masă la alta, în sala de vară, şi să dea întruna din gură. După vorba îndreptăţită a unuia dintre bătrânii cultivatori de măcriş, asta nu le-ar mai fi lăsat timpul să îşi bea paharul. Aşa că au pus la cale o rotaţie de doi câte doi. Unii se duceau în sala de vară şi povesteau vreme de o oră, apoi erau înlocuiţi de ceilalţi doi, iar primii se înapoiau la scaunele lor, în sala de iarnă, şi îşi astâmpărau setea.

În afară de povestea fetiţei, Fred Heavins croise o bună povestioară comică, a cărei poantă finală era „I-ho-ho! a râs calul“. O astfel de variantă bine întoarsă din condei mergea după zece seara, când istorioara fetiţei fusese repetată de douăsprezece ori, iar ascultătorii erau beţi. Din povestea asta, Fred s-a ales cu nenumărate mahmureli şi a întârziat atât de des la lucru, încât a fost ameninţat cu concedierea.

Newman, grădinarul familiei Vaughan, care fusese unul dintre obişnuiţii de vineri seara la *Leul Roşu*, unde cânta până răguşea, devenise client permanent la *Lebăda* şi îşi potrivea vorbele ca să spună şi el povestea. Se antrenase în faţa obişnuiţilor casei până când începuse să îşi încerce norocul în sala de vară, cu vizitatorii. Se oprea îndeosebi asupra unui episod la care fusese singurul martor – plecarea doamnei Vaughan de la Buscot Lodge după ce aflase noutatea salvării unui copil.

— Am văzut-o cu ochii mei, chiar c-am văzut-o! A fugit spre debarcader cât se poate de repede, iar când a ieşit pe apă cu barca ei mică şi veche, a luat-o din loc în susul apei ca un iepure… N-am mai văzut barcă să se mişte chiar aşa…

— Iepure în susul apei? a întrebat un argat de la o fermă.

— Da, şi când o vezi ce subţirică e…! Nu-ţi vine să crezi că o femeie poate să vâslească aşa de repede.

— Da, dar de ce zici „ca un iepure“?

— Pentru că aşa a fost. Vreau să spun că a fost iute ca un iepure.

— Înţeleg eu ce vrei să spui, sigur, dar nu poţi să zici c-a luat-o în susul apei ca un iepure.

— Şi de ce nu?

— Ai văzut tu vreodată un iepure vâslind?

Uimit din pricina exploziei de râs a celorlalţi, grădinarul s-a făcut roşu ca racul.

— Un iepure în barcă? Te-ai ţicnit?

— Păi, vezi, de-aia nu poţi să spui c-a luat-o în susul apei ca un iepure. Dacă un *iepure* nu poate să fugă iepureşte pe apă, cum ar putea doamna Vaughan? Ia gândeşte-te şi tu niţeluş la asta!

— Atunci, cum s-o mai povestesc?

— Mai întâi trebuie să te gândeşti *ce* animal poate să urce prin apă în mare grabă şi abia după aia s-o compari cu el. Nu-i aşa?

Au fost cu toţii de aceeaşi părere.

— Ce-ar fi dac-ai zice „ca o vidră“? a sugerat un tânăr barcagiu. Nici astea nu lenevesc.

Newman a dat semne de îndoială.

— Doamna Vaughan a luat-o „ca o vidră“ în susul apei?

Muncitorul nu s-a arătat prea mulţumit.

— Nu sună mai bine.

— Ba sună chiar mai prost…

— Şi-atunci cum naiba să-i zic, dacă nu merge nici ca un iepure şi nici ca o vidră? Ceva-ceva tot trebuie să zic!

— Aşa e, a interveni un barcagiu, iar vreo trei lopătari i-au dat dreptate.

— Ceva tot trebuie să spună.

S-au întors spre Owen Albright, care le-a împărtăşit ce gândea el că-i înţelept.

— Cred că trebuie să găseşti cu totul altceva. Ai putea să spui că vâslea în susul apei cât se poate de repede…

— Dar pe-asta a mai spus-o, a protestat muncitorul. „A fugit spre debarcader cât se poate de repede“, chiar aşa a zis. Ori, nu se poate să alerge cât se poate de repede spre debarcader şi pe urmă să tragă la rame cât se poate de repede în susul apei.

— Da’ , de fapt, chiar aşa a şi făcut, l-a pus la punct Newman.

— Nu!

— Aşa a făcut! Eram acolo! Am văzut-o cu ochii mei!

— Da, aşa s-o fi întâmplat, dar nu se cade să *povesteşti* în felul ăsta.

— Nu se cade să povestesc cum a fost? Cum de-ţi vine să zici aşa ceva?! Începe să-mi pară rău c-am spus toate astea. Povestitu-i o treabă mai grea decât credeam.

— E o artă, l-a liniştit Albright. O să-i dai tu de rost.

— Am ajuns la treizeci şi şapte de ani doar deschizând gura şi lăsând vorbele să zboare, şi pân-acum n-am avut nici un necaz din pricina lor. Doar de când am venit şi m-am aşezat aici. Nu ştiu dacă vreau să-i dau de rost. Nu, eu o să fac aşa cum am făcut şi pân-acum; vorbele mele o să iasă cum vor ele şi, dac-am zis că era iute ca un iepure pe apă, ca iepurele rămâne. Altfel, nu mai zic nimic.

Au schimbat toţi priviri, iar unul dintre lopătari a glăsuit în numele tuturor:

— Lăsaţi omul să vorbească! El a fost de faţă.

Şi lui Newman i s-a îngăduit să spună cu vorbe alese de el povestea plecării doamnei Vaughan de acasă.

Nu numai Newman şi Heavins repetau istoria şi o îmbunătăţeau. Îşi spunea iarăşi şi iarăşi povestea unul altuia

sau vizitatorilor, şi mereu apăreau noi amănunte. Amintirile erau comparate, se alegea ba una, ba alta. Se formau şi grupuri cu opinii contradictorii. Unii îşi aminteau fără umbră de îndoială că se pusese un fulg pe buzele fetiţei, până să fi fost dusă în camera lungă. Alţii erau încredinţaţi că numai răsuflarea bărbatului fusese cercetată cu fulgul. Felurite și nesfârşite ipoteze erau propuse ca să se poată da seamă de felul în care Henry Daunt izbutise să ajungă de la Stăvilarul Diavolului, la Radcot, câtă vreme zăcea lipsit de cunoştinţă într-o barcă spartă. Îmbunătăţeau şi lustruiau povestea, găseau momente în care un gest bine potrivit în restul poveștii aducea lacrimi în ochi, făceau pauze care să ţină ascultătorii lipiţi de scaune şi cu sufletul la gură. Dar nu-i găseau poveștii nici un sfârşit. Ajungeau ei la un punct, copilul părăsea *Lebăda* cu domnul şi doamna Vaughan, dar, acolo, povestea rămânea pe loc. Se mai întreba vreunul dacă fetiţa e Amelia Vaughan sau cealaltă copiliţă. Şi se întrebau cum se face că la început era moartă şi apoi iarăşi vie.

Răspunsuri la asemenea întrebări nu se găseau.

Privitor la prima întrebare – cine e fetiţa? –, opinia împărtăşită de cei mai mulţi înclina spre ideea că ar fi fata soţilor Vaughan. Revenirea unui copil care lipsise timp de doi ani, un copil pe care îl văzuseră cu toţii, era o poveste mult mai satisfăcătoare decât reapariţia unui copil pe care nu-l ştia nimeni şi care dispăruse doar de o zi. Noul mister îl reînvia pe primul, iar răpirea era repovestită de parcă n-ar fi avut loc decât în ajun.

— Dar atunci unde să fi fost ea în aceşti… câţi au trecut oare, doi ani?

— O să-i vie ei glasul la loc şi-atunci o să-nceapă să povestească, nu-i aşa?

— Şi-atunci o să fie de rău pentru cine-o fi fost ăla care a răpit-o.

— Fata aia care se îngrijea de copil, ea trebuie să fi fost, aş

pune pariu pe toată leafa mea pe-o săptămână. Voi vă mai aduceţi aminte de ea?

— Fata aia, Ruby, care ieşise noaptea din casă?

— Aşa zice ea! Că s-ar fi dus la plimbare pe mal la miezul nopţii. Păi, cum să crezi una ca asta? Ce fată se duce la plimbare pe malul râului la miezul nopţii? Şi încă la solstiţiu.

— La solstiţiu sunt şi ţiganii pe-acolo. Trebuie că ei au aranjat totul împreună cu ea, chiar aşa a fost. Ruby şi ţiganii, ţineţi minte ce vă spun! Când o să înceapă să vorbească fetiţa, o să fie vai şi-amar de capul cuiva…

Atât povestea fetiţei răpite, cât şi cea a fetiţei găsite aveau sfârşituri care se pierdeau în depărtare, dar dacă ele s-ar fi putut împleti, se părea că amândouă s-ar apropia de un final, iar asta era bine.

Cât despre a doua întrebare, ea dădea naştere la dezbateri lungi şi bine stropite cu băutură.

Erau unii cărora lumea li se părea o şaradă atât de încâlcită, încât se minunau, fără să simtă nevoia să-i desluşească tainele. Temeiul vieţii lor era uimirea cu care priveau viaţa. Unul dintre ei era Higgs, lopătarul. Leafa lui, care de vineri trebuia să-i ajungă o săptămână, se termina marţea pe-nserat. Datoria lui la *Lebăda* depăşea de departe halbele pe care îşi amintea să le fi băut acolo. Nevastă-sa, pe care n-o bătuse decât sâmbăta, şi nu chiar de fiecare dată, fugise fără motiv după vărul brânzarului. Faţa la care se uita când stătea mohorât, cu ochii la curgerea apei, fără pâine, fără bere care să-i potolească foamea şi fără nevasta care să-i ţină de cald, nu era a lui, era chipul lui taică-său. Viaţa întreagă părea să fie un mister de îndată ce încerca să se afunde câtuşi de puţin dincolo de suprafaţa ei, pricini şi urmări o luau adesea razna şi se învălmăşeau. Dincolo de aceste uluiri zilnice, povestea care îl umplea de mirare, cea a fetiţei care murise, însă trăia, era pentru el o alinare, pentru că arăta fără putinţă de tăgadă că viaţa nu era de înţeles şi că, prin urmare, n-avea rost să te

căzneşti să-i afli rosturile.

Unii dintre povestitorii cu ceva mai multă fantezie, dacă nu cumva doar necinstiţi, născoceau felurite amănunte, în strădania de a găsi un răspuns cât de cât credibil la întrebare. Fratele unui barcagiu își petrecuse noaptea marelui eveniment cu o femeie. Necăjit că nu fusese de faţă, a întors paguba în câștig într-o versiune pentru care tocmai absenţa de la han îi oferise norocul explicaţiei raţionale. „Nici vorbă să fi fost moartă“, spunea. „Dacă eram eu acolo, le deschideam ochii. Totul e în ochi. E destul să te uiţi în ochii cuiva şi afli pe loc dacă e mort sau viu. Vedeţi, mortul își pierde vederea!“

Urechile se ciuleau şi capetele se ridicau pe loc. Pentru cei care nu înghiţeau o poveste cu goluri, cu chestii de necrezut, unde realitatea o ia la vale, era cea mai simplă cale să se descotorosească de încordarea creată de întâmplare. Vreo doi dintre povestitori au fost atraşi de această cale lipsită de primejdii, iar versiunile lor au părăsit drumul de până atunci.

— A fost adusă la han aproape fără suflare, a încercat unul apa cu degetul, însă asta a făcut de îndată loc la atâtea priviri dezaprobatoare şi la atâtea strâmbături, încât omul a fost luat deoparte ca să fie lămurit. La *Lebăda* erau reguli; povestitul era una, minciuna alta, iar ei fuseseră toţi acolo. Ei *ştiau*.

După câteva luni de povestit şi de repovestit, nu erau semne de stabilizare a poveștii. Dimpotrivă, întâmplarea cu fetiţa înecată care trăia rămăsese încurcată, îi lipsea o încheiere, era departe de ce ar fi trebuit să fie o poveste. La *Lebăda* se vorbea despre familia Vaughan, despre familia Armstrong, despre moarte şi despre viaţă. Erau cercetate toate întemeierile și toate slăbiciunile fiecărei pretenţii şi ale fiecărui pretendent. Povestea era întoarsă pe-o parte și pe cealaltă, sucită cu susul în jos şi întoarsă la loc, iar la sfârşit nu se afla nimeni mai departe decât fuseseră la început.

— E ca supa de oase, a zis într-o seară Beszant. Îţi lasă gura apă de la mirosul de măduvă, dar de mestecat n-ai nimic, şi chiar dacă îţi pui în strachină de şapte ori la rând, eşti la fel de

flămând pe cât erai când te-ai aşezat la masă.

Ar fi putut să o lase baltă. Ar fi putut să renunţe la povestea asta, la fel ca la toate poveştile care se ivesc nu se ştie de unde şi care nu duc nicăieri. Dar, printre vorbe şi la sfârşitul vorbirii, când vocile se stingeau şi consfătuirile se încheiau, în liniştea adâncă întinsă dincolo de orice fel de poveste, plutea spre ei fetiţa însăşi. În această încăpere, în acest han, ei au văzut-o moartă şi au văzut-o vie. De neînţeles, de neatins, de neexplicat, cu toate astea un lucru era limpede: fetiţa asta era povestea lor.

Numărătoarea

La vreo patruzeci de kilometri în josul apei, la cel mai cunoscut şantier de ambarcaţiuni din Oxford, constructorul în persoană a mâzgălit o semnătură indescifrabilă drept recipisă de plată a facturii finale şi, cu o înclinare a capului, a pus un lanţ de chei strălucitoare pe birou. Mâna lui Henry Daunt le-a acoperit de îndată.

La întoarcerea în oraş, după întâmplările prin care trecuse în noaptea solstiţiului, Daunt şi-a pus în ordine o seamă de lucruri. A închiriat casa în care locuise împreună cu soţia lui până la moartea ei şi s-a mutat în camera de deasupra atelierului lui de pe Broad Street. Ducea o viaţă spartană de văduv, nu avea decât un pat, o oală de noapte şi o masă pe care erau puse un urcior şi un lighean. Mânca la măcelăria de la colţul străzii. Banii chiriei şi economiile se duseseră pe construcţia vasului. Daunt avea un plan.

Câtă vreme rămăsese inconştient, adică între cea mai scurtă zi a anului şi următoarea, îşi pusese şi gândurile în ordine. În patul de la *Lebăda* îi venise o strălucită idee originală, care asocia într-un singur proiect cele două mari iubiri ale lui, fotografia şi râul. Avea de gând să realizeze un album de fotografii care să îşi poarte privitorul într-o călătorie de la izvorul Tamisei până la estuar, dacă nu, măcar până la Londra, cu toate că ar fi putut să fie, în cele din urmă, chiar câteva volume, dintre care primul să înfăţişeze numai porţiunea de la Trewsbury Mead până la Oxford. Esenţial era să se pună pe treabă. Ca să ducă proiectul la bun sfârşit avea nevoie de o barcă şi de o cameră obscură portabilă. Cele două puteau să fie şi ele asociate într-una singură. La prima vizită făcută constructorului de ambarcaţiuni căruia avea să-i prezinte ce i-ar fi fost de trebuinţă, faţa îi era încă plină de urme verzui, negre şi violete, pe lângă dunga roşie care îi cresta obrazul şi buza. Întâmplarea făcuse să se afle în şantier o ambarcaţiune aproape terminată, al cărei comanditar nu fusese în stare să achite o ultimă rată. Vasul era întocmai ce îşi dorea şi, ca să-i fie respectate toate cerinţele, nu fuseseră necesare decât unele finisări şi câteva garnituri. Acum, trei luni mai târziu şi cu cheile obiectului investiţiei în buzunar, îşi recăpătase înfăţişarea obişnuită, iar cicatricea de pe obraz era roz şi doar vag însoţită de câteva perechi de puncte, unde fusese rana cusută.

Pe tot drumul în susul apei, Daunt şi ambarcaţiunea lui au stârnit curiozitatea. Vopseaua strălucitoare, albastru cu alb, şi garniturile de alamă şi de lemn de cireş erau motive suficiente pentru asta, însă vasul prezenta câteva originalităţi care nu mai fuseseră văzute vreodată.

— *Collodion*? se mirau cei care ştiau să citească. Ce soi de nume o mai fi şi ăsta?

El arăta decorul ornamental galben-portocaliu care îi înconjura numele şi profesia pictate pe latura vasului.

— Este culoarea colodiului. Care e otrăvitor. Care poată să ia foc, ba chiar să

explodeze fără vreun semn prevenitor. Iar dacă îl miroși prea mult, vai şi-amar! Însă aplică-l pe sticlă, expune sticla la lumină şi, ei bine, atunci, *atunci*, ai să vezi ce magie! Colodiul este substanţa care scoate la lumină toată arta şi toată ştiinţa mea. Fără el nu poate exista fotografia.

— Şi toate alea ce sunt atunci? întrebau cei de pe mal arătând cu mâna barele şi cutiile aplicate grijuliu pe pereţii exteriori ai cabinei.

Iar el explica. Era materialul lui fotografic.

— Şi chestia aia ce mai e? voiau ei să afle.

Fixat pe acoperişul cabinei era un cvadriciclu vopsit în culorile vasului.

— Îmi foloseşte când mă deplasez pe ţărm. Iar cutia asta de aici e folosită şi ca remorcă, pentru transportul materialului, când debarc.

Cei mai atenţi au observat că pe dinăuntrul cabinei erau obloane şi perdele.

— E camera obscură, le-a explicat el, pentru că ajunge o singură rază de lumină ca să distrugă o fotografie înainte să o fi terminat.

S-a oprit adesea ca să poarte astfel de conversaţii, a oferit multe cărţi de vizită şi a programat atât de multe întâlniri, încât la sosirea lui *Collodion* în susul apei, la Buscot şi la Radcot, şi-a dat seama că ambarcaţiunea lui era pe cale să îşi plătească singură costul construcţiei. Însă înainte de începutul acestei noi perioade a întreprinderii lui mai avea unele datorii. Venise să le mulţumească oamenilor cărora le datora viaţa. Venise special ca să meargă la *Lebăda*, însă mai înainte de orice, în acest loc.

Era o căsuţă îngrijită, într-un loc liniştit, pe malul râului. Grădina era bine întreţinută, uşa de la intrare era vopsită în verde şi pe coş ieşea fum. Vreo zece metri mai departe era un loc bun de ancorare. A legat vasul, iar la întoarcere şi-a bătut mâinile înmănuşate una de alta ca să le încălzească, apoi a ciocănit. Uşa a fost deschisă de o femeie cu frunte desenată simetric, nas puternic, bine format, şi o faţă colţuroasă.

— Miss Sunday!

Nu se aşteptase la *această* înfăţişare… Şi-a schimbat poziţia, curios să constate schimbările produse de modificarea căderii luminii; o umbră îi acoperea acum obrazul. A resimţit un fior.

— Domnule Daunt!

Rita a făcut un pas în faţă, l-a privit cu atenţie încordată, de parcă ar fi vrut să îl sărute; se uita însă cu un ochi bine antrenat la cicatricea care îi brăzda obrazul. Apoi a atins-o cu vârful degetului şi i-a pipăit relieful. Şi-a arătat mulţumirea cu o uşoară mişcare a capului.

— E bine, a zis cu hotărâre în glas şi a revenit la poziţia dintâi.

Preocupat mai cu seamă de imagini, el şi-a regăsit în sfârşit vocea.

— Am venit să vă mulţumesc.

— Aţi mai făcut-o.

Era adevărat. Trimisese nişte bani, mulţumise în scris pentru îngrijiri şi o rugase să-i transmită noutăţi privitoare la fetiţa care murise, dar trăia. Ea i-a răspuns printr-o scrisoare de o perfectă claritate, mulţumind pentru bani şi comunicând ce ştia despre progresele copilului. Totul s-ar fi putut opri aici, însă el continua să fie tulburat de femeia care pentru el rămăsese un mister vizual. Avusese încă ochii umflaţi şi acoperiţi la întoarcerea acasă, unde îl condusese unul dintre asistenţii lui venit să îl caute. Îi trecuse apoi prin cap că proprietarii *Lebedei* ar aprecia să le facă o fotografie și să le-o ofere drept mulţumiri pentru ospitalitate. I s-a părut firesc să profite de ocazie și s-o viziteze pe infirmieră.

— M-am gândit că v-ar face plăcere să vă fac o fotografie. Un semn de recunoștinţă.

— Astăzi pică prost, i-a răspuns vocea calmă de care îşi amintea. Sunt ocupată.

El a observat umbra vagă de pe o latură a nasului ei şi, gândind că ar trebui accentuată, s-a înfrânat cu greu să nu ia capul femeii între mâini și să îl rotească în direcţia potrivită.

— E păcat de o lumină atât de bună!

— Iar eu am aşteptat temperatura potrivită, a zis ea. Ziua asta e cea bună. Nu-mi îngădui să o irosesc.

— Ce aveţi de făcut?

— Un experiment.

— Cât timp poate să dureze?

— Şaizeci de secunde.

— Mie îmi trebuie doar cincisprezece. Dacă le căutăm bine, am găsi cu siguranţă de-a lungul zilei de azi cele şaptezeci şi cinci de secunde.

— Presupun că cele cincisprezece secunde reprezintă timpul de expunere. Dar cât ia instalarea materialului? Şi developatul?

— Dumneata o să mă ajuţi pe mine, şi eu pe dumneata. O să meargă mai iute în doi.

Ea şi-a aplecat capul într-o parte şi s-a uitat la el, cântărindu-l din ochi.

— Vă oferiţi să mă ajutaţi cu experimentul?

— Da. În schimbul unei fotografii.

Fotografia, care ar fi trebuit să fie un cadou, o dorea acum pentru el însuși.

— E *posibil*. Chiar preferabil. Dar o să *vreţi* să…

— O să vreau.

Ea l-a privit, iar o schimbare în expresia ei i-a dat a înţelege că se stăpânea să nu zâmbească.

— Prin urmare, dumneata o să fii subiectul experimentului meu dacă eu primesc să fiu subiectul fotografiei dumitale, am înţeles bine?

— Perfect.

— Dumneata eşti un om curajos, dar şi cam necugetat, domnule Daunt. Batem palma. Să începem cu fotografia, de acord? Lumina se poate schimba, dar temperatura apei nu se poate schimba prea mult.

Salonaşul Ritei era o cutiuţă zugrăvită în alb, cu multe rafturi de cărţi şi cu un fotoliu albastru. Lângă fereastră, o masă simplă de lemn era încărcată cu teancuri de cărţi şi de foi acoperite cu un scris grăbit, dar citeţ.

Rita l-a ajutat să transporte nişte cutii de pe *Collodion* şi a arătat interes faţă de instalarea aparatului de fotografiat. Când pregătirile au fost terminate, el a aşezat-o la masă, cu peretele alb drept fundal.

— Puţin aplecată spre mine… Şi cu bărbia sprijinită în mână. Da, aşa e bine.

Rita nu purta îmbrăcăminte la modă, aşa cum ar fi cerut clienţii obişnuiţi, nici vreo broşă care să prindă lumina, nici guler alb, nici manşete de dantelă. Rochia ei avea culori întunecate, fără nimic deosebit. Nici un fel de podoabe, de altfel cu totul fără rost. Pentru el, importante erau simetria liniilor unde tâmplele întâlnesc părul, arcul pronunţat al frunţii, umbra orbitelor şi profunzimea ochilor gânditori.

— Nici o mişcare câtă vreme număr!

Nu s-a clintit timp de cincisprezece secunde câtă vreme a privit-o prin lentilă.

Portretele lui cele mai bune, aproape identice cu modelul, erau ale unor oameni placizi, care treceau lent de la o stare la alta. Aparatul de fotografiat nu era favorabil persoanelor pline de vioiciune. Le pierdea trăsăturile caracteristice, tot ce prindea era un manechin de ceară perfect asemănător, însă lipsit de viaţă.

Rita nu căsca ochii, nici nu clipea nervos, aşa cum se întâmpla adesea cu cei care se fotografiau pentru prima oară. Ea îşi îndreptase privirea spre aparat cu un calm desăvârşit. De sub acoperitoarea aparatului, el i-a simţit scurgerea neîncetată a gândurilor pe chipul neclintit. La capătul celor cincisprezece secunde, el şi-a dat seama că nu făcuse o fotografie, ci o mie.

— Acum vii cu mine, i-a spus, în vreme ce scotea placa fotografică, închisă într-o cutie ca să nu fie atinsă de lumină. Vreau să vezi cum se face.

S-au dus în grabă la *Collodion*. El purta atent placa, iar ei nu i-a trebuit ajutor ca să urce la bord. În cabină, obloanele blocau lumina zilei. El a aprins o lumânare, a pus peste ea un clopot de sticlă roşie şi a închis uşa. Mica încăpere era scăldată într-o lumină roşie. Au rămas unul lângă altul, proptiţi în faţă de masa de developare pe care o extinsese, iar în spate, de bancheta pe care putea să doarmă dacă îşi petrecea noaptea la bord. Tavanul de scânduri al cabinei era la doar câţiva centimetri deasupra capului şi se simţea legănatul domol al râului. Daunt s-a făcut că nu ia în seamă apropierea dintre corpurile lor, locul unde şoldul ei îngusta distanţa, cel unde talia o mărea şi umărul o reducea la mai nimic. A amestecat lichide din trei sticluţe într-un vas minuscul de doi centimetri şi jumătate, iar în aer s-a răspândit izul de oţet de mere şi de cuie ruginite.

— Sulfat de fier? a întrebat ea adulmecând aerul.

— Împreună cu acid acetic şi apă. Amestecul e roşu nu numai din pricina luminii roşii.

A lăsat să alunece placa de sticlă din cutie. A ţinut-o cu grijă în mâna stângă şi, peste ea, a vărsat puţin lichid roşu, apoi, cu o mişcare elegantă, fluidă, economică, a întins amestecul pe toată suprafaţa.

— Priviţi! Imaginea începe să apară aproape imediat, părţile deschise mai întâi, dar acum arată ca nişte linii întunecate… Linia asta e un pomet de-al dumitale peste care a căzut lumina intrată pe fereastră… Acum apare şi restul, mai întâi neclar, apoi…

Vocea i s-a stins în vreme ce priveau amândoi cum apărea înfăţişarea ei pe sticlă. Stăteau aproape lipiţi unul de altul în lumina roşie, atenţi la apariţia umbrelor şi a liniilor pe sticlă. Daunt a resimţit o crampă în stomac, cum e cea de spaimă când se pregătea să se arunce în apă. Semăna cu ce simţise, adolescent fiind, când sărise în râu din punctul cel mai înalt al unui pod. Îşi cunoscuse nevasta la patinaj, într-o iarnă când Tamisa îngheţase. Alături de ea lunecase fără să-şi dea seama înspre dragoste, dacă dragoste fusese, şi nu doar vreo rudă mai îndepărtată. De data asta se aruncase în gol, şi nu semăna cu nimic altceva.

Apoi Rita şi-a făcut apariţia în întregime pe sticlă. Chipul îi era conturat de lumină şi de întuneric, orbitele, în umbră, pupilele, pline de taină. A simţit că puţin lipsea să nu înceapă să plângă. Părea să fie cel mai reuşit portret din câte făcuse vreodată.

— Trebuie să vă mai fotografiez, a zis el clătind placa.

— Dar ce-i rău la poza asta?

Nimic nu era rău. Însă dorea să o fotografieze din toate unghiurile, în toate luminile posibile, în toate dispoziţiile şi în toate poziţiile. O voia cu părul despletit, cu părul bine pieptănat pe spate, sau ascuns sub pălărie; o voia într-o cămaşă albă descheiată la gât, înfăşurată într-o pânză de culoare închisă; o voia în apă, ori rezemată de un trunchi de copac, ori pe iarbă… Erau o mie de fotografii care aşteptau să fie făcute. Iar el le voia pe toate.

— Nu-i nimic rău. Tocmai de-aia am nevoie de mai multe. A băgat placa într-o tăviţă cu cianură de potasiu. Aşa, va dispărea nuanţa albăstruie. Vezi dumneata? Se transformă în alb şi negru şi nu se mai schimbă.

Lângă el, în lumina aceea roşie, Rita a privit cu interes transformarea, în vreme ce, prin vâscozitatea lichidului, ochii ei de pe placa de sticlă continuau să privească gânditori, aşa cum aveau să o facă de-acum înainte şi până în ultima clipă a vieţii acelei plăci.

— Pe unde zboară gândurile dumitale?

Ea i-a aruncat o privire grăbită, de parcă i-ar fi cântărit încrederea.

— Dumneata ai fost acolo de la început, a început ea să răspundă. Presupun că fetiţa n-ar fi fost printre noi dacă n-ai fi fost acolo, aşadar… Şi i-a povestit în amănunţime, calm, ce i se întâmplase cu cel care, cu câteva săptămâni mai înainte, îi ţinuse calea pe poteca de pe mal.

Daunt a ascultat cu mare atenţie. Tulburarea resimţită la ideea că Rita fusese agresată l-a împins instinctiv să spună o vorbă prietenească, dar povestirea Ritei era atât de concisă, iar felul ei de a povesti, atât de calm, încât o astfel de manifestare ar

fi părut nelalocul ei. Dar n-a putut să asculte până la capăt fără un gând de protecţie.

— V-a rănit?

— Am avut vânătăi pe braţ şi mâinile zgâriate. O nimica toată.

— Aţi anunţat că se află un agresor prin preajmă?

— Am spus totul la *Lebăda* şi le-am făcut cunoscut soţilor Vaughan interesul pe care persoana aceea îl manifestase faţă de copil. Se gândiseră ei încă de pe atunci să pună zăvoare la obloanele de la ferestre, dar asta i-a hotărât să o facă.

Dat fiind că nu era momentul de politeţuri gratuite, a lăsat-o pe Rita să-l orienteze în analiza faptelor.

— Mirosea a drojdie de bere şi a fructe…

— Să fi fost brutar şi hoţ în acelaşi timp? Nu pare credibil. Mai degrabă o distilerie, poate?

— Şi eu m-am gândit la asta.

— Cine se ocupă de distilatul alcoolului prin zonă?

Ea a zâmbit.

— Iată o întrebare la care nu e lesne să dai un răspuns. Nimeni şi toată lumea, aş zice.

— Se produce mult alcool ilicit pe-aici?

Ea a făcut un semn afirmativ din cap.

— Mai mult ca de obicei, vorba lui Margot. Numai că nimeni nu ştie de unde vine. Sau nimeni nu vrea să spună.

— N-ai putut deloc să-i vezi faţa?

Daunt, pentru care vederea însemna totul, s-a încruntat.

— Avea nişte mâini neobişnuit de mici şi era mai scund cu un cap decât mine.

El a privit-o întrebător.

— Vânătăile lăsate de degetele lui, acolo unde mă apucase de braţ, erau mai mici decât m-aş fi putut aştepta, iar vocea i-am auzit-o venind de jos, mai jos de urechea mea, ba chiar i-am simţit borul pălăriei aici.

Şi i-a arătat unde.

— Înseamnă că-i un om scund.

— Dar puternic.

— Şi ce e de înţeles din întrebările lui?

Rita îşi privea portretul în care părea căzută pe gânduri.

— Tocmai la asta mă gândeam adineauri, în timp ce pozam. Câtă vreme vrea să afle dacă fata vorbeşte înseamnă că e interesat de spusele ei. Poate că i-o fi frică de ce-ar putea povesti; asta trezeşte ideea că are ceva de ascuns privitor la copil. Poate că din pricina lui era în apă.

Avea în glas o notă de neterminare a gândului. Daunt a aşteptat. Ea a continuat, vorbind lent şi cu grijă, de parcă mai cântărea în minte totul:

— Îl mai interesa şi perspectiva revenirii graiului ei. Ceea ce ar putea să sugereze că îl interesează mai degrabă ce-o să se întâmple. O fi având vreun plan. Ceva care depinde de tăcerea ei.

El a aşteptat-o să îşi pună gândurile în ordine.

— Ce să fie? Trecutul, viitorul? S-ar putea să fie primul, eu înclin spre al doilea. Trebuie să aşteptăm până la solstiţiul de vară şi poate vom afla mai multe.

— De ce tocmai solstiţiul de vară?

— Se vede că el se aşteaptă ca până atunci să se limpezească situaţia, dacă vorbeşte sau nu. După doctorul de la Oxford, până atunci muţenia dispare ori devine permanentă. E o prostie, fără îndoială, dar agresorul nu m-a-ntrebat ce cred, şi nici eu nu i-am spus. I-am zis doar ce părere a avut doctorul. Şase luni de la înec, dacă e să-l numim aşa, ne duc la solstiţiul de vară. Că va vorbi sau nu până atunci se pare că e alternativa declanşării unei acţiuni.

Ochii li s-au întâlnit în lumina roşie tremurândă.

— N-aş vrea să i se întâmple ceva, a zis el. Când am văzut-o prima oară… doream…

— Să o păstrezi.

— De unde ştii?

— Toţi au simţit acelaşi lucru. Soţii Vaughan o vor, familia Armstrong o vrea, Lily White o vrea. Jonathan a plâns când au luat-o de la *Lebăda*, iar Margot era mai mult decât gata să o țină. Ce să zic, până şi cultivatorii de măcriş ar fi luat-o acasă la ei şi ar fi crescut-o, dacă nu se găsea altcineva. Până şi eu…

Ceva a tremurat în ochii ei preț de o clipă, apoi s-a dus.

„Eu îmi doresc privirea asta cu tot dinadinsul“, se gândea el.

— Prin urmare, desigur c-ai vrut acelaşi lucru, a continuat ea calm. La fel ca noi toți.

— Aș cere îngăduinţa să mai fac o fotografie. Mai e lumină pentru încă una.

A ridicat clopotul roşu, a stins lumânarea, iar Rita s-a aplecat să deschidă obloanele. Ziua era umedă, rece şi cenuşie, iar apa, o placă rece de fier.

— Ai primit să-mi dai o mână de ajutor la experimentul meu.

— Şi ce ar trebui să fac?

— Când o să-ţi spun ce, s-ar putea să te răzgândeşti.

I-a spus ce intenţii are, iar el a privit-o fix.

— De ce naiba vrei să fac una ca asta?

— E așa de greu de ghicit?

Ba bine că nu.

— E vorba de ea, nu-i aşa? De inima ei, care îşi încetinise bătăile. Vrei să ştii din ce pricină s-a întâmplat asta.

— Mă ajuţi?

Prima parte a fost simplă. Pe masa de bucătărie, în vreme ce fierbea apa, i-a prins încheietura mâinii şi, cu cealaltă, a ţinut ceasornicul. Timp de şaizeci de secunde au rămas în tăcere, iar ea i-a numărat pulsul. La sfârşit a făcut o notă cu un creion pe care-l ţinea atârnat de gât cu o sforicică.

— Şaptezeci de bătăi pe minut. Cam mult. Poate că e doar din pricina anticipării.

A turnat apa într-o cadă de tablă lângă sobă.

— Nu-i chiar aşa de fierbinte, a zis el încercând-o cu degetul.

— Călâie e mai bine. Acum, eşti gata? Eu mă întorc cu spatele.

În vreme ce ea privea pe fereastră, el a rămas în cămaşă şi izmene, apoi şi-a pus haina.

— Gata.

Era frig şi picioarele goale i-au îngheţat pe pământul tare. Râul curgea lin, doar din când în când oglinda apei se încreţea din pricina turbulenţelor din adânc. Rita s-a urcat în bărcuţa ei şi a avansat câţiva metri. Apoi a intrat cu botul bărcii între trestii ca să îi dea oarece stabilitate, a pus termometrul în apă şi a notat temperatura.

— Perfect! a strigat ea. Sunt gata când eşti gata.

— Cât durează?

— Un minut, aş zice.

Daunt şi-a scos haina şi cămaşa. A rămas în izmene şi şi-a amintit că, după ce rămăsese văduv, gândul că s-ar putea să se găsească aproape gol în faţa unei femei era de neînchipuit.

— Totul e gata, a zis ea cu o voce de un calm imperturbabil şi cu ochii la ceas, nu la el.

El a intrat în apă. Primul contact i-a crispat tot trupul de parcă i se scurtaseră oasele. Şi-a încleştat fălcile şi a înaintat trei paşi. Unda îngheţată îl înghiţea puţin câte puţin. Incapabil să accepte răceala apei urcând treptat pe părţile mai sensibile, a ales şocul scufundării dintr-o mişcare şi a îndoit genunchii. Cufundat până la gât, i s-a tăiat respiraţia, dar nu mică i-a fost mirarea că i se umflă pieptul strâns în gheara apei. Cu câteva mişcări ale braţelor, s-a apropiat de barcă.

— Încheietura mâinii, i-a cerut ea.

El a ridicat o mână. Ea i-a cuprins-o cu mâna dreaptă şi a ţinut ceasul cu stânga fără să scoată o vorbă.

El a răbdat; să fi fost un minut. Ea tot la ceas se uita şi clipea calm. El a mai răbdat încă atât cât să i se pară un alt minut.

— Doamne! Cât trebuie să mai stau?

— Dacă pierd socoteala, o să trebuiască s-o luăm de la capăt, a murmurat ea, fără

să i se clintească în vreun fel concentrarea.

El a răbdat o eternitate.

Şi încă una.

A răbdat o mie de eternităţi, apoi ea i-a lăsat mâna, a scos creionul şi a luat notiţe, în vreme ce el s-a ridicat gâfâind şi împrăştiind stropi în jur. A pornit spre mal, a fugit în căsuţă, până la cada de tablă cu apa preparată din vreme, iar când s-a cufundat, a constatat că Rita avusese dreptate; căldura i-a cuprins tot trupul.

Când a ajuns şi ea, el era sub apă.

— E bine? l-a întrebat.

Cu o mişcare a capului, i-a făcut semn că se simte bine, dar continua să clănţăne din dinţi. Apoi trupul i-a luat-o înaintea minţii, nevoit să îşi recapete forţele după muşcătura frigului. Când s-a simţit din nou el însuşi, a privit spre masă. Rita stătea la fereastră, era încruntată, iar lumina scăpăta. Creionul nu mai era pe firul din jurul gâtului, ci aşezat după ureche, iar sforicica îi atârna pe umăr. „Vreau fotografia asta“, s-a gândit el.

— Ei, bine?

— Şaptezeci şi patru.

A ridicat hârtia pe care notase cifrele.

— Bătăile inimii dumitale au sporit din pricina apei reci.

— Au *crescut*?

— Da.

— Pe când pulsul fetiţei a scăzut… Am descoperit opusul a ceea ce gândeam că trebuie să se întâmple.

— Da.

— Vasăzică a fost degeaba!

Ea a dat uşurel din cap.

— Nu degeaba. Am dat la o parte o ipoteză. Ăsta-i un progres.

— Şi a doua ipoteză?

Şi-a lăsat capul pe spate să se uite în tavan, cu un braţ ridicat, cu cotul îndoit şi mâna la ceafă, şi a lăsat să-i scape un mare suspin de neputinţă.

— Nu ştiu.

Vizitatorul lui Lily

Lily White nici nu dormea, nici trează nu era. Se afla într-un loc de trecere, unde umbrele se clatină ca valul, iar lumina, sumbră, stranie, vine și se duce asemenea pâlpâitului razelor de soare care străbat până în adâncul apelor. Dintr-odată a ieșit la suprafaţă, pe deplin deșteptată; în patul ei din Casa coșarului.

Ce se întâmplase?

Era el, se furișase ca o pisică, deschisese ușa fără să scârţâie, pasul lui călcase pe pavele într-atât de ușor, încât nu scosese nici un sunet. Ea însă îl recunoştea după mirosul de fum de lemn ars, după mireasma dulceagă de drojdie pe care o aducea cu el de fiecare dată, iar ei îi punea toate simţurile în stare de veghe. Era un parfum persistent, care acoperea mirosul intens al apei râului. A auzit un frecuș de piatră pe piatră. Era el: scotea banii din ascunziș. Apoi zgomotul unui chibrit scăpărat. Din patul de pe poliţa de sus, a văzut flacăra ţâșnind, apoi mâna lui plină de vânătăi şi de cicatrici când a aplecat lumânarea să o aprindă. Fitilul a luat foc şi lumina s-a așternut potolită.

— Ce ai pentru mine? a întrebat-o.

— E nişte brânză colo şi niţică şuncă d-aia care-ţi place ţie. E pâine-n coș.

— De azi?

— De ieri.

Lumina a trecut într-o parte și s-au auzit zgomotele scotocitului.

— A şi-nceput să mucegăiască, asta e. Trebuia să-mi aduci

una de azi.

— Nu ştiam că vii.

Cercul de lumină s-a înapoiat spre masă, unde fusese de la început şi o vreme nu s-a auzit decât clefăitul hulpav cu gura plină şi ghiorţăitul înfometat. Lily zăcea în întuneric, tăcută, neclintită, cu inima zbătându-se.

— Mai e ceva p-aici?

— Mere, dacă poftești.

— Mere! Și ce să fac cu nişte mere?

Lumina s-a înălţat din nou şi a plutit de la un raft unde nu se găsea nimic la altul. A traversat încăperea spre bufet, i-a dat la iveală rafturile goale, a pătruns în fundul unui sertar şi tot n-a găsit nimic.

— Câte parale-ţi dă pastoru’ ăla-l tău?

— Nu destul. Mi-ai mai spus tu asta.

De teamă să nu fie cumva trădată de flăcăruia lumânării, s-a străduit să își scoată din minte gândul la economiile puse la păstrare în sertarul pastorului.

Din întuneric s-a auzit un zgomot furios.

— De ce nu-mi păstrezi şi mie ceva dulce? Tu ce faci acolo pentru el, la presbiteriu’ ăla? Plăcintă cu mere? Prăjitură cu gem de prune? Tot felul de chestii, sunt sigur.

— O să-ţi aduc data viitoare.

— Să nu cumva să-ţi iasă din minte!

— N-o să uit.

Acum, pentru că vederea i se obişnuise cu crâmpeiul de lumină, nu mai orbecăia, îi distingea silueta în umbră. Stătea la masă cu spatele, umerii hainei îi cădeau dincolo de umerii lui înguşti, cu pălăria cu boruri largi pe cap. Se auzea clinchetul monedelor pe care le număra. Şi-a ţinut suflarea.

Când nu ieşeau la numărătoare câţi bani voia, era vinovată. Cât luase? Unde erau ascunşi? Ce plan punea la cale? Ce soi de devotament mai era şi ăsta? Nici un răspuns la întrebările astea nu îl mulţumea. Orice i-ar fi spus, i se răspundea cu pumnul. Niciodată nu luase ceva din banii lui, poate că era ea proastă, însă nu *atât* de proastă. Totuşi, banii lui îi stârniseră curiozitatea. Avea şi ea întrebări pe care ar fi dorit să le pună, dar nu îndrăznea. Cu vremea, se dumirise de unde veneau. În timpul nopţii, la vremea vizitelor lui, apăreau în magazia de lemne de lângă cocină sticle şi butoiaşe pline cu rachiu ilegal. Rămâneau peste zi, iar noaptea dispăreau, luate de distribuitori care lăsau banii pentru următoarea livrare. Dar ce se întâmpla mai apoi cu banii? Într-o singură noapte punea mâna pe mai mulţi bani decât câştiga ea pe o lună de muncă la presbiteriu, şi era încredinţată că avea şi alte aranjamente de acelaşi fel. Se ascundea cine ştie pe unde, fără chirie, nu era atras de jocul de noroc şi nici nu plătea vreo femeie. Nici de băut nu bea, n-o făcuse niciodată, doar îi încurajase pe alţii să se autodistrugă, pentru ca el să le golească punga. Încercase să socotească banii pe care îi scotea numai de aici, pe un an întreg, dublaţi, sau triplaţi, sau înşeptiţi; toate sumele astea o ameţeau. Chiar dacă nu reuşea să ajungă la vreun rezultat cu socotelile ei, ştia că avea destul pentru un om bogat, numai că, iată, el apărea o dată, de două ori pe săptămână, doar pielea pe os şi mort de foame, cu gioarsa aia pe el care duhnea a distilerie. Îi mânca rezervele şi îi lua lumânările. Nu îndrăznea să păstreze nici cel mai mărunt lucru care să-i placă, oricare ar fi fost acela i l-ar fi luat, l-ar fi vândut, iar banii ar fi dispărut. Până şi o pereche de mănuşi verzi făcute ferfeniţă ar dispărea în buzunarele lui. Era o taină în viaţa lui Victor care îi înghiţea toţi banii, şi pe ai ei, de asemenea. În afară de cei puşi la păstrare de către pastor. Toate astea n-aveau nici un sens.

El a râgâit mulţumit, ea a oftat. Cu banii era în regulă. La încheierea socotelilor s-a rezemat de spătar şi a răsuflat zgomotos. De îndată ce termina număratul banilor se destindea. Ea nu.

— N-am fost eu mereu bun cu tine, Lil?

— Mereu, a răspuns, după ce a cerut iertare Domnului pentru minciună. Domnul știa că nu poţi să spui chiar mereu adevărul.

— M-am îngrijit de tine mai bine decât mămica ta, așa-i?

— Sigur că da.

El a hârâit plin de mulţumire.

— Și-atunci ce ţi s-a năzărit să-ţi zici Lily White?

Lily s-a temut că se sufocă.

— Păi, când am venit aici, chiar tu ai zis să nu-ţi folosesc numele. Nimic care să dea pe faţă legătura dintre noi, aşa ai zis, și-atunci…

— Asta-nseamnă că trebuia să fie Albă ca Zăpada, nu-i aşa? Puteai să-ţi alegi orice alt nume, nu White. Acel Whitey nici n-a fost de-adevăratelea bărbatul tău. Oricum, nu în ochii Domnului. Ştie cumva chestia asta pastorul tău?

— Nu.

— Nu, a repetat el satisfăcut. Ştiam eu!

A lăsat să plutească între ei o ameninţare înainte de a continua.

— Nu-s prost, Lil. Ştie băiatu’ de ce-ai ales numele ăla. Să-ţi spun eu de ce?

— Spune-mi.

— Păi, tu te-agăţi de numele ăla așa cum nu te-ai agăţat niciodată de bărbatul ăla. Lily White, inocentă şi fără pată, așa cum sunt crinii de pe câmp. Asta-i ce-ţi place ţie, nu-i aşa?

Ea a înghiţit în sec.

— Vorbeşte, Lil! N-aud ce spui. Dar faptul că dai un nume cuiva nu-l schimbă. Te agăţi de numele-ăla de parcă te-ar curăţa de toate păcatele, la fel cum freci masa asta, la fel cum

faci curat la pastor. Ca şi cum ţi-ai *răscumpăra* greşelile… N-am dreptate, Lil?

Ea a socotit că trebuie să-i dea dreptate.

— Vezi tu, eu te cunosc pe tine, Lily. Dar, ce-a fost a fost. N-ai cum să scapi de trecut, sunt unele chestii care nu se curăţă nici dacă le freci.

Tot ce-ar fi putut ea să facă era să plângă fără sughiţuri, dar şi asta era prea mult. S-a înecat, şi următorul spasm de plâns s-a făcut auzit.

— Nu te mai frământa atât! i-a spus el calm. Lucrurile ar putea să stea şi mai prost. Dar tu mă ai pe mine, nu?

Ea i-a dat dreptate făcând un semn cu capul.

— Ce zici? N-aud!

— Da, Vic.

— Câteodată mă-ntreb dacă mă meriţi. Uneori m-ai dezamăgit, Lil.

— Îmi pare rău, Vic.

— Așa zici tu. Dar am fost dezamăgit, și nu numai o dată. Când ai fugit cu Whitey. Mi-au trebuit ani și ani ca să te găsesc. Orice alt bărbat ar fi renunţat, dar nu sunt eu omul ăla.

— Mulţumesc, Vic.

— Chiar eşti recunoscătoare, Lil?

— Sigur că da!

— E-adevărat?

— Este!

— Păi, atunci de ce mă dezamăgeşti din nou? Fata de la *Lebăda*…

— Nu m-au lăsat s-o iau, Vic. Am încercat, am făcut tot ce-am putut, dar erau doi care…

Nu mai avea urechi pentru ea.

— O avere aş fi făcut cu ea trecând dintr-un târg într-altul. Fata Moartă Care Trăieşte. Imaginează-ţi ce de lume…! Ai fi putut să scapi de frecătoria aia de la pastor şi, cu înfăţişarea ta de femeie cinstită, lungeai până la doi kilometri coada ălora care ar fi venit s-o vadă. În loc de asta, s-a dus la soţii Vaughan, după câte umblă vorba.

I-a dat dreptate clătinând din cap. El căzuse pe gânduri, iar ea își zicea că poate cu asta se termină și pornește spre locul ăla de vis unde îşi urzeşte planurile lui tainice, după ce a băgat ceva în gură și mai are și niște bani în buzunar.

Numai că el a luat-o de la cap.

— Rămânem uniţi noi doi, nu-i aşa?

— Sigur, Vic.

— De parcă ar fi un fir care ne ţine legaţi unul de altul. Oricât de departe ai pleca tu şi oricâtă vreme ai sta plecată, firul ăla se ţine de tine. Tu știi asta, pentru că uneori simţi că trage cineva de el… Cunoşti sentimentul ăsta, nu-i aşa, Lil? Doar că-i mai mult decât o smucitură, e ca pumnul unui boxer care te face să-ţi sară inima din loc.

Cunoştea asta. O simţise de multe ori.

— Da, Vic.

— Iar noi doi ştim despre ce-i vorba, nu-i aşa?

— Da, Vic.

— Familia! El a răsuflat profund satisfăcut.

Acum s-a ridicat, iar cercul de lumină a trecut peste pavele spre treptele care urcau la patul ei. Lumânarea i s-a apropiat de faţă. Ea s-a strâmbat. Dincolo de flacără era Victor, dar, orbită, nu-i vedea expresia. A simţit cum i se trage pătura de pe ea şi cum lumina se plimbă pe cutele cămăşii de noapte, peste sâni.

— În mintea mea, tu eşti câteodată aceeaşi fetiţă care erai. Numai că te-ai cam delăsat. Doar pielea şi osul. Tu erai o făptură drăgălaşă, chiar aşa. Atunci, pe vremuri. Înainte. Până

să-ţi iei tălpăşiţa, până să te cari de-acasă.

S-a întins pe saltea, iar ea s-a retras cu câţiva centimetri. El s-a apropiat şi i-a pus un braţ pe după umeri. Braţul era subţiratic în mâneca prea largă, dar ea ştia cât e de puternic. Apoi respiraţia avea să-i devină regulată şi a început să sforăie. Cel puţin pentru moment era scutită, dar nu era în stare să își potolească palpitaţiile.

Lily nu s-a clintit. A vegheat în întuneric, abia respirând, de frică să nu-l trezească.

După mai puţin de o oră, lumânarea se topise şi în cameră s-a strecurat puţină lumină. El nu s-a mişcat, nici măcar nu și-a întins oasele, așa cum fac cei mai mulţi când se trezesc. Nu s-a clintit din loc, a deschis doar ochii şi a întrebat:

— Câţi bani ai primit de la pastor?

— Nu mult. Își îndulcise glasul, să pară cât mai umilă.

El a întins o mână şi a luat punga de sub pernă. S-a ridicat în capul oaselor şi a vărsat banii în palmă.

— A trebuit să cumpăr brânză pentru tine. Şi şunca, l-a lămurit ea. Lasă-mi câţiva bani, te rog, doar câţiva!

El a mormăit.

— Nu pricep o iotă cum faci tu că nu te descurci cu banii. Ce-i? N-ai încredere în mine?

— Sigur că am.

— Bine. E spre binele tău, doar ştii asta!

Ea a încuviinţat pe cât se poate de blând.

— Toate astea, a zis el cu un gest larg, iar ea n-a înţeles dacă se gândea la căsuţă, ori la rachiul din şopron, ori la altceva, ceva mai mare şi mai puţin deslușit, dincolo de tot ce se vedea și cuprinzând tot. Toate astea nu-s pentru mine, Lil.

L-a privit cu atenţie. Nici nu s-ar fi putut altfel. N-aveai cum să-ţi îngădui să-ţi scape ceva în faţa lui Vic.

— E pentru *noi*. Pentru *familie*. Aşteaptă niţel. Într-o bună zi n-o să mai fii obligată să-l slugăreşti pe pastorul ăla bătrân. O să trăieşti într-o casă mare, albă, de zece ori mai frumoasă decât asta. Tu şi cu mine şi…

S-a oprit brusc, dar gândul i-a continuat. Îl purta departe, iar ea a văzut cum i se îndulceşte privirea în vreme ce se desfăta cu imaginea unui viitor ţinut strâns la piept, pentru el.

— Fii sigură, i-a zis zornăind monedele din pumn, asta-i o investiţie. Doar ai auzit când ţi-am vorbit de planul meu, nu-i aşa?

— Da, de vreo cinci ani încoace.

Ideea se tot repeta. Fie că era într-o bună dispoziţie, fie că era într-una proastă, fie că socoteala banilor era pe gustul lui, fie că nu, proiectul îl preocupa. Îl potolea, îi tocea lama privirii tăioase. Uneori, când pomenea de el, îi tresărea gura într-un fel care la altul ar fi arătat ca un zâmbet. Numai că îşi ţinea ascuns planul, şi tot aşa era orice ar fi făcut, astfel încât ea nu ştia nimic, şi aşa fusese de la început, atunci când vorbise prima oară despre proiect.

— E mai vechi de cinci ani. Vocea lui căpătase o melancolie melodioasă. Atunci ţi-am pomenit de el mai întâi. Dar cred că începusem să-l plăsmuiesc acum vreo douăzeci de ani. Chiar mai mult, dacă mă uit bine înapoi! A tresărit cu un gest de satisfacţie de sine. Se apropie clipa. Aşa că n-are nici un rost să te necăjeşti pentru bănuţii tăi, Lil, ei sunt în siguranţă la mine. Rămâne totul – iar i s-a strâmbat gura – în familie!

A pus la loc câţiva bănuţi în punga ei şi a lăsat-o pe pat, după care s-a ridicat şi a coborât în bucătărie.

— Am pus o ladă în şopron, i-a spus el pe alt ton. Cineva o să vină să o ia. Ca de obicei. Şi mai sunt şi câteva butoiaşe în locul cunoscut. Nu le-ai văzut venind şi n-o să le vezi când pleacă.

— Da, Vic.

A luat apoi trei lumânări nou-nouţe, a deschis uşa şi a dispărut.

Ea a rămas în pat gândindu-se la planul acela al lui. Să nu mai lucreze la pastor? Să trăiască într-o casă mare cu Vic? S-a încruntat. Căsuţa asta era ea rece şi umedă, dar cel puţin îşi petrecea ziua la presbiteriu şi era adesea singură noaptea. Şi, oare cine ar mai fi cu ei acolo? Îi sunau în cap cuvintele lui. Tu şi cu mine şi…

„Şi cu cine?“

Se gândea la Ann? „Pentru familie“, zisese. Trebuie că se gândea la Ann. La urma urmelor, el venise noaptea să-i spună cum să traverseze râul dis-de-dimineaţă până la *Lebăda* şi să ia fetiţa care murise şi care trăia.

S-a gândit la sora ei alături de domnul şi de doamna Vaughan, în dormitorul ei cu pături roşii, şi cu coşul plin de lemne, şi cu tablouri pe pereţi.

„Nu“, a hotărât ea. „Nu trebuie să ajungă pe mâna lui!“

S-a dus! Sau, mai bine zis, domnul Armstrong se duce la Bampton

— Şi eu ce pot să fac? se întreba pentru a suta oară Armstrong într-un neîncetat du-te-vino în faţa căminului din salon.

Așezată lângă foc, Bess tricota. A dat din cap și, tot pentru a suta oară, a recunoscut că nu ştie.

— Mă duc la Oxford. Trebuie să discut cu el.

Ea a oftat.

— N-o să-ţi mulţumească. O să fie şi mai rău.

— Dar de făcut, ceva tot trebuie să fac! Soţii Vaughan trăiesc cu fetiţa şi, pe zi ce trece, se leagă sufletește de ea, în vreme ce Robin nu face nimic! De ce nu se hotărăşte? Din ce pricină lasă timpul să treacă?

Bess și-a ridicat ochii de la lucrul ei și l-a privit cu o expresie plină de îndoială.

— Până nu e el pregătit, n-o să-ţi spună nimic. Şi, poate că nici măcar atunci.

— Dar e o situaţie deosebită. E vorba de un *copil*.

Ea a oftat.

— Alice. Prima noastră nepoţică… Chipul îi era melancolic, însă a dat din cap cu îndoială. O să se sfârşească prost discuţia. Ştii bine cum e el.

— Atunci mă duc iar la Bampton.

Iar și-a ridicat privirea spre el. Chipul lui era hotărât, dur.

— Şi-acolo ce-o să faci?

— Caut pe cineva care a cunoscut-o pe Alice. Îl duc la Buscot. Îi pun faţă-n faţă și aflu odată pentru totdeauna cine e fetiţa.

Bess s-a încruntat.

— Şi-ţi închipui că soţii Vaughan o să primească una ca asta?

El și-a deschis gura și a închis-o la loc.

— Așa-i, a recunoscut el cu un gest de neputinţă. Dar nici să lase totul baltă nu era în stare. În sfârșit, dacă mă duc, o să găsesc pe cineva care *ar putea* să ştie, iar dacă izbutesc, pot să-i vorbesc lui Robin şi să văd dacă vrea să-i întâlnească pe soţii Vaughan şi apoi… Of! Nu mai ştiu. Chestia e, draga mea, ce altceva putem să facem? Nu mă simt în stare *să nu fac nimic*.

Ea l-a privit cu tandreţe.

— Nu. N-ai fost niciodată în stare să faci una ca asta!

Aşa-zisul hotel din Bampton nu arăta mai respectabil, dar părea să fie mai vesel decât ultima oară. De la o fereastră deschisă undeva la etaj se auzea o vioară şi tropăit de beţivani care dansează pe duşumea după ce au dat la o parte covorul. Se auzeau glasuri de femei care râdeau în hohote întretăiate de bătăi din palme, iar tămbălăul era atât de mare, încât a trebuit să sune de două ori până să fie auzit.

— Intră, drăguţule, a exclamat femeia care venise să-i deschidă. Era desculţă şi avea faţa îmbujorată, se vede că în urma dansului ori a băuturii. Fără să aştepte, a și pornit înapoi după ce îi făcuse un semn să o urmeze. El a urcat scara, bântuit de amintirea urcuşului spre biata femeie moartă din camera de sus, cea care nu era atunci pentru el decât cineva care scrisese o scrisoare, iar Alice nu era mai mult decât un nume.

A fost condus la primul etaj, unde câţiva bărbaţi şi câteva femei ţopăiau după o melodie *country*. Violonistul cânta din ce în ce mai repede ca să prindă dansatorii pe picior greşit. Femeia i-a pus în mână un pahar cu un lichid cristalin transparent, iar când el a refuzat, l-a invitat la dans.

— Nu, vă mulţumesc totuşi! De fapt, am venit să o întâlnesc pe doamna Eavis.

— Nu-i aici, slavă Domnului! O să te distrezi mai bine fără ea, iubiţel! Şi l-a luat de mâini, tot încercând să îl atragă la dans, chiar dacă strădania ei se dovedea lipsită de rost, pentru că nu mai era în stare să se ţină pe picioare.

— Nu vreau să vă mai ţin departe de prietenii dumneavoastră, domnişoară, dar v-aş fi recunoscător dacă mi-aţi spune unde aş putea să o găsesc.

— A plecat.

— Unde?

Lipsa ei de expresie a dat seamă de măsura impresionantă a ignoranţei.

— Nimeni nu ştie. Apoi a bătut din palme ca să atragă atenţia celorlalţi și a strigat peste sunetul viorii: Domnul ăsta vrea s-o vadă pe madam Eavis!

— A plecat, au strigat la unison printre hohote de râs două-trei dansatoare, care păreau să danseze şi mai vesele în absenţa ei.

— Şi când s-a întâmplat asta? A pus mâna pe pungă, astfel încât să fie la vedere în vreme ce îi punea întrebări.

La vederea pungii, parcă s-a trezit din beţie şi a răspuns pe cât de complet a fost în stare:

— Să fie vreo şase-şapte săptămâni, aş zice. Un tip a venit la ea, aşa am auzit, ea l-a primit în salon şi au rămas acolo toată seara, iar ea a mai stat după plecarea lui vreo câteva zile, plină până-n gât de un secret. Curând după asta, a venit o trăsură în care i s-au încărcat valizele şi a plecat.

— Voiam să vă întreb dacă eraţi cumva aici înainte de Crăciun? Locuia și o doamnă Armstrong împreună cu o fetiţă, Alice.

— Aia care-a murit? Cu o mișcare a capului, femeia a dat un răspuns negativ. Noi, cele care suntem aici, am venit mai târziu. Nimeni nu rămânea prea mult când era aici madam Eavis, nimănui nu-i plăcea de ea, iar când a plecat, toate cele care-i datorau bani au şters-o.

— Dar despre doamna Armstrong ştiţi ceva?

— Ea nu se potrivea cu casa asta. Aşa am auzit şi eu. Ea gătea şi făcea curăţenie. Era drăguţă pentru o slăbătură, şi sunt unii care caută aşa ceva – câte persoane, atâtea fasoane – şi când o vedeau clienţii, unora le-ar fi plăcut. Dar ea n-avea chef. Asta a făcut-o pe baba aia de Eavis să se poarte urât cu ea. Zicea că n-are nevoie de fete tâmpite care-şi dau aere, aşa că i-a dat unui tip cheia de la camera ei ca s-o înveţe minte. La o zi după asta, ea a făcut ce-a făcut.

— Avea un iubit, cred. Unul care o părăsise?

— Avea un soţ, aşa am auzit. Iubiţi, soţi, cam tot aia, nu-i aşa? O fată o duce mai bine de una singură. Le dai ce vor, le iei banii şi la revedere. Dar nu ea, totuşi. Nu era fata potrivită pentru meseria asta.

Armstrong s-a încruntat.

— Când se întoarce doamna Eavis?

— Nimeni nu ştie, iar eu sper să fie cât mai departe ziua aia. Eu una plec de-aici imediat ce se întoarce, asta-i sigur.

— Aşadar, unde s-a dus?

Fata a clătinat din cap.

— Cred c-a făcut rost de ceva parale, de-aia a plecat. Asta-i ce-am auzit eu.

Armstrong i-a dat femeii nişte bani, iar ea i-a oferit din nou un pahar, sau un dans, sau „orice-ai vrea tu, drăguţule“. Dar el a refuzat politicos şi și-a văzut de drum.

Făcuse rost de ceva parale? Nu era imposibil, şi-a zis el coborând scara, dar după gustul amar pe care i-l lăsase prima lui vizită acolo, era înclinat să se îndoiască de tot ce o privea pe doamna Eavis.

Întors în stradă, şi-a dat seama cu tristeţe că făcuse degeaba călătoria asta, pentru că îşi pierduse timpul şi îşi ostenise calul de pomană. Dar, câtă vreme era acolo, putea să pună în aplicare un alt plan la care se gândise, dar îl dăduse la o parte. Acum i se părea că ideea aceea era oricum mai bună decât orice ar fi putut să afle de la acea Eavis. O să-l caute pe Ben, băiatul măcelarului. El şi-o amintea pe Alice şi ar fi ştiut dintr-o privire dacă fetiţa de la soţii Vaughan era ea sau nu. Cuvântul unui copil ar cântări prea puţin în faţa legii, dar asta nu prea avea importanţă pentru el, nu la tribunal se gândea. Se gândea că dacă el însuşi ar căpăta o certitudine, oricare ar fi aia, ar conta mult mai mult în îndreptăţirea lucrului pe care l-ar fi făcut. Dacă Ben ar recunoaște-o pe Alice, el însuși ar fi mai întemeiat să meargă mai departe cu fiul lui. Iar dacă băiatul n-ar recunoaște-o, ar împărtăși știrea soţilor Vaughan, care și-ar căpăta și ei certitudinea dorită, pe care Robin, iată, nu era în stare să le-o ofere de bunăvoie.

Armstrong a continuat să meargă drept înainte pe calea principală, cu o umbră de speranţă că ar da de Ben, ca rândul trecut. Dar Ben nu era nici pe iarbă, unde se jucaseră cu bilele, nici în măcelăria lui taică-su, nici nu hoinărea pe stradă. După ce aruncase în mers, fără vreun rezultat, o privire de-a lungul străduţelor laterale şi înăuntrul magazinelor, prin vitrine, a oprit un băiat cam de-o vârstă cu Ben şi l-a întrebat dacă îl ştia.

— A fugit de-acasă, i-a spus băiatul.

Armstrong a rămas nedumerit.

— Când asta?

— Acu’ vreo câteva săptămâni. Tac’-su l-a bătut zdravăn, era numa’ vânătăi. P-ormă a şi plecat.

— Ştii cumva unde?

Băiatul a dat din cap că nu știe.

— A vorbit de vreun loc unde se gândea să plece?

— Zicea el ceva d-o fermă în drum spre Kelmscott. Cică ar fi acolo unu’ care voia să-l ia la el. C-o să aibă pâine cu miere şi saltea pe care să doarmă și c-o să fie plătit vinerea seara. Vorbind despre asemenea loc, băiatul avea un aer visător. Da’ eu nu l-am crezut.

Armstrong i-a dat un bănuţ şi s-a dus la măcelărie. La lucru era un tânăr cu un cuţit mare, negru de sânge. Tăia felii dintr-o pulpă. La auzul clopoţelului, a ridicat ochii. Semăna leit cu Ben, dar expresia morocănoasă îi aparţinea în întregime.

— Ce poftești?

Obişnuit cu ostilitatea, Armstrong simţea adâncimea dușmăniei cuiva împotriva celor din jur. Adesea, respingerea se manifestă îndeosebi contra celor care, ca el, sunt deosebiţi de ceilalţi. Diferenţa e întâmpinată cu un ton agresiv. Cu bunăvoinţă în glas, el izbutea uneori să-i potolească. Privirea le cerea să se ferească, auzul îi liniștea. Unii însă îmbracă zilnic armura şi scot sabia la vederea oricui. Lor, întreaga lume le e duşman. Cu ei nu e nimic de făcut şi tocmai aşa ceva întâlnea aici. N-a făcut vreun efort să fie primit, a spus doar:

— Îl caut pe Ben, fratele dumitale. Unde este?

— De ce? Ce-a făcut?

— Nimic despre care să fi aflat. Am o slujbă pentru el.

Dincolo de o arcadă, era o încăpere de unde s-a auzit vocea unei persoane mai în vârstă.

— Nu-i bun de nimic băiatul ăsta, doar să se-nfrupte din profit. Cel care vorbea era cu gura plină.

Armstrong s-a aplecat să privească. Un bărbat cam de vârsta lui era aşezat la o masă pe care se vedea o pâine şi un mare jambon, din care fuseseră tăiase câteva felii. Măcelarul avea obraji dolofani și trandafirii, care luceau ca jambonul. Pe o scrumieră era o pipă. Mai era şi un pahar plin pe jumătate, iar sticla fără dop i se sprijinea de pântec.

— Ştiţi cumva unde s-a dus? a întrebat Armstrong.

— Puţin îmi pasă! Un leneş nenorocit, a răspuns dând din cap și a și atacat cu furculiţa altă felie de jambon, pe care a înfundat-o în gură.

Până să iasă pe uşă, din încăperea din spate a apărut cu o mătură în mână o femeie mică de statură și smochinită. I-a făcut loc să treacă și a și început să mătură rumeguşul. Avea capul aplecat, astfel încât nu i se vedea chipul.

— Scuzaţi-mă, coniță…

S-a întors spre el cu o privire iritată. Era mai tânără decât puteai să te aştepţi după mişcările ei domoale.

— Îl caut pe Ben. E fiul dumitale?

Privirea femeii s-a stins.

— Ştiţi cumva unde ar putea fi?

A mișcat capul aproape imperceptibil, incapabilă, se părea, să scoată o vorbă.

Armstrong a oftat.

— Bine… Mulţumesc.

A fost bucuros să ajungă iarăși afară.

Armstrong a găsit apă să adape calul și a pornit spre râu. Largă și dreaptă, întinderea de apă avea o înfăţișare atât de calmă, încât s-ar fi zis că e un corp compact. Era destul să arunci o crenguţă ori un cotor de măr ca să vezi cât de repede se duce la vale.

Nu prea departe de pod, pe trunchiul unui copac, şi-a despachetat prânzul. Carnea era bună, la fel şi pâinea, dar lăcomia măcelarului îi tăiase pofta de mâncare. A rupt pâinea în bucăţele pe care le-a împrăştiat pentru păsărelele sosite degrabă să ciugulească. Neclintit, a rămas cu ochii la apă. Înconjurat de prigori şi de sturzi, reflecta la dezamăgirile zilei. Vizita nereuşită la casa femeii Eavis fusese îndestul de dezagreabilă, dar absenţa lui Ben îl descurajase și mai mult. Își amintea de grija pe care băiatul o arătase iepei, de pofta cu care se înfrupta cu chifle. Se gândea la veselia băiatului după ce cunoscuse atmosfera mizerabilă de la măcelărie – un tată monstruos, o mamă fără viaţă și un fiu cu inimă de piatră –, și optimismul lui Ben i se păru o adevărată minune. Pe unde rătăcea el acum? Dacă, după spusele băiatului întâlnit pe stradă, pornise spre Kelmscott, către fermă, de ce oare nu sosise? Nu erau decât vreo nouă kilometri, putea să ajungă într-un ceas. Ce se întâmplase cu el?

Mai era și fetiţa. Ce-ar fi fost de făcut ca să desluşească toată istoria? Era profund întristat la gândul că o copiliţă e prinsă între două familii, că nu se găsea o cale care să o conducă drept acolo unde era în chip firesc locul ei. De la copil, gândul i s-a îndreptat spre Robin, iar asta l-a dus de-a dreptul la disperare. Şi-a amintit clipa când îl luase prima oară în braţe. Era atât de mic şi de uşor, însă plinătatea vieţii se afla în mişcările braţelor şi ale picioarelor lui. De-a lungul sarcinii lui Bess, el aşteptase cu nerăbdare să își arate iubirea, să aibă grijă de copil, aşteptase ziua aceea cu emoţie şi înfrigurare, dar, când a sosit clipa, s-a simţit depășit de intensitatea sentimentelor care îl invadaseră. Pruncul din braţele lui ştergea totul din jur, iar el își jurase că avea să îl apere, astfel încât să nu rabde niciodată de foame şi să nu se simtă niciodată singur sau în primejdie. Avea să îl iubească şi să îl protejeze în așa fel încât să crească străin de tristeţe sau de singurătate. Se simţea și acum cuprins de acelaşi sentiment.

Și-a şters ochii umezi. Speriaţi din pricina mișcării neașteptate, prigorii şi sturzii au zburat. S-a ridicat şi a răspuns întâmpinării calului cu o mângâiere pe crupă și cu o palmă blândă.

— Hai! Suntem prea bătrâni ca să mai mergem împreună la Oxford, oricum n-am vreme. Dar, hai la Lechlade! Te las la gară şi iau trenul. Dacă nu mă întorc până la ora cuvenită, o să se ocupe băieţii de mâncarea porcilor.

Fleet a nechezat uşor.

— Ei, sunt caraghios, așa-i? i-a răspuns. A ezitat, cu piciorul în scară. Se poate. Dar ce-aș putea

să fac altceva? Nu mă simt în stare *să nu fac nimic*!

S-a urcat în şa şi au plecat în susul apei.

Ajuns la Oxford, s-a interesat pe unde s-o ia spre cartierul în care locuia fiul lui. S-a îndreptat către acea parte a oraşului unde străzile sunt mai largi, casele, mai încăpătoare şi mai bine întreţinute. Când a ajuns pe strada care figura pe adresa unde îi trimisese scrisori în ultimii doi ani, a încetinit pasul. Nu se simţea în apele lui. Ajuns la numărul opt, în dreptul unei clădiri impunătoare zugrăvite în alb, s-a oprit în faţa porţii şi s-a încruntat. Era de departe ceva mult prea costisitor. Propria lui casă, la fermă, nu era neapărat modestă, doar nu ezita să facă cheltuieli pentru confortul şi bunăstarea familiei lui, dar construcţia asta era cu totul de alt nivel. Cunoştea vile frumoase, accidentul care dusese la venirea lui pe lume îi deschisese în tinereţe uşile câtorva clădiri maiestuoase, şi nu se simţea în nici un fel intimidat de această expunere a bogăţiei, dar era totuşi tulburat la gândul că fiul lui locuieşte într-un asemenea loc. De unde atâţia bani pentru casa asta? S-ar putea oare să fie găzduit într-o mansardă? Sau, ar fi fost oare cu putinţă să se afle în altă parte a oraşului o stradă cu acelaşi nume?

A intrat pe o portiţă secundară, adică mai mică, care ducea pe o potecă îngustă în spatele casei. A ciocănit la uşa bucătăriei şi i-a deschis o fătucă de unsprezece-doisprezece ani, cu codiţă lungă şi cu un aer pricăjit, care s-a arătat neîncrezătoare la ideea lui că ar putea exista două străzi cu acelaşi nume.

— În cazul ăsta, locuieşte aici un domn, Robin Armstrong?

Fata a şovăit. Parcă intrase la apă şi totodată îl privea mai intens şi cercetător. Părea destul de limpede că numele nu îi era necunoscut. Tocmai când era gata să o încurajeze să dea un răspuns, în spatele ei a apărut o femeie de vreo treizeci de ani.

— Ce doriţi? a întrebat cu o voce tăioasă. Stătea ţeapănă, cu braţele încrucişate pe piept, cu expresia celor care nu ştiu să zâmbească. Apoi a intervenit o schimbare. Poziţia umerilor, o privire impertinentă. A rămas cu buzele strânse, însă a dat impresia că nu ar fi fost cu neputinţă să le deschidă dacă el şi-ar fi jucat corect cărţile. Cei mai mulţi, când îl întâlneau, erau atât de surprinşi de culoarea pielii lui, încât nu mai vedeau nimic altceva, spre deosebire de câţiva, mai cu seamă de femei, care nu treceau cu uşurinţă peste agreabila armonie a trăsăturilor lui.

El nici n-a zâmbit, nici nu a adăugat vreun alt semn că ar fi dispus să o înduplece cu vorbe dulci. Pentru cai avea mere, pentru băieţi avea bile frumoase, dar pentru femei de felul acesteia se îngrijea să nu aibă nimic de oferit.

— Sunteţi stăpâna casei?

— Nici gând.

— Menajeră?

Un semn uşor de aprobare.

— Caut un domn Armstrong, a rostit pe un ton neutru.

L-a privit provocator, în aşteptarea unui gest al arătosului străin care ar fi putut să-i fie pe plac. El a privit-o drept în ochi cu vădită indiferenţă, iar ea a ridicat din umeri.

— Aici nu locuieşte nici un domn Armstrong. Şi a închis uşa.

Nu era lucru simplu la vremea aceea să stai degeaba o vreme pe o stradă dintr-un cartier elegant al Oxfordului, aşa că, evitând să atragă atenţia, şi-a continuat drumul pe străzi paralele. La fiecare intersecţie privea în stânga şi-n dreapta, ştiind că ar putea să nu mai dea de obiectul atenţiei sale, dar, când limbile ceasului străbătuseră o oră întreagă şi erau pe jumătate spre ora următoare, a văzut o siluetă subţire, cu coadă lungă pe spate, ieşind de pe latura casei cu numărul 8. S-a grăbit să o ajungă din urmă.

— Domnişoară! Scuzaţi-mă, domnişoară!

Ea s-a oprit şi s-a întors.

— Ah! Dumneata eşti!

Părea încă şi mai scundă şi mai amărâtă acum, pe stradă, decât fusese în faţa uşii.

— Nu vreau să vă reţin, a zis el, văzând-o că tremură. Haideți, vă-nsoțesc.

— Nu ştiu de ce nu v-a zis chiar ea, a spus fata înainte să-i fi pus întrebarea. Dumneata eşti cel care îi trimiţi scrisori?

— Da, eu îi scriu la adresa asta.

— Dar nu locuieşte aici.

— Nu?

Acum Armstrong se simţea de-a dreptul încurcat. Primise răspunsuri la scrisori. Scurte, rapide, i se cereau îndeosebi bani, însă conţineau trimiteri la ce scrisese. Asta însemna că ajungeau la el. S-a încruntat.

Fata a strănutat, i se făcuse frig, iar la intersecţia următoare a cotit. Umbla repede pentru o făptură atât de mititică.

— Domnul Fisher zice că scrisorile nu ne interesează pe noi şi le bagă în buzunar, a adăugat ea.

— Aha!

Era totuşi ceva. Să îşi ia inima-n dinţi şi să se întoarcă, să sune la uşa principală şi să întrebe de domnul Fisher?

Ca şi cum i-ar fi citit gândurile, fata i-a spus:

— Domnul Fisher o să lipsească nu se ştie câtă vreme. Nu se scoală decât pe la prânz şi rămâne până seara târziu la *Dragonul Verde*.

El a înclinat din cap.

— Dar cine e acest domn Fisher?

— Un ticălos. Nu mi-a dat un ban de şapte săptămâni. Oricum, ce treabă aveţi cu el? Vă datorează bani? N-o să vi-i dea niciodată înapoi.

— Nu l-am cunoscut deloc pe domnul Fisher. Eu sunt tatăl domnului Armstrong. Se poate presupune că ei sunt asociaţi.

Privirea pe care i-a adresat-o ea atunci i-a spus tot ce avea nevoie să ştie despre domnul Fisher şi despre asociaţii lui. Apoi a observat că ceva începe să se schimbe în ochii fetei. Dacă domnul Fisher şi asociaţii lui nu-i erau pe plac de nici un fel, de ce i-ar plăcea de tatăl unuia dintre ei?

— Adevărul e, a asigurat-o el, că îmi este teamă să nu se fi asociat fiul meu cu acest domn Fisher. Aş vrea să-l ajut să n-o ia pe o cale greşită. Ai văzut vreun prieten de-al domnului Fisher care să fie un tânăr de vreo douăzeci şi patru de ani, cu păr şaten deschis, care se răsuceşte în bucle la atingerea cu gulerul şi care poartă adesea o haină albastră?

Fata s-a oprit în loc. Armstrong s-a oprit şi el după un pas sau doi, s-a întors şi i-a văzut faţa. Dacă asta ar fi fost cu putinţă, era şi mai palidă decât înainte.

— Ziceaţi că sunteţi tatăl domnului Armstrong! a rostit ea printre dinţi.

— Aşa e. E adevărat că nu seamănă cu mine.

— Dar omul… pe care tocmai l-aţi descris…

— Ei, bine?

— *Este domnul Fisher*!

Parcă i-a scuipat în faţă vorbele astea, cu furia unui copil înşelat. Apoi expresia i s-a schimbat de la furie la frică.

— Să nu-i spuneţi ce v-am zis! N-am scos nici o vorbă! N-am zis niciodată nimic! Glasul îi era rugător și ochii, înlăcrimaţi.

Când şi-a dat seama că fata se pregătește să o ia la fugă, a băgat mâna în buzunar şi a scos câteva

monede. Fata şi-a stăpânit instinctul care o împingea să fugă şi a privit banii.

— Cât îţi datorează? a întrebat-o blând. Ce-i aici acoperă datoria?

S-a uitat de mai multe ori când la el, când la monede. Era îngrijorată, de parcă avea în faţa ochilor un monstru, iar banii ar fi fost o păcăleală. Gestul a fost neaşteptat. Într-o clipită, banii au dispărut, şi ea odată cu ei; nu se mai vedeau în urma ei decât cordonul şorţului şi părul împletit zbătându-se pe spatele ei, până când a ajuns la prima stradă laterală, a cotit şi a dispărut.

A părăsit partea oraşului locuită de cei avuţi şi, când a ajuns pe o stradă populată, plină de prăvălii şi de ateliere, a intrat în cârciumă. A cumpărat o băutură pentru el şi una pentru un orb care îşi găsise loc lângă cămin. Părea mai simplu să treacă de la o conversaţie despre locul acela la cârciumi în general, apoi, în special, la *Dragonul Verde*.

— Un loc destul de cumsecade între mai şi septembrie, i-a spus omul. Ei pun mesele afară şi-aduc nişte fete să servească. Cam pun apă-n bere şi au şi preţuri piperate, da' trandafirii se căţără peste tot şi nu mai vezi putregaiul.

— Dar iarna?

— Iarna-i rău. Lemnul e-mbibat de umezeală. Acoperişul de papură era prăpădit încă de pe vremea când mai zăream şi eu câte ceva, adic-acum vreo douăzeci de ani. Zic unii că ferestrele-s aşa de crăpate, încât noroc cu murdăria care le mai ţine să nu se facă cioburi.

— Dar oamenii?

— Numai ticăloşi, unu' şi unu'. La *Dragonul Verde* poţi să cumperi orice şi să vinzi orice pofteşti: rubine, femei, suflete. Dacă ai o povară-n viaţă, du-te la *Dragonul Verde* între decembrie şi jumatea lu' aprilie şi nu se poate să nu dai peste careva care să te scape de necaz. Pentr-un preţ potrivit. Aşa se zice, şi e cam adevărat.

— Şi cum te descurci dacă ai povara aia în spate primăvara ori vara?

— Tre' s-aştepţi. Ori să ţi-o descarci de unul singur.

— Şi unde se află locul ăsta? a întrebat el după ce a golit paharul.

— Nu te văd eu să te duci acolo! Nu eşti dintr-ăia. Nu prea văz eu mare lucru, dar vocea ţi-o auz. Nu-i loc acolo pentru un gentleman.

— N-o fi, dar trebuie. E cineva acolo de care trebuie să dau.

— Dar o fi având şi el chef să dai de el?

— N-ar vrea să fiu ăla.

— Ţi-o fi dator?! Zău că nu merită.

— Nu-i vorba de bani. E… ceva de familie.

— Familie? Omul căzuse parcă pe gânduri.

— Fiul meu. Mă tem că s-a înhăitat cu cine nu trebuie.

Orbul a întins o mână, iar când el i-a luat-o, a simţit că-l strânge de braţ cu cealaltă, să-i măsoare mărimea şi puterea.

— Aş zice că eşti om care ştie să-şi poarte singur de grijă.

— Dacă e nevoie.

— Atunci îţi spun eu unde-i *Dragonul Verde*. De mila lu' fii-tu matale.

Îndrumările primite l-au silit să mai traverseze o dată oraşul. Pe drum, a început să plouă. A ajuns într-un luminiş când cerul căpăta umbre roz-gălbui. De partea cealaltă era râul. A traversat un pod şi a luat-o în susul apei. Poteca era mărginită de rugi de mur şi de sălcii din care îi cădeau stropi de apă pe pălărie, iar din pământ ieşeau nodurile rădăcinilor unor copaci bătrâni. Lumina începea să se împuţineze, şi tot aşa s-au întunecat şi gândurile lui. Apoi, prin desişul de tisă, şi de laur, şi de soc, a desluşit silueta unei clădiri şi pătratele de lumină chioară ale ferestrelor. A priceput că acolo căuta să ajungă, pentru că avea în faţa ochilor, fără umbră de îndoială, imaginea unui loc ales de cei care îşi

ascund faptele în beznă. S-a oprit la o fereastră şi a privit prin sticla groasă.

Era o încăpere joasă, care părea şi mai joasă din cauza tavanului boltit în jos. Ca să fie susţinut, fusese proptit în centrul încăperii cu un stâlp, un trunchi de stejar gros cam cât trei bărbaţi îmbrăţişaţi. Câteva lămpi cu gaz se împotriveau asaltului umbrelor, ajutate ici şi colo de lumânările de pe mese. Nu era decât sfârşitul după-amiezii, dar încăperea se şi pierdea în noapte. Câţiva băutori singuratici de la mesele de lângă zid se pierdeau în umbră; doar în preajma focului din cămin, în plină lumină, era o masă în jurul căreia erau aşezaţi cinci bărbaţi. Patru stăteau cu capetele plecate asupra cărţilor de joc; unul se ţinea ţeapăn, cu scaunul înclinat, sprijinit pe picioarele din spate şi de perete, ţinându-şi ochii închişi.

Privind de afară, el a dedus, după felul în care acela îşi ţinea capul, că era de fapt un trişor. Printre pleoapele întredeschise, fiul lui, pentru că bărbatul acela era chiar Robin, căuta să vadă cărţile celorlalţi. A plecat de la fereastră şi a deschis uşa. La intrarea lui, cei cinci jucători s-au întors spre el, numai că fumul era gros, iar el, pe jumătate ascuns în spatele stâlpului din mijlocul încăperii, astfel încât nu fusese încă recunoscut. Robin îşi coborâse scaunul şi, tot încercând să deslușească chipul celui care intrase, a făcut un semn cuiva rămas într-un colţ întunecat al încăperii.

O clipă mai târziu, cineva i-a prins braţele pe la spate. Un om scund, cu un cap şi jumătate mai mic decât el, cu braţe subţiri, dar puternice, care îl strângeau ca într-un cablu de fier. Senzaţia blocării, împotriva voinţei lui, nu era ceva tocmai familiar pentru el. Nu era convins că o să se poată elibera, deşi omul era scund, având în vedere că borul pălăriei nu-i ajungea decât între omoplaţi. Un al doilea s-a apropiat şi l-a ţintuit cu privirea de sub sprâncenele stufoase și negre, împreunate într-una singură, care îi cădea până peste ochi.

— O mutră aiurea. Eu nu-l cunosc, a zis.

— Atunci, dă-l afară, a zis Robin.

Au încercat să-l împingă spre uşă, dar el a rezistat.

— Bună seara, domnilor, a zis el, ştiind că până şi numai vocea lui avea să ducă la o schimbare. A simţit de îndată şocul surprizei în strânsoarea braţelor, care totuşi nu a încetat. Omul cu o sprânceană s-a uitat din nou la el şi, fără să se dumirească, s-a întors la masă, prea târziu însă ca să vadă ce el văzuse, o schimbare de o clipă a expresiei lui Robin.

— Sper să înţelegeţi că domnul Fisher doreşte să mă vadă, a zis Armstrong.

Robin s-a ridicat. A făcut un semn oamenilor, iar lui i s-au eliberat braţele.

Cei doi s-au întors în umbră, iar Robin s-a apropiat. Avea pe faţă aceeaşi expresie pe care i-o văzuse de o mie de ori, din copilărie până la maturitate. Era furia capricioasă a copilului în calea căruia stătea părintele. A fost totuşi surprins să constate cât putea să înfricoşeze aceeaşi expresie pe chipul lui, acum de adult. Dacă nu i-ar fi fost tată, dacă ar fi fost mai şubred, s-ar fi înspăimântat.

— Hai afară, a bombănit el.

Au ieşit şi au rămas cam la un metru distanţă unul faţă celălalt, în lumina ştearsă a serii, pe un mal plin de pietriş, între han şi râu.

— Aici ţi se duc banii? La jocuri de noroc? Sau poate pentru casă ai veşnic nevoie de fonduri? Trăieşti la un nivel care te depăşeşte.

Robin a scos un pufăit de dispreţ pe nas.

— Cum de m-ai găsit? a întrebat cu voce joasă.

Armstrong a fost surprins de fiu-său. Se aştepta veşnic la ceva mai bun.

— N-ai altă vorbă de întâmpinare a tatălui tău?

— Ce vrei?

— Şi de maică-ta, nu întrebi ce mai face?

— Mi-ai spune, presupun, dacă s-ar fi întâmplat ceva.

— Ceva rău *s-a întâmplat*. Dar nu cu maică-ta.

— Plouă. Spune ce-ai venit să spui ca să pot să mă duc înapoi.

— Ce-ai de gând să faci pentru copil?

— Ha! Asta-i tot?

— *Tot*? Robin, e vorba despre un copil. Fericirea a două familii e în joc aici. Nu sunt lucruri pe care să le tratezi cu uşurinţă. De ce tot întârzii? În lumina care se împuţina văzând cu ochii, a crezut că observă cum buzele fiului lui se curbează cinic. E cu adevărat fetiţa ta? Dacă da, ce ai de gând să faci? Iar dacă nu…

— Nu-i treaba ta.

Armstrong a oftat. A dat din cap şi a încercat altfel.

— Am fost la Bampton.

Robin l-a privit mai atent, fără să spună ceva.

— M-am dus acolo unde locuia soţia ta. Unde a murit.

Tot n-a scos vreo vorbă, iar atitudinea dușmănoasă nu i se domolea.

— Iubitul pe care l-ar fi avut soţia ta, n-a auzit nimeni să fi existat.

N-a vorbit decât după o pauză.

— Cui i-ai spus asta? Glasul îi suna ameninţător.

— Am vrut s-o iau pe stăpâna casei la Buscot, să vadă copilul, dar ea…

— Cum îndrăzneşti? Asta-i treaba mea, doar a mea. Te previn, nu te amesteca în treburile mele!

I-a trebuit un moment ca să-şi revină.

— Treburile *tale*? Robin, e în joc viitorul unui copil. Dacă e copilul tău, e nepoţica mea. Dacă nu e copilul tău, e al soţilor Vaughan. În nici unul dintre cazurile astea nu se poate spune c-ar fi treaba ta. Că e una, că e alta, rămâne o treabă a familiei.

— Familie! a scuipat cuvântul ca pe o înjurătură.

— Cine e tatăl ei, Robin? Un copil are nevoie de un tată.

— Eu m-am descurcat foarte bine fără, a spus și s-a răsucit, împrăştiind pietrişul de sub tălpi, pregătit să se întoarcă la han, când Armstrong l-a apucat de umăr și a rămas doar pe jumătate surprins în momentul în care pumnul lui Robin a ţâșnit spre el. A ridicat instinctiv braţul să se ferească, dar, înainte ca pumnul proiectat cu furie spre el să-l lovească, pumnul i s-a oprit peste gura lui Robin, care a înjurat.

— Iartă-mă, Robin, îmi pare rău. Te doare?

Robin a continuat să încerce să lovească atât cu picioarele, cât şi cu pumnii, însă Armstrong îl apucase de umeri şi îl ţinea la distanţă, astfel încât loviturile lui nepricepute să rămână fără efect. În felul ăsta îl stăpânise de nenumărate ori pe Robin, copil ori adolescent. Singura lui grijă era pe atunci să-l împiedice să se rănească singur. Acum era mai puternic, iar loviturile îi erau ceva mai pricepute, dar n-avea cum să se măsoare nici cu statura şi nici cu puterea lui. Pietrişul zburătăcea de jur-împrejur odată cu înjurăturile, iar Armstrong şi-a dat seama că zgomotul avea cu siguranţă să aducă observatori la fereastră.

Încăierarea s-a oprit la deschiderea uşii hanului.

— E-n regulă? s-a auzit o voce prin ploaie.

— E-n regulă, a răspuns Robin.

Uşa hanului a rămas totuși deschisă; e de crezut că cineva supraveghea din prag.

Robin s-a întors să plece fără o vorbă.

— *Robin*! a strigat Armstrong aproape în șoaptă. Și apoi, abia un murmur: *Fiule*!

Robin s-a întors doar după câţiva paşi. A vorbit şi el cu voce reţinută, aproape de neauzit prin

ploaie, însă cuvintele lui au ajuns la ţintă şi au rănit mai mult decât ar fi putut vreodată să o facă pumnii.

— Tu *nu* eşti tatăl meu, iar eu *nu* sunt fiul tău! A ajuns la uşă, a schimbat o vorbă cu cel de acolo, au intrat amândoi şi au închis uşa fără să privească în urmă.

Armstrong se întorcea spre oraş de-a lungul apei când a intrat într-o salcie. În întuneric, s-a împiedicat de o rădăcină ieşită din pământ, în vreme ce apa de ploaie îi şiroia pe gât. Degetele mâinii îl dureau, dar durerea de acum nu se compara cu cea dinainte. Îl lovise pe Robin, îi strivise buzele. Şi-a dus mâna la gură şi a simţit gustul sângelui. Al lui, al fiului lui?

Râul curgea alături de el, agitat de ploaie şi de propria grabă, iar el a rămas tăcut şi nemişcat în ploaie, pierdut în gânduri. „Tu *nu* eşti tatăl meu, iar eu *nu* sunt fiul tău.“ Ar fi dat orice să poată fi şterse clipa aceea. Ce ar fi putut să facă altfel? Ce-ar fi putut să spună ca să iasă mai bine? Greşise şi probabil că tăiase nişte legături care, altfel, peste săptămâni, peste luni, peste ani, ar fi adus iarăşi între ei căldură şi afecţiune. Ceea ce se întâmplase părea să fie sfârşitul oricărei legături. Îşi pierduse fiul şi, odată cu el, pierduse lumea.

Picături de ploaie i se amestecau pe obraji odată cu lacrimile, iar cuvintele îi răsunau întruna în minte: „Tu nu eşti tatăl meu, iar eu nu sunt fiul tău.“

Ud şi îngheţat, şi-a scuturat capul. „Robin“, i-a răspuns el cu vorbe pe care nu le-a auzit decât apa care curgea lângă el, „tu poţi să nu vrei să fii fiul meu, dar eu n-am încotro, sunt tatăl tău.“

A pornit pe mal la lungul drum spre casă.

Unele întâmplări nu sunt de povestit

Sunt întâmplări care pot să fie spuse fără grijă, şi întâmplări care trebuie să fie spuse în şoaptă, şi întâmplări care nu sunt de spus. Căsătoria soţilor Armstrong este una dintre acele întâmplări care nu sunt de spus, ea e cunoscută doar de ei doi şi de râu. Noi suntem însă vizitatori tainici ai lumii şi trecem frontiera de la o lume la alta, astfel că nimic nu ne împiedică să ne aşezăm pe malul apei şi să ciulim urechile; astfel, o s-o aflăm și noi.

Când Robert Armstrong a împlinit douăzeci şi unu de ani, tatăl lui s-a gândit să-i ofere o fermă. Un intermediar a propus câteva proprietăţi, iar Robert s-a dus să le viziteze. Cea care se potrivea cel mai bine cu ce spera şi cu ce îşi dorea el îi aparţinea unui oarecare Frederick May. May fusese un bun fermier, dar alţi copii decât fete nu avea; fetele lui se măritaseră cu bărbaţi care aveau pământul lor, în afară de una dintre ele, care avea un beteșug, era nemăritată şi rămăsese acasă. Acel May era om în vârstă şi hotărâse împreună cu soţia lui să vândă totul, în afară de o căsuţă împreună cu terenul din jur, nu departe de casa principală. Se mulţumeau să trăiască în căsuţa aceea, să cultive legume, flori şi să lase altcuiva grija pământurilor şi a casei principale. Vânzarea le-ar fi adus un venit frumuşel, iar dacă perspectiva unei dote bune n-ar fi fost de ajuns să îşi mărite mezina, măcar banii ar fi avut cum să îi asigure viitorul după ce ei n-ar mai fi fost.

Robert a cercetat locul şi a constatat că e irigat de râu, că malurile sunt rezistente şi că apa e curată, fără plante ori gunoaie, că gardurile vii erau bine întreţinute, că animalele erau frumoase, bine îngrijite, iar pământul, arat în linii drepte.

— Da, a zis. O iau.

— Nu se poate, cum să vinzi ferma unui străin? au protestat oamenii.

Toţi ceilalţi cumpărători potenţiali încercaseră să scadă preţul şi găseau alte şi alte şiretlicuri ca să aibă vreun avantaj, în vreme ce negrul acela oferise exact preţul cerut şi nu se clintise din hotărârea asta. Mai mult, May, care îl însoţise când vizitase ferma şi văzuse că omul apreciase arătura și se purtase cum se cade cu oile şi cu vacile, a uitat de culoarea pielii tânărului cumpărător și a înţeles că, dacă vrea binele fermei şi al vitelor, Armstrong era omul potrivit.

— Şi ce-o să se-ntâmple cu oamenii care au lucrat pentru mine atâta amar de vreme? a întrebat domnul May.

— Cine vrea să rămână rămâne, iar dacă muncește cu tragere de inimă, cu vremea o să i se mărească leafa, dacă nu, o să plece după prima recoltă, a zis el, şi aşa au căzut la înţelegere.

Câţiva n-au vrut să lucreze pentru un negru, ceilalţi au rămas pe loc, deşi au bombănit la început. Cu timpul au început să-l cunoască, și-au dat seama că negreala e doar la suprafaţă, că e un om ca oricare altul, ba chiar ceva mai bun. Vreo cinci, cam de vârsta lui, au continuat să își bată joc, îi rânjeau în faţă, iar în spate făceau gesturi nerușinate. Dispreţul lor era un pretext ca să nu muncească – la ce să lucreze pentru o pocitanie –, însă își primeau leafa în fiecare vineri și îl vorbeau de rău când o risipeau la hanurile din jurul fermei. El se făcea că nu bagă de seamă, de fapt stătea cu ochii pe ei, aşteptând să se potolească.

Timpul trecea și Robert avea nevoie de prieteni. Omul pe care-l cunoştea cel mai bine era cel de la care luase ferma, aşa că trecea pe la căsuţa lui May o dată pe săptămână; nu era departe de clădirea principală a fermei. Stătea acolo vreo oră, discuta despre fermă cu omul fericit să vorbească despre ce făcuse toată viaţa până se șubrezise. Nevasta lui tricota într-un colţ şi, pe măsură ce auzea vocea vizitatorului, își dădea din ce în ce mai bine seama că era mai educat decât cei din jur, şi, pe

măsură ce îi auzea râsul hohotit şi generos, care îi trezea şi bărbatului ei pofta de râs, cu atât îl îndrăgea mai mult. Din când în când apărea şi fata lor, care le aducea prăjituri sau ceai.

În copilărie, Bessie May se îmbolnăvise, iar consecinţa permanentă a fost un mers legănat. Când se sprijinea pe piciorul stâng, parcă s-ar fi scufundat. Străinii o priveau insistent, ba chiar şi cei care o cunoşteau şi îi ştiau familia pretindeau că ar trebui să rămână în casă, nu să iasă când e *în halul ăsta*. Dacă ar fi fost numai mersul, poate că ei ar fi strâmbat din nas ceva mai puţin, dar mai era şi ochiul. Purta un petic peste ochiul drept, nu acelaşi tot timpul, de fiecare dată altul, ţinând seamă de culoarea rochiei. Se părea că avea tot atâtea petice câte rochii, uneori făcute din resturile aceluiaşi material, pe care le lega cu funde înfăşurate în jurul capului şi pierdute în părul ei blond. Arăta îngrijit, se preocupa de înfăţişarea ei, iar asta îi nedumerea pe mulţi. De parcă s-ar fi imaginat asemenea oricărei alte fete, de parcă ar fi avut aceleaşi speranţe de la viaţă. Ar fi trebuit, după părerea celor din jur, să stea ferecată în casă şi să arate că a priceput ce oricum ştia toată lumea, anume că n-o să se mărite niciodată, că destinul ei era să ajungă fată bătrână. Dimpotrivă, ea se ducea şontâc-şontâc la biserică şi se aşeza într-o strană de la mijloc, în loc să se strecoare într-una dintre ultimele bănci şi să rămână acolo, nebăgată în seamă. Când vremea era bună, şchiopăta până la banca de pe promenadă, unde stătea cu o carte în mână sau lucra la o broderie. Iarna purta mănuşi şi se plimba pe un teren cât mai plat. La timpul îngheţului se uita cu invidie la cei ale căror picioare le îngăduiau să rişte plimbarea pe gheaţă. În spatele ei, băieţii răutăcioşi îi imitau mersul legănat; la drept vorbind, erau tocmai cei care făceau gesturi necuviincioase în spatele lui Robert. Cei care o cunoşteau din copilărie, până să fi purtat peticul, îşi aminteau că ochiul ei avea parcă prea mult alb, iar pupila vira în sus, ba chiar dispărea. Ziceau că nu puteai să ştii la ce se uită ea şi ce vede. Fusese o vreme când Bessie May avusese câteva prietene. Câteva fete care se duceau şi se întorceau împreună de la

şcoală, îşi făceau vizite, se ţineau de braţ când ieşeau să se plimbe. Prietenia lor se destrămase la vremea când începuseră să devină nişte mici domnişoare. Pesemne că fetele se temeau să nu fie ceva contagios la Bessie sau că băieţii aveau să rămână departe de cele care umblau cu ea. Bessie se simţea singură când ferma fusese cumpărată de Armstrong. Se plimba cu capul sus, se arăta zâmbitoare, pe dinafară nu i se schimbase întru nimic felul de a fi, dar înţelegea că lumea se schimbase faţă de ea.

Una dintre schimbări era felul în care se purtau cu ea tinerii din sat. La şaisprezece ani, cu bucle superbe şi cu zâmbet atrăgător, cu talie subţirică, nu se putea spune că n-ar fi fost atrăgătoare. Aşezată, cu profilul în unghiul potrivit, fără peticul de pe ochi, se putea spune că este una dintre cele mai drăguţe fete din sat. Farmecul ei nu trecea neobservat de tineri, care începuseră să îi arunce priviri obscene. Dacă dorinţa şi dispreţul sălăşluiesc în aceeaşi inimă, pot să ducă la ticăloşii. Când o întâlneau pe un drum pustiu, tinerii îi aruncau priviri lacome lui Bessie, se repezeau la ea, ştiind că nu putea să se dea deoparte ca să se ferească uşor de mâinile lor întinse. Nu doar o dată, Bessie ajunsese acasă de la plimbare cu fusta plină de noroi şi cu zgârieturi pe mâini, zicând c-ar fi alunecat.

Robert ştia ce gândeau despre el cei de teapa tinerilor de la fermă. Cu discreţie, îi privise îndeaproape şi pricepuse ce gândeau şi despre Bessie May. Într-o seară, sosind la familia May într-una dintre vizitele lui obişnuite, domnul May i-a făcut semn să plece. „Nu astă-seară, Armstrong“, îi spusese el. Mâinile tremurânde ale prietenului său şi ochii plini de lacrimi i-au dat a înţelege că se întâmplase ceva rău. Observându-i pe tinerii de la fermă, auzindu-i cum se prăpădesc de râs într-o discuţie în care unul dintre ei rostea numele lui Bessie, lăudându-se şi făcând gesturi obscene, s-a temut că pricepuse care era răul acela.

În zilele următoare n-a mai văzut-o pe Bessie. Nici la biserică, nici pe banca de pe promenadă. Nu mai făcea târguieli în sat şi nici de grădină nu se ocupa. Când avea, în

sfârşit, să reapară, ceva se schimbase. Era la fel de îngrijită şi de activă ca înainte, dar simplitatea şi naturaleţea cu care privise lumea se schimbase în ceva mohorât – hotărârea să nu se lase călcată în picioare.

În timpul nopţii, Robert s-a tot gândit la asta. A luat o hotărâre, a dormit, iar când s-a sculat, hotărârea aceea părea să fie în continuare cea bună. A ieşit în calea lui Bessie pe când se ducea să-i ducă tatălui ei de mâncare pe malul râului, unde gardul viu dădea spre aluniş. A văzut-o tresărind speriată când şi-a dat seama că nu mai era nimeni altcineva în jur. El şi-a dus mâinile la spate şi, din clipa când i-a rostit numele şi până la sfârşit, a stat cu ochii în pământ.

— Domnişoară May. Am schimbat doar câteva cuvinte unul cu altul, dar ştiţi cine sunt. Ştiţi că sunt prieten cu tatăl dumneavoastră şi proprietar al acestei ferme. Ştiţi că îmi plătesc la vreme datoriile. Prieteni am puţini, dar nimeni nu mă consideră duşman. Dacă veţi avea vreodată nevoie de cineva alături, vă rog să vă gândiţi la mine. Nimic nu mi-ar plăcea mai mult decât să vă fac viaţa mai uşoară. Dacă e să vă rămân doar prieten sau să vă devin soţ, asta e o alegere pe care numai dumneavoastră o puteţi face. Vă rog să ştiţi că rămân servitorul dumneavoastră. Şi-a ridicat privirea, a dat de ochiul ei uimit, s-a înclinat scurt şi a plecat.

A doua zi, s-a dus în acelaşi loc şi la aceeaşi oră. Ea era acolo.

— Domnule Armstrong, a început ea, nu ştiu să vorbesc ca dumneavoastră. Folosiţi cuvinte mai frumoase decât mine. Înainte de a vă răspunde la ceea ce aţi spus ieri, e ceva pe care trebuie să îl îndeplinesc. O să fac asta acum, iar când voi termina, e posibil să vă schimbaţi atitudinea.

El a încuviinţat.

Ea a coborât capul, a ridicat degetele la masca de pe ochi şi a tras-o peste nas până i-a acoperit ochiul cel bun şi l-a lăsat pe celălalt la vedere. Apoi l-a privit cu acela.

Armstrong s-a uitat la ochiul ei. Părea că tremură, că duce o viaţă numai a lui. Irisul, necentrat, era la suprafaţă tot atât de albastru ca geamănul lui, dar avea în adâncime nuanţe mai închise. Pupila ei, ceva familiar, ceva observat zilnic, avea o ciudăţenie, era descentrată. Dintr-odată n-a mai fost atent la ce vedea, pentru că îşi dăduse seama că el era cel examinat. S-a simţit gol, ca pe o masă de operaţie, sub privirea ei. Expus concentrării ei, i-au năvălit în minte întâmplări ruşinoase din copilărie. Şi-a adus aminte de situaţii când nu se purtase pe atât de bine pe cât ar fi dorit. Şi-a amintit de momente de nepăsare şi de momente de nerecunoştinţă. L-a podidit un val de remuşcare şi s-a hotărât să nu repete acele greşeli. S-a simţit totodată uşurat şi împăcat cu sine când a înţeles că nepăsările erau tot ce avea mai adânc de regretat.

Momentul nu a ţinut multă vreme. Când a terminat, Bessie şi-a aplecat capul şi şi-a pus peticul la loc. A întors spre el chipul de fiece zi, numai că era schimbat. Arăta mirată, însă în expresia ei a deslușit și altceva, care i-a umplut sufletul de căldură, iar inima a început să i se zbată. Ochiul ei cel bun se îmblânzea şi purta o luminiţă născândă, chiar de admiraţie. Era acel sentiment care, într-o zi – putea el oare să creadă așa ceva? –, avea să ducă la iubire.

— E ceva ce trebuie să ştiţi despre mine, domnule Armstrong.

Vocea îi era gravă și șovăielnică.

— Ştiu.

— Nu mă gândesc la asta, a zis și i-a arătat peticul de la ochi.

— Ştiu că nu e asta şi nici şchiopătatul.

L-a privit drept în ochi.

— Cum de ştiţi?

— Am ghicit.

— Şi tot mai doriţi să vă căsătoriţi cu mine?

— Da, doresc.

— Dar dacă…

— Dacă o să vină un copil?

Ea a aprobat din cap, s-a înroşit şi s-a uitat în jos, încurcată.

— Nu roşi, Bess! Tu n-ai de ce să-ţi fie ruşine. Ruşinea pică pe umerii altcuiva. Iar dacă o să vină un copil, tu şi cu mine o să-l creştem şi o să-l iubim la fel cum o să-i creştem şi o să-i iubim pe ai noştri.

Ea a ridicat faţa şi i s-a uitat în ochi.

— Atunci, da, domnule Armstrong. Da, voi fi soţia dumneavoastră.

Nu s-au sărutat şi nu s-au atins în nici un fel. El a rugat-o doar să-i spună tatălui ei că o să vină în vizită mai târziu.

— Îi spun.

Armstrong l-a vizitat pe domnul May, şi acesta a aprobat căsătoria.

Când tânărul care fusese neruşinat la fermă şi mult mai mult decât neruşinat cu Bessie a venit la lucru în dimineaţa următoare, legănându-se ca de obicei, Armstrong îl aştepta. I-a dat banii datoraţi şi l-a dat afară.

— Dacă aflu că eşti la mai puţin de cincisprezece kilometri de aici, ai s-o păţeşti mult mai rău, i-a spus, iar tonul folosit era atât de stăpânit, încât tânărul s-a uitat la el cu uimire şi s-a întrebat dacă auzise bine. Dar privirea din ochii lui Armstrong l-a lămurit că fiecare cuvânt era ce gândea, astfel încât, în locul răspunsului neruşinat pe care îl avea pe limbă, a tăcut şi a plecat, iar înjurăturile le-a rostit în barbă.

Logodna a fost anunţată, iar nunta a urmat la scurt timp. Lumea dădea din gură. Aşa face lumea întotdeauna. Biserica era plină de curioşi în ziua nunţii acelui fermier negricios şi a miresei lui palide şi şchioape. El avea bani, oh!, din punctul ăsta de vedere ea reuşise cât se poate de bine, şi, cu ochii ei

albaştri, părul blond şi silueta ei bine făcută, era, măcar pentru atât, o partidă mai bună decât ar fi putut el să spere. Totuşi, felicitările tindeau să aibă nuanţe de milă, căci nimeni nu invidia acest cuplu. Sentimentul general era că cei doi, care nu avuseseră nici o şansă să îşi găsească perechea, se descoperiseră unul pe altul, şi fiecare dintre cei prezenţi, care nu era căsătorit, se simţise uşurat că nu era obligat să facă un compromis atât de devastator când avea să-şi aleagă perechea. Mai bine muncitor sărac decât un proprietar de fermă care avusese o mamă neagră, mai bine servitoare needucată decât fata unui fermier, înzestrată cu un ochi pieziş şi şchioapă, pe deasupra.

Când pântecul lui Bessie a început să ia proporţii la câteva luni după căsătorie, a fost un adevărat scandal. Ce fel de bebeluş o să se nască? Un monstru, cu siguranţă. Când copiii au început să-i adreseze pe stradă vorbe urâte lui Bessie, ea a încetat să mai iasă din fermă. Îşi aştepta nervoasă ziua, iar Armstrong îi vorbea blând ca s-o calmeze. Sunetul vocii lui o liniştea, iar când îi punea mâinile pe pântec şi-i spunea „totul va fi bine“ nu putea decât să creadă că aşa va fi.

Moaşa care a asistat-o la naştere s-a dus direct la nişte prieteni, iar aceia au răspândit ştirea rapid în jur. Ce monstru ieşise dintre picioarele lui Bessie, cea cu un ochi strâmb, pus acolo de soţul ei negru? Cei care se aşteptau la trei ochi, păr sârmos şi membre strâmbe au fost dezamăgiţi. Copilul era normal. Şi nu numai atât. „Frumos“, repeta ea. Cine-ar fi crezut? „Pruncul cel mai frumos pe care l-am văzut vreodată.“ Şi, în curând, l-au văzut şi ceilalţi. Armstrong se ducea pe cal ici şi colo, iar pe genunchiul lui au văzut cu toţii copilul, cu bucle blonde, cu un chip plăcut şi cu un zâmbet atât de încântător încât nu puteai să nu-i răspunzi tot cu un zâmbet.

— Să-l numim Robert, a zis Armstrong, ca pe mine.

Şi aşa l-au botezat, dar pentru că era mic, îi ziceau Robin, iar când a crescut, tot Robin au continuat să-l numească, căci aşa îl deosebeau pe tată de fiu. Cu timpul au apărut şi alţi

copii, fete şi băieţi, toţi sănătoşi şi fericiţi. Unii erau mai închişi la culoare, alţii, mai puţin, iar unii erau aproape albi, dar nici unul nu era atât de alb ca Robin.

Armstrong şi Bessie erau fericiţi. Întemeiaseră o familie fericită.

E fotografiată Amelia

Pe la începutul ultimei săptămâni din martie a sosit și ziua echinocțiului de primăvară. Lumina ajungea din urmă întunericul, ziua şi noaptea erau egale, până şi treburile oamenilor se bucurau de o stare echilibrată. Apele se umflaseră, ăsta le era obiceiul la fiecare echinocţiu.

Primul s-a sculat Vaughan. Era târziu, ciripitul păsărilor începuse odată cu destrămarea întunericului, însă nu îi trezise, iar lumina îi aştepta dincolo de perdele.

Lângă el, Helena era încă adormită, cu un braţ deasupra capului aşezat pe pernă. I-a sărutat încheietura braţului, iar ea, fără să deschidă ochii, a zâmbit şi s-a apropiat de trupul lui cald. Rămăsese goală de peste noapte. În vremea din urmă alunecau din plăcere în somn şi din somn în plăcere. El i-a căutat sânii pe sub cearşaf, şi-a plimbat mâna pe mijlocul ei, apoi pe şold. Ea şi-a frecat degetele picioarelor de ale lui.

Ceva mai târziu, el i-a vorbit:

— Mai dormi o oră dacă dorești. Îi pregătesc eu micul dejun.

Ea i-a zâmbit drept mulţumire şi a închis ochii. După ani de insomnie, erau în stare să doarmă îndelung, uneori nouă-zece ore în şir. Era darul fetiţei. Ea fusese cea care le-a dres nopţile. Ea fusese cea care le-a dres căsătoria.

În salonaşul unde luau micul dejun, el şi fetiţa stăteau tăcuţi la masă. Când Helena era prezentă, ea îi vorbea întruna fetiţei; el nu încercase nici să-i vorbească, nici să-i atragă atenţia. A uns cu unt și cu marmeladă pâinea prăjită și a tăiat-o în feliuţe subţiri, în vreme ce copilul îl observa cu atenţie. Fata a mâncat cu grijă, închisă în lumea ei, până când nişte marmeladă a căzut de pe marginea feliuţei de pâine pe faţa de masă. Ea și-a înclinat capul spre el. Ochii ei gravi şi adânci, pentru Helena, verzi, pentru el, albaştri, i-au întâlnit privirea, iar el a zâmbit, un zâmbet abia schiţat, blând, fără pretenţii. Drept răspuns, a apărut şi pe faţa ei o tresărire a buzelor şi, cu toate că asta se mai întâmplase de vreo zece ori, lui tot i-a sărit inima din piept.

Avea aceeaşi senzaţie şi când se întorcea spre el ca să se simtă în siguranţă. Deşi pe apă nu arăta frică, era tulburată de tot felul de nimicuri: zgomotul copitelor pe pavaj, uşile trântite, bătutul covoarelor, străinii care se aplecau să o mângâie; spre el se întorcea când era speriată. În vreun loc necunoscut, întindea mâna spre el, tot spre el întindea mâinile să fie luată în braţe când se simţea în primejdie. Era mişcat de alegerea lui drept protector. Cu doi ani în urmă nu fusese în stare să o protejeze pe Amelia. I se părea că acum i se oferă o a doua şansă. Cu fiecare primejdie înlăturată, îi revenea încrederea în sine.

Copila tot nu vorbea, adesea era absentă, se arăta uneori indiferentă, însă prezenţa ei îl bucura. De o sută de ori pe zi se plimba de la fetiţa asta la Amelia și înapoi. Poteca dintre ele era atât de bătătorită, încât i se părea că nu mai putea să se gândească la una fără să o aibă și pe cealaltă în minte. Deveniseră două înfăţișări ale aceluiaşi gând.

Servanta a venit să strângă masa.

— Fotograful soseşte la zece şi jumătate, i-a reamintit el. Cred că mai înainte o să luăm o cafea.

— E și ziua infirmierei. Pregătesc şi pentru ea o cafea?

— Da, cafea pentru toată lumea.

— Să încerc să perii eu părul domnişoarei Amelia pentru fotografii? s-a oferit ea cu îndoială în glas, privind îngrijorată părul fetiţei, ciufulit după somn.

— O s-o lăsăm pe doamna Vaughan să facă asta la sculare.

Servanta s-a arătat pe loc uşurată.

Vaughan mai avea ceva de pregătit înaintea sosirii lui Daunt.

— Vino-ncoace, micuţo! i-a spus el.

A ridicat fetiţa, a purtat-o în salon, s-a aşezat la birou şi a aşezat-o pe un picior ca să privească grădina. A întins mâna după fotografia în care Amelia era împreună cu ei doi. În ultima vreme, de când fetiţa era cu ei, i se potolise spaima trezită de amintiri. Înainte, fusese atât de puternică, încât încercase să îngroape cu totul chipul Ameliei. Avusese impresia – firește, înţelegea cât era de absurd – că Amelia din fotografie îl caută cu privirea şi că el e silit să o privească drept în ochi. Asta fusese la vremea cumplitei despărţiri. Acum, pentru că sosise momentul, cu fetiţa asta în poală, a descoperit că tot ce avea de făcut nu mai părea atât de greu pe cât se temuse.

A întors fotografia spre el şi a privit-o, prin claia de păr ciufulit al copilei.

Era o fotografie tipică de familie. Helena era aşezată cu fata pe genunchi. În spatele lor, în picioare, el însuşi. Ştiuse că cea mai mică mişcare produsă de emoţie putea să însemne pierdere de timp, de bani şi de efort, astfel încât fixase obiectivul cu o expresie ţeapănă. Drept rezultat, pentru necunoscuţi era de speriat, iar pentru cunoscuţi, doar caraghios. Helena nu îşi stăpânise zâmbetul, dimpotrivă, îl oferise cu atâta graţie aparatului, încât frumuseţea îi era de o mare prospeţime în fiecare amănunt al înfăţişării. Pe genunchii ei – Amelia.

Într-o fotografie de patru centimetri şi jumătate pe şapte şi jumătate, chipul fetiţei era mai mic decât o unghie a fetiţei aşezate acum pe piciorul lui. La doi ani, Amelia îşi păstrase trăsăturile nedefinite de bebeluş. Mai mult, nu fusese în stare să stea în întregime nemişcată. Trăsăturile ei tulburi reprezentau fetiţa în general, putea să fie tot atât de bine fetiţa de pe picior ori fata pe care încercase cu atâta chin să o uite cu desăvârşire. E de crezut că îşi mişcase şi picioarele, pentru că imaginea lor era tulbure, spectrală, suportul unei fantome. Corpul mititel era acoperit cu o spumă de jupon și o fustiţă, transparente pe margini. Mâinile i se pierdeau în spumă.

Fata de pe piciorul lui s-a mişcat, iar el și-a coborât privirea. Pe mâna ei apăruse o picătură transparentă. Și-a dus mâna la gură, a lins picătura, apoi l-a privit cu o curiozitate stăpânită.

Plângea.

— Tata prostu’, a zis el şi s-a aplecat să-i sărute creştetul, însă ea a sărit de pe piciorul lui, a străbătut camera până la uşă, unde s-a oprit şi a întins mâna după el. El a urmat-o, i-a pus un deget în palmă și s-a lăsat condus în grădină, apoi pe povârnișul de pietriş, către râu.

„La ce-ar putea să fie asta de folos?“ s-a întrebat el. „Ca să mă simt eu mai bine?“

Fetiţa a privit în susul şi-n josul apei. Cum nu era nimic de văzut, a căutat un băţ cu care a scormonit nămolul de la marginea apei. Când a terminat, i-a dat lui băţul ca să continue, iar ea a ales câteva pietre de pe povârniș, s-a înapoiat cu ele și s-a apucat să le spele. Părea fără rost, și totuși pe el l-a izbit o amintire. Mai fusese cândva acolo şi o privise pe Amelia spălând pietre. Cu câţiva ani în urmă erau ca acum, la malul apei, spălau fără rost pietrele şi înfundau un băţ în nămolul de la mal? A ridicat capul și a încercat să se asigure că era o adevărată amintire sau un ecou răsturnat, care proiecta clipa prezentă în trecut.

Fetiţa a încetat să spele pietrele. S-a aplecat în patru labe deasupra apei și s-a privit în oglinda ei. O privea în ochi o altă fată, una pe care el o ştia.

— *Amelia*!

S-a repezit să păstreze imaginea aceea, dar, la atingerea lui, a dispărut, iar el a rămas doar cu degetele ude.

Fetiţa s-a ridicat şi, parcă îngrijorată, și-a întors spre el ochii schimbători.

— Cine eşti tu? *Eu ştiu* că tu nu eşti ea, dar dacă eşti… *Dacă* eşti, sunt oare nebun?

Ea i-a dat iarăși băţul şi i-a arătat cu câteva mișcări că îi cere să scormonească un canal. Apoi l-a pardosit cu pietrele spălate. Era foarte grijulie în realizarea intenţiei și a durat ceva timp până ce s-a arătat mulţumită. Apoi, după câte a înţeles, trebuia să rămână și să privească. Aşadar, au văzut cum s-a strecurat apa în canal, cum s-a umplut treptat de noroi şi cât de repede a izbutit apa să distrugă ce construiseră împreună un bărbat şi un copil.

În cele din urmă, totul a fost pregătit pentru a servi cafeaua afară, chiar lângă debarcader. Opinia generală era că fotografia cu deschidere spre râu era mai interesantă decât poza de interior, prin urmare trebuiau să se grăbească şi să profite de vremea bună.

Odată instalat aparatul de fotografiat, Daunt s-a înapoiat să prepare prima placă.

— Atâta vreme cât sunt absent, priviţi celelalte fotografii. Cele de rândul trecut.

Helena a desfăcut bucla capacului cutiei de lemn. Interiorul era căptuşit cu pâslă. Conţinea două plăci de sticlă, fiecare în cutia ei.

— Ah! a exclamat Helena privind prima placă în lumină. Straniu!

— Te-ntoarce pe dos, aşa-i? a exclamat Rita. Lumina şi umbra şi-au schimbat locul. A privit şi ea placa. Eu cred că Daunt avea dreptate, le-aţi avut pe cele mai bune. Asta e cam tulbure.

— Tu ce părere ai, dragule? a întrebat Helena cu placa în mână.

El a luat-o, s-a uitat, a văzut o pată care trebuia să fie copilul şi şi-a întors privirea de la placă.

— Nu vă simţiţi bine? s-a interesat Rita.

El a înclinat uşor fruntea.

— Doar prea multă cafea.

Helena a luat a doua placă şi a cercetat-o.

— Sunt tulburi, e-adevărat, dar nu într-atât încât să nu se poată desluşi ce reprezintă. E Amelia. E cât se poate de limpede. A spus asta cu o voce controlată, agreabilă, fără vreo tensiune nelinişitoare sau vreo notă de isterie. Întrebarea din mintea domnului Armstrong nu va duce nicicând la ceva, dar avocatul consideră că trebuie să fim gata, pentru orice eventualitate.

— Armstrong continuă să vă viziteze?

— Da, a încuviinţat senin Helena.

Rita a observat că Vaughan se schimbase la faţă la auzul numelui.

Tocmai atunci a revenit Daunt. Helena a aşezat plăcile la locul lor, a luat fetiţa în braţe şi a legănat-o, zâmbind cu gura la urechi.

— Unde aţi vrea să ne aşezăm pentru noile fotografii?

Daunt s-a uitat la cer să verifice poziţia soarelui, apoi a arătat locul.

— Chiar acolo!

Fetiţa se foia şi se lupta, întorcea capul şi îşi mişca picioarele, aşa că, una după alta, plăcile acelea scumpe au fost abandonate. Era inutil să mai fie developate.

Rita a avut o idee tocmai când începuseră să-şi piardă orice speranţă.

— Aşezaţi-o într-o barcă! O să se calmeze, iar cursul apei e stabil.

Daunt a cercetat mişcarea apelor. Curentul era egal. A ridicat din umeri şi a acceptat propunerea. Merita încercat.

Au transportat aparatul pe mal. Helena a adus la ponton vechea ei bărcuţă şi a legat-o bine la mal. Barca era trasă de ape cu o energie egală, care păstra funia încordată. Fata a pus piciorul în ea. Nu se legăna, aşa că nu avea nevoie să se echilibreze. Stătea cu picioarele bine înfipte pe şuvoiul apelor.

Daunt a deschis gura să-i ceară să se aşeze, dar s-a abţinut, pentru că, în aceeaşi clipă, se producea unul dintre acele evenimente care înseamnă totul pentru un fotograf. Vântul a alungat un nor greu care acoperea soarele şi l-a înlocuit cu un voal alb ce îndulcea lumina şi estompa umbrele. Apa s-a luminat, a căpătat un aspect perlat, exact în momentul în care fata îşi întorcea privirea în susul apei, adică tocmai în direcţia necesară pentru folosirea ideală a aparatului. Perfecţiune.

Daunt a scos capacul de pe lentilă, toate sunetele au amuţit, iar el s-a rugat soarelui, vântului şi apei să nu se clintească. Unu. Doi. Trei. Patru. Cinci. Şase. Şapte. Opt. Nouă. Zece. Unsprezece. Doisprezece. Treisprezece. Paisprezece. Cincisprezece.

Izbândă!

— Aţi asistat vreodată la procesul developării? l-a întrebat Daunt pe Vaughan după ce a închis placa în cutia protectoare şi a scos-o din aparat. Nu? Veniţi! O să vedeţi camera obscură şi felul în care am echipat-o.

— Norul se întoarce, a spus Helena cu gâtul întins spre cer în vreme ce bărbaţii dispăreau în camera obscură. Ce zici?

— Cred că n-o să se întâmple nimic pentru moment.

Au dus înapoi bărcuţa la debarcader şi au scos una mai mare, numai bună pentru două femei însoţite de un copil. Când s-a urcat, Rita a făcut un pas greşit, barca s-a clătinat şi a avut nevoie să îşi recapete echilibrul. Helena a păşit cu pricepere, echilibrul bărcii s-a păstrat şi, înainte să se fi întors să ia copila, aceasta era deja acolo, lângă ea. Fetiţa păşise singură de pe ţărm pe apă, de parcă ar fi fost lucrul cel mai firesc din lume.

S-au instalat, cu copilul pe bancheta pentru pasageri, apoi Helena, cu Rita în spate. De îndată ce barca şi-a luat avânt, Rita a şi simţit forţa vâslitului.

— Amelia, stai jos! a strigat Helena râzând. În ruptul capului nu vrea să se aşeze! Trebuie să-i facem rost de o luntre sau de o gondolă dacă o ţine tot aşa.

Fetiţa îşi ţinea spatele drept şi capul ridicat ca să privească înainte, dar nu era nimic pe apă; barca lor era singura pornită pe vreme proastă, iar când, dezamăgită, şi-a lăsat umerii în jos, Rita a simţit adâncul dezamăgirii ei.

— Oare după ce s-o fi uitând? s-a întrebat.

Helena a ridicat din umeri.

— Râul a interesat-o dintotdeauna. Ar sta aici toată ziua dacă ar putea. Aşa eram şi eu la vârsta ei. E în sânge.

Nu era un răspuns, dar nici o evaziune deliberată. Cu toate că Helena se uita intens şi constant la copilă, Ritei i se părea că, într-un anume fel, femeia asta nu izbutea să o vadă cu adevărat. O vedea pe Amelia, Amelia ei, pentru că asta avea nevoie să vadă. Dar copilul ăsta era ceva mai mult decât atât. Ea, Rita, nu putea să se uite la fetiţă fără să dorească să o ridice în braţe şi să o mângâie. Impulsurile astea o nedumereau şi încerca să le îngroape sub întrebări.

— Tot nu se ştie unde a fost înainte?

— S-a întors. Doar asta mai are acum vreo importanţă.

Rita a încercat pe altă cale.

— Nici o noutate despre răpitori?

— Nimic.

— Cu zăvoarele la ferestre vă simţiţi oarecum mai în siguranţă?

— Îmi pare şi acum că stă cineva la pândă.

— Vă amintiţi că v-am povestit de un om care m-a întrebat dacă fata vorbeşte şi despre ce a zis doctorul în legătură cu asta?

— L-ai văzut din nou?

— Nu. Dar faptul că s-a arătat interesat dacă în şase luni ar putea să-i revină vocea mă face să mă gândesc dacă nu cumva ar fi momentul să-l căutăm.

— Solstiţiul de vară.

— Exact. Spuneţi-mi ceva despre fata care se ocupa de Amelia când era mică… Ce s-a întâmplat cu ea?

— Întoarcerea Ameliei a fost o veste bună pentru Ruby. S-a chinuit să găsească de lucru după întâmplare. S-a vorbit mult şi răutăcios despre ea.

— Oamenii au crezut că Ruby avusese de-a face cumva cu răpirea, nu-i aşa? Pentru că nu fusese în casă?

— Da, dar… Helena s-a oprit din vâslit. Rita gâfâia din cauza efortului, aşa că au lăsat apele să le poarte, iar Helena nu făcea altceva decât să menţină direcţia. Ruby a fost de departe cea mai bună. A venit la noi la şaisprezece ani. Avea o mulţime de fraţi şi de surori, aşa că se pricepea la copii mici. Iar la Amelia ţinea. Să le fi văzut împreună…

— Atunci de ce nu era în casă în noaptea cu pricina?

— N-a fost în stare să explice. Din pricina asta, mulţi au crezut că avusese ceva de-a face cu răpirea, ba mai mult, că îşi bătea joc de ei. Eu ştiu că nu i-ar fi făcut vreun rău Ameliei.

— Avea vreun admirator?

— Nu încă. Avea aceleaşi vise ca fetele de vârsta ei. Să cunoască un tânăr arătos care să o curteze, să o ia de nevastă şi să întemeieze o familie. Dar asta era pentru viitor. Asta dorea, punea bani deoparte pentru viitor, ca o fată cu cap, dar nu dăduse încă de nimeni.

— Să fi avut vreun admirator secret? Vreun ticălos cuceritor pe care n-ar fi dorit să-l cunoaşteţi?

— Nu era felul ei.

— Povestiţi-mi ce s-a întâmplat!

A ascultat-o pe Helena vorbind despre noaptea răpirii. Amintirea evenimentelor îi înăsprea glasul. Se oprea des să se uite la copilă, după cum a ghicit Rita. Când relua povestea, vocea i se îndulcea, îi făcea bine prezenţa copilului întors pe neaşteptate de nu se ştie unde.

Când ajunsese la întoarcerea lui Ruby în casă, Rita a întrerupt-o.

— Aşadar a revenit din grădină. Şi ce explicaţie a dat?

— Că ieşise să se plimbe. Poliţiştii au dus-o în biroul lui Anthony şi au interogat-o ore în şir. De ce să te duci la plimbare pe frigul ăla? De ce noaptea? De ce s-o faci când sunt ţiganii de pe apă atât de aproape? Au zgâlţâit-o, şi ea s-a speriat. Plângea, iar ei ţipau, dar alt răspuns nu le-a dat. S-a dus la plimbare. Asta-i tot ce le-a spus. S-a dus la plimbare fără vreun motiv special.

— Iar dumneata ai crezut-o?

— Nu facem toţi lucruri neaşteptate din când în când? Nu renunţăm toţi la obişnuinţele noastre, cu gândul la o nouă situaţie? La şaisprezece ani suntem prea tinere ca să ştim ce suntem, iar dacă unei fete îi vine să iasă la plimbare pe întuneric, de ce n-ar face-o? Eu plecam cu barca pe râu la tot felul de ore la vârsta aia, că era iarnă sau vară. Nimic rău în asta. Ar fi fost altceva dacă era şireată, cu intenţii rele, dar nu era nici un gram de răutate în ea. Dacă eu, mama Ameliei, spun toate astea, cum se face că alţii nu vor să o creadă?

„Pentru că se impune o explicaţie“, s-a gândit Rita.

— Când poliţiştilor le-a intrat în cap că vinovaţi trebuie să fi fost ţiganii de pe apă, au uitat cu desăvârşire de Ruby şi de plimbarea ei nocturnă. Aş dori să fi uitat toată lumea. Biata fată!

Câţiva stropi de ploaie au tulburat suprafaţa apei, iar femeile şi-au ridicat amândouă privirea. Norii se regrupau.

— N-ar fi bine să ne întoarcem?

Au ezitat, dar stropii de ploaie au devenit mai vizibili pe apa din jur, aşa că au întors barca.

Era greu de înaintat împotriva curentului. În scurtă vreme, ploaia nu mai cădea de parcă ar fi făcut simple exerciţii, ropotea de-a binelea, iar Rita a simţit că umerii îi erau uzi până la piele. Apa din păr îi curgea peste ochi. Mâinile ude o dureau, dar şi-a concentrat forţele ca să păstreze ritmul.

Un strigăt al Helenei i-a dat de ştire că ajunseseră. Când, în sfârşit, a avut o mână liberă să se şteargă la ochi, a surprins o mişcare în tufişurile de pe malul opus.

— Cineva stă la pândă, a zis Rita. Nu privi acum! În tufişul de colo se ascunde cineva. Ascultă, uite cum facem…

La debarcader, Helena a luat fetiţa, a aşezat-o pe mal şi, sub ploaia torenţială, au fugit amândouă să se adăpostească pe *Collodion*. Rita a desfăcut funia, a urcat în barcă, a luat vâslele şi a pornit de-a curmezişul apei. Era obosită, nu vâslea prea repede, dar dacă cel ascuns ar fi încercat să fugă din tufiş, l-ar fi văzut.

Pe celălalt mal nu era loc de legat barca, doar trestii printre care să o strecoare. A izbutit să iasă din barcă şi să urce malul. Fără să mai ţină seamă de ropotele de ploaie care o făcuseră ciuciulete ori de rochia care se murdărea, s-a dus direct spre tufişuri. La apropierea ei, ramurile s-au mişcat – cine va fi fost cel care era acolo încerca să se ascundă mai bine. A privit printre ramurile încâlcite şi a dat peste cineva ghemuit, întors cu spatele.

— Ieşi de-acolo! i-a zis.

Nu s-a mişcat, însă spatele aplecat i se zguduia de parcă ar fi plâns în hohote.

— Lily, ieşi de acolo! Nu sunt decât eu, Rita.

Lily a început să se strecoare înapoi printre ramurile şi ghimpii care i se agăţau de haine şi de păr. Doar după ce s-a târât ca să iasă, lăsând în tufiş o mână de păr, Rita a avut cum să o ajute, să-i întindă mâna, să-i scoată spinii, unul câte unul, din pânza udă a rochiei.

— Vai, vai, draga mea… a murmurat Rita încercând să-i netezească părul. Mâinile femeii erau pline de zgârieturi. Un ghimpe îi lăsase o urmă pe faţă, mărgele de sânge i se înşiraseră pe dunga de pe obraz ca nişte fragi, până când au devenit lacrimi purpurii.

Rita a scos o batistă curată şi i-a apăsat-o uşor pe faţă. Privirea lui Lily se muta de la Rita la râu şi trecea pe celălalt mal, unde Daunt, Vaughan şi Helena, în ciuda ploii, rămăseseră pe punte şi se uitau la ele. Lângă ei, fetiţa se aplecase spre apă, cu privirea ei pătrunzătoare, iar Anthony o ţinea de rochiţă.

— Vino pe malul celălalt! a calmat-o Rita. O să-ţi curăţ zgârietura aia.

Lily a tresărit speriată.

— Nu pot!

— Ei n-au să se supere, a spus ea pe tonul cel mai blând cu putinţă. Au crezut că era cineva care voia să-i facă fetiţei rău.

— Eu n-o să-i fac nici un rău. Niciodată n-am vrut aşa ceva! Niciodată! Dintr-o mişcare, s-a ridicat, i-a întors Ritei spatele și a luat-o la fugă.

— Lily! Rita a întins o mână spre ea. Dar Lily nu mai putea fi oprită. A ajuns la potecă şi, înainte să fi străbătut o distanţă de unde n-ar mai fi fost auzită, i-a strigat Ritei peste umăr:

— Spune-le că n-am avut nici un gând rău!

Şi a dispărut.

Până să-şi pună Rita botinele la uscat și să-şi cureţe rochia, s-a și făcut întuneric. Ca să nu fie iar udată până la piele, Henry Daunt i-a propus să o conducă acasă cu *Collodion*. Au pornit prin grădină spre ponton. Când au trecut pe porţiunea mai puţin îngrijită a potecii, Daunt i-a întins o mână, ea nu a luat-o, iar el s-a mulţumit să înlăture ramurile mai joase din cale. Ajunși la bord, au urcat, iar el a condus vasul, în lumina lunii, până acasă la ea. Toată după-amiaza plouase, se luminase, iar acum, când erau lângă casa ei, ploaia bătea din nou toba pe acoperiş.

— Se potoleşte în curând, a zis el, acoperind zgomotul. Nu are nici un rost să pleci acum; nu apuci să ajungi până la uşă, că o să fii iarăși udă până la piele.

Daunt și-a aprins pipa. Cu tot echipamentului fotografic, în cabină era agreabil doar cu două persoane, iar apropierea de ea, la fel ca ora târzie, de altfel, l-au făcut să-i observe atent încheieturile mâinilor şi palmele, adâncitura de la gât, care lucea palid în lumina lumânării. Rita şi-a tras mânecile, parcă s-ar fi simţit jenată că are braţele goale, iar Daunt, temător că se hotărăşte să plece, a găsit cu cale să pună o întrebare.

— Lily tot mai crede că fetiţa ar fi sora ei?

— Aşa se pare. Pastorul i-a vorbit despre asta, dar ea o ţine una şi bună.

— Nu poate să fie aşa.

— Adevărat, e aproape imposibil. Adineauri, aş fi vrut să o conving să traverseze cu mine. Să-i vorbesc.

— Despre fetiţă?

— Şi despre ea însăşi.

Ploaia părea să se potolească. Dar el i-a pus altă întrebare până să fi apucat să bage şi ea de seamă.

— Dar despre cel care te-a atacat mai ştii ceva? L-ai mai văzut?

— Câtuşi de puţin!

Rita şi-a pus cu grijă fularul în jurul gulerului. Se pregătea să plece, însă răpăitul ploii a reînceput. A răsuflat din greu, combinând oftatul cu un zâmbet stingher şi şi-a coborât braţele din nou.

— Te supără că fumez? O sting dacă vrei.

— Nu, nu-i nimic.

El a pus oricum pipa deoparte.

În liniştea care a urmat, el şi-a dat seama că banca din spatele lor, pe care nici unul, nici celălalt nu se îndemnase să se aşeze, era patul lui. Dintr-odată i s-a părut că ocupă foarte mult loc. A aprins o lumânare şi şi-a dres glasul.

— A fost un miracol că am avut lumina aia pentru fotografii, a zis el ca să rupă tăcerea.

— Un miracol? Privirea ei avea sclipiri maliţioase.

— Bine, nu chiar un miracol. Dacă e să ne luăm după regulile tale stricte…

— A ieşit o fotografie bună, a spus ea cu îngăduinţă.

El a dezlegat cutia în care se păstra placa şi a îndreptat-o spre lumânare. Lumina i-a dat viaţă pe loc. Rita a avansat o jumătate de pas, aşa că acum era cât se poate de aproape de el, fără să-l atingă, şi s-a aplecat să privească.

— Unde e cea de acum doi ani?

El a scos-o din cutie şi a ţinut-o, astfel încât să poată privi. S-a aplecat spre ea şi i-a văzut stropi de ploaie în păr.

Era prea întuneric ca să poată fi comparate imaginile în amănunţime, dar gândul la comparaţie i-a rămas în minte. Era încredinţat că nici ea nu gândea altfel.

— Acum doi ani am fotografiat o fetiţă de doi ani, astăzi una de patru, şi nu ştiu dacă e acelaşi copil. O fi oare ea, Rita? O fi Amelia?

— Helena aşa crede.

— Dar Vaughan?

— El nu e aşa de sigur. La un moment dat am crezut că e convins de contrariu. Acum şovăie.

— Dar *tu* ce crezi?

— Copila de doi ani şi cea de azi sunt cât se poate de asemănătoare, dar nu într-atât încât să avem o certitudine.

S-a sprijinit cu mâinile de marginea mesei de developat şi s-a aplecat iar.

— Să privim din altă perspectivă. Fotografia de azi.

— Ce-i cu ea?

— Cum ţi se pare că arăta? Nu mă gândesc la claritate ori la compoziţie, regulile după care judeci tu ce faci; gândul meu se îndreaptă spre fată. Cum e?

El a privit imaginea, dar lumina săracă a lumânării nu ajungea ca să-i citească şi expresia.

— Parcă e în aşteptare. Nu, nu-i adevărat. Nu-i vorba nici de speranţă.

S-a întors spre Rita, aşteptând de la ea o explicaţie.

— E tristă, Daunt.

— Tristă?

A privit iar în vreme ce ea vorbea.

— Se uită de-a lungul apei, în sus şi în jos, pare să caute ceva. Ceva de care îi e dor. Ceva ce aşteaptă zilnic, şi zilnic acel ceva nu apare, iar ea aşteaptă, şi se uită, şi îi e dor, dar speranţa i se împuţinează pe zi ce trece. Acum aşteaptă fără speranţă.

S-a uitat şi el. Ce zicea ea era adevărat.

— Dar ce aşteaptă?

Brusc şi-a dat seama că ştie răspunsul la propria lui întrebare.

— Pe tatăl ei, a zis odată cu Rita, care deschisese gura și a zis: Pe maică-sa.

— Să însemne asta că e copilul lui Armstrong?

Rita s-a încruntat.

— După spusele Helenei, fata e indiferentă față de el. Dar nu-l mai văzuse de mult, asta a acceptat chiar el, la *Lebăda*. Nu are cum să şi-l amintească.

— Prin urmare s-ar putea să fie a lui.

Rita a făcut o iar pauză. Era tot încruntată.

— Robin Armstrong nu e ce arată, Daunt.

Cu ochii la ea, a înţeles că socotește ce ar putea să-i mai spună. În cele din urmă s-a hotărât să dea pe faţă ce știe.

— Leşinul lui de la *Lebăda* a fost o prefăcătorie. Avea pulsul mult prea regulat. Totul a fost teatru.

— Cu ce rost?

Chipul ei exprima totodată mâhnire şi foame de adevăr, aşa cum i se întâmpla adesea când era într-un fel sau altul împiedicată să cunoască totul despre un lucru.

— Nu ştiu.

Ploaia se potolise. Ea şi-a pus o mănușă, pe a doua o ţinea Daunt în mână.

— Când pot să te mai fotografiez?

— N-ai nimic mai bun de făcut decât să fotografiezi o infirmieră de la ţară? Cu siguranță că te-ai săturat până acum de câte ai făcut.

Peretele din camera lui de la Oxford era acoperit de fotografiile Ritei. Rita zâmbind, Rita încruntată, Rita pe râu, Rita pe pod, Rita aşezată, Rita în picioare, Rita citind, Rita cu ochii închişi, Rita cu şi fără pălărie, Rita cu un aer de nerăbdare, Rita pe gânduri. Lui îi era teamă ca spusele ei să nu însemne: „Când o să plece fotograful ăsta şi o să mă lase în pace?“

— N-am nici pe departe câte aş vrea.

— Îmi dai mănuşa?

Nu era persoana pe care ai fi câştigat-o cu cochetării, nici măcar cu pretextul unei mănuşi. N-avea rost să-i faci curte. Nu accepta să se joace cu aluzii şi dispreţuia galanteria. Singura cale să ţi-o apropii era calea dreaptă.

El i-a dat mănuşa, iar ea s-a răsucit, gata de plecare.

— Când te văd cu fetiţa… Ea s-a oprit, şi el a simţit că se crispează. Mă tot întreb, n-ai *dorit* nici

o clipă…

— Un copil? Ceva din vocea ei lăsa o uşă deschisă speranţei.

S-a întors şi l-a privit în ochi.

— Am treizeci şi cinci de ani. Mult prea bătrână pentru aşa ceva.

Răspunsul era limpede.

Tăcerea care a urmat a fost un semn desluşit că ploaia se oprise la un moment dat, pentru că au auzit cum reîncepe. Acum ploua mult mai calm.

Rita a oftat şi şi-a rearanjat fularul. El s-a strecurat pe lângă ea să-i deschidă. Era un dans în cursul căruia fiecare se ferea, cu gesturi exagerate, de atingerea celuilalt.

— Să te conduc până la intrare?

— Nu-s decât câţiva metri. Rămâi la adăpost.

Şi a plecat.

„Treizeci şi cinci“, se gândea el. Destul de tânără. Ceva nehotărât în vocea ei? A derulat conversaţia. Încerca să refacă orice nuanţă a vocii, însă memoria lui auditivă nu era nici pe departe pe măsura celei vizuale, era mai bine să nu se lase în voia unor iluzii false şi dorinţe.

A închis uşa şi s-a rezemat de ea. Orice femeie îşi dorea copii, nu-i aşa? Surorile lui aveau, iar Marion, soţia lui, fusese deznădăjduită că nu devenise mamă.

A luat cutiile plăcilor şi, până să le aşeze la locul lor, a mai privit o dată placa de azi. Fetiţa privea melancolic în susul apelor. El a privit-o melancolic. A închis placa în cutie şi şi-a apăsat ochii cu pumnii ca să-şi potolească dorinţa.

Djinul din ceainic

Nivelul apelor se apropia de vârful primului stâlp. Lily se aşteptase la asta după atâta ploaie. În fiecare an era la fel, asta ţinea o zi, sau mai multe, sau o săptămână. Se îngrijora. Totuși, apele nu erau furioase și nici nu ieșiseră amenințătoare din matcă să vagabondeze dincolo de maluri. Nu şuierau, nu urlau, nu-i stropeau fusta. Ocupat cu cine ştie ce treabă nevinovată de-a lui, râul curgea egal cu sine și nu dădea semn că s-ar interesa de Lily în vreun fel.

„Oare ce-ar zice pastorul dacă ar afla?“ Lily a răsturnat în troacă mâncarea şi, după ce a lăsat găleata din mână, și-a zis că ar fi poate mai bine dacă ar cădea și ea alături. Nu trecuse multă vreme de când tremurase de spaimă să nu fie cumva dată afară pentru că lipsise de la slujbă. Asta a fost în ziua când apăruse Ann. Mai fusese şi ziua aia cumplită când pastorul a ţinut să știe ce vârstă are și, pe deasupra, să mai afle și când îşi văzuse mama ultima oară. După toate acele întrebări ale lui se apucase să cureţe locurile din spatele mobilelor unde ajungea cu mare greutate, să bată perdelele din dormitorul oaspeţilor, care, de altfel, nu era niciodată ocupat, să spele pereţii closetului, să cureţe dedesubtul mesei de la bucătărie, în colţurile căreia îşi făceau păianjenii plăcerile cuibăritului… Însă nimic nu izbutise să-i potolească spaima. Apoi, timp de câteva joi la rând, se simţea de fiecare uşurată de o teribilă povară pentru că nu primea odată cu leafa și un aviz de concediere. Acum era şi mai rău. Ajunsese oare la urechile pastorului isprava ei cu ascunsul în tufişurile de pe malul opus debarcaderului soţilor Vaughan?

— Ce-i de făcut? Nu știu, a oftat privind pe rând găleata și vierul care căuta cele mai bune bucăţele.

Scroafa a ciulit urechile. Chiar aşa, necăjită cum era, lui Lily i-a venit să râdă.

— Ciudată făptură mai eşti şi tu! Oricine te-ar vedea şi-ar închipui că tragi cu urechea la ce spun!

Scroafa a fost străbătută de un tremurici. La început i-au tremurat nările, apoi perii roşcaţi, parcă trecea peste ei o briză care a înaintat până la codiţa ei îmbârligată, făcând-o să se mişte. Când briza aceea şi-a terminat călătoria, scroafa a rămas atentă, în aşteptare, de parcă era gata de acţiune.

Lily nu şi-a mai luat ochii de la ea. A observat că îi dispăruse ceaţa care de multă vreme îi înnegura privirile. Ochii ei mititei cu pupile mari erau acum plini de lumină.

Apoi avea să i se întâmple şi ei ceva ciudat. A simţit cum privirea îi pătrunde prin ochii scroafei, iar acolo a văzut…

„Vai!“, a strigat ea, şi inima i-a pornit să se zbată. Ce senzaţie mai uimitoare decât să priveşti ceva sau pe cineva și să descoperi că înăuntrul acelui lucru sau al acelei fiinţe *e un suflet care te urmărește*! Ea n-ar fi fost mai uimită dacă i-ar fi vorbit un djin ieşit din ceainic, sau dacă abajurul lămpii i-ar fi făcut o ușoară reverenţă.

— Nu mi-aş fi închipuit niciodată una ca asta! a exclamat şi a tras o mare gură de aer.

Nerăbdătoare, scroafa s-a mişcat şi a respirat zgomotos, dând semne că ar fi și ea tulburată.

— Ce este? Ce vrei tu?

Scroafa s-a liniştit şi a rămas cu ochii aţintiţi asupra ei, însă acum avea în privire o satisfacţie de-a dreptul divină.

— Vrei să stau de vorbă cu tine? Asta e, nu?

A scărpinat-o după ureche, purceaua a grohăit încetişor, iar Lily a înţeles că e mulţumită.

— Te-ai simţit singură, aşa-i? Tristeţea îţi înceţoşa ochii, nu? Cred că el nu prea îţi ţine tovărăşie. Bruta aia! Nu-s buni

de nimic bărbaţii! Nici domnul White şi, cu siguranţă, nici Victor, care te-a adus aici. Şi nici taică-său, mai înainte. Nici unul! Firește, pastorul e cumsecade…

A stat de vorbă cu scroafa despre pastor, despre bunătatea lui, și, în felul ăsta, s-a întors la ale ei.

— Nu ştiu ce să fac, a zis aproape în șoaptă. Unul dintre ei i-o fi vorbit. Nu fotograful, pe el nu l-am văzut niciodată la biserică, dar poate că soţii Vaughan, sau infirmiera… Nu făceam nimic rău, dar aşa *pare* să fie. Şi dacă nu i-au spus încă nimic, oricum o să iasă în scurt timp la iveală. Ce să fac? Dacă o să fiu nevoită să plec de la presbiteriu…

I s-a prelins o lacrimă pe obraz şi a lăsat scărpinatul scroafei ca să se şteargă.

Scroafa a clipit înţelegătoare.

— Să-i spun chiar eu? Poate… Ar fi mai bine, cred eu, să audă mai întâi de la mine. Aş avea cum să-i explic. Să-i spun că n-aveam vreo intenţie rea. Da, da, aşa o să fac!

E o nebunie să vorbeşti cu o purcea? Sigur că e, dar nu se afla nimeni prin preajmă să audă. Și-apoi, ideea cea bună vine de la purcea: trebuie să-i spună pastorului totul chiar ea. Și-a şters lacrimile cu mâneca.

A mai rămas cât să o scarpine după ureche.

— Hai, du-te şi mănâncă și tu ceva! Altfel ăsta n-o să-ţi mai lase nimic.

A aşteptat să vadă că scroafa îşi bagă râtul în troacă, apoi a pus găleata la locul ei, a transferat banii lui Victor din gaura butucului în ascunzişul din casă şi a plecat la treabă.

A pornit pe mal în susul apei. Cu încrederea căpătată de la ideea la care ajunsese datorită scroafei, şi-a ridicat privirea de la curgerea apelor şi a contemplat ziua aceea minunată. Nu s-a oprit în faţa grădinii soţilor Vaughan, a aruncat doar o scurtă privire peste apă, însă nu era nimeni pe-acolo. La vederea tufişului de soc şi de rugi unde fusese ascunsă, i-a cam pierit

voioşia, dar s-a răscumpărat cu o vizită închipuită pe care i-a făcut-o lui Ann. Acolo, bucurându-se de protecţia casei soţilor Vaughan, sora ei trăia o viaţă pe care ea n-o cunoscuse niciodată. O viaţă plină de confort şi de bogăţie; abia dacă putea să şi le închipuie. A văzut focul într-un mare cămin alături de un coş plin de lemne, o masă pe care erau mai multe feluri de mâncare caldă, destul pentru fiecare, ba chiar şi prisosea. În altă încăpere era un pat, un adevărat pat cu saltea moale şi cu două pături călduroase. Alte imagini ale bogăţiei nu îi veneau în minte, era tot ce bănuia că ar fi luxul; luni de zile benchetuise înconjurată de acest lux imaginar. Dar acum, pentru că începeau să se arate ici-colo semne primăvăratice, îi năzărise şi altceva. Se gândiseră oare soţii Vaughan să-i dea lui Ann un căţeluş? Un beagle ar fi răbdător şi blând cu ea. Dar spanielul are urechi superbe, de mătase. Era sigură că lui Ann i-ar plăcea să mângâie urechile unui spaniel. Sau un terier? Un mic terier ar fi nostim. A pus căţeluşii unul lângă altul, iar în cele din urmă coada a cumpănit în luarea deciziei. Când dă din coadă, terierul e cel mai potrivit. Terier trebuie să fie! A adăugat căţeluşul la păturile, la coşul cu lemne, la nişte botine îmblănite şi s-a bucurat de noul element de pe listă. Un camarad vesel de joacă, lătrând de plăcere când aleargă şi prinde mingea roşie aruncată de Ann. Apoi îi adoarme în poală. Nici Lily nu lipsește din aceste fantezii, nu o vede nimeni, dar alungă viespile de pe florile aplecate de Ann să le miroasă, dă la o parte ramurile cu spini din tufişurile pe unde cade mingea roşie, stinge firicelul de jăratic sărit pe carpeta din faţa căminului. Ea întâmpină toate pericolele, alungă orice primejdie, ferește de riscuri. Nimic nu putea să i se mai întâmple lui Ann acasă la familia Vaughan, iar Lily o veghea de departe. Viaţa copilei era numai confort, siguranţă şi plăcere.

— Intraţi! Ah! Doamna White!

Numele ei părea să fie o binecuvântare în gura lui, o încuraja. A aşezat tava cu ceaiul pe birou.

— Să vă torn o ceaşcă?

— Nu, a răspuns el ocupat, fără să ridice capul. Îmi torn singur.

— Domnule pastor…

El a pus peniţa pe hârtie şi a adăugat câteva cuvinte pe margine, iar ea s-a minunat din nou de repeziciunea cu care scria.

— Da, ce este? A ridicat ochii.

Ea a simţit că i se încleştează gâtul.

— Ieri, când mă duceam acasă pe lângă apă… M-am oprit la un moment dat. Eram pe malul celălalt faţă de grădina de la Buscot Lodge, acolo unde ea sfârșește. Doamna Vaughan era pe apă cu Ann.

Pastorul s-a încruntat.

— Doamnă White…

— N-am vrut să fac nici un rău, a continuat ea grăbită, dar ei au văzut că priveam, infirmiera chiar a traversat râul ca să vină după mine când doamna Vaughan şi Ann au coborât din barcă…

— Te-ai rănit, doamnă White?

— Nu! Vreau să zic, nu-i decât o zgârietură de la tufişurile cu spini de pe mal, atâta tot. Şi-a aranjat părul ca şi cum ar fi putut să ascundă ce sărea în ochi. Nu mă gândisem să mă duc acolo, a continuat ea. Doar treceam prin preajmă, e în drumul meu spre casă. N-am făcut nimic deosebit sau cu vreo intenţie oarecare. Și nu pare să fie rău să priveşti. N-am atins-o niciodată, nici nu m-am apropiat de ea, eram pe malul celălalt. Ea nici nu m-a văzut.

— Dacă i s-a întâmplat cuiva ceva rău, aş zice că e vorba de dumneata. Am să le spun soţilor Vaughan că nu-i voiai nici un rău Ameliei când ai privit-o ieri. Numele ei este Amelia, doamnă White. Ştii asta, nu-i aşa? Dar adineauri ai spus Ann.

Lily n-a răspuns.

Pastorul a continuat să vorbească pe un ton blajin şi cu o expresie blândă:

— Sunt convins că nimeni nu se aşteaptă la vreo răutate din partea dumitale, a spus el. Dar gândeşte-te și la familia Vaughan! Gândeşte-te prin ce au trecut. Au mai pierdut-o o dată. Trebuie să fie extrem de neplăcut pentru ei să știe că persoane străine stau cu ochii pe fetiţa lor. Chiar dacă e posibil să existe o asemănare între ea și o soră de-a dumitale pe care o cheamă Ann.

Din nou ea n-a răspuns.

— Bine, doamnă White. Probabil că pe ziua de azi am terminat cu subiectul ăsta.

Întrevederea se încheiase. Ea a pornit cu paşi mici spre uşă. În prag, s-a întors, timidă.

Pastorul revenise la hârtiile lui și tocmai ducea cana cu ceai la gură.

— Domnule pastor? Se străduia să vorbească doar un pic mai mult decât în şoaptă, ca un copil care crede că o adresare cu voce scăzută nu mai deranjează persoana ocupată cu ceva important.

— Da?

— Oare ea o fi având un căţeluș?

El a privit-o cu ochi mari de uimire.

— Fetiţa de la familia Vaughan, cea pe care ei o numesc Amelia… Are ea oare un căţel cu care să se joace?

— Nu ştiu! N-am nici cea mai mică idee…

— Eu cred că i-ar plăcea unul. Un mic terier. Când o să-l vedeţi pe domnul Vaughan ca să-i spuneţi că n-am să-i mai privesc de pe malul celălalt, aţi putea să-i puneţi întrebarea asta?

Pastorul n-a mai ştiut ce să spună.

PARTEA A TREIA

Ziua cea mai lungă

Greu de imaginat loc mai agreabil decât *Lebăda* de la Radcot, la vreme de vară. Malul acoperit de iarbă se înclina de la han spre apele râului, care sporeau binevoitoare deliciile timpului liber al oamenilor. Se găseau schifuri, bărci, luntri pentru pescuit sau pentru plimbare. Odată cu soarele dimineţii, Margot scotea mesele, iar dacă pe la prânz era prea cald, se putea mânca pe pături aşezate la umbra generoasă a copacilor. Fetele, micile Margot, veneau la *Lebăda* câte trei deodată să dea o mână de ajutor, erau pretutindeni: la bucătărie, înăuntru, afară, alergau de colo-colo, niciodată obosite, cu zâmbetul pe buze, cu tăvile încărcate cu de-ale gurii, cu limonadă, cu cidru, şi umpleau pahare peste pahare. Pe bună dreptate, se putea spune că fuseseră puţine locuri mai idilice decât *Lebăda* în timpul verii.

Anul ăsta nu mai era aşa. Din pricina vremii. Debitul şi regularitatea ploilor de primăvară îi mulţumiseră pe fermieri, care se aşteptau la o recoltă bună. Odată cu trecerea vremii spre vară, în locul zilelor însorite mult aşteptate, ploile au sporit în loc să se domolească, ţineau tot mai mult şi ploua tot mai des. Încrezători, cei care doreau să-şi petreacă timpul liber în barcă se duceau pe apă chiar pe o bură de ploaie, socotind că, până la urmă, avea să se mai lumineze, dar când ploaia se înteţea, şi cam aşa se întâmpla mai mereu, îşi strângeau lucrurile şi se întorceau din vreme la casele lor. Margot se tot uita la cer şi ducea mesele afară, dar rar se întâmpla să nu fie silită să le aducă înapoi, iar sala de vară rămânea pustie.

— Ce noroc am avut noi cu o iarnă aşa de bună, îşi făcea ea socoteala, cu gândul la înghesuiala celor veniţi să asculte povestea fetei înecate care se întorsese la viaţă. Am fi fost la ananghie fără asta.

Două dintre micile Margot erau trimise la bărbaţii şi la copiii lor, iar ea se descurca doar cu una singură şi cu ajutorul lui Jonathan.

Lui Joe nu-i era bine, pieptul îl necăjea din pricina ceţurilor lipicioase care în vara aia stăruiau pe maluri. Şi era tocmai timpul pe care îşi punea nădejde să-i usuce plămânii, dar de astă dată trecerea la vară nu-l prea ajuta, aşa că a ţinut-o tot într-o suferinţă, la fel ca iarna, rămânând taciturn şi palid lângă cămin, înconjurat de muşteriii care beau şi dădeau din gură.

— Nu vă faceţi griji pentru mine, răspundea el de câte ori era întrebat. Sunt foarte bine. Pregătesc o poveste.

— Eu sper să fie ceva mai bine la solstiţiu, zicea Margot, cu toate că până şi ei i se părea că nu prea avea temei să se încreadă că afacerile aveau să pornească din plin odată cu a treia săptămână din iunie. La început se întrebau toţi dacă ropotele de ploaie se vor mai rări, şi chiar aşa s-a şi întâmplat. Cerul cenuşiu s-a mai destrămat şi au ieşit la iveală stăruitoare petice albastre, iar două după-amiezi la rând au fost fără strop de ploaie. Speranţele renăşteau pe măsură ce se apropia ziua cea mai lungă din an.

Tradiţia cerea ca târgul de vară să se ţină la solstiţiu, iar anul ăsta se potrivise să fie hotărâtă tot atunci ceremonia nunţii lui Owen Albright cu Bertha, menajera lui. Cu pregătirea micului dejun pentru nuntaşi încă din zori, cât şi cu cei veniţi la târg şi aşteptaţi să dea buzna după-amiaza ca să îşi potolească setea, hanul avea de întâmpinat o zi foarte încărcată.

A sosit şi ziua solstiţiului. Soarele strălucea.

„De fapt, lumina e prea puternică“, îşi zicea Henry Daunt în vreme ce instala aparatul în faţa uşii

bisericii, în aşteptarea mirilor. „Trebuie să fotografiez de aici, la adăpost de lumina directă.“

Nuntaşii au ieşit din biserică. Pastorul arăta cum trebuie să arate un pastor când slujește o ceremonie. Dis-de-dimineaţă, deschisese fereastra şi rămăsese gol până la brâu ca să primească mângâierea soarelui pe pieptul alb şi pe faţa lui palidă, strigând: „Slavă, slavă, slavă!“ Pe asta nu o știa decât el însuși, însă zâmbetul lui luminos a fost văzut de toţi cei de faţă, care s-au bucurat de strângerile lui de mână viguroase, după coborârea treptelor.

Daunt a aranjat mirii la locul potrivit. A pus mâna doamnei Albright la braţul domnului Albright. Owen știa la ce să se aștepte în faţa unui aparat de fotografiat, o mai făcuse o dată, cu câţiva ani în urmă, iar Bertha văzuse multe fotografii, aşa că amândoi ştiau cum să se ţină. Au stat drepţi, neclintiţi, îndreptându-și feţele grave și pline de mândrie spre obiectivul aparatului. Nici măcar glumele amicilor de pahar de la *Lebăda* nu le-au înveselit chipurile solemne, iar noua lor demnitate de persoane proaspăt căsătorite a fost transpusă de lumina soarelui pe placa de sticlă, căpătând o viaţă îndelungată, într-un viitor mult mai îndelungat decât al lor.

Când totul s-a sfârşit, nuntaşii au pornit cu toţii la plimbare pe malul apei. „Ah, ce zi!“ exclamau, păşind cu ochii la cerul albastru. „Ah, ce zi minunată!“ Astfel, vesela procesiune a ajuns la *Lebăda* de la Radcot. Margot aranjase flori pe mesele din apropiere de mal, iar micile Margot îi aşteptau, ținând în mână căni mari umplute cu băuturi răcoritoare și acoperite cu pânză înrourată.

Evenimentele de acum şase luni păreau foarte îndepărtate, aşa cum, într-o zi de vară, iarna pare mai mereu să fi fost un vis ori o poveste spusă de alţii, oricum, nu aievea trăită. Soarele neaşteptat le dădea furnicături, cefele se umpleau de sudoare, iar amintirea frigului care face pielea de găină nu era de imaginat. E totuși de ţinut seamă că ziua cea mai lungă a verii e geamăna răsturnată a celei mai lungi zile din iarnă, astfel că un solstiţiu îl aminteşte pe celălalt, iar dacă se mai găseau unii care să nu le asemene, Owen le punea laolaltă.

— Acum şase luni, le-a spus petrecăreţilor la nunta lui, am hotărât ca Bertha să fie soţia mea. Mi-a deschis mintea miracolul de aici, de la *Lebăda*, cel pe care îl cunoaşteţi voi toţi – salvarea micuţei Amelia Vaughan, care a fost găsită fără viaţă şi s-a întors la viaţă. M-am simţit atunci ca un om nou şi i-am cerut mâna menajerei mele, iar Bertha mi-a făcut onoarea să primească…

După discursurile aşteptate la acea fericită ocazie, au reînceput vorbirile despre fetiţă. Întâmplările petrecute acolo, pe acel mal, în beznă și ger, au fost iarăși povestite, de astă dată sub cerul auriu. Poate că fusese vremea însorită cea care i-a împins să ocolească părţile mai întunecoase ale întâmplării, şi astfel a ieşit la iveală o povestire mai simplă, cu un sfârşit încă și mai fericit. O fetiţă răpită a fost înapoiată părinţilor, astfel încât ea, soţii Vaughan şi toţi cei din comunitatea lor au fost foarte fericiţi. Un lucru rău fusese îndreptat, o familie se reîntregise. Mătuşa bătrână a unui lopătar a încercat să spună că văzuse cu ochii ei fata pe mal, dar că nu se oglindea în apă. Cum n-avea nimeni chef să audă într-o asemenea zi o poveste cu fantome, bătrânica a fost nevoită să-şi ţină gura. Cănile cu cidru au fost iarăși umplute. Cu neputinţă de deosebit una de alta, micile Margot au apărut în șir cu farfurii pline cu şuncă, cu brânză şi cu ridichi, iar petrecerea de nuntă a fost atât de veselă, încât a înlăturat orice îndoială, orice colţ întunecat. Cu şase luni în urmă, la *Lebăda*, o întâmplare miraculoasă dăduse buzna peste ei violent și tulburător. Acum era curată, bine călcată şi pusă deoparte fără nici o cută.

Domnul Albright a sărutat-o pe doamna Albright, care s-a înroşit ca ridichile de pe masă, iar la miezul zilei s-au ridicat și s-au dus să continue petrecerea la târg.

Printre câmpurile îngrijit îngrădite cu gard viu de la Radcot se afla un petic de pământ de o formă ciudată, devenit în ultima vreme un teren al obștei. Acum era plin cu tarabe de toate felurile şi de toate mărimile. Unele dintre ele aveau un aer negustoresc, acoperite cu paravane de pânză care protejau marfa de soare, altele nu erau decât niște prelate întinse pe pământ, cu marfa deasupra. Se găseau lucruri de care era posibil să fi avut nevoie unul sau altul: urcioare, boluri, carafe, pânzeturi, cuţite, unelte, piei tăbăcite, dar erau şi altele care nu aveau alt rost decât să stârnească vreo poftă. Erau panglicuţe, dulciuri, pisoiaşi, tot soiul de podoabe. Unii îşi purtau marfa în coşuri. Se învârteau cu ele de colo-colo, fiecare lăudând în gura mare originalitatea mărfii lui şi atrăgând atenţia celor din jur asupra pungăşiei tuturor celorlalţi, care n-ar fi vândut decât lucruri copiate și scumpe, care s-ar strica la o clipă după ce şarlatanul și-ar fi strâns lucrurile şi și-ar fi luat tălpăşiţa. Erau unii care

cântau din fluier şi băteau toba, chiar şi un om-orchestră, astfel încât curioşii care se plimbau printre tarabe treceau de la un cântec de dragoste la unul de beţie, ori la altele de jale despre ce e dus şi pierdut şi despre ce e greu de îndurat. Uneori se auzeau mai multe odată, iar sunetele se ciocneau unele de altele şi le cădeau alandala în urechi.

Soţii Vaughan veniseră de la Buscot Lodge pe malul apei în jos până la câmpul unde se desfăşurau petrecerile zilei. Între ei, ţinută de fiecare de-o mână, fetiţa se legăna. Helena era întru câtva nervoasă; Anthony îşi închipuia că ar fi fost dezamăgită pentru că nu se împlinise părerea medicului, după spusele căruia fetiţei ar fi urmat să-i revină vorbirea. De fapt, nu starea ei de spirit, ci a lui era cea care arunca o umbră peste această zi.

— Eşti sigură? o întrebase el.

— De ce n-aş fi?

— Crezi că nu e nici o primejdie?

— Acum, după ce am aflat că numai Lily White, o biată fiinţă paşnică, se uita la noi… Ar mai fi ceva care să ne îngrijoreze?

Anthony s-a încruntat.

— Dar individul care a ieşit în calea Ritei…

— Asta a fost acum câteva luni. Oricine ar fi, n-ar avea cum să ne facă rău când suntem înconjuraţi de o mulţime de oameni care ne cunosc. Până şi fermierii şi servitorii noştri o să fie acolo. Şi-apoi, obişnuiţii de la *Lebăda*! Ei n-au să lase pe cineva să-i facă ei vreun rău, nici măcar să-i atingă un fir de păr.

— Tu chiar ţii cu tot dinadinsul să o duci în faţa unor oameni care să o arate cu degetul și să bârfească?

— Dragul meu, nu putem să o ţinem întruna departe de ochii lumii. Sunt atâtea lucruri aici care ar putea să o distreze. O să-i placă de pildă concursul de canotaj. Ar fi nefiresc să o ţinem închisă în casă.

Viaţa lor se schimbase în bine de când sosise copilul. Fericirea Helenei era pentru el o uşurare atât de mare, încât îi umpluse sufletul de bucurie. Dragostea lor era asemănătoare cu cea din primii ani de căsătorie, încât puteau să uite că un lung timp de îngheţ și disperare existase vreodată. Îngropaseră trecutul și duceau o viaţă de plăceri şi bucurie. Cu toate astea, revenirea, de o vreme, la bucuriile căsătoriei nu izbutea să-l facă să uite că fericirea de acum avea temeiuri șubrede. Fetiţa asta care acum se legăna între ei, cu muţenia ei de nepătruns, cu părul fără culoare şi cu ochi care și-o tot schimbau, era deopotrivă cauza fericirii lor şi primejdia care îi dădea târcoale.

De-a lungul zilei, treburile îl ţineau ocupat şi nu-l lăsau clipă de clipă pradă acestei preocupări care, altfel, i se învârtea în cap ca o morişcă, însă noaptea, când izbutea cu greu să adoarmă, îl chinuiau imaginile mereu schimbătoare ale aceluiaşi vis. Mergea printr-o pădure, de-a lungul unui ţărm, străbătea o câmpie, pătrundea într-o peşteră, de fiecare dată era un loc diferit de celelalte, într-o necontenită căutare. Apoi, într-o poiană, sau ocolind un copac, sau ajuns în faţa unei arcade, ea era acolo, fiica lui, îl aştepta, de parcă acolo ar fi fost până atunci tot timpul, în aşteptarea tatălui ei. Fetiţa ridica braţele spre el, striga „Tăticu’!“, el o lua în braţe, cu inima bătându-i nebunește, apoi se trezea cu conștiinţa mohorâtă a adevărului că nu fusese Amelia. Fata asta, copilul schimbat de zâne, fusese cea care i se strecurase în vis ca să îşi aşeze chipul peste amintirea fiicei sale pierdute.

Helena nu îşi dădea seama de șubrezenia fericirii lor, numai el resimţea din plin îngrijorarea. Asta îl îndepărta, fără ca ea să-și fi dat încă seama. Încredinţată că fetiţa era Amelia şi că nici el nu are vreo îndoială că ar fi aşa, era pătrunsă de o impresionantă siguranţă că nimic nu poate să îi atingă, de parcă ar fi fost un castel înconjurat de şanţuri cu apă. Doar el îşi dădea seama cât de neîntemeiat era acel sentiment.

Când visele îl lăsau să creadă că era lesne să aşeze pe umerii Ameliei capul copiliţei, era îndemnat să împărtășească siguranţa Helenei. Adesea i se părea să fie atât de simplu, încât se simţea vinovat de rezistenţa lui încăpăţânată. De faţă cu soţia lui o și numea Amelia. Era la jumătatea drumului. Însă piedica rămânea. El știa. Dincolo de orice, o fetiţă al cărei chip nici măcar nu și-l

amintea, dar pe care nu putea, nu voia să-l uite.

Mai era ceva. Noaptea, în pat, treaz sau adormit, în căutarea neistovită a fetei lui de-a lungul şi de-a latul unor peisaje imaginare pe unde o găsea pe mica înlocuitoare iarăşi şi iarăşi, îi apărea în minte o cu totul altă figură, care îl împungea în inimă. Robin Armstrong. Pentru că era foarte bine şi foarte frumos să te joci cu ideea fericirii şi să-i îngădui fetiţei ăsteia să-i ţină locul copilului tău în inimă şi în minte, aşa cum ea o înlocuise, numai că, în felul ăsta, împiedica un alt om să se bucure de copilul lui. Vaughan ţinea la fericirea Helenei, dar dacă preţul fericirii ei era condamnarea unui om la cumplita durere a pierderii pe care o lăsaseră în urmă? La fel de mult ca fetiţa, la fel de mult ca Amelia, Robin Armstrong bântuia nopţile lui Vaughan şi se preschimba într-o stană de piatră.

Încă de la marginea târgului au dat de mulţime. Unii îi priveau, întorceau capul, şopteau între ei ferindu-se, arătau cu degetul. Soţiile fermierilor ofereau fetiţei flori, îi mângâiau părul, copiii veneau să o sărute.

— Nu sunt convins că e tocmai bine, a zis blând Vaughan când un lopătar vânjos a îngenuncheat la picioarele fetiţei şi i-a cântat la scripcă o scurtă melodie, după care, cu seriozitate, i-a atins obrazul cu un deget.

Helena a scos un suspin scurt, de exasperare, neobişnuit pentru ţinuta ei stăpânită.

— Numai povestea aia stupidă e de vină! Ei îşi închipuie că poate să facă minuni, că poate să-i protejeze ori ceva asemănător. O superstiţie prostească, ce o să treacă odată cu timpul. Oricum, concursul de canotaj începe la două. Nu-i nevoie să rămâi dacă nu vrei. Noi ne ducem să privim, a spus ea pe un ton hotărât. Apoi, copilului: Mergem!

A simţit mâna fetiţei desprinzându-se de a lui. Când Helena s-a întors, n-a urmat-o imediat, iar în acea clipă de şovăială, unul dintre fermieri l-a oprit să-i spună o vorbă. Când a terminat, Helena şi fetiţa nu se mai vedeau.

Vaughan a părăsit drumul care despărţea târgul în două, pe unde se înainta cu greu. S-a strecurat printre tarabele acoperite, în căutarea lor. În trecere, n-a dat atenţie la strigătele negustorilor. Nu voia inele cu rubin pentru iubită. Nu-l interesau nici pricomigdalele, nici medicamentele împotriva gutei sau a necazurilor digestive, nici cuţitele de buzunar, cel mai adesea furate, nici farmecele care făceau bărbatul irezistibil şi nici creioanele. La drept vorbind, creioanele arătau destul de bine şi ar fi cumpărat, poate într-altă zi, dar acum începea să îl doară capul şi i se făcuse sete. Ar fi putut să se oprească într-un loc unde se vindeau băuturi, dar se stătea la coadă, aşa că a ales să îşi găsească mai întâi soţia şi fetiţa. Se strecura prin mulţime, însă era încetinit. De ce oare bătea soarele atât de puternic tocmai astăzi, când se strânsese atâta lume? Îmbulzeala devenea tot mai mare, nu se mai putea înainta şi a fost nevoit să se oprească, apoi a găsit un loc pe unde se putea înainta încetişor şi a făcut câţiva paşi mai departe. Fruntea îi era îmbrobonită de sudoarea care îi intra în ochi şi începuse să-l usture. Unde naiba erau?

Îl bătuse soarele şi se simţea ameţit. N-a ţinut mai mult de-o clipă, dar, până să-şi revină, cineva l-a prins de braţ.

— Norocul, domnule? Pe-aici!

A încercat să se desprindă, şi totuşi, în ciuda forţei, îşi simţea mişcările ca ale unui înotător pe sub apă.

— Nu, a zis el, dar poate doar avusese intenţia să o spună, pentru că nici el nu auzise vreun sunet. Un soi de cortină a fost dată la o parte şi mâna pe care doar o simţea, fără să o vadă desluşit, l-a tras înăuntru. A păşit greoi în întuneric.

— Ia loc!

Pânza rochiei cu care era îmbrăcată ghicitoarea era la fel de ţipător vopsită ca interiorul cortului cu care se confunda, iar faţa îi era acoperită de un voal.

I s-a împins din spate un scaun, marginea lui i-a lovit încheietura genunchilor şi a fost silit să stea. S-a întors să vadă cine îl aşezase. Nu vedea pe nimeni, însă pânza de mătase strident colorată a cortului era împinsă din afară de ceva de mărimea şi de forma unui umăr. Era desigur cineva gata să împiedice clientul să plece fără să plătească pentru promisiunea frumoaselor femei străine şi a

călătoriilor peste mări şi ţări.

Tot ce și-ar fi dorit era un pahar plin cu ceva rece.

— Ia ascultă, a zis și a pornit să se ridice, dar s-a lovit cu capul de suportul în formă de cruce al cortului. A văzut stele verzi, a simţit degetele femeii, care l-au prins de încheietura mâinii cu mai multă putere decât ţi-ai fi putut imagina din partea unei mâini atât de mici, în vreme ce, din spate, o apăsare pe umeri l-a forţat să se reaşeze.

— Lasă-mă să-ţi citesc în palmă, a zis femeia.

Vocea, subţiratică şi lipsită de educaţie, avea o inflexiune ciudată, pe care a simţit-o fără să-i dea atenţie pe loc.

A cedat. Poate că era mai simplu să se supună decât să se tocmească.

— Ţi-ai început viaţa plin de noroc, a început. Norocul şi talentul ţi-au fost naşii. Şi ai reuşit în toate, de atunci încoace. Văd o femeie. S-a uitat atent în palma lui. O femeie.

Lui i-a venit în minte doamna Constantine. Ea făcuse asta mult mai bine! Şi-a amintit de camera parfumată cu iasomie, de faţa calmă, liniştită, de rochia de culoare închisă şi de guleraşul sobru, de pisica ei care torcea. Își amintea cu plăcere de camera aia. Dar era aici.

— Blondă sau brună? a întrebat el, prefăcându-se că glumește.

Ghicitoarea s-a făcut că nu bagă de seamă.

— O femeie fericită. Care în ultima vreme a fost nefericită. Şi mai văd şi un copil.

— Cred că n-aș fi surprins să aflu că știi cine sunt, a încercat să pareze. E de foarte prost gust. Ştii ce? Te plătesc pentru timpul pierdut şi hai să sfârşim, a exclamat el, ieșit din fire.

A încercat să-şi tragă mâna ca să o bage în buzunar.

Ghicitoarea și-a întețit strânsoarea, iar el iar s-a mirat de atâta forţă la o femeie.

— Văd un copil, a continuat ea, *care nu e al tău.*

Vaughan a îngheţat.

— Aha! Bag de seamă că nu mai pleci, aşa-i? I-a dat drumul şi a renunţat la prefăcătoria ghicitului. Triumful tonului a fost explicaţia imediată a ciudăţeniei glasului şi a forţei. Nu era femeie. Acum mă asculţi cu atenţie, aşa-i? Copilul din casa ta, cel care a făcut-o fericită pe nevastă-ta, nu e copilul tău.

— De unde ştii asta?

— Treaba mea! Chestia e că pot să te întreb la fel, tu de unde știi? Dar te rog să observi că nu te întreb. Şi *de ce* nu te întreb? Pentru că nici n-am nevoie. *Pentru că ştiu de mult*.

Vaughan a simţit că își pierde busola, că nu mai are de ce să se agaţe şi s-a lăsat purtat de un torent îngheţat.

— Ce vrei?

Vocea îi era atât de pierdută, încă parcă venea de departe.

— Pentru ghicit? Nimic. Sunt prea cinstită ca să taxez un om pentru ce ştie deja. Dar soţia ta? I-ar plăcea să-i ghicesc norocul?

— Nu! a izbucnit Vaughan.

— Aşa credeam şi eu.

— Ce doreşti? Cât vrei?

— Măi, să fie, că grăbit mai eşti! Îţi tratezi toate afacerile la viteza asta? Nu, hai să ne luăm timpul de care e nevoie și să ne gândim. Să vedem ce contează cu adevărat. De pildă, ce-o să se întâmple ceva mai târziu în după-amiaza asta…

— Ce o să se-ntâmple?

— Să presupunem că se întâmplă ceva… Sfatul meu, ţi-l dau pe gratis, dom’le Vaughan, ar fi să nu te bagi. Să stai deoparte.

— Ce-ai de gând?

— Eu? Vocea exprima o inocenţă jignită. Eu n-o să fac nimic, dom’le Vaughan. Şi nici dumneata, dacă nu-i spui nimic nevestei despre micul nostru secret.

Aerul din cort devenise dintr-odată de nerespirat.

— Mai e vreme să punem la punct termenii aranjamentului nostru, a zis omul voalat, cu aerul că a terminat conversaţia. Îţi dau eu de ştire.

Vaughan s-a ridicat, căutând aer ca să respire, iar de data asta n-a mai avut nici un obstacol în cale şi a ieşit.

Din nou în aer liber, a pornit agitat, fără să ştie încotro se duce. Gândurile i se învălmășeau, astfel încât nu era în stare să lege două idei, darămite să mai şi ajungă la vreo concluzie. Vedea mulţimea din jur ca prin ceaţă. Apoi muzicanţii şi negustorii ambulanți au tăcut brusc. Conversaţiile s-au oprit. Chiar şi Vaughan, oricât de tulburat ar fi fost, şi-a dat seama că se întâmpla ceva. Cu ochii în sfârșit deschiși spre lumea dinafara lui, a înţeles că toţi se opriseră din plimbare fără vreun rost, că stăteau pe loc. Toţi se uitau în aceeaşi direcţie.

S-a auzit un ţipăt de femeie înspăimântată.

— Pleacă! Du-te de-aici!

Era vocea Helenei.

Vaughan a luat-o la goană.

Între timp, familia Armstrong hotărâse să vină la târg. Cu Bess lângă el şi cu şase dintre cei şapte copii în jur, Robert Armstrong arăta deosebit de entuziast. Avea în buzunar o scrisoare de la Robin, primul lor născut. Era o scrisoare de pocăinţă. Robin îşi cerea iertare. Regreta din tot sufletul că încercase să îşi lovească tatăl. Făgăduia să se îndrepte. Dădea la iveală dorinţa de a duce o altă viaţă, de a renunţa la jocurile de noroc, şi la băutură, şi la nepricopsiţii lui de prieteni de la *Dragonul verde*. Avea să vină să îşi întâlnească familia la târg, ca să le arate cât de sincere îi erau remuşcările.

— Nu scrie nimic despre Alice, a zis Bess încruntată, citind peste umărul lui Robert.

— Cum zice că încearcă să se îndrepte în toate cele, situaţia copilului trebuie să fie şi ea pusă la punct, îi răspunsese el.

De la înălţimea staturii lui, Armstrong parcurgea cu ochii mulţimea, în căutarea lui Robin. Încă nu dăduseră de el, dar trebuie că se afla prin preajmă și că îi căuta la rândul lui. Mai curând sau mai târziu aveau să se întâlnească.

Pentru băieţii lui de vârstă mijlocie, Armstrong a cumpărat cuţite, pentru fetele mai mari, panglici şi broşe, iar pentru cei mici, figurine sculptate în lemn: o vacă, o oaie şi un porc. Au mâncat turtiţe fierbinţi cu carne de porc şi, cu toate că nu era nici pe departe la fel de bună ca cea de la ferma lui, pentru că fusese pregătită în aer liber avea o savoare deosebită.

Armstrong şi-a lăsat soţia şi copiii bătând din palme în ritmul muzicii omului-orchestră şi a pornit spre standul fotografului, unde a găsit-o pe Rita. Ea era întotdeauna prezentă la târgul de la solstiţiu. Se găseau mereu de îngrijit înţepături de insecte, leşinuri provocate de căldură, stări de etilism, dar, în aşteptare, ca să îngăduie cât mai multor oameni să o vadă şi să ştie unde ar putea să o găsească la nevoie, dădea de obicei o mână de ajutor pentru bunul mers al unuia dintre standurile mai vizitate. De astă dată se ocupa de organizarea celor care voiau să fie fotografiaţi şi nota în agenda lui Daunt date pentru viitoarele şedinţe de pozat.

— E domnul Henry Daunt, din câte îmi dau seama? a întrebat-o el pe Rita. Arată mai bine decât ultima oară când l-am văzut.

— S-a vindecat, dar tot mai are o cicatrice sub barbă. Dumneata eşti domnul Armstrong, nu?

— Chiar aşa.

Armstrong a privit imprimatele de vânzare – scene pe apă, echipaje pe felurite tipuri de ambarcaţiuni, biserici locale şi alte locuri pitoreşti. Şi-a exprimat apoi dorinţa de a comanda o fotografie de familie.

— Aţi putea să veniţi chiar azi, dacă doriţi. Vă notez pe listă şi vă spun cam pe la ce oră să apăreți.

El și-a manifestat regretul.

— Fiul meu cel mare nu-i aici încă, iar eu aş dori o fotografie cu noi toţi acasă, la fermă.

— Atunci, domnul Daunt poate să vă viziteze; aşa o să aibă timp să facă o serie de fotografii atât în casă, cât şi afară. Să caut în agenda lui să vedem ce dată ar fi mai potrivită.

Câtă vreme a vorbit, Armstrong şi-a plimbat ochii peste panoul unde erau fixate scene de la târgurile precedente, dansuri tradiţionale Morris, echipaje de vâslaşi, vânzători ambulanţi, jocul de tras odgonul…

Tocmai trecuseră la stabilirea datelor, când Armstrong s-a oprit şi a oftat atât de adânc, încât Rita s-a oprit să-l privească mai bine. Tulburat, rămăsese cu privirile fixate asupra unei fotografii.

— Vă e rău, domnule Armstrong?

Arăta de parcă nici n-o auzise.

— Domnule Armstrong!

L-a poftit să se aşeze pe scaunul ei şi i-a pus în mână o sticlă cu apă.

— N-am nimic! N-am nimic! Unde a fost făcută fotografia aia? Acum cât timp?

Rita a privit numărul fotografiei şi a căutat în registrul lui Daunt.

— La târgul de la Lechlade, acum trei ani.

— Cine a făcut-o? Chiar domnul Daunt?

— Chiar el.

— Trebuie să-i pun o întrebare.

— E în camera obscură în clipa asta. Nu poate să se oprească din lucru, altfel, din pricina luminii, i se strică fotografia pe care o developează.

— În cazul ăsta, cumpăr fotografia şi mă întorc ceva mai târziu să-i vorbesc.

I-a pus Ritei în mână monedele cuvenite, n-a mai aşteptat să i se facă un pachet şi a plecat grăbit, ţinând cadrul cu amândouă mâinile. Nu avea aerul că ar fi fost în stare să îşi ia ochii de la fotografie, dar, după ce a fost cât pe ce să cadă când se împiedicase de frânghia de susţinere a unui cort, şi-a dat seama că trebuie mai întâi să își găsească prin mulţime soţia și copiii. A pus cadrul într-un buzunar, a respirat adânc şi a privit de jur împrejur. Atunci a fost pentru a doua oară uluit în ziua aceea.

Dintr-un cort, unde își zicea că ar putea să o găsească pe Bess, a ieșit doamna Eavis, proprietăreasa casei în care îşi sfârşise zilele soţia lui Robin. El i-a văzut mai întâi profilul; nu avea cum să nu recunoască nasul acela asemenea unei lame de cuţit. Aşadar revenise din vacanţă! Ar fi putut să jure că şi ea dăduse cu ochii de el, pentru că îşi întorsese capul în direcţia lui, ba i se şi păruse că îi zăreşte o sclipire în ochi. Dar, după câte se părea, ea nu-l văzuse. În ciuda faptului că el o strigase pe nume, avea să se îndepărteze cu un pas hotărât.

Armstrong s-a strecurat printre plimbăreţii care îi stăteau în cale şi a urmat-o în graba mare. Câţiva paşi a reuşit să înainteze fără dificultate prin mulţime. O ajunsese din urmă, încât era gata să-i pună o mână pe umăr, însă tocmai atunci un acordeon a fost larg desfăcut cu un șuierat în calea lui şi, când a izbutit să-l ocolească, ea dispăruse din vedere. A continuat căutând în stânga şi-n dreapta, printre tarabe ori alte etalaje, și l-a cuprins mirarea să o regăsească după foarte scurt timp. Ajuns la o încrucişare a potecilor din târg, a revăzut-o; se oprise şi privea în jur, s-ar fi zis că era în căutarea cuiva. El a ridicat un braţ și, chiar în clipa în care a întors capul spre el, a și dispărut.

Era gata să renunţe, când s-a aşternut peste mulţime o mare tăcere. Nu mai mişca nimeni. Apoi un

ţipăt a sfâşiat aerul – era vocea înspăimântată a unei femei.

— Pleacă! Du-te de-aici!

Armstrong a luat-o la fugă.

Vaughan a ajuns la locul unde se tot înghesuia mulţimea. A trebuit să îşi croiască drum cu coatele până să ajungă în mijlocul îngrămădelii. Acolo era Helena, în genunchi, cu rochia înnoroiată. Plângea în hohote şi se lupta nebuneşte să ajungă la fetiţa de care fusese despărţită din cauza fustelor unei femei înalte, cu păr negru, cu nas lung, ascuţit şi cu buze palide, care se strecurase între ele.

— Nu pricep, explica femeia nimănui şi tuturor celor din jur. Doar am zis „bună ziua!“ Şi ce-i cu asta? La ce bun atâta scandal, când n-am făcut altceva decât să zic: „Bună ziua, Alice!“?

Vorbea foarte tare, poate chiar ceva mai tare decât ar fi fost nevoie. A observat sosirea lui Vaughan şi atunci s-a întors spre mulţime şi i s-a adresat ca unei singure persoane:

— M-aţi auzit, nu-i aşa? Aţi văzut?

Câţiva au înclinat din cap în semn de încuviinţare.

— I-am zis „bună ziua“ fetei uneia dintre fostele mele chiriaşe, un copil pe care nu l-am mai văzut de mult, ce poate să fie mai firesc de-atât?

Femeia şi-a pus mâinile pe umerii fetiţei.

Din mulţime s-au auzit murmure. Şovăitoare, nu tocmai limpezi, nedesluşite, însă, da, îi îndreptăţeau spusele. Satisfăcută, femeia s-a aprobat pe sine cu o mişcare a capului.

Vaughan s-a lăsat pe vine şi a pus un braţ protector în jurul umerilor soţiei lui, în vreme ce ea, fără glas, cu ochii holbaţi, cu privire de nebun, îi făcea semne să ia fetiţa.

Mulţimea s-a despărţit în două cu alt murmur şi, din mijlocul ei, a apărut altă persoană cunoscută.

Robin Armstrong.

La vederea lui, un fulger de satisfacţie a însufleţit chipul femeii, ca şi cum îi izbutise scena jucată, dar i-a dispărut de îndată. Apoi, cu o repeziciune violentă, care a surprins mulţimea, a prins copilul, l-a ridicat şi a zis:

— Uite, Alice! El e tăticul tău!

Strigătul de durere al Helenei a fost însoţit de un gâfâit ridicat ca un singur sunet din mulţimea zguduită şi nedumerită, apoi s-a aşternut iar tăcerea, în vreme ce femeia aşeza copila în braţele lui Robin.

Înainte ca cineva să îşi adune gândurile şi să facă ceva, femeia a întors spatele şi s-a strecurat prin mulţime. În faţa repeziciunii şi a nasului ei ascuţit, mulţimea s-a despicat în două, apoi s-a strâns la loc, iar ea a pierit fără urmă.

Vaughan s-a ridicat şi l-a privit pe Robin. Robin a privit copila şi i-a spus câteva cuvinte cu voce frântă şi cu nasul vârât în părul ei.

— Ce-a zis, ce-a zis? a întrebat mulţimea. A zis „ah, draga mea, ah, copilul meu, Alice, iubirea mea“, iar cuvintele au trecut din gură-n gură.

Mulţimea de gură-cască a aşteptat, ca la teatru, să continue piesa. Doamna Vaughan leşinase, din câte se părea, domnul Vaughan rămăsese stană de piatră, Robin Armstrong era cu ochii la copil, iar tatăl lui, domnul Armstrong, îl aţintea de parcă nu-i venea să-şi creadă ochilor. Ceva-ceva trebuia să urmeze, peste tot plutea nedumerirea. Actorii îşi uitaseră rolul şi fiecare aştepta să continue ceilalţi. Momentul părea că e sortit să rămână neterminat, iar spectatorii începuseră să forfotească, când o voce s-a ridicat deasupra şoaptelor.

— Pot să dau o mână de ajutor? Era Rita, care a intrat în cerc şi a îngenuncheat lângă Helena. Trebuie s-o ducem acasă, a zis ea privind întrebător spre Vaughan.

Cu ochii rămaşi la fetiţa din braţele lui Robin, Vaughan nu dădea semne să fie în stare de ceva.

— Ce aveţi de gând să faceţi? şi-a manifestat Rita stăruinţa în şoaptă.

Newman, grădinarul lui Vaughan, a apărut împreună cu alt servitor de-al casei şi au ridicat-o pe Helena împreună.

— Ei? a exclamat Rita şi l-a apucat de un braţ pe Vaughan ca să-l scoată din nemişcare. El a făcut doar un semn din cap până să se întoarcă şi, cu alt semn, să dea de înţeles celor doi să o ducă pe Helena, încă leşinată, la Buscot Lodge.

Toate privirile au urmărit plecarea soţilor Vaughan, apoi s-au întors către actorii rămaşi în scenă. Au ciulit urechile după ţipătul mult aşteptat când fetiţa şi-a deschis gura, dar n-a făcut decât să caşte, să închidă ochii şi să rămână cu capul bine aşezat pe umărul lui Robin Armstrong. Apoi s-a destins, dând semn că adormise pe loc. Tânărul Robin îi privea chipul cu o expresie de nesfârşită gingăşie.

Ceva mişcare s-a simţit prin mulţime şi s-au auzit voci.

— Mamă, ce se întâmplă?

— De ce tace toată lumea?

Șchiopătând şi cu peticul prins peste ochi cu funde, Bess şi-a făcut apariţia în fruntea unui alai de copii veniţi prea târziu ca să mai fie martori ai întâmplării.

— Uite-l colo pe tata! a strigat o voce la vederea lui Robert Armstrong.

— Şi pe Robin! s-a auzit alt glăscior.

— Cine-i fetiţa? a întrebat prâslea familiei.

— Da, s-a auzit vocea profundă și gravă a lui Armstrong, cu toate că își reţinuse glasul, să nu fie auzit de toţi. Cine e fetiţa asta, Robin?

Robin şi-a dus un deget la buze.

— Liniște! le-a șoptit fraţilor şi surorilor lui. Nepoata voastră doarme!

Copiii s-au adunat în jurul fratelui lor vitreg, iar feţişoarele lor strălucitoare s-au întors spre copilă, de-acum invizibilă pentru mulţime.

— Plouă! a zis careva.

Dintr-odată, de la numai câţiva stropi, ploicica s-a schimbat într-un potop. Apa se scurgea pe feţe, fustele se lipeau de picioare, părul era leoarcă. Odată cu ploaia, s-au gândit că nu urmăriseră o piesă de teatru, ci nefericirea unor semeni. Stânjeniţi, s-au gândit la ei înșiși și au căutat adăpost. Unii s-au dus sub copaci, alţii, spre cortul cu băuturi răcoritoare, și destul de mulţi au alergat până la *Lebăda* .

Filozofie la *Lebăda*

Istoria, care fusese spusă la micul dejun al nuntaşilor de parcă ar fi fost încheiată, era acum luată de la capăt şi toţi recunoșteau că luase o nouă şi neașteptată întorsătură. Au tot repetat întâmplările după-amiezii fără să fie lăsat deoparte nici un amănunt: femeia cu nas ascuţit, leşinul dramatic al Helenei Vaughan, schimbarea lui Vaughan în stană de piatră şi gingăşia lui Robin Armstrong. Când şi-au amintit tot ce era de adus aminte, băutura i-a încurajat să îşi amintească şi întâmplări pe care nu le ţineau minte decât înjumătăţite, ba chiar să născocească unele de care nu îşi mai aminteau nimic.

S-au apucat să îşi pună întrebări: Ce o să facă acum soţii Vaughan? Cum o să suporte asta doamna Vaughan? O să fie în stare domnul Vaughan să îl convingă pe Robin Armstrong să renunţe la copil? Și de ce nu s-au luat la bătaie? Poate că totuşi până la urmă o să se bată ei, ca mâine-poimâine, cine ştie?

S-au împărţit în grupuri, unii, luându-se după încredinţarea neclintită a doamnei Vaughan, o ţineau sus şi tare că fetiţa era Amelia Vaughan, alţii dădeau din cap neîncrezători şi aduceau drept dovadă părul fin al fetiţei care semăna mai bine decât orice cu firele de mătase văluroasă ale buclelor lui Robin Armstrong. Au luat-o de la începutul începutului, au puricat toate cutele poveştii în lumina acestor dezvăluiri de ultimă oră, au judecat probele şi pe-o parte şi pe alta. A fost scoasă pe neașteptate din întuneric noaptea când fusese fetiţa răpită, pentru că, dacă fata era cu adevărat Alice Armstrong, atunci ce naiba se întâmplase cu Amelia Vaughan? Povestea dispariţiei ei o lăsaseră deoparte după ce, pasămite, reapăruse, dar acum i-au scormonit iarăşi adâncimile.

Ostenit după o lungă zi de lucru cu fotografiile, Henry

Daunt stătea într-un colţ al camerei de iarnă şi mânca jambon cu cartofi, lângă o salată de măcriş.

— Fata aia care o-ngrijea a fost de vină, a zis un cultivator de măcriş sprijinit de cerceveaua unei ferestre. Eu am zis de la început că avea ea ceva de-a face cu răpirea fetei. Păi, oare ce altceva decât o boroboaţă poate să ţină o tânără pe-afară la ora aia din noapte?

— Da, dar sunt boroboaţe şi boroboaţe… Poate că nu asemenea boroboaţă o scosese pe ea afară din casă, poate că alt gând necugetat era în mintea ei, a sugerat amicul care stătea cu paharul lângă el.

Cultivatorul a clătinat din cap.

— Aş fi vrut eu să mă aibă pe mine-n vedere boroboaţa ei, dar n-a fost să fie. Nu era ăsta felul ei. Tu ai auzit cumva să se fi încurcat între timp cu careva?

Ştiau toţi pe de rost care dintre fete ar fi putut să se-ncurce cu cineva şi care nu, informaţia era la îndemână. Nu. Ea nu era de felul ăla.

— Şi pe urmă ce s-a întâmplat cu ea? a întrebat Daunt.

S-au sfătuit între ei.

— N-a mai căpătat de lucru. Nimeni n-a vrut-o ca să mai aibă grijă de copii. S-a dus la Cricklade, unde trăieşte bunică-sa.

— La Cricklade? În ţinutul dragonilor? s-a mirat Daunt. Cricklade, un loc pitoresc în susul apei, era renumit pentru dragonii care apăreau prin preajmă din când în când. Lui îi trecuse cândva prin minte să facă acolo câteva fotografii pentru cartea lui.

A mâncat, ascultând cum erau dezgropate şi răstălmăcite întâmplările din urmă cu doi ani, cum se căutau firele smulse din istoria de atunci, odată cu cele din întâmplarea de acum, astfel încât, puse laolaltă, din două istorii dezlânate să fie tricotată una singură. Numai că lipseau prea multe fire şi

rămâneau găuri prea largi ca să mai poată fi cârpite.

Una dintre micile Margot i-a adus lui Daunt o plăcintă cu mere şi a vărsat peste ea smântână groasă. Jonathan a aprins o lumânare, a pus-o pe masă şi a rămas lângă el.

— Pot să-ţi spun o poveste?

— Sunt numai urechi, spune-mi o poveste.

Jonathan şi-a fixat privirea în colţul întunecat de unde izvorau poveştile, iar ochii lui au fost martori ai unei mari concentrări. Când a fost gata, a deschis gura, iar cuvintele i-au ţâşnit ca la o inundaţie:

— A fost odată ca niciodată un om care a intrat în apă cu căruţa trasă de cai şi nu l-a mai văzut nimeni niciodată. Aoleu, nu! S-a strâmbat şi a dat din mână nemulţumit. Nu-i aşa! a strigat supărat pe el însuşi, fără nici o prefăcătorie. Am sărit peste partea din mijloc!

Jonathan s-a dus să practice arta povestitului pe lângă altul, iar Daunt a mâncat plăcinta făcută de Margot şi a ascultat conversaţiile celor două părţi. Povestea tragică a lui Robin Armstrong, faptul că părul lui e asemănător cu cel al fetiţei, ţiganii de pe râu, instinctul unei mame…

Pe când ceilalţi tăiau povestea în bucăţi mărunte, pe care le aşezau apoi într-o mie de feluri diferite, Beszant, reparatorul de bărci, rămăsese deoparte. Dacă fata semăna cu Vaughan sau cu Armstrong, dacă s-a întâmplat să fie întâi moartă şi ceva mai târziu să trăiască, toate astea erau pentru el nişte taine în faţa cărora nu făcea decât să îşi clatine capul, mulţumit cu neştiinţa lui. Dar acolo unde se pricepea, îşi folosea priceperea.

— Nu este Alice Armstrong, a zis el cu un glas hotărât.

Toţi l-au încolţit să dea o explicaţie.

— Maică-sa a fost ultima oară văzută la Bampton îndreptându-se spre apă cu micuţa de mână. Cred că aşa a fost, nu?

Ei au aprobat.

— Păi, niciodată în viaţa mea, şi am şaptezeci şi şapte de ani bătuţi pe muchie, n-am apucat să văd un corp ori un butoi, ba nici măcar o şapcă pierdută, care s-o ia în susul apei. Voi? Careva?

Au dat din cap fără o vorbă.

— Atunci, vedeţi?

Rostise vorbele astea de parcă ar fi lichidat discuţia, aşa că, vreme de un scurt moment, o clipă zburătoare, a fost ca şi cum cel puţin acest amănunt fusese bine ancorat în povestea asta care le aluneca printre degete ca apa. Dar cultivatorul de măcriș a deschis gura.

— Da’ înainte de noaptea aia de solstiţiu, se aştepta careva dintre voi să vadă că o fată înecată se-ntoarce să trăiască?

— Nu, a zis Beszant. Pe-asta nu pot s-o spun.

— Păi, atunci, a încheiat omul cu înţelepciune, doar dacă ceva e imposibil, asta n-are de ce să-nsemne că nu s-ar putea să se-ntâmple.

Filozofii de la *Lebăda* au căzut pe gânduri şi, fără întârziere, s-au întors la disputa lor. Dacă se-ntâmplă un fapt imposibil, oare o fi sporind asta posibilitate repetării lui? Era o încurcătură mai mare decât cunoscuseră ei vreodată, aşa că s-au apucat să o mărunţească grijuliu; nimic n-a fost lăsat deoparte. S-au băut multe sticle de bere şi multă durere de cap s-a născut din eforturile lor de-a lămuri problema. Beau şi stăteau pe gânduri, şi iar beau şi iar stăteau de vorbă, şi iar beau şi iar se certau. Gândurile li se învârteau ca titirezul, descopereau noi curenţi în curenţi, întâlneau contracurenţi, iar uneori se simţeau chinuitor de aproape de marea descoperire, dar, în ciuda tensiunii dezbaterilor, la sfârşit nu ştiau mai mult decât la început.

Cam pe la mijlocul discuţiilor, Daunt, care nu băuse, s-a ridicat, a ieşit neobservat din han şi s-a înapoiat pe *Collodion*,

ancorat la câţiva metri mai sus, lângă o salcie bătrână. Mai avea mult de lucru.

Noaptea cea mai scurtă

La Buscot Lodge, servitorii îşi purtaseră stăpâna în camera ei de sus şi o lăsaseră în grija Ritei şi a menajerei. Helena tremura, fără să dea vreun semn că ar simţi mâinile care i-au scos hainele şi i-au pus o cămaşă de noapte. Palidă, cu privirea pierdută, îşi mişca buzele fără să rostească o vorbă. De dormit, nu dormea, din când în când se ridica în capul oaselor şi întindea mâinile, de parcă scena de la târg se repeta iar şi iar. A avut convulsii, a plâns în hohote, care i-au zguduit tot trupul, şi urla, ţipete fără vorbe, care răsunau prin toată casa. Rita a reuşit să-i dea un calmant, dar nu prea tare şi cu efect lent.

— Nu poţi să-i dai ceva mai puternic? Chinuită cum e…

— Nu, a răspuns Rita, încruntându-se. Nu pot.

În cele din urmă, medicamentul a câştigat lupta, iar Helena a dat semne să se liniştească. Chiar atunci, până să fie doborâtă de somn, a făcut o mişcare de parcă ar fi vrut să se ridice din pat. „Unde…?“ a bâiguit, tot clipind ameţită. Şi, încă o vorbă: „Amelia…“ Apoi şi-a pus capul pe pernă, i s-au închis ochii şi toată pustiirea întâmpinată de-a lungul zilei i s-a şters de pe chip.

— Mă duc să-i spun domnului Vaughan că doarme, a spus Clare, menajera, dar Rita a reţinut-o cu unele întrebări despre starea sănătăţii Helenei în ultima vreme.

Când s-a trezit, Helena a revenit la ce se petrecuse cu aceeaşi sfâşiere sufletească şi nu mai puţin agitată.

— Unde e? hohotea disperată. Unde e? S-a dus Anthony să o aducă acasă? Trebuie să plec eu să o iau. La cine? Unde?

Era însă prea istovită ca să transforme dorinţele disperate în vreo acţiune când îi lipseau puterile până şi să se dezvelească şi să se ridice fără ajutor. Cu neputinţă să ia barca până la Kelmscott, ori măcar trenul spre Oxford. Durerea o vlăguise, iar când a simţit cât e de neajutorată, a rămas cu capul pe pernă, tăcută, nemişcată, privind în gol.

Într-un astfel de moment de neputinţă, Rita i-a luat o mână într-ale ei.

— Helena, ţi-ai dat seama că aştepţi un copil?

Helena şi-a întors privirea, nedumerită.

— Când te-am adus acasă şi ţi-am pus cămaşa de noapte, mi-am dat seama că eşti ceva mai plină. Menajera ta mi-a spus că ai mâncat prea multe ridichi, că ai vomat şi că ţi-a făcut un ceai de ghimbir. Însă nu ridichile ţi-au făcut rău. Eşti însărcinată.

— Cu neputinţă, a răspuns Helena, clătinându-şi capul. Semnele mele lunare n-au mai apărut de când a fost răpită Amelia. Şi nu au revenit niciodată. Nu poate să fie ce spui.

— Posibilitatea de a avea un copil nu începe la prima sângerare, ci cu câteva săptămâni mai înainte. Dacă în acea perioadă ai conceput, semnele nu apar. Aşa s-a întâmplat în cazul tău. Peste jumătate de an o să fii iar mamă.

Helena a tot clipit. Noutăţii îi trebuie timp ca să străbată o minte tulburată de durere. Când a reuşit, mirarea s-a arătat cu o exclamaţie potolită, iar ea şi-a pus o mână pe pântec. Un surâs i-a vălurit buzele, iar lacrima căzută pe pernă nu era ca celelalte. Umbra fugară a unei încruntări a fost urmată de o nouă exclamaţie, de parcă mirarea noutăţii îi iluminase un colţ îndepărtat şi umbrit al minţii. Apoi a închis ochii şi a adormit, un somn firesc şi adânc.

La parter, în biroul cuprins de umbrele serii, Vaughan stătea la fereastră. Lampa nu era aprinsă. Avea încă haina pe el. Stătea de ceasuri întregi nemişcat. Rita a ciocănit, a intrat, l-a găsit pe jumătate absent, împietrit, pierdut în gânduri îndepărtate de clipa prezentă. La vestea că Helena doarme a răspuns cu un „da“ amorţit, a urmat un „nu“ la întrebarea legată de un somnifer şi iarăşi un mic „da“ la observaţia că Helena trebuie să fie ferită de şocuri.

— E cu atât mai important, a întărit Rita, cu cât un nou copil e pe drum.

— Bine, a zis el mohorât, drept semn al încheierii conversaţiei. S-a întors la fereastră, spre gândul care îi ţinea mintea ostatică, iar Rita n-a fost prea sigură că ar fi priceput noutatea.

Rita a ieşit în grădină, prin uşile ale căror zăvoare noi erau acum dureros de lipsite de rost, şi s-a îndreptat spre râu. Ploaia de vară îi lovea umerii cu picături calde şi mari, şi parcă de două ori mai grele ca de obicei. Seara începuse de mult, dar încă nu era însoţită de întuneric, iar lumina, care cădea pe frunzele ude şi pe potecile bălţite, îmbrăca totul în poleială de argint. Suprafaţa strălucitoare a apei căpăta un aspect aparte datorită bulbucilor făcuţi de picăturile de ploaie.

Rita a simţit un nod în gât. Ceasuri lungi fusese preocupată doar de chestiuni medicale, se refugiase în cererile şi în greutăţile meseriei ei. Acum, rămasă singură, o mare tristeţe a cuprins-o, iar lacrimile i se amestecau cu stropii de ploaie.

Niciodată nu fusese la Buscot Lodge fără să vadă fetiţa. De fiecare dată o luase pe genunchi, aruncaseră împreună pietricele în râu, priviseră raţele şi

lebedele care treceau oglindindu-se în ape. Uneori, mânuţa fetei o atingea, iar plăcerea acelui gest simplu i se părea ceva mărunt, fără însemnătate. Dar, când femeia aia înaltă, cu nasul ca o aşchie, o smulsese de lângă soţii Vaughan şi o aşezase în braţele lui Robin Armstrong, instinctul care o împinsese pe Helena să întindă braţele spre fetiţă într-un gest implorator avusese un ecou în pieptul ei.

Plângea într-un asemenea hal, încât abia dacă se mai recunoştea. A încercat să se potolească. „Tare mai eşti proastă!“, şi-a zis. „Parcă n-ai fi tu însăţi.“ Cuvintele aspre au rămas fără ecou. „Doar nu era copilul tău“, şi-a zis, dar gândul ăsta i-a stors mai multe lacrimi. Rezemată de un trunchi, s-a lăsat în voia sentimentelor, dar, după zece minute de plâns amar, tot nu vedea capătul durerii. Şi-a amintit că Dumnezeu îi adusese alinare cândva, când încă mai credea. „Vezi de ce nu mai cred?“, i s-a adresat. „Pentru că în asemenea clipe sunt singură. Ştiu bine că aşa e!“

Nu şi-a plâns de milă prea mult. „Nu se cuvine“, s-a certat ea. „Ce-i cu tine?!“ Şi-a frecat ochii violent, blestemând ploaia cu vorbe care ar fi scandalizat maicile. A grăbit mersul, împingându-se tot înainte pe potecă, până ce gâfâiala oboselii a luat locul spasmelor emoţiei.

Cum se apropia de *Lebăda*, zumzetul vocilor se auzea tot mai puternic. După un lung anotimp de muncă grea, lucrătorii de la ferme, cultivatorii şi lopătarii se lăsau stârniţi de sărbătoare şi erau bine băuţi. Ziua care nu se mai sfârşea îi îndemna să întreacă măsura, iar obişnuiţii casei și vizitatorii profitau din plin. În ciuda ploii, unii erau pe mal. Uzi până la piele, se îmbibau fără să le pese, fără să își dea măcar seama, de ploaia care le îndoia băutura și treceau de la unul la altul felurite istorii dezlânate ale întâmplărilor acelei după-amiezi.

Rita n-avea chef să se amestece în mulţime. Fusese văzută plecând cu soţii Vaughan și, dacă ar fi fost zărită, o opreau fără îndoială să ceară întâmplarea. Nici vorbă să pomenească ceva despre viaţa familiei Vaughan, dar, dacă ar fi trecut prin lumea aceea de curioși cu băutura în nas, n-ar fi fost ușor. Aşa că şi-a ridicat gulerul pelerinei, nu s-a sinchisit de apa care i se prelingeau pe gât şi a continuat să meargă cu capul plecat. Ca să treacă neobservată, îi mai rămânea să se bizuie pe mersul grăbit şi pe beţia celor din jur.

Pentru că mergea cu ochii în pământ, n-a văzut în cale un băiat de la fermă care tocmai se uşura în apă. Gata să se ciocnească de el, acela s-a întors încheindu-şi prohabul cam la întâmplare. Era el băut, dar nu într-atât încât să nu se ruşineze.

— Iertaţi-mă, Miss Sunday, a zis şi s-a întors pe două cărări la prietenii de pahar. Desigur, avea să le vorbească de întâmplare. De-acum era mai puţin probabil să treacă de *Lebăda* fără să fie văzută.

Rita s-a auzit chemată şi s-a înclinat cu un suspin în faţa inevitabilului.

Apoi, încă o dată, stăruitor şi grav, însă vocea nu venea de la mesele de pe mal, ci de pe apă. Ascuns parţial de salcie, *Collodion* era ancorat acolo. Iar Daunt îi făcea semn să urce la bord. A ajuns la scară, a urcat primele trepte, el a întins o mână, ea a prins-o într-a ei şi a fost trasă pe vas.

Sub punte erau depozitate ultimele cutii, sticle şi planşe fotografice. Singurul semn privitor la ocupaţia lui de peste zi erau hârtiile de pe masă, pe care Daunt notase ce planşe făcuse şi cât fusese plătit. Lângă ele era un pahar cu vin alb. A mai scos un pahar, l-a umplut şi l-a pus în faţa Ritei.

Ultima oară se văzuseră în mulţimea adunată să privească scena dintre soţii Vaughan şi Robin Armstrong. Se despărţiseră acolo, când Daunt pornise după femeia cu nasul ascuţit.

— Ai reuşit să o ajungi din urmă?

— Mergea repede şi n-am reuşit să scurtez distanţa dintre noi. Mai eram şi încărcat, a spus privind lada în care ţinea plăcile de sticlă. N-a vorbit cu nimeni. Nu s-a oprit să se uite la nimic. S-a îndreptat direct peste câmp, iar la capăt era aşteptată cu o trăsurică trasă de ponei. S-a urcat şi-au plecat.

— Înapoi, la bordelul din Bampton?

— Presupun că da. Unii mai politicoşi o numesc „casă de raport“. Pentru o femeie nemăritată şi crescută la mănăstire, tu vorbeşti despre un astfel de loc într-un fel de o deschidere remarcabilă.

— Daunt, eu mi-am petrecut o parte din viaţa activă ocupându-mă de consecinţele activităţilor desfăşurate între bărbaţi şi femei, pentru care limbajul politicos înseamnă altceva. Dacă ai şti măcar jumătate din ce implică slujba asta, ai înţelege de ce un simplu cuvânt nu mă tulbură. Aducerea pe lume a unui copil e o treabă mult prea sângeroasă ca să fie fotografiată, iar tu n-ai să vezi niciodată aşa ceva. Eu, eu văd asta *tot timpul*.

Ea nu se atinsese de vin, dar acum a luat paharul şi l-a golit dintr-o suflare. Cum bea cu pleoapele coborâte, Daunt a observat o uşoară umflătură roz în jurul ochilor ei.

— Tu poţi să fii un tată minunat, Henry Daunt. Într-o zi o *să fii* un tată bun. N-o să-ţi vorbească nimeni nimic despre sânge. O să fii ţinut afară, să nu vezi nimic, să nu auzi nimic. Până când ţi se va îngădui să te întorci, totul are să fie curăţat. Soţia ta o să fie foarte palidă, iar tu ai să-ţi închipui că e din pricina oboselii. Habar n-o să ai că cearşafurile pline cu sângele ei sunt stoarse la canal. Menajera o să frece petele alea de pe cearşaf până când o să arate ca unul pe care s-a vărsat un strop de ceai cu cinci ani în urmă. În cameră o să se pună cuişoare şi coji de portocale ca să nu se simtă mirosul de fier. Dacă e vreun doctor de faţă, ar putea să te sfătuiască să nu încerci nici o intimitate maritală câtăva vreme, dar n-o să intre în detalii, aşa că n-o să afli nimic despre sfâşieturi şi despre cusături. Nici despre sânge n-o să ştii nimic.

Soţia ta o să ştie. Dacă supravieţuieşte. Dar de povestit, n-o să-ţi povestească nimic.

I-a umplut iar paharul. Ea l-a golit.

El n-a zis nimic.

A golit şi el paharul.

— Acum ştiu, a zis el, atent la ce spune. Acum, pentru că mi-ai povestit.

— Mai toarnă-mi un pahar, te rog, a cerut ea.

În loc să-i umple paharul întins, el l-a pus pe masă şi i-a luat mâna într-a lui.

— De asta n-ai tu copii? De-asta nu vrei să ai copii? Draga mea…

— Taci! A scos o batistă şi şi-a suflat nasul. Când o să nască soţia ta, trimite după mine. Mi s-a dat numele Sfintei Margareta, patroana naşterilor, ştiai? O să fac tot ce pot pentru ea. Şi pentru tine.

Şi-a umplut singură paharul, dar de data asta n-a mai băut totul dintr-o suflare, ci a luat o gură, și, când l-a privit, Rita a simțit că i se dusese furia și că era iar ea, cea de altădată.

— Helena Vaughan e însărcinată, i-a spus.

— Ah! a zis el nervos. Și iarăşi: Ah!

— Cam la fel a zis şi ea: Oh! şi: Oh!

— Sunt… mulţumiţi?

— Mulţumiţi? Nu ştiu. Și-a coborât privirea încruntată spre masă. Ce se petrece, Daunt? Chiar s-a întâmplat în realitate ce-am văzut în după-amiaza asta? S-a uitat la el aşteptând un răspuns.

— Nu avea deloc aparenţa realităţii, a zis el.

Ea a aprobat din cap.

— Felul în care femeia aceea, Eavis, şi-a recitat replicile. Părea să fi fost rezultatul repetiţiilor.

— Şi a avut grijă să audă toată lumea.

— Iar Robin Armstrong şi-a făcut apariţia exact în momentul acela… Nici o secundă mai devreme sau mai târziu, exact la momentul în care femeia să poată înşfăca fetiţa şi să i-o pună în braţe.

— I-ai văzut privirea pe care i-a aruncat-o când a sosit?

— Da, de parcă se aştepta să-l vadă…

— … şi a fost uşurată când l-a văzut…

— … şi i-a aruncat o privire care spunea că acela era exact momentul

potrivit…

— … privire care s-a şters înainte ca să aibă cineva vreme să-i dea atenţia meritată.

— A fost ca o piesă de teatru.

— Totul orchestrat.

— După un plan. Până şi plecarea acelei Eavis cu trăsura care o aştepta.

— După ce tu ai plecat să o urmăreşti pe Eavis, Robin Armstrong s-a arătat extrem de emoţionat. Depăşit de sentimente tandre: „Alice, oh, Alice!“, zicea atât de încet, încât nimeni nu l-a auzit, în afară de cei din preajmă.

Daunt a rămas pe gânduri.

— Crezi că nu era într-adevăr emoţionat? Totuşi, vorbea încet, nu ca doamna Eavis…

— Asta a făcut scena credibilă, putea să fie sigur că cineva aude şi transmite mai departe. E un actor mult mai talentat decât doamna Eavis.

— Totuşi, am auzit ce spuneau toţi despre el. A convins pe toată lumea.

— Pentru că nu fuseseră de faţă când a simulat leşinul, prima oară când a văzut fetiţa. Tot teatru. Avea pulsul la fel de stabil ca toate pulsurile pe care le-am luat vreodată.

Daunt a rămas pe gânduri fără să ajungă la vreo concluzie.

— Dar Vaughan? El de ce n-a făcut nimic?

Rita s-a încruntat şi a arătat din cap că nu știe.

— E într-o stare ciudată. Ca şi cum n-ar fi de faţă. I-am spus că Helena e însărcinată. Abia dacă a scos un cuvânt, incapabil să priceapă ce îi spun. Mi s-a părut incapabil să înţeleagă. Arăta cu totul prăbuşit.

Au rămas tăcuţi, râul curgea sub ei, iar de la *Lebăda* se auzeau stridenţele unui adevărat tămbălău.

— Ar trebui să golim sticla, nu? a întrebat Daunt.

Rita şi-a aplecat capul şi a căscat. Căzuse întunericul. Ziua asta o strivise, era făcută fărâmiţe. Încă un pahar, şi n-ar mai fi avut cum să le adune. Cât de dor îi era de fetiţă! Cât de dureros putea să îi lipsească! Patul lui Daunt era lângă ea. O clipită doar, s-a închipuit întinsă pe el. Dar Daunt ce-ar face în închipuirea asta? Înainte ca închipuirea să-i fi dat un răspuns, în vreme ce Daunt scotea dopul ca să umple paharele pentru ultima oară, puntea vasului s-a clătinat.

S-au privit surprinși. Urcase cineva.

Un ciocănit. Apoi vocea unei femei.

— E voie?

Era una dintre micile Margot.

Daunt a deschis uşa.

— E pentru Miss Sunday, a zis. V-am văzut când aţi venit şi când tata a început să se simtă rău… M-am gândit… Iertaţi-mă, domnule Daunt!

Daunt s-a întors, în vreme ce, în spatele lui, tânăra Margot se uita demonstrativ într-o parte. Rita s-a ridicat.

— Pot să…?

Ea a clătinat din cap şi i-a adresat un zâmbet obosit.

— Îmi pare rău. N-ar fi trebuit. Nu e vina ta.

El i-a luat mâna, ar fi dus-o la buze, însă i-a strâns-o ca între colegi. Iar ea a plecat.

Toţi ştiau că Joe nu se simte bine, aşa că nimeni n-a încercat să o întârzie pe Rita, care o urma pe Mica Margot pe mal, apoi prin sălile pline de clienţi, până în acea parte a hanului rezervată familiei. Hangiul zăcea pe un pat improvizat în camera cea mai îndepărtată de râu. Pieptul i se umfla şi cobora, lupta zgomotos, dar cu o privire liniştită, atât de liniştită încât efortul zgomotos al plămânilor lui părea să fi fost al unei alte persoane. Corpul îi era nemişcat, o nemişcare răbdătoare. Cu o ridicare de sprânceană, i-a făcut fetei semn să se înapoieze să o ajute pe maică-sa, apoi, după ce au rămas singuri, i-a zâmbit Ritei, zâmbetul lui cald.

— Cât timp… încă… pot… s-o mai ţin… aşa? a întrebat printre gâfâieli.

Nu i-a răspuns pe loc. Oricum, nu fusese întocmai o întrebare. Şi-a pus urechea pe pieptul lui şi a ascultat. I-a luat pulsul, ţinând seamă de paloare.

Apoi s-a aşezat. N-a spus „nu pot să fac nimic“ pentru că era vorba despre Joe. De o jumătate de secol izbutea să alerge înaintea morţii şi să o depăşească întruna cu un pas. Nimic din ce înseamnă să mori nu-i era lui străin.

— După părerea mea, ar mai fi câteva luni, a hârâit el. A făcut o pauză ca să soarbă o gură de aer din umezeala camerei. Poate o jumătate de an, a mai adăugat.

— Cam aşa ceva.

Rita nu şi-a întors privirea în altă parte. Din meseria ei făcea parte şi ajutorul dat celor care înfruntau ce îi aşteaptă. Moartea poate să fie singuratică. Iar o infirmieră e o persoană cu care discuţi mai lesne decât cu cei apropiaţi. I-a susţinut privirea.

— Mi-ar fi plăcut… Încă o gură de aer. … să avem parte de o vară mai bună.

— Ştiu.

— O să îmi lipsească… Margot. Familia… În lumea asta sunt… Lucruri minunate… O să-mi lipsească…

— Râul?

A clătinat din cap.

— Râul o să fie… Întotdeauna.

A închis ochii, iar ea a urmărit lupta grea ce se dădea în pieptul lui. Se gândea la doctoriile pe care să i le prepare şi să le aducă a doua zi lui Margot ca să-i micşoreze suferinţa şi să nu-l lase să-şi piardă puterile în continuare. El a aţipit, somnul îi era animat de prezenţe care numai lui i se arătau. O dată sau de două ori a rostit nişte cuvinte, aproape indescifrabile, dar ei i s-a părut că distinge: „Râul… Quietly… povestea“.

După un timp, a deschis ochii şi a clipit, trezindu-se.

— Ai vorbit cu Margot? l-a întrebat ea.

Sprâncenele lui i-au spus că „nu“.

— N-ar fi bine? Să o previi oarecum?

Sprâncenele lui au răspuns că „da“.

A închis ochii şi a aţipit din nou. Ea s-a gândit că, de data asta, o să doarmă mai mult, dar când se pregătea să se ridice şi să iasă din cameră, el a deschis iar ochii. Avea aceeaşi uitătură ca de fiecare dată când se scufunda.

— De partea cealaltă a apelor sunt poveşti pe care nu le-ai auzit niciodată… Câtă vreme sunt de partea asta, mi le amintesc doar pe jumătate… Asemenea poveşti…

— E foarte slăbit, i-a spus lui Margot. Îţi aduc mâine ceva care să-l facă să se simtă mai bine.

— Ploaia asta-i de vină. N-o să se înzdrăvenească până când nu se drege vremea.

Un client i-a cerut lui Margot nişte cidru, aşa că Rita n-a mai fost obligată să spună ceva despre vreme.

Margot a schimbat vorba, când s-a înapoiat.

— Şi tu arăţi foarte slăbită. Seara aproape că e pe ducă şi pot să pariez că n-ai pus în gură nici o îmbucătură de la prânz. Ia loc aici, unde nu te vede nimeni, şi mănâncă ceva. Nu vine nimeni peste tine şi, când vrei, poţi să ieşi în taină pe uşa din dos.

Recunoscătoare, Rita s-a pus să mănânce nişte pâine cu brânză. Uşa spre sală era larg deschisă. Se auzea mare zgomot de vorbe încrucişate, iar numele lui Vaughan şi al lui Armstrong au fost pomenite de mai multe ori. Ea nu mai avea puteri să se gândească la asta. Slavă Domnului că mai erau pe-acolo şi nişte lopătari!

— Am auzit de careva, istorisea unul dintre ei, care crede – crede şi nu se îndoieşte, aşa cum vă zic – că oamenii ca tine şi ca mine sunt un soi de maimuţe! Şi, în hohotele de râs ale celorlalţi, s-a apucat să le desluşească pe cât putea el mai bine teoria lui Darwin.

— Am auzit şi eu una bună! a strigat altul. Cică pe vremuri oamenii aveau codiţă şi aripioare şi îşi duceau traiul în adâncurile apei!

— Ceee?! În râu? Eu unul n-am mai auzit de una ca asta!

Au întors minunea pe toate părţile, iar cel care istorisise a ţinut să adauge că o auzise la un han, la vreo cincisprezece kilometri în susul apei. Celălalt însă n-avea nici o îndoială că era o născocire de-a lui.

— Nu se poate, a zis altul. Dacă-i ceri lui Margot să-ţi umple paharul nu s-ar auzi din gura ta decât… Şi a continuat cu o imitaţie de vorbă sub apă, care i-a distrat pe ceilalţi aşa de tare, încât s-au apucat să încerce şi ei. Şi-au dat seama că pot să sufle în băutura din pahar ca să iasă bule de aer. Totul s-a terminat în hohote generale de râs, cu bâlbâieli stropşite, iar drept încheiere, unul care făcuse prea mult haz a căzut de pe scaun şi a început să se zbată pe dalele de piatră ca un peşte pe uscat.

Rita i-a dat farfuria uneia dintre micile Margot din bucătărie, a ieşit pe uşa din spate şi a plecat încetişor. Se făcuse aproape dimineaţă. Poate că apuca să doarmă vreo oră.

Marile lacuri din adâncime

Din locul unde se aflase, la marginea mulţimii îngrămădite, Lily nu văzuse mai nimic din întâmplarea după-amiezii, din pricina umerilor laţi ai celor din faţa ei şi a pălăriilor de vară ale femeilor care îi însoţeau. Dacă se lămurise cumva cu ce se petrecea, se datora doar celor din preajmă. Cei mai înalţi transmiteau ce izbuteau să vadă celor cu auzul mai ascuţit, care serveau drept ecou al vorbelor celor dintâi. Însă, după ce se strecurase cu greu printre cei care se risipeau şi plecau, când, în sfârşit, reuşise să ajungă la faţa locului, acolo unde se petrecuse întâlnirea, biata Lily n-a mai găsit decât pământul gol, bătut de ploaie.

S-a dus la presbiteriu şi s-a năpustit în biroul parohului teribil de tulburată, vorbind şi plângând în acelaşi timp.

— Nu vă grăbiţi, doamnă White, a sfătuit-o acesta, însă ea n-a fost în stare. Totuşi, până la urmă, el a înţeles miezul istoriei, iar ea în fine a tăcut şi şi-a recăpătat suflul.

— Prin urmare, copilul a fost recunoscut de proprietara casei unde a decedat soţia lui Armstrong, asta e? Şi e acum împreună cu domnul Armstrong? Pastorul a căpătat o expresie îngrijorată. Dacă ce spui e adevărat… Nu pot să-mi dau seama cum are să fie capabilă biata doamnă Vaughan să suporte una ca asta. Eşti sigură de spusele dumitale, doamnă White?

— Cum aş zice că azi e azi! Am văzut tot. Am auzit tot. Aproape tot. Dar, spuneţi-mi, domnule pastor, cum o să aibă grijă de o fetiţă un tânăr ca el? N-o să ştie cum. E de presupus că n-o să ştie să-i cânte un cântec de leagăn, dacă ea se trezeşte noaptea! Şi, o fi având o placă de pavăză la cămin? Mulţi tineri n-au aşa ceva. Dar păpuşa ei? O fi luat-o cu ea?

Pastorul a făcut ce a putut, dar ea era cuprinsă de o neliniște pe care nici un muritor n-ar fi reușit să i-o potolească, așa că Lily a plecat de la presbiteriu în aceeași stare. Pe malul râului, a căzut pradă celor mai negre gânduri şi amintiri. Câtă vreme fetiţa fusese în siguranţă la soţii Vaughan, ori de câte ori o cuprindeau spaimele, Lily se refugia în imaginile bunăstării fetiţei alături de Helena; liniştea aceea îi fusese însă răpită. Ann era în braţele unui tânăr, un văduv; cine se mai îngrijea acum de ea? Într-o mamă poţi să te încrezi, dar… Trecutul s-a năpustit asupra ei cu şi mai multă forţă, pentru că fusese înfrânat timp de şase luni. Şi-a amintit cum începuse totul.

— Tu simţi ce singură eşti fără tată? o întrebase maică-sa într-o zi. Nu crezi c-ar fi bine să ai iar tată?

Uneori, când adulţii pun întrebări, cunosc răspunsul dorit, iar lui Lily îi plăcea să dea răspunsul care îi aducea maică-sii zâmbetul pe buze. Mama îi zâmbise odată cu întrebarea, dar Lily i-a simţit dincolo de zâmbet o îngrijorare și, de asemenea, atenţia ei încordată, în așteptarea răspunsului.

— Nu ştiu, spusese. E plăcut, nu-i aşa, doar noi două…

Maică-sa a părut uşurată. Dar, după câtva timp, o întrebase iarăși, iar Lily a crezut că prima oară nu dăduse răspunsul așteptat. Atentă la chipul mamei și cu gândul la plăcerea ei, a răspuns din nou.

— Da, aş vrea un tătic!

Mama n-a dat pe faţă ce avea în suflet, iar Lily tot n-a ştiut dacă era răspunsul bun.

Curând, în locuinţa lor a venit un bărbat.

— Deci tu eşti micuţa Lily, a zis el. Foarte înalt alături de ea și cu nişte dinţi care parcă alunecau înapoi, de la prima privire și-a dat seama că nu-i face plăcere să-i vadă privirea.

— Dumnealui e domnul Nash, a explicat maică-sa încordată. La o privire a bărbatului, a adăugat în grabă: El are să fie noul tău tată. S-a uitat la el pentru aprobare, iar el, fără

vreun zâmbet, a dat uşor din cap.

Apoi, noul tată a făcut un pas într-o parte.

— Iar el, a spus, este Victor.

În spatele lui era un băiat mai scund decât Lily, dar ceva mai mare. Avea un nas turtit şi buzele aproape inexistente. Sprâncenele i se confundau cu pielea, iar ochii erau două tăieturi înguste.

Pe faţa lui a apărut o gaură. „O să mă mănânce“ a fost primul gând al lui Lily.

— Zâmbeşte-i noului tău frate, a îndemnat-o maică-sa.

Un tremur de teamă în vocea ei a îndemnat-o să ridice privirea şi a surprins un schimb complicat de priviri între tatăl cel nou şi maică-sa, care i s-a părut prinsă într-o plasă din care nu putea să mai scape. „O fi vina mea?“ se întrebase Lily. „Oare ce rău am făcut?“ Nu voia să înţeleagă prost. Voia s-o facă pe maică-sa fericită.

S-a întors spre Victor şi, ascultătoare, s-a forţat să-i zâmbească.

Ajunsă la Casa coşarului, a ştiut înainte să fi deschis uşa. Izul apei nu era niciodată atât de tare încât să acopere mirosul de fructe şi de drojdie, pe care nici ploaia nu îl îndepărta.

— A trebuit să mă duc la presbiteriu, a început ea, dar, până să termine de cerut iertare, a şi simţit pe un braţ prima lovitură. Următoarea a fost în coşul pieptului, iar când s-a întors să scape de pumni, i-au plouat alte şi alte lovituri pe umeri şi pe spate. O bătuse și White, dar el nu era decât un beţiv care, deşi masiv, nu avea nici priceperea lui Victor, nici puterea lui. Lovea cu forţă, dar fără mare efect, în comparaţie. Fusese în stare să se ferească de pumnii prost plasaţi ai bietului Whitey, să scape de falangele lui încleştate, iar când reuşea totuși să o atingă, vânătaia trecea într-o săptămână. Victor o tot bătea de aproape treizeci de ani. El îi cunoştea repertoriul de şiretlicuri şi de mici fente: o silea să se mişte într-o parte ca să o lovească

în cealaltă, se concentra să o bată fără emoţii, fără să se lase cumva înduioșat de rugăminţile şi de lacrimile ei. Nu avea altceva de făcut decât să îl lase să o bată.

Nu-i atingea niciodată faţa.

Când s-a terminat, a rămas zăcând pe podea până ce a auzit că îşi trage un scaun şi se aşază.

S-a ridicat şi și-a aranjat rochia.

— Ţi-e foame? l-a întrebat cu o voce pe cât de normală cu putinţă. După ce o snopea în bătaie nu înghiţea mofturile.

— Am mâncat.

Voia să spună că ei nu-i rămăsese nimic.

La masa de bucătărie a răsuflat cu aerul lui obişnuit de satisfacţie.

— Ai avut o zi bună, Victor? l-a întrebat timid.

— O zi bună? O zi bună? Aşa aş zice. A aprobat cu un zâmbet misterios. Lucrurile se prezintă bine.

Ea a rămas în picioare. Nu se aşeza înainte să i se spună, și nici de pus ceva pe masă nu putea, pentru că nu mai era nimic.

El a privit spre fereastră.

Ea spera să plece. Dar era noaptea solstiţiului. Chiar şi pe ploaie, oamenii rămâneau afară ore și ore. O să vrea să rămână toată noaptea?

— Apele s-au umflat bine. Trebuie că te sperie grozav. Îți dă coşmaruri, nu-i aşa?

Coşmarurile se potoliseră de când apăruse Ann la *Lebăda*. Sora ei nu putea să fie în două locuri deodată, își zicea. Dar nu trebuia să-i vorbească despre asta lui Victor. I-ar fi dat satisfacţie să ştie că tot mai suferea după vizitele cu care o chinuise îndelung. A încuviințat din cap.

— Ce moft, să-ţi fie frică de apă! Apa-i peste tot. În locuri unde-o vezi. În locuri unde n-o vezi. În locuri pe care le ştii şi

în locuri pe care nu le ştii. Ciudată chestie, apa!

Victor era un om căruia îi plăcea teribil să ştie fel şi fel de chestii. Ca să scapi de torturile lui, unul dintre cele mai bune mijloace era să te prefaci că nu ştii ceva şi să-l laşi pe el să te lămurească. Acum se bucura de ce ştia şi voia să-i explice ei totul pe-ndelete.

— În fundul pământului e ascunsă la fel de multă apă ca la suprafaţă, i-a spus. Uriaşe grote pline, la adâncime, mari ca nişte catedrale. Ia gândeşte-te, Lily! Gândeşte-te la biserica aia pe care o iubeşti tu aşa de mult, plină până sus cu apă, adâncă, întunecată, nemişcată. Închipuie-ţi toată cantitatea aia de apă, dar ca un lac sub pământ. Tot felul de ape, aşa să ştii!

Ea îl privea fix. Cum să fie-adevărat?! Apă sub pământ? Cine-a mai auzit de-aşa ceva?

— Fântâni, şi izvoare, şi puţuri, a continuat el, privind-o atent, cu ochii aproape mijiți.

Inima ei a pornit să se zbată. Și gâtlejul i se uscase.

— Sunt şi eleştee. Izvoraşe, şi râuri, şi mlaştini.

Ei i se înmuiaseră genunchii.

— Şi lagune. Pun pariu că de lagune n-ai mai auzit, aşa-i, Lily?

Ea şi-a închipuit nişte făpturi înspăimântătoare, ca nişte dragoni care scuipau apă în loc de flăcări.

— E un fapt minunat al naturii, Lily. Noi ne vedem de afacerile noastre la suprafaţa pământului, în vreme ce sub picioarele noastre, acolo în adânc – şi a mişcat picioarele –, acolo se găsesc nemaipomenit de mari lacuri.

— Unde, exact? a întrebat ea cu vocea înfricoşată, tremurând din toate încheieturile.

— Cum aşa, unde? Peste tot. Poate chiar aici. Chiar sub căsuţa ta.

Ea s-a cutremurat de groază.

El şi-a plimbat ochii pe corpul ei.

„S-ar putea să nu se fi terminat“, s-a gândit ea. S-ar putea să vrea şi altceva.

Aşa a fost.

Două lucruri ciudate

Şi cum s-a terminat seara la Kelmscott, la ferma lui Armstrong? Au rămas treji îndelung, mai târziu decât erau copiii obișnuiţi. Erau lumânări pe masă, toţi erau în pijamale, cu excepţia lui Armstrong, dar nimănui nu-i trecea prin gând să se ducă la culcare. Fetiţa stătea în poala fetei celei mai mari, iar ceilalţi copii se adunaseră în jur, îi zâmbeau şi îi ofereau jucăriile la care ţineau cel mai mult. Armstrong şi Bess îi priveau. Băieţii şi fetele erau încântaţi, se mirau zgomotos la fiecare dintre mișcările ei, la fiece clipire a pleoapelor ei obosite. Prâslea, doar cu vreo doi ani mai mare decât fetiţa, i-a oferit noua lui jucărie de lemn cumpărată de la târg chiar în ziua aia. Când a apucat-o cu degetele ei micuţe, el a exclamat bucuros: „Îi place!“ Fetele mai mari i-au periat părul, i-au făcut codiţe, au spălat-o pe faţă şi pe mâini și au îmbrăcat-o într-o cămaşă de noapte de-a lor, care le rămăsese mică.

— O să rămână la noi? au întrebat de cel puţin zece ori. O să trăiască aici cu noi?

— Robin vine acasă să fie tatăl ei? s-a auzit altă mică voce, în care plutea o undă de îngrijorare.

— O să vedem, a zis Armstrong, iar soţia lui i-a aruncat o privire piezişă.

Plecând de la târg, de îndată ce se distanţaseră de mulţime, Robin i-a pus maică-sii în braţe fetiţa şi s-a înapoiat la Oxford. Nu și-a dat intenţiile pe faţă și nici n-a spus când s-ar putea aştepta să-l vadă din nou la fermă. Armstrong şi Bess încă nu avuseseră cum să stea între ei de vorbă despre întâmplările zilei fără să aibă copiii în jur.

Când ochii fetiţei au început să se închidă, copiii au făcut

linişte în jurul ei. Gata să adoarmă, degetele i s-au destins, jucăria a căzut şi micul zgomot a trezit-o. Parcă ameţită, s-a uitat în jur şi chipul ei a exprimat îngrijorarea, dar înainte să deschidă gura şi să plângă, Bess a luat-o pe sus.

— La culcare, toată lumea!

S-au ciondănit puţin cu privire la copil, pentru că fiecare ţinea să doarmă în camera lui, însă Bess a rămas neclintită.

— Doarme cu mine în noaptea asta! Dacă o luaţi la voi, n-o să închidă nimeni ochii.

Le-a pus pe fetele mai mari să controleze dacă cei mici s-au băgat în pat, iar pe fetiţă a luat-o în dormitorul ei. Când a aşezat-o în pat, Bess i-a cântat încetişor, a acoperit-o grijuliu şi în câteva minute pleoapele fetiţei s-au închis, iar ea s-a cufundat în apele puţin adânci ale somnului.

Bess a rămas o vreme lângă pat. Căuta pe faţa copilei vreun semn de asemănare cu ea însăşi. L-a căutat pe Robin în acel chip adormit. A căutat acolo un ecou al celorlalţi copii. La el nu ţinea să se gândească, la cel cu care îl concepuse pe Robin înainte de căsătoria ei cu Armstrong. Îi îngropase faţa cu mulţi ani înainte şi nu ţinea să o dezgroape acum.

Şi-a adus aminte de scrisoarea de la care pornise totul, fâşiuţele de hârtie din buzunarul lui Robin pe care ei le puseseră cap la cap fără să facă vreo mare ispravă. „Alice, Alice, Alice“, repetase ea atunci. În seara asta îi avea numele pe limbă, dar a şovăit să îl rostească. După ce respiraţia copilei i-a confirmat că dormea adânc, Bess a ieşit cu grijă din cameră.

Armstrong era pe un fotoliu aproape de căminul stins. Scena avea un aer straniu, ea în cămaşă de noapte, el cu haina de afară, lumânări aprinse, dar nici un foc, în vreme ce moliciunea tulbure a zilei încă plutea în aer. Soţul ei părea grav, tot răsucind figurina de lemn între degete, cu o privire absentă.

Ea a aşteptat, dar el n-a vorbit, rătăcit în gânduri.

— Ea este? a întrebat după un moment. *Este* ea Alice?

— Îmi ziceam că tu ai să știi. Cu instinctul tău de femeie. Cu ochiul tău care vede totul.

Ea a ridicat din umeri şi şi-a atins peticul de pe ochi.

— Mi-ar plăcea să fie ea. E tare drăguţă. Ei au îndrăgit-o.

— Aşa e. Dar ce-i cu Robin? Ne pregătește vreo surpriză?

— Din câte îl cunosc eu pe Robin, da, mai mult ca sigur. Numai că cel care îl apără de obicei eşti tu. Ce te face să te gândeşti la aşa ceva?

— Femeia aia, Eavis. Ea m-a condus acolo, exact în locul ăla, Bess. Sunt tot atât de sigur pe cât e cu putinţă să fii. M-a lăsat să o văd, apoi m-a aţâţat să o urmăresc ca un nebun prin tot târgul până când a dat de familia Vaughan şi a calculat momentul ca eu să fiu acolo exact în momentul când şi-a jucat scena.

A căzut pe gânduri, dar Bess a aşteptat, ştiind că avea să-i comunice gândurile de îndată ce le va aşeza în ordine.

— Ce avea de câştigat cu scena aia? Puţin îi pasă ei al cui e copilul. Femeia aia e interesată numai de bani, aşa că cineva, undeva, o plăteşte. Cineva a plătit-o să plece într-o călătorie misterioasă, prin urmare n-a fost posibil să identifice fetiţa, iar acel cineva a readus-o în scenă acum.

— Şi bănuieşti că persoana aia e Robin? Dar… crezusem c-ai zis că nu-i pasă de copil.

El a clătinat din cap nedumerit.

— Aşa am zis. Asta am crezut.

— Dar acum?

— Acum nu mai știu ce să cred.

Iar a stat îngândurat un lung moment. Când a vorbit din nou, Bess era gata să spună că e târziu şi că ar trebui să doarmă şi ei măcar câteva ore…

— Astăzi s-a mai întâmplat ceva ciudat.

Fixa figurina lui Freddy, un purceluş tăiat în lemn.

— M-am dus să privesc standul fotografului de la târg. Mă gândisem că ar fi bine să avem o fotografie cu toţii, aici la fermă. Mă uitam la fotografiile de vânzare – unele erau de la alte târguri recente – şi priveşte ce-am găsit.

A băgat mâna în buzunarul lui încăpător, a scos o mică fotografie şi i-a dat-o lui Bess.

— Un porc! Nu mi-aş fi închipuit! S-a uitat mai atent, să distingă ce scria pe un panou lângă poza animalului. Care poate să-ţi spună ce vârstă ai! De neînchipuit.

— Uită-te mai atent! Uită-te la porc!

— E din rasa Tamworth. Ca ai noştri.

— N-o recunoşti?

Ea a privit din nou poza. Bess îşi ştia porcii, dar totuşi, pentru ea, un porc era foarte asemănător cu altul. Dar îşi cunoştea şi bărbatul.

— Doar nu e…? Poate să fie…?

— Este, a zis el. E Maud.

PARTEA A PATRA

Ce s-a întâmplat mai apoi

La două zile după târgul de vară, întors la Oxford, Daunt şi-a dat seama că schimbarea dramatică a soartei fetiţei îl împiedica să dea atenţia cuvenită lucrului de zi cu zi. Resimţea o neliniște care trebuie să fi avut mai multe cauze, una dintre ele fiind lipsa fetiţei. Era întru câtva ridicol; câtă vreme fusese la soţii Vaughan o văzuse doar în timp ce făcea fotografiile. Totuşi, era o legătură între ei doi: rolul jucat de el în salvarea fetiţei crease o relaţie cu familia Vaughan, o uşă la care putea oricând să bată şi să i se deschidă. O fotografiase împreună cu părinţii ei, cu care devenise prieten într-o bună măsură. Un timp, din păcate prea scurt, fusese mulţumit că avea să continue să întâlnească fetiţa salvată de el, spera să o vadă devenind, dintr-un copil, o adolescentă şi, în continuare, până la vârsta maturităţii. Acum totul se spulbera şi se simţea lipsit de acea speranţă. Și-a amintit cu tristeţe de clipa când, la *Lebăda*, îşi dezlipise, prosteşte, dureros, pleoapele umflate, ca să o vadă, şi resimţise violenţa unei ciudate recunoaşteri. Dorise din toată inima să afirme că e copilul lui. Raţiunea îl stăpânise, dar acum nu-i oferea nici un leac împotriva durerii.

Când nu se gândea la fetiţă, se gândea la Rita, dar nu era mai bine. Fetiţa îi trezise dorinţa unui copil. Soţia lui fusese dezamăgită când au înţeles că nu pot să aibă copii. Dorinţa lui venea târziu, dar o resimţea puternic.

Fotografiile lui favorite erau aşezate pe un perete din

camera de deasupra atelierului. Nu le pusese rame, erau fixate cu pioneze. În multe dintre ele apărea Rita. Le privea cu o îndoială dureroasă. Ar fi existat metode de evitare a sarcinii? Îşi spunea că ar exista, dar că n-ar fi complet sigure. Oricum, de vreme ce îşi dorea un copil… Sentimentele Ritei erau exprimate cu limpezime. Fusese plăcut surprins să constate cât de tandru şi de responsabil se purtase cu fetiţa, dar ştia că n-ar fi fost drept să o constrângă să-şi schimbe atitudinea. Ce admira îndeosebi la ea era cunoaşterea de sine. Dacă ar fi să se încline în faţa dorinţelor lui ar însemna să se transforme într-o persoană deosebită de ce este ea însăşi. Nu, n-avea să se schimbe ea, el trebuia să se schimbe.

Una câte una, a desprins fotografiile Ritei, le-a indexat după un sistem propriu şi le-a aranjat în sertarele din atelier. N-avea cum să o uite cu uşurinţă, îşi purtase prea îndelung privirea pe trăsăturile ei, iar, cu timpul, i se fixaseră în minte. Nici să o ocolească nu se putea; el n-ar fi fost în stare să se desprindă de povestea fetiţei, în care era implicată şi Rita. Dar putea să renunţe la căutarea momentelor de intimitate. A hotărât să nu-i mai facă fotografii. Trebuia să se înveţe cum să n-o mai iubească.

Urmarea acestei înţelepte hotărâri a fost că, a doua zi de dimineaţă, şi-a lăsat asistentul să se ocupe de atelier, el s-a suit pe *Collodion* cu aparatul de fotografiat şi i-a ciocănit la uşă.

Ea l-a primit cu o umbră de zâmbet.

— Ai noutăţi despre ea?

— Nu. Tu ai auzit ceva?

— Nu.

Era palidă şi cu cearcăne vineţii. El a pornit să prepare o placă pentru priza obişnuită, aşezat, profil trei sferturi. Când s-a întors, aprecierea rapidă a luminii i-a spus că are nevoie de douăsprezece secunde. Rita s-a aşezat în poziţia cerută şi şi-a oferit chipul aparatului. După atitudinea ei directă, nu ascundea nimic. Avea o privire încărcată de durere.

Promisiunea unui magnific portret al simţămintelor ei, totodată un portret al simţămintelor lui, dar nu simţea, ca altădată, anticiparea plăcerii.

— Nu suport să te văd atât de nefericită, i-a zis instalând placa în aparat.

— Nici tu nu te simţi mai bine, i-a răspuns.

El şi-a acoperit capul cu pânza neagră, a expus placa, a scos capacul de pe lentilă şi s-a simţit mai rău decât oricând în spatele obiectivului.

Unu… Repede, cu grijă, ca să nu intre lumina, s-a lăsat pe vine…

Doi… a ieşit de sub pânză neagră…

Trei… a ocolit aparatul…

Patru… a luat-o pe Rita în braţe…

Cinci… i-a spus: „Nu mai plânge draga mea“…

Şase… cu toate că şi obrajii lui erau umezi…

Şapte… ea şi-a ridicat faţa spre el…

Opt.… buzele lor s-au întâlnit…

Nouă.… şi-a amintit că face o fotografie…

Zece… a fugit înapoi la aparat…

Unsprezece… sub pânza neagră, atent la lumină, şi…

Doisprezece… a acoperit placa.

S-au dus cu placa pe *Collodion* şi, în camera obscură, au developat o scenă ectoplasmică. Cu feţe întunecate, au privit amândoi silueta spălăcită a Ritei, peste care plutea un norişor de umbră şi de lumină şi iluzia unei acţiuni transparente, o volbură mătăsoasă a unei mişcări ceţoase, de sine stătătoare.

— E cea mai proastă fotografie pe care ai făcut-o vreodată? l-a întrebat.

— Da.

În lumina roşie, s-au găsit pe neştiute îmbrăţişaţi, s-au agăţat unul de altul ca şi cum numai atingerea putea să le aline durerile. Nu atât săruturi, cât buze în căutarea pielii, a gurii, a părului, nu s-au mângâiat, s-au strâns cu disperare unul în braţele celuilalt. Apoi s-au separat.

— Nu suport asta, a zis ea.

— Nici eu.

— N-ar fi mai uşor dacă nu ne-am mai vedea?

El a încercat să fie la fel de onest.

— Cred că ar fi mai bine. La urma urmelor…

— Bine, atunci, presupun…

— … că aşa trebuie să facem.

Apoi n-a mai fost nimic de spus.

Ea s-a întors să plece, iar el a deschis uşa. În prag, s-a oprit.

— Ce facem cu vizita la Armstrong?

— Ce vizită la Armstrong?

— Şedinţa de fotografie la ferma lor. E notată în agenda ta. Eu am făcut rezervarea la târg.

— Fetiţa e acolo.

Ea a aprobat din cap.

— Ia-mă cu tine, Daunt. Te rog. Trebuie să o văd.

— Şi cum rămâne cu treburile tale?

— O să las un bilet pe uşă. Dacă are cineva nevoie de mine, să vină să mă ia de acolo.

Fetiţa. Crezuse că va fi cu neputinţă să o mai vadă, dar era înscrisă o întâlnire în carnetul lui… Dintr-odată, lumea i s-a părut mai puţin insuportabilă.

— Foarte bine. Vino cu mine.

Trei parale

„Mai e vreme să punem la punct termenii aranjamentului nostru“, îi spusese ghicitorul. „Îţi dau eu de ştire.“

Şase săptămâni de-a rândul nu se întâmplase nimic, dar Vaughan nu se aştepta să fie scutit. Lovitura avea să vină, iar când a apărut la micul dejun, pe tavă, o scrisoare pe care nu a recunoscut scrisul, s-a simţit aproape uşurat. Era invitat într-o dimineaţă devreme la o întâlnire într-un loc izolat lângă apă.

Când a ajuns, credea că e primul, dar de îndată ce a descălecat pe poteca noroioasă, o siluetă a apărut dintre tufişuri, un om subţiratic, îmbrăcat cu o haină lungă, mult prea mare pentru statura lui. Purta o pălărie bine trasă pe ochi.

— Bună dimineaţa, domnule Vaughan.

Era vocea aşa-zisei ghicitoare.

— Spune ce doreşti, i-a zis Vaughan.

— E mai de grabă vorba despre ce doreşti *dumneata*. O vrei, nu-i aşa? Şi doamna Vaughan, şi dumneata?

Helena era tăcută în ultima vreme. Părea încântată de aşteptarea unui copil, făcea uneori planuri de viitor, dar îşi pierduse vioiciunea. Viitorul şi pierderile trecute erau nedespărţite, două jumătăţi ale aceleiaşi experienţe. Se purta reţinut şi la durere, şi la speranţă.

Nu numai ea era îndurerată. Şi lui îi lipsea fetiţa.

— Vrei să spui că aş putea să o iau iarăşi la noi? Robin Armstrong are o martoră, a subliniat Vaughan. E drept, nu cel mai bun martor, din pricina ocupaţiei, dar dacă îi fac proces, presupun că *voi* m-aţi pune destul de repede la pământ.

— El ar putea să fie înţelegător.

— Ce vrei să spui cu asta? Că ar fi dispus să-şi vândă fata?

— Fata lui… Ei bine, s-ar putea să fie a lui. Sau să nu fie. Oricum, lui nu-i pasă.

Vaughan n-a răspuns. Întâlnirea asta îl dezorienta tot mai mult.

— Păi, hai că-ţi explic eu, literă cu literă, a început omul. Când unul are ceva pe care n-ar da nici o para chioară, iar altul l-ar vrea cu tot dinadinsul, trei parale sunt de obicei destul.

— Vasăzică asta e! Dacă-i dau domnului Armstrong trei parale, cum zici, el renunţă la fată. Asta ai venit să-mi spui?

— Mă rog, trei parale e doar un fel de a spune.

— Înţeleg, ceva mai mult de trei parale. Și care e preţul stăpânului tău?

Vocea omului s-a schimbat de îndată.

— Stăpân? Ha! Nu e stăpânul meu.

Pe sub pălărie, buzele subţirele s-au strâmbat, de parcă omul descoperise cât de comică era pentru el întorsura pe care o luase conversaţia.

— Dar îi faci un serviciu purtând mesajul ăsta din partea lui.

Omul a ridicat uşor din umeri.

— Ai putea considera că-ţi fac dumitale un serviciu.

— Hm! O să ai partea ta, presupun…

— Bineînţeles c-o să beneficiez de acest aranjament. După cum se și cuvine.

— Spune-i că-i dau cinzeci de lire dacă renunţă la fetiţă.

Vaughan era sătul de toată povestea asta şi s-a întors să plece. Mâna care i-a apucat umărul era ca un cleşte. L-a apucat şi l-a răsucit. Vaughan s-a împiedicat, dar când s-a ridicat, a avut ocazia să-i vadă faţa. Un nas şi o gură parcă neterminate,

iar ochii, două tăieturi care s-au îngustat îndată ce şi-a dat seama că a fost văzut.

— Mi-e greu să cred c-o să fie destul, a zis omul. Dacă vrei un sfat de la mine, aş zice că undeva la *o mie de lire* ar fi ceva mai ca lumea. Mai gândeşte-te! Gândeşte-te la fetiţa care îi lipseşte aşa de tare doamnei Vaughan! Gândeşte-te la noua viaţă care e pe cale să apară. N-ai secrete pentru mine, domnule Vaughan! Noutăţile ajung la urechile mele aşa cum intră peştii în plasă. Și să ne rugăm ca doamna Vaughan să fie sănătoasă şi să nu sufere vreun şoc teribil! Gândeşte-te la familia dumitale! Pentru că sunt lucruri care nu au preţ, domnule Vaughan, şi cel mai important dintre ele e familia. La asta să te gândeşti!

Omul s-a întors brusc pe călcâie şi a plecat. Când Vaughan a încercat să vadă dincolo de curbura potecii, drumul era gol. El cotise undeva spre câmp.

O mie de lire. Cât plătise când fusese răpită! A calculat valoarea casei, şi a pământului, şi a celorlalte proprietăţi şi s-a gândit cum să procedeze. Ca să cumpere o minciună. Minciună care rămânea minciună şi putea să fie dată oricând pe faţă. O minciună care putea fi plătită în rate, acesta fiind doar un acont iniţial. Gândurile i se învârteau în cap, prea iute ca să le prindă, iar concluziile nu erau deloc la îndemână.

Ca să se întoarcă, a schimbat drumul. Când a ajuns, s-a urcat pe ponton, s-a dus până la capăt, s-a așezat, lăsându-și picioarele să-i atârne deasupra apei și și-a ținut capul între mâini.

Cândva ar fi izbutit să găsească o cale, să acţioneze ca să găsească o soluţie clară, dacă și-ar fi revenit, dacă devenea mai bun, dacă s-ar fi purtat ca un tată. Dar acum nu era mai priceput să îşi controleze cursul vieţii decât ar fi fost în stare un gunoi să se împotrivească puhoiului de apă care îl poartă.

Rămăsese cu ochii la apă și se gândea la poveştile de odinioară despre Quietly, luntraşul care te poartă, când îţi vine

ceasul, de partea cealaltă a apelor, iar dacă nu ţi-a venit ceasul, te poartă pe mal viu şi nevătămat.

Cât timp trece, s-a întrebat, până când te îneci?

Dincolo şi dedesubt, apa curgea întunecată, fără sfârşit, fără gânduri, fără sentimente. Şi-a amintit de chipul neclar care, în camera obscură a lui Daunt, îşi deslușea trăsăturile sub lichidul care se scurgea pe placă, și în oglinda întunecată a apei i-a apărut Amelia.

Cu ochii plini de lacrimi, s-a aplecat spre apă și s-a legănat în faţă şi în spate.

„Amelia.“

„Amelia.“

„Amelia.“

Legănatul îi era tot mai avântat la fiecare rostire a numelui fetei. Aşa se termină? Socotind legănatul înainte și înapoi, știa că se controlează. La fiecare legănare înainte, știa că drumul înapoi era cu putinţă. Dar mai era și inerţia. Avântul sporea. Dacă nu schimba nimic, legănarea căpăta amploare și n-ar mai fi avut cum să conducă întoarcerea. Și de ce nu? „Nu mai e nimic de făcut decât să primesc ce merit.“ Înainte şi înapoi. Înainte şi înapoi. Înainte şi înapoi. La limita la care corpul are să se supună gravitaţiei. Dar nu încă. Încă vreo câteva balansări. Înainte şi înapoi. Înainte, acum n-a mai rămas nici cât un fir de păr, înapoi. Înainte…

Golul l-a înghiţit și, în cădere, o voce i-a răsunat în minte: „Nu puteţi continua în felul ăsta.“

A auzit și a scos un braţ din apă. Corpul i se supunea atracţiei, însă mâna a ieşit să prindă ceva, orice ar fi fost. S-a agăţat de frânghia legată de stâlpul de amarare al pontonului, dar a căzut, cu inima strânsă și cu umărul smuls. S-a tot legănat cu mâna prinsă de frânghia care aluneca și îi jupuia palma, până când a reuşit să o apuce şi cu cealaltă mână, în vreme ce picioarele i se zbăteau în căutarea unui sprijin. Se

zvârcolea şi, întinzând o mână peste alta, a izbutit treptat să se urce pe ponton, unde s-a prăbuşit, disperat, dar viu, gâfâind și cu umărul din care durerea îi radia în tot corpul.

„Nu puteţi continua în felul ăsta“, spusese doamna Constantine. Și avusese dreptate.

Se spune iarăși povestea

S-a înapoiat acolo aproape despovărat. Tulburarea care îl chinuise atâta vreme se mai potolise, acum urmărea un singur obiectiv. Nu era un plan, nu fusese condus de o idee clară. S-ar fi zis că nu ţinea de voinţa lui, pentru că renunţase să mai ia tot felul de hotărâri şi îşi lăsase voinţa deoparte, prea obosit să facă altceva decât să se supună inevitabilului. Se afla acolo din cauza unui lucru mai important. Vaughan nu era dintre cei care să folosească vorbe mari, cum ar fi „soartă“ şi „destin“, dar nu ar fi negat că așa ceva îl atrăsese la poarta, la potecuţa din faţa casei şi la uşa perfect vopsită a doamnei Constantine.

— Aţi spus că aş putea reveni. Aţi spus că m-aţi putea ajuta.

— Da, a răspuns ea cu ochii la mâna lui bandajată.

Acum, camera era parfumată de un buchet de trandafiri, în schimbul celui de iasomie de data trecută, însă pisica era în acelaşi loc. Vaughan a început de cum s-au aşezat:

— A fost găsit un copil înecat în râu. Asta s-a întâmplat la solstiţiul de iarnă. Copilul a trăit cu noi o jumătate de an. Poate că aţi auzit despre asta.

Pe faţa doamnei Constantine nu se citea nimic.

— Povestiţi-mi, a zis.

A povestit. Cum s-a dus călare spre hanul *Lebăda* după soţia lui. Cum a găsit-o acolo cu copilul, sigură că este al ei, dar și de certitudinea lui, opusă celei a Helenei. Cum au reacţionat ceilalţi pretendenţi. Cum au luat copilul acasă. Cum certitudinea lui a început să se clintească odată cu trecerea timpului.

— Astfel încât, în cele din urmă, aţi fost înclinat să credeţi

că e copilul dumneavoastră?

El s-a înnegurat.

— Aproape… că da… nu sunt sigur. Data trecută v-am spus că nu-mi aminteam de chipul Ameliei.

— Da, aşa e.

— Când am încercat să mi-l amintesc, n-am mai văzut decât chipul acestei fetiţe. Acum nu mai trăieşte la noi. E cu altă familie. La târgul de vară a apărut o femeie care a spus că nu e Amelia. A afirmat că e Alice Armstrong. Asta par să creadă acum şi ceilalţi.

Aşteptarea ei îl invita să continue.

— Ei au dreptate. Eu ştiu că au, a spus el cu ochii în ochii ei.

Ajunsese la acest punct. În sfârşit, ajunsese la locul pe care îl ocolise atât de îndelung. Dar doamna Constantine era acolo. A luat o înghiţitură de apă şi a continuat.

Vorbele au ieşit unele după altele, fără efort. Povestea i se desprindea calm de pe buze. A început cam la fel ca prima oară, cu somnul superficial sfâşiat de ţipetele nevestei, însă de data asta cuvintele nu mai era nişte cutii prăfuite, pline cu un sens veşted. Erau proaspăt alcătuite, pline de semnificaţie, şi l-au purtat în urmă, până la noaptea când a început totul, noaptea când le fusese răpită fetiţa. Graba cu care se repezise în camera fiicei lui, şocul resimţit când a găsit fereastra deschisă şi patul gol. Toată casa în picioare, căutarea prin noapte. A vorbit de mesajul primit în zori. A vorbit de lentoarea timpului scurs până la ora întâlnirii.

A mai luat o gură de apă, care nu i-a stăvilit cursul vorbelor.

— M-am dus singur la locul indicat. N-a fost o călătorie uşoară. Nici măcar o stea pe cer care să-mi lumineze drumul neregulat şi plin de gropi. Din când în când am descălecat şi am mers pe lângă cal. Eram oarecum pierdut, pentru că semnele cu care eram obişnuit ziua se pierdeau în noapte.

Trebuia să mă orientez după simţul scurgerii timpului, după atenţia la solul pe care călcam şi după cursul apei, desigur. Râul îşi are lumina lui, până şi noaptea. Îi cunoşteam ocolişurile şi, din când în când, recunoşteam o anume cotitură care îmi spunea unde sunt. Când am văzut că luciul nocturn al apei era traversat de o dungă întunecată, mi-am dat seama că am ajuns la pod.

Am coborât de pe cal. Nu vedeam nimic şi pe nimeni, putea să fie o mulţime ascunsă de bezna din preajmă şi n-aş fi avut cum să ştiu. Am strigat: „Hei, e cineva?“ N-a răspuns nimeni. Atunci am strigat: „Amelia!“ Îmi închipuiam că o să-i facă bine să ştie că sunt aproape. Speram că i-au spus că vin, că se întoarce acasă.

Am tot aşteptat un răspuns, iar dacă nu, măcar un zgomot, un pas, o mişcare, o răsuflare. Nu se auzea decât clipocitul apei şi, dincolo de el, celălalt sunet al râului, un gâfâit profund, de care nu-ţi dai seama oricând.

Am urcat pe pod. L-am traversat. Ajuns pe partea cealaltă, am pus punga cu banii de răscumpărare pe piatra podului, aşa cum era indicat în bilet. Când m-am ridicat, mi s-a părut că aud ceva. Nu voci, nu paşi, ceva mai puţin distinct. Calul a auzit şi el, căci a nechezat uşor. Am rămas aşa, întrebându-mă ce va urma, şi m-am gândit că trebuia să plec de acolo ca să le dau ocazia să ia banii. Am presupus că vor să-i aibă în mână, să cântărească greutatea pungii înainte de a o elibera pe Amelia. M-am dat înapoi. Am luat-o la goană şi, în clipa următoare, m-am trezit pe jos, cu faţa în beznă.

Relatarea curgea parcă fără voia lui. Fără întorsături gata făcute, fără cuvinte căutate. Povestitul îşi avea energia şi viteza lui, odată cu care aducea în încăpere trecutul, cu întunericul şi înfrigurarea lui. Vaughan era cuprins de un tremur, iar privirea îi devenise opacă, asemenea celor care au viziuni.

— Şocul căderii m-a ameţit. A trecut un moment până când să-mi recapăt suflarea. Am încercat să-mi dau seama dacă sunt

rănit, mă întrebam dacă fusese cineva care aştepta să mă lovească. M-am ridicat în genunchi, cu gândul că avea să mă doboare încă o lovitură, dar mi-am dat seama că doar mă împiedicasem. Am încercat să mă liniştesc. Aşteptam să-şi vină lumea-n fire. Într-un târziu, m-am ridicat şi am dat cu piciorul de un fel de legătură cu ceva parcă moale, dar rezistent la atingere, şi am înţeles ce era lucrul de care mă împiedicasem. Am pipăit cu mănuşile şi nu m-am lămurit. Mi le-am scos, am pipăit din nou. Ceva ud. Rece. Compact.

M-am îngrozit. Până să scapăr un chibrit, m-am temut că ştiam ce e.

În lumina săracă a chibritului am văzut-o; nu se uita la mine. Am simţit atunci un fel de alinare. Avea capul înclinat, parcă scruta apa. Ciudat, ochii aveau forma ochilor Ameliei, era îmbrăcată cu hainele Ameliei, avea în picioare pantofii Ameliei. Trăsăturile îi erau şi ele apropiate de cele ale Ameliei. Surprinzător de asemănătoare. Totuşi, chiar atunci şi încă o vreme, nu mi s-a părut în nici un fel că ar fi Amelia. Nu copilul meu. Cum să fi fost ea? Îmi cunoşteam copilul. Ştiam cum mă privea, cum îi dansau picioruşele, cum mergea, cum întindea mâinile, cum le scutura, cum apuca lucrurile. Am luat mâna copilului într-a mea şi degetele nu i s-au prins de ale mele aşa cum făcea Amelia. Am văzut o sclipire. Avea în jurul gâtului lănţişorul Ameliei, cu ancoră de argint.

Am luat-o în braţe, am luat copilul care nu putea să fie, care *nu trebuia* să fie Amelia. Am găsit un loc unde malul nu era prea abrupt şi am coborât. Am intrat cu ea în apă şi, când mi-a ajuns la brâu, am lăsat-o din braţe. Am simţit cum râul o ia din braţele mele.

A făcut o pauză.

— Era un coşmar şi n-am găsit ce altă cale să iau ca să-i pun capăt. Fiica *mea*, Amelia *mea*, era în viaţă. Mă înţelegeţi, nu?

— Înţeleg, a răspuns doamna Constantine.

— Dar ce ştiu acum, ce am ştiut de multă vreme, este că era

într-adevăr Amelia. Biata mea copilă era moartă.

— Da, a rostit doamna Constantine.

Malurile s-au prăbuşit, iar din ochi i-a ţâşnit şuvoiul apelor. Umerii i se cutremurau, se legăna înainte şi înapoi, plânsul părea fără sfârşit. Lacrimile lunecau pe obraji, se strecurau pe gât până la guler, picurau de pe bărbie pe genunchi. Şi-a acoperit faţa cu mâinile şi lacrimile i-au pătruns prin manşetele cămăşii. A plâns şi a tot plâns până ce şuvoiul a secat.

Doamna Constantine era lângă el, privindu-l cu profundă şi blândă omenie, aşa cum făcuse tot timpul.

— Când fetiţa scoasă din ape a venit acasă la noi, am avut gânduri ciudate. Uneori mă întrebam… A scuturat din cap ruşinat, însă oricine putea să-i spună orice doamnei Constantine fără să se simtă ridicol. Uneori mă întrebam, oare nu fusese moartă? O lăsasem pe apă, iar ea îşi revenise? Poate că plutise la voia-ntâmplării, ajunsese la cineva care o ţinuse doi ani şi apoi, nu ştiu cum sau de ce, se trezise din nou în apă şi aşa revenise la noi? E de-a dreptul imposibil să fi fost aşa, desigur, dar gândurile astea… Aveam nevoie de o explicaţie…

— Vorbiţi-mi despre Amelia, a zis ea, după o tăcere. Cum era?

— Ce fel de lucru aţi vrea să ştiţi?

— Orice.

S-a gândit.

— Nu stătea niciodată locului. Până să se nască, se zvârcolea întruna, ca un vierme, aşa a zis moaşa, iar când a venit pe lume şi a fost aşezată în pătucul ei, îşi vălurea braţele şi picioarele de parcă înota, şi arăta surprinsă că nu izbuteşte. Îşi strângea pumnul, îl deschidea, iar când vedea că pumnul i se se schimbă într-o palmă cu degete părea uluită de mirare. A început să umble în patru labe foarte repede, după vorbele soţiei mele, iar asta îi făcea picioare puternice. Îi plăcea să se agaţe de degetele mele când o ridicam în picioare, înfigându-

şi-le bine în podea ca să se asigure că e susţinută. Nu puteam să o ţinem tot timpul de mână când mişuna de colo-colo. Într-o zi, eram în salon, ocupat cu nişte hârtii, când s-a apropiat de mine de-a buşilea, mi-a atins gleznele ca să-mi atragă atenţia şi să o ridic în picioare, dar eram prea ocupat. Dintr-odată, o mânuţă s-a agăţat de mâneca mea, iar ea era în picioare, dreaptă lângă mine. Se ridicase singură, se ţinuse de piciorul scaunului, iar chipul îi era tot numai o mirare şi o încântare! Ah, dacă aţi fi văzut-o! De o mie de ori a căzut, dar de plâns, n-a plâns niciodată, se ridica şi încerca din nou. După ce a reuşit să se ţină bine în picioare, n-a mai fost niciodată mulţumită să rămână aşezată.

Și-a dat seama că zâmbea depănând amintirea.

— Acum o vedeţi? Vocea doamnei Constantine era atât de joasă și de catifelată, încât s-ar fi zis că aerul a rămas nemișcat.

Vaughan o vedea pe Amelia. Îi vedea şuviţa de păr rebelă, culoarea incertă a genelor perfect curbate, urdoarea din colţul ochiului după somn, linia elegantă a obrazului roz, perniţa buzei de jos, degetele boante, cu unghii fine. Nu o vedea acolo, în acea clipă și în acea încăpere, ci în nesfârșitul amintirii. Nu mai trăia, dar era în gândurile lui, o privea, îi întâlnise ochii, ea îi zâmbise. Îi întâlnise iar ochii, simţise privirile lor unite, tată şi fiică. Ştia că a murit, că plecase, dar aici, acum, a văzut-o şi a înţeles că măcar atât, dar numai atât, era iarăși cu el.

— O văd, a răspuns el cu o vagă mişcare a capului, zâmbind printre lacrimi.

Plămânii îl ascultau iarăși, capul nu-i mai atârna greu pe umeri, inima îi bătea liniștit. Nu își imagina viitorul, dar ştia că există. A simţit cum i se trezeşte interesul pentru ce va fi.

— O să avem alt copil, i-a spus doamnei Constantine. Pe la sfârşitul anului.

— Felicitări! Asta e o veste bună.

A resimţit toată bucuria aşteptării în răspunsul ei.

A respirat adânc, apoi şi-a pus mâinile pe genunchi, pregătit să se ridice.

— Oh! a exclamat doamna Constantine cu gentileţe. Am şi terminat?

Mirat, Vaughan şi-a oprit mişcarea. Mai era ceva? Brusc, i-a revenit totul în minte. Cum de uitase?

A vorbit despre ghicitoarea de la târg, despre prilejul de răscumpărare a pretenţiilor asupra copilului de la Robin Armstrong şi despre ameninţarea implicită că avea să-i fie dezvăluit Helenei faptul că el ştiuse de moartea Ameliei.

Ea a ascultat cu mare atenţie. Când el a terminat, ea şi-a înclinat uşor capul.

— Nu mă aşteptam la asta când am întrebat dacă terminasem. Mi-am amintit numai că prima oară când aţi venit la mine aveaţi ceva de rezolvat…

El s-a întors cu gândul la prima lor întâlnire. Trecuse timp de atunci. Oare ce-l făcuse să vină…?

— Ceva privitor la soţia dumitale… a continuat ea.

— Vă rugasem să-i spuneţi Helenei că Amelia e moartă.

— Aşa e. Ba chiar m-aţi întrebat cât v-ar costa, din câte îmi amintesc. Iar acum vă gândiţi să-i plătiţi unui străin o sumă cu adevărat foarte mare ca să îl *opriţi* să-i spună Helenei acelaşi lucru.

— *Ah*! S-a lăsat bine pe scaun. Nu văzuse lucrurile în lumina asta.

— Eu una mă întreb, domnule Vaughan, cât v-ar costa dacă chiar *dumneavoastră* i-aţi spune Helenei ce s-a întâmplat în acea noapte?

Mai târziu, după ce băuse lichidul limpede cu gust de castraveţi, îşi spălase faţa cu apă nici prea caldă, nici prea rece, şi se ştersese, şi-a luat rămas-bun de la doamna Constantine.

— La asta vă pricepeţi, nu-i aşa? Acum înţeleg. Credeam că trebuie să fie o scamatorie cu fum şi oglinzi. Înşelătorie. Dar dumneavoastră îi aduceţi înapoi cu adevărat pe cei morţi, dar altfel.

Ea a ridicat din umeri.

— Moartea şi memoria sunt strâns legate una de alta. Uneori e ceva care se blochează, iar oamenii au nevoie de o călăuză sau de cineva care să le fie alături când durerea devine greu de suportat. Soţul meu şi cu mine am studiat în America. Acolo a apărut o nouă ştiinţă. Nu e lesne să fie explicată, dar cred că nu ar fi o mare greşeală să fie socotită drept o ştiinţă a emoţiilor. El are acum o slujbă aici, la Oxford, la universitate, iar eu îmi pun cunoştinţele în practică. Ajut pe unde se poate.

El a lăsat ce datora pe masa din hol.

La ieşire, Vaughan a simţit ceva răcoros la genunchi şi pe gât. La fel şi la încheieturile mâinilor. Avea hainele umezite de lacrimi, manşetele, gulerul, genunchii. „E nemaipomenit“, şi-a zis el. „Cui i-ar trece prin cap că un corp poate să conţină atâta apă?“

E fotografiată Alice

Collodion i-a dus pe Rita şi pe Daunt în josul apei, la ferma de la Kelmscott. În drum, conversaţia lor despre familia Vaughan, despre familia Armstrong şi mai cu seamă despre copil a reuşit să lase nebăgate în seamă constrângerile la care se supuneau unul faţă de altul. Dar când unul dintre ei ştia că celălalt se uită în altă parte şi că, prin urmare, putea să fie sigur că nu e văzut, îi arunca aceluia o scurtă privire tristă şi iubitoare. Îşi stăpâneau astfel excesele afective care ameninţau să-i dea peste cap.

La Kelmscott, copiii mai mici aşteptau pe mal. Şi-au fluturat mâinile de îndată ce îşi făcuse apariţia elegantul vas albastru cu alb, decorat cu desene vesele galben-portocalii. Cu ochi lacomi îndreptaţi spre mal, Rita a zărit-o numaidecât pe fetiţă. Era alături de ceilalţi, îşi flutura şi ea mâinile, până când alt copil, un băiat, cel mai mic, cel mai apropiat de vârsta ei, a luat-o de mână şi au fugit amândoi spre casă.

— Unde s-a dus? a întrebat Daunt, neatent la acostare din pricina fetiţei.

— Înapoi spre casă, i-a răspuns ea îngrijorată Şi, pe loc: Uite-o! S-au dus să-i cheme şi pe cei mari!

Toţi copiii Armstrong au dat o mână de ajutor. Mai întâi băieţii cei mari, care, până să poarte aparatele grele, au ascultat atent indicaţiile lui Daunt. În cele din urmă, cei mici, care au primit de la Rita lucruri uşor de purtat, pe care n-aveau cum să le spargă, dar pe care ei le-au dus prin curte până în casă, arătând că fac ceva important. Descărcarea echipamentului s-a făcut într-un timp record.

Rita era întruna cu ochii la fetiţă. Orice avea de făcut, n-o scăpa din ochi. A constatat cu plăcere felul afectuos cu care o tratau ceilalţi copii şi răbdarea arătată de cei mari. Cei mici îşi încetineau mersul ca să n-o lase în urmă. Se gândea că la soţii Vaughan fetiţa dusese probabil lipsa tovărăşiei altor copii. Nu putea să nu simtă că bunătatea copiilor din jur îi făcea bine.

Bess i-a poftit în salon, dar acolo mai era ceva de făcut, pentru că Armstrong şi băieţii cei mari mutau masa şi instalau scaune după indicaţiile lui Daunt.

— Nu dorim o fotografie cu mine, a zis Bess. Doar sunt aici tot timpul dacă cineva vrea să vadă cum arăt!

Armstrong a insistat, iar copiii l-au susţinut. S-a hotărât în curând ce fotografii erau de făcut, întâi Armstrong şi Bess, apoi fotografia cu toată familia.

— Unde e Robin? se agita Armstrong. De o jumătate de oră trebuia să fie aici.

— Ştii cum sunt tinerii. Ţi-am spus să nu contezi pe el, a murmurat Bess.

Pocăinţa lui Robin, care îl impresionase pe soţul ei, nu-i spulberase îndoielile trezite de fiul ei. Întotdeauna a fost bun la vorbă, nu la fapte, îi amintea ea adesea, dar când Armstrong îl ierta, iar asta se întâmpla de fiecare dată, ea nu continua discuţia. Apoi, când şi-a văzut fiul la târg cu copila în braţe, a simţit, surprinsă, că i se năştea o vagă speranţă. Îl urmărea cu grijă, ca un grădinar care supraveghează cu tristă curiozitate creşterea anevoioasă a unei plante care, scoasă din mediul ei firesc, nu are cum să se dezvolte bine. Vizitele rare ale fiului ei ca să îşi vadă copila nu trecuseră neobservate. Armstrong îi scrisese despre ziua şi ora şedinţei de fotografie, ca şi cum prezenţa lui era acum ceva garantat, dar nu primise nici un răspuns, iar ea nu se mira că lipseşte.

— Facem întâi poza cu dumneavoastră şi cu doamna Armstrong, a zis Daunt. Asta îi lasă destul timp, în cazul în care a fost cumva reţinut.

A aşezat-o pe Bess pe un scaun şi l-a plasat pe Armstrong în spatele ei, apoi a pus placa de sticlă în poziţia cerută, în vreme ce le explica iarăşi să nu se mişte. Când totul a fost gata, şi-a aplecat capul sub pânza neagră şi a scos capacul, iar Rita a stat în spatele aparatului şi i-a rugat pe cei doi să

se uite tot timpul doar în direcţia indicată. În cele zece secunde, cei doi Armstrong aveau timp să simtă tot ce simţeau cei cărora li se făcea pentru prima oară o fotografie: intimidaţi, ţepeni, nervoşi, importanţi şi mai degrabă caraghioşi. Dar, după o jumătate de oră, când aveau să se uite la produsul finit, developat, uscat şi încadrat, aveau să se vadă aşa cum nu se mai văzuseră niciodată, eterni.

— Ei bine… a zis Bess minunându-se, şi se părea că o să continue, dar nu a mai scos nici o vorbă câtă vreme ochiul ei a tot clipit privind fotografia unei femei de vârstă mijlocie, cu un ochi acoperit, iar în spate, cu o mână pe umărul ei, un bărbat cu o figură aspră și întunecată.

Între timp, Armstrong s-a uitat peste umărul ei şi i-a spus ce frumoasă e în fotografie, dar nu înceta să se întoarcă din timp în timp la chipul lui grav. Buna lui dispoziţie părea să i se stingă pe măsură ce se privea.

Interesul pentru fotografie îi făcuse pe toţi să uite, dar era momentul să fie aranjat al doilea grup, iar Robin tot nu era acolo. Nu se auzise nici un tropot de cal pe poteca de piatră, nu fusese deschisă uşa de la hol. Armstrong s-a dus totuşi să întrebe servitoarea dacă nu cumva ar fi venit fără zgomot pe uşa din spate, dar nu. Nu era acolo.

— Hai, gata, a zis Bess cu un glas hotărât. Dacă nu-i aici, nu-i aici, nu-i nimic de făcut. Cum locuieşte la Oxford, poate să se ducă oricând la atelierul domnului Daunt să fie fotografiat. O să-i fie de o sută de ori mai uşor.

— Dar ar fi fost minunat să avem toţi copiii împreună! Mai ales că e și Alice!

Într-adevăr, mai era şi Alice.

Bess a oftat şi l-a luat de braţ să îl liniștească.

— Robin e bărbat acum, nu-i un copil care să facă ce-i spun părinţii. Haide, să nu ne întristăm. Sunt toţi ceilalţi de faţă, toţi şase, de-abia aşteaptă să ia loc lângă noi şi Alice. Hai!

L-a convins pe Armstrong să se integreze în grup. Toţi copiii s-au mişcat la stânga sau la dreapta, să umple locul lăsat de fratele absent.

— Sunteţi gata? a întrebat Daunt, iar domnul Armstrong a aruncat o ultimă privire pe fereastră, drept ultimă verificare.

— Suntem gata, a răspuns el cu un oftat.

Timp de zece secunde, Armstrong, soţia lui şi cei şase copii mai mici decât Robin s-au uitat la ochiul aparatului, la ochiul timpului, al viitorului, şi s-au aruncat astfel în eternitate. Observând dintr-un colţ al camerei, Rita a remarcat că cea pe care o numeau Alice îşi fixase privirea într-un punct mai îndepărtat, dincolo de aparatul de fotografiat, dincolo de pereţi, dincolo de Kelmscott, undeva atât de departe, încât ar fi putut să fie dincolo de eternitate.

În vreme ce Daunt developa fotografia, doamna Armstrong împreună cu fetele ei au pus masa la locul ei, iar băieţii s-au schimbat în haine de lucru ca să hrănească animalele. În clipa în care se oprise ploaia și a ieşit soarele, Rita s-a găsit singură cu Armstrong.

— V-ar face plăcere să vizitaţi ferma? a invitat-o el.

— Sigur că da.

El a luat pe braţ fetiţa, care parcă nu avea nici o greutate, şi au ieşit afară.

— Cum se simte ea? a întrebat Rita. Socotiţi că-i merge bine?

— Nu prea ştiu ce să spun. De obicei mă descurc destul de bine cu fiinţele vii, fie oameni, fie animale. E o chestiune de atentă observaţie. La puii de găină poţi să vezi că sunt agitaţi privindu-le penele. La o pisică îţi dai seama de multe ascultându-i respiraţia. Caii – ce să zic, ei sunt oarecum din toate cele. Porcii se uită la tine într-un fel anume. Asta mică e greu de descifrat. Eşti un mister, nu-i aşa, purceluşo? a mângâiat-o el, privind-o cu tandreţe.

Fata s-a uitat la el, apoi la Rita, fără să dea vreun semn c-ar recunoaşte-o, de parcă n-o mai văzuse niciodată. Rita şi-a amintit că aşa se purtase întotdeauna, chiar şi în casa Vaughan, unde ea fusese regulat în vizită.

Tot mergând, Armstrong arăta diverse lucruri care puteau să o intereseze pe ea sau pe copilă, iar fetiţa se uita încotro i se spunea să se uite, dar, între timp, îşi punea capul pe umărul lat al bărbatului şi nu se mai uita la nimic, se limita din nou la lumea ei interioară. Rita a simţit că dincolo de vorbele despre fermă, omul avea mintea la un necaz personal, şi s-a gândit că era vorba, probabil, de absenţa fiului. N-a dat din gură de pomană, ci a păşit alături de el, până ce prezenţa ei calmă l-a făcut să se descarce.

— Un om ca mine obişnuieşte să se recunoască pe dinăuntru. Înăuntrul e familiar pentru mine. Nu sunt omul care să-şi studieze aspectul exterior în oglindă. E curios să te vezi într-o fotografie. Parcă te întâlneşti cu cel care eşti la exterior.

— Cam aşa e.

Când a deschis din nou gura, Armstrong a pus o întrebare:

— Dumneata nu ai copii, mi se pare?

— Nu sunt căsătorită.

— Îţi urez să o faci. Eu n-am cunoscut fericire care să se compare cu existenţa soţiei şi a copiilor mei. Nimic nu înseamnă mai mult pentru mine decât familia. Să presupun că poate ai ghicit câte ceva din povestea mea?

— Nu-mi place să ghicesc. Dar ştiu ce se povesteşte la *Lebăda*, că părinţii dumitale au fost un prinţ şi o sclavă.

— E fantezist ce se spune, dar există şi un pic de adevăr. Tata era un om bogat, mama, o servitoare neagră. Au trăit în aceeaşi casă când erau foarte tineri, nu mai mult decât nişte copii, iar eu am fost conceput din dragoste şi ignoranţă. Presupun că s-ar zice că am avut noroc, la fel şi maică-mea. Multe familii ar fi dat-o afară, dar tatăl meu şi-a asumat partea lui de responsabilitate. Dorea, cred eu, să se căsătorească cu ea. Dar un astfel de lucru era imposibil, desigur. Oricum familia era dintre cele înţelegătoare, căci au făcut cum au putut mai bine. S-au ocupat de mama până când m-am născut şi am fost înţărcat, apoi a fost mutată în alt oraş, unde i s-a găsit o muncă potrivită ca să descurce respectabil până la măritiş, pe care l-a şi făcut în câţiva ani, cu un om de felul ei. Eu am fost trimis la un cămin pentru copiii care, dintr-un motiv sau altul, nu puteau rămâne în familia lor, dar erau dotaţi cu ceva bani. Iar mai târziu am fost trimis la şcoală. O şcoală foarte bună. Astfel, am crescut la graniţa a două familii, una bogată, alta săracă, una neagră, alta albă, dar n-am fost niciodată în mijlocul lor. Am crescut mai cu seamă în afara unei vieţi de familie. Amintirile mele cele mai îndepărtate sunt legate de şcoală, dar părinţii mi i-am cunoscut. De două ori pe an, tata venea să mă ia de la şcoală și stătea cu mine o zi întreagă. Mi-amintesc că odată, urcându-mă în trăsura în care mă aştepta, am fost foarte surprins să găsesc acolo un alt băiat, ceva mai mic decât mine. „Cum ţi se pare fârtatul ăsta, Robert?“ mi-a zis tata. „Dă mâna cu fratele tău!“ Ce zi a fost aia! Mi-amintesc de un loc, n-am idee unde era, drept să spun, cu o peluză de iarbă. I-am aruncat de o sută de ori o minge fratelui meu şi a prins-o de două- trei ori, şi ce vesel a dansat de bucurie! N-am să uit niciodată. Mai târziu, în vreme ce tata stătea acolo să ne prindă, dacă am fi căzut, i-am arătat unde să pună picioarele ca să se suie într-un copac. Nu era un copac mare, dar nici el nu era un băiat mare. Amândoi eram prea tineri ca să ne dăm seama de diferenţa dintre noi, dar eu am început să-mi dau seama de asta când ne-am întors la şcoală, iar eu m-am dat jos din trăsură, în vreme ce ei doi au plecat, împreună, spre un loc numit „acasă“. Nu ştiu ce s-a întâmplat după asta. Nu l-am mai văzut niciodată pe băiatul acela, deşi îi cunosc numele și ştiu şi că au mai fost și alţi fraţi şi surori care au venit după el. Presupun că tatăl meu nu trebuia să ne încurajeze să ne cunoaştem şi fusese surprins că o făcuse. Poate că pur şi simplu s-a gândit mai bine. Oricare ar fi fost motivul, nu l-am mai văzut niciodată pe fratele meu. Presupun că nu îşi aminteşte de mine. Nu pot să fiu sigur nici că ar ști de existenţa mea. Cam asta e de spus despre familia mea. În casa mamei mele nu eram chiar un străin. Mi se îngăduia uneori să fac scurte vizite în timpul vacanţelor. Mi-aduc bine aminte cu plăcere de acele momente. Casa ei era plină de zumzetul conversațiilor şi de mişcare, de râs şi de dragoste. A fost o mamă bună pentru mine, atât cât îndrăznea. Nu numai o dată, m-a luat în braţe şi mi-a spus că mă iubeşte, dar eu eram atât de puțin obişnuit cu astfel de purtare, încât rămâneam fără glas şi nu ştiam cum să îi înapoiez îmbrăţişările. Nici bărbatul ei nu era un om rău, dar le spunea tot timpul surorilor mele și fraţilor mei să îşi ţină gura când sunt eu acolo.

„Robert nu e obişnuit cu trăsnăile voastre“, obişnuia el să spună ori de câte ori nivelul trăncănelilor o lua razna. Niciodată nu voiam să plec din casa aia. Îmi imaginam de fiecare dată că, după vizita următoare, o să mi se îngăduie să rămân, şi fiecare plecare era o dezamăgire. Cu timpul, am observat că la fiecare vizită eram din ce în ce mai deosebit de fraţii mei şi de surorile mele, nu mai asemănător. Şi a venit un moment când vizitele astea de vacanţă, care deveniseră treptat mai puţin frecvente, au încetat cu desăvârşire. Nu a fost un sfârşit brusc. Nimeni n-a spus că vizitele aveau să înceteze. Doar câteva vacanţe la rând fără vreo vizită şi am înţeles că s-au terminat. Linia de demarcaţie dintre mine şi fraţii şi surorile mele devenise un zid de netrecut.

Fetiţa început să se agite, iar Armstrong a lăsat-o jos, în picioare.

— Când am împlinit şaptesprezece ani, mama mi-a trimis un mesaj. Îmi cerea să vin să o văd. Era pe moarte. M-am reîntors acolo. Casa era mult mai mică decât îmi aminteam. Am intrat în dormitorul ei, unde era mulţime de lume. Fraţii mei şi surorile mele erau acolo, desigur, aşezaţi în jurul patului sau în genunchi ca să fie mai aproape de ea. Aş fi putut să cer să stau lângă ea şi să-i ţin mâna o clipă şi, dacă ar mai fi fost în posesia simţurilor, şi-ar fi dat seama că sunt acolo. Aşa aş fi făcut, fără îndoială, dar era prea târziu. Am rămas lângă uşă, în vreme ce copiii ceilalţi şedeau sau îngenuncheau în jurul patului, iar când şi-a dat ultima suflare, una dintre surorile mele şi-a amintit de mine şi a zis că, poate, Robert ar vrea să citească, pentru că el citeşte atât de frumos, a zis ea. Aşa că am citit câteva versete din Biblie cu vocea mea de băiat educat printre albi, iar când am terminat mi s-a părut că nu mai avea nici un rost să rămân. Ieşind pe uşă, l-am întrebat pe tatăl meu vitreg dacă pot să îi ajut în vreun fel, iar el mi-a răspuns: „Pot să mă ocup singur de copiii mei, mulţumesc, domnule Armstrong“. Înainte îmi zicea „Robert“, dar presupun că atunci a socotit că am devenit un bărbat şi mi s-a adresat cu acel nume, un nume care venea de niciunde, un nume ales la întâmplare, un nume care nu aparţine nici unuia dintre părinţii mei, era doar numele meu.

Am fost la înmormântare. Tatăl meu a venit cu mine. A făcut în aşa fel încât să ne strecurăm pe tăcute în spate şi să fim plecaţi înainte de plecarea celorlalţi.

Aici, Armstrong a făcut o pauză. O pisică ieşise din hambar, l-a văzut, s-a grăbit spre el, s-a oprit la o mică distanţă, s-a aşezat pe picioarele dindărăt şi a sărit ca o jucărie cu arc direct pe umărul lui.

— Ce spectacol! a zis Rita, în vreme ce pisica se aşeza comod şi îşi freca obrazul de obrazul lui.

— E o fiinţă ciudată şi foarte afectuoasă, a zis Armstrong zâmbind. Mergea înainte, iar pisica se echilibrase ca un papagal pe umărul stăpânului.

— După cum vedeţi, n-am ţinut nici de unii, nici de ceilalţi, Miss Sunday. N-am aparţinut nici unui loc. N-am fost în inimile lor. Cam aşa au stat lucrurile. Eu ştiu ce înseamnă să fii pe dinafară. Să nu mă înţelegeţi greşit, nu mă plâng, e o simplă explicaţie, deşi am vorbit cam prea mult înainte de a fi ajuns la această concluzie. Iertare, astea sunt treburi pe care un bărbat nu prea le dă pe faţă decât foarte rar, iar atunci, îşi oferă o anumită – nu prea ştiu cum să-i zic… – plăcere? O uşurare, în orice caz, o descărcare.

Rita i-a întâlnit privirea şi a încuviinţat.

— Părinţii mei erau oameni buni în inima lor, Miss Sunday. Amândoi, sunt convins, mă iubeau cât li s-a permis. Adevărul e că nu erau liberi să mă iubească aşa cum ar fi vrut. Bogăţia mea mă separa de copiii mamei mele, iar culoarea pielii mă separa de fraţii şi de surorile din partea cealaltă. Eram fără îndoială o problemă şi un motiv de ruşine atât pentru mama mea vitregă, precum şi pentru tatăl meu vitreg. Cu toate astea, sunt şi am fost întotdeauna extrem de conştient de norocul pe care l-am avut. Până şi înainte de a o fi cunoscut pe Bess am ştiut că sunt norocos.

Vedeţi, ştiu ce înseamnă să nu fii acceptat, iar când s-a născut Robin, m-am văzut în el. Mai mult în el, ca să spun adevărul, decât în oricare dintre ceilalţi, oricât de ciudat ar părea. Ceilalţi sunt ai mei în sensul înţeles de toată lumea. Sunt din carnea mea şi din sângele meu şi îi iubesc. Îmi iubesc băieţii şi fetele mai mult decât iubesc viaţa. Când îi văd la un loc parcă îi văd pe copiii mamei mele, se simt la fel de bine împreună şi cu părinţii lor. Mă bucur că am fost în stare să le ofer această viaţă. Dar când îl văd pe Robin, care nu e copilul meu, nu în acelaşi sens, fiind rezultatul nenorocului lui Bess, nu al vreunei greşeli făcute de ea, ei bine, văd un copil care stă pe margine. Văd un copil care ar fi putut atât de uşor să cadă în prăpastia dintre familii. Care putea fi pierdut. Şi am hotărât, nu în

ziua când s-a născut, nu, cu mult înainte, să-l ţin cu drag în inimă. Să-l preţuiesc aşa cum are nevoie orice copil. Să-l iubesc aşa cum merită să fie iubit orice copil. Am dorit să mă asigur că va şti întotdeauna că îl port în inimă. Pentru că, dacă nu suport un lucru, acela e suferinţa unui copil.

Armstrong a tăcut, iar când Rita a întors capul să îl privească, a văzut că avea faţa înlăcrimată.

— Asemenea sentimente vă fac onoare, a zis ea. Sunteţi un adevărat tată. Şi ce-am văzut astăzi în familia dumneavoastră îmi confirmă asta.

Armstrong se uita în depărtare.

— Mi-a frânt inima de o sută de ori băiatul ăsta. Şi o s-o facă de încă o sută de ori înainte să-mi vină ceasul.

Ajunseseră la ţarcul porcilor. Armstrong s-a căutat în buzunar şi a scos nişte ghindă. Purceluşii au venit spre el cu grohăieli prietenoase şi tot amuşinând, iar el le-a dat ghinde, i-a mângâiat pe pulpe şi i-a scărpinat după urechi.

Atunci i-a strigat Daunt. Se întorcea de pe *Collodion* cu fotografia terminată şi pusă în ramă a familiei Armstrong. I-a arătat-o lui Armstrong, care a aprobat din cap şi i-a mulţumit.

— Dar, domnule Daunt, mai e o fotografie de care trebuie să vă vorbesc.

A scos din buzunar un mic cadru şi l-a arătat Ritei şi lui Daunt.

— Scroafa care ghicea viitorul! Aţi cumpărat-o în ziua târgului.

— Aşa e, Miss Sunday, a zis Armstrong grav. Vă amintiţi poate şi că am fost dat peste cap de emoţie văzând acest porc. Domnule Daunt, eu cunosc scroafa asta. Îi zice Maud. E scroafa mea. Purceluşa asta de-aici – a arătat o purceluşă care mânca ghinde – este fiica ei, Mabel, iar cea mică de colo, nepoată-sa, Matilda. Acum vreo trei ani, fără nici un zgomot, a fost răpită din ţarc, şi de-atunci n-am mai văzut-o până când mi-a atras atenţia fotografia dumitale.

— A fost furată?

— Furată… Răpită… Cum vreţi să-i ziceţi.

— Nu-i lucru uşor să furi un porc. N-aş încerc să urnesc unul din loc.

— Nu înţeleg de ce n-a scos nici un sunet. Un porc poate să trezească o casă întreagă cu un guiţat, dacă vrea. Erau nişte pete roşii de la ţarc până la drum – la început am crezut că era sânge, dar de fapt erau pete de zmeură. Ei îi place tare mult zmeura. Bănuiesc că aşa a fost ademenită.

A oftat din rărunchi şi a arătat un colţ al pozei.

— Şi ce văd eu aici? Cred că văd o umbră. M-am uitat şi m-am tot uitat, şi mi se pare posibil ca această umbră să aparţină unei persoane, şi că acea persoană stătea deoparte în vreme ce se făcea fotografia.

Daunt a încuviinţat.

— Fotografia asta are aproape trei ani, îmi închipui că n-ar fi posibil după atâta vreme să vă amintiţi cine era persoana aceea. Poate că nici nu era persoana care se ocupa de Maud, ci altcineva. Dar mă tot gândesc că, *dacă* dumneata ai fi un om care ţine minte totul, ai putea să fii capabil să-mi spui ceva despre proprietarul acestei umbre.

Tot vorbind, Armstrong îl privea pe Daunt cu expresia unei dezamăgiri inevitabile mai degrabă decât a speranţei.

Daunt a închis ochii. Şi-a consultat imaginile înmagazinate în mintea lui. Vederea fotografiei i-a împrospătat memoria.

— Un tip scund. Mai scund decât Miss Sunday cu vreo douăzeci şi cinci de centimetri. Subţiratic. Lucrul cel mai curios la el era haina, mult mai mare, lungă şi cu umeri foarte largi. Era de mirare că o purta într-o zi atât de caldă de vară, când toată lumea umbla fără mâneci. M-am gândit că e, poate, ruşinat de statura lui şi credea că lărgimea hainei convinge ochii din jur că sub haină e un om pe măsura ei.

— Dar cum arăta? Tânăr sau în vârstă? Blond sau brun? Cu barbă sau ras?

— Ras şi cu o bărbie ascuţită. Mai mult de atât nu pot spune, pentru că purta o pălărie atât de înfundată pe ochi, că era aproape invizibil.

Armstrong s-a uitat la fotografie de parcă, tot privind-o, avea să vadă ceva dincolo de marginea cadrului şi să-l descopere pe străinul scund.

— El însoţea scroafa?

— Da, el. Mai e un singur alt lucru pe care pot să vi-l spun, care ar avea vreun rost. L-am întrebat dacă vrea să stea lângă porc pentru fotografie şi a zis că nu. L-am întrebat încă o dată şi a zis tot nu. În lumina lucrurilor pe care ni le-ai povestit dumneata azi, despre furtul porcului, are un înţeles, nu-i aşa, că era atât de hotărât să nu fie fotografiat.

Cea mai mică dintre fetele lui Armstrong a venit în fugă după ei să le spună că era gata ceaiul. Mână în mână, nepoată şi micuţă mătuşă, au fugit înainte spre casă, copila mai mare potrivindu-şi pasul după cea mică.

— Să ne scuzaţi pentru lipsa de formalităţi, a zis Armstrong, dar noi luăm ceaiul în bucătărie. Economisim timp şi putem să rămânem în hainele de lucru.

Înăuntru, pe o masă mare, erau aşezate pâini, şi carne, şi diferite feluri de prăjituri, în aer plutea un minunat parfum venind de la cuptor. Copiii mai mari ungeau cu unt pâine pentru cei mici, iar cea mai mică stătea pe genunchii celui mai vârstnic unchi şi avea acces la tot ce era mai bun. Armstrong însuşi era atent ca fiecare, copil sau invitat, să aibă tot ce-i trebuie, şi, tot trecând farfuriile cu bucate din mână în mână, a fost până la urmă cel care a rămas cu farfuria goală.

— Ia şi tu ceva, dragul meu, a zis doamna Armstrong.

— Da, da, imediat, dar uite că Pip nu ajunge la prune…

— Mai degrabă rămâne flămând decât să vadă că le lipseşte ceva copiilor, i-a spus ea Ritei, împingând prunele mai aproape de fiul ei, în vreme ce, cu cealaltă mână, punea brânză şi pâine pe farfuria bărbatului ei, deşi el era acum dincolo de uşa bucătăriei, să toarne lapte în farfurioara pisicii.

Una dintre fetele lui Armstrong a pus întrebări Ritei cu privire la medicamente şi boli, şi a înţeles aşa de repede şi de bine ce i se spunea, încât Rita s-a întors spre Bess şi i-a spus că are în casă o viitoare infirmieră. La celălalt capăt al mesei, copiii îi puneau o mulţime de întrebări lui Daunt despre fotografii, şi despre vas, şi despre cvadriciclu. Când n-au mai rămas decât firimituri, Daunt a observat că salonul se umple iar de lumină şi a scos capul pe uşă.

— Credeţi c-am putea profita încă de lumină? Domnule Armstrong, poate facem o fotografie a fermierului la lucru? Calul dumitale ar sta locului zece secunde?

— Iapa mea e liniştită dacă sunt cu ea.

Fleet a fost adusă în curte şi înşăuată. Daunt era cu ochii la cer. Armstrong a încălecat.

— Dar pisicuţa aia mică? Unde s-o fi dus? s-a întrebat cu glas tare Rita.

A fost găsită pisica şi ridicată să stea şi să toarcă pe umărul stăpânului ei.

Copiii lui Armstrong au înţeles pe loc despre ce fel de fotografie este vorba şi s-au dus să aducă şi câinele. Căţeaua bătrână a primit liniștită să fie așezată lângă picioarele din faţă ale lui Fleet, unde s-a instalat dreaptă şi s-a uitat direct în lentila aparatului, ca cel mai ascultător dintre subiecte. Când totul era la locul potrivit, Armstrong a tresărit.

— Matilda! a exclamat el, nu se poate să lipsească Matilda!

Băiatul mijlociu s-a întors pe călcâie şi a luat-o la fugă.

Norul care stătuse câtăva vreme nemişcat a pornit să se mişte. Daunt a remarcat şi a privit îngrijorat spre colţul unde dispăruse băiatul. În vreme ce norul lua viteză în trecerea lui pe cer, a deschis gura să zică:

— Cred că va trebui să…

Dar băiatul a reapărut în goană cu ceva sub braţ.

Norul s-a mişcat şi mai iute.

Băiatul i-a dat lui taică-său un ghem de cărniţă rozalie, care se zbătea în braţele lui.

Daunt s-a strâmbat.

— Nimic nu trebuie să se mişte.

— N-o să se mişte, a zis Armstrong. Dacă-i cer eu.

A ridicat purceluşa şi i-a spus ceva la ureche, în vreme ce pisica trăgea cu urechea, înclinând capul. A luat purceluşa sub braţ, cu fundul proptit de umărul lui, şi întregul tablou – bărbat, iapă, câine, pisică şi purceluşă – a rămas într-o perfectă nemişcare, ce a durat exact cincisprezece secunde.

Rita a aşteptat cu Bess în bucătărie, în vreme ce Armstrong şi băieţii l-au ajutat pe Daunt să-şi ducă tot echipamentul pe *Collodion*. Bess se tot uita la fotografii, iar Rita privea pe după umărul ei. Fetiţa era aşezată în poala uneia dintre fetele mai mari. În jurul lor, ceilalţi cinci copii n-au fost în stare să îşi reţină zâmbetul, şi aşa au rămas în faţa aparatului de fotografiat. Nou-venita în familie avea o privire fixă. Ochii ei, care îşi schimbau întruna culoarea între verde, albastru şi gri mocirlos, acum lipsiţi de culoare, îşi pierduseră expresivitatea lor aparte. Rita a fost tulburată, aşa cum fusese tulburată de fotografia Ameliei în barcă. În poză, fetiţa avea un aer resemnat, retras, altfel mai greu de remarcat.

— E fericită, Bess? a întrebat ea cu îndoială. Tu eşti mamă. Ce părere ai?

— Ce să zic, se joacă frumos, fuge de colo-colo. Are poftă de mâncare. Îi place să se apropie de apă şi unul dintre copiii mai mari o duce la plimbare zilnic ca să privească râul și să se joace stropindu-se între ei.

Cuvintele ei spuneau una, tonul sugera alta.

— Pe măsură ce trece ziua se arată foarte obosită. Mult mai obosită decât ar trebui, de parcă totul ar fi pentru ea de două ori mai obositor decât pentru alt copil. De parcă i s-ar stinge o lumină; devine bleagă, micuţa scumpă, însă, în loc să doarmă, tot ce face e să plângă. Nu pot să o alin cu nimic.

Bess şi-a îndreptat peticul de pe ochi.

— Cu ochiul cum stai? Pot să fac ceva să te ajut? Sunt infirmieră, aş dori să arunc o privire.

— Mulţumesc, Rita, nu e nevoie. Am renunţat la ochiul ăsta de mult. Nu mă supără câtă vreme nu mă uit la oameni cu el.

— De ce să nu te uiţi?

— Uneori nu-mi place ceea ce văd.

— Dar ce vezi?

— Îi văd pe oameni aşa cum sunt ei de felul lor. Când eram copil, credeam că oricine poate să vadă ce e în inima celorlalţi. Ce vedeam eu le era ascuns celorlalţi, dar eu nu-mi dădeam seama. Oamenilor nu le place să fie cunoscuţi pe dinăuntru, iar eu am avut necazuri din pricina asta mai mult decât o singură dată. M-am învăţat să ţin pentru mine ce văd. Bine, nu înţelegeam decât ce putea să înţeleagă cineva de vârsta mea. Îmi pare că, pentru mine, era un fel de apărare. Însă, pe măsură ce-am crescut, mi-a plăcut din ce în ce mai puţin. E o povară să ştii prea mult. Când am împlinit cincisprezece ani, mi-am cusut primul petic, şi de atunci l-am purtat tot timpul. Bineînţeles că toată lumea îşi închipuie că mi-e ruşine de ochiul ăsta. Ei cred că îmi ascund urâţenia, dar, de fapt, eu ascund urâţenia lor.

— Ce dar fantastic! a exclamat Rita. Sunt intrigată. Ai mai scos vreodată masca să încerci din nou să vezi ceva de-atunci încoace?

— De două ori. Dar m-am gândit mult la asta de când avem un nou membru al familiei. M-am gândit să-mi scot peticul să o văd pe Ea.

— Ca să descoperi cine e?

— Asta n-o să văd. O să aflu doar ce înseamnă pentru ea să fie ea.

— O să-ţi spună dacă e fericită?

— Asta da. Bess s-a uitat nehotărâtă la Rita. Să încerc?

S-au uitat pe fereastră la fete, care se jucau cu pisica. Erau numai zâmbete şi râs, trăgeau de colo-colo o crenguţă, iar pisica sărea să o prindă. Copila le urmărea indiferentă. Din când în când încerca şi ea să zâmbească. S-ar fi zis însă că asta o obosea, şi îşi freca ochii.

— Da, a zis Rita.

Bess a ieşit în curte şi s-a înapoiat cu fetiţa. Rita a luat-o în poală, iar Bess s-a aşezat în faţa lor cu spatele. A tras peticul de la locul lui peste ochiul bun şi, când a fost gata, s-a întors, a aplecat capul şi, cu ochiul care vedea în adâncime, şi-a aţintit privirea asupra fetiţei. Pe loc, şi-a dus mâna la gură şi a gâfâit înspăimântată.

— Nu! Biata fetiţă e atât de pierdută! Vrea să se întoarcă acasă, la tatăl ei! Vai, bietul copil!

Bess a luat-o în braţe şi a legănat-o, oferindu-i toată mângâierea de care era în stare. Pe deasupra capului fetiţei i-a vorbit Ritei.

— Locul ei nu e la noi! Trebuie s-o duci înapoi la soţii Vaughan. Du-o chiar azi la casa ei!

Adevăr, minciuni şi râul

— Ce zice ştiinţa ta medicală despre ochiul atotvăzător al doamnei Armstrong? a întrebat-o Daunt, care era la cârmă.

— Tu eşti specialist în optică. Tu ce zici?

— Nu există nici un ochi, uman sau mecanic, care să vadă în sufletul copiilor.

— Totuşi, uită-te la noi, ducem fetiţa înapoi la familia Vaughan pe temeiul vorbelor lui Bess. Pentru că avem încredere în ea.

— Şi de ce avem noi încredere, deşi e vorba de ceva în care nu credem?

— Eu n-am zis că nu cred.

— Rita…!

— Poate c-ar trebui să o luăm altfel. Bess a fost bolnavă în copilărie. Șchiopătatul ei şi ochiul au făcut-o să fie respinsă de alţi copii. A avut astfel mai multe ocazii să observe şi mai mult timp să judece ce observă. A devenit un excelent judecător al caracterelor şi a învăţat ce înseamnă să trăieşti pe lângă ceilalţi şi să ştii mai multe despre ei decât ştiu ei înşişi. Dar pentru ea a fost o nefericire să înţeleagă atât de profund tristeţile altora, dorinţele, sentimentele şi intenţiile lor. A găsit că darul ei nu-i făcea bine, că de la ochi i se trăgea, şi l-a acoperit. De data asta era aproape convinsă că fetiţa nu e fericită. Până şi eu am simţit aşa. Tu la fel, nu?

El i-a dat dreptate.

— Ea are multă experienţă cu copiii. Când a dat deoparte peticul ăla, şi-a îngăduit să vadă ce ştia oricum.

— Iar noi avem încredere în judecata ei, ăsta e motivul pentru care ducem copilul la Buscot Lodge, a tras el concluzia.

Fetiţa era pe punte, se ţinea de bară şi se uita la apă. La fiecare cot al râului privea înainte. După ce lua la rând toate ambarcaţiunile, ochii i se întorceau la râu. Părea că nu se uită la suprafaţa apei, tulburată de înaintarea vasului lor, ci în adâncime şi dincolo încă.

Au ajuns la debarcaderul de la Buscot şi au amarat vasul. Daunt a coborât cu copila. Fără grabă, fără să fie surprinsă, ea a recunoscut drumul spre casă şi i-a condus într-acolo.

Servitoarea a rămas cu gura căscată şi a alergat în salon.

Când au intrat, soţii Vaughan erau unul lângă altul pe canapea, el cu o mână pe pântecul ei. Surprinşi, au ridicat privirile. Semnele emoţiei erau prezente pe faţa plină de lacrimi a lui Vaughan şi pe chipul palid al Helenei. Rita şi Daunt au crezut că sunt în inima unui mare eveniment aducând copilul la Buscot Lodge, dar au fost descumpăniţi când au înţeles că şi acolo se petrecuse ceva ieşit din comun. Era adevărat, ceva enorm intrase și ieșise de acolo, ceva atât de grav, încât evidenţa că nimic nu avea să mai fie la fel ca înainte plutea în aer.

Dar acum, văzând copilul, Vaughan s-a ridicat. A făcut un pas, apoi încă unul, şi apoi a fugit la uşă să ia copila în braţe. A ţinut-o cu braţele întinse în faţa lui ca şi cum nu-i venea să creadă că era acolo, apoi a aşezat-o în poala soţiei lui. Helena i-a sărutat creştetul de o mie de ori, i-a spus de o mie de ori „draga mea“, şi amândoi, soţ şi soţie, râdeau şi plângeau în acelaşi timp.

Daunt a dat răspuns la întrebările pe care cei doi erau prea copleşiţi ca să le mai pună.

— Am fost la familia Armstrong să-i fotografiez azi după-amiază. Ei sunt absolut siguri că nu e Alice. Că, la urma urmelor, aici e casa ei.

Vaughan şi Helena au schimbat o privire plină de înţeles.

Când s-au întors spre Daunt şi Rita, au vorbit ca unul singur:

— Nu e Amelia.

S-au dus pe mal. Era mai bine să se spună astfel de poveşti aproape de râu decât într-un salon. În casă, între patru pereţi, vorbele se înghesuie unele într-altele. Greutatea spuselor poate să apese pe vorbele care s-ar mai putea spune şi să le sufoce. Lângă râu, aerul împinge povestea într-o călătorie, o spusă se duce și face loc alteia.

Copila şi-a scos pantofii şi a intrat în apa de la mal, ocupându-se ca de obicei de beţe, de pietre şi, din când în când, oprindu-se să privească în susul şi-n josul râului, în vreme ce Vaughan le-a povestit lui Daunt şi Ritei ce îi spusese Helenei şi, mai înainte, doamnei Constantine.

Când, după ce terminase istoria, a tăcut, a intervenit Helena:

— Am ştiut că era moartă. Am ştiut încă din noaptea când s-a întors fără ea. I se vedea pe faţă. Dar n-am suportat, iar el n-a spus nimic, aşa că ne-am făcut că nu era aşa. Am fost complici. Am creat împreună un fals. Iar asta ne-a dus în pragul distrugerii. Fără adevăr nu puteam să ţinem doliul cuvenit. Fără adevăr n-aveam cum să ne consolăm. În cele din urmă, eram atât de chinuită de speranţa mincinoasă de care mă agăţam, încât n-a lipsit mult să mă înec şi eu. Apoi a apărut fetiţa, iar eu am recunoscut-o.

— Am fost fericiţi, a zis Vaughan. Mai bine zis, Helena a fost fericită, iar eu am fost fericit că e ea fericită.

— Minciuna bietului Anthony era mai mare, dar nu atât de încrustată ca a mea. Eu mă simţeam în ceruri doar ce o priveam. Am îngropat adevărul dureros şi n-am mai văzut-o decât pe ea.

— Apoi femeia aceea, Eavis, a zis: „Bună ziua, Alice!“

— Nu ea a schimbat lucrurile. Tu ai făcut-o, Rita.

— Eu?

— Tu mi-ai spus că o să am alt copil.

Rita şi-a amintit momentul.

— Ai zis „ah!“ şi încă o dată „ah…“

— Primul a fost pentru copilul care era pe drum. Celălalt, pentru ce am ştiut odată cu asta, că această fetiţă nu se mişcase niciodată în pântecul meu. Atunci am ştiut că nu era Amelia. Deşi mi-a lipsit tot atât de mult ca şi cum ar ar fi fost. Ea m-a adus la viaţă, m-a redat lui Anthony şi nu pot să n-o iubesc pe misterioasa noastră copiliţă, oricine ar fi. Ea ne-a schimbat. Am plâns-o pe Amelia şi o s-o mai plângem încă. Avem oceane de lacrimi care aşteaptă să curgă. Dar o s-o iubim pe fetiţa asta ca pe o fiică, ea va fi sora copilului care e pe cale să vină.

S-au dus înapoi în casă, soţii Vaughan înainte, între ei copilul, care nu era nici Amelia, nici Alice. Ea părea să fi acceptat întoarcerea la Buscot Lodge aşa cum acceptase şi plecarea.

Rita şi Daunt au rămas puţin în urmă.

— Nu poate să fie nici sora lui Lily, a zis Daunt cu glas scăzut. N-are nici un sens.

— Atunci al cui copil e?

— E copilul nimănui. Aşa că, de ce n-ar rămâne la soţii Vaughan? Ei o iubesc. Poate să ducă o viaţă frumoasă alături de ei.

Rita a recunoscut nota din glasul lui, pentru că acelaşi regret şi aceeași dorinţă erau şi ale ei. Şi-a amintit de noaptea aia când, la *Lebăda,* în camera unde nu se auzea decât respiraţia lui Daunt, aţipise pe un scaun cu copilul în poală, iar pieptul fetei se ridica şi cobora în același timp cu al ei. „Aş putea să o iau cu mine“ fusese gândul care îi intrase atunci în cap şi pe care nu-l părăsise niciodată. Dar nu servea la nimic. Era o femeie nemăritată şi avea o meserie. Soţii Vaughan erau mult mai potriviţi ca să se ocupe de copil. Trebuia să se

mulţumească să o iubească de la distanţă.

A tras o gură de aer, și-a golit plămânii și, hotărâtă, şi-a îndreptat gândurile spre cele povestite de Vaughan. S-a gândit la implicaţii şi i-a împărtăşit în şoaptă lui Daunt gândul ei.

— Oricine ar fi cei care au răpit-o pe Amelia… a început ea.

— … au fost aceiaşi care au omorât-o, i-a terminat Daunt vorba, tot în şoaptă.

— Nu se poate să nu fie pedepsiţi. Cineva trebuie că ştie ceva. Dar cine? Şi ce-ar şti? Şi oare ştiu cel puţin cât de mult cântărește ceea ce ştiu?

Cu o idee în minte, Daunt s-a oprit brusc.

— Ar fi o cale, a spus cu îndoială și s-a scărpinat în cap. Apoi i-au ajuns din urmă pe soţii Vaughan şi le-au prezentat ideea.

— Dar o să meargă? a întrebat Helena.

— N-avem cum să ştim.

— Până nu încercăm, a zis Vaughan.

Au rămas toţi patru în faţa casei. Clare, menajera, care îi auzise venind, a deschis uşa, însă nu s-a mişcat nici unul din loc, așa că a închis-o la loc.

— O facem? a întrebat Rita.

— Nu văd cum altfel, a zis Helena.

— Atunci, bine, a zis Vaughan şi s-a întors spre Daunt. Cu ce începi?

— Cu dragonii de la Cricklade.

— Ce dragoni? s-a arătat nedumerit Vaughan, dar Helena a înţeles vorba lui Daunt.

— Cu bunica lui Ruby! a exclamat ea. Şi cu Ruby.

Dragonii de la Cricklade

Cricklade e un oraş doldora de istorioare. În trecere cu cvadriciclul prin faţa bisericii, Daunt s-a apucat să-i spună Ritei unele dintre ele.

— Potrivit unei legende, a zis el străbătând oraşul cu tot echipamentul fotografic după ei, dacă cineva e atât de ghinionist încât să cadă din turn, prietenii şi familia lui ar fi mângâiaţi în durerea lor de spectacolul apariţiei, din pământ din iarbă verde, a unei statui de piatră a celui iubit chiar în locul unde nenorocosul ar fi fost să se prăvale. Aproape că regret că n-am nici măcar un strop de noroc să pot fotografia așa ceva.

După biserică au continuat spre nord, iar pe drumul care ieşea către Down Ampney, au început să se uite atent după o căsuţă cu acoperiş de stuf şi cu stupi de albine în jur.

Helena o implorase pe Rita să-l însoţească pe Daunt. „De unul singur, Daunt n-o să afle nimic de la Ruby“, i-a spus ea. „În tine o să aibă încredere. Toată lumea are.“

Aşa că era aici, pe drumul ăla de ţară, privind atentă în jur, din spatele lui Daunt, printre cutiile care se clătinau şi se loveau unele de altele.

— Uite colo! a arătat ea când a văzut stupi dincolo de un gard viu.

În prisacă, o femeie cu părul alb înainta spre stupi pe picioare nesigure. La salutul Ritei, a întors către ei o privire transparentă.

— Cine sunteţi? Vă cunosc?

— Eu mă numesc Rita Sunday şi am venit să cumpăr nişte

miere. Trebuie să fiţi doamna Wheeler. Cu mine este domnul Daunt, un fotograf. El ar vrea să vorbească cu dumneavoastră despre dragoni, pentru o carte pe care o scrie.

— O carte? N-am nici o idee de aşa ceva… Dar nu mă deranjează să vă povestesc despre dragoni. Am eu poate nouăzeci de ani, dar mi-aduc aminte de parcă s-ar fi întâmplat ieri. Veniţi şi şedeţi colea şi să luăm nişte pâine cu miere în vreme ce-mi puneţi întrebări.

S-au aşezat pe o laviţă într-un colţ ferit, iar femeia s-a dus la uşă şi a vorbit scurt cu cineva dinăuntru. Când s-a întors, le-a povestit totul despre dragoni. Avea doar trei sau patru ani când dragonii au venit chiar la căsuţa asta. Era prima oară, în o sută de ani, că fuseseră văzuţi la Cricklade, iar de atunci nimeni nu-i mai întâlnise vreodată. În ziua de azi, era singura persoană în viaţă care îi văzuse cu ochii ei. Se trezise tuşind, cu o fierbinţeală în gât, şi văzuse flăcări printr-o gaură din tavan, unde ar fi trebuit să fie doar stuf.

— M-am ridicat din pat şi m-am dus la uşă, dar am auzit urletele dragonilor pe prispă, aşa că n-am avut curajul să ies. În schimb, m-am dus la fereastră şi l-am văzut pe tata care se uita dinafară înăuntru; se urcase într-un copac, chiar dacă crengile fumegau, gata să ia foc în orice clipă. A spart geamul cu piciorul, s-a aplecat, m-a luat în braţe și m-a scos afară. Nu i-a fost ușor să coboare cu mine din copac, dar când a ajuns pe pământ, vecinii m-au luat din braţele lui şi m-au rostogolit pe toate părţile. Nu-mi trecea mie prin minte de ce făceau ei asta! Cămaşa mea de noapte luase foc, înţelegeţi, dar eu nu mi-am dat seama, iar ei m-au rostogolit ca să stingă flăcările.

Femeia îşi spunea istorioara în liniște; totul se petrecuse de atât de multă vreme, încât parcă nu mai era istoria ei, ci a altuia. Din când în când îi puneau vreo întrebare şi ochii ei spălăciţi, naivi, se întorceau cu bunăvoinţă în direcţia de unde i se vorbea, deşi era limpede că de văzut, nu vedea nimic. O fată subţirică, bosumflată, a adus o tavă şi a descărcat felii de pâine, un bol cu unt şi un borcan cu miere cu o lingură în el.

Şi-a înclinat uşor capul, fără vreun zâmbet, în faţa vizitatorilor şi s-a întors în casă cu privirea în pământ.

— Să vă ung pâinea cu unt? s-a oferit Rita, iar bunica Wheeler i-a mulţumit.

— Bunica mea ţinea mierea acolo, a arătat cu o aplecare a capului spre o dependinţă de piatră din curte. Era într-un vas mare cât o putină. A ridicat capacul şi m-a băgat înăuntru, goală puşcă, și acolo am stat toată noaptea. N-a mai vândut ea miere în anul ăla, nimeni n-o mai lua de la ea după ce stătusem eu înăuntru până la gât.

— Dar dragonul, l-aţi văzut? Cel pe care l-aţi auzit pe prispă? Ce n-aş da să am o fotografie cu un dragon! Aş fi un om bogat!

Ea a râs.

— Ai fi avut altceva de făcut decât să stai să faci fotografii, dacă i-ai fi văzut! Da, eu i-am văzut. Eram în baia de miere când i-am văzut plecând în zbor. Erau sute, nu altceva. Şi-a ridicat privirile de parcă încă mai putea să-i vadă. Nişte uriași ţipari zburători, imaginează-ţi asta şi-o să-i vezi. N-am băgat de seamă să aibă nici urechi şi nici ochi. N-aveau nici solzi, nici aripile nu erau aripi. Nu semănau cu dragonii pe care i-am văzut în vreun desen. Erau lungi, negri, lunecoşi şi iuţi. Se răsuceau, se zvârcoleau, cerul era acoperit de ei, dacă te uitai în sus parcă vedeai o cratiţă în care fierbea cerneală. Dar, ia ziceţi, cum vă place mierea mea?

Au terminat de mâncat, iar bătrâna şi-a mai amintit câte ceva din noaptea dragonilor.

— Uitaţi-vă colo sus! a zis arătând spre acoperiş. Eu nu mai văd, nu mai am ochi buni, dar voi o să vedeţi. Urmele alea negre de deasupra ferestrei.

Adevărat, se vedeau nişte urme de lemn ars chiar sub acoperișul de stuf.

— Ar fi un detaliu perfect într-o fotografie, a zis Daunt.

Dumneata colea, lângă stupi, cu locul unde a prins focul, drept fundal. Şi cerul ar fi în poză, acolo unde au fost dragonii.

Cu foarte puţină împotrivire, bunicuţa Wheeler a fost convinsă să fie fotografiată şi, în timpul în care Daunt a instalat aparatul, Rita a continuat să-i vorbească:

— Trebuie că aţi fost tare arsă!

Bunica Wheeler şi-a ridicat mâneca şi i-a arătat un braţ.

— Aşa arăt de colo până colo pe spate, de la gât până la mijloc.

O mare suprafaţă din piele era decolorată, întinsă şi fără riduri.

— E ceva neobişnuit, a zis Rita. O suprafaţă atât de mare arsă. N-aţi avut necazuri de atunci încoace?

— Nu, deloc.

— Datorită mierii? Şi eu folosesc miere când au arsuri pacienţii mei.

— Sunteţi infirmieră?

— Da, şi moaşă. Lucrez la câţiva kilometri în aval. La Buscot.

Femeia a tresărit.

— La Buscot?

A urmat o pauză. Rita a înghiţit o bucăţică de pâine cu miere şi a aşteptat, până când, timid, bătrâna a continuat:

— S-ar putea să ştiţi câte ceva despre copilul care a dispărut acum doi ani…

— Amelia Vaughan?

— Da, ea. S-a auzit că s-ar fi întors, iar acum am auzit că n-ar fi ea. Ce se mai spune? E Amelia sau nu?

— A venit o femeie care părea să recunoască fetiţa drept altcineva decât Amelia, dar cealaltă familie a ajuns la

concluzia că nu e fata lor, aşa că a ajuns din nou la familia Vaughan. Nimeni nu ştie cine e cu adevărat, pentru că nu e Amelia.

— Nu e Amelia! Și eu care speram atât de mult… De mila soţilor Vaughan, dar şi spre binele familiei mele. Nepoata mea fusese îngrijitoarea fetiţei, la familia Vaughan. N-a avut parte decât de necazuri de când a fost răpită fetiţa aia. S-au spus tot felul de lucruri despre ea. Cei care o cunosc nu cred nici un cuvânt din ce se spune, dar sunt atât de mulţi care aud pentru prima oară povestea şi îşi fac o idee despre ea în lumina poveştii ăleia. Tot ce şi-a dorit ea în viaţă a fost să dea de un băiat cumsecade şi să aibă familia ei, dar nu sunt mulţi bărbaţi care să ia de nevastă o fată care a fost amestecată în aşa ceva! Aproape că s-a îmbolnăvit din cauza asta. Nu putea să doarmă, de-abia reuşea să mănânce ceva. Nu ieşea din casă de frică să nu i se vorbească urât, nici din camera ei nu mai voia să iasă în unele zile. N-am auzit-o râzând luni de zile… Şi-apoi s-a zvonit că fetiţa a reapărut. Adusă înapoi chiar de râu, zice-se. Cei care au bârfit-o pe Ruby au fost obligaţi să-şi muşte limba. S-a-ntors roata. Ruby a ieşit niţel din scoica ei. A căpătat chiar şi de lucru, ca ajutor, la şcoala unde a fost elevă. I-a revenit ceva culoare în obraji, a început iar s-o intereseze viaţa. Seara, câteodată, a mai ieşit la plimbare prin oraş cu alte tinere de la şcoală, iar eu, cum să-i fi interzis, după toată suferinţa prin care-a trecut? De ce nu s-ar distra şi ea ca alte fete tinere? L-a cunoscut pe Ernest. S-au logodit. Urma să se căsătorească în iulie. Dar, chiar după solstiţiu, o geloasă de fată a tras-o de-o parte şi i-a şoptit că fetiţa de la Buscot nu era, de fapt, Amelia, că fata dispărută era tot nu se ştie unde. Vorbele au început iar să circule. Ruby n-a scăpat de bănuieli. A anulat căsătoria chiar a doua zi. „Cum să mă mărit eu şi să am copii?“, a zis ea, „când toţi mă condamnă în şoaptă? N-o să capăt încrederea nimănui nici dac-o să am copiii mei! N-ar fi cinstit faţă de Ernest. Merită ceva mai bun decât una ca mine.“

Pe scurt, cam asta e. Ernest a făcut tot posibilul să o înduplece să se răzgândească. Însă ea n-a mai vrut să audă

bârfe. După el, nunta e doar amânată, iar logodna continuă. Dar ea nu mai vrea să-l vadă, deşi vine după ea zilnic. Şcoala i-a zis că e mai bine să nu mai vină, aşa că acum nu mai trece dincolo de zidul prisăcii.

Bătrâna a oftat.

— Speram că aveţi veşti mai bune, însă doar aţi adeverit ce ştiam. A început să îşi ridice încetişor oasele bătrâne. Mai bine m-aş duce să vă aduc mierea, aşteptaţi niţel!

— Aşezaţi-vă încă un pic, a zis Rita. Eu îi cunosc pe soţii Vaughan. Ei au încredere în Ruby. Ei ştiu că ea n-a făcut nimic rău.

— Asta e ceva, a zis bătrâna aşezându-se la loc. Sunt oameni de treabă. Niciodată n-au zis ceva rău despre ea.

— Domnul şi doamna Vaughan nu doresc nimic mai mult decât să descopere tot ce se poate despre întâmplarea răpirii. Deoarece nepoata dumitale n-a avut nimic de-a face cu asta, desigur că e vorba de altcineva, iar persoana aceea trebuie prinsă şi adusă în faţa justiţiei. Dacă ar reuşi asta, lui Ruby i-ar face mult bine, ţinând cont de poziţia ei.

Bătrâna care văzuse dragoni a clătinat din cap neîncrezătoare.

— A fost o anchetă la vremea aia şi n-au găsit nimic. Poate că vinovaţi erau ţiganii de pe râu, dar pe ei n-o să-i mai prindă niciodată.

— Dar, să presupunem că s-ar încerca altceva?

Bătrâna a privit în sus, iar ochii ei transparenţi s-au îndreptat spre Rita, nedumeriţi.

— Eu cred tot ce mi-aţi spus despre Ruby şi cât de bună e, deoarece am auzit înainte toate astea, chiar de la soţii Vaughan. Nu e cinstit ca ea să nu se poată mărita. Nu e cinstit să nu poată avea copiii pe care și-i doreşte şi pentru care ar fi o mamă bună. Spuneţi-mi, dacă ar exista o cale să aducem adevărul la suprafaţă, să demascăm adevăraţii vinovaţi şi să-i

spălăm lui Ruby onoarea, ne-ar ajuta? Ar vrea să facă parte din acţiunea asta?

Bătrâna a arătat oarece şovăială.

Uşa casei s-a deschis şi tânăra slăbănoagă care le servise pâine şi miere a ieşit în curte.

— Ce-ar trebui să fac?

În vreme ce Daunt o instala pe bunica Wheeler lângă stupii ei şi sub faţada care păstra urmele flăcărilor dragonilor, Rita a rămas cu Ruby faţă-n faţă şi i-a explicat planul. Când a terminat, fata a rămas cu ochii holbaţi.

— Dar asta e-un fel de vrajă!

— Nu, nu e, dar aşa o să pară.

— Şi o să-i facă pe toţi să spună adevărul?

— S-ar putea. Dacă cineva ştie ceva ce încă nu s-a spus. Ceva socotit, poate, fără însemnătate. Asta doar dacă acela e acolo şi dacă avem noroc.

Ruby a coborât capul din nou, cu ochii la mâinile din poală, cu unghii roase până în carne şi cu pumni atât de strânşi, încât încheieturile degetelor i se albiseră. Rita n-a mai încercat să o convingă, a lăsat-o cu gândurile ei. Mâinile fetei s-au descleştat, s-au frecat şi s-au răsucit, şi până la urmă s-au potolit.

— Dar ce-ar trebui să fac eu, de fapt? Nu ştiu să fac vrăji.

— Nu trebuie să faci nici o vrajă. Tot ce ai de făcut e să-mi spui cine te-a convins să ieşi din casa de la Buscot Lodge în noaptea aia.

În ochii lui Ruby lucise o firavă rază de speranţă. Acum şi-a pus capul în mâini.

— Nimeni! Am spus-o de o mie de ori şi nu m-au crezut! Nimeni!

Rita i-a luat mâinile şi i le-a îndepărtat blând de pe faţă. Le-

a păstrat într-ale ei şi s-a întors să privească direct chipul acela plin de lacrimi.

— Atunci de ce-ai ieşit?

— N-o să mă credeţi! Nimeni nu m-ar crede! Toată lumea ar zice că mint cu neruşinare!

— Ruby, eu ştiu că tu eşti o fată cinstită. Dacă e ceva de necrezut la temelia întregii istorii, eu sunt cea căreia trebuie să-i spui. Poate că două minţi laolaltă o să descopere despre ce e vorba.

Anii trecuţi de la răpirea copilului o consumaseră pe Ruby până la os. Era lividă, cu cearcăne vineţii. Greu de crezut că nu împlinise încă douăzeci de ani. Viitorul care i se păruse posibil când se spusese că Amelia a fost găsită fusese din nou spulberat, odată cu logodna pe care reușise să o încheie. N-a dat nici un semn că Rita ar fi fost în stare să o ajute. Deloc convinsă că ceea ce ar fi avut de dat pe faţă i-ar fi servit la ceva, ajunsese totuşi într-o stare de oboseală care nu-i mai îngăduia să păstreze tăcerea. Cu umeri căzuţi, la capătul puterilor, Ruby a spus tot ce era de spus, cu o voce plată.

Fântâna care împlineşte dorinţele

La Kelmscott era o fântână care împlinea dorinţele. Era vestită pentru uriaşele ei puteri magice, printre care harul vindecării bolilor şi a beteşugurilor de toate felurile, dar şi al dezlegării necazurilor matrimoniale şi familiale. Credinţa în puterile fântânii era întărită de o singură trăsătură care putea să fie verificată: oricare ar fi fost starea vremii sau anotimpul, apa din fântâna de la Kelmscott era rece ca gheaţa.

Cu ghizduri de piatră, cu acoperiş de lemn, fântâna avea un aspect pitoresc, iar Daunt o fotografiase de multe ori. Primăvara, florile de păducel creau un decor agreabil. Vara, pe stâlpii de lemn se încolăceau trandafiri. Făcuse şi iarna o fotografie, când fântâna, cu o bonetă de zăpadă pe acoperiş, era de o frumuseţe deosebită. Îi lipsea o fotografie de toamnă ca să aibă un cvartet.

— Hai să ne oprim, a sugerat el arătând spre fântâna invadată de viţă perenă de care sătenii legaseră fundiţe şi alte obiecte decorative din pai. Avem lumina cea mai potrivită.

A instalat aparatul de fotografiat şi s-a înapoiat pe *Collodion* ca să prepare placa, în vreme ce Rita a rămas lângă fântână şi a scos o găleată de apă că să-i controleze temperatura. Era aşa cum zice legenda: rece ca gheaţa.

Când Daunt s-a întors, şi-a instalat placa în aparat. Nu o mai fotografiase pe Rita de câtăva vreme, iar ea ştia din ce pricină. Sesiunile lor de fotografie se ţinuseră în intimitate. Ca să găsească poziţia, îi luase capul în mâini, înclinându-l pe o parte sau pe alta, observând cum îi cădea lumina pe faţă, formând mici pete şi urmând conturul oaselor feţei. Ea se lăsase în voia lui, permiţându-i s-o mişte încolo şi-ncoace, iar

din când în când, ochii li se întâlneau şi, fără vorbe, îşi mărturiseau sentimente cărora nu le dădeau glas. Iar când placa era expusă, iar el era ascuns sub pânza neagră – când erau în tăcere şi nemişcaţi – ea simţea totuşi o intensă comunicare între ei, ca şi cum tot ce ea nu-i spunea în vorbe i se revărsa din privire. Desigur că se abţinea s-o mai fotografieze. Era necesar.

Poza din ziua aceea aducea o schimbare neașteptată, care o nedumerea. Asta ar fi putut să însemne că el izbutise să își potolească avânturile inimii şi că acum putea să se comporte cu ea într-un chip firesc. Nu putea să nu se simtă tristă că el reuşise să se elibereze cu uşurinţă de sentimente, câtă vreme ale ei erau încă puternice.

— Unde să stau? a întrebat ea nesigură.

— Chiar în spatele aparatului, i-a spus şi i-a arătat pânza neagră.

— Vrei să fac *eu* fotografia?

— M-ai tot văzut când expun placa şi ridic căpăcelul de pe lentilă. Nu trebuie să laşi să pătrundă lumină sub pânză. Numeri până la cincisprezece şi-l pui la loc. Dar să nu începi să numeri decât după ce am scos apă şi m-am cufundat în găleată.

— Ce vrei să spui?

— Dacă îţi bagi capul în apă, se zice că îţi vezi dorinţa împlinită.

De sub pânza neagră, prin sticlă, Rita l-a observat pe Daunt cum îşi bagă degetele în găleată şi cum se scutură. Asta i-a amintit de ziua când se dezbrăcase şi se cufundase până la gât în râu ca să o ajute să facă experienţa care îi demonstrase exact inversul celor sperate. Faţa lui palidă fusese atunci împietrită de frig, dar nu se plânsese şi rămăsese sub apă până la mărul lui Adam, în vreme ce ea număra până la şaizeci.

— Şi ce ai să-ţi doreşti? a strigat ea.

— Nu se spulberă magia dacă spui?

— E posibil.

— Bine, atunci nu-ţi spun.

Ea avea aşa de multe dorinţe, că n-ar fi ştiut cu care dintre ele să înceapă. Să-i vadă pedepsiţi pentru crima lor pe cei care o răpiseră pe Amelia. Să aibă el grijă de ea şi să o ferească mereu de primejdii. Să găsească o soluţie pentru acest veşnic du-te-vino dintre iubirea pentru Daunt şi spaima de sarcină. Să înţeleagă ce se întâmplase cu bătăile inimii fetiţei în noaptea solstiţiului.

— Sunt gata.

Daunt a inspirat profund şi şi-a cufundat faţa în apa rece ca gheaţa.

La unu, Rita a ridicat capacul plăcii şi a scos căpăcelul de pe lentilă.

La doi, a simţit apropierea unei idei venite din adâncuri.

La trei, ideea a ajuns la suprafaţa conştiinţei, iar ea a ştiut pe loc şi dincolo de orice îndoială că nu era un gând oarecare.

La patru, mai repede decât putea să fie urmărit, creierul ei a părăsit aparatul, iar ea, fără să-i pese dacă intră lumină sub pânza dată în grabă la o parte, a fugit la fântână în vreme ce își scotea ceasul din buzunar.

La cinci, a ajuns la fântână, a deschis ceasul, a luat încheietura mâinii lui Daunt între degetul ei mare şi celelalte degete ca să-i ia pulsul.

Şase a fost dat uitării, număra altceva.

Pulsul lui Daunt se zbătea sub degetele Ritei. Limba cea mică a ceasului a făcut un tur complet. Creierul ei se golise de orice altceva în afară de cele două seturi de bătăi şi de relaţia dintre ele. Şi ce relaţie era asta! Nici când a urmat şocul, mintea nu i s-a oprit, dimpotrivă, atenţia a continuat să i se ascută, astfel încât numărătoarea nu s-a întrerupt. Timpul şi

spaţiul nu mai erau, ea nu mai era. Daunt nu era, iar universul era bătaia inimii lui în prezent şi mintea ei care număra şi se dumirea.

După optsprezece secunde, Daunt a scos capul din apă. Obrazul îi era îngheţat, fără culoare. Trăsăturile i se încleştaseră într-o mască rigidă, asemenea unui cadavru, şi nu unui om viu, dar a tras cu sete aer în piept, s-a împiedicat şi s-a aşezat.

Rita îl ţinea de mână fără să-l privească şi continua numărătoarea.

După un minut a închis ceasul. A scos din buzunar hârtie şi creion, a notat în grabă nişte cifre cu degete tremurătoare şi a râs, un râs scurt, de uimire, înainte de a se întoarce spre el cu ochii mari cât cepele şi scuturând din cap, cu conştiinţa limpede a caracterului extraordinar a tot ce se întâmplase.

— Ce s-a întâmplat? a zis el. Te simţi bine?

— Dacă mă simt *eu* bine? Daunt, *tu* te simţi bine?

— Am faţa îngheţată. Mi-e teamă că…

S-a aplecat într-o parte de parcă i-ar fi fost greaţă, dar, după un moment, s-a întors din nou spre ea. Rita se îngrijorase.

— Nu, totul e la locul lui.

I-a luat mâinile într-ale ei şi l-a privit cu atenţie.

— Da, dar… Daunt, cum te simţi?

El i-a întors privirea uluită ceva mai reţinut.

— La drept vorbind, mă simt cam ciudat. Trebuie să fie din pricina apei îngheţate. Altfel, mă simt bine.

Ea i-a arătat hârtia.

— Inima ta s-a oprit.

— Cee?

Ea şi-a privit notiţa.

— Am venit aici, să zicem, la şase secunde după imersiune. Despre asta e vorba. Atunci inima ta bătea normal, cam şaptezeci de bătăi pe minut. Într-a unsprezecea secundă s-a oprit timp de trei secunde. Când a pornit din nou erau doar treizeci de bătăi pe minut. Când ai scos capul din apă a rămas timp de şapte secunde la ritmul ăsta. Apoi, pulsul a crescut rapid.

I-a scuturat mâna şi i-a luat din nou pulsul. A numărat.

— S-a întors la normal. Şaptezeci de bătăi pe minut.

Daunt a dat şi el atenţie bătăilor inimii lui aşa cum n-o mai făcuse niciodată până atunci. Şi-a băgat o mână sub jachetă şi a simţit loviturile pompei din piept.

— Mă simt perfect, a zis el. Tu eşti sigură?

Ce întrebare ridicolă! O avea în faţă pe Rita. Ea nu făcea asemenea greşeli.

— Cum de ţi-a venit să te gândeşti la asta?

— Apa rece m-a făcut să-mi amintesc de prima experienţă, în râu. Şi, brusc, mi-a trecut prin cap că în ziua aia tu nu ai fost cu totul în apă, ci numai până la gât, în vreme ce astăzi, în apa îngheţată, nu era decât partea care nu fusese atunci cufundată. Presupun că am corelat asta cu tratamentul pe care l-am făcut unora cu răni la cap în trecut şi cu evidenţa că sunt în cap atâtea şi atâtea care ne fac să fim oameni… Toate s-au aşezat laolaltă, iar eu am părăsit aparatul şi am luat-o la fugă…

Era o descoperire. Era cuprinsă de bucurie. A întins mâna instinctiv spre mâna lui Daunt, dar a renunţat, pentru că era limpede că bucuria ei nu era împărtăşită. S-a ridicat din iarbă obosit şi zăpăcit.

— Mai bine să scot din aparat placa aia supraexpusă, a zis el cu un ton egal şi a pornit spre aparat.

Au demontat şi au împachetat totul în tăcere, dar el tot n-a vorbit nici măcar când fiecare lucru a fost aşezat la locul lui. După un timp, a pornit abrupt:

— De fapt nu mi-am pus nici o dorinţă. Nu cred în fântâni care să îndeplinească dorinţele. Dar *ţie* se pare că ţi s-a împlinit dorinţa. Dacă aş fi de felul celor care formulează tot felul de dorinţe, poate că aş fi dorit să te am pe tine şi un copil. Şi una, şi alta. Împreună. Dar nu cred că aş fi fost în stare să îmi doresc ceva pe care tu să nu-l vrei. Mi-am imaginat aşa ceva, Rita. Să ne lăsăm amândoi în voia sentimentelor, să lăsăm natura să îşi urmeze cursul şi să aşteptăm să avem un copil… Dar ce valoare are fericirea care nu se împlinește decât cu preţul disperării celuilalt?

Mohorât, s-a îndepărtat şi și-a luat locul la cârmă. Despicând râul, plescăind și împroșcând şi stropind în jur, lăsând o coadă de spumă în urmă, *Collodion* i-a dus în susul apei spre căsuţa Ritei. Drumul l-au continuat în liniște. Ajunși la casa Ritei, şi-au urat un „noapte bună“ distant, iar el s-a întors spre *Lebăda*.

Rita şi-a pus carnetul pe masa pe care o folosea drept birou şi l-a deschis la notiţele de azi. Un al doilea val de bucurie i-a făcut inima să tresalte. Ce descoperire! Apoi entuziasmul i-a scăzut. Ce fel de fântână care îţi împlineşte dorinţele mai era şi asta, când îţi oferea ce-ți dorești mai mult, înainte chiar să îţi pui o dorinţă, dar care, totodată, îţi deschidea ochii dureros la tot ce nu poţi să capeţi?

Spectacolul cu lanterna magică

La *Lebăda*, vara devenea toamnă şi ploaia nu mai înceta. Nu se mai purtau discuţii îngrijorate despre recolta proastă, asta se vedea cu ochiul liber. Oricât ar fi strălucit de-acum soarele, nu s-ar mai fi schimbat mare lucru. Culturile erau sfrijite şi înnegrite şi, oricum, s-ar fi putut oare recolta ceva în pământul mustind de apă? Rămaşi fără muncă, lucrătorii de la ferme îşi încercau norocul pe la carierele de pietriş ori pe unde s-ar mai fi găsit şi, dacă se adunau la *Lebăda* ca să mai uite de necazuri, teama era la ea acasă în sala de iarnă.

În această atmosferă încordată, s-a vestit că fetiţa venise înapoi de la familia Armstrong la soţii Vaughan. Ce se mai putea pricepe din asta? Îşi ziceau că, la urma urmelor, fata nu era Alice, ci Amelia, ca mai înainte. Această rătăcire a istoriei n-a fost întâmpinată cu entuziasm. Povestea trebuia să îşi urmeze drumul drept şi, după un moment de încordare, să o ia în altă parte. Alunecarea asta lină înapoi, spre momentul de origine, nu avea dramatismul dorit. Mai târziu s-a auzit că soţii Vaughan începuseră să o numească Milly. Dacă ăsta era un nume de alint pentru Amelia sau dacă era un nume deosebit a devenit o sursă de dezbateri, dar ele nu erau pe măsura probelor de până atunci, privitoare la culoarea ochilor. Iar dacă ele erau puse alături de discuţia aprinsă despre faptul imposibil care ar avea sau care nu ar avea cum să se întâmple, dezbaterile astea de acum erau lipsite de strălucire. Ploaia care nu mai înceta le stingea până şi ultima rămăşiţă de înflăcărare, iar poveştile începuseră să se sfrijească asemenea lanurilor de pe câmpuri. Uneori povestitorii îşi goleau paharul în tăcere. Prea puţini l-au încurajat pe Jonathan când a încercat din nou să îşi spună povestea despre fermierul care mânase căruţa şi calul drept în lac, după care se petreceau unele şi altele despre care nu îşi mai amintea prea bine şi termina zicând: „Apoi n-a mai fost văzut niciodată.“

Nici lui Joe nu-i mergea bine. Tot mai adesea rămânea în patul din camera lui. Când, arareori, apărea în sala de iarnă, arăta mai slăbit şi mai palid decât fusese vreodată. Se căznea să respire, mai spunea o poveste-două, istorii ciudate, scurte şi neliniştitoare. Când termina, întâmplările se deschideau spre infinit, astfel încât nimeni nu era în stare să le dea de rost ori să le repovestească.

În acest decor, stropită de nesfârşita nesiguranţă privitoare la identitatea fetiţei, o sămânţă plantată cu câteva luni înainte, dar care nu prinsese la acea vreme, a cunoscut o germinare târzie. Mătuşa unuia dintre lopătari zisese că a văzut cu ochii ei că fetiţei nu i se oglindea chipul în apă. Un văr de-al doilea al unui crescător de măcriş a contrazis-o. Văzuse şi el fata când se uita la apă şi fusese martor al unei alte ciudăţenii. Fata s-ar fi oglindit dublu, fiecare dintre cele două chipuri alăturate semănând între ele ca două picături. Îmboldite de toate astea, au început să circule de colo-colo alte istorii. Cum că fata n-ar fi avut umbră, că

umbra ei era cocârjată, ca a unei bătrâne, şi că, dacă te uitai prea mult în ochii ăia ciudaţi ai ei, ea profita de neatenţie ca să-ţi smulgă umbra de la picioare şi să o înghită.

— Mie mi s-a întâmplat chiar aşa, copilul vrăjitorului mi-a mâncat umbra! i-a spus Ritei o văduvă vârstnică în vreme ce, drept dovadă, îşi arăta picioarele cu degetul. Femeia suferea şi de boli adevărate, şi de boli închipuite.

— Mai bine uită-te în sus, a încurajat-o Rita. Unde e soarele?

Văduva a scrutat cerul.

— Înecat. Înecat de tot.

— Chiar aşa. Azi nu e soare, de-aia nu ai umbră. Nu-i nimic altceva.

Văduva a dat semne că se liniştise, dar n-a ţinut mult. Următorul lucru pe care Rita l-a auzit de la un pacient a fost că fetiţa a înghiţit soarele şi a adus ploile ca să le strice recolta.

S-a auzit şi la *Lebăda* asta, dar au dat toţi din umeri. Avea vreun sens?

Şi-au reamintit că fusese moartă şi apoi vie, ceva nu prea firesc la oameni, dar chiar să fie copil de vrăjitor?! Au stat pe gânduri, dar s-au abţinut să aprobe ideea.

Apoi, cam pe la începutul lui septembrie, toate au fost măturate de o noutate. La *Lebăda* a apărut un afiş pe o bârnă din perete. Se anunţa că în noaptea echinocțiului de toamnă va fi un spectacol cu lanterna magică. Avea să fie oferit tuturor de către domnul Daunt de la Oxford drept mulţumire celor care l-au ajutat grabnic şi cu prezenţă de spirit cu nouă luni înainte, când fusese rănit.

— E o istorie povestită prin imagini, i-a explicat Margot lui Jonathan. Cred că sunt imagini pe sticlă, prin care trece lumina. Nu ştiu cum merge, trebuie să-l întrebi pe domnul Daunt.

— Şi ce fel de poveste o să fie?

Asta era un secret.

În ziua echinocțiului, hanul a fost închis, chiar şi pentru obişnuiţii casei, până la şapte seara. Unii dintre clienţii hanului nu fuseseră în stare să creadă că îi privea şi pe ei. Au venit şi s-au înfuriat că n-au fost lăsaţi să intre. Auzeau zgomote dinăuntru şi au băgat de seamă că uşa se tot deschidea şi se închidea la intrarea şi ieşirea unor tineri voinici care aduceau cutii mari şi lădiţe. Nemulţumiţii aceia au plecat şi s-au plâns celorlalţi că nu li se îngăduise să intre şi că se petrecea acolo ceva cu totul neobişnuit.

Daunt îşi începuse pregătirile din vreme. De-o sută de ori a fugit de la *Collodion* la han şi înapoi ca să îşi instruiască asistenţii şi pe băieţii Armstrong. Ce cutie, în ce ordine, în ce cameră… A fost nevoie de şase oameni ca să aducă un obiect dreptunghiular greu, bine împachetat. L-au ridicat cu mare grijă şi au urcat povârnișul pas cu pas. Erau leoarcă de sudoare și aveau chipurile crispate, iar Daunt era atât de atent, încât nici măcar nu clipea. Când acelea au fost purtate

cu bine, au răsuflat uşuraţi şi au căpătat răcoritoare, până să se întoarcă să aducă și alte lucruri mai ușoare. Doar după ce Daunt şi cei din familia Ockwell au rămas singuri s-a ridicat pătura de pe cutia mare, a fost desfăcută şi ea, iar forma misterioasă s-a dovedit atunci o mare oglindă.

— Aici o pun. Nimeni nu trebuie să intre după draperie. Atenţie, oglinda n-o să fie văzută în întuneric şi nu vrem să fie cineva rănit. Acum, ia spuneţi, cum merge cu uscarea vopselei în sala principală în vederea funcţionării lanternei magice?

Rita sosise în timpul după-amiezii însoţind o femeie atât de înfăşurată într-un mare şal, că era imposibil să i se vadă faţa. Mai multe mici Margot veniseră să dea o mână de ajutor, iar cea mai tânără o adusese şi pe fiica ei, o fetiţă de trei ani, care avea un rol foarte important de jucat.

La şase şi jumătate, lui Jonathan i-a revenit onoarea să deschidă uşa şi să-i poftească pe curioşi. Toţi au fost călăuziţi spre marea sală de vară. *Lebăda* se transformase. Un perete era acoperit cu o draperie de catifea, care ascundea arcada trecerii spre sala de iarnă. Un perete din faţa scaunelor fusese vopsit în alb. În locul meselor erau rândurile de scaune, în serii strânse, cu faţa spre peretele alb. În spatele scaunelor, pe o platformă, stătea Henry Daunt lângă un aparat ciudat şi o cutie cu plăci de sticlă.

Au intrat foarte mulţi şi s-a iscat de îndată mare hărmălaie. Erau acolo muncitorii de la ferme, lopătarii şi toţi obişnuiţii locului cu neveste şi cu copii, de asemenea nenumăraţi alţii veniţi din satele vecine, unde fusese dusă vestea spectacolului. Armstrong era împreună cu Bess şi cu copiii mai mari. Se și aşezase și părea nerăbdător, însă grav. Avea ceva idee despre spectacol, de fapt ajutase la pregătirea lui. Robin fusese invitat, dar nu se vedea nicăieri, însă lipsa lui nu a mirat pe nimeni. Familia Vaughan rămăsese acasă. Ştiau ce poveste avea să urmeze și socotiseră la bună înţelegere că era mai bine să nu vină. La urma urmelor, nimeni nu putea să fie sigur de rezultatul spectacolului. Ei îşi aduseseră obolul, însă prezenţa lor putea să nu fie bine văzută. Micile Margot au servit cidru tuturor, iar la ora şapte fix, Daunt a ţinut un mic discurs de mulţumire la adresa lui Margot şi a lui Joe. Joe se pregătea să închidă uşa când a sosit Lily White, gâfâind, cu un coş acoperit.

Lily a fost nevoită să se aşeze pe un taburet în spate, scaunele fuseseră ocupate. Ținea pe genunchi coşul cu care venise, acoperit cu o pânză roşie sub care se simţea ceva mişcare. Ea și-a pus mâna deasupra și a liniștit căţeluşul adus pentru Ann. *Unde* era Ann? S-a tot uitat peste capetele spectatorilor în căutarea unui copil între doi adulţi, dar luminile au fost stinse şi camera a rămas în întuneric.

S-au agitat unii în aşteptare, alţii au bătut din picioare, s-au aranjat fustele, unii și-au dres vocea. În sfârșit, deasupra tuturor zgomotelor s-a auzit un clic şi…

— *Oooh*!

Pe peretele alb a apărut Buscot Lodge. Casa familiei Vaughan, faţada de piatră deschisă la culoare, cu şaptesprezece ferestre aranjate astfel încât era greu de

imaginat altceva decât armonie sub acel acoperiş cenuşiu. Câţiva au întors capul să priceapă cum de-a zburat pe perete imaginea de la maşinăria lui Daunt. Cei mai mulţi erau prea încântaţi ca să se mai gândească la aşa ceva.

Clic! Dispare Buscot Lodge şi apar domnul şi doamna Vaughan. Între ei, nu prea clar, se mişcă un copil, Amelia la doi ani, însoţită de murmurul de simpatie al femeilor din sală.

Clic! Chicote, pentru că nu la asta se aşteptau spectatorii. Apare o reclamă, scrisă cu litere mari în fluxul de lumină. Daunt citeşte cu glas tare, pentru cei care nu se prea descurcă să citească, iar în timp ce el citeşte, alţii fac comentarii în şoaptă.

STELLA

PURCEAUA SAVANTĂ

ACEASTĂ CREATURĂ EXTRAORDINARĂ

CITEȘTE SOCOTEȘTE

ȘTIE SĂ JOACE CĂRȚI

SPUNE ORA EXACTĂ ORICUI

După ceasul lui!

DE ASEMENEA

SPUNE VÂRSTA ORICUI E DE FAȚĂ

ȘI CE ESTE MAI UIMITOR

Descoperă Gândurile Oricui

CEVA DE CARE NU S-A MAI AUZIT NICIODATĂ

ÎN PLUS

ÎN AUDIENȚĂ PRIVATĂ

DEZVĂLUIE VIITORUL

INCLUSIV

SUCCESE FINANCIARE

ȘI MATRIMONIALE

— E scroafa de la târg?

— Savantă? Asta ce mai vrea să zică?

— Înseamnă „înţeleaptă“. Ai şti şi tu dacă ai fi savant.

— Cică citește mai bine decât mine, zău aşa!

— N-aş fi vrut să joace chiar aşa de bine. Eu am pierdut trei cenţi când am jucat cu ea.

— Mie mi-a zis că am şaptezeci şi trei de ani! Chiar m-a supărat!

— Eu am plecat înainte să-mi ghicească gândurile. N-aş suporta să-mi scotocească mintea o purcea, niciodată, niciodată, niciodată!

— Un şiling pentru o audienţă privată. Ce curaj! Cine de-aici ar avea un şiling de cheltuit pentru o audienţă cu o purcea?

Zgomotul mecanic s-a produs din nou, iar reclama a lăsat locul unei imagini cu acea purcea. De fapt, era Mabel, care semăna cu Maud ca două picături de apă, dar numai Armstrong ştia asta. Aşezată în faţa ei este Ruby, o tânără pe care au recunoscut-o cu toţii.

— Ruby!

Discuţiile se opresc dintr-odată.

În imagine, Ruby scoate un şiling, un braţ iese dintr-o mânecă neagră şi îl ia. În acelaşi timp, ea se uită în ochii purcelei.

Apoi se aude o voce în întuneric şi e chiar vocea lui Ruby.

— Stella, ghiceşte-mi viitorul. Cu cine o să mă mărit? Unde o să-l întâlnesc pe cel care o să-mi câştige mâna?

Spectatorii respiră zgomotos şi se fâţâie în căutarea locului de unde vine vocea, dar nu se vede nimic în întuneric, iar din altă parte a sălii, răspunde scroafa cu vocea uneia dintre Micile Margot.

— Du-te la ecluza St. John la miezul nopţii, în noaptea solstiţiului, şi uită-te în apă. Acolo o să vezi chipul celui care o să-ţi câştige mâna.

Clic! Se vede o pendulă lucind în întuneric. E miezul nopţii.

Clic! Ecluza St. John. Toată lumea cunoaşte locul. Acolo e Ruby, în patru labe. Se uită la apă.

— Ce mai, m-a făcut praf, zice unul.

Apoi ceilalţi:

— Ş̧ş̧ş̧ş̧ş̧t!

Un clic şi suntem din nou la ecluza St. John. Ruby e în picioare, cu mâinile-n şolduri, extrem de contrariată.

— Nimic! se aude din nou vocea ei. Absolut nimic! O înşelătorie răutăcioasă!

De data asta nimeni nu mai caută sursa vocii. Sunt toţi prea absorbiţi de povestea care se desfăşoară sub ochii lor în întunericul magic.

Clic! Iarăşi Buscot Lodge.

Clic! Interiorul camerei unui copil. Se vede forma unui copil mic sub pătură.

Clic! Aceeaşi cameră, doar că o umbră întunecată se apleacă peste pat, cu spatele la spectatori.

Nimeni nu mişcă un picior pe podea, nici o mână nu se agită. *Lebăda* îşi ţine respiraţia.

Clic! Aceeaşi cameră, unde patul e acum gol. Fereastra e deschisă spre cer.

La *Lebăda* toată sala tresare.

Clic! Vedere exterioară a casei, dintr-o parte. O scară e proptită până la fereastra deschisă.

La *Lebăda* toate capetele se mişcă în semn de dezaprobare.

Clic! Două persoane văzute din spate. Braţul lui îi cuprinde ei umerii. Capetele lor sunt aplecate unul spre altul, în semn de mare suferinţă. Nu e nici o îndoială cine sunt. Domnul şi doamna Vaughan.

Clic! O bucată de hârtie care a fost mototolită, apoi netezită:

Domnule Vaughan,

1000 de lire vă asigură reîntoarcerea fiicei dumneavoastră în siguranţă deplină.

La Lebăda se aude un gâfâit colectiv de indignare.

— Linişte!

Clic! Pe o masă e o pungă plină, de parcă s-ar rupe la cusături.

Clic! Aceeaşi pungă, de astă dată aşezată pe jos, la capătul îndepărtat al podului de la Radcot, ceva mai departe de locul unde sunt acum toţi aşezaţi.

Murmure de consternare.

Clic! Domnul şi doamna Vaughan aşteaptă lângă cămin. Pendula dintre ei arată ora şase.

Clic! Aceeaşi fotografie, doar că acum arată ora opt.

Clic! Ora unsprezece. Disperată, doamna Vaughan are capul pe umărul soţului ei.

Lebăda suspină de mila lor.

Clic! Tuturor li se taie respiraţia. Se vede capătul Podului Radcot, dar banii nu mai sunt acolo!

Clic! Văzuţi din spate, domnul şi doamna Vaughan se prăbuşesc unul în braţele celuilalt.

Lebăda e emoţionată. Cineva plânge, unii scot exclamaţii de indignare şi de oroare, se aud ameninţări împotriva făptaşilor. Unul i-ar strânge de gât, altul i-ar spânzura, al treilea i-ar băga în saci şi i-ar arunca de pe pod.

Clic! *CINE A RĂPIT-O PE MICUŢA AMELIA?*

La *Lebăda* se lasă tăcerea.

Clic! Imaginea purcelei reapare. Daunt ia un băţ şi îl foloseşte în fluxul de lumină ca să indice ceea ce *Lebăda* n-a observat înainte. E vorba de o umbră.

Un „Oooh!“ aproape murmurat.

Clic! Pare să fie aceeaşi scenă cu purceaua. Mabel joacă din nou rolul lui Maud. De data asta imaginea e tăiată, se vede numai codiţa purcelei, iar în centrul imaginii este partea de jos a unei haine lungi, câţiva centimetri dintr-un crac de pantalon şi o pereche de vârfuri de ghete.

Sala reacţionează cu gâfâieli de oameni şocaţi.

— Nu scroafa a păcălit-o pe Ruby! Ăsta a fost!

Cineva se ridică, arată cu degetul şi strigă:

— Vasăzică *el* a răpit-o pe Amelia!

Înţelegerea inundă *Lebăda*, unde acum se aud o sută de voci:

— Era un tip scund!

— Sfrijit ca un băţ!

— Nu era nimic de el!

— Haina aia, prea mare la umeri!

— Şi prea lungă pentru el!

— Purta întotdeauna pălăria aia!

— N-o scotea niciodată de pe cap!

Îşi amintesc toţi prea bine de el. Fiecare îşi aduce aminte. Dar nimeni nu e-n stare să descrie altceva în afară de haină, de pălărie şi de statura omului.

Când l-a văzut careva ultima oară?

— Acum doi ani.

— Doi ani? Aproape trei, dac-ar lipsi vreo zi!

— Aşa-i, se împlinesc în jur de trei ani.

S-a ajuns la o înţelegere generală. Omul cu scroafa e un individ pe care nimeni nu-l mai văzuse de aproape trei ani, foarte scund, cu o haină foarte largă şi cu o pălărie trasă pe ochi.

Daunt şi Rita şuşotesc. Au stat amândoi cu urechile ciulite, însă nimic nu arată că cineva ar aduce vreo informaţie care să treacă dincolo de ce se ştie.

El se apleacă şi îi şopteşte:

— Cred că doar i-am făcut să-şi piardă timpul.

— Încă nu s-a terminat. Hai, treci la partea a doua!

În vreme ce indignarea umple încăperea, Daunt şi Rita se strecoară pe după draperie. Rita o instruieşte din nou pe Mica Margot şi pe fiica ei, în vreme ce Daunt îşi controlează echipamentul ascuns într-altă parte, al cărui scop nu era foarte clar după aspect, însă ar fi fost recunoscut de orice director de efecte speciale sau de către cineva care face spiritism.

— Îţi fac un semn când sunt gata ca să tragi draperia, de acord?

Lily, în fundul sălii, din colţul întunecat de unde privise, îşi spunea că nu văzuse niciodată imagini imense ca cele de pe perete, atât de asemănătoare cu realitatea şi atât de greu de crezut. Când se spusese că avea să fie o poveste în imagini, ea se gândea la Biblia ilustrată pentru copii, ale cărei pagini le dădea când îi citea maică-sa. Nu ştia că o să fie o realitate în alb şi negru, aplatizată ca florile presate şi întinsă în lung şi-n lat pe perete, ceva legat de realitatea vieţii ei.

Îşi duce mâna la gât, se uită fix, are pulsul crescut, transpiră şi tremură, iar în mintea ei umplută de spaime nu găseşte nici o cale spre un gând de care să se poată sprijini. E prăbușită într-un coșmar treaz.

Tresare la auzul unei furculiţe care ciocneşte un pahar. Aerul vibrează, iar spectatorii se potolesc. Se reaşază, mai e ceva de văzut.

În loc de un clic, se aude draperia trasă. Cei din apropiere observă că se mişcă ceva în spatele ei. Arcada care dă spre sala de iarnă, acum la vedere, e brusc inundată de lumină.

Capetele se întorc nedumerite. Șocul a făcut liniște.

În sala de iarnă e un copil, o fetiţă. Dar nu un copil ca toţi copiii. Şi nici o fotografie. Părul fetiţei se mişcă de parcă ar fi ridicat de un val, cămăşuţa albă pluteşte uşoară şi, mai ciudat decât orice, picioarele ei nu ating podeaua. Forma i se schimbă, luceşte, ca şi cum ar fi şi n-ar fi. Trăsăturile ei nu sunt deslușite, un nas s-ar părea, nişte ochi fără sclipiri, o gură înceţoșată, de la care nu te aştepţi să vorbească. Faldurile albe ale cămăşii plutesc în jurul ei de parcă aerul ar fi apă, iar ea se mişcă stând pe loc.

— Fetiţo, se aude vocea lui Ruby, tu mă cunoşti?

Fetiţa își înclină capul încuviinţând.

— Tu știi că eu sunt Ruby, bona ta, care te iubea și avea grijă de tine?

Încă o aprobare.

Nimeni nu mişcă. E poate teama că n-ar înţelege care îi ţine nemişcaţi pe scaune.

— Eu te-am luat din pătucul tău?

Copila își scutură capul.

— Atunci, a fost altcineva?

Copila e de acord, dar se mişcă încet, de parcă întrebările ajung din depărtare la tărâmul unde se află.

— Dar cine a fost? Cine te-a luat până la râu şi te-a înecat?

— Aha, spune! strigă cineva din public. Spune cine a fost!

Dar fata, al cărei chip e atât de aerian, încât poate să treacă drept al oricărui copil, ridică o mână și degetul ei arată… nu ecranul, ci sala. Îi arată pe spectatori.

Hărmălaie infernală. Țipete şi strigăte confuze. Tulburaţi, cei din public se ridică, se răstoarnă scaune. Se uită în lumina reflectată încotro arată fata cu degetul care îi străluceşte şi îşi schimbă forma, însă peste tot sunt chipuri ca ale lor, uluite, nedumerite, înlăcrimate. Cineva leşină. Cineva se văicăreşte. Cineva geme.

— Eu n-am vrut să fac asta! şopteşte Lily, dar, în zarva din sală, cuvintele ei nu au cum să fie auzite. Cu mâini tremurânde şi cu ochii plini de lacrimi, Lily deschide uşa şi fuge de parcă ar fi fost urmărită de iluzia optică.

Când toată lumea a plecat, tinerele Margot şi băieţii Armstrong s-au apucat să pună la loc totul în han. Mica stafie, robustă în viaţa de toate zilele, nepoata cea mai mică a lui Margot, a căscat când i-au scos cămăşuica subţire, albă, pe cap şi s-a apucat să umble de colo-colo prin cameră, cu saboţii ei. Marea oglindă a fost împachetată în cutia ei dreptunghiulară şi scoasă din sală cu grijă şi multă opinteală. Draperia de velur a fost dată jos şi împăturită, iar voalul transparent făcea valuri şi tremura când a fost vârât într-o sacoşă. Lămpile cu gaz au fost demontate. Element după element, iluzia stafiei a fost demontată, împachetată şi dusă de acolo, iar când a plecat şi pachetul ăsta, uitându-se unul la altul în hanul care arăta ca într-o seară normală, au ştiut că şi speranţa lor se dusese.

Robert Armstrong avea umerii căzuţi, Margot era neobişnuit de tăcută. Daunt făcea iar du-te-vino între han şi *Collodion*, cu un moral atât de scăzut, încât nimeni nu îndrăznea să-i vorbească. Rita s-a dus să-l vadă pe Joe, care era în pat. A ridicat ochii cu speranţă, dar când ea a clătinat din cap, a clipit trist.

Numai Jonathan se comporta vesel ca de obicei, neatins de starea de spirit generală.

— Eu *aproape* c-am crezut că e adevărat! repeta el. Chiar dacă ştiam de oglindă, şi de voal, şi de lumină. Chiar dacă ştiam că era Polly. *Aproape* c-am crezut!

Împreună cu ceilalţi, aşeza scaunele la locul lor obişnuit. Apoi, tocmai în colţ, îndreptându-se spre ultimele taburete din spate, a exclamat:

— Nu-mi vine să cred! Cine te-a uitat aici?

Era un căţelandru care se ţinea ascuns în colţul camerei, sub ultimul taburet. Robert Armstrong a venit să-l vadă. S-a aplecat şi a ridicat animalul cu mâna lui încăpătoare.

— Tu eşti prea mic ca să fii de unul singur pe lume, i-a spus căţelului, iar el i-a mirosit mâna şi s-a agitat, cerând să fie ţinut mai aproape.

— Este al femeii care a sosit ultima, a spus Daunt.

S-a gândit şi le-a dat toate amănuntele despre felul în care arată.

— Lily White, a zis Margot. Locuieşte în Casa coşarului.

Armstrong a dat semn că a înţeles.

— Duc eu căţelandrul ăsta la el acasă. Nu-i departe şi, oricum, băieţii mei n-au terminat încă treaba.

Margot s-a întors spre nepoţica ei.

— Acuma, mică domnişoară, cred c-am terminat cu stafiile pe ziua de azi, ce zici? La culcare!

Şi micuţa a fost luată pe sus.

— Doar o iluzie, a zis Daunt. Şi n-a fost mare ispravă! S-a întors apoi spre Ruby, care şedea pe o ladă într-un colţ, stăpânindu-şi lacrimile. Îmi pare rău. Speram să realizăm mai mult. V-am dezamăgit.

— Dumneata ai încercat, i-a spus ea, dar lacrimile tot i-au ţâşnit. Cel mai mult o să sufere familia Vaughan.

Despre porci şi căţeluşi

Armstrong a vârât căţeluşul în haină să-l ţină la căldură, dar i-a lăsat un nasture deschis ca să scoată boticul afară să miroasă aerul serii. Căţelul s-a răsucit până când s-a simţit bine aşezat şi s-a potolit.

— Mai bine aş veni cu dumneata, a zis Rita. Doamna White s-ar putea alarma la vederea unui străin la o oră atât de târzie, mai cu seamă după o asemenea seară tulburătoare.

Au pornit spre pod în tăcere, fiecare rumegând dezamăgirea unei seri care costase vreme şi osteneală pentru nimic. Au traversat podul peste un râu plin de stele, iar, pe partea cealaltă, au sosit în scurt timp la locul unde malul se prăbuşise, iar râul se lărgise. Prin întuneric, au dat atenţie la rădăcinile noduroase şi la lujerii de viţă. Dincolo de fâşâitul întunecat al râului au auzit o voce.

— Ea ştie că eu am fost! Nu mi-a trecut vreodată prin gânduri să-i fac ei vreun rău, jur! Nu i-aş fi atins nici măcar un fir de păr! E aşa de supărată că am luat-o şi că am înecat-o! Spre mine a întins ea degetul! Pe mine m-a arătat! Ea ştie că eu am făcut-o!

Cei doi trăgeau cu urechea şi scrutau întunericul de parcă astfel ar fi auzit mai bine. Aşteptau să audă glasul persoanei cu care vorbea, dar nu se auzea altă voce. Rita a vrut să continue drumul, dar Armstrong a întins o mână să o oprească. Îi ajunsese la urechi un alt sunet. Un sunet înăbuşit. Era al unui animal. Un grohăit.

Gândurile au început să-i fiarbă.

Când grohăitul a încetat, s-a auzit iarăşi Lily.

— N-o să mă ierte niciodată. Ce să mă fac? Nemernicia mea e atât de cruntă, că n-are iertare. Domnul însuşi a trimis-o să mă pedepsească. O să fac ce-a făcut şi împletitorul de coşuri, dar mi-e teribil de frică. Vai de mine! Dar trebuie s-o fac şi să îndur chinurile eterne, pentru că nu merit să mai trăiesc nici măcar o zi…

Vocea s-a pierdut în hohote de plâns.

Armstrong a ciulit urechile să audă mai bine grohăitul care a răspuns vorbelor lui Lily. Să fie oare…? Sigur că nu. Totuşi…

Căţeluşul a lătrat. Nu mai aveau de ce să se ascundă, au înaintat printre plopi şi au început să urce povârnişul.

— Suntem prieteni, doamnă White, a strigat Rita. V-am adus căţelul. L-aţi lăsat acolo după ce s-a terminat spectacolul cu lanterna magică.

Acum disperarea lui Lily era la vedere.

— N-a păţit nimic. Am avut grijă de el.

În timp ce Rita se apropia de Lily continuând cu vorbe paşnice, Armstrong a grăbit pasul în susul povârnişului. A trecut pe lângă Lily şi s-a îndreptat spre cocină, unde a îngenuncheat în noroi, şi-a vârât mâinile printre barele gardului şi a strigat: Maud! A privit cu dragoste, fără să-i vină să creadă, capul pe care nu credea să-l mai vadă vreodată. Era mai bătrână, mai îngrijorată, mai slabă şi tristă, îşi pierduse strălucirea rozalie şi perii nu-i mai erau ca de aramă lustruită, dar totuşi el a recunoscut-o. Iar scroafa nu şi-a mai luat ochii de la el. Dacă ar fi existat fie şi o geană de îndoială, întâmpinarea ei ar fi spulberat-o. S-a ridicat pe loc în două picioare, le-a agitat ca într-un dans şi a scos râtul printre gratii ca să i se mângâie urechea şi să i se frece falca. S-a împins în gard de parcă voia să-l dărâme ca să ajungă la vechiul şi dragul ei prieten. În vreme ce ochii lui Maud s-au îndulcit de emoţia regăsirii, Armstrong se îneca din pricina lacrimilor.

— Ce ţi s-a întâmplat, dragostea mea? Cum se face c-ai ajuns aici?

A scos din buzunar ghinde, iar Maud le-a luat parcă sărutându-i palma mâinii; aşa ceva nu învăţau decât foarte puţini porci, iar inima lui s-a umplut de bucurie.

Lily, între timp, continua să se frece la ochi şi să repete:

— N-am avut intenţia asta. N-am ştiut!

Rita s-a uitat de la Lily la Armstrong şi la purcea şi înapoi la Lily. Cu ce să înceapă?

— Lily, ce tot ziceai tu când am sosit noi? Ce n-ai avut tu intenţia să faci?

Ca şi cum n-ar fi auzit-o, Lily repeta.

— N-am ştiut!

Numai după încă alte câteva eforturi de-ale Ritei a înţeles întrebarea.

— I-am spus totul purcelei, s-a smiorcăit. Ea zice că acum trebuie să-mi fac confesiunea în faţa pastorului.

Despre surori şi porci

Pastorul, în cămaşă de noapte şi halat, i-a invitat pe vizitatorii nocturni să se aşeze. Armstrong s-a aşezat lângă perete, Rita, pe canapea.

— Eu nu m-am aşezat niciodată la presbiteriu, a zis Lily. Dar am venit să-mi fac confesiunea, iar după ziua de azi, n-o să mai vin niciodată aici, drept care mă gândesc să mă aşez.

S-a aşezat nervoasă lângă Rita.

— Ei bine, ce-i cu confesiunea asta? a întrebat pastorul, cu o privire spre Rita.

— Eu sunt de vină, a zis Lily.

Plânsese tot drumul pe malul râului, iar acum, că era la presbiteriu, nu mai avea voce.

— Eu sunt de vină. Iese din apă şi mă arată cu degetul. *Ştie* că eu sunt de vină.

— Cine te arată cu degetul?

Rita i-a explicat atunci pastorului despre iluzia creată la *Lebăda* şi despre ce avuseseră intenţia de a realiza cu ajutorul ei, apoi s-a întors spre Lily.

— Lily, nu era nimic real. Nu am avut intenţia să te înspăimântăm.

— A mai venit la Casa coşarului. Ieşea din râu şi mă arăta cu degetul – era ceva real, ştiu eu, că picura apă de pe ea şi-mi lăsa podeaua udă. Iar când eu am continuat să nu mă confesez şi am păstrat secretul nemerniciei mele, a venit la *Lebăda*, şi acum mă arată cu degetul acolo. Ştie că eu sunt de vină.

— Dar ce vină ai, Lily?

Rita s-a lăsat pe vine în faţa lui Lily, i-a luat mâinile într-ale ei.

— Spune-ne clar.

— Am înecat-o.

— Ai înecat-o pe Amelia Vaughan?

— Nu *este* Amelia Vaughan! Este *Ann*!

— Ai înecat-o pe sora ta?

Lily a încuviinţat.

— Am înecat-o! Şi ea nu mă va lăsa să mă odihnesc până nu mă confesez.

— Înţeleg, a zis pastorul. Atunci trebuie să te confesezi. Spune-mi ce s-a întâmplat.

Acum că se ajunsese în punctul ăsta, Lily s-a calmat. I s-au uscat lacrimile, gândurile i s-au limpezit. Cu părul desprins din acele de cap, cu ochii ei albaştri larg deschişi, părea mai tânără decât era, povestindu-şi istoria la lumina lumânărilor de la presbiteriu.

— Cred că aveam vreo doisprezece ani. Poate treisprezece. Locuiam cu mama la Oxford şi cu tatăl meu vitreg şi un frate vitreg. Aveam o soră mai mică, Ann. Aveam purcei în curtea din spate pe care îi îngrăşam pentru vânzare, dar tatăl meu vitreg nu se ocupa cum trebuie de ei şi nu erau sănătoşi. Sora mea nu avea vlagă. Era mică, şi chiar dacă eu şi mama o iubeam, tatăl meu vitreg era dezamăgit. El dorise încă un băiat. În ochii lui, doar băieţii contau. Nu-i plăcea că eu mâncam, că sora mea mânca, iar nouă ne era frică de el – şi mamei îi era –, aşa că eu am încercat să mănânc mai puţin, ca sora mea, care era atât de slabă, să aibă mai mult. Dar ei tot nu-i mergea bine. Într-o zi, când era în pat, mama m-a lăsat să am grijă de ea și s-a dus să cumpere nişte medicamente pentru ea. Trebuia să prepar mâncarea şi să trag cu urechea, să aud dacă sora mea

are o criză de tuse. Tatăl meu vitreg ar fi fost mânios să ştie că ea cumpără medicamente, căci erau scumpe, iar fetele nu meritau aşa ceva. Eu eram foarte nervoasă, la fel şi mama. În vreme ce mama era plecată, fratele meu vitreg a venit în bucătărie cu o legătură. Era un sac, bine legat cu o sfoară. Murise unul dintre purcei, mi-a spus el. Eu primisem ordin de la tatăl meu vitreg să mă duc la râu şi să-l arunc în apă, ca să nu mai fie nevoie să sape o groapă să-l bage în ea. I-am zis fratelui meu că trebuia să fac de mâncare, să se ducă el cu purcelul la râu, dar el mi-a zis că tata o să mă bată groaznic dacă nu făceam ce mi-a zis. Aşa că m-am dus. Legătura era grea. Când am ajuns la râu, am pus-o jos pe mal, acolo unde era mai abrupt, şi am împins-o în apă. Apoi m-am dus acasă. Când am ajuns pe strada noastră, toţi vecinii erau afară şi se auzea mare gălăgie. Mama a venit în fugă spre mine. „Unde e Ann?“ m-a întrebat. „Unde e sora ta?“ „În dormitor“, am răspuns, dar ea a plâns, şi a strigat, şi m-a întrebat din nou. „Unde e Ann? De ce nu erai acasă şi ea unde s-a dus?“

Una dintre vecine mă văzuse trecând mai devreme cu legătura aia grea în braţe, aşa că m-a întrebat: „Ce era în sacul ăla?“ „A murit un purcel“, am răspuns. Dar, când m-au luat la întrebări unde îl dusesem şi ce-am făcut cu el, n-am mai fost în stare să răspund, am rămas mută.

Câţiva vecini au alergat la mal. Eu voiam să rămân lângă mama, dar ea era atât de mânioasă că n-o vegheasem pe sora mea, încât nu mi-a adus nici o împăcare apropierea de ea, aşa că m-am ascuns.

Fratele meu vitreg mă urmărea tot timpul. Ştia de pildă unde mă ascundeam când era tata înfuriat. El m-a dat de gol. „Ştiai ce-i în sacul ăla, nu-i aşa?“ „Era un purcel“, am răspuns, căci aşa credeam.

Atunci mi-a spus ce făcusem eu în realitate. „Era Ann în sacul ăla. Ai înecat-o pe soră-ta.“

Am fugit de-acasă şi de-atunci încoace n-am povestit niciodată cuiva adevărul despre sora mea.

Mai târziu, Rita a sugerat, şi pastorul a aprobat, ca Lily să-şi petreacă noaptea aia la presbiteriu, în camera de oaspeţi. Ca un copil, Lily a fost de acord.

Când s-a făcut patul şi Lily era pe punctul de a urca la etaj să se bage în el, iar Rita îşi lua seara bună de la pastor, Armstrong şi-a dres glasul şi a vorbit pentru prima oară:

— Mă întreb – înainte să plecăm…

Cu toţii l-au privit.

— A fost o seară lungă şi obositoare pentru doamna White, dar aş putea să mai pun o singură întrebare înainte de plecare?

Pastorul a încuviinţat.

— Lily, cum de-a ajuns scroafa mea, Maud, la Casa coşarului?

După ce mărturisise marea ei crimă, celelalte secrete ale lui Lily nu mai erau bine ancorate.

— Victor a adus-o.

— Victor?

— Fratele meu vitreg.

— Care-i numele lui de familie?

— Se numeşte Victor Nash.

La auzul acelui nume, Armstrong s-a cutremurat de parcă îşi tăiase singur un deget cu cuţitul lui de măcelărie.

De cealaltă parte a râului

— Nu are cum să fie în fabrică, a zis Vaughan. Am vândut tot ce mai era. De câteva luni s-au tot vânturat unii şi alţii pe acolo. Dacă ar fi fost să se ascundă cineva, s-ar fi dat peste el. În ce priveşte fabrica de vitriol, ea are ferestre la înălţime, s-ar fi văzut lumina pe kilometri întregi. Nu, singurul loc destul de mare pentru distilerie şi ascunziş, la loc ferit şi netulburat, este numai vechiul depozit.

Cu degetul arătător, a arătat locul acela pe planul insulei Brandy.

— Unde se acostează? a întrebat Daunt.

— Aici s-ar putea să se aştepte să apară cineva. Dacă face de gardă, aici s-ar instala ca să vadă totul. Dar se poate acosta şi la capătul îndepărtat al insulei. Departe de fabrică şi de celelalte clădiri. De-aici l-am lua prin surprindere.

— Şi câţi o să fim? a întrebat Armstrong.

— Eu pot să iau opt oameni din casă şi de la fermă. Aş putea aduce mai mulţi, dar ne-ar trebui mai multe bărci şi asta ar putea să creeze suspiciuni.

— Eu aş putea lua mai mulţi pe *Collodion*, dar ar face zgomot şi s-ar şi vedea. Ceva mai puţini, dar în bărci, e singura cale.

— Opt oameni, plus noi trei…

S-au uitat unul la altul. Unsprezece. Va fi suficient.

— Când? a întrebat Vaughan.

La miezul nopţii, o mică flotilă de bărci a părăsit pontonul de la Buscot Lodge. Nu vorbea nimeni. Vâslele abia dacă

mişcau apa neagră ca cerneala. Scârţâiau, şi apa clipocea, dar sunetele se pierdeau în mormăitul profund al râului. Invizibili, vâslaşii au lăsat malul în urmă şi au trecut pe malul celălalt.

La capătul îndepărtat al insulei Brandy, au tras bărcile pe mal, le-au urcat pe panta abruptă şi le-au ascuns sub ramurile joase ale sălciilor. Se recunoşteau între ei după silueta fiecăruia, comunicau doar prin semne din cap, pentru că fiecare ştia ce are de făcut.

S-au separat în perechi şi s-au răspândit de-a lungul malului ca să urmeze drumuri diferite prin vegetaţie, până la fabrică. Daunt şi Armstrong erau singurii care nu cunoşteau insula. Daunt era împreună cu Vaughan, iar Armstrong, împreună cu Newman, unul dintre oamenii lui Vaughan. Dădeau la o parte ramurile din drum, se împiedicau de rădăcini, se mişcau ca orbii prin întuneric. Când vegetaţia s-a rărit şi au dat de poteci, erau aproape de fabrică. Se ascundeau pe după ziduri, iar la locul descoperit se grăbeau, grijulii să nu facă zgomot.

Daunt şi Vaughan au ajuns la depozit. Între fabrică şi un pâlc de arbori, lumina de la ferestre nu se vedea de pe maluri. În întuneric, cei doi au schimbat o privire. Daunt a arătat spre latura opusă. În lumina săracă a clădirii se întrezărea o mişcare printre copaci. Sosiseră şi ceilalţi. Primul s-a mişcat Armstrong. A alergat la uşă şi a izbit-o cu toată greutatea corpului. Scoasă pe jumătate din ţâţâni, uşa s-a legănat, Vaughan a deschis-o, iar Daunt a venit de îndată după el ca să controleze. În încăperea îmbibată de mirosul de ţaic şi de zahăr – cazane, şi sticle, şi butoaie. Un mic foc, recent stins. Un scaun cu pernă, pe care Daunt a pus o mână. Era caldă.

— Locul e cald.

— Fir-ar să fie! a exclamat Vaughan.

Un sunet. Afară. Dinspre copaci.

— Pe-aici! a strigat cineva.

Daunt, Vaughan şi Armstrong s-au dus după ceilalţi. Printre tufişuri, oamenii alergau să-l prindă, urmând sunetele celui

urmărit, dar făceau şi ei zgomot. Călcau crengile căzute, gemeau când se împiedicau de ele, până ce nu s-a mai ştiut dacă zgomotul era făcut de vânat sau de vânători.

S-au regrupat. Deşi dezamăgiţi, n-au renunţat. Au luat la puricat tot terenul, au cercetat fiecare colţişor al insulei. Au intrat în toate tufişurile, au privit spre coroanele copacilor, au căutat în toate camerele şi în toate coridoarele fiecărei clădiri. Doi dintre oamenii lui Vaughan au intrat în tufişurile ţepoase și încâlcite de lângă mal şi s-au pus să le bată metodic cu bâtele. De cealaltă parte a tufişurilor s-a mişcat ceva. O siluetă aplecată a ţâșnit, s-a auzit un pleoscăit şi silueta a dispărut.

— Hehei! au strigat. A sărit în apă!

Imediat au apărut şi ceilalţi.

— E pe acolo pe undeva. L-am alungat din tufişul unde se ascundea şi l-am auzit când a sărit în apă.

Hăitaşii au scrutat râul întunecat. Nu se vedea nimic altceva decât sclipirea apei.

Când a sărit în apă, şi-a zis că o să moară de frig. Cu capul la suprafaţă, viu și nevătămat, și-a zis că apa n-ar fi într-atât de mortală. Se afla într-un loc care prezenta unele avantaje. Se părea că râul îi e aliat. O ramură groasă atârna până la apă. S-a agăţat şi, pe jumătate ieşit, a stat să vadă ce-i de făcut. Nici vorbă să se întoarcă. Trebuia să traverseze. Odată ajuns în curentul central, râul avea să-l poarte în josul apei, iar dacă, de fiecare dată, se mişca doar puţin spre mal, nu se putea să nu găsească un loc pe unde să iasă. După asta…

După asta avea să găsească el o soluţie pe cât se putea de bună.

A lăsat creanga, s-a cufundat şi a început să înoate.

De pe insulă s-a auzit un strigăt, fusese văzut, aşa că s-a băgat la fund. A fost de îndată dezorientat de un adevărat festival de mişcări şi de lumini care se desfăşura pe deasupra. Peste el a trecut o flotilă de stele. Mii de mici astre sclipeau,

alungite ca un banc de peştişori. Iar el era un uriaş printre zâne.

I-a trecut prin cap că nu era nici o primejdie. „Nici măcar nu tremur“, şi-a zis. „Apa e aproape caldă.“ Braţele îi erau grele. Nu-şi dădea seama dacă dă şi din picioare sau nu.

Când apa rece a râului nu ţi se mai pare rece, atunci e momentul când eşti în primejdie. Auzise asta undeva. Când? De mult. L-a tulburat şi a avut un soi de presimţire. Intrat în panică, a început să se zbată, dar membrele nu-l mai ascultau. Trezise râul, care l-a şi luat în stăpânire. Gura plină de apă. Capul plin de peştişori-lună. Cunoaşterea, o greşeală. A încercat să scoată capul, mâinile i s-au încurcat printre lungi plante plutitoare. S-a silit să se ridice, dar degetele au dat de pietriş şi de noroi. Zbătându-se, răsucindu-se, iată suprafaţa apei, da’ de unde… Aspira mai mult apă decât aer, iar când a strigat după ajutor… Dar cine-l ajutase pe el vreodată? Nu era el omul trădat de toţi? Când a urlat după ajutor, doar buzele râului le apăsau pe ale lui, iar degetele râului i-au blocat nasul.

Totul, pentru totdeauna.

Până ce, când puterile îl părăsiseră, a simţit că e prins, scos din apă de parcă n-ar fi atârnat mai mult decât o frunză de salcie, şi întins să se odihnească în fundul unei luntri.

Quietly? Ştia şi el poveştile. Luntraşul care îi ducea pe malul de dincolo pe cei cărora le venise ora, iar pe ceilalţi îi salva.

Silueta înaltă, zveltă, urca prăjina până la cer şi apoi o lăsa printre degete până ce muşca fundul râului, pentru ca apoi, cu nespusă graţie şi nemaipomenită forţă, luntrea aluneca pe apa neagră. Victor a simţit inerţia şi a zâmbit. Siguranţă…

Jumătate dintre cei veniţi au rămas pe insulă, aşezaţi în locuri de unde s-ar fi văzut dacă încerca să revină la mal. Ceilalţi s-au întors la bărci şi au pornit să-l caute pe apă.

— E-al naibii de frig, a bombănit Daunt.

Armstrong şi-a muiat o mână în apă şi a scos-o rapid.

— Căutăm un om viu sau un cadavru? a întrebat el.

— Nu poate să rămână mult timp în viaţă, a zis Vaughan încruntat.

Au dat ocol insulei o dată, de două ori, de trei ori.

— S-a terminat cu el, a zis unul dintre oamenii lui Vaughan.

Ceilalţi au fost de acord.

Vânătoarea se sfârşise.

Bărcile au pornit înapoi, spre pontonul de la Buscot Lodge.

Pastorul i-a scris vicarului din parohia în care trăise Lily cu mama ei şi cu tatăl vitreg. A primit un răspuns imediat. Unul dintre membrii congregaţiei îşi amintea foarte bine evenimentele de acum treizeci de ani. Fuseseră mari emoţii şi multe lacrimi când s-a aflat dispariţia lui Ann. Se stârnise un zvon că fata cea mare o înecase în râu de gelozie. Vecinii fugiseră la râu, dar sacul n-a fost găsit atunci. În vreme ce mama fetelor s-a alăturat celor care o căutau pe Ann, prima născută a fugit de acasă.

Câteva ore mai târziu, copila a fost găsită în viaţă şi nevătămată. Era la oarece distanţă de casă, dar ceva mai departe decât ar fi putut ajunge acolo de una singură. Avea însă febră mare. Nimic n-o mai putea salva, de altfel avea să moară după câteva zile.

A fost găsit şi sacul în care era un purceluş mort. Lily însă n-a fost găsită niciodată. Cu inima zdrobită de durere, mama ei a murit câţiva ani mai târziu. Tatăl ei vitreg a fost spânzurat pentru crime nelegate de această întâmplare, dar care au fost descoperite în cele din urmă, iar fratele vitreg, o sămânţă stricată, n-a rămas nicăieri angajat îndelung și de mulţi ani n-a mai auzit nimeni de el.

— Nu e vina dumitale, i-a spus pastorul lui Lily.

Rita i-a pus femeii aceleia tulburate un braţ în jurul

umerilor.

— Fratele tău vitreg a fost cel care te-a minţit, din gelozie şi din pricina inimii lui rele. Ştia că eşti nevinovată, însă te-a făcut de-atunci încoace să crezi că eşti vinovată. Tu nu ţi-ai înecat sora.

— Atunci, când Ann a ieşit din râu la *Lebăda*, ce voia?

— Nu era Ann. Ann este moartă. Nu e supărată pe tine, şi-a găsit pacea. Rita a continuat să o lămurească. Ce vedeai tu noaptea la tine acasă erau coşmaruri, iar la *Lebăda* a fost doar o iluzie, o închipuire. Voaluri şi oglinzi.

— Iar acum, pentru că fratele tău s-a înecat, i-a spus pastorul, nu mai poate să te înfricoşeze. Poţi să-ţi păstrezi singură banii, să renunţi la Casa coşarului şi să vii să locuieşti aici, la căldură, la presbiteriu.

Dar Lily ştia mai multe decât oricine despre râu. Știa că înecul e ceva mult mai complicat decât ce se crede. Victor înecat nu era mai puţin înspăimântător în mintea ei decât Victor în viaţă; era şi mai teribil. Avea să fie furios că îl denunţase; nu avea curaj să îl mânie mai mult părăsind locul unde ştia că o găseşte. A fost destul să îşi aducă aminte de momentul când o găsise cu White şi ce se întâmplase atunci. White a fost găsit mort, iar bătaia pe care o luase ea… De mirare că n-au găsit-o şi pe ea moartă. Nu, nu îndrăznea să-l înfurie.

— Cred că rămân în continuare la Căsuţă, a zis ea.

Pastorul a încercat să o convingă, Rita a încercat şi ea să o convingă, dar, cu încăpăţânarea celor simpli, a făcut după capul ei.

Când Armstrong s-a dus să o ia pe Maud de la Casa coșarului, a constatat că urma să aibă purcei. Nu-i convenea să o transporte în asemenea stare. Și se vedea că e bine îngrijită.

— Puteţi să vă ocupaţi de ea până ce fată, doamnă White?

— Nu mă încurcă de loc. Dar ce crede Maud? Ea nu e

tulburată să rămână aici? Pe Maud nu o deranja, aşa că au căzut de acord.

— Iar când o iau cu mine acasă, o să vă dau un purcel în schimb.

PARTEA A CINCEA

Cuţitul

Puii erau agitaţi, pisica a părăsit mâna lui mângâietoare şi a pornit tristă pe lângă perete, iar porcii aveau priviri prevestitoare de rău. Armstrong s-a încruntat. Ce se întâmplase? Lipsise doar două ore, se uitase la nişte vaci de vânzare.

Fata lui mijlocie a venit în zbor spre el din casă, iar când l-a cuprins cu braţele, el a ştiut fără vreo îndoială că se întâmplase ceva rău. Fetei i se tăiase respiraţia, nu putea să vorbească.

— Robin? a întrebat el.

Ea a încuviinţat.

— Unde-i maică-ta?

Fata a arătat spre uşa bucătăriei.

Totul era cu fundu’-n sus. Ciorba clocotea nesupravegheată, aluatul era părăsit pe fundul de piatră. Bess era în spatele balansoarului, se ţinea de el cu o expresie de furie protectoare. Pe balansoar era fata cea mare, ghemuită şi palidă. Stătea cu braţele încrucişate la piept într-un fel ciudat, cu mâinile în sus, spre gât. În jurul ei erau cele trei mai mici, care o trăgeau de fustă îngrijorate.

Degetele lui Bess s-au desprins de spătarul scaunului, a părut uşurată când a intrat el, dar privirea îi era tulbure. Cu un gest i-a cerut să nu zică nimic.

— Fetelor, le-a zis celor mici, duceţi astea la troacă.

A împins cojile într-un castron şi le-a dat celei mai mari dintre ele. După ce au mai mângâiat-o pe genunchi pe sora lor, s-au dus să facă ce li se ceruse.

— Ce-a vrut? a întrebat el îndată ce s-a închis uşa.

— Ca de obicei.

— Cât a vrut?

Ea i-a spus suma, iar Robert a înţepenit. Era mult mai mare decât ceruse vreodată.

— În ce primejdie o fi dacă cere atâţia bani?

Ea a făcut un semn de renunţare.

— Ştii cum e, a spus încruntată. Minciună după minciună. Că e o investiţie serioasă, o ocazie unică în viaţă, un împrumut doar până săptămâna viitoare… Eu nu mă las păcălită, el ştie asta. Manierele lui elegante n-au mai avut efect asupra mea de multă, multă vreme. Nimeni nu s-ar fi lăsat convins, nu astăzi. Gâfâia. Se agita tot timpul. Era disperat să capete banii şi să plece. Se tot ducea la fereastră, era alarmat, voia să-l trimită pe frate-său la poartă să stea de pază. Eu nu l-am lăsat. N-a trecut mult şi a încetat să mintă. S-a apucat să urle, „dă-mi banii“, zicea, „ascultă ce-ţi spun, dacă nu, mă omoară!“ Bătea cu pumnii în masă zicând că numai noi suntem de vină, că dacă nu le-am fi dat înapoi fata soţilor Vaughan, el n-ar fi fost încolţit în halul ăsta. Îi tremura vocea. Ceva îl înspăimânta. „Ce te-a făcut să ajungi în halul ăsta“, l-am întrebat, iar el a răspuns că e urmărit. E urmărit de cineva pe care nimic nu l-ar opri, dacă nu căpăta ce voia.

— A zis că-i e viaţa în primejdie, a adăugat Susan din balansoar. „Dacă nu-mi daţi banii ăştia, sunt un om mort“, aşa a zis.

Armstrong s-a frecat pe frunte.

— Susan, asta nu-i o conversaţie pentru tine. Du-te şi stai în

salon câtă vreme discut cu maică-ta.

Fata a întors ochii spre maică-sa.

— Spune-i tu, mamă!

— Eu am refuzat. Atunci mi-a vorbit şi mai furios.

— I-a spus că ea a fost întotdeauna contra lui, a zis Susan. I-a zis că e o mamă denaturată. A vorbit de nişte întâmplări de-ale ei dinaintea căsătoriei voastre…

— Susan a auzit tot. Şi a intrat aici.

— Voiam să-i spun să nu se înfurie pe mama. Voiam să… Fetei i s-au umplut ochii de lacrimi.

Bess i-a pus o mână pe umăr.

— S-a învârtit rapid pe călcâie. Într-o secundă a luat de după uşă cuţitul cel mare din teacă. Şi a apucat-o pe Susan…

Armstrong a înţepenit. Cuţitul atârnat în teacă după uşă era cel cu care spinteca porcii. Nu-l punea niciodată la loc până ce nu-l ascuţea ca să poată omorî pe loc. Abia acum a înţeles, s-a uitat iar la poziţia ghemuită a fetei și la chipul ei, pe care se citea spaima.

— Aş fi putut să scap de el, a mai zis Susan. Aş fi putut, doar că…

Robert a traversat camera, a luat mâna pe care Susan o ţinea la gât. Ținea în ea o cârpă plină de sânge. Pe piele era o curbă de sânge roşu. Tăietura era destul de adâncă, poate că la o fracţiune de centimetru de venele care ne ţin în viaţă. I s-a tăiat respiraţia.

— Mama a ţipat şi au venit băieţii. Robin a șovăit când i-a văzut, acum sunt aproape la fel de mari ca el, şi puternici, în plus, sunt doi. A slăbit strânsoarea, iar eu m-am răsucit și am scăpat…

— Acum unde e?

— S-a dus în jos pe mal, la stejarul bătrân, lângă insula

Brandy. A zis să-ţi spun să te duci după el acolo, i-a transmis Bess, tot încruntată.

Susan l-a luat de mână, tremurând toată.

— Trebuie să-i duci banii sau îşi pierde viaţa. Atât a avut de spus.

Armstrong a ieşit din bucătărie şi s-a dus în casă. Au auzit cum se deschide şi se închide uşa de la biroul lui. N-a rămas acolo decât câteva momente, iar când s-a întors, îşi încheia nasturii de la haină.

— Te rog, tată, nu te duce!

El i-a pus fetei o mână pe cap, i-a sărutat tâmpla nevestei şi apoi, fără un cuvânt, a plecat. Abia închisese uşa, când a deschis-o din nou. A întins o mână să dea de cuţitul de după uşă. Teaca era acolo, dar goală.

— Îl are cu el, a zis Bess.

Dar vorbele ei s-au lovit de uşa închisă.

Ploaia torenţială de peste zi se înmuiase, acum ploua persistent şi egal. Fiecare strop de ploaie, fie că ar fi picat în râu, fie pe câmp ori pe acoperiş, pe frunze sau pe om, scotea un sunet, şi nici unul nu se deosebea de celelalte. Împreună, formau o pătură de zgomot ud care se aşternuse pe Armstrong şi pe iapa Fleet și îi despărţea de ce era în jur.

— Ştiu, i-a spus iepei călăreţul și a mângâiat-o. Şi eu m-aș simţi mai bine dacă aș fi la adăpost. Dar n-avem de ales.

Poteca era presărată cu gropi şi cu bolovani, iar Fleet păşea cu grijă, punând picioarele între gropi şi evitând obstacolele. Din când în când ridica botul să adulmece, iar urechile îi stăteau la pândă.

Armstrong era cufundat în gânduri.

— De ce oare i-or trebui atât de mulţi bani? s-a mirat cu glas tare. Şi de ce tocmai acum?

Unde poteca era denivelată, înaintau prin apa stătută.

— Sora lui! Propria lui soră! a exclamat Armstrong, clătinând din cap, iar Fleet a nechezat în semn de simpatie. Uneori îmi zic că nimeni nu poate să facă mai mult. Un copil nu-i un vas gol, Fleet, ca să-l umple părinţii cu ce vor ei. Copiii se nasc cu inima lor şi nu pot să fie schimbaţi, oricâtă dragoste le-ar oferi un om.

Înaintau.

— Ce-aş fi putut eu să fac mai mult? Ce mi-a scăpat? Eh?

Fleet și-a scuturat capul şi a răspândit picăturile de apă de pe ham.

— Noi l-am iubit. Nu-i aşa? Eu l-am luat cu mine şi i-am arătat lumea. L-am învăţat ce ştiam… A învăţat să deosebească răul de bine. Asta a avut de la mine, Fleet. Nu poate să spună că n-a ştiut.

Fleet se mişca înainte prin întuneric, iar Armstrong a oftat.

— Ţie nu ţi-a plăcut niciodată de el, aşa-i? Eu am încercat să nu bag de seamă. Dar se vedea bine cum îţi culcai urechile şi te fereai când se apropia de tine. Ce-ţi făcuse? Eu nu voiam să-l învinovăţesc de ceva, şi nici acum nu vreau, dar nici măcar un tată nu se poate face toată viaţa că nu vede.

Armstrong a ridicat un braţ şi şi-a şters udătura de la ochi.

— Nu-i decât apă de ploaie, şi-a zis, dar durerea din gât alta îi spunea. Şi apoi, povestea cu fetiţa. Tare-aş vrea să pricep ceva, Fleet. În ce poveste s-a încurcat de data asta? Nici un tată nu s-ar purta cum s-a purtat el. Ce fel de tată e acela care nu-şi recunoaşte propriul copil? Nu era copilul lui, şi el a ştiut asta de la început. Aşa că despre ce-a fost vorba? Tu crezi c-o să-mi spună mie ce se-ntâmplă? Cum să îndrept eu lucrurile dacă nu le cunosc? Îmi leagă mâinile la spate şi se plânge că nu-l ajut suficient.

A pipăit greutatea din buzunar. Umpluse un săculeţ cu bani din seif şi era greu. Fleet s-a oprit. Călca pe loc nervoasă, tresărind şi agitându-se în ham.

Armstrong a ridicat capul şi a căutat o explicaţie. În faţa ochilor, doar întuneric. Ploaia curăţase totul de orice miros şi asurzea sunetele. Simţurile lui de om nu i-au spus nimic.

S-a aplecat înainte în şa.

— Ce e, Fleet?

Ea s-a ferit din nou, iar de data asta a auzit şi el plescăitul apei la picioarele ei. A descălecat şi apa i-a trecut peste partea de sus a cizmelor.

— E inundaţie. A început.

Începe şi se termină la *Lebăda*

Ploua de câteva săptămâni. Erau multe de făcut pentru a stăvili inundaţia, fără să îşi mai aducă aminte să se pregătească şi pentru apariţia ţiganilor de pe râu. Pentru că era tocmai vremea când ieşeau pe râu, şi ceva inundaţie nu avea de ce să-i oprească. De fapt asta îi ajuta să se apropie mai bine de case şi de căsuţe, de dependinţe, de hambare şi de staule. Toate maşinile şi uneltele trebuiau puse la adăpost, şi toate uşile, ferecate. Ei îşi însuşeau tot ce ar fi fost neasigurat, oricât de neînsemnat era lucrul acela. Un ghiveci cu flori pe un pervaz nu era în siguranţă, şi ce necaz dădea peste grădinarul care îşi uita un târnăcop sau o greblă lângă uşa din spatele casei! Mai mult decât atât, era noaptea solstiţiului de iarnă, un an de zile bătut pe muchie de când apăruse fetiţa. Şi, mai cu seamă, era vorba de Helena, a cărei vioiciune se stinsese în bună măsură în aceste ultime zile dinaintea naşterii copilului.

Oamenii lui Vaughan făcuseră de-acuma tot ce era cu putinţă. El le-a mulţumit şi s-a dus lângă soţia lui.

— Sunt tare obosită, a zis ea, dar, înainte să-ţi scoţi haina, vino cu noi în grădină. Vrem să ne uităm la râu.

— Apa a urcat de pe acum panta grădinii cu vreo zece metri. Nu-i deloc bine pentru un copil, mai cu seamă pe întuneric.

— I-am spus că apa poate să intre în grădină, iar asta a stârnit-o grozav. Abia aşteaptă s-o vadă.

— Bine. Unde e?

— Eu adormisem pe canapea. S-a dus probabil la bucătărie să stea cu bucătăreasa.

S-au dus la bucătărie, dar nu era acolo.

— Credeam că e cu dumneavoastră, a spus bucătăreasa.

Ochii lui Vaughan s-au întâlnit cu ai Helenei, brusc alarmaţi amândoi.

— S-o fi dus să se uite la râu, o s-o găsim acolo, ne-a luat-o înainte.

Deşi cuvintele erau limpede rostite, în vocea Helenei se simțea un tremur de îndoială.

— Tu rămâi aici, mă descurc mai repede singur, i-a spus bărbatul, şi a ieşit în fugă din cameră. Însă Helena l-a urmat şi i-a întârziat înaintarea. Peluza era numai noroi, iar potecile de pietriş fuseseră distruse de ploaia torenţială din ultimele săptămâni. Pelerina ei de ploaie nu se mai încheia peste pântec. Când ploaia i-a udat rochia, s-a întrebat dacă nu cumva avusese cam prea multă încredere în puterile ei. După o mică pauză de odihnă, a continuat drumul. Îşi închipuia ce avea să vadă: copila vrăjită la marginea apei, încântată de râul umflat.

S-a oprit la spărtura din gardul viu de unde se vedea râul. L-a văzut pe Anthony care clătina din cap şi vorbea alarmat, gesticulând cu grădinarul şi cu alţi doi oameni, care şi-au plecat capul şi au dat fuga să facă ce li se spusese.

A fost inundată de un val de căldură, iar inima i s-a pornit să bată nebunește, parcă erau bătăi de ciocan. Deşi se clătina pe picioare, a pornit să fugă și să își strige bărbatul. El s-a întors, și a văzut cum i se cască ochii când și-a pierdut echilibrul în noroi. Cu toate că ajunsese la timp ca să n-o lase să cadă, ea a scos un ţipăt de durere.

— Totul e cum trebuie, am dat alarma, o să o caute pe mal. O s-o găsim.

Fără suflare, n-a putut decât să-i facă semn că a înţeles. Avea faţa albă ca varul.

— Ce-i, glezna?

Ea a clătinat din cap.

— E copilul.

Anthony a aruncat un ochi în grădină, blestemându-se că-şi trimisese toţi oamenii în căutarea fetiţei. A luat în consideraţie distanţa până în casă, potecile lunecoase, întunericul, şi a pus toate astea în balanţă cu durerea din ochii soţiei lui. Oare o putea? Nu era nimic altceva de făcut. Cu toată greutatea ei în braţe, s-a pregătit să înceapă drumul.

— Ehei! a auzit. Şi din nou, mai tare: Ehei!

Collodion apăruse plutind calm pe întinderea vastă de apă.

Helena a fost urcată pe vas şi au pornit.

— Rita e la *Lebăda*, a spus Daunt. O duc pe Helena acolo, apoi ne întoarcem amândoi pe *Collodion* şi căutăm fetiţa.

— Casa Ritei e inundată?

— Da, dar nu e numai asta… Joe nu e bine.

La *Lebăda* nu erau mulţi clienţi. Chiar dacă era solstiţiul, o inundaţie era o inundaţie, toţi tinerii erau prinşi de treburi, băteau uşile în cuie, mutau mobilele la etaj, conduceau vitele la loc mai înalt… La han erau cei neputincioşi să limiteze stricăciunile făcute de râu, bătrânii, infirmii sau cei doborâţi de băutură încă dinaintea inundaţiei. Nu povesteau nimic. Joe, cel care spunea poveştile, era pe moarte.

În pat, în mica încăpere îndepărtată pe cât se poate de râu, totuşi încă la *Lebăda*, Joe se îneca. Între momentele când gâfâia după aer, bolborosea nişte sunete. I se mişcau buzele fără încetare, dar sunetele acelea, de parcă ar fi fost rostite sub apă, nu se închegau în vorbe pe care să le înţeleagă cineva. Chipul lui era un spectacol, sprâncenele i se mişcau expresiv, povestea era palpitantă, dar nimeni nu putea să o audă.

Fetele erau într-un du-te-vino între camera lui şi sala de iarnă. Micile Margot nu mai aveau pe buze zâmbete pline de vioiciune, ci aceeaşi tristeţe gravă de pe chipul lui Margot. Ea

stătea lângă pat, cu mâinile lui Joe într-ale ei.

Joe a părut să iasă o clipă la suprafaţă. A întredeschis pleoapele, a șoptit ceva și s-a scufundat din nou.

— Ce-a spus? a întrebat uimit Jonathan.

— L-a chemat pe Quietly, i-a răspuns calm maică-sa, iar fetele au încuviinţat. Şi ele auziseră.

— Să mă duc să-l aduc?

— Nu, Jonathan, nu e nevoie, a zis Margot. E pe drum.

La fereastră, Rita auzise tot, în vreme ce privea marele lac din jurul *Lebedei*, o pagină nescrisă, întinsă până aproape de-un metru de ziduri, izolând hanul, transformându-l într-o insulă.

A văzut cum apare *Collodion*. L-a văzut pe Daunt coborând barca în apa adâncă și ajutând-o pe Helena să urce; era doar o siluetă întunecată. Apoi a vâslit spre intrarea hanului. După grija cu care o ajuta pe Helena, semnificaţia sosirii ei pe neaşteptate era uşor de înţeles.

— Margot, soseşte doamna Vaughan. S-ar părea că e pe cale să nască.

— Atunci, e bine că suntem multe. Fetele mele sunt mame. O să fie de ajutor.

În agitaţia produsă de sosirea Helenei, Daunt a tras-o pe Rita deoparte un moment.

— A dispărut fetiţa.

— *Nu* se poate! S-a apucat de stomac, simţind acolo un mare gol.

— Rita, nu te simţi bine?

A făcut un efort ca să se calmeze. Aici murea un om. Şi era pe cale să se nască un copil.

— De când? Unde a fost văzută ultima oară?

Daunt i-a spus puţinul pe care-l ştia.

Una dintre Micile Margot a strigat-o pe Rita, aşteptând instrucţiuni.

Rita era albă ca varul. Avea o privire atât de înspăimântată, încât, pentru prima dată, Daunt nu a simţit nevoia să o fotografieze.

— Trebuie să mă întorc. Joe şi Helena au nevoie de mine. Dar, Daunt…

El s-a întors înapoi în cameră ca să-i audă ultimele cuvinte, rostite cu violenţă.

— *Găseşte-o*!

După asta, orele au fost foarte lungi şi foarte scurte. În vreme ce apa rămânea indiferentă la tot ce era în jur, femeile de la *Lebăda* erau angajate atât într-o luptă cu moartea, cât şi într-una cu viaţa. De o parte a zidului, Helena se lupta să aducă pe lume un copil. De cealaltă parte, Joe se chinuia să o părăsească. Micile Margot au dus la bun sfârşit tot ce era necesar, astfel încât viaţa putea totodată să înceteze şi să înceapă. Au cărat apă şi cârpe curate, au adus coşuri cu butuci şi au întreţinut focurile, au aprins lumânări, au pregătit mâncarea de care n-avea nimeni poftă, dar pe care au mâncat-o ştiind că trebuie, şi în tot timpul ăsta, au şi plâns, i-au liniştit pe unii şi i-au alinat pe alţii.

Rita umbla de colo-colo, făcând ce trebuia să facă. Între cele două camere, pe coridor, era Jonathan, tulburat și morocănos.

— Au găsit-o, Rita? Unde e? voia să ştie ori de câte ori ea pleca de lângă Helena.

— N-o să aflăm nimic până când nu se întorc să ne spună, i-a răspuns din mers, intrând în camera lui Joe.

S-au lăsat toţi purtaţi de timp. Erau ore care puteau să fie minute. Apoi Rita a auzit-o pe Margot spunând:

— Vine Quietly, Joe. La revedere, dragostea mea.

Rita şi-a amintit ce auzise cu un an înainte la *Lebăda*. „E destul să te uiţi în ochii unui om ca să vezi cum se duce din ei văzutul.“ Ea a văzut cum din ochii lui Joe se ducea văzutul.

— Roagă-te pentru noi, Rita, vrei? a întrebat Margot.

Rita s-a rugat, iar când a terminat, Margot şi-a eliberat mâna dintr-a lui Joe. I le-a împreunat pe-ale lui şi şi-a pus propriile mâini în poală. A lăsat să-i scape două lacrimi, una din fiecare ochi.

— Nu mă băga în seamă pe mine, i-a spus Ritei. Tu continuă.

De partea cealaltă a zidului, au fost minute care ar fi putut fi ore, apoi o contracţie a făcut să fie eliberat copilul. A căzut drept în mâinile Ritei, cu o alunecare iute.

— Ah! au şoptit micile Margot cu uluire încântată. *Ce-i asta?*

Rita a clipit surprinsă.

— Am mai auzit de aşa ceva. Dar de văzut, n-am mai văzut. Sacul de apă crapă de obicei înainte de ieşirea pruncului. Asta se cheamă că s-a rupt apa. De data asta nu s-a rupt nimic.

Pruncul perfect era într-o lume subacvatică. Cu ochii bine închişi, cu mişcări unduioase, cu pumnii mititei deschizându-se şi închizându-se, dormea înotând înăuntrul unei membrane transparente, plină cu apă.

Rita a atins sacul perlat cu vârful unui cuţit şi apele au ţâşnit.

Apele s-au revărsat.

Pruncul, un băiat, a deschis totodată ochii şi gura şi, spre marea lui uimire, a descoperit aerul şi lumea.

Taţi şi fii

Copitele lui Fleet împroşcau apa. În întunericul nopţii, de jur împrejur era un luciu mat, ca de nichel, tulburat doar de mişcările lor. Armstrong se gândea la micile fiinţe ale câmpului, şoareci şi hârciogi, şi nevăstuici, şi spera să își fi găsit un adăpost. Se gândea la păsări, la răpitoarele de noapte, lipsite de terenul lor de vânătoare. Se gândea la peştii duşi de curent care înotau acum într-o băltoacă prin iarbă, împărţind cu el şi cu iapa lui acelaşi teritoriu. Spera că Fleet n-avea să calce cu copitele vreo creatură rătăcită în locul ăsta, care nu mai ţinea nici de câmp și nici de apă. Spera să scape cu bine toate.

A ajuns la stejarul din dreptul insulei Brandy. A auzit un zgomot. S-a întors şi a văzut o siluetă decupată în umbra întunecată a trunchiului.

— Robin!

— Dar ştiu că nu te-ai grăbit!

Armstrong a descălecat. În semiîntuneric, fiul lui, cu o jachetă strâmtă pe el, se ghemuise ca să se apere de frig, dar dârdâia din toate mădularele. Rostise cuvintele tăios, cu fudulie bărbătească, dar vocea îi era nesigură şi îi zdrenţuia trufia.

Compătimirea îl cuprinsese în chip firesc, dar Armstrong şi-a amintit de tăietura sângerândă de pe gâtul fetei.

— Propria ta sora, i-a zis cu glas mohorât şi a clătinat din cap. E mai mult decât aș putea să-mi ima…

— Mama e de vină, i-a tăiat vorba Robin. Dacă făcea ce i-am cerut, nu era nevoie de aşa ceva.

— Acum dai vina pe maică-ta?

— Dau vina pe ea pentru multe chestii, şi, da, asta-i una dintre ele.

— Cum poţi să încerci măcar s-o faci pe ea vinovată? Mama ta e femeia cea mai bună din lume. Ce mână a ţinut cuţitul pe gâtul lui Susan? Ce mână ţine încă acel cuţit?

A urmat o tăcere. Apoi:

— Ai adus banii?

— Avem vreme să vorbim despre bani mai târziu. Sunt altele de care trebuie să vorbim mai întâi.

— Timp nu e deloc. Dă-mi banii şi lasă-mă să plec. Nu e nici un minut de pierdut.

— De ce graba asta, Robin? Cine te urmăreşte? Ce-ai mai făcut?

— Datorii.

— Munceşte ca să-ţi plăteşti datoriile. Vino la fermă şi munceşte ca fraţii tăi.

— La fermă? E una pentru *tine* să te scoli la cinci dimineaţa în fiecare zi ca să hrăneşti porcii în frig şi în beznă. *Eu* sunt făcut pentru o viaţă mai bună.

— Trebuie să ajungi la o înţelegere cu oricine ar fi persoana care ţi-a împrumutat bani. Eu nu pot să-ţi plătesc toată datoria. E mult prea mult.

— Nu e vorba despre un împrumut între oameni din lumea bună. Nu e vorba de un bancher gata să negocieze condiţiile.

S-a auzit un sunet între suspin şi pufnit de râs.

— Mi-a tot împrumutat bani de luni de zile, iar dacă nu-l plătesc astă-seară, poate să mă ducă la spânzurătoare. *Şşşt*!

Şi-au ciulit urechile în întuneric. Nu era nimic.

— Banii! Dacă nu reuşesc să dispar în seara asta…

— Unde să pleci?

— Departe. Oriunde. Unde nu mă cunoaşte nimeni.

— Şi să laşi o sumedenie de întrebări în urmă?

— Nu e timp!

— Spune-mi adevărul despre soţia ta, Robin. Spune-mi adevărul despre Alice.

— Ce mai contează? Sunt moarte! Terminate. Duse.

— Nici un semn de tristeţe? Nici o remuşcare?

— Am crezut că vine cu bani! A zis că părinţii o vor ierta. Că ne vor ajuta să ne instalăm. În loc de asta, a fost o piatră de moară atârnată de gâtul meu. E moartă, şi ea a înecat copilul, şi bine c-am scăpat de amândouă.

— Cum poţi să vorbeşti aşa?

Silueta subţire, tremurândă, s-a înţepenit brusc.

— Ai auzit ceva? a întrebat el în şoaptă.

— Nimic.

Robin a ascultat atent câteva momente, apoi şi-a reîntors atenţia la Armstrong.

— Dacă nu-i încă aici, o să apară în curând. Dă-mi banii şi lasă-mă să plec.

— Dar despre copilul de la *Lebăda* ce-ai de zis? Fetiţa pe care nici n-ai recunoscut-o, nici n-ai lăsat-o în pace. Tot circul de-astă-vară de la târg. Spune tot.

— E vorba de acelaşi lucru, ca de obicei! Tot nu mă cunoşti încă? Acelaşi lucru care atârnă de cureaua ta în punga de piele.

— Te aşteptai să capeţi bani pentru ea?

— De la soţii Vaughan. Mi-a fost clar, din clipa când am intrat în han în noaptea aia, că Vaughan ştie că nu-i fata lui. N-avea cum să fie. Eu ştiam, știa și el. Eu ştiam că sunt ceva bani de câştigat dacă mi se lăsa timp să găsesc un plan. Am leşinat, sau aşa au crezut ei, şi totul mi-a mers bine chiar atunci şi acolo, când eram întins pe podea. Ei voiau fata şi aveau bani. Eu voiam bani şi aveam cum să pretind că-i fata mea.

— Intenţionai să *pretinzi* asta şi apoi *s-o vinzi*?

— Vaughan era pe punctul de a plăti, dar când mama i-a trimis fata înapoi, nu mai avea de ce… Eu am rămas cu datoriile din cauza ei.

— N-o vorbi de rău pe maică-ta. Ea te-a învăţat să deosebeşti binele de rău. Dacă ai

fi ascultat-o mai bine, ai fi azi un om mult mai bun.

— Dar nici ea n-a ales binele, nu-i aşa? Doar a zis că asta face! Eu aş fi fost un om mai bun dacă şi ea ar fi fost o femeie mai bună. Ei îi revine responsabilitatea, din punctul meu de vedere.

— Fii atent la ce spui, Robin!

— Uită-te la noi trei! Ea aşa de albă şi tu aşa de negru! Uită-te la mine! Eu ştiu că nu eşti tatăl meu. Am ştiut încă de copil că nu sunt fiul tău.

Armstrong a tăcut un moment ca să-şi găsească cuvintele.

— Eu te-am iubit cum îşi iubeşte un tată copilul.

— Ea te-a păcălit, nu-i aşa? Purta copilul altuia şi căuta disperată să o ia cineva de nevastă, dar cine-ar fi vrut o şchioapă cu un ochi stricat drept soţie? În mod sigur, nu tatăl copilului. Dar ai apărut tu. Fermierul negru. Şi a pus ochii pe tine, nu-i aşa? Ce tranzacţie a mai fost şi asta! O mireasă albă pentru un fermier negru – şi eu, apărut după opt luni.

— Te înşeli.

— Nu eşti tatăl meu! Am ştiut asta dintotdeauna. Şi ştiu şi cine e adevăratul meu tată.

Armstrong a tresărit.

— Ştii?

— Ţii minte când am forţat sertarul de la birou şi am furat banii ăia?

— Aş prefera să fi uitat.

— Atunci am văzut scrisoarea.

Armstrong era mirat, apoi uimirea i s-a dus.

— Scrisoarea de la Lordul Embury?

— Scrisoarea de la tatăl meu. În care scria ce-o să-i revină fiului lui bastard. Bani pe care tu şi mama nu mi i-aţi dat şi pe care vi i-am luat eu pe furiş.

— Tatăl *tău*?

— Exact aşa. Ştiu că tatăl meu este Lordul Embury. Am ştiut-o de când aveam opt ani.

Armstrong a scuturat din cap.

— Nu e tatăl tău.

— Am citit scrisoarea.

Armstrong iar a clătinat capul.

— Nu e tatăl tău.

— *Am* scrisoarea!

Armstrong a clătinat din cap pentru a treia oară şi a deschis gura să repete. Cuvintele s-au auzit în aerul acela umed:

— *Nu e tatăl tău*! Dar nu Armstrong le rostise.

Vocea i s-a părut oarecum cunoscută lui Robert Armstrong.

Chipul lui Robin s-a strâmbat de disperare.

— E aici! a spus el în şoaptă.

S-au întors să privească, dar nu se vedea nimic prin beznă. Fiecare trunchi de copac şi fiecare tufiş putea să ascundă pe cineva. Un cârd de fantome plutea tulbure prin umezeala întunecată. În cele din urmă au perceput o formă. Jumătate apă, jumătate noapte, o fiinţă sfrijită lipăia spre ei. Haina largă i se târa prin apă, iar pălăria îi era bine înfundată pe cap și îi ascundea trăsăturile.

Pleoscăit după pleoscăit, se apropia de Robin, care s-a dat un pas înapoi. Se retrăgea și totodată nu era în stare să îşi ia ochii holbaţi de spaimă de la silueta care se apropia de el.

Când omul, pentru că un om era, a ajuns la doi paşi de Robin, s-a oprit, şi lumina lunii i-a desluşit trăsăturile.

— Tatăl tău sunt eu!

Robin și-a scuturat capul.

— Nu mă cunoşti, fiul meu?

— Ba te cunosc. Ştiu că eşti un ticălos de cea mai joasă speţă, un om necinstit care trăieşte graţie cuţitului şi crimei. Ştiu că eşti un şarlatan şi un mincinos, ba chiar mai rău. Vocea lui Robin tremura.

Faţa individului a fost încreţită de un zâmbet mândru.

— Io-te, că mă cunoaşte! i-a spus lui Armstrong. Pare-se că şi tu mă cunoşti.

— Victor Nash, a zis greoi Armstrong. Speram să nu te mai văd niciodată după ce te-am izgonit cu ani și ani în urmă de la fermă. Ca un ban fals, așa cum ești, apari din nou după ce te crezusem înecat când ai sărit în râu de pe insula Brandy. Și nu-mi păruse rău!

Victor a făcut o plecăciune.

— Înecat? Eh, nu-mi venise ceasul. Trăiesc şi cer ce-i al meu. Îţi sunt dator cu mulţumiri, Armstrong, că mi-ai crescut feciorul şi că l-ai educat. Aşa-i că vorbeşte frumos după toată învăţătura aia? Numai ascultă ce-i iese lui din gură, cum să zic; uneori abia dacă pricep când se-apucă să zică vorbe latineşti şi greceşti, şi altele lungi pe care nu le știe nimeni. El știe să scrie așa frumos. Să-l vezi cu tocu’-n mână ce repede pune el pe hârtie cu cerneală tot ce-ţi iese din gură, fără să facă nici o pată! Tot numai buclișoare şi ornamente, parcă-i un tablou, zău aşa! Şi ce maniere are! Nimeni nu poate să-i zică ceva, e ca cei mai fini gentlemani din ţară. Eu îs mândru de feciorul meu, zău că sunt. Că la el, tot ce-i mai bun de la mine, toată şiretenia, viclenia mea, se amestecă cu ce-i mai bun de la nevastă-ta; nu-i el blond, cu părul moale şi cu piele albă? Iar tu, ţi-ai jucat bine rolul, Armstrong! L-ai educat cu ce-aveai tu mai bun în tine, de asemenea.

Robin tremura de indignare.

— Nu-i adevărat, i-a spus și s-a întors spre Armstrong. Nu-i adevărat, nu-i aşa? Spune-i! Spune-i cine e tatăl meu!

Victor s-a strâmbat.

— E adevărat, a spus Armstrong. Tatăl tău e omul ăsta.

Robin îl aţintea cu privirea.

— Dar Lordul Embury, atunci?

— Lordul Embury! a repetat ca un ecou omul, în batjocură. Lordul Embury! E şi el tatăl cuiva desigur. Hei, Armstrong? De ce nu-i spui şi lui?

— Lordul Embury este tatăl *meu*, Robin. S-a îndrăgostit când era foarte tânăr de mama mea, o slujnică neagră. La asta se referea scrisoarea din sertar. E un acord pe care îl semnase el ca să-mi asigure mie viitorul financiar, înainte să moară. *Eu* sunt acel Robert Armstrong menţionat în scrisoare.

Paralizat, Robin l-a privit pe Armstrong.

— Atunci, mama..

— Acest ticălos i-a distrus inocenţa în cel mai murdar fel cu putinţă, iar eu mi-am dat silinţa să repar totul, pentru binele ei. Şi al tău.

— Da, bine, gata cu chestiile-astea! Am venit să-l iau cu mine. E vremea să-l cedezi în favoarea mea. L-ai avut timp de douăzeci şi trei de ani, acum trebuie să vină lângă adevăratul lui tată. Aşa-i că trebuie, Rob?

— Să vin cu tine? Tu crezi c-o să vin cu tine? a râs Robin. Trebuie să fii nebun.

— Ce să-i faci, băiete, trebuie! Familia-i familie. Suntem rude de sânge, tu şi cu mine. Cu intrigile mele josnice şi cu frumuseţea ta, cu cunoştinţele mele de joasă extracţie şi cu manierele tale de domn, imaginează-ţi ce putem realiza! Suntem doar la început! Trebuie să continuăm ce-am început! Împreună, băiete, o să facem minuni! După toată aşteptarea, ne-a venit vremea!

— N-o să am nimic de-a face cu tine! a mârâit Robin. Îţi spun chiar acum, lasă-mă! N-o să te recunosc drept tată dacă vii la mine şi nu vreau să se spună că sunt fiul tău. Dacă dai ceva pe faţă, o să… o să…

— O să ce, Robin, drăguţule? Ce? Ia zi tu!

Robin gâfâia.

— Ce ştiu eu despre tine, Robin? Ia spune! Ce ştiu eu despre tine şi nimeni nu ştie?

Robin a îngheţat.

— Orice ai spune te distruge odată cu mine!

Victor a încuviinţat lent.

— Aşa e.

— Doar n-o să te acuzi singur.

Victor se uita la apă.

— Cine poate spune ce poate să facă sau să nu facă un om când fiul lui îl respinge? E vorba de familie, băiete. Eu mi-am pierdut mama de atât de multă vreme, că nici nu mai ţin minte. Tata m-a învăţat tot ce ştiu: cum să fur, cum să mă bat, cum să nu fiu acuzat de omor, dar a fost spânzurat înainte să împlinesc vârsta adultă. Am avut şi o soră cândva, cel puţin eu îi ziceam soră, dar până şi ea m-a trădat. M-a trădat ţie, Armstrong, dintre toţi oamenii de pe lume, şi asta pentru un porc furat. Ea nu mai e nimic pentru mine acum. Tu eşti tot ce mai am eu, Robin, băiatul meu cu păr moale, şi

cu vorbe ca mătasea, şi cu maniere de domn. Tu eşti toată lumea pentru mine, iar dacă nu pot să te am, atunci ce rost aş mai avea eu în viaţă? Nu, viitorul nostru e împreună, Robin, şi tu trebuie să hotărăşti felul în care te uiţi înainte. Putem să facem afaceri noi doi, cum am mai făcut, sau poţi să refuzi să vii cu mine, şi atunci eu te denunţ, o să fim puşi în lanţuri împreună în celulă şi o să mergem la spânzurătoare împreună, tată şi fiu laolaltă, aşa cum se cuvine.

Robin s-a pus pe plâns.

— Cu ce te are la mână omul ăsta? l-a întrebat Armstrong. Ce conspiraţie te leagă de el?

— Să-i spun eu? a întrebat Victor.

— Nu!

— Cred c-o s-o fac. Ăsta-i ultimul tău refugiu pe care o să ţi-l distrug eu, iar când o se ducă, singurul tău sprijin rămân eu.

S-a întors spre Armstrong.

— Ştiam că tânărul ăsta fain bea la o crâşmă nu departe de Oxford. Acolo am început să-l cunosc, uşurel, încetul cu încetul. I-am plantat în minte o schemă şi l-am lăsat să creadă că el a inventat-o singur. El a crezut că eu îl urmez pas cu pas, când eu îl conduceam pe drum. Ţi-am furat scroafa împreună, Armstrong, ăsta a fost primul lucru! Cât am putut eu să râd în noaptea aia pe înfundate! Mă gândeam cum mi-ai spus, cu douăzeci şi trei de ani în urmă, să mă ţin la distanţă, să nu vin nici măcar la cincisprezece kilometri de tine şi de Bess a ta, iar eu eram acolo, condus în curtea ta ca să-ţi fur scroafa favorită, şi fiul meu îmi deschidea poarta şi o atrăgea cu zmeură ca să mă ajute s-o fur! A fugit de-acasă cu mine şi am făcut o afacere bunicică un timp împreună. Eu am ştiut să născocesc istoria cu scroafa care prezice viitorul. La târguri am câştigat bani buni, eram bogaţi pentru nişte indivizi ca noi, dar feciorul tău n-a fost mulţumit. El voia mai mult. Aşa că ne-am folosit până la capăt de ce aveam, scroafa şi târgurile, apoi am sărit la lucruri mai importante. Nu-i aşa, Rob, băiatul meu?

Robin tremura ca varga.

— Copilul lui Vaughan… a murmurat Armstrong, înspăimântat. Răpirea…

— Ai ghicit! Rob s-a folosit de vorbele lui mieroase ca s-o facă pe fata aia prostuţă, Ruby, să cheltuie un şiling. Scroafa ta roşcată s-a uitat cu ochii ei blânzi în ochii rotunzi ai proastei şi, de după o draperie, Robin, ăsta de colea, cu vocea lui cea mai dulce, i-a spus să se ducă în noaptea aia să vadă în apă chipul ăluia care avea să o iubească. Nu-i aşa, fiul meu?

Robin şi-a ascuns faţa în mâini şi s-a întors spre Armstrong, dar acesta i-a apucat mâinile şi l-a silit să i se uite în ochi.

— E adevărat?

Robin s-a ghemuit, cu faţa descompusă.

— Şi mai urmează şi altele, nu-i aşa, Rob, drăguţule?

— Nu-l mai asculta! s-a tânguit Robin.

— Da, pentru că ăsta a fost doar începutul. A cui a fost ideea, la început, Rob? A cui a fost ideea să-i răpim lui Vaughan fata şi cum să facem asta?

— A fost ideea ta!

— Aşa-i, a fost, dar la început de unde-a pornit ideea?

Robin şi-a întors faţa.

— Cine-a fost ăla care-a cântat cucurigu, de deştept ce era? Cine-a dat ordine băieţilor din barcă, cine-a scris scrisoarea pentru răscumpărare, cine-a plasat oamenii în ascunzişuri? Cine umbla de colo-colo în noaptea aia şi controla dacă ştie fiecare ce are de făcut? Ce mândru-am fost de tine atunci! Când te-am văzut, doar un băietan, atât de sigur pe tine şi pe ticăloşia ta. „E băiatul meu“, mi-am zis. Are sângele meu în vine şi ticăloşia mea în inimă, şi Armstrong nu poate să facă nimic ca să i-o cureţe. E-al meu, cu trup şi suflet.

— Dă-i banii, i-a şoptit Robin lui Armstrong la ureche, dar nu suficient de încet, pentru că vorbele lui au fost purtate de apa care se umfla şi omul s-a pus pe râs.

— Banii? Da, sigur c-o să luăm banii, nu-i aşa, fiule? Îi împărţim, la egalitate. Împart cu tine banii, Rob, băiatul meu, jumate-jumate!

Apa râului li se ridicase până la genunchi, iar apa de ploaie le făcuse pălăriile leoarcă şi le curgea pe ceafă, până la cămaşă, aşa că, în scurt timp, erau uzi până la piele, de la mijloc în sus şi de la mijloc în jos, era totuna să fii în apă şi să nu fii în apă.

— Şi restul, Rob, a continuat Victor. Restul!

— Nu mai continua… s-a tânguit Robin, dar vocea lui parcă nici nu se mai auzea din pricina ploii torenţiale.

— Da, restul… Aveam fetiţa, nu-i aşa, Rob? O aveam în puterea noastră. Luată pe fereastră, în jos pe scară şi în fugă prin grădină spre râu, unde aştepta barca. S-a întors spre Armstrong. Ce şmecher a fost! A călcat el în grădină? S-a urcat el pe scară? A forţat el intrarea în casă? Nu el, nici gând! Ăilalţi au făcut tot ce era mai primejdios. El a aşteptat în barcă. Vezi dumneata, mintea lui mult prea preţioasă pentru organizare nu putea să rişte în acţiune. Are capul pe umeri, băiatul ăsta, nu? S-a întors iar spre Robin. Aşa că noi am sosit din grădină şi copilul era cu noi, sub cloroform, într-un sac. Eu am purtat-o, pentru că oi fi eu subţirel, dar sunt puternic, şi i-am aruncat-o drept în braţe lui Rob, de parcă ar fi fost un sac plin cu măcriş.

Robin suspina.

— Am aruncat-o de pe mal în braţele fiului meu, care aştepta în barcă. Şi ce s-a întâmplat, Rob?

Robin a dat din cap în vreme ce i se zguduiau umerii.

— Nu! a exclamat Armstrong.

— Ba da, a zis omul. Barca s-a înclinat şi sacul i-a alunecat din braţe pe jumătate. S-a auzit o lovitură pe latura bărcii şi, agitat, încercând să o ţină, i-a scăpat din mâini, iar ea s-a dus în apă. Ca un sac plin cu pietre s-a scufundat. I-a pus pe oameni să cerceteze fundul apei cu vâslele şi nu ştiu cum o fi făcut că, până la urmă, a găsit-o. Cât a ţinut asta, Robin? Cinci minute? Zece?

Robin, un chip de var în beznă, n-a răspuns.

— Vasăzică am găsit-o până la urmă. Şi am plecat de-acolo. Înapoi, pe insula Brandy. Acolo am pus-o jos şi am deschis sacul, nu-i aşa, Rob, fiule?

Totul ar fi fost pierdut, a continuat el cu o voce gravă, scuturând sumbru din cap. S-ar fi sfârşit totul cu asta. Numai că Rob, ăsta de colea, cu capul lui limpede, ne-a scăpat de încurcătură. Tot aia e dacă-i vie sau moartă, a zis el, pentru că alde Vaughan n-o să ştie înainte să dea banii. Şi i-a scris un bilet, mai frumos decât am văzut eu vreodată, şi chiar dacă nu mai aveam marfa, în sfârşit, o marfă în bună stare, am trimis oricum factura. De ce nu, a zis el, oricum am muncit pentru banii ăia şi ne-am riscat pielea, aşa-i, Rob? Atunci am ştiut încă o dată că e fiul meu.

Tot timpul ăsta, Armstrong a urcat povârnișul, încetul cu încetul, ca să nu mai stea în apa care îl încercuise, însă Robin rămăsese pe loc. Apa îl înconjura, însă părea că nu o simte.

— Aşa că am primit banii de la Vaughan. Îi aveam, şi i-am dat şi fata înapoi, sigur că da, chiar dacă el şi-a dat seama că nu era aşa. Ne-au ţinut destulă vreme banii ăia. O casă tare frumoasă și-a luat Rob! Am văzut-o şi eu. Mi s-a umflat inima de mândrie, un fiu de-al meu într-o casă albă, minunată, în oraşul Oxford. Atenţie, pe mine nu m-a invitat niciodată. Nici măcar o dată. După toate cele prin care am trecut împreună. Furtul purcelei, înşelătoriile de la târguri, răpirea copilului şi omorul ai crede că fuseseră doar nişte distracţii şi că-i legaseră pe unul de altul într-o cârdășie, nu-i aşa? Asta m-a durut, zău, Rob. Şi când banii s-au dus, pentru că băiatul e cartofor, Armstrong, băiatul ăsta al nostru, ştii ce-a făcut? Eu l-am prevenit, dar nu m-a ascultat. După ce n-au mai fost parale, eu am fost cel care l-a întreţinut. Fiece bănuţ câştigat de mine s-a dus în buzunarul lui. Am muncit ca un sclav ca să-şi păstreze el poziţia, băiatul meu, aşa că acum poţi să spui că îmi aparţine. Acum, pentru că ştii că eu sunt tatăl tău, n-o să fii iarăși nerecunoscător, nu-i aşa? După toate dovezile alea de împrumut, toată casa aia albă, minunată, e a mea. Dar eu o să împart jumi'-juma' cu tine tot ce-mi aparţine, fiul meu.

Robin s-a uitat din nou la el. Avea ochii întunecaţi şi calmi şi nu mai tremura.

— Uită-te la el, a oftat Victor. Ce minune de băiat, ăsta-i băiatul meu! Hai, ne luăm banii, Armstrong, şi plecăm. Gata de plecare, Rob?

A făcut un pas spre Robin, cu mâna întinsă. Robin a tăiat aerul cu mâna, iar Victor s-a dat înapoi, dezechilibrat. A ridicat mâna ca să o vadă şi a constatat uluit că era plină de un lichid negru.

— Fiule?! a exclamat el neîncrezător.

Robin a făcut un pas spre el. A ridicat din nou mâna şi, de data asta, lumina a căzut pe lama cuţitului lui Armstrong.

— Nu! a urlat Armstrong, dar mâna lui Robin a coborât din nou, o linie vertiginoasă prin aer, iar omul s-a dat iar înapoi. De data asta însă pământul nu mai era unde credea el. S-a clătinat pe marginea malului, s-a agăţat de haina fiului lui, care l-a lovit din nou cu cuţitul, o dată, de două ori, de trei ori. Erau chiar pe malul râului şi au căzut împreună în apele umflate.

— *Tată* ! a ţipat Robin căzând, iar în clipa când râul l-a înşfăcat, a întins cu disperare un braţ spre Armstrong şi a strigat din nou: *Tată, salvează-mă*!

— *Robin*!

Armstrong a înaintat prin apă până la locul unde îşi văzuse fiul căzând în râu. Curentul îl trăgea şi pe el de picioare. Robin se scufunda, el a măturat apa cu privirea, aşteptând să vadă dacă iese iarăşi la suprafaţă. Când a văzut braţele băiatului lui

zbătându-se în aer a fost uluit de distanţa la care îl purtaseră apele. Era nebunie să se arunce şi el în apă, ar fi trebuit să se ducă pe mal, să coboare în josul apelor, să caute o barcă, un ajutor… Până să poată să facă ceva din toate astea, s-a oprit şi a privit. Prin ploaie apăruse o luntre. Silueta înaltă a luntraşului a ridicat o prăjină spre cer, iar când a coborât-o în apă, vasul acela lung şi îngust a pornit cu mare viteză pe apă şi a tăiat-o cu o graţie liniştită. Luntraşul şi-a întins braţele subţiri şi goale în apă şi, fără efort, a tras la suprafaţă un corp îmbrăcat cu o haină lungă şi l-a aşezat pe fundul luntrei.

— Fiul meu! a strigat Armstrong. Pentru numele lui Dumnezeu, unde e fiul meu?

Barcagiul a întins iar braţele şi cu aceeaşi uşurinţă a scos al doilea corp din apă. Când l-a tras afară, Armstrong a văzut o clipă chipul lui Robin, calm, fără viaţă şi asemănător, extrem de asemănător cu chipul celuilalt.

A urlat, un urlet dureros, care i-a îngăduit să afle ce înseamnă să ţi se rupă inima.

Barcagiul a lansat iar prăjina prin aer şi a lăsat-o să-i coboare printre palme.

— Quietly, a strigat Armstrong. Dă-mi-l înapoi! Te rog!

Barcagiul nu părea să-l fi auzit. Luntrea a dispărut repede prin ploaie.

Armstrong şi Fleet au mers la pas, om şi animal, au ieşit din apă prin ploaia torenţială ca să se adăpostească la *Lebăda*. Mai tot timpul au mers în tăcere, Armstrong copleşit de greutatea durerii sale. Din când în când îi vorbea lui Fleet, iar Fleet îşi necheza răspunsul.

„Cine ar fi crezut?“ murmura el. „Ştiam poveştile despre Quietly, dar nu le-am dat niciodată crezare. Oare cum face mintea să creeze astfel de viziune? Mie mi s-a părut atunci totul cât se poate de adevărat. Tu n-ai crezut la fel?“ Şi, mai târziu: „Poate că poveştile-astea au în ele mai mult decât s-ar putea crede.“ Şi, mult mai târziu, când erau aproape de han: „Aş putea să jur că am mai văzut ceva.. în luntre… în spatele barcagiului.. Am înnebunit eu oare? Tu ce-ai văzut, Fleet?“ Fleet a nechezat nedeslușit și nervos.

„Imposibil!“ a zis Armstrong scuturându-şi capul ca să scape de imaginea aceea. „Mintea mă trage pe sfoară. Viziunile astea trebuie că sunt rodul disperării.“

Lily şi râul

Frig. Era frig. Şi dacă Lily a ştiut că îi este frig e pentru că se trezise. Întunericul se strecura încetişor afară din cameră, veneau zorile şi, cu siguranţă, încă ceva. A deschis ochii şi a simţit frigul pe pleoape. Ce nu era în regulă?

Era el? Se întorsese de la râu?

— Victor?

Nici un răspuns.

Asta însemna altceva. I s-a încleştat gâtul.

În timpul după-amiezii băgase de seamă că una dintre lespezile podelei se dezlipise. Din când în când se întâmpla să mai iasă vreuna de la locul ei. Era obişnuită cu clătinarea lor uşoară când le călca. Dar asta părea *mai ieşită* decât altă dată. Apăsase cu piciorul pe partea mai înaltă ca să o pună la loc. Când se înfundase, pe margini apăruse o linie argintie de apă. Se grăbise să uite. Acum însă şi-a adus aminte.

Lily s-a ridicat într-un cot şi a privit în jos, spre bucătărie.

În lumina incertă, prima ei impresie a fost că totul se micşorase. Masa era mai puţin înaltă decât de obicei, chiuveta nu mai era atât de departe de podea. Scaunul stătea într-o rână. Apoi a văzut şi ceva care mişca. Cada de cositor se înclina într-o parte şi-ntr-alta ca un leagăn. Iar lespezile de teracotă mată dispăruseră, acoperite pe toată suprafaţa de o materie lucitoare care mişca şi îşi schimba sclipirile, ca şi cum n-ar fi fost în stare să ia o hotărâre. Deşi nu putea să vadă cum urcă, *urca*. Pentru început fusese la o palmă de prima treaptă, apoi a ajuns-o, la sfârşit a înghiţit-o. Urca încetișor și fără greş, agăţându-se de pereţi, şi împingea uşa.

Lui Lily îi trecea prin cap că, la urma urmelor, ce se întâmpla acolo n-avea nimic de-a face cu ea. „Vrea să iasă“, și-a zis. Când sclipiciul s-a apropiat de a doua treaptă, temerile unei întreprinderi au fost depăşite de temerile unei lipse de întreprindere.

„N-o să fie mai rău decât dacă aş fi într-o cadă de baie“, şi-a zis coborând scara, „doar că ceva mai rece, asta-i tot.“

Coborâtă pe trei sferturi, şi-a ridicat poalele cămăşii și, pentru că nu avea cu ce să o susţină, a făcut câte-un ghemotoc de-o parte și de alta și le-a pus la subsuori. A mai făcut un pas, apoi cu următorul pas *a fost în apă*! Apa îi trecea de genunchi, n-o lăsa să înainteze, rezista. A insistat, şi mişcările ei au făcut valuri.

Uşa nu se mai deschidea. Apa umflase lemnul, uşa se blocase, nu se mai clintea din usciori. A împins cât a putut, dar degeaba. Speriată, a izbit cu umărul, uşa s-a desprins din cadru, dar de deschis, nu se deschidea. Lily a renunţat să îşi mai ţină cămaşa ridicată, oricum se târa prin apă, şi a împins uşa cu amândouă mâinile. Și s-a deschis spre o lume nouă.

Cerul căzuse în curtea lui Lily. Pânza lui neagră, înstelată, se aşternuse pe pământ, se întindea peste iarbă, peste pietre, peste cărări, peste buruieni… Luna plutea lângă genunchii ei. Lily privea nedumerită. Unde era vechiul stâlp din faţa căsuţei pe care se încrusta înălţimea apei? Dar noul stâlp? A coborât ochii spre râu, râul nu mai era la locul lui. Peste toate plutea o liniște argintie şi uniformă. Ici-colo ieşea la suprafaţă un copac reflectat în luciul întins odată cu cerul. Toate gropile și mușuroaiele se nivelaseră, amănuntele se ascundeau, povârnișurile erau rase. Totul era simplu, gol, întins, iar aerul, luminos.

Lily a înghiţit în sec. Ochii i se umpleau de lacrimi. Nu se gândise că are să fie aşa. Se aştepta la puhoiul de apă, la violenţa curenţilor, la valurile nimicitoare, nu la asta. O nesfârşită seninătate. Nemişcată, a rămas în prag, cu ochii pierduţi la această frumuseţe înfricoşătoare. Câte un clipocit,

arareori sclipiri, imensitatea viului paşnic. Peste nori lunecă o lebădă. Urmele trecerii se pierd în suprafaţa plată.

„Or fi şi peşti?“ s-a întrebat.

A păşit afară din casă, străduindu-se să nu facă valuri. Cămaşa de noapte avea poalele ude, acum apa urca și pânza i se lipea de piele.

Încă doi paşi pe povârniș și apa trece de genunchi. Tot înainte. Apa îi ajungea până la mijloc.

În adâncul apei se întrezăreau felurite forme, mișcări grăbite. Obișnuiţi cu lumina zgârcită, dar pretutindeni prezentă, ochii ei vedeau totul în mișcare, ca aceea care circulă prin întregul corp. Încă un pas. Şi încă unul. În locul acela trebuie să fi fost vechiul stâlp, o umbră sub apă. Stranie minunăţie să fii pe mal, cu apa mai sus decât fusese vreodată în istoriile vechiului stâlp. Teamă? Un simţământ puternic o cuprindea, nemăsurat mai puternic decât orice teamă, dar nu de teamă.

„Ce ciudat trebuie că arăt“, își spune. „Pieptul și capul deasupra apei, reflectate invers sub bărbia mea.“

Iarba şi plantele se mişcau ca într-un vis în lumea nouă de dincolo de luciul apei. În faţă, argintiul a lăsat loc unui strat mai întunecat, sumbru. Acolo e locul unde malul e mult mai abrupt. Acolo trebuie că e curentul, încă acolo, în adânc. „Nu mai înaintez“, se hotărăște. „Aici mă opresc.“

Erau mult mai mulţi peşti, de asemenea, ah, ceva mai mare, o carne rozalie. Plutește încet şi greoi, vine spre ea, dar nu o ajunge.

Lily întinde un braţ ca să-l prindă. Dacă ar apuca vreun membru cu o mână şi ar trage corpul spre ea… E oare prea departe? Micul corp s-a apropiat. Într-o clipă are să fie foarte aproape, dar tot nu poate să-l ajungă.

Fără să gândească, fără teamă, Lily se împinge înainte.

Degetele au prins braţul roz.

Dar sub picioare e doar apă.

Jonathan spune o poveste

Când a terminat de povestit, Armstrong şi-a clătinat capul cu tristeţe şi a suspinat.

— Propriul meu fiu!

— Totuşi, nu era fiul tău, i-a amintit Margot. În vine îi curgea sângele tatălui lui, îmi pare rău să ţi-o spun.

— Trebuie să repar ce se mai poate. Cum o să fac nu ştiu, dar trebuie să găsesc o cale. Şi, înainte de asta, am de făcut ceva ce nu-mi place deloc. Trebuie să le spun soţilor Vaughan ce s-a întâmplat cu fata lor şi rolul pe care l-a jucat fiul meu.

— Nu e momentul să-i spui nimic doamnei Vaughan acum, i-a spus blând Rita. Când se întoarce domnul Vaughan o să-i spunem împreună.

— Dar el de ce nu e aici?

— E plecat cu oamenii lui să caute fetiţa. A dispărut.

— *A dispărut*? Atunci trebuie să mă duc şi eu cu ei.

La vederea înfăţişării lui uluite şi a mâinilor tremurânde, femeile au încercat să îl convingă să renunţe. El nu a vrut în ruptul capului.

— Acum e singurul lucru cu care i-aș putea ajuta, aşa că trebuie s-o fac.

Rita s-a întors la Helena, care-i dădea bebeluşului să sugă.

— Avem vreo ştire? a întrebat ea.

— Încă nimic. Domnul Armstrong se duce să o caute împreună cu ceilalţi. Încearcă să rămâi calmă, Helena.

Tânăra mamă s-a uitat la noul ei născut şi îngrijorarea i-a

mai trecut mângâind cu degetul cel mic obrazul copilului. A zâmbit.

— Pe tata îl văd în el, Rita! Ce cadou, nu-i aşa?

Neauzind nici un răspuns, Helena a ridicat ochii.

— Rita! Ce-i cu tine?

— Eu nu ştiu ce înfăţișare avea tata. Nici măcar mama.

— Nu plânge! Rita, draga mea!

Rita s-a aşezat lângă prietena ei pe pat.

— Nu poţi suporta gândul că a dispărut, nu-i aşa?

— Ba da! Înainte să vii tu să spui că e a ta, în noaptea aia de acum un an, înainte să apară Armstrong şi, înainte de el, Lily White, în noaptea aceea lungă, cu Daunt inconştient chiar în patul ăsta, iar eu acolo, pe scaunul ăla, am ţinut-o în braţe. Am dormit amândouă. Atunci m-am gândit că, dacă se dovedeşte că nu e copilul lui Daunt şi că n-are pe nimeni pe lume, eu aş…

— Ştiu.

— Ştii? Cum aşa?

— Am văzut cum te-ai purtat cu ea. Ai simţit ce am simţit toţi. Şi Daunt simte acelaşi lucru.

— Crezi că şi el? Eu vreau doar să ştiu unde e. Nu suport să n-o ştiu aici.

— Nici eu. Dar e mai greu pentru tine.

— Mai greu pentru mine? Dar tu…

— Pentru că am crezut că sunt mama ei? Am crezut de asemenea că am inventat-o. Ți-am spus că uneori mi se pare ireală. Îţi aminteşti?

— Da, mi-amintesc. Dar de ce crezi că mie mi-e mai greu?

— Pentru că eu îl am pe el, a zis Helena arătând copilul. Cu adevărat copilul meu. Ia-l, ţine-l şi tu în braţe.

Rita a întins braţele şi Helena i-a întins copilul.

— Nu aşa. Nu ca o îngrijitoare. Ţine-l ca mine. Ca o mamă.

După ce Rita i-a găsit o poziţie comodă, copilul a adormit.

— Vezi? i-a şoptit Helena după o clipă de tăcere. Cum te simţi acum?

De jur împrejurul *Lebedei* clipocea apa. Era în prag, dar nu trecuse mai departe.

Când, la puţină vreme, s-au întors *Collodion* și Armstrong, toţi clătinau din cap și aveau chipuri întunecate. Vaughan s-a dus de îndată să îşi vadă soţia şi copilul. Dormeau. Doar pe Rita a găsit-o trează.

— Aţi dat de ea? a întrebat.

El a clătinat din cap.

După ce i-a privit îndelung în tăcere, grijuliu să nu-şi trezească fiul, după ce și-a sărutat pe cap soţia adormită, s-a dus împreună cu Rita în sala de iarnă. Bocancii uzi fuseseră scoşi din picioare, picioarele se întindeau spre foc şi şosetele scoteau aburi. Micile Margot puseseră butuci pe foc şi aduseseră băuturi calde pentru toată lumea.

— Joe? a întrebat Vaughan, cu toate că nu era greu de ghicit răspunsul.

— S-a dus, au răspuns fiicele lui.

Apoi n-a mai vorbit nimeni, iar minutele lor de respiraţie s-au transformat într-o oră.

S-a deschis uşa.

Nou-venitul nu s-a grăbit să intre. Flacăra lumânărilor a pâlpâit, stârnită de aerul rece, care a sporit mirosul râului. Și-au ridicat toţi privirile.

Fiecare ochi a înregistrat intrarea, dar nimeni n-a reacţionat. Încercau să înţeleagă ce vedeau ei în cadrul uşii deschise.

— Lily! a exclamat Rita.

Parcă venea dintr-un vis. Cămaşa ei de noapte şiroia de apă, părul îi era lipit de ţeastă, iar privirea, goală din pricina şocului. În braţe purta un corp.

Cei care fuseseră acolo în noaptea de solstiţiu cu un an în urmă au fost izbiţi de înfăţişarea ei. Mai întâi sosise Daunt la uşă cu un cadavru în braţe. Mai târziu, în aceeaşi noapte, apăruse Rita cu fetiţa în braţe. Acum, pentru a treia oară, se rejuca scena.

Lily se clătina în prag şi clipea întruna. De data asta, Daunt şi Vaughan au fost cei care au sărit să prindă nou-venita în braţe, pentru că, într-adevăr, se prăbuşea. Armstrong a fost cel care a întins braţele şi a primit în ele corpul care se zbătea, un purcel pe jumătate înecat.

— Doamne sfinte! a exclamat Armstrong. E Maisie!

Şi chiar aşa era, cel mai drăguţ purcel dintre cei născuţi de Maud, cel pe care i-l dăduse lui Lily, după cum promisese când a venit să o ia pe Maud la fermă.

Micile Margot s-au ocupat de Lily, i-au dat haine uscate şi ceva fierbinte de băut ca să nu mai tremure. Când s-a întors în sală, Armstrong a felicitat-o pentru curajul cu care a salvat purceluşul de furia apelor.

În poala lui Armstrong, purceluşul s-a încălzit, iar când şi-a revenit cu adevărat, a început să guiţe şi să se fâţâie cu mare vioiciune.

Surpriza asta zgomotoasă l-a adus pe Jonathan din camera unde stătuse de veghe lângă tatăl lui. Căscând, îl urma una dintre surorile lui.

Daunt s-a aşezat greoi şi şi-a frecat ochii cu un aer de cumplită tristeţe.

— N-aţi găsit-o? a întrebat tânăra Margot.

Daunt a clătinat din cap.

— Pe cine să găsiţi? a voit Jonathan să afle.

— Pe fetiţa dispărută, i-a amintit Rita. „E târziu“, s-a gândit ea, „e prea obosit ca să îşi aducă aminte, trebuie să-l ducem la culcare.“

— Dar ea a fost găsită, a zis el surprins. Nu ştiaţi?

— Găsită?

S-au uitat unii la alţii cruciţi.

— Nu, Jonathan, n-avem cum să credem.

— Ba da, și-a înclinat el capul. Eu am văzut-o.

L-au țintuit cu privirea.

— Tocmai a venit.

— Aici?

— Afară, la fereastră.

Rita a sărit, s-a repezit în camera de unde el tocmai venise, şi s-a uitat agitată pe fereastră în stânga și-n dreapta.

— Unde, Jonathan? Unde era?

— În luntre. Luntrea care a venit după tata.

— Of, Jonathan!

Tristă, l-a condus înapoi în sala de iarnă.

— Spune-ne exact ce-ai crezut că vezi, în ordine, începe cu începutul.

— Bine, tata a murit şi îl aştepta pe Quietly, iar Quietly a venit. Aşa cum a zis mama. A venit chiar la fereastră cu luntrea ca să-l ia pe tata de partea cealaltă a râului, iar când m-am uitat afară, era acolo şi ea. În luntre. Eu i-am spus că o caută toată lumea, iar ea a zis: „Spune-le că tata a venit după mine.“ Şi apoi au plecat. E foarte puternic tatăl ei. N-am văzut niciodată o luntre care să lunece atât de iute.

A urmat o lungă pauză.

— Copila nu vorbea, Jonathan. Îţi aminteşti tu de asta? l-a întrebat blând Daunt.

— Acum vorbeşte, a zis Jonathan. Cum plecau, eu i-am zis: „Încă nu pleca“, şi ea a zis: „O să vin înapoi, Jonathan. Nu pentru multă vreme, dar o să vin înapoi, şi-o să te revăd atunci.“ Şi s-au dus.

— Probabil că ai adormit, îmi închipui… Poate că visai?

El a stat pe gânduri un moment lung, apoi a dat din cap cu hotărâre neclintită.

— De dormit, dormea ea, a zis arătând-o pe sora lui. Eu nu dormeam.

— E o treabă prea serioasă ca un băiat să spună poveşti despre ea, a sugerat Vaughan.

Toţi cei prezenţi au deschis gura şi au vorbit ca unul singur:

— Dar Jonathan nu e în stare să spună poveşti.

Într-un colţ, Armstrong clătina din cap minunându-se. Şi el o văzuse. Era în spatele barcagiului, tatăl ei, când acesta împingea luntrea atât de puternic între lumea celor vii şi cea a celor morţi, între realitate şi poveste.

O poveste despre doi copii

În casa de la Kelmscott, un foc viu ardea în cămin, dar nimic nu putea să încălzească sufletele celor doi, aşezaţi în fotolii de o parte şi de alta.

Îşi şterseseră lacrimile şi acum priveau flăcările cu tristeţe.

— Tu ai încercat, a spus Bess. N-aveai cum să faci mai mult decât ai făcut.

— Acolo, la râu, vrei să zici? Sau de-a lungul vieţii lui?

— Şi una, şi alta.

El se uita unde se uita şi ea. La flăcări.

— Crezi că ar fi fost altfel dacă aş fi fost mai aspru cu el la început? Să-l fi bătut cu biciul când a furat prima oară?

— Poate că totul ar fi fost diferit. Poate că nu. Nu se ştie niciodată. Iar dacă ar fi fost diferit, n-ai cum să ştii dacă ar fi fost mai bine sau mai rău.

— Cum să fi fost mai rău?

Ea a întors spre el faţa care până atunci fusese ascunsă în umbră.

— Ştii… Eu l-am Văzut.

El și-a ridicat ochii de la cămin, cu o privire nedumerită.

— După întâmplarea cu biroul spart. Ştiu că noi eram înţeleşi să nu mă uit, dar n-am fost în stare să mă abţin. Îi aveam pe ceilalţi băieţi şi ştiam ce fel de copii sunt doar privind cu ochiul meu, care-i ca al tuturor. Copiii aveau feţe sincere, era limpede ce fel de copii erau. Robin era deosebit. Nu era ca ceilalţi. Avea întotdeauna ceva ascuns. Nu se purta

frumos cu cei mici. Îţi aminteşti cum îi ciupea şi cum îi speria? Veşnic plângeau când era Robin pe-acolo, iar când nu era, se jucau minunat. Aşa că, m-am gândit adesea, dar promisesem să nu mă folosesc de celălalt ochi şi am socotit că era mai bine să mă ţin de cuvânt. Până în ziua cu biroul. Am ştiut că el fusese hoţul, dar încă nu era un mincinos la fel de bun cum a devenit mai târziu, n-am cum să n-o spun. Nu l-am crezut când a zis c-a văzut un individ fugind din casă şi că a găsit biroul forţat. Aşa că mi-am scos peticul de pe ochi, l-am luat de umeri şi l-am Văzut.

— Şi ce-ai văzut?

— Nici mai mult și nici mai puţin decât ai văzut și tu astă-seară. Un mincinos şi un trişor. Nu-i păsa decât de pielea lui. Primul şi ultimul gând al lui avea să fie doar bunăstarea lui și viaţa uşoară şi că avea să fie gata să strivească pe oricine, fraţi, sau surori, sau propriul lui tată, dacă asta ar fi avut cum să-i aducă vreun avantaj.

— Prin urmare nimic din toate astea nu te-a surprins.

— Nu.

— Ai zis că nu se ştie dacă ar fi fost mai bine sau mai rău… Nimic n-ar fi putut să fie mai rău decât ce-a fost.

— Nu mi-a plăcut deloc că te-ai dus după el astă-seară. Mai ştiam şi că avea cuţitoiul ăla cu el. După ce îi făcuse lui Susan, mi-a fost teamă de ce ar putea să-ţi facă şi ţie. Și, fiind carne din carnea mea și sânge din sângele meu, şi eu destinată să-l iubesc orice ar fi fost, îţi spun adevărul: dacă te-aş fi pierdut pe tine ar fi fost mult mai rău.

Au mai tăcut un timp. Fiecare cu gândurile lui, dar ele nu erau prea diferite.

Apoi s-a auzit un zgomot uşor, un soi de ciocănit îndepărtat. Pierduţi în gânduri, la început l-au ignorat, dar a reînceput.

Bess l-a privit.

— Se aude ceva la uşă?

El a ridicat din umeri.

— N-ar veni nimeni la ora asta din noapte să bată la uşă.

S-au întors la gândurile lor, însă iar s-a auzit, nu mai tare, dar mai îndelung.

— E cineva la uşă, a zis el, ridicându-se. Ce noapte, zău aşa! Oricine-o fi îl trimit la plimbare.

A luat lumânarea, a traversat holul până la uşa mare de stejar şi a tras zăvoarele. A întredeschis şi a privit afară. Nu era nimeni, însă, gata să o închidă, a auzit o voce subţire care l-a oprit.

— Vă rog, domnule Armstrong…

A privit în jos. La înălţimea taliei lui era o pereche de băieţi.

— Nu astă-seară, copii, a început el. Aici noi suntem în doliu…

Apoi s-a uitat mai atent. A ridicat lumânarea şi s-a uitat la cel mai înalt dintre cei doi copii. Era în zdrenţe, slab, tremura şi îl ştia.

— Ben? Eşti Ben, băiatul măcelarului?

— Da, domnule.

— Intraţi. A deschis larg uşa. Nu-i seara cea mai potrivită de primit vizitatori, dar intraţi, nu pot să vă las afară când e aşa de frig.

Ben l-a lăsat cu grijă să intre pe al doilea copil înaintea lui, iar când acela a trecut prin dreptul lumânării, Armstrong a rămas fără suflare.

— Robin! a exclamat el.

S-a aplecat şi a ţinut lumânarea astfel încât lumina ei să cadă pe faţa băiatului. Era o faţă cu trăsături fine, subţiată de foame. Tâmplele lui aveau fineţea celor ale lui Robin. Nările aveau desenul fin al lui Robin.

— Robin? a zis Armstrong cu o voce tremurândă.

Cât de imposibil putea să fie? Robin era adult. Robin era mort, chiar în seara asta murise, chiar în noaptea asta, iar el fusese martor al întâmplării. Acest copil nu putea fi Robin, şi totuşi…

Ochii i-au clipit şi Armstrong a văzut acum că acel copil care se uita la el cu chipul lui Robin nu era Robin, era un alt băiat. Ochii lui erau blânzi, timizi, cenuşii. Uluit de ce i se întâmplă, Armstrong l-a auzit pe Ben şoptind şi, întors la vreme, l-a văzut clătinându-se şi l-a prins în braţe, apoi a strigat-o pe Bessie.

— E băiatul dispărut al măcelarului de la Bampton, i-a explicat el. L-a doborât căldura din casă după ce a stat atâta în frig.

— Şi nici de mâncare n-a avut parte în ultima vreme, dacă te uiţi mai bine la el, a zis Bessie, îngenunchind să-l sprijine, pentru că începuse să îşi revină.

Armstrong s-a dat la o parte, astfel încât soţia lui să-l poată vedea şi pe camaradul lui Ben.

— L-a adus şi pe mititelul ăsta cu el.

— Robin! Dar…

Bessie a rămas cu ochii fixaţi pe copil. Nu era în stare să nu-l privească, iar când a putut, s-a întors spre bărbatul ei.

— Cum…?

— Nu este Robin.

Vocea lui Ben era slabă, dar nu pierduse nimic din felul lui de a scoate cuvintele, unul după altul, în grabă şi fără pauze.

— Domnule, este copilul pe care îl căutaţi dumneavoastră. Este Alice, dar i-am tăiat părul, iertaţi-mă, nu aş fi vrut s-o fac, dar, cum eram la drum de atâta timp, mi s-a părut că e mai sigur să fim doi fraţi, decât un băiat şi o fată. Dar îmi pare rău dacă n-am făcut bine.

Armstrong o privea fix. Trăsăturile lui Robin s-au rearanjat.

A întins o mână şi a pus-o tremurând pe capul cu păr scurt al copilului.

— Alice, a răsuflat el.

Bessie a venit să stea lângă el.

— Alice?

Copilul s-a uitat la Ben. El a încuviinţat din cap.

— Aici e în regulă. Poţi să fii Alice din nou.

Ea şi-a întors faţa spre cei doi. Pe jumătate zâmbet, gura i s-a deschis la drept vorbind într-un mare căscat de oboseală. Bunicul a luat-o în braţe.

Mai târziu, după o cină la miezul nopţii cu supă, brânză şi plăcintă cu mere, au rămas în bucătărie. Alice dormea în braţele bunicii ei, în vreme ce unchii şi mătuşile, sculaţi din paturile lor de agitația din casă, se adunaseră în cămăşi de noapte în jurul focului din cămin ca să asculte povestea lui Ben despre felul în care găsise copilul.

— La puţină vreme după ce îl văzusem ultima oară pe domnul Armstrong, tata a luat o curea şi m-a bătut atât de tare şi de îndelung, încât lumea s-a întunecat pentru mine şi, când mi-am revenit, eram sigur că sunt în paradis, dar nu, eram pe duşumea în bucătărie şi mă dureau toate oasele, iar mama a venit pe furiş lângă mine şi mi-a spus că e mirată că nu sunt mort, dar că data viitoare cu siguranţă o să fiu, aşa că eu am hotărât că era momentul să-mi urmez planul fugii de acasă, plan pe care îl pregătisem de mult, zicându-mi eu că e bine să fiu pregătit, şi am făcut totul după plan, adică să mă duc pe pod şi să mă urc pe parapet, să aştept acolo vreun şlep, deşi în întuneric nu-i uşor să vezi nici o barcă, dar poţi să auzi dacă vine, şi am rămas acolo în picioare, nu m-am aşezat deloc, de frică să nu adorm, şi mai şi tremuram, că o asemenea bătaie te face să tremuri din toate mădularele, şi, în sfârşit, a apărut un şlep prin întuneric, mergea în aval, şi m-am cocoţat pe parapet şi m-am lăsat în jos peste el, şi m-am ţinut doar cu degetele, deşi umerii şi braţele îmi erau pline de vânătăi de la bătaie şi

mă dureau grozav, de-am crezut că o să cad în apă, dar n-am căzut, pentru că am stat agăţat până ce şlepul a fost chiar sub mine, atunci mi-am dat drumul şi mi-am dorit mult să pic pe moale, cum ar fi pe ceva lână, şi nu pe tare, cum ar fi un butoi de alcool, şi până la urmă n-a fost nici prea bine, nici prea rău, pentru că am picat peste nişte brânzeturi, care sunt între moale şi tare, dar care oricum mi-au zdruncinat oasele, şi m-a durut rău acolo unde mă durea dinainte, dar n-am ţipat, de frică să nu mă trădez că eram clandestin în barcă, în schimb am plâns în tăcere şi m-am ascuns cât am putut mai bine şi am încercat să nu adorm, dar tot am adormit şi, când m-am trezit, mă scutura cineva, barcagiul era deasupra mea, furios, şi nu înceta să strige: „Orfelinat! Drept cine mă iau ei? Nu sunt un nenorocit de orfelinat!“, dar eu la început nici n-am înţeles ce zice, pentru că încă eram adormit, însă cuvintele lui mi-au fost clare în cele din urmă, mai întâi în urechi, şi de-acolo în minte, unde s-au întâlnit cu alte cuvinte care erau dinainte acolo, despre Alice care dispăruse în râu, şi l-am întrebat pe barcagiu dacă nu cumva îi căzuse ultima oară în barcă o fetiţă şi ce s-a întâmplat cu ea, dar el era prea furios ca să-mi răspundă sau să asculte întrebările mele şi m-a ameninţat că mă aruncă peste bord să înot până mă salvez, iar eu tot mă gândeam: „Oare aşa ceva s-a întâmplat cu Alice?“ şi l-am întrebat iar, iar el a continuat să fie furios niţel timp şi apoi brusc i s-a făcut foame, a tăiat o brânză şi a mâncat din ea, dar mie nu mi-a dat, şi când a terminat cu mâncatul a rămas tăcut, şi eu iar l-am întrebat, şi de data asta mi-a spus că da, ultima oară îi căzuse în barcă o fetiţă, şi nu, n-a pus-o să plece înot ca să se salveze, ci a dus-o la un orfelinat când a ajuns la Londra, acolo unde sunt primiţi copiii nedoriţi, aşa că eu i-am spus: „Cum se numeşte locul ăla?“ iar el n-a ştiut, dar mi-a zis în ce parte a oraşului era, şi am rămas cu el şi l-am ajutat la descărcat şi la încărcat, şi mi-a dat brânză pentru ajutorul dat, dar nu prea multă, şi când am ajuns la Londra, am coborât din şlepul lui şi am cerut informaţii de la vreo duzină de oameni, care m-au trimis ba-ncolo, ba-ncoace, în toate direcţiile, dar până la urmă am ajuns acolo şi am întrebat de Alice, şi unul mi-a zis că nu,

nu-i nici o Alice la ei, şi că, în plus, orfanii de acolo nu puteau să fie luaţi de nimeni, şi până la urmă mi-a închis uşa în nas, aşa că a doua zi, la altă oră, am ciocănit din nou la uşă, şi a răspuns altă persoană, căreia i-am zis că mi-e foame şi că n-am nici cămin şi nici mamă, nici tată, şi m-au primit şi m-au pus la muncă, iar eu tot timpul mă uitam după Alice, şi i-am întrebat pe ceilalţi băieţi, dar băieţii stăteau separaţi de fete, aşa că n-am văzut-o niciodată, până într-o zi când am fost trimis să zugrăvesc biroul directorului orfelinatului şi de la fereastră m-am uitat peste gard în curtea fetelor, şi atunci am văzut-o şi am ştiut că eram unde trebuia, şi am fost bucuros că nu fusese totul o pierdere de vreme, până în punctul ăla cel puţin, şi m-am gândit iar şi iar cum să ajung la ea, şi până la urmă a fost cum nu se poate mai simplu, pentru că o doamnă fină a avut ideea să facă un bine pentru orfelinat şi a trimis un coş mare cu mâncare pentru toţi, şi a fost pentru toţi într-adevăr, dar aceia au fost directorul şi ai lui, noi n-am primit absolut nimic, dar apoi am fost duşi la biserică ca să-i mulţumim Domnului pentru marele bine care ni se făcuse, iar după ce ne-am aşezat şi apoi ne-am ridicat, şi iar ne-am aşezat şi ne-am rugat pentru acea doamnă plină de calităţi, am pornit înapoi, fetele din stranã pe partea lor, noi, băieţii, pe partea cealaltă, şi Alice s-a nimerit chiar lângă mine, iar eu i-am şoptit: „Îţi aminteşti de mine?“ şi ea a făcut semn că da, şi eu i-am spus: „Când îţi zic eu să fugi, fugi, ai înţeles?“ şi am luat-o de mână, şi când eu am luat-o la fugă, ea a fugit cu mine deodată, dar nu prea departe, pentru că ne-am pitit după o statuie şi nu a observat nimeni atunci că plecasem, şi după ce-au ieşit toţi din biserică, am ieşit şi noi singuri, şi am mers zilnic, urmând cursul râului, eu am mai ajutat câte ceva la descărcat şi la încărcat ici şi colea când puteam, şi am mâncat ce puteam face rost, şi i-am tăiat părul când o femeie rea a vrut să o fure de lângă mine, gândindu-mă că doi băieţi împreună era mai sigur, şi a durat mult până când am ajuns aici, pentru că nici un barcagiu n-a vrut să ne ia pe amândoi la bord, că doar eu eram destul de mare ca să muncesc, dar eram doi de hrănit, aşa că ni s-au nenorocit picioarele şi uneori am rămas flămânzi, şi alteori ne-

a fost frig, iar alteori ne-a fost şi frig, şi foame, iar acum…

S-a oprit ca să caşte, iar la sfârşitul căscatului au văzut cu toţii cât de mijiţi îi erau ochii şi că era gata să adoarmă.

Domnul Armstrong şi-a şters o lacrimă.

— Ai fost la înălţime, Ben. N-ai fi putut să faci mai bine.

— Vă mulţumesc, domnule, şi mulţumesc pentru supă, şi brânză, şi plăcinta cu mere, a fost cea mai grozavă. A alunecat uşurel de pe scaun şi a salutat familia. Acum, cred c-ar fi mai bine să pornesc la drum.

— Dar unde să te duci? a întrebat doamna Armstrong. Unde e casa ta?

— Eu am fugit de acasă, aşa că, dacă am fugit, asta trebuie să fac şi mai departe.

Robert a pus amândouă mâinile pe masă.

— Așa ceva nu poate să fie acceptat, Ben. Tu rămâi aici şi ai să faci parte din familie.

Ben s-a uitat la fetele şi la băieţii din jurul căminului.

— Dar aveţi aici destui care vă mănâncă profitul, domnule. Acum mai e şi Alice. Profiturile nu cresc în copaci, doar ştiţi asta.

— Ştiu. Dar dacă muncim toţi laolaltă, obţinem un extra-profit, iar eu văd că tu eşti un băiat foarte muncitor, care îşi va face partea de muncă. Bess, mai e vreun pat pentru un copil?

— O să doarmă cu băieţii mijlocii. Arată cam de aceeaşi vârstă cu Joe şi cu Nelson.

— Vezi, s-a făcut! Şi o să munceşti la porci. Îţi convine?

Şi aşa totul a fost hotărât.

A fost odată ca niciodată, a fost pe vremuri

Mai apoi, dar înainte de retragerea completă a apelor, Daunt a dus-o pe Rita cu *Collodion* la căsuţa ei, care fusese inundată. Ca să ajungă la uşă, au fost nevoiţi să folosească barca mică, iar când Daunt a coborât să împingă uşa deformată, apa era până la genunchi. Înăuntru, urma nivelului inundaţiei rămasă pe pereţi arăta că apa urcase aproape un metru. Zugrăveala era desprinsă de pe pereţi. Pe scaunul biroului, apa adusese crenguţe, pietricele şi alte mărunţişuri ceva mai greu de recunoscut, parcă ar fi fost un mesaj tainic. Prudentă, Rita ridicase fotoliul albastru pe nişte lăzi. Dacă picioarele mobilei stătuseră în apă, tapiseria fusese salvată. Covorul roşu nu se hotăra nici acum să plutească ori să se dea la fund, fiecare mişcare a apei îl împingea să îşi schimbe poziţia. În întreaga încăpere stăruia o duhoare umedă.

În prag, Daunt îi făcuse loc să privească. Ea a trecut însă pragul și a intrat în salonaş, păşind prin apă. El i-a urmărit admirativ expresia impasibilă în faţa pagubelor.

— O să dureze săptămâni întregi până să se usuce. Poate că luni de zile, a zis el.

— Așa e!

— Unde ai de gând să te duci? La *Lebăda*? Margot şi Jonathan ar fi bucuroşi să stai la ei când se vor duce fetele la casele lor. Dacă nu, la familia Vaughan. Le-ar face plăcere să te aibă cu ei.

Rita a ridicat din umeri. Avea gândul la altele, mult mai importante. Stricăciunile casei erau amănunte fără prea mare însemnătate.

— Să începem cu cărţile, a zis ea.

Pleoscăind la fiecare pas, el s-a îndreptat spre bibliotecă. Rafturile de jos erau goale. Deasupra semnelor lăsate de apă, cărţile erau aşezate pe două rânduri.

— Erai pregătită.

Ea a ridicat iarăşi din umeri.

— Când locuieşti lângă râu…

El i-a dat cărţile, câteva de fiecare dată, ea le-a scos pe fereastră şi le-a pus în barca legată chiar în faţa pervazului. Lucrau fără vorbă. Ea a lăsat o carte pe perna fotoliului albastru.

Când prima bibliotecă fusese golită şi barca se îngreunase, Daunt a transportat totul pe *Collodion*. La înapoiere, a găsit-o pe Rita instalată în fotoliul rămas deasupra lăzilor. Muiată în apă, pânza rochiei se înnegrise.

— Dintotdeauna mi-am dorit să te fotografiez în fotoliul ăsta.

Ea a ridicat ochii din carte.

— S-au oprit căutările, nu-i aşa?

— Da.

— Nu se mai întoarce.

— Nu. El ştia că ăsta e adevărul. Avea chiar senzaţia că până şi lumea s-ar putea opri dacă fetiţa n-ar mai fi fost. Fiecare oră trecea greu şi, la terminarea uneia, începea alta care nu se prezenta mai bine. Se întreba cât are să mai fie în stare să continue.

— Ia te uită, i-a zis, te-ai chinuit să salvezi fotoliul şi acum îl uzi cu rochia.

— N-are importanţă. Fapt e că lumea părea să fie întreagă înainte de apariţia ei. Apoi a venit ea. Iar acum, pentru că nu mai este, lumii îi lipseşte ceva.

— Eu am găsit-o în râu. Cred c-aş fi în stare s-o găsesc din nou.

Rita a clătinat din cap cu înţelegere.

— Câtă vreme credeam că e moartă, ţineam cu tot dinadinsul să trăiască. În loc să o las singură, am rămas cu ea. I-am luat încheietura mâinii. Şi trăia. Acum vreau să fac la fel. Mă tot gândesc la povestea cu Quietly şi la ce a făcut el ca să-şi salveze copilul. Acum înţeleg. Eu una m-aş duce oriunde, Daunt, aş suferi orice chinuri ca să-mi ţin iarăşi copilul în braţe.

Ea stătea cu rochia udă pe fotoliul albastru, deasupra apei, iar el stătea nemişcat în apă. Nu ştiau cum să îşi alunge mâhnirea. Apoi, fără o vorbă, au trecut la cărţi.

Au golit şi a doua bibliotecă, el a vâslit iar până la *Collodion* ca să descarce.

Când s-a întors, Rita citea cartea pe care o pusese deoparte.

Deşi cerul era posomorât şi împrăştia o lumină indiferentă, cenuşiul acela era înviorat, până şi în interior, de luciri argintii, reflexiile nesfârşitului apelor, care vălureau lumină pe chipul Ritei. Daunt urmărea atent cum i se deschid şi cum i se închid trăsăturile în iluminarea aceea schimbătoare. Apoi a privit dincolo de suprafaţa în continuă schimbare, a studiat permanenţa neclintirii expresiei. Ştia bine că aparatul lui n-ar fi captat niciodată asta, știa că unele lucruri nu aveau cum să fie într-adevăr văzute decât cu ochii. Asta era una dintre imaginile vieţii lui. A pus la lucru doar retina şi a lăsat dragostea să ardă pâlpâielile, licăririle, şi să-i depună în suflet chipul gânditor.

Rita a împins încetişor cartea deoparte. A continuat să scruteze locul unde fusese cartea, ca şi cum textul era acolo, scris pe lumina lichidă.

— Ce se-ntâmplă? a întrebat el. La ce te gândeşti?

Ea nu s-a mişcat.

— La cultivatorii de măcriş. Continua să scruteze nimicul.

El a rămas nedumerit. Nu s-ar fi gândit niciodată la cultivatorii de măcriș ca la niște persoane în stare să inspire gânduri atât de intense.

— Cei care vin la *Lebăda*?

— Da. Şi-a întors privirea spre el. Mi-am amintit de seara solstiţiului. Copilul s-a născut cu căiţă.

— Ce-i aia căiţă?

— E un sac plin cu fluid. Pruncul creşte în el tot timpul ăsta. De obicei se rupe în timpul muncilor naşterii, dar uneori – rareori – se păstrează, iar copilul iese cu sacul acela intact. Eu am înţepat ieri-seară sacul şi pruncul a ieşit înotând pe un val.

— Dar ce-are a face asta cu grădinarii?

— Are, pentru că i-am auzit la *Lebăda* povestind ceva ciudat. Vorbeau despre Darwin, că omul se naşte din maimuţă. Unul dintre grădinari şi-a amintit că auzise că oamenii ar fi fost cândva fiinţe subacvatice.

— E ridicol.

Ea a clătinat din cap, a ridicat cartea şi a bătut cu degetul în ea.

— E totul aici. A fost odată ca niciodată, cu mult timp în urmă, o maimuţă care a devenit om. Şi tot cândva, cu mult înainte de asta, o creatură acvatică a ieşit la mal şi a început să respire aer.

— E-adevărat?

— E-adevărat.

— Şi?

— Şi, cândva, acum douăsprezece luni, o fetiţă care ar fi trebuit să se înece, nu s-a înecat. A intrat în apă şi a lăsat impresia că ar fi murit acolo. Tu ai scos-o, eu nu i-am găsit nici puls, nici suflare, și pupile dilatate. Toate, semne ale

morţii. După aia s-a dovedit că nu era aşa. Cum se face? Morţii nu reînvie.

Dacă îţi bagi capul în apă rece, bătăile inimii se încetinesc dramatic. E oare posibil ca imersiunea bruscă în apă foarte rece să producă încetinirea inimii şi să împiedice circulaţia sângelui atât de drastic, încât fiinţa să pară moartă? Pare prea ciudat ca să fie adevărat. Dar dacă îţi aminteşti că fiecare dintre noi a petrecut primele nouă luni din existenţă suspendat într-un sac plin cu lichid, poate că asta pare mai puţin incredibil. Ţine minte că noi, ăştia care mergem pe pământ şi respirăm oxigen, ne tragem din creaturi subacvatice şi că am existat cândva în apă aşa cum trăim acum în aer. Gândeşte-te la *asta*, şi atunci imposibilul nu mai pare atât de greu de crezut. A pus cartea într-un buzunar şi a întins o mână spre Daunt ca să o ajute să coboare din fotoliu. Cred că n-o să continui. Am avansat cât am putut. Idei, noţiuni, teorii…

Rita şi-a împachetat medicamentele, o legăturică de haine, pantofii de duminică şi au plecat fără să încerce să închidă uşa. Au vâslit spre *Collodion*.

— Acum, încotro? a întrebat el.

— Nicăieri. Ea s-a aşezat şi a închis ochii.

— Pe care parte a râului e nicăieri?

— E chiar aici, Daunt. Aş vrea să rămân aici.

Mai târziu, pe patul îngust de pe *Collodion*, legănaţi de râu odată cu vasul, Daunt şi Rita s-au iubit. Mâinile lui au descoperit în întuneric ce nu văzuseră ochii, părul ei despletit şi buclat, curba şi sfârcurile sânilor, adâncitura spatelui, deschiderea largă a şoldurilor. A văzut netezimea pulpelor şi complicaţia dintre ele. A mângâiat-o pe peste tot, iar ea l-a mângâiat pe el, şi, când a pătruns în ea, a simţit cum urcă în el un râu. O vreme a stăpânit râul, apoi râul a crescut şi s-a lăsat în voia lui. Apoi n-a mai rămas decât râul, nimic altceva decât râul, râul fiind totul, până când şuvoiul a ţâşnit, s-a prăbuşit şi a urmat refluxul.

Mai apoi au rămas întinşi, au vorbit despre lucruri misterioase. S-au întrebat cum de-a ajuns Daunt de la Stăvilarul Diavolului până la *Lebăda* şi de ce toţi au crezut la prima vedere că fetiţa ar fi fost o marionetă sau o păpuşă. S-au întrebat de ce picioarele fetiţei arătau de parcă n-ar fi călcat niciodată pământul şi cum de-a traversat alte lumi un tată ca să-şi aducă fiica acasă, şi şi-au dat seama că nu existau poveşti cu copii care trec într-o altă lume ca să-şi caute părinţii, şi s-au întrebat de ce oare. S-au întrebat ce văzuse oare Jonathan de la fereastra camerei unde murise tatăl lui. Au vorbit despre poveştile ciudate pe care le spunea Joe după ce își pierduse un moment cunoştinţa şi despre toate celelalte istorii povestite la *Lebăda* şi s-au întrebat dacă solstiţiul avea de-a face cu tot ce se întâmplase sau cu nimic. Mai mult decât o dată s-au întors la două întrebări: de unde a apărut fata şi unde a dispărut. N-au ajuns la nici o concluzie. S-au mai gândit şi la alte lucruri, în acelaşi timp neimportante şi semnificative. Râul se umfla şi se potolea fără să insiste.

În tot timpul ăsta, Daunt şi-a ţinut mâna pe pântecul Ritei, iar ea şi-a pus-o peste a lui.

Sub mâinile lor, în umedele vase ale abdomenului ei, viaţa înota cu urgenţă în susul apelor.

Ceva, au gândit amândoi, ceva era pe cale să se întâmple.

De-a pururi fericiţi

În lunile care au urmat, Ruby Wheeler s-a căsătorit cu Ernest. La biserică, bunica ei a luat mâinile lui Daunt şi ale Ritei şi le-a spus:

— Să fiţi binecuvântaţi. Vă urez să fiţi fericiţi în toate cele împreună.

Lui Alice i-a crescut părul de când era la ferma din Kelmscott. Începea să arate mai puţin ca taică-său când era copil şi mai mult ca ea însăși. Bess a scos peticul de pe ochi şi a declarat:

— Nu a moştenit mare lucru de la Robin. Fata aia cu care s-a însurat Robin trebuie că a fost o femeie de treabă. E un copil minunat.

Iar Armstrong a zis:

— Cred că în anumite privinţe seamănă cu tine, draga mea.

În Casa coşarului nu s-a mai putut locui după inundaţie, şi aşa avea să rămână. Lily s-a mutat la presbiteriu. S-a uitat prin camera menajerei cu uimire, a atins capul patului şi noptiera şi comoda din lemn de abanos şi şi-a spus că zilele când îşi zicea „o să pierd şi lucrul ăsta“ trecuseră. Căţeluşul dormea la bucătărie într-un coş, iar parohul l-a îndrăgit aşa cum îl îndrăgea Lily. De fapt, dacă se gândea bine, ea fusese cea căreia, probabil, îi erau dragi căţeii când era mică, sau poate că şi ei, şi surorii ei.

Când apele s-a retras în cele din urmă, au lăsat în urmă un mic schelet. În jurul gâtului avea un lănţişor de aur şi o mică ancoră delicată de argint printre coaste. Soţii Vaughan au suferit pentru fiica lor şi s-au bucurat din plin de fiul lor. S-au

dus împreună la casa din Oxford, unde doamna Constantine i-a ascultat povestindu-i tot ce li se întâmplase, au plâns în camera aceea liniştită, apoi şi-au spălat feţele şi, la puţină vreme, Buscot Lodge, ferma şi insula Brandy au fost puse în vânzare. Helena şi Anthony şi-au luat rămas-bun de la prieteni şi au plecat cu copilul lor cu tot către râurile din Noua Zeelandă.

După moartea lui Joe, Margot a hotărât că era vremea să dea cârma *Lebedei* unei noi generaţii. Fiica ei cea mare s-a mutat la han cu soţul şi cu copiii ei şi le-a mers de minune. Margot era tot atât de prezentă la tejghea ca totdeauna. Dar dacă cidrul cu mirodenii îl prepara tot ea, treburile mai grele – tăiatul lemnelor, căratul butoaielor – i le lăsa ginerelui ei, un bărbat voinic. Jonathan îşi ajuta sora aşa cum o ajutase pe maică-sa şi adesea povestea despre o copiliţă scoasă din râu într-o noapte de solstiţiu, întâi moartă, apoi vie, dar care nu rostea nici o vorbă, apoi, cum, un an mai târziu, râul a rupt malurile ca să o ia înapoi, iar ea şi-a regăsit tatăl, luntraşul care te poartă de partea cealaltă a râului. Să-i fi cerut să povestească și altceva nu avea rost.

Joe, povestitorul, a fost pomenit la *Lebăda* vreme de ani și ani de-a rândul. Şi dacă avea să vină o zi când Joe va fi dat uitării, poveştile lui se mai aud și astăzi.

Daunt a terminat cartea lui de fotografii, care s-a bucurat de un succes modest. Se gândise el să facă o carte în care să aibă loc toate oraşele şi toate satele, toate miturile şi toate poveştile acelor locuri, orice zăgaz şi orice roată de apă, fiecare întorsătură şi fiecare șerpuitură a râului, numai că, nici că s-ar fi putut altfel, cartea nu a fost la înălţimea ambiţiei lui. A vândut totuși vreo sută de exemplare, destul cât să comande o nouă ediţie, cartea însă a plăcut multora, printre care și Ritei.

Stând la cârma lui *Collodion*, care îşi urma drumul, Daunt a recunoscut că râul e ceva prea cuprinzător ca să poată încăpea în vreo carte. Maiestuos, viguros, insondabil, el se arată îngăduitor cu treburile oamenilor, până într-o zi când se poate întâmpla orice. Astăzi îţi învârte o roată ca să macini

arpacaşul, mâine îţi inundă ogorul. Privea apa care se scurge pe lângă vas luând minţile multora cu false speranţe, creând impresia, prin sclipiri de lumină, că ar purta cu el fărâmituri din trecut ori din viitor. Avusese multe înţelesuri pentru mulţi oameni de-a lungul anilor; în cartea lui a adăugat despre asta un mic eseu.

Se întreba, visător, dacă ar putea exista vreo cale să îmbunezi spiritul râului. Ceva care să îl îndemne să te sprijine, nu să te distrugă. Lăsând deoparte câinii morţi, sticlele de băutură ilegală, verighetele aruncate cu furie şi atâtea bunuri furate care zac la fundul apei, mai sunt pe-acolo şi piese de aur şi de argint. Ofrande rituale al căror înţeles e greu de aflat după atâtea şi atâtea secole. Poate că ar arunca şi el ceva. Cartea? A rămas pe gânduri. Cartea costa cinci şilingi, dar mai era şi Rita. Erau de întreţinut o casă, un vas şi o întreprindere, şi mai era şi camera copilului de aranjat. Cinci şilingi era prea mult ca să îndupleci o zeitate în care el nu prea credea. Însă putea să o fotografieze. Câte fotografii ar fi fost în puterea cuiva să facă într-o viaţă? O sută de mii? Cam atâta. O sută de mii de felii de viaţă, lungi de zece sau cincisprezece secunde, pe care le așază lumina pe sticlă. Oricum, cu fotografiile alea avea să se dumirească el cum ar face să câștige râul de partea lui.

Rita se rotunjea odată cu trecerea lunilor şi copilul din pântecele ei creştea. Rita și Daunt s-au sfătuit cu privire la numele copilului. Iris, și-au zis ei, ca florile de pe malul râului.

— Şi dacă e băiat? a întrebat Margot.

Și-au scuturat capetele. Era o fată. Știau ei ce știau!

Din când în când, Rita tot se mai gândea la femeile care îşi pierduseră viaţa la naştere şi îi era adesea gândul la mama ei. Iar când simţea cum se învârte copilul prin lumea lui subacvatică, îl avea în gând pe Quietly. Viitorul nu era de ghicit, dar cu fiecare bătaie a inimii îşi ducea fiica spre el.

Dar fetiţa? Cu ea ce se întâmplase? Se spunea că fusese

văzută cu ţiganii de pe râu. S-ar fi simţit bine acolo. Căzuse peste bord în întuneric în acea primă noapte de solstiţiu, aşa se zicea, iar părinţii ei nu-şi dăduseră seama decât a doua zi. Crezuseră că era moartă, până când le ajunsese la urechi o vorbă că se găsise un copil care era în grija unor oameni bogaţi de la Buscot. Și s-ar fi zis că o ducea foarte bine. Nici o grabă să vină înapoi. Aveau să treacă din nou pe-acolo într-un an, în acelaşi moment al anului. Părea să fie fericită înapoi, la viaţa ei de ţigancă, aşa se zicea, după ce fusese pierdută timp de un an.

Poveştile astea au sosit târziu, de departe, relatări de un rând- două, fără amănunte, fără culoare, fără interes. Fuseseră preluate o vreme de obişnuiţii de la *Lebăda*, discutate şi părăsite. Ei n-o prea simţeau a poveste, şi-apoi lor nu le plăcuseră niciodată poveştile altora. Versiunea lui Jonathan era de departe preferata lor.

Mai sunt unii care tot o mai văd pe râu la vreme bună sau la vreme rea, când curentul e înşelător sau e prea lent, când ceaţa intră în ochi şi când apa sclipeşte. Cheflii o văd când li se împleticesc picioarele, când sunt pleoştiţi după un pahar prea mult. Băieţii neascultători o văd când sar de pe pod într-o zi frumoasă de vară şi descoperă minciunile oglinzilor apei senine şi nemişcate care îi face să uite curentul de la fund. O văd când sunt pe-afară, după asfinţit, şi când nu sunt în stare să scoată apă cu găleata pe cât cred ei de repede. O vreme, relatările astea aveau în vedere un bărbat şi un copil într-o luntre. Cu timpul, copila a crescut şi s-a pus să conducă ea luntrea, apoi venise o vreme, nimeni nu ţine minte când a fost acea vreme, când nu mai erau doi, ci ea singură. Maiestuoasă, se zice, viguroasă cât trei bărbaţi, cu neputină de prins, ca ceaţa. Strunește luntrea cu graţie lină şi stăpâneşte râul cu măiestria tatălui ei. Dacă întrebi unde-i e locul, fiecare îşi umflă obrajii şi scutură din cap neştiutor. Poate că la Radcot, spun cei de la Buscot, dar, la Radcot, cei de acolo ridică din umeri şi se întreabă dacă n-ar fi cumva la Buscot.

La *Lebăda*, dacă insişti, alde Ockwell o să-ţi spună că îşi

duce traiul de partea cealaltă a râului, cu toate că ei nu ştiu exact unde. Dar oriunde ar fi să fie, dacă este pe undeva, iar eu am unele îndoieli despre asta, ea nu e niciodată prea departe. Dacă e în primejdie vreun suflet, ea e întotdeauna de faţă. Când nu e vremea să treci acea frontieră, ea are grijă să rămâi de partea cea bună. Dar dacă *este* vremea, ce să zic, te conduce la fel de sigur de cealaltă parte, înspre locul unde nu ştiai că ai să te îndrepţi, oricum, nu în ziua aceea.

Iar acum, dragă cititorule, povestea s-a sfârşit. E vremea să mai traversezi o dată podul şi să te întorci în lumea de unde ai venit. Râul ăsta, care e şi nu e Tamisa, trebuie să îşi continue curgerea fără tine. Ai bântuit locurile astea destul, şi, la urma urmelor, vei fi având şi tu, fără îndoială, râurile tale care abia te aşteaptă!

Nota autoarei

Tamisa irigă nu doar locurile prin care trece, ci şi imaginaţia, astfel se transformă. Cerinţele poveştii m-au îndemnat să scurtez sau să lungesc timpul vreunei călătorii, sau să împing aşezările ceva mai în susul sau mai în josul curgerii râului. Dacă cititul cărţii mele îţi trezeşte pofta unei plimbări de-a lungul malurilor, călătorie pe care te sfătuiesc din toată inima să o faci, ia cartea asta cu tine, dar nu strică să îţi doreşti alături de ea şi o hartă sau vreun ghid turistic.

Personajul Henry Daunt mi-a fost inspirat de formidabilul fotograf al Tamisei, Henry Taunt. Asemenea lui Henry al meu, a avut o barcă echipată cu o cameră obscură. De-a lungul vieţii, a făcut vreo cincizeci şi trei de mii de fotografii folosind colodiu. Întreaga lui operă a fost în primejdie să fie distrusă, pentru că, după moartea lui, casa i-a fost vândută, iar atelierul din grădină, demontat. Când a aflat că mii de plăci fotografice depozitate acolo fuseseră sparte sau şterse ca să fie folosite pentru construcţia unei sere, un istoric local, Harry Paintin, l-a informat pe R.R. Skuse, bibliotecarul oraşului Oxford, care a reuşit să transporte plăcile rămase pentru a fi bine păstrate. Notez aici numele acestora în semn de recunoştinţă pentru intervenţia lor rapidă. Doar mulţumită lor am putut să explorez vizual Tamisa aşa cum era în epoca victoriană şi să ţes povestea asta în jurul imaginilor lui Taunt.

Se întâmplă cu adevărat ca cineva să se înece şi apoi să învie? Poate că nu, dar poate să pară aşa. Reflexul oricărui mamifer când plonjează în apă apare şi la un om care e brusc scufundat cu tot corpul şi cu capul într-o apă foarte rece. Metabolismul corporal încetineşte, deoarece acest reflex redirijează circulaţia sângelui spre inimă, creier şi plămâni,

neglijând membrele. Inima poate să bată mai lent, iar oxigenul e păstrat pentru procesele esenţiale ale corpului, pentru a menţine viaţa cât se poate de îndelung. Odată scos din apă, omul care era aproape înecat va da impresia că e mort. Acest fenomen fiziologic a fost pentru prima oară descris în jurnalele medicale de la jumătatea secolului XX. Reflexul declanşat de plonjon pare să fie prezent la toate mamiferele, atât terestre, cât şi acvatice. A fost constatat şi la oameni, de obicei la adulţi, dar se crede că are consecinţe mai dramatice la copiii mici.

Mulţumiri

Sunt momente când prezenţa prietenilor contează mai mult decât orice. Helen Potts, cartea asta îţi datorează multă recunoştinţă. Julie Summers, plimbările noastre literare pe malul Tamisei au fost foarte preţioase. Vă mulţumesc amândurora.

Graham Diprose mi-a dat informaţii preţioase despre istoria fotografiei, iar John Brewer mi-a explicat cu răbdare procesul de developare a fotografiilor cu colodiu.

Nick Reynard, de la Centrul de Ecologie şi Hidrologie din Wallingford, mi-a vorbit despre inundaţii, în cuvinte care dovedeau ce apropiere există între ştiinţă şi poezie.

Căpitanul Cliff Colborne de la Thames Traditional Boat Society m-a ajutat să înţeleg cum s-ar produce un accident ca cel al lui Daunt.

Dr. Susan Hawkins de la Kingston University mi-a oferit informaţii foarte valoroase despre infirmiere şi despre felul în care erau folosite termometrele în secolul al XIX-lea.

Pr. Joshua Getzler şi Pr. Rebecca Probert mi-au dat informaţii despre formalităţile de revendicare a unui copil găsit în secolul al XIX-lea.

Simon Steele mi-a explicat ce se petrece într-o distilerie.

Nathan Franklin ştie tot ce se poate şti despre porci.

Mulţi mi-au explicat cum e cu vâslitul; în ciuda eforturilor lor, eu tot nu înţeleg în întregime. Simon, Will, Julie, Naomi, oricum, vă mulţumesc.

Mulţumirile mele se îndreaptă de asemenea spre Mary şi

John Acton, Jo Anson, Mike Anson, Margot Arendse, Jane Bailey, Gaia Banks, Alison Barrow, Toppen Bech, Emily Bestler, Kari Bolin, Valerie Borchardt, Will Bourne Taylor, Maggie Budden; Erin, Fergus, Paula şi Ross Catley; Mark Cocker, Emma Darwin, Jane Darwin, Philip del Nevo, Margaret Denman, Assly Elvins, Lucy Fawcett, Anna Franklin, Vivien Green, Douglas Gurr, Claudia Hammer-Hewstone, Christine Harland-Lang, Ursula Harrison, Peter Hawkins, Philip Hull, Jenny Jacobs, Maggie Ju, Mary şi Robert Julier, Håkon Langballe, Eunice Martin, Gary McGibbon, Mary Muir, Sally Read, Mandy Setterfield, Jeffrey şi Pauline Setterfield, Jo Smith, Bernadete Soares de Andrade, Caroline Stüve Lemarechal, Rachel Phipps de la Libraria Woodstock, Chris, Steele, Greg Thomas, Marianne Velmans şi Anna Withers.

Cărţi consultate:

Peter Ackroyd, *Thames: Sacred River*

Alfred Williams, *Round About the Upper Thames*

Robert Gibbings, *Sweet Thames Run Softly*

Henry Taunt, *A New Map of Thames*

Susan Read, *The Thames of Henry Taunt*

Graham Diprose & Jeff Robins, *The Thames Revisited*

Malcolm Graham, *Henry Taunt of Oxford, a Victorian Photographer*

Există un website pe care l-am accesat de o mie de ori în timp ce scriam cartea aceasta şi care mi-a fost extrem de util. Te poartă într-o călătorie în spaţiu şi timp de-a lungul Tamisei. „Where Thames Smooth Waters Glide“ (www.thames.me.uk) a fost creat de John Eade, care continuă, plin de abnegaţie, să-l actualizeze. Dacă n-ai cum să ajungi chiar până la Tamisa, acest site e cel mai bun înlocuitor.

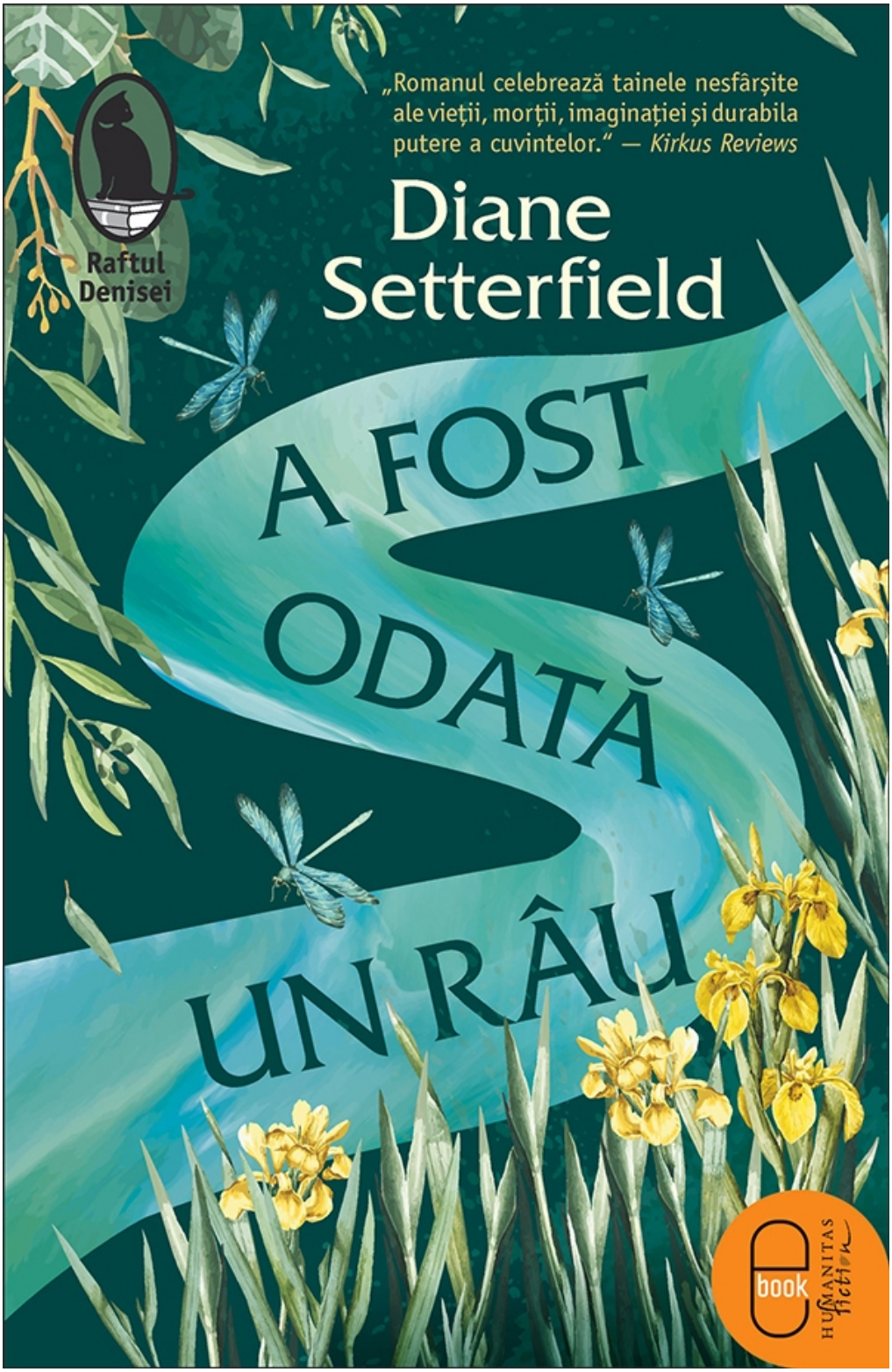
„Romanul celebrează tainele nesfârșite ale vieții, morții, imaginației și durabila putere a cuvintelor.“ — Kirkus Reviews
Raftul Denisei
Diane Setterfield
A FOST ODATĂ UN RÂU
book
HUMANITAS FICȚIUNE